

ཚོད་མ་སྒྲེ་བརྟན་གྱི་རྒྱན་

ཡིད་གྱི་རྒྱན་སེལ།

མཛད་པ་ལོ། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དབལ་བཟང་།

བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཚན་དོན་དང་	
མཆོད་བཞེད་སོགས།	1
གཞུང་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ།	3
ཆོད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ།	4
དགོས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ།	4
ཡང་དག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ།	11
དགོས་པ་དེ་ཆོད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ།	15
དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གཅེས་པར་གཟུང་བར་	
གདམས་པ།	16
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཞེད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལས་དང་པོ་	
ལུས་ངོས་གཟུང་བ།	17
གཞུང་དོན་དངོས་རྒྱས་བཤད།	20
རྣམ་གངས་བཤད་པ།	20
མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	27
དབྱེ་བ་བཤད་པ།	29
མངོན་གྱུར་དང་སྒྲོག་གྱུར་བཤད་པ།	30

རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན་བཤད་པ།	45
རང་གི་མཆན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ།	47
སྤྱི་འཆན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ།	77
ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ།	97
ཡུལ་ཅན་སྒྲོའི་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ།	117
རྩ་བའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་སྒྲོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ བཤད་པ།	127
ཆད་མིན་གྱི་སྒྲོ་བཤད་པ།	127
རྟོག་པ་བཤད་པ།	127
རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་བཤད་པ།	133
ཆད་མའི་སྒྲོ་བཤད་པ།	134
ཆད་མའི་སྒྲོའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།	151
ཆད་མའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	155
མངོན་སྲུང་ཆད་མ།	156
དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་ཆད་མ་བཤད་པ།	163
མངོ་སྤྱེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྩེན་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ།	168

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ།	193
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཏྲགས་བཤད་པ།	203
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ།	224
ཞར་ལ་ཡིད་དབང་ངོས་གཟུང་བ།	236
རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ།	241
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ།	254
བདེན་པ་བཞི་སྟེར་བཤད་པ།	255
བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པ།	264
བདག་མེད་ཇི་ལྟར་སྟོམ་པའི་ཚུལ།	271
བསྟོམས་པས་བདག་འཇིན་ཇི་ལྟར་སྟོང་བའི་ཚུལ།	279
ཚད་མའི་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་གཞག་པ།	283
རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས།	299
རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ།	310
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ།	314
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དངོས་བཤད་པ།	314
ཆོས་མཐུན་དང་ཆོས་མི་མཐུན་སྟོར་གྱི་སྐབ་ངག་གཉིས་བཤད་པ། ..	319

ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། .	325
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་གྱི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ།	334
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	335
ཚུལ་གསུམ་སོ་སོ་ངོས་བཟུང་ཞིང་འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་པ། ..	336
བསྟོས་གཞི་གསུམ་ངོས་བཟུང་ཞིང་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ།	345
ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ།	351
གྲོལ་བ་གང་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ།	354
རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།	356
རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	359
འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	360
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	367
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	371
རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།	388
དངོས་སོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	389
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	389

གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	403
རྟགས་ཡང་དག་སྐབ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ།	409
དོན་སྐབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	409
ཐ་སྙད་སྐབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།	409
རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་བཤད་པ།	412
ཕྱོག་ཕྱོགས་གྱི་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་བཤད་པ།	418
མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་བཤད་པ།	419
འགལ་བའི་རྟགས་བཤད་པ།	424
མ་ངེས་པའི་རྟགས་བཤད་པ།	440
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཤུགས་གྱི་བསྟན་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ།	447
རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ།	448
གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ།	450
སྐབ་ངག་གི་ལམ་སྒྲོང་བཤད་པ།	479
སུན་འབྱེན་བཤད་པ།	479
ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་པ།	482
ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་དབྱེད་པ།	483

རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འདུག་པའི་ཚུལ་	
བཤད་པ།	489
དགག་པ་དང་སྐྱབ་པ་བཤད་པ།	489
འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་བཤད་པ།	493
བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་གཏན་ལ་དབབ་པ།	500
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ།	509
སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་བཤད་པ།	509
རྩིས་དང་ལྡོག་པ་བཤད་པ།	513
གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ།	514
མཚན་མཚོན་བཤད་པ།	514
དུས་གསུམ་བཤད་པ།	515
མཐུག་བྱང་།	516

༡ གོང་ས་༡ སྐབས་མགོན་ཆུལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེ་
བཀྲིན་འོག་ ཐུན་གྱིས་གཞོན་སྐྱེས་སློབ་གསར་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ།
ཀུ་ཤུ་ཏྲགས་ཅན་གྱི་ལག་ཐོག་ཁ་པར་དང་ iPad སློབ་མཁན་སོགས་བརྒྱུད་
ནས་དཔེ་དེབ་འདི་བཞིན་བོད་ཡིག་ལམ་ནས་གཟིགས་བདེ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་
བཅོས་པ་ཡིན། སླད་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་དཔེ་དེབ་དོ་བཤུས་ལག་ཏུ་འགྱུར་
ཆེ་དེབ་བྲངས་མང་དུ་གཏོང་བྱའི་གོ་སྐབས་འོང་སྲིད་ན་དེར་སླན་བའི་ལམ་
སྟོན་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ལྟག་སྟོལ་ཡོང་བར་རེ་བསྐྱལ་ཞུ་བྱུང་།
ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་སོགས་ལ་རང་བྱས་གང་ཡོད་གྱིས་འབད་ཚོལ་གྱིས་ཁུལ་
བྱས་ཀྱང་ཆུད་ཆེད་ཞན་སྐབས་ནོར་འཁྱལ་གང་ཞོར་རྣམས་བཅོད་གསོལ་
ཞུ་བྱུང་བཅས།

སེར་སླད་དམར་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས་གྱིས།

དེབ་བཅོས་ཐོན་པ་རྣམས་སུ་ལ་དགོས་ན་བྱ་བྱུང་ནས་རིན་མེད་དུ་ཤུལ་ཆོག་
བྱ་བྱུང་། marjamson618@gmail.com

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཚན་དོན་ དང་མཚོད་བརྗོད་སོགས།

༡༡། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བ་མ་ཏ་ཤ་ཤུ་སེ་ན་སྟུང་ཨ་ལི་ཀཱ་ར་མ་ན་ཏ་
རྒྱལ་མ། བོད་སྐད་དུ། ཚད་མ་འི་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་
སེལ་ཞེས་བྲ་བ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སྤྱག་ཚལ་ལོ། །

བདུད་ཅིའི་འོད་ཅན་ཅོད་པན་གྱིས་མངོས་རལ་པའི་ཁུར་འཆང་
མགུལ་ནག་སྦྱི་བོས་ཞབས་ཀྱི་བརྒྱུར་བྱང་བ་བཞིན། །གང་སྦྱི་རིན་ཆེན་རི་
བོའི་དཔལ་འཕྲོག་གཟེ་བརྗོད་ལྷང་པོའི་ཁུར་གྱིས་ངལ་བས་རྒྱ་མཚོའི་གོས་
ཅན་འདར་བར་སེམས། །འཕྲིན་ལས་ཉིན་བྱེད་འཆར་ཀའི་ཟེར་གྱིས་བདུད་
ཀྱི་སྡེ་དཔོན་སྦྱོ་ལྡན་སྤངས་ནས་ཡིད་ལ་ཐུན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་སྤངས། །ཉ་
ཞལ་གྱི་ཚུ་གཏེར་ཡན་ལག་དུག་ཅུའི་རྒྱང་འཕྱང་གིས་མངོས་ཐུབ་དབང་
གསུང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྒྱད་པ་འཕྲོག་གྱུར་ཅིག །

གང་ཞིག་མཐའ་ཡས་འགོ་བའི་དོན་སྤང་པན་བདེའི་ཁུར་ཆེན་གཙུག་
ན་ལྷ་བའི་གཙུག་རྒྱན་རི་བཞིན་སྤྱགས་རྗེའི་གཙུག་གི་གཙུག་ཏོར་རྒྱན་དུ་
ལེགས་པར་སྤངས། །ཡོན་ཏན་མེ་ཏོག་དད་པའི་སྦྱིམ་པས་ཅུང་ཟད་བསྟེན་ན་
ཚ་ཟེར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་རི་བཞིན་སྦྱོ་གོས་ཟེར་གྱིས་སྤོངས་པའི་ཐུན་སེལ་
འོད་ཟེར་འབྱེད། །འགོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཀུ་ཐུད་མཚོ་ལ་ཞི་བའི་ལྷ་འོད་ཀུན་

མཁུན་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་ལ་ཇི་བཞིན་ཀྱན་ཏུ་འཇུག་པ་ཀྱན་ནས་སྟེར་བའི་དཔལ་
ཡོན་ཅན། །རབ་དམར་སེར་མེད་འདབ་སྤང་གཡོ་བའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་
ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པརྫོ་པརྫོའི་གཉེན་གྱིས་པརྫོ་ཇི་བཞིན་བདག་སྟོ་པརྫོའི་དཔལ་
གྱུར་ཅིག །

ཆོག་གས་གཉིས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྱུབ་ཅིང་། །བསྐྱབ་གསུམ་དགྱེལ་
འཁོར་རིགས་པའི་བསེལ་ཟེར་ཅན། །པས་གློལ་སྒྲ་གཅན་སྒྲོན་ལས་རྣམ་
གྲོལ་བའི། །སྒྲོགས་སྤང་གྲགས་པའི་སྒྲ་བ་གཙུག་གིས་མཆོད། །

ཐུབ་བསྟན་གསེར་གྱི་བླ་བས་གདོང་མཛེས་ཤིང་། །བསྐྱབ་བཞིའི་འགྲོས་
ལྡན་སྟོགས་སྒྲི་གཙུག་མཐོ། །མཁུན་བཅེ་དག་པའི་མཆེ་བ་ཆེས་དཀར་བ། །
ཡོངས་འཛིན་ལག་ལྡན་དབང་པོའི་ཞབས་ལ་འདུད། །

རིགས་པའི་དབང་ལྷག་དགོངས་དོན་བློ་མ་མེད། །ཇི་བཞིན་འབྲེད་ལ་
དཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་དང་། །སྐལ་མཉམ་སྒྲོད་པའི་སྟོ་གྲོས་མིག་ཐོབ་ནས། །
རིགས་ལམ་མ་ནོར་གསལ་བར་ངས་བཤའ་གྱིས། །

འདི་ན་གང་དག་སྟོ་མིག་སྟོངས་པའི་མཐུས། །གནས་དོན་ཆ་ཅམ་
གསལ་བའི་མཐུ་མེད་ཀྱང་། །གཞུང་ཅམ་འདོན་པས་ན་ཆོད་མཐར་བྲེད་པའི།
བཤེས་གཉེན་དེ་དག་རེ་ཤིག་ངལ་སོས་ཤིག།

ལོག་སྒྲིའི་ནགས་ཆལ་ཐལ་བརྩོག་བྲེད་ཅིང་། །ཉེས་བཤའ་བྲག་རི་
མིང་ཅམ་ཉིད་འགྱུར་བ། །ཁོ་བོའི་སྟོ་གྲོས་སྒྲིན་རུམ་ལས་འོངས་པའི། །ལྷང་
རིགས་གནམ་ལྷགས་བྱི་བ་དེང་འབེབས་གྱིས། །

སྒོ་ངན་ཉེས་བཤའ་དུག་ཆུས་སྒྲོས་པའི་མཐུས། །སངས་རྒྱས་བསྟན་
པའི་གཞུང་རྒྱ་མ་མཐོང་ཡང་། །རང་བཟོའི་གཟུ་ལུས་རང་དགར་སྡེལ་བྱེད་
པའི། །བཤེས་གཉེན་དེ་ཀུན་བག་ཡོད་དུས་ལ་བབ། །

རིགས་ཚུལ་འདབ་བརྒྱ་ལྡན་པའི་གཉེན་གཅིག་ལྟ། །ལེགས་བཤའ་
འོད་ཟེར་སྟོང་ལྡན་དེང་འདིར་ཤར། །སྒོ་གསལ་རྐང་དུག་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས། །དགག་སྐྱབ་སྟན་པའི་སྐྱེ་ལྡན་ད་སྒོ་གསལ་ཤིག །

གཞུང་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་གི་གཅེས་མཛོད་ཟབ་མོ་ཆོས་
མངོན་པའི་སྡེ་སྟོང་གྱི་དགོངས་དོན་གཏན་ལ་འབབས་པར་བྱེད་པ་གྲོལ་བ་
དོན་གཉེར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་འགོ་བའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ལམ་གྱི་གནད་མ་ལུས་པ་མཐའ་གཞན་དུ་བྱང་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཚད་མའི་
ལམ་ནས་སྟོན་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ཐུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་
སྤྲུལ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་ཡབ་སྤྲུལ་གྱིས་མཛོད་པའི་
ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་གཏན་
ལ་འབབས་པ་ལ་དོན་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།

ཆད་མའི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་དགོས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ།

ཆད་མའི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་དགོས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ། དགོས་པ་དེ་
བསྟན་བཅས་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ། དགོས་པ་དེ་ལྟན་གྱི་བསྟན་བཅས་
གཅེས་པར་བཟུང་བར་གདམས་པ། བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་གཏན་
ལ་དབབ་པ་སྟེ་བཞིའོ། །

དགོས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ།

དང་པོ་ལ་ཡང་། དགོས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡང་
དག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་གཉིས།

དང་པོ་ལ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་བསྟོས་ཏེ་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་
དགག་པ་དང་། དུལ་གྱི་བྱད་པར་ལ་བསྟོས་ཏེ་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་
དགག་པ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་དམན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆད་མའི་བསྟན་བཅས་འདི་དག་གྲོལ་བ་དོན་
གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གའི་བསྟན་བཅས་ཡིན་པས་ནང་
རིག་པའི་སྡེ་སྡོད་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ལ་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
སྤྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་བྱང་སྟོང་སྟོང་སྟེས་ལ་སོགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་

བ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་གོ་དང་། ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྟོག་གོ་
རྟོན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁུབ་ཀུན་རྫོབ་སྒྲིབ་ཙན། །བྲིས་པ་ལ་ནི་བརྟོན་པར་
འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྒྲིབ་ཙམ་བཟུངས་
པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མདོན་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་རྟོག་གོར་བྲས་
པའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ནི་རྟོག་གོའི་བསྟན་བཅོས་
ཞེས་བྲལོ། །

ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་འཛོག་མཚམས་སྡེ་མའི་དབང་དུ་
བྲས་པའི་རྟོག་གོའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ནི་བྲིད་རང་ཡང་མི་འདོད་ལ།
རིགས་པས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་བཞག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཛོག་མཚམས་
གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྲས་པའི་རྟོག་གོ་ཡིན་པས། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་
མཁོ་བར་འདོད་ན། སྒྲོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་
མི་མཁོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཉིད་དོན་སྒྲིབ་འཁྱེད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྲིད་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྲ་བ་ནི། སྤང་བྲ་མ་རིག་པ་སྤང་
བ་དང་། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་
པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྫོད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་
ལས་ཀྱང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་ལེགས་པར་
གཏན་ལ་ཐབ་ནས། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནང་རིག་པར་མི་འགྱུར་ན། ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྡོད་གང་ཡིན་
པ་སྟོས་ཤིག། །སྦྱིར་ནང་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བ་དོན་གཉིས་ལ་
མི་མཁོ་བར་འདོད་པ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཏེ། རིག་པའི་
གནས་ལྡན་ལ་མཁས་པར་མ་བྱས་པར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་མི་འགྱུར་བའི་
སྦྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རིག་པའི་གནས་ལྡན་
དག་ལ་བཙོན་པར་མ་བྱས་ན། །འཕགས་མཆོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་
མཐུན་ཉིད་མི་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་གཞན་དག་ཆར་བཅད་རྗེས་བཟུང་
དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱན་ཤེས་བྱ་སྦྱིར་དེ་ལ་དེ་བཙོན་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། འདི་དག་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྡོད་ཏུ་གཏོགས་ན། གཏན་ཆིགས་
རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་ནམ། ཞེ་ན། གཏན་ཆིགས་རིག་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆིགས་རིག་པའི་དོན་རྒྱ་མཚན་རིག་པ་ཞེས་པ་
ཡིན་ལ། ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ཀྱང་སྤང་དོར་གྱི་གནས་རྒྱ་མཚན་
ཡང་དག་གི་སྟོན་ས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་རོ། །
དེ་བས་ན། ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གཏན་ཆིགས་རིག་པའི་བསྟན་
བཅོས་ལ་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ནང་རིག་པ་ཁོ་ནའི་བསྟན་བཅོས་
འདུལ་བའི་མདོ་ལྟ་བུ་དང་། ནང་རིག་པ་དང་གཏན་ཆིགས་རིག་པ་གཉིས་
ཀའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་ལྟ་བུ་དང་། གཏན་ཆིགས་རིག་པ་ཁོ་ནའི་
བསྟན་བཅོས་བྲམ་བེ་རྐང་མིག་གིས་བྱས་པའི་རྟོག་གའི་ཆིག་དོན་བཅུ་དྲུག་

སྟོན་པའི་བསྟན་བཅས་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་གསོ་དབྱེད་གྱི་
གཞུང་ལྟ་བུ་སྟེ་ཕུ་བཞིར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚད་མ་རྣམ་
པ་གཉིས་དང་། གཏན་ཆིགས་དང་། སྒྱུ་བ་པའི་ངག་དང་། སྤྲོ་འབྱེན་པ་སྟོན་
པར་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་གཏན་ཆིགས་རིག་པ་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་བསྟན་
བཅས་མ་ཡིན་པར་འདོད་ན། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱང་ནང་རིག་པའི་སྡེ་
སྟོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་གཉིས་དང་གཏན་ཆིགས་ལ་སོགས་པ་
དེ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས།
མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སྟོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོའི་སྣམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་པ་དང་། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
སྟེའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རྒྱུན་གསུམ་དང་བཅས་པ་
གསུངས་ལ། ཆོས་བརྩ་པའི་མདོ་ལས། དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་དང་། རྩ་
སྒྲུབ་ལས་ནི་རྩུབ་ཤེས་ལྟར། །བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་སྟོ་ལྡན་གྱི། །རིགས་
ནི་མཚན་མ་དག་ལས་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱིས། འབྲས་
ཏྱགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་བསྟན་ཅིང་། གང་ཅུང་ཟད་སྟེ་བའི་
བདག་ཉིད་ཅན། དེ་ཐམས་ཅད་ནི་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་ཏྱགས་དང་། དེ་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྱུ་བ་ངག་བསྟན་ལ།
ངའམ། ང་དང་འབྲ་བས་གང་ཟག་གི་ཆོད་གཟུང་གི། །ཞེས་གསུངས་པས་སྤང་
རུང་མ་དམིགས་པའི་ཏྱགས་དང་གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཆོད་གཟུང་བར་

མི་བྱ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
གསུངས་ཤིང་། སེན་རིངས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ནི་ཐམས་ཅད་
མི་བཅོད་དོ་ཞེས་གསོལ་བ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གང་མི་བཅོད་པ་དེ་
ཡང་མི་བཅོད་དམ། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐལ་བ་དང་། སུན་འབྲེན་
བསྟན་ལ། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། འབྲེལ་བ་དང་སྣང་བ་
སྐྱེས་པ་ན་སུན་པ་འགགས་པ་ལྟར། གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ན་སྤང་བྱ་འགགས་
པར་བསྟན་པས། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཏེ། མདོར་ན། རྗེ་བདུན་གྱི་
བརྗོད་བྱ་པལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་རེ་རེ་ནས་སྒྱར་བར་རུས་
མོད་གྱི། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །དེས་ན། ཆོད་མའི་བསྟན་
བཅོས་འདི་དག་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྡོད་མ་ཡིན་ན། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱང་
ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྡོད་མ་ཡིན་པར་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དགེ་སྦྱོང་དག་གམ་མཁས་
རྣམས་ཀྱིས། །བསྐྱེད་པ་བཅད་བརྒྱར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་
བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །སྤང་བར་བྱ་ཡི་གུས་སྤྱིར་མིན། །ཞེས་བཀའི་དོན་
ཀྱང་ཆོད་མས་བརྟག་དགོས་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་
པས་ཀྱང་། ཆོས་བཟང་རིགས་པས་རྣམ་དབྱུད་བསམ་པ་ཅན། །རྟག་ཏུ་བདུད་
གྱི་བར་ཆད་བྱེད་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཅིངས། །མི་རྟོག་རྣལ་
འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་འགྱུར་པས། །རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་དེ། །

རྣམ་པར་སྐྱོད་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་ལ།
རིགས་པ་ལ་མི་བརྟན་པར་ཆོག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་དབང་པོ་རྩལ་
པོ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་
གྲགས་པའི་བྱིར། སྤང་དོར་གྱི་གནས་ལ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ནི།
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་མཁས་པས་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་
བྱིར་རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ལྟར་ལེན་པ་ནི་རྟོག་གཏི་ཚུལ་ཡིན་པས། གྲོལ་བ་
དོན་གཉེར་ལ་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བདུན་གྱི་ཆོག་ལ་ཤེས་ལྡན་
དག་གིས་རྣ་བ་དག་པ་པར་བྱོས་ཤིག།

གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་ལ་བལྟས་ཏེ་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་
དག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅས་འདི་དག་གཞན་སྡེ་བྱི་
རོལ་པ་དག་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་མེད་པའི་
ས་སྤྱོགས་སུ་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་སོགས་བྱེད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་
ཟེར་རྟོ། །འདི་ཡང་ཆོས་སྤྱོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་
ལྟར་སྟེ་བ་སྤྱི་བྱི་མེད་པའི་བྱིར་དགོ་སྤྱིག་ལ་སྤང་དོར་བྱེད་པ་དོན་མེད་པ་
དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་མེད་པས་དེ་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་ལམ་ལ་
འབད་པ་དོན་མེད་པ་དང་། སྤང་པོ་གཙང་བ་དང་བདེ་བ་དང་རྟག་པ་དང་
བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་
ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཞུང་འདི་དག་གིས་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས། བྱི་རོལ་པ་མེད་པའི་ས་སྤྱོགས་སུ་རང་རྒྱུད་

ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་དགོས་མི་དགོས་དང་། མི་རྟག་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་དགོས་མི་དགོས་དང་། སྒྲོ་བ་སྤྱི་ཕོད་མེད་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཡོད་པའི་ངེས་ཤེས་དང་དགོས་མི་དགོས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག་དེ་བས་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་བརྟགས་མ་བཀག་ན། མཐོང་སྤང་སྤོང་བའི་ཐབས་མེད་ལ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་བརྟགས་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བས་བརྟགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་རྣམས་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་དག་ཏུ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་བརྟགས་དག་ག་པར་འདོད་ནས་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པ་ལ་དག་ག་པ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ལྷ་སྟགས་བྱེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཅོད་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཁོ་ནས་དག་ག་སྤྱི་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་དམན་པར་འདོད་པ་དག་ག་པ་ནི། སྤྱི་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ན། འགལ་འབྲེལ་གྱི་དམིགས་བྱེད་ནས། གཞུང་ལུགས་གཞན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་ལྟ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲོད། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གཞུང་འདི་དག་ཏུ་བདེན་བཞི་སྤང་དོར་ཐབས་དང་བཅས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་མ་ཆང་བ་མེད་པར་རིགས་པས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་གཞི་གཞུང་གཞན་ལ་འང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་དག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ཡང་དག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་
བཅས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ཚུམ་པའི་དགོས་པ་ཡང་། ཐུབ་པ་ཉག་
གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཚད་མར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་སྟོན་པ་དེའི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་ས་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་རྟོགས་པའི་
བསྟན་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་
ནི་རྫོང་བྱེད་ངག། །ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་
པའི་དབང་བྱས་མིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་
མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་དང་། དགོས་པ་སྐྱབ་རུས་པའི་རྗེས་མ་ཐུན་གྱི་
ཐབས་དམ་པ་དང་། དེ་ཡང་འབྲེལ་ཆགས་སུ་སྟོན་པ་སྟེ། ངག་བྱེད་པར་
གསུམ་ལྟན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་སྟོན་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། དེའི་བརྫོང་
བྱེད་དོན་མདོན་གྱུར་དང་། སྟོག་གྱུར་དག་ཚད་མས་བྱབ་པ་དང་། འིན་སྟོག་
བརྫོང་བྱར་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་བསྐྱབས་ནས་
སྟོན་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ། །རིགས་པས་
བྱབ་དང་རང་ཆོག་གིས། །གཞོན་མེད་བསྟན་བཅོས་གང་ཡིན་ཏེ། །གཟུང་
བར་བྱ་ཕྱིར་དབྱོད་འཇུག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་བརྫོང་
བྱེད་གཙོ་བོ་ཚད་མས་བྱབ་པར་བསྐྱབས་ནས། དེ་དང་ཚུམ་པ་པོ་གཅིག་

ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་པལ་པ་སྟོན་པ་རྣམས་སྟོན་མེད་དུ་
སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཙུག་པོའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱབ་པ་པལ་པའི་དོན་ལ་བསྐྱབ་པར་མི་
རྟགས་པའི་སྤྱིར་རོ།

དེ་ལ་ལུང་གི་བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། མངོན་མཐོ་བདེ་འགྲོའི་གོ་འཕང་
དང་། དེས་ལེགས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཐབས་དང་
བཅས་པར་འདུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱད་ལ་སྟེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ན། དང་པོར་མངོན་མཐོ་རྒྱད་ལ་སྟེས་ནས། སྤྱིས་དེས་ལེགས་སྟེ་བ་
ཡིན་ཅིང་། གཙུག་པལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེས་ལེགས་གཙུག་པོ་དང་། མངོན་
མཐོ་པལ་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཆད་མས་སྐྱབ་པ་ན། དང་པོར་དེས་ལེགས་ཐབས་
དང་བཅས་པ་ཆད་མས་བསྐྱབས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་མངོན་མཐོ་ཆད་མས་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་
ཏུ་དེས་པ་ཡིས། །གཙུག་པོའི་དོན་ལ་མི་སྐྱའི་སྤྱིར། །གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་ཡིན། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །རྟགས་པའི་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ལམ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེས་ལེགས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐབས་དང་བཅས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བརྗོད་བྱ་རྟགས་པའི་
བསྟན་པ་ཆད་མས་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་སྟོན་རྗོད་བྱེད་ལུང་གི་བསྟན་པ་སྟོན་
མེད་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་གྲུབ་པ་ན། དེའི་རྟགས་
ཀྱིས་སྟོན་པ་ཆད་མའི་སྟེས་བུར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། བསྟན་པའི་
དོན་ཚུ་ལ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པའི་དགེ་འདུན་ཡང་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲུབ་པ་

ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཚད་མའི་
སྐྱེས་བུར་གྲུབ་པ་ན། རིགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་དོན་བྱ་བར་འདོད་པའི་སྦྱང་
རྩེ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དག་ནི་
སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་རུས་པ་
མེད་པར་མཐོང་བའི་ངེས་ཤེས་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེས་ནས། སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པར་བྱའོ་སྦྱོར་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྤར་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྐྱེ་
ཞིང་། སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤར་མི་ལྟོག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ལ། ཐར་པ་ཅ་མ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་དག་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོན་
པར་ཡིད་ཆེས་ནས། དེས་བསྟན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས། འཁོར་བ་ལས་
གྲོལ་བ་འཐོབ་ཀྱི། ཆོས་འདི་ལས་བྱེ་རོལ་དུ་གྱུར་བ་སེར་སྐྱ་སོགས་ཀྱི་
བསྟན་པ་ལ་ནི། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྦྱོར་དུ་
ངེས་པ་སྐྱེས་ཏེ། ཆོས་འདི་པའི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ཅ་མ་ཞིག་ལ་མདོན་པར་
སྤྱོད་པ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་ཀྱང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་
ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྲུབ་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཉིད་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་སྤྱོད་
བསྐྱེད་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་འཇིག་པར་འགྱུར་ཞིང་། དབང་ཕྱུག་དང་
ཚངས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་སྐྱོན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དག་
ནི། གཞན་གྱི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ནོ་སྦྱོར་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །ལྷང་དང་རྟོགས་

པའི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་ས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་
གྱི་ངོ་བོ་དང་། གངས་ངེས་དང་། གོ་རིམ་ས་དང་རྒྱས་པ་སོགས་ལ་མཐའ་
གཞན་དུ་སྤྱིད་པའི་དོགས་པ་བཅད་པ་ན། སྤྱགས་གྱི་མཆོད་སྦྱོར་གྱིས་བདེ་
འགྲོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང་། དབང་སྤྱག་གི་དབང་བསྐྱར་དང་། ལུས་གདུང་
བའི་དཀར་ལྷུང་གྱིས་སྤྲིག་པ་འདག་ཅིང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་སྦྲ་བ་
སོགས་མཐའ་དག་གྱིས་པ་བརྗོལ་ཐབས་སྦྲ་བའམ། ཆོད་པས་ཉེན་པ་མེད་
འོབས་སུ་འཇུག་པ་དང་འབྲ་བར་མཐོང་ནས། རྒྱལ་བའི་ལུང་གི་བསྟན་པ་
འབའ་ཞིག་ཐོས་བསམ་གྱི་གཞི་དང་། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་སྟོམ་
པའི་གཞིར་ངེས་ནས། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་
པའི་སྟོན་ས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་འཇུག་
པར་འགྱུར་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་འཕེན་སོགས་གྱི་ཉེས་བཤད་གྱིས་སློ་མིག་
སྤྲངས་པར་བྱས་པའི་མཐུས། འཇིག་རྟེན་འདིའི་བདེ་བ་ཙམ་ཞིག་གི་ཕྱིར་
སྟོག་གཅོད་པ་སོགས་ལ་ཅི་དགར་འཇུག་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
སྟོན་མེད་པར་ཆོད་མས་ངེས་པ་ན། ཉེས་པར་སྦྱད་པའི་ལས་ལམ་ལས་ཕྱིར་
སྤྱོད་པར་འགྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་བདེ་བ་དག་ལ་ཡིད་ཕྱིར་
སྤྱོད་པ་དག་ཀྱང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་སྤངས་ནས། དཀར་བའི་ལས་གྱི་ལམ་
དང་དུ་ལེན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་
བསྟན་བཅོས་གྱི་དགོས་པ་ཡིན་པར་སྟོ་གོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཤེས་
པར་བྱོས་ཤིག།

དགོས་པ་དེ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དགོས་པ་དེ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ་
ནི། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་།
མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བུ་ལྟར་ཚུར་མཐོང་གི་སྐྱེ་བོས་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་
པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་ངེས་
པར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་ཡང་། སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་དང་། ལུང་རྟོགས་གྱི་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་
ཆིགས་སྟོན་མེད་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཆིགས་སྟོན་མེད་
པ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་བྱུ་བ་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་ཚུལ་གསུམ་མཐའ་
དག་ཀྱང་མཐར་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུ་བ་པ་དགོས་གྱི་རྗེས་
དཔག་ཁོ་ནས་སྐྱབ་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཐོབ་འདོད་སྐྱེས་
ནས་ལོག་པའི་ལམ་སྤངས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བགྱི་
བར་མི་རུས་པའི་སྒོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲོབ་པ་ནི་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་པ་སྟོན་
མེད་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་གཏན་ཆིགས་དང་
དེའི་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་སོགས་ལ་རག་ལས་ལ། རོན་དེ་དག་
མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ནི་རིགས་
པའི་དབང་ཐུག་རྣམ་གཉིས་གྱི་གསུང་རབ་ལས་གཞན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་

གྱི་བསྟན་བཅོས་པལ་ཆེ་བ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཉིད་ལ་རག་
ལས་པ་འབད་བ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དགོས་པ་དེ་ལྟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གཅེས་པར་གཟུང་བར་ གདམས་པ།

གསུམ་པ་དགོས་པ་དེ་ལྟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གཅེས་པར་གཟུང་
བར་གདམས་པ་ནི། རང་གཞན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་
གིས་ནི། འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅོད་བྱེད་གྱི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟོན་པར་
བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་བར་རིགས་ཏེ། ཐ་ན་
སྟོ་བ་ཁེངས་པ་ཙམ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་ཀྱང་། བཟའ་བཏུང་ཁོ་ན་
གཅེས་སྤྲས་སུ་འཛིན་པར་མཐོང་ན། གོ་འཕང་མཆོག་དོན་དུ་གཉེར་བར་
ཁས་འཆེ་ཞིང་། དབང་པོ་རྟོན་པོ་རྟོག་པ་སྟོན་དུ་གཏོང་བར་ཁས་འཆེ་བཞིན་
དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མཆོག་ཐབས་དང་བཅས་པ་ནི་
ཆོད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གང་ལ་རག་ལས་པ་དེ་ཉིད་ལ་གཅེས་
སྤྲས་སུ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པར། བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ཅོད་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་
གཞུང་ལུགས་ལྟན་ལྷགས་དང་འབྲ་བར་བཟུངས་ནས། ལམ་དང་ལམ་མ་
ཡིན་པའི་ཐ་སྟོད་ཙམ་ཡང་རྣ་བའི་ལམ་དུ་སྟོན་ཆད་མ་ཞུགས་ན། དོན་ལ་
མཁས་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་སྟོན་པོ་རིའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་ཡོལ་བར་བྱས་

བ་ཅམ་གྱི་ང་རྒྱལ་འབའ་ཞིག་ལ། རང་གི་ཡིད་སྙིང་ནས་རངས་བར་བྱས་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་ཚིག་འབྲུ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྦྱས་པ་དག་ལ་བསམ་གཏན་བའི་
མན་ངག་ཏུ་མིང་བཏགས་ནས་སྙིང་པོ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི།
དབང་པོ་རྣམས་པོ་ལྟ་སྦྱོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དད་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཅམ་ཡང་
མ་ཡིན་ཏེ། དད་བར་བྱ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་དད་བར་བྱེད་བའི་ཕྱིར་རོ།
དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ལྟ་བུ་བའི་དོག་པོ་ལ་
རྒྱུ་བའི་སྟེགས་འཆའ་བ་དང་ཚེས་མཚུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྡེ་སྟོན་འདི་ལྟ་བུ་
ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པས་འཇུག་པ་ན་ཡང་། རང་གཞན་གྱི་འཁོར་བ་འཇུག་
ལྟོག་གི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སྦྱུང་དུ་དཔྱེད་བའི་སྒྲོས། མཉན་པ་དང་སེམས་པ་
སོགས་ལ་འབད་བར་བྱའི། རང་གི་སྒྲོ་བོ་འགའ་ཞིག་དང་ཁ་གཤགས་འབྱེད་
བ་ཅམ་གྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་ཞུགས་ན། རང་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་
གཞན་ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ་མ་གྲུས་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བས། ཞེས་ལྟན་དག་
གིས་རང་གི་སྒྲོ་སྒྲོན་གྱིས་མཁས་པའི་ལེགས་བཤའ་མ་རུངས་པར་མ་བྱེད་
ཅིག།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལས་
དང་པོ་ལུས་ངོས་གཟུང་བ།

བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ།
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་

པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རིགས་སྒོ་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི་
རྗེས་སུ་དཔག། །ལྟར་སྒྲུང་བཅས་པ་བདག་རིག་བྱེད། །སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་
འབྲིན་ངག། །ལྟར་སྒྲུང་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་བྱིར། །ཅེས་གསུངས་པས། རང་
ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་དུ་ཆད་མས་ངེས་པའི་ཐབས་དང་།
ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཉིས་སོ།།

དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ངེས་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པ་ལྟར། རྟོན་ལ་གནས་མི་གནས་ནི། གཏན་ལ་
འབེབས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ཡང་དག་ཏུ་སོང་མ་སོང་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་
ལ་སྟོག་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སྟོན་མེད་རྗེས་དཔག་དང་། མངོན་གྱུར་ངེས་
བྱེད་ཀྱི་སྒོ་སྟོན་མེད་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཆད་མ་
གཉིས་གསུངས་ལ། སྒོ་གཞན་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་བསྐྱུ་བར་འགྱུར་བས།
ལམ་ཀྱི་གོ་ལ་ས་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། མངོན་རྗེས་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས་
གསུངས་ཤིང་། རང་གིས་ངེས་ནས་གཞན་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ། ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུང་བྱི་མ་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གི་དཔལ་གཞོམ་པའི་བྱིར་དུ་སུན་འབྲིན་བསྟན་ལ།
མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བའི་བྱིར་དུ་སྒྲུབ་ངག་གསུངས་
ཤིང་། གོ་ལ་ས་གཅོད་པའི་བྱིར་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་ཆད་མའི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ནི། ལེ་ཏུ་
གསུམ་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཀྱི་ལེ་ཏུ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་

ལེ་ཏུ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་ཏུ་འོ། །འོ་ན་ཀུན་ལས་བདུས་སུ་ལེ་ཏུ་
བྱུག་གསུངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེ་བརྟག་པ་དང་། སེལ་བ་བརྟག་པ་
གཉིས། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་ཏུ་རྒྱུ་ལ། ལྟག་ཚད་བརྟག་པ་གཞན་
དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་ཏུ་རྒྱུ་སོ། །དེའི་སྤྱིར་ཚད་མ་མདོ་དང་། རྣམ་
འགྲེལ་ངེས་གཉིས། རིགས་པའི་ཐིགས་པ་རྣམས་ནི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་
ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཅིང་། སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྟག་མ་བཞི་
ནི་འསྐྱོས་པ་ཡན་ལག་གི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི། ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
མིན་ལ། དེ་ཡང་གཏན་ཆིགས་ཐིགས་པ་དང་། འགྲེལ་བ་བརྟག་པ་རང་དོན་
ལེ་ཏུ་དང་། རྒྱུད་གཞན་སྐྱབ་པ་མདོན་སུམ་ལེ་ཏུ་དང་། ཅོད་རིགས་ནི་གཞན་
དོན་ལེ་ཏུ་ལས་འསྐྱོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལ་ལེ་ཏུ་བཞི་བྱུང་བ་རི་
ལྟར་ཞེ་ན། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་བཅོས་
གྱི་བརྫོད་བྱའིགཙུ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ཏུ་
གསུངས་ལ། སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་ཚད་མས་སྐྱབ་པ་ཡང་།
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་སྟོན་ས་སྐྱབ་དགོས་པས། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་
པ་ལ་རང་དོན་ལེ་ཏུ་བསྟན་ལ། གཏན་ཆིགས་སྟོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་
ཚུལ་གསུམ་མཐར་མདོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེའི་སྤྱིར་
མདོན་སུམ་ཚད་མ་གཙུ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་མདོན་སུམ་ལེ་ཏུ་
གསུངས་ཤིང་། རང་གིས་ངེས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཐབས་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ལ་གཞན་དོན་ལེ་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་གྱི་ལུས་

བཤད་ཅིན་ཏོ། །

ཐར་ལམ་སྤང་ཅིའི་འབྱུང་གནས་སྡེ་བདུན་གཞུང་། །
སྒོ་མ་འགྲེལ་གེ་སར་གསལ་བའི་ཚུ་སྦྲེས་ལ། །
མཁས་མ་སྤྲོད་གཞན་དག་བསྒྲུའི་དགྲ། བདག་
སྤྲོད་ཉིན་བྱེད་འབའ་ཞིག་སྤང་བར་ཟད། །
བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཞུང་དོན་དངོས་རྒྱས་བཤད།

རྩ་བའི་ས་བཅད་དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།
གཉིས་པ་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་
བྱེད་སྤྲོད་རྣམ་གཞག་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ངེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུ་ལ་གྱི་རྣམ་
གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་རྣམ་གྲངས་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་
དང་གསུམ།

རྣམ་གྲངས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་སྤྲོད་གསུམ་ལས། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་
ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡུལ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག་ལ། ཡུལ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་

མི་གཅིག་སྟེ། སྤྱི་ཏྲག་པའི་དོན་སྤྱི་སྤྱི་ཏྲག་འཛིན་ཏྲག་པའི་གཞལ་བྱར་ཐལ་
བའི་སྤྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱའང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་ཚད་མར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ལྟར་སྤྱི་བའི་ཚོལ་བ་
དེས། དུལ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་དགོས་ན། སྤྱི་དེའི་དུལ་ཡིན་ནའང་། སྤྱི་
དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་དགོས་སྟུང་དུ་བསམས་པར་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། མེད་རྒྱ་ཡིན་ན་མེད་འབྲས་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱ་ཡིན་
ན་འབྲས་བྱ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །བྱམ་པའི་སྤྱི་དོན་ཆོས་ཅན། བྱིད་བྱམ་
པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མ་
བྱལ་ན། དུལ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག་པ་འབྱུང་། སྤྱད་མཚམས་ཀྱང་ཁས་
སྦངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། དུལ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ།
གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱལ་བའི་སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡང་། རང་གི་
མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། ཞེས་པ་དང་། གཅིག་ཉིད་ཅེ་ན་ཁོ་བོའང་
འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤྱི་བ་ཡང་མཐོང་དོ། །སྤྱི་མཚན་
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་བ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་བ་
རྒྱང་འཕེན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་
མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། སྤྱི་མཚན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར་ཅེས་བརྗོད་
ན་ཅི་སྟེ། མ་བྱལ་ན། གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཚད་མ་སྤྱིད་པའམ། རྗེས་དཔག་
ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱལ་བ་གང་རུང་གཅིག་
ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། མ་བྱལ་བ་དེའི་སྤྱིར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། གཞལ་

བྱ་མེད་པའི་ཚད་མ་ཡོད་ན། འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་སོགས་སུ་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་
པས་བྱུང་ན། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པར་བྱེད་རང་
གིས་ཁས་སྦངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་། གཞུང་ལས། མེད་པ་ངེས་
ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི། །མིན་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ། །དེ་ངེས་ཚད་མ་གཉིས་པ་
ཉིད། །ཅེས་སོགས་བཤད་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

རྩ་བའི་ཐལ་བ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྐྱེད་པ་འདོད་ཅེ་ན། འོ་ན། རྟོག་
གྱུར་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱི་དང་། སངས་རྒྱས་དང་། དུ་ལྡན་ལའི་སྤྱང་གི་མེ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་གང་ཞིག་ཡོད་ན་
དམིགས་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་སྐྱ་མ་ཁས་སྦངས། བྱུང་པ་ཡོད་དེ།
དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་པ་ནི། །མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་གཞུང་དུ་མས། ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་ལན་གཅིག་མིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཡོད་ན་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་ན། རི་བོང་གི་
མགོ་ལ་རྩ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་གང་ཡང་མེད་པས། དེ་ཉིད་ཀྱང་མེད་
པར་སྐྱབ་མི་རུས་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན། སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱི་དང་སངས་རྒྱས་
མེད་པའི་ཕྱིར་ལས་དགེ་བ་ལ་འབད་པ་དང་། མི་དགེ་བ་སྦྱོང་བ་དང་། ལམ་
ལ་བསྐྱབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དུ་ལྡན་ལའི་སྤྱང་གི་མེ་མེད་པའི་

ཕྱིར། དེའི་སྡེ་གི་དུ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་སྡེ་མཚན་
གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་བཤའ་པའི་སྡོན་ཐམས་ཅད་མེད་ཅེ་ན། སྡེ་
མཚན་དོན་དམ་པར་གཞལ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་གི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རིགས་པ་སྡེ་བ་སུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། བྲོད་ཀྱི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པའི་བྲུད་པར་གང་ཡིན་པ་སྡོམ་ཤིག།

གཞན་ཡང་། སྡེ་མཚན་ཆོས་ཅན། བྲོད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་
དམིགས་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་
མཚན་ཁོ་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་འབྱད། བྲལ་བ་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡོད་
པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་དོན་དམ་
དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པས་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མས་
དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡོད་པ་ཅམ་དུ་འཛོག་པ་གང་ཞིག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་
དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་
དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དམིགས་པས་འཛོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ།
ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ནི་སྟོ་འབྲུལ་པས་ཡོད་པར་བཟུངས་པ་ཅམ་གྱིས་འཛོག་
གོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱེ་ཏྲག་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། སྟོ་འབྲུལ་པས་ཡོད་
པར་བཟུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་མི་ཏྲག་པར་ཐལ།
སྟོ་འབྲུལ་པས་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པར་བཟུངས་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ། མཁས་པརོ་མ་པ་ཁ་ཅིག ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་འཛོག་
མཚམས་ལ་སྟོངས་པས་སེལ་ངོར་སྐྱེ་ཏྲག་པ་ཡང་ཡིན། མི་ཏྲག་པའང་ཡིན།

ཅེས་སྒྲིག་གོས་པར་བྱུང་སྟེ། ལུགས་འདི་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་འགལ་མི་སྲིད་
པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་སྐབས་སུ། རི་བོང་གི་མགོ་ལ་རྣ་བ་
དང་རྩ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་དང་། སྒྲིག་མི་རྟག་མཚུངས་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་འདོད་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་
པར་མེད་དོ་ཞེས་བྲིད་རང་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་སྲིད། བྱས་པས་སྒྲིག་པར་
སྒྲུབ་པ་དང་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་
འགྱུར་ལ། འདི་ལས་ཐོངས་པའི་ཁས་ལེན་ཅི་ཡོད་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་
ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །ཚོལ་བ་དེ་གཉིས་ཀར་ཡང་། ཡོད་པ་དང་དངོས་
པོ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་གྱི། དུལ་དང་ཡོད་པ་དོན་མི་གཅིག་གོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཤོ། །འདི་
ལ་ཡང་སྒྲི་མཚན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་སྲིད། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
གཞལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་གོང་གི་སྒྲིམ་རི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་
འབྱུང་བས། གཞལ་བྱ་དང་ཡོད་པ་འདོན་པ་བརྗེས་ལ་པལ་ཆེ་བ་བརྗོད་པར་
གྱིས་ཤིག་གཞན་ཡང་བདག་མེད་པ་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པ་དངོས་པོ་
མ་ཡིན་པའི་སྲིད། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་དུ་
བྲིད་རང་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང་རིགས་པས་ཀྱང་གཞོད་དོ། །ཙུའ་ཁས་
སྒྲུངས། འདོད་ན། བདག་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པ་མེད་པའི་སྲིད་དོ།
།རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་
ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདོད་ན། རྟགས་ཆོས་
འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་རྣམས་རྟགས་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པར། མེད་ན་མེད་

འབྱུང་ངེས་སྤྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་དེ་ལས་གཞན། །ཞེས་སོགས་
གྱིས་ལན་དུ་མར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །
འབྲེལ་པ་དངོས་པོ་བ་མི་སྤྱིད་པར་སྤྱོད་རང་ཡང་འདོད་ཅིང་། རིགས་པས་
ཀྱང་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། ཅུ་བའི་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་ཡང་མེད་དོ།

ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དམ་རྒྱལ་ཕྱན་སྤྱོགས་
ཆ་མེད་པ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། ཡོད་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའི་
མཁས་མ་དེ་དག་ཉོན་ཅིག་མདུན་གྱི་གཞིར་བསྐྱལ་དོན་ལ་བཟུང་མི་སྤྱིད་
པར་ཐལ། དེར་བསྐྱལ་དོན་ལ་བཟུང་མིན་ན་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་རྒྱལ་
ཕྱན་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པས་སྤྱིར་པའི་སྤྱིར། སྤྱིར་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་
ཡིན་ན། སྤང་པོ་བཞི་ཚིགས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱིར་པས་སྤྱིར་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན།
མདུན་གྱི་གཞིར། བསྐྱལ་དོན་ལ་བཟུང་པས་སྤྱིར་པར་ཐལ་ལོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་།
ཡོད་པ་དང་། གཞི་གྲུབ་པ་རྣམས་ནི། དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་
ནོ།

གསུམ་པ་ཅོད་པ་སྤང་པ་ནི། འོ་ན། གཞལ་བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཁོ་ན།
ཞེས་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་
བྱང་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་སྤྱོད་སྤྱིར་པའི་མདོད་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བའི་
རྒྱས་པ་ཡོད་མེད་དབྱེད་ནས། རྒྱས་པ་དེ་ཐོབ་པའི་སྤྱིར་དུ་འཇུག་པར་བྱ་
བའི་གཞལ་བྱའམ། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱིར་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་གཞལ་བར་

བྱ་བ་རང་མཆན་གཅིག་ཁོ་ནར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱེད་རྒྱས་པར་འདིར་
མི་བརྗོད་དོ། །འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། །ཞེས་ཡོད་པ་སྐྱ་མི་ཉག་
སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། ཡོད་པ་དམིགས་པ་
ལས་གཞན་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར། ཡོད་པ་དང་ཆད་མས་དམིགས་པ་དོན་
གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་བར་ཡོད་པ་
ལ་ཡོད་པའི་སྐྱ་སྐྱི་སྐྱ་བྱེ་བྲག་ལ་སྦྱར་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོད་པ་དེ་སྐྱ་མི་ཉག་
པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ཡོད་པ་ལ་རྣམ་
པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་པ་དང་།
དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅུ་ཡོད་པའོ། །གཉིས་ཀའང་ཆད་མས་
དམིགས་པའི་སྦྱར་ཡོད་པ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་། སྐྱ་དོག་འཇུག་
གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྐྱི་སྐྱ་བྱེ་བྲག་ལ་སྦྱར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པ་རང་
དབང་གི་སྟོན་པ་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྦྱར་ནས། ཡོད་པ་སྐྱ་མི་
ཉག་སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་རང་འབྲེལ་
ལས། སྐྱ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པས། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག་ ཡོད་པ་སྐྱ་མི་
ཉག་སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་མིན་གྱི། དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྐྱ་མི་
ཉག་སྐྱབ་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན།
དེ་ལྟ་བུའི་ཉགས་དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་དག་པ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ་ཏེ།
དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྟོའི་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན། ཡོད་པ་དེ་དངོས་པོས་བྱུང་

པར་དུ་བྱས་ནས་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན། སྤྱི་ལྟ་ཡང་
སྤྱི་མི་ཉག་པར་སྤྱི་བ་པའི་བྱད་པར་བལྟས་པ་བའི་ཉག་ས་མིན་པ་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་
མཚུངས་སོ།།

མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་གཞག་སྒྲིང་གསུམ་ལས། གཞན་ལུགས་
དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲོས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཚས།
ཚས་ཞེས་མ་སྒྲོས་ན། དབང་ཤེས་འབྱུང་བས་བཟུངས་པའི་ཆ་གཉིས་སོགས་
ཡུལ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་གཅིག་ཤེས་པ་དང་རིག་
པ་དོན་གཅིག་ཅེས་ཟེར་ཏེ། འོ་ན། དབང་ཤེས་འབྱུང་བས་བཟུངས་པའི་ཆ་
གཉིས་ཚས་ཅན། བྱོད་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། འདོད་ན་དདོས། མ་བྱུང་ན་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དོན་གཅིག་པ་
འབྱུང། སྤྱད་མཚམས་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་སོ། །མ་བྱུང་ན་སྒྲོས་རིག་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པ་འབྱུང།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲོས་རིག་པར་བྱ་བའོ།།
གསུམ་པ་ཚེད་པ་སྤང་བ་ནི། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འོ་ན་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་སྒྲོ་ཡིན་
པས་བྱུང་པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིན་ན། སྒྲོས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་
སྤྱིར་ཅེས་དང་། འོག་ཤེས་མི་སྤྱད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲིན་བརྗོད་པར་

བྱེད་ལ། རྟོག་བ་དེ་ཡུལ་དང་གཞལ་བྱ་དོན་གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ། །

དེ་ལ་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་ཆོད་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ།
ལོག་ཤེས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲིན་ནི། རྩ་གཉིས་ཀྱང་རྩ་བ་གཉིས་
འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཐལ། དེས་རིག་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་
ལོག་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་པའོ། །འདི་ནི་སྒྲོས་རིག་བྱ་
ཡིན་ན་ཡུལ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་རིག་བྱ་ལ་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་
པ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་གྱི་ཅོད་པ་བཀོད་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཆོས་
མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། འདི་དག་ནི་སྤྱི་ཁྲབ་སྒྲོས་ཁྲབ་མ་བྱེད་པའི་བབ་ཅེས་ཏེ།
གཞོད་བྱེད་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

སྐས་པ།

སྤྱི་ཁྲབ་ནམ་མཁའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་། །

སྒྲོས་ཁྲབ་ཅིག་པའི་བྱ་ག་གཉིས། །

མཚུངས་པར་རྫོམ་པའང་མཁས་ཡིན་ན། །

འདི་ན་མི་མཁས་སུ་ཞིག་ཡིན། །

སྐལ་ཆད་ནགས་ཀྱི་ཐུན་ཁུང་ན། །

ཉིམའི་འོད་ལས་མེ་བྲེར་བྱིན། །

དུག་སྒྲོང་སྒྲོན་ཤིང་རྒྱས་པའི་སར། །

སྐར་གྱི་ཐུ་གུ་ག་ལ་སྦྱིན། །

བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའོ།།

དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལྷགས་
དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡུལ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཐུན་མོང་
གི་ཆོས་དང་གསུམ། མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ། དོན་བྱེད་
རྒྱས་སྟོང་། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆོས་ཞེས་
ཟེར་རྟོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་འདི་གངས་ངེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་ན། ཞེས་
བྱ་མཐའ་དག་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པས།
ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཞེས་པའི་དབྱེ་སྒྲོག་གསུམ་པ་དོན་མེད་ལ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གང་དང་ཡང་རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཆོས་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་དོན་མེད་ཅིང་། ཡུལ་གྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་
ཡིན་ན། གསུམ་ག་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱི་གསལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར།
དེ་དག་རེ་རེ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་བུམ་པ་
ཆོས་ཅན། བྱོད་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆོས་
ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ་རང་གི་གསལ་བ་
དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་།
ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་
ཆོས་ཡིན་དགོས་ན། གཞི་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དངོས་མེད་

གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཀ་བུམ་
གཉིས་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་ན། དངོས་མེད་ལ་ཡང་རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་ཆོས་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་སོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དུལ་ལ་དབྱེན་དབྱེསྟོ་བཞི་ལས། དང་པོ་
དུལ་ཅན་ཆད་མའི་འངལ་ཚུལ་ལས་སྒྲུང་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་བྱེ་བ་མངོན་གྱུར་
དང་སྟོག་གྱུར་གཉིས་སམ། རང་མཆོན་དང་། སྤྱི་མཆོན་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་རེ་
ཞིག་མངོན་སྟོག་གཉིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་འགལ་
མི་འགལ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས།

མངོན་གྱུར་དང་སྟོག་གྱུར་བཤད་པ།

དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། འགལ་ཞིག་མངོན་སྟོག་གི་མཆོན་
ཉིད། མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་བའི་རྣམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། རྗེས་དཔག་
གིས་འབྲེལ་བ་ལས་སྤྱི་འུ་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་གསུང་བ་ནི།
སྐབས་འདིར་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྟོན་པོ་སོགས་མངོན་གྱུར་འགལ་
ཞིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་སྟོང་བའི་རྣམ་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་སྟེ་པའི་
ལུགས་ལ་མི་རུང་བའི་བྱེད་ཏེ། དེ་དག་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཤེས་པ་
གང་དང་ཡང་སྟོང་བྱ་སྟོང་བྱེད་དུ་མི་རིགས་པའི་བྱེད་རོ། །མཆོན་ཉིད་འདི་
ལྟར་བཞག་ནས་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ། ལ་རྒྱབ་གྱི་མེ་ལྷ་བུ་རེས་འགལ་རྟགས་

ལས་རྟོགས་ལ། རེས་འགའ་མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་རྟོགས་པ། ཉི་ཆེ་བའི་སློག་གུར་ཅེས་བཞེད་པ་དང་། མདོན་སློག་འགའ་བར་བཞེད་པ་རྣམས་ནང་འགའ་བར་མདོན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་འགའ་བར་ཐལ། མདོན་སློག་འགའ་བའི་སྤྱིར། མ་ཁྲབ་ན། དེ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་འབྱུང། མ་ཁྲབ་ན་དངོས། འདོད་ན། ལ་རྒྱབ་ཀྱི་མེ་རེས་འགའ་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས། རེས་འགའ་མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་འབྱུང། ཡང་འགའ་ཞིག་མདོན་གུར་གྱི་མཆན་ཉིད། མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་སྤྲུལ་པར་བྱ་བ། སློག་གུར་གྱི་མཆན་ཉིད། རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། མདོན་སློག་འགའ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང་། མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པར་འགའ་བར་ཐལ། མདོན་སློག་འགའ་བའི་སྤྱིར། རྟོགས་ཁྲབ་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། དུ་ལྟན་ལའི་སྤྱིང་གི་མེ་མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ་ལོ།

གཞན་ཡང་། མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། མདོན་སློག་གི་མཆན་ཉིད་དུ་སྦྱས་ནས། མདོན་སློག་འགའ་བར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ། སློན་དེ་ཉིད་སོ་ན་གནས་སོ། །འགའ་ཞིག་ །མདོན་གུར་གྱི་མཆན་ཉིད། མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་སྤྲུལ་པར་བྱ་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་སྦྱས་

ནས། དོན་རིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་ས་
མི་རྟོགས་ཞེས་སྒྲ་བ་ན་དངོས་སུ་འགལ་བ་སྒྲ་བར་བཅད་དོ། །གལ་ཏེ་ངོ་བོའི་
སྟོན་ས་མི་སྤང་བར་སྒྲིའི། ངོ་བོའི་སྟོན་ས་མི་རྟོགས་པར་མི་སྒྲུའོ་ཞེ་ན། ངོ་
བོའི་སྟོན་ས་མི་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་སྤང་ན་ཡུལ་
གཅིག་ཀྱང་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བ་ལ་ཡུལ་སྤང་བར་བཏགས་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་ན་ཡང་ཡུལ་གཅིག་འདོད་མི་འདོད་དུ་
མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྟོན་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
ལ་ཡུལ་རྟོགས་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཅེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྟེ། དེས་ན་ཀུན་ཏུ་
མཚུངས་སོ། །

རང་ལུགས་ནི། མངོན་གྲུབ་གྱི་མཚན་ཉིད། མངོན་སུམ་ཆད་མས་
དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། རྟོག་གྲུབ་གྱི་མཚན་ཉིད། རྗེས་དཔག་ཆད་མས་
དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །

དབྱེ་བ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་
པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་གྲུབ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་དང་མི་རྟོག་པའི་
ཆོགས་དོན་རང་མཚན་ལྟ་བུ། དེས་འགའ་མངོན་གྲུབ་ཡིན་པ་གཉིས། མིག་
དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོག་གྲུབ་ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་
མི་རྟོག་པའི་ཆོགས་དོན་རང་མཚན་པ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྟོག་ཏུ་གྲུབ་པ་
གཉིས། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་

གྲུར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་གྱི་སྒོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་
མངོན་གྲུར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་ཟེར་རམ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་སྒོ་ལ་
བསྟོས་ཏེ་མངོན་གྲུར་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་ཟེར་རམ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་ལ་མངོན་གྲུར་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་སྤྱིར་ཟེར། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། གང་
ཟག་ཐམས་ཅད་གྱི་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་སྤྲོས་མོང་དུ་དངོས་སུ་གཞུང་བའི་
ཆོས་མི་སྤྱིར་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྤྱི་མི་རྟག་པའི་ཆོག་ས་དོན་རང་མཚན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་གྲུར་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་
གི་དོར་མངོན་གྲུར་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱུང་པ་དངོས། འདོད་ན། དེས་འགའ་
སྟོག་གྲུར་ཡིན་པ་འབྱུང། མ་གྲུབ་ན། དེས་འགའ་མངོན་གྲུར་ཡིན་པ་འབྱུང་
དོ།

གསུམ་པ་ལྟར་ན། གནས་སྐབས་ལྷ་བྲལ་གྱི་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
ངག་ཀུན་སྒྲོང་གི་གང་ཟག་པ་རོལ་པོའི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་མངོན་གྲུར་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མངོན་གྲུར་
ཡིན་པས་བྱུང་པའི་སྤྱིར། རྟག་སྤྱི་བྱུང་ཁས་སྒྲུབ་སྤྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་མི་རྟག་པའི་
ཆོག་ས་དོན་རང་མཚན་དེས་འགའ་སྟོག་གྲུར་ཡིན་པ་འབྱུང། མིག་དབང་
གཟུགས་ཅན་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོག་གྲུར་ཡིན་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་འཇུག་པ་མི་སྤྱིར་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར།
འདོད་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མི་སྤྱིར་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་མངོན་སྟོག་གི་

དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི། ཚུར་མཐོང་གི་སྒོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་
སྒྲིན་མེད་ཅེ་ན། འོ་ན། སོ་སྒྲེ་ལྟའི་མིག་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མིག་དབང་
གཟུགས་ཅན་འདྲེ་བའི་སོ་སོ་སྒྲེ་བོའི་མདོན་སུམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ལྟ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པར་ཐལ་ལོ། བྱེ་སྒྲེ། ལྟའི་མིག་གིས་སྒྲོང་གསུམ་
གྱི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཆོད་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། མདོན་གྱུར་ལ་དབྱེ་ན། རང་རིག་མདོན་སུམ་དང་
གཞན་རིག་མདོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པ་དངོས་སུ་འདུག་པའི་ཡུལ་གཉིས། སྒྲོག་
གྱུར་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་སྒྲོབས་ཞུགས་གྱི་རྗེས་དཔག་དང་། གྲགས་པའི་
རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་གསུམ་མོ།

གསུམ་པ་འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མདོན་སྒྲོག་
གཉིས་འགལ་ཏེ། གང་ཟག་གང་ལ་མདོན་གྱུར་ཡིན་པ། དེ་ལ་སྒྲོག་གྱུར་མིན།
གང་ཟག་གང་ལ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པ། དེ་ལ་མདོན་གྱུར་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
མདོན་སྒྲོག་གཉིས་ཏྲིགས་པ་པོ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པས་སོ་སོར་ངེས་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གང་ཟག་སོ་སོ་ལ་བསྟོས་ནས་མི་འགལ་བས་
མི་འགལ་བར་འདོད་ན། ཆོད་མ་དང་ཆོད་མིན་གྱི་སྒྲོ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཐལ།
ཡུལ་སོ་སོ་ལ་བསྟོས་ནས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཡོད་མེད་མི་འགལ་
བར་ཐལ། གཞི་སོ་སོ་ལ་བསྟོས་ནས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཅེས་ཟེར་རྟོ། །ཚུལ་
འདི་ནི་བྲིད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་བསྟོས་ཏེ་མདོན་
གྱུར་ཡིན་པས་མདོན་གྱུར་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་

བསྟོས་ཏེ་འགལ་བས་འགལ་བའི་གོ་ཚད་བའི་སྤྱིར། འཁོར་གསུམ། རྒྱ་
འབྲས་འགལ་བར་ཐལ། གང་གི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་དེའི་འབྲས་བྱ་མ་ཡིན། གང་གི་
འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་དེ་དེའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསལ་བ་ཡང་ཞེ་འདོད་ལ་
ཁས་ལེན་བས་འཁོར་གསུམ་མོ།

དེས་ན་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་དང་སྟོག་གྱུར་ཡིན་པ་ནི་མི་
འགལ་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་དང་རྗེས་དཔག་
ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་སྤྱིར་དོ། །སྟོ་གང་ལ་
མངོན་གྱུར་ཏུ་སོང་བ་སྟོ་དེ་ལ་སྟོག་གྱུར་མ་ཡིན་བས་བྲབ་བས། སྟོ་གཅིག་
གི་དོར་ཆོས་གཅིག་ད་ལྟ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་དང་ད་ལྟ་སྟོག་གྱུར་ཡིན་པ་
འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ།
གཞལ་བྱ་མངོན་སྟོག་གཉིས་མི་འགལ་བའི་སྤྱིར། མ་བྲབ་ན། གཞལ་བྱ་
མངོན་སྟོག་གཉིས་སུ་ངེས་བས་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་བ་མ་
ཡིན་བར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མ་གྲབ་པ་དང་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་བའི་རྟགས་
གསུམ་མི་འགལ་བར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་
ཕྱོགས་ཆོས་རྗེས་བྲབ་ཕྱོག་བྲབ་གསུམ་མི་འགལ་བའི་སྤྱིར། མ་བྲབ་ན།
སེལ་བྱེད་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་བས་
བསལ་གཞི་རྟགས་ལྟར་སྒྲུང་ལ་མ་གྲབ་པ་སོགས་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་བ་
མིན་བར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྟེ། གངས་ངེས་བ་མ་ཡིན་པ་འདོད་དོ་ཞེ་
ན། འོ་ན་སྤྲུལ་མ་ལ་ཡང་འདོད་དོ། འོ་ན་མངོན་སུམ་སྟོག་ཏུ་གྱུར་བ་ལས།

།གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་སྤྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས། །ཚད་
མ་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་དང་། །ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། །འོ་ན། །གཏན་ཆོག་གས་
ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། །དེ་ཡི་མ་གྲུབ་བསྒྲིག་དོན་དང་། །འབྲུལ་པ་ཅན་
ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །དེས་པ་བཟོད་པར་མཛད་པ་ཡིན། །ཅེས་པ་ཇི་ལྟར་བྱང་
ཞེས་བཟོད་པར་བྱའོ། །དེས་ན། །གཞན་བྱ་མངོན་སྟོག་གཉིས་མི་འགལ་བས།
ཚད་མ་མངོན་ཇེས་གཉིས་མི་འགལ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྤྱིར་གཞལ་བྱ་
མངོན་སྟོག་མི་འགལ་བ་ལ། །ཚད་མ་གཅིག་ལ་བསྟོས་ཏེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་
དང་སྟོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགལ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ལྟས།
མངོན་སུམ་དང་སྟོག་ཏུ་གྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རྟོགས་པ་པོ་དང་ད་ལྟར་
ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བསྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མིན་ན། །ལྟ་བུ་པོ་དང་སྒྲུང་བ་
དག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་པར་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ན། །མངོན་སུམ་དང་སྟོག་
ཏུ་གྱུར་པ་དག་རྣམས་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། །མཚན་ཉིད་འཆོལ་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། །མངོན་སུམ་དང་སྟོག་ཏུ་གྱུར་བའི་མཚན་
ཉིད་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་།

རྟོགས་པ་པོ་དང་ད་ལྟར་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བསྟོས་ནས་སོ་སོར་
ངེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། །དེ་ལ་མ་བསྟོས་པར་ཅི་རིགས་ནས་མངོན་སྟོག་
སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཅི་རིགས་ནས་མངོན་གྱུར་གྱང་སྟོག་
ཏུ་འགྱུར། །སྟོག་གྱུར་གྱང་མངོན་དུ་འགྱུར་བས། །མཚན་ཉིད་འཆོལ་བ་སྟེ་མི་
འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། །དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་

ཤུག་སྒོམ། འཆེལ་བར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡང་སྒྲོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་
སྒྱིར་དང་། སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡང་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་
སྒྱིར། ཅེས་བཤད་པ་དང་ཡང་ལེགས་པར་འགྲིག་གོ། །དེས་ན་ལྷའི་འགྲེལ་པ་
དེའི་དོན་མངོན་སྒྲོག་འགལ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རྟོགས་པ་པོ་གཅིག་ལ་བསྟོས་
བ་ཡིན་པའི་སྒྱིར། ཅེས་པར་བཟུངས་ནས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་མ་སྒྲེལ་ཅིག

ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། བྱེད་ཀྱིས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་
རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་སྒྲུབ་ན། འདི་ནི་མི་
འཐད་དེ། གཞལ་བྱ་དེ་ཁོ་ལ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་ན་ཁོས་དེ་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་
འགལ་བའི་སྒྱིར་སྒྲུབ་དུ་དོགས་ན། དེ་ལ་ཁོ་བོས་བཤད་པར་བྱ་ཡི་ཉོན་ཅིག
ཡུལ་མངོན་གྱུར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་ཡུལ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པ་དང་ཡུལ་དེ་
དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གི་
གཞལ་བྱ་དེ་དངོས་སུ་མ་རྟོགས་ན་ཤུགས་ལ་རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་
མས་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་དངོས་རྟོགས་ཤུགས་རྟོགས་གང་ཡང་མིན་པའི་
རྟོགས་ཚུལ་གསུམ་པ་མེད་པའི་སྒྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གི་
གཞལ་བྱ་ཤུགས་རྟོགས་ཡིན་པའང་མི་འཐད་དེ། རང་གི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་
པའི་གཞལ་བྱ་འགའ་ཞིག་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་
བྱ་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྒྱིར་རོ།

འོ་ན། དངོས་རྟོགས་ཤུགས་རྟོགས་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་

དངོས་ཉིགས་ཤྱགས་ཉིགས་སྤྱི་འོན། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་དངོས་ཉིགས་
ཤྱགས་ཉིགས་ཀྱི་དོན། རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་དངོས་ཉིགས་ཤྱགས་ཉིགས་
ཀྱི་དོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཆད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་སྒོ་ཁ་སྤྱོད་པ་ཤིང་རྣམ་
པ་ཤར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་རྗེས་ཀྱིས་སྒོ་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་དུ་
འདྲན་པ་ནི། ཡུལ་དེ་དངོས་སུ་ཉིགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཡུལ་དེ་ལ་ད་ལྟ་སྒོ་
ཁ་མ་སྤྱོད་པ་ཀྱང་། ཆད་མ་དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་སྐྱབས་དང་མཐུན་པར་སྒོ་འདོགས་བཅད་ཆར་བས་
སྤྱིས་སྒོ་ཁ་སྤྱོད་པ་ཅམ་ཀྱིས་ཆད་མ་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་དུ་ངེས་པ་སྤྱི་
བར་འགྱུར་བ་ནི། ཤྱགས་ཉིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་དེ་ལ་
སྒོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་དངོས་ཉིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན། སྒོ་འཇིན་མངོན་སུམ་ཆད་མས་སྒོན་པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་
ནས་སྒོན་པོ་ལ་སྒོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་རྣམ་པ་
དངོས་སུ་ཤར་ནས་དེ་ལ་སྒོ་འདོགས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ལ་རྣམ་པ་མ་
ཤར་བའི་ཆོས་གཞན་ལ་ཡང་སྒོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་
ཤྱགས་ཉིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་སྤྱོད་ཀྱི་
རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་ནས་ངེས་པ་བྲངས་སྟོབས་ཀྱིས། དེའི་སྤྱིང་གི་བུམ་
མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མ་ཤར་ཀྱང་བུམ་ཡོད་ཀྱི་སྒོ་འདོགས་བཅད་ཅིང་།
སྒོ་ཁ་སྤྱོད་པ་ཅམ་ཀྱིས་བུམ་མེད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་

བྱམ་པས་དག་པའི་ས་སྤྱོད་ས་སྤྱོད་བྱམ་པ་མེད་པའི་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
འདྲེན་ནུས་ཀྱི་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་སྤྱོད་ས་སྤྱོད་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མདོན་སྤྱོད་
མ་ཚད་མ་དེ། ས་སྤྱོད་ས་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོང་གི་བྱམ་མེད་དེ་ལ་མདོན་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དང་བྱམ་མེད་དེ་དོན་གཞན་གང་ཞིག། དེ་ལ་བྱམ་མེད་དེའི་རྣམ་པ་དངོས་
སྤྱོད་མ་འཁར་བའི་སྤྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱམ་མེད་དེའི་
དོན་སྤྱོད་མ་འཁར་བའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།
དེ་ལྟ་བུའི་མདོན་སྤྱོད་མ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་སྤྱོད་ས་
སྤྱོད་བྱམ་མེད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་
ཁྱོད་དེ་ལ་སྟོན་སྤྱོད་ས་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོང་འདོགས་བཅད་ནས་ངེས་པ་རང་དབང་དུ་
འདྲེན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཟུར་སྤྱོད་མ་མ་གྲུབ་ན། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
སྟོང་ཡུལ་ཡིན་ན་སྟོང་དེའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱམ་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཡུལ་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། རྗེས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་བཟོད་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱོད་དེའི་
དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པས་བྱམ་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ། མདོན་སྤྱོད་དེ་
བྱམ་མེད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཅིང་། བྱམ་མེད་ལ་མདོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ན།
ཚད་མ་ལ་མདོན་རྗེས་གཉིས་སྤྱོད་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་
མདོན་རྗེས་གཉིས་སྤྱོད་གངས་ངེས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཚད་མ་ཡིན་ན་མདོན་
རྗེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་མདོན་རྗེས་གང་
རུང་ཡིན་དགོས་ན། དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་མདོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་
དགོས་པས་བྱམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་བྱམ་ན། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་

དེའི་ཡུལ་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་སྤང་ཡུལ་། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་
ཡུལ། གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཡུལ་ཡིན་ན་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་
དགོས་པའི་སྒྲིབ། བྱམ་ཏྲགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། བུམ་པའི་སྐྱོ་དོན་ཆོས་
ཅན། བྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱའི་སྤང་ཡུལ་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱོད་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ།

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྦྱི་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་
ནས་དེ་ལ་སྒོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་དངོས་ཏྲགས་ཀྱི་
དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་ཏྲག་ཏྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་སྐྱ་མི་ཏྲག་པའི་
དོན་སྦྱི་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་
འདོགས་གཅོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གི་གཞལ་བྱ་དེའི་དོན་སྦྱི་དངོས་སུ་ཤར་
ནས་སྒོ་འདོགས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ལ་དོན་སྦྱི་མ་ཤར་བའི་ཆོས་གཞན་
ལ་ཡང་སྒོ་འདོགས་གཅོད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་འུགས་ཏྲགས་ཀྱི་
དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱ་མི་ཏྲག་ཏྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ལ། སྐྱའི་སྤྲང་
གི་ཏྲག་པ་མེད་པའི་དོན་སྦྱི་དངོས་སུ་མ་ཤར་ཡང་སྐྱ་ལ་ཏྲག་པ་ཡོད་པའི་སྒོ་
འདོགས་བཅད་ཅིང་། སྒོ་ཁ་སྒྲོགས་ཅམ་གྱིས་ཆད་མ་གཞན་ལ་བསྟོས་མེད་
དུ་སྐྱ་ལ་ཏྲག་པ་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ཡང་རྗེས་དཔག་
དེ་སྐྱའི་སྤྲང་གི་ཏྲག་པ་མེད་པ་དེ་ལ་མཛོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆད་
མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤར་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ། བུམ་མེད་དེ་
མཛོན་སུམ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ འི་མཛོན་སུ མ་དེ་

བྱམ་མེད་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མའི་
གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཐལ་བ་
གཉིས་ཀ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་
མཚན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་བཤད་པ་ནི། ཁོ་མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཁོའི་
གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁོ་
ཚོས་དེ་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་ན། ཚོས་དེ་རང་མཚན་ཡིན་
དགོས་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། ཁོ་མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་
ཁོའི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་ན། གུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྟོགས་ཚོས་མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་བཤད་
པ་དང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཚད་མ་གཉིས་ཞེས་སོགས་ནང་འགལ་གྱི་
སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྟོགས་
ཚོས་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་། མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མས་གཞལ་བས་མ་ཁྲབ་པར་
ཐལ། མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་གཞལ་བས་མ་
ཁྲབ་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་
ཐལ་ལོ། །འོ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་མངོན་སྤྲུལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་
ཐལ། དེས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོ་བཏགས་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྤྲུལ་མ་འདོད་ཅིང་། སྤྱི་མ་ལ་ཁྲབ་པ་མེད་དེ།

ཁོ་ཚོས་དེ་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། ཚོས་དེ་སྒྲོ་བཏགས་མ་
ཡིན་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཚོས་དེ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་
སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

གཞན་ཡང་། ཞེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁོ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ཅིང་། ཁོ་
ཚོས་དེ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན། ཁོ་ཚོས་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་
བར་ཐལ། ཚོས་དེ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཚོས་དེ་རང་
མཆོན་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་དོ། །འདོད་ན། སྐྱ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་ཆད་མ་ཚོས་ཅན། བྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྱུང་བའི་ཆད་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱོད་འབྱུང་བའི་ཆད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ལ་ཆད་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལན་མེད་དོ། །འདིས་ཚོས་དེ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན་ཚོས་དེ་ལ་
མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའི་རྩ་བ་ལྷུང་བ་ཡིན་ལ། ཁོ་ཙོ་
ལ་རིགས་པའི་གསང་ཆོག་གཞན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་ཀྱིས་
དོགས་པས་མ་བྲིས་སོ།།

ད་ནི་འདི་དབྱུང་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་དངོས་ཀྱི་
གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་བམ་མ་བྱུང་།
གལ་ཏེ་མ་བྱུང་ན། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་
ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཅེས་པའི་གཞུང་ངེ་ལྟར་འཆད། འོན་ཏེ། བྱུང་ན། སྤྱི་
མཆོན་ཚོས་ཅན། བྱོད་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་
དཔག་ཆད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་མ་བྱུང་ན།

གཞུལ་བྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་དང་འགལ། འདོད་ན།
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོགས་དོན་དུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར་ཅེ་ན། ཤེས་
ལྡན་དག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་བདེན་གྱིས་དང་། ཁོ་བོས་བཤད་
པ་འདི་ཉོན་ཅིག་སྤྱི་མཆོན་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞུལ་བྱ་ཡིན་ལ།
རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་
ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཅེས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། གཞུང་དེས་རྗེས་དཔག་
ཚད་མ་ཡིན་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་འཇལ་བས་བྱུང་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞུལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟགས་ཡང་དག་
གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྤྱི་མཆོན་འཇལ་ན། གཞི་དང་འབྲེལ་བར་
འཇལ་བའམ། མ་འབྲེལ་བར་འཇལ་ཞེ་ན། གཞི་དང་འབྲེལ་བར་འཇལ་བས་
བྱུང་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་རང་གི་གཞུལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟགས་ལ་བརྟེན་
ནས་འཇལ་བས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། དེས་ན་འདི་ལྟར། སྤྱི་མཆོན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་འཇལ་བར་ཐལ། རུམ་པའི་སྐྱ་དོན་དེ་
ཁྱོད་ཡིན་པར་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ།
རུམ་པའི་སྐྱ་དོན་དེ་ཁྱོད་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །
བསྐྱབ་བྱ་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟངས་དུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་། གཞི་

གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་
མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
མི་རྟག་པ་སྤར་ནས་ཚད་མས་ངེས་ཟིན། མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པའི་སྐྱོལ་བའི་
རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ངེས་གཞལ་བར་ཐལ། ངེས་
སྤྱི་སྟེང་དུ་གཞལ་བའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རྗེས་དཔག་དེ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་
ཞིང་། ཚད་མ་གང་རུང་གཅིག་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ངེས་མི་རྟག་པ་
འཇལ་བ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་མེད་དེ།
ཚད་མ་སྤྱི་སྤྱི་གཉིས་ཀས་མི་རྟག་པ་གཞལ་ཅམ་དུ་བྱུང་བར་མེད་ཀྱང་།
འཇལ་ཚུལ་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྤྱི་མས་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བར་མ་
གཞལ་ཅིང་། སྤྱི་མས་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བར་གཞལ་བའི་སྤྱིར། སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་
མི་རྟག་པ་གཞལ་བས་མི་རྟག་པ་གཞལ་བར་མི་འགྱུར་ན། སྤྱི་ཅིག་གཉིས་
པའི་སྒྲིན་པོ་བཟུངས་པས་ཀྱང་། སྒྲིན་པོ་བཟུངས་པར་མི་འགྱུར་བར་
མཚུངས་པས། སྒྲིན་པོ་སྤྱི་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྤྱི་འཛིན་
མིག་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །

སྤྱིར་ཚད་མ་སྤྱི་མས་གཞལ་བའི་དོན་འཇལ་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་བཅད་
ཤེས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །
འདི་དག་ལ་མཁས་མཁས་པས་ཆེར་ཐེ་ཆོམ་ཅམ་ཡང་མཁུ་གས་པར་སྤང་ཞིང་།

ཅུང་ཟད་ཞུགས་པ་དག་ལ་ཡང་གང་ཅི་ཡིན་གཏོལ་མ་བྱུང་བར་སྤང་
རོ། །

ཟླ་འོད་རིག་པའི་ཚུ་ཤེལ་ལས། །
ཐུ་ཉིག་སྤེང་འབྲེེ་ཚུ་རྒྱན་འཛག།
བདག་སྒྲིའི་ཉི་འོད་ལྷུང་བ་ཡིས། །
སྒྲོན་མེད་ལེགས་བཤམ་འདབ་སྒྲོང་རྒྱས། །
འདི་གཉིས་ས་གསུམ་འཛིག་རྟེན་ན། །
འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཛེས་ཆོས་ཡིན། །
བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན་བཤམ་པ།

དེ་ནི་གཞལ་བྱ་རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་
པ་བཤམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཚད་མ་
མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྐྱབ་པའི་དོན་བཤམ་པ་དང་། རང་མཆན་
དང་སྤྱི་མཆན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་དོན་བཤམ་པ་དང་། རང་སྤྱི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཏན་
ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཚད་མ་གཉིས།
ཞེས་པས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཚད་མ་མངོན་
རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྐྱབ་པའི་དོན། དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། །རྟགས་
སྤྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། །ཅེས་སོགས་ལས་ཤེས་དགོས་ཤིང་།
དེ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་རང་

མཚན་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་སྦྱི་མཚན་ཡིན་པས་
 བྱལ་བའི་སྦྱིར་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་སུ་རང་སྦྱི་
 གཉིས་སུ་ངེས་པ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་
 མ་སྦྱ་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་རོ། །མངོན་
 སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཚན་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
 གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་སྦྱི་མཚན་ཡིན་པས་བྱལ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། སུམ་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་ཀྱི་སུམ་མེད་ལྟ་བུ་སྦྱི་མཚན་འགའ་
 ཞིག་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བ་དང་། སྦྱ་མི་རྟག་པ་ལྟ་
 བུ་རང་མཚན་འགའ་ཞིག་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་བ་
 ཡོད་པའི་སྦྱིར་རོ། །

དེས་ན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་དང་།
 སྦྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་འཇལ་ཚུལ་གཉིས་
 སུ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས། ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྦྱབ་པ་
 ཉིད། གཞལ་བྱ་གཉིས་སྦྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་
 རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། །རྟོགས་སྦྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། །ཅེས་
 བཤད་པས་སོ། །དེས་ན། དོན་བྱེད་རྒྱས་དང་མི་རྒྱས་སྦྱིར། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་
 དོན་ཀྱང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཆོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་མི་རྒྱས་པའི་
 ཆོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་
 པའི་སྦྱིར། ཅེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སྐྱོདོན་བཤད་པ་ནི། ཅིའི་སྤྱིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་
མཆོན་ཉིད་ཅེས་བྲེལ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་དགག་བྲེལ་སོགས་གཞན་ལ་བསྟོས་
མེད་དུ་རང་དབང་དུ་འཆར་རྒྱ་ཡོད་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་
པས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་བ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་
ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་བྲེལ།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་
གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་གཉིས། དང་པོ་
ལ་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། མཆོན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་གཉིས།

རང་གི་མཆོན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ།

དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་
དང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་སོགས་རང་མཆོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་
འབྲུག་དོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ། རང་མཆོན་དོན་དམ་དཔྱེད་པའི་རྟགས་གྱི་
དགག་བྲེལ་གཙོ་བོར་འདོད་པས། དངོས་སྤྱོད་པ་འདོད་པའི་རང་མཆོན་གྱི་དོན་
ལྡན་དེ་བཞག་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་དངོས་སྤྱོད་
བས། རང་མཆོན་གྱི་དོན་ལྡན་ཏུ་གང་འདོད་པ་དེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐ་
སྟོན་དུ་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་
འདྲེས་པ་དང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་སོགས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡང་ཁས་ལེན་

པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་དག་སྐབས་འདིར་རང་མཆན་གྱི་མཆན་གཞི་ཡིན་
གྱི་མཆན་ཉིད་མིན་ནོ།།

རང་ལུགས་ནི། རང་མཆན་གྱི་མཆན་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་མིན་
པར་རང་ངོས་ནས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དངོས་
པོ་རོ།།

གཉིས་པ་མཆན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་
འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་མཆན་གྱི་མཆན་གཞི་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ལ། གཞན་དག་གིས། འཇར་
ན་ཡོད་ན་རྒྱབ་ན་མེད་པ་སོགས་ཡུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དང་། ཁ་སང་ཡོད་
ན་དེ་རིང་མེད་པ་སོགས་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དང་། ཁ་ཐོ་ལ་ཡོད་ན་ནག་
སྒྲུབ་ལ་མེད་པ་སོགས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དུ་བཟུངས་ནས། ཁ་
ཅིག་ནི། དངོས་པོ་དང་བྱམ་པ་སོགས་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་
སྤྱིར། རང་མཆན་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་མཆན་ཡིན་ལ། རང་མཆན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་
སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་། རྩལ་ཕྱན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཡིན་དགོས་
ཤིང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་ཡང་རང་མཆན་ཡིན་པས་མ་བྲལ་ལ། དོན་དམ་
པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཡིན་པས་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
ཏོ། །མཁས་པ་རྣམས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་པོ་ཡིན་
ན་རང་མཆན་ཡིན་པས་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། རང་མཆན་ཡིན་ན་གསལ་བ་ལ་
རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་འགལ་བས། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་པ་

ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་དངོས་པོ་དང་བྱམ་པ་སོགས་ནི་རྩལ་སྤྱུ་མ་གྲུབ་ཅིང་།
རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་ན་སྦྱོར་ཡོད་དོ། །རི་ལྟར་ཡོད་ན། དངོས་པོ་དང་བྱམ་པ་རྩལ་
གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཐ་དད་ན་བྱམ་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །
གཅིག་ན། བྱམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱམ་པ་མཐོང་བ་ན་དངོས་པོ་ཡང་
མཐོང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མ་ཁྲུབ་ན། མངོན་
སུམ་སྦྱབ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་དང་བྱམ་པ་སྦྱེ་འཇིག་
ཅིག་ཅར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་པའི་སྤྱིར་འདོད་ན། ཀ་བ་
དང་དངོས་པོ་ཡང་སྦྱེ་འཇིག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་འདོད་ན། ཀ་བྱམ་སྦྱེ་འགག་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །ཀ་བྱམ་
རྩལ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ཡང་དངོས་པོ་དང་རྩལ་གཅིག་ཀ་བ་
ཡང་དངོས་པོ་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཐལ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཁྲུབ་པ་
ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་དགོས་
པའི་སྤྱིར་དེར་ཐལ། སྦྱ་དང་སྦྱའི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་རང་མཚན་རྩལ་གཅིག་པ་
རྣམས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར་དེར་ཐལ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་
གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་བྱམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་པོ་མཐོང་
ནའང་སྦྱོར་ཡོད་དེ། བྱམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྦྱེ་འཛིན་གྱི་སྒོར་
ཐལ། དངོས་པོ་ཅམ་དེ་མཐོང་བའི་སྒོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མ་ཁྲུབ་ན། དངོས་པོ་
ཅམ་དེ་སྦྱེ་ཡིན་པ་འབྱུང་། འདོད་ན། མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་བྱམ་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་ངི་

རོ་རེག་བྱ་བཞི་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་བཞི་དང་རྩ་ས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། རྩ་ས་གཅིག་
ན་ཁོ་ལ་ཡོད་པའི་རྩ་ས་བརྒྱད་པོ་རྩ་ས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྩ་ས་ཐ་
དད་ཡིན་ན། བྱམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་རྩ་ས་བརྒྱད་པོ་ལས་རྩ་ས་ཐ་དད་པའི་བྱམ་
པའི་རྩ་ས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལས་རྩ་ས་ཐ་དད་པའི་བྱམ་པའི་རྩ་ས་
གཟུགས་ཀྱང་མེད། ཅི་རོ་རེག་བྱ་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་ཡང་མེད། སྒྲ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། བྱམ་པ་དེ་ཕྱིའི་བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཡོད་དེ། ཕྱིའི་བེམ་
པོ་ཡིན་ན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། བྱམ་པ་ཅམ་དེ་རྩ་ས་སྤྱ་གྲུབ་ཅིང་། གསེར་བྱམ་དང་རྩ་ས་
གཅིག་ན་དེ་གསེར་བྱམ་གྱི་རྩ་ས་སྤྱ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། གྲུབ་ན་དཔུལ་བྱམ་
ལ་རྩ་ས་འགྲོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར། མ་གྲུབ་ན་གསེར་བྱམ་དང་རྩ་ས་གཅིག་
ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །བྱམ་པ་ཅམ་དེ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་རྩ་ས་ཡིན་ནམ། ད་ལྟ་
བའི་རྩ་ས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ད་ལྟར་གྱི་བྱམ་གསལ་ལ་རྩ་ས་འགྲོ་མི་བྱེད་
པར་འགྱུར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་གསལ་ལ་རྩ་ས་འགྲོ་མི་
བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཡང་མིན་ན། རྩ་ས་སྤྱ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །བྱམ་
པ་དེ་འགག་གམ། མི་འགག་མི་འགག་ན་དངོས་པོ་མིན་པར་འགྱུར། འགག་
ན། བྱམ་པ་འགགས་རྩ་ས་སྤྱ་གྲུབ་པའི་གསེར་བྱམ་སོགས་སྤྱི་མེད་དུ་འགྱུར་
རོ་ཞེས་ཟེར་ཅིང་། རིགས་པ་དེ་དག་མཚུངས་པར་འདུག་པར་མཐོང་ནས།
མིང་ཆོག་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱང་རྩ་ས་སྤྱ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། དེ་
ཡང་འདི་ལྟར། ཡི་གེའི་ཐུང་མཐའ་ཨ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྒྲ་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་ཅ་ལྟ་

ཡོད་པས། ཁོ་རྩལ་སྤྱ་གྲུབ་ན་དེ་རྣམས་དང་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་
ཡིན་དགོས་པ་ལ།

དེ་ལྟར་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཞིག་པའི་དུས་ན་ཁོ་ཞིག་གམ་མ་ཞིག
ཞིག་ན། སྐད་ཅིག་གྱི་མ་དང་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པར་ཐལ།
སྐད་ཅིག་གྱི་མའི་དུས་ན་ཁྱོད་རྩལ་སྤྱ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཞིག་ན་གྱིས་ཀྱང་
མི་འཇིག་པར་ཐལ། སྤར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་
ཉམས་སོ། །ཞེས་མང་དུ་སྒྲུ་ལ། རགས་པ་དང་རྒྱན་ཡིན་ན་ཡང་རྩལ་སྤྱ་མ་
གྲུབ་པར་འདོད་དེ། དེ་ཡང་བུམ་པ་རགས་པ་ཡིན་ཅིང་རྩལ་སྤྱ་གྲུབ་ན། ཁོ་
རང་ལ་ཡོད་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྩལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། རྩལ་གཅིག་
ན། ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱང་རྩལ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །རྩལ་ཐ་དད་ན། ཡན་
ལག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
འདོད་ན་གྱེ་བྲག་པ་དགག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱན་རྩལ་གྲུབ་འགོག་པ་
ལ་ཡང་། ཁོ་རང་ལ་ཡོད་པའི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་རྣམས་དང་རྩལ་གཅིག་གམ་ཐ་
དད་ཅེས་བརྟགས་ན་གོང་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྒྲུ་ཞིང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན་
ད་ལྟར་བ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། བུམ་པ་གཞི་གྲུབ་དངོས་པོ་མིན་བུམ་
གཞུགས་སོགས་ཀྱང་རྩལ་སྤྱ་མ་གྲུབ་ཅེས་སྒྲུ་ལ།

འདི་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག །དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་ཅེས་ངེས་པ་
ན། ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་། རྟལ་སྤོར་ཆ་མེད་ཡིན་ཅེས་ལན་འདེབས་
ལ། མཁས་པ་རོ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། དེ་ཙམ་ཡང་སྒྲུ་མ་རུས་པར་བུམ་གཞུགས་

སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ཅེས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་
གྱིས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་བྱམ་པ་
སོགས་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ལུས་ལ་དབྱུག་གུས་
བསྐྱུན་ཅིང་མགྱོན་པ་ཞགས་པས་བཅིངས་ཏེ་སྤྱོད་པ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་
བྱས་པ་ལས། སྤྱིས་བྱ་སྒྲར་མའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དག་གིས་ཆོག་གི་སྤོང་བ་བྱུང་
ཀྱལ་དུ་སྤྱོད་པ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། འགལ་བ་ཙམ་ཞིག་སྤྱིང་
པོར་ཟད་པའི་ཆོག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱིང་པོའི་དོན་གྱི་རོ་ཅུང་ཟད་ཆོལ་བར་བྱེད་
པ་ཡིན་ནོ།།

ད་ནི་དེ་དག་གི་པ་བསྐྱུན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་
མཆན་ཡིན་མི་དགོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དེ་དག་གི་པ་དང་། དངོས་པོ་
སོགས་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དག་གི་པ་ལོ།།

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་
མཆན་འཇལ་བའི་མདོན་སུམ་ཆད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱམ་འཇིན་མདོན་
སུམ་ཆད་མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མཆན་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན།
བྱམ་པ་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པ་འབྱུང་། འདོད་ན། སྤྱོད་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
མདོན་སུམ་ཆད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། མདོན་སུམ་རྟོག་བཅས་ཡོད་པར་
ཐལ་བ་དང་། རང་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཡོད་
པར་ཐལ་བའི་སྤྱོད་པ་འབྱུང་ངོ་། །དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་ལ་རང་མཆན་ཡིན་པས་མ་
བྱུང་ན། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྟགས་སུ་དོན་བྱེད་ཀྱས་དང་།

མི་རྒྱས་སྤྱིར་ཅེས་བཀོད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འབྱུང་རོ། །དོན་དམ་པར་དོན་
 བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཡིན་པས་བྱུང་ན། སྡོན་པོ་སོགས་རང་
 མཆན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་འགལ་ཏེ། སྡོན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱེད་རང་མཆན་
 ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱུང་
 གསལ་དངོས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དོན་དམ་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དོན་
 བྱེད་པར་གཞལ་བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དེར་གཞལ་བའི་
 སྤྱིར། འདི་ལ་བྱུང་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤུད་པར་བྱའོ།
 །ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་རྩལ་ཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་རང་
 མཆན་དུ་འདོད་པ་དང་། བྱུང་པ་རང་མཆན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའང་འགལ་
 ཏེ། ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དུ་མ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། འཇིག་
 ཏེན་གྱི་ཁམས་ན་ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་གཅིག་ལས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །
 ཡོད་ན་ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཆོས་ཅན། བྱེད་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པར་ཐལ།
 རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་སྤྱིར། བྱུང་གསལ་དངོས། མ་གྲུབ་
 ན། བྱེད་ཡིན་དུ་མ་ཡོད་པ་འབྱུང་། བྱེད་ཡིན་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་གསལ་
 བ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་མི་འབྱུང་ན། བྱུང་པའང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་
 འགོ་བྱེད་པར་གང་གིས་འབྱུང་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག་ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་
 ཆ་མེད་ཡིན་ན། རང་མཆན་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྤྱིར། ཞེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་
 མེད་རང་མཆན་ཡིན་ཅེས་མི་སྤྱོད་ཞེ་ན།

རང་མཆན་གྱི་མཆན་གཞི་འཇིན་པ་ན་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་

དུ་བྱེད་དགོས་པ་འདི་ནི། འགའ་ཞིག་དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་བརྟག་པ་མཐའ་
བཟུང་གི་ཚུལ་དུ་བྱེད་དགོས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་འོག་དུ་
དགག་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་དངོས་པོ་སོགས་རྩལ་སྤྲུལ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི།
བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་
བྱམ་པ་མངོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བྱམ་པ་དང་དངོས་པོ་
རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པ་མངོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་ན། དངོས་པོ་
མངོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་དགོས་པ་འབྱུང། མ་བྲུབ་ན། མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་ན།
དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཁྱོད་རང་ཡང་ཁས་ལེན་པ་དང་
འགལ། འདོད་ན། བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་སྐད་ཅིག་
དང་པོ་དང་རྩལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། རྩལ་གཅིག་ན། བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་སྐྱེ་འགག་ཅིག་
ཅར་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་
ལན་མེད་དོ། །རྩལ་ཐ་དད་ན། བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་བྱམ་འཇིན་མངོན་སྤྲུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་
དང་བྱམ་པ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན། དངོས་པོའི་རྩལ་དང་བྱམ་པའི་རྩལ་གཅིག་
ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན་སྐྱེ་འགག་ཅིག་ཅར་
བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་སྟོགས་འདི་ཁས་ལེན་པ་དག་ཁ་མཐུན་དུ་

འདོད་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉོན་ཅིག། བ་ལང་དཀར་
ཟལ་ཆོས་ཅན། བྱིད་གྱི་རིགས་དང་བ་ལང་ནག་སྐྱར་གྱི་རིགས་གཅིག་ཡིན་
པར་ཐལ། བྱིད་དང་དེ་གཉིས་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྗོགས་པ་དེ་བ་
ལང་དཀར་ཟལ་གྱི་རིགས་ཡིན། བ་ལང་ནག་སྐྱར་གྱི་རིགས་མ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། འདི་ལ་ལན་གདབ་པར་རྒྱས་པའི་མཁས་པ་ཡོད་ན། ཁོ་བོས་སྟོང་
གདགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཚྱུ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་དང་། ཚྱུ་
མ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་གཉིས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཚྱུ་མ་བྱུང་གི་
དངོས་པོ་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཚྱུ་མ་བྱུང་གི་དངོས་
པོ་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར། མ་ཁྲབ་ན། བུམ་པ་
ཡང་དངོས་པོ་དང་རྩལ་གཅིག །ཀ་བ་ཡང་དངོས་པོ་དང་རྩལ་གཅིག་ན། ཀ་
བུམ་རྩལ་གཅིག་དགོས་པ་འབྱུང། འདོད་ན། ཀ་བུམ་རྩལ་མི་གཅིག་པ་
འབྱུང། མ་ཁྲབ་ན། ཚྱུ་མ་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཆོས་
བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་
ཆོས་ཅན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཐལ། བུམ་པ་མཐོང་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
འདོད་ན་དངོས་སུ་འབྱུང། མ་ཁྲབ་ན། བུམ་པ་སྤྱི་ཡིན་པ་འབྱུང། མ་ཁྲབ་ན།
བུམ་པ་ལ་སྐྱབ་འཇུག་གི་སྟོ་ཡིན་པ་འབྱུང། བུམ་པ་སྤྱི་ཡིན་པ་ལ་བུམ་འཛིན་
མངོན་སུམ་གྱིས་བུམ་པ་མཐོང་ན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྟོ་ཡིན་པས་ཁྲབ་མི་དགོས་
ན། དངོས་པོ་སྤྱི་ཡིན་ན་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་པོ་མཐོང་ན་སྤྱི་

འདྲིན་གྱི་སྒོ་ཡིན་དགོས་པ་འབྱུང་དོ།

གཞན་ཡང་རྩལ་གཅིག་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ནི། སྒྲ་
དང་སྒྲུའི་མི་རྟག་སོགས་རྩལ་གཅིག་པ་རྣམས། རང་འདྲིན་མཛོན་སུམ་གྱིས་
གཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་དང་། སྒོ་མ་འབྲུལ་བས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ན་
གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་སྒྲུམ་པ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་མཐར་ཐུག་
པར་བཅད་མོད། འདི་ནི་སྒོ་མ་འབྲུལ་བས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་དང་། ཐ་དད་
དུ་མ་དམིགས་པ་མ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་འདྲིན་ཉན་ཤེས་གྱིས་སྒྲ་དང་སྒྲུའི་མི་
རྟག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི།གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།
།སྒྲ་འདྲིན་ཉན་ཤེས་གྱིས་སྒྲ་དང་སྒྲུའི་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པས་
གཅིག་ཏུ་དམིགས་དགོས་ན། སྒྲ་བདག་ཡོད་དུ་དམིགས་པར་ཐལ། སྒྲ་བདག་
མེད་དུ་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྒྲུའི་སྤྱིར་གི་བདག་མེད་སྒྲུའི་རྩལ་ཡིན་ན།
ཉན་ཤེས་གྱིས་སྒྲ་དམིགས་པ་ན་སྒྲུའི་བདག་མེད་དམིགས་དགོས་ཀྱང་།
རྩལ་མ་ཡིན་པས་བདག་མེད་པར་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་བདག་
མེད་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་བདག་ཡོད་པར་དམིགས་མི་དགོས་སོ། །ཞེ་ན།
འདིར་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྩལ་སུ་གྲུབ་ན་ཉན་ཤེས་གྱིས་
དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་ན། གཅིག་ཏུ་དམིགས་དགོས་ཀྱང་། དེ་རྩལ་
སུ་མ་གྲུབ་པས་ཉན་ཤེས་གྱིས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་པར་
བྱའི། ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྩལ་སུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཅེ་ན། སྒྲ་
དང་མི་རྟག་པའི་ཐ་དད་རྩལ་སུ་གྲུབ་ན་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཐ་དད་བདེན་པར་

གྲུབ་དགོས་པས། དེ་གཉིས་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་རྩིས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་ཡང་རྩིས་སུ་གྲུབ། མི་རྟག་པ་ཡང་རྩིས་སུ་གྲུབ། སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྩིས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྤྱི་སྤྱི་དེ་གཉིས་ཆ་མེད་དང་མི་རྟག་པ་སྤྱི་དེ་གཉིས་ཆ་མེད་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་ན། རྩིས་སུ་གྲུབ་དགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཡིན་ན་རྩིས་སུ་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ཡིན་ན་བདག་མེད་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། ལན་མེད་དོ། །དེས་ན་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་རྩིས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་མི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

གལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཆ་རྩིས་སུ་མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་རྟག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་འགྱུར་བས། དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་པར་ཐལ། རྟག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ན་ཆད་མས་གཞོད་པ་འབབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། ཐ་དད་ཡིན་པ་རྟག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ན། ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་དགོས་པ་འབྱུང་དོ། །བྱམ་འཛིན་མངོན་སུམ་བྱམ་པ་ལ་སྤྱི་བ་འཇུག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱམ་པ་དང་དངོས་པོ་རྩིས་གཅིག་ཡིན་ན། དེས་དངོས་པོ་ཡང་མཐོང་དགོས་ཞེས་སྤྱི་བ་ཡང་། དེ་སྤྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་

ཉིད། །ཅེས་པའི་གཞུང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་སྒོ་གྲོས་མེད་པར། སྒྲ་སྒྲི་ཙམ་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་ཆ་
མེད་ཡིན་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་པ་
ཡོད་པ་འབྱུང། ཡོད་ན། དེ་དང་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་གཉིས་
རྗེས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཐ་དད་ན། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་
ཡན་ལག་ཅན་མི་སྲིད་པ་འབྱུང། རྗེས་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་འཛིན་མིག་ཤེས་
ཀྱིས་དེའི་རེག་བྱ་ཡང་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་
དེ་དང་དེའི་རེག་བྱ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །ཡང་
རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་དངོས་སུ་བཟུང་བར་ཐལ། སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་
དངོས་སུ་སྒྲུབ་འཇུག་གང་ཞིག་སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་སྒྲོན་པོ་རྗེས་
གཅིག་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། འདོད་ན། སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེའི་འཛིན་རྣམ་
གཉིས་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གི་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་འབྱུང་
ཞིང་། འཛིན་རྣམ་ལ་སྒྲོན་པོའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་སྒྲོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་
པར་མི་འཐད་ལ། རྣམ་པ་ཤར་ན་སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྒྲོན་
པོའི་རྣམ་པ་དང་། དེའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཤར་བའི་སྒྲོན་པོའི་རྣམ་པ་གཉིས་
གཅིག་ཡིན་ནམ། ཐ་དད་ཡིན། གཅིག་ཡིན་ན། སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་
དེའི་འཛིན་རྣམ་ཡང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཐ་དད་ཡིན་ན། སྒྲེས་བྱ་
གཅིག་གིས་སྒྲོན་པོ་གཅིག་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པ་ན་སྒྲོན་པོའི་རྣམ་པ་

ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །མདོ་སེམས་གང་གི་དབང་དུ་
བྱས་ཀྱང་། རྩས་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པས་བྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། སྟོན་
འདི་ཡང་ཡོད་དེ། བློ་མཉམ་གྱི་འཇིག་རྣམ་ཆོས་ཅན། དེའི་གཟུང་རྣམ་དང་
གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། རྩས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རིག་དང་
གཞན་རིག་གྱང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་ལ་རང་རིག་
མདོན་སྤྲུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །ཅེས་སོགས་དང་། དེ་ཕྱིར་
དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་གྱི་དོན་ནི། ཆོས་དེ་དང་གྲུབ་བདེ་
དབྱེར་མེད་གྱི་རྩས་གཅིག་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་མཐོང་བའི་མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་
མཐོང་བས་བྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། བྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམ་
སྤངས་པ། །མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་ནི་བཟུང་བ་ལའང་། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་
དུའང་། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད།
ཅེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་སྟོགས་གཅིག་མཐོང་བ་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་དེ་དང་རྩས་
གཅིག་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དང་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་དེ་
དང་རྩས་གཅིག་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ།
ཆོས་དེ་དང་ཆ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འདོད་ན། རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྟོན་འཇིག་མཉམ་གྱིས་དང་
སྟོན་པོ་ཡང་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། སྟོན་འཇིག་མཉམ་གྱིས་ལ་སྟོན་པོ་

རྒྱུ་ཆད་དུ་སྒྲུབ་བ་བཞིན་དུ། སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་རྒྱུ་ཆད་དུ་སྒྲུབ་
བར་ཐལ་ལོ། །མདོ་སེམས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་། རྟོག་པ་དང་དེ་སྤྱིང་
རང་རིག་མདོན་སྐྱུ་མ་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩིས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་བཞིན་དུ་དེ་སྤྱིང་རང་རིག་མདོན་སྐྱུ་མ་ལ་ཡང་སྒྲུ་དོན་
དངོས་སུ་སྒྲུབ་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མདོན་སྐྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།

གཞན་ཡང་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་གཟུགས་རྩིས་སུ་གྱུབ་པར་
ཐལ། བྱིད་རྩིས་གྱུབ་འགོག་པ་ན་བྱམ་གཟུགས་དང་རྩིས་གཅིག་གཟ། ཐ་
དད་བརྟགས་ནས་འགོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཆད་མས་གྱུབ། རྟགས་
གསལ་དངོས་སུ་ཁས་སྒྲུབ་སོ། །གཞན་ཡང་བྱམ་པ་དང་བྱམ་པའི་
གཟུགས་སོགས་རྩིས་གཅིག་ན། བྱམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་རྟལ་རྩིས་བརྒྱུད་པོ་
རྩིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་ཁས་སྒྲུབ་པས་ནི། བྱམ་པའི་གཟུགས་སོགས་
བྱམ་པའི་རྩིས་སུ་ཁས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས། བྱམ་གཟུགས་རྩིས་སུ་མ་གྱུབ་
པར་འདོད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱམ་པ་སྤྱི་བཅས་པོར་ཁས་
ལེན་པ་དང་། བྱམ་པ་དངོས་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་ནང་འགལ་བའི་ཁྱར་
ཆེན་ཡིན་ནོ། །བྱམ་པ་དེ་གསེར་བྱམ་གྱི་རྩིས་སུ་མ་གྱུབ་ན། གསེར་བྱམ་
དང་རྩིས་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་པ་ལ་ནི། རྩིས་ཆོས་ཅན། གསེར་
བྱམ་གྱི་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། གསེར་བྱམ་དང་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་བ་མཚུངས་ལ། དེ་དང་རྩིས་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་
རྩིས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་ཅིན་ཏོ།།

བྱམ་པ་ད་ལྟར་བའི་རྩལ་ཡིན་ན། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་གསལ་ལ་
 རྩལ་འགོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ཡང་སྒྲིན་མིན་ཏེ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་
 བྱམ་པ་ཞེས་པ། འདས་པ་ཡིན་པའི་བྱམ་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་བྱམ་
 པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་དང་། ཁ་སང་ལྟ་བུ་ལ་
 འདས་པའི་དུས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་དུས་ན་ཡོད་པའི་བྱམ་པ་ཡིན་པ་ལ་འདས་
 པའི་བྱམ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བྱམ་པ་ད་ལྟར་བའི་བྱམ་པ་ཡིན་
 པས། དེ་ལ་རྩལ་འགོ་བྱེད་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་རྩལ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་
 སྤྱིར་རོ། །བྱམ་པ་འགགས་ན་བྱམ་པ་འགགས་རྩལ་སུ་སྐྱེས་པའི་གསེར་
 བྱམ་སྐྱེ་མེད་དུ་འགྱུར། ཞེས་པ་ཡང་སྒྲིན་མིན་ཏེ། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་
 འགགས་ན་བྱིད་འགགས་རྩལ་སུ་སྐྱེས་པའི་གསེར་བྱམ་སྐྱེ་མེད་དུ་འགྱུར་
 དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་འགགས་ཀྱང་བྱིད་འགགས་རྩལ་སུ་སྐྱེས་
 པའི་བྱམ་པ་དེ་བྱིད་འགགས་རྩལ་སུ་སྐྱེས་པའི་གསེར་བྱམ་ལ་རྩལ་སུ་འགོ་
 བའི་སྤྱིར་རོ། །བྱམ་པ་འགགས་རྩལ་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱམ་པ་མི་སྤྱིད་དོ་ཞེ་ན། འོ་
 ན་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་འགགས་རྩལ་སུ་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་ད་ལྟར་བ་མི་
 སྤྱིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡི་གེ་རྩལ་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །
 ཆོས་གཅིག་ཡིན་པ་རྩལ་སུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། གྲུབ་ན། དེའི་སྤྱོད་དང་གྲུང་
 དང་སྤྱོད་དང་རྩལ་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེའི་སྤྱོད་
 རྩལ་ཞིག་པའི་དུས་ན་དེ་ཞིག་གམ་མ་ཞིག །ཞིག་ན་སྤྱོད་སོགས་དང་རྩལ་
 གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་དེ་དུས་ན་བྱིད་རྩལ་སུ་

མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །མ་ཞིག་ན་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པར་
ཐལ། སྒར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །གཞན་ཡང་ཕྱིས་ཀྱང་མི་
འཇིག་པར་ཐལ། སྒར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ནི། བུམ་གཟུགས་སྐད་
ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པར་ཐལ། སྒར་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་དངོས། འདོད་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་
གསུམ་དངོས། མ་གྲུབ་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཆོས་གཅིག་ཡིན་པ་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་
ན། ཟླ་བ་དང་ལོ་དང་བསྐལ་པ་སོགས་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་དགོས་པས། བསྐལ་
པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས་ནས་འཆང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པར་
ཐལ་ལོ།།

གཞན་ཡང་ཡི་གེ་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་མོད།
འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །རགས་པ་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་
འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་འཇིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་
ཡིན་ན། སྟོན་པོ་དམིགས་རྒྱེན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྦྱེ་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་
འགལ། ཏྲགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གང་ཞིག །རྟལ་སྤ་རབ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟལ་སྤ་རབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་རང་མིན་ཆ་ཤས་ཐ་དད་པ་དུ་མའི་ཆོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། སྡོན་པོ་རྩལ་སྤྲུལ་གྲུབ་ན། སྡོན་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་
བས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཐལ། གཞལ་བྱ་གང་ཞིག་རྩལ་སྤྲུལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རོན་རིག་མ་འབྱུང་བ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སྤྲུལ་ཤར་བ་མི་སྤྱིད་
བར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོག་བས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྡོན་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་མི་སྤྱིད་བར་ཐལ། རོན་རིག་མ་འབྱུང་བ་ལ་སྡོན་
པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སྤྲུལ་ཤར་བ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། ཚུར་
མཐོང་གི་རོན་རིག་མཛོན་སྤྲུལ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྩལ་སྤྲུལ་
བར་འགལ་བར་ཐལ། རགས་པ་ཡིན་ན་རྩལ་སྤྲུལ་གྲུབ་བས་བྱལ། རུལ་ཕྱན་
ཆ་མེད་ཚུར་མཐོང་གི་མཛོན་སྤྲུལ་གྱིས་དངོས་སྤྲུལ་འཇལ་བ་མི་སྤྱིད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སྤྲུལ་ཁས་སྤངས་སོ། །སྤྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
མ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་རྟོགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟག་
འཛིན་གྱི་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་བཙུག་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་
ན། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཚེས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སྤྲུལ་དབུ་མ་བས། ཚེས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་འདྲ་བར་བདེན་པའི་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ། རོན་སྤྲུལ་གྱི་ཉིན་པར་གཉིད་སད་
པའི་དུས་སྤྲུལ་མཛོན་ཞེན་དག་པོས་བསགས་པའི་དགོ་སྤྱིག་གི་ལས་ལས་
ཀྱང་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྲུག་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། ལས་འབྲས་དེ་དག་བདེན་པའི་
རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་དེ། དབུ་མ་བས་རོན་སྤྲུལ་

བ་ལ་བསྐྱོད་ནས་འཕངས་ན། རོན་སྤྱོད་བས་འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སུ་ཁས་
ལེན་པར་ཐལ། ཐལ་བ་དེའི་གསལ་བ་ཚད་བསལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཀྱང་པ་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་རོན་སྤྱོད་བ་རང་གིས་དངོས་སུ་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ལ།
ཉགས་ཀྱང་ཁྱོད་ལྟར་ན། ཚད་གྲུབ་བྱེད་པ་རོན་སྤྱོད་བ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བའི་གྲུབ་
མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་མ་དོར་བཞིན་དུ་དེ་ལ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་སུན་འབྱེན་འཕེན་པའི་རོན་སྤྱོད་བ་གཉིས་པོ་དེ་གང་ན་བཞུགས་
གཟིགས་རྒྱ་དང་ལྡན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག །དེས་ན། རགས་པ་དང་རྒྱན་ལ་
བཞག་པའི་ལས་འབྲས་དེ་དག་རོན་དམ་པར་ཡོད་པར་རང་གི་རྩ་བའི་གྲུབ་
མཐའ་ལ་ཁས་ལེན་པས། དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་དབྱུ་མ་པ་ལ་
ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན། འགྲེལ་པ་རོན་གསལ་དུ་རོན་སྤྱོད་བའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ན། རོན་
དམ་པར་གསལ་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་
ན། དེ་ནི་རོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་རོན་དམ་ཞེས་
པའི་སྤྱོད་བཤད་ནས་དེའི་གཟུང་དོར་རགས་རྒྱན་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་ཕྱོག་
པ་མི་སྤྱོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། གསལ་བྱ་གསོད་བྱེད་
དང་། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་། རགས་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་ཕྱོག་པ་ནི། སྐད་ཅིག་
སྤྱོད་བྱེད་དང་དུས་སྤྱོད་བྱེད་ཡན་ལག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་ལ་
འདོག་དགོས་ལ། སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་ཆ་བཅས་དངོས་སུ་སྤངས་མི་སྤྱོད་པའི་
ཕྱིར་དོ། །འོ་ན། སྤྱོད་པོ་རགས་པར་འདོད་པ་དང་། སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་འདྲིན་མིག་

ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུང་བར་འདོད་པ་དང་། སྡོ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་ཆ་བཅས་སུ་
དངོས་སུ་སྒྲུང་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་རྣམས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ།
སྡོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཅིང་སྡོན་པོ་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུང་
བ་ཡིན་ཀྱང་། སྡོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་པར་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བ་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། སྡོན་པོ་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཆ་བཅས་སུ་
སྒྲུང་ན། སྡོན་པོ་དང་སྡོན་པོའི་ཆ་ཤས་རྣམས་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཐ་
དད་དུ་སྒྲུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྡོན་པོ་དང་སྡོན་པོའི་ཆ་ཤས་རྣམས་རྩ་
ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །རགས་པ་རྩ་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་འགའ་
ཞིག །དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་སྒྲུང་བར་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀྱང་
གཞོད་བྱེད་དེ་དང་དུ་ལོངས་ཤིག །དེས་ན། སྡོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཅིང་།
སྡོན་པོ་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུང་ཡང་། སྡོན་པོས་སྡོན་འཛིན་
མིག་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་གཏང་ལ། རུལ་ཕྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་
མ་གཏང་གིས། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་བྱུང་བར་དུ་ མ་བྱས་པར་སྡོན་པོ་
ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཞིག་དངོས་སུ་གཏང་བ་ཡིན་རོ།

དེས་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་
ཅན་ཡིན་གྱི་རྩ་གྲུབ་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བཤད་
པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། སྡོན་པོ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་སྡོན་པོའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྡོན་པོ་སྡོན་པོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་རགས་པ་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་
མ་གྲུབ་པས་ཁྲབ་པར་ཁས་སྦངས་ནས། རྩལ་སྤྱན་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་གི་
མདོན་སུམ་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་བ་དང་། དབང་ཤེས་ཡིན་ན་སྤྱི་རོལ་
རང་མཆོན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཁྲབ་པར་ཡང་ཁས་ལེན་པ་དག་སྒྲུང་སྟེ།
འདི་ནི་ནང་འགལ་ངོ་མི་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རགས་པ་དང་
རྩལ་སྤྱན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དོན་རྗེས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར་
འདོད་ན། རགས་པ་དང་རྩལ་སྤྱན་ཡིན་པའི་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་མི་སྤྱིད་པ་འབྱུང་དོ།
ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན། རྩལ་སྤྱན་ཡིན་པས་ཁྲབ། དབང་
ཤེས་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་རགས་པའི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བེར་བའང་མི་འཐད་དེ།
དབང་ཤེས་རྣམས་རང་གི་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་
རགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པར་དངོས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །
གཟུང་དོན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་མ་གཏང་པར་ཐལ་ལོ།

འོ་ན། སྤྱོན་པོས་ཀྱང་སྤྱོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་མ་གཏང་པར་ཐལ། སྤྱོན་པོ་རགས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་རགས་པའི་
རྣམ་པ་གཏང་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། སྤྱོན་པོ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་
གཏང་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་ཡང་སྤྱོན་པོར་གནས་པ་ཉིད། རང་འབྲའི་རྣམ་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཏང་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་རང་ཆ་བཅས་
ཡིན་ཅིང་། རང་གི་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏང་ན་རང་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་

གཏང་དགོས་ན། ཟུངས་སྡོན་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་
མ་ལྟུང་བ་ལ་རང་གི་བྱི་དང་རོ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་གཏང་བར་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་རང་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་གཏང་བ་གང་ཞིག། ཁྱོད་བྱི་དང་རོ་དང་
བཅས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་མི་སྤང་ན། རྩལ་
སྤོང་དེ་དག་གང་གིས་ན། །རགས་པར་སྤང་བ་དེ་འདྲར་བྱེད། །ཅེས་པ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་ཅེ་ན། དེ་ནི་སེམས་ཅམ་པས། མདོ་སྡེ་པ་ལ། དོན་གྱིས་ཤེས་པ་རང་དང་
འདྲ་བར་སྦྱེད་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲ་བར་སྦྱེད་དམ། ལྷོགས་རེ་
ཅམ་གྱིས་འདྲ་བར་སྦྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་ཤེས་རགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་
ཡང་སྦྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་མི་རིགས་ཞེས་བརྟགས་ནས་འགོག་པའི་གཞུང་
ཡིན་གྱི། མདོ་སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་སྤང་བར་འདོད་པ་
འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱན་ཡིན་ན་རྩལ་སྤོང་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་
ལ། གཞོད་བྱེད་གོང་དུ་ཡང་བརྗོད་བྱིན་ལ། འདིར་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲ་
ཚེས་ཅན། ཁྱོད་རྩལ་སྤོང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
ན། སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མེད་པར་འདོད་དགོས་སོ། །འོ་ན། སྒྲ་ལ་རྒྱན་
མེད་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། དེ་ནི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་མེད་པར་
བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་རྒྱན་
ཡང་མ་ཡིན་ན། སྒྲ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དུས་མུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པ་ཐལ།
ཁྱོད་འདུས་བྱས་གང་ཞིག། ཁྱོད་རྒྱན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཚུར་

མཐོང་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་དུས་ལ་རྒྱན་ཅིས་བྱ་ལ།
རྩལ་རྫས་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་གོང་བྱ་ལ་རགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

གཞན་དག་ན་རེ། རྩལ་སྤྲན་ཆ་མེད་གཉིས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་
ཚུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩལ་སྤྲན་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
བྱུང་པ་ཁས་སྦངས། འདོད་ན། རྩལ་སྤྲན་གཅིག་གི་གོ་ས་ལས་གཞོན་པའི་
རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། འོ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད་ལས་མེད་པར་
ཐལ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱུང་གསལ་ཁས་སོ། །རྟགས་
མ་གྲུབ་ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ལས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དུས་
མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་མ་ཐུད་པ་རྒྱན་ཡིན་ཀྱང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་
བརྒྱ་པོ་དུས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ན། དུས་མཐའི་སྐད་
ཅིག་མ་བརྒྱ་པོ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་ཡུན་རིང་ཐུང་མཉམ་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་འདོད་པ་ཡིན་ལོ། །འོ་ན། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་པོ་ལ་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད་ལས་མེད་པས་བརྒྱ་མ་ཐུད་ཀྱང་རྒྱན་དུ་མི་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། རིང་ཐུང་ཡིན་མིན་མཚུངས་ཀྱང་། རིང་ཐུང་
ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཚུལ་འདི་དག་ནི་ཁོ་པོ་ཅག་
ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པའི་སྒྲོ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་ཁོ་ནའི་སྤྱིད་ཡུལ་ཡིན་པས།

བཞིན་བཟང་སྲིད་ཀྱིས་ནི་ཟབ་མེད་གནས་འདི་ལྟ་བུ་ཉོགས་ཀྱང་ཅི་མ་རུང་
སྟམ་དུ་མོས་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་ནོ། །རྒྱན་རྩལ་སུ་གྲུབ་ན་ཁོ་ལ་ཡོད་པའི་
སྐད་ཅིག་སྔ་མ་དང་སྲི་མ་ནམས་དང་རྩལ་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་
དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཁོ་སྐད་ཅིག་སྔ་མའི་དུས་ན་ཞིག་གམ་མ་ཞིག །ཞིག་
ན་སྲི་མ་ནམས་དང་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་དུས་ན་མེད་
པའི་སྲིར། མ་ཞིག་ན། སྲིས་ཀྱང་མི་འཇིག་དགོས་པས། རྟག་པར་འགྱུར་
ཞེས་བའང་རིགས་པ་ལྟར་སྒྲུབ་སྟེ། འཤར་གྱི་རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་དང་། རྒྱབ་གྱི་
རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་རྩལ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཤར་རྩལ་ཡོད་པའི་གཞི་ན་
རྒྱབ་རྩལ་མེད། རྒྱབ་རྩལ་ཡོད་པའི་གཞི་ན་འཤར་རྩལ་མེད་པའི་སྲིར། ལན་
མེད་དོ།

གཞན་ཡང་། སྟོང་པོ་མེད་པའི་རིགས་པ་འདི་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་
ནས། རྒྱ་འབྲས་ནམས་ཀྱང་རྩལ་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། ཕྱོགས་འདི་
ལ་ནི། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རྒྱ་ལས་མ་སྦྱེས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་
ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་སྦྱེས་ན་དུ་བ་རང་གི་རྒྱ་མེ་རྒྱ་མིན་དགོས་པར་
ཐལ། དུ་བ་སྦྱེས་ན་དུ་བ་རང་གི་རྒྱ་མེ་འགགས་པས་ཁྲབ་པའི་སྲིར། མ་ཁྲབ་
ན། འབྲས་བུ་སྦྱེས་ན་རྒྱ་འགགས་པས་ཁྲབ་ན། རྒྱ་འབྲས་རྩལ་གཅིག་དང་ཐ་
དད་གང་ཡང་མིན་པས་ཁྲབ་པ་འབྱུང་དོ། །འདོད་ན། དུ་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་
མེ་རྒྱ་མིན་དགོས་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་མེད་
དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་མེད་པར་ཐལ། དུ་བ་

ཡོད་པའི་སྒྲིབ། འཁོར་གསུམ་མོ། འོ་ན། དུ་བ་སྦྱེས་ཀྱང་རང་རྒྱ་མེ་རྩལ་སྤྱུ་
གྲུབ་ན། མེ་མ་འགགས་དགོས་པས། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། འོ་ན། འབྲས་བྱ་སྦྱེས་ན་འབྲས་བྱ་དེའི་རྒྱ་མེད་དགོས་པས་འབྲས་བྱ་གང་
སྦྱེས་ཐམས་ཅད་རྟག་པར་འགྱུར་རོ།

གཞན་ཡང་། དུ་བའི་དུས་ན་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ནམ། མེའི་དུས་ན་མེ་
དུ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ནམ། མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དུ་བའི་དུས་ན་
མེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་མེ་དུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། འཁོར་གསུམ་
མོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། མེའི་དུས་ན་དུ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ན་དུ་བ་
མེའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། འཁོར་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། དུ་བ་དུ་
ལྟན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྦྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་
ཐལ་ལོ། བྱིད་རང་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་བརྟག་པ་མི་འཇུག་གམ་ཞེ་ན། མི་འཇུག་
སྟེ། ཁོ་ལོ་ཅག་ནི། མེའི་དུས་དང་དུ་བའི་དུས་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སྤྲུལ་པའི་
དུས་ལ་བསྟོས་ནས་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སྤྱི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བྱིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་
འདོད་པ་རྒྱན་ཡིན་ན་རྩལ་གྲུབ་མི་སྲིད་པ་ཉམས་སོ།

ད་ནི་དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་འཛིན་པ་ན། བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་
གཅིག་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ཅེས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་དུ་ལན་
འདེབས་པ་དེ་ལ། འདི་ངི་བར་བྱ་སྟེ། བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་
པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་གང་ཡིན་ཞེས་ངིས་པ་ན།
རི་བོང་གི་རྩ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན། ཞེས་ལན་འདེབས་པ་དང་མཚུངས་

བས། སྤྲུལ་པ་ཅམ་ནས་མཚང་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་ན། བུམ་གཟུགས་
ཆོས་ཅན། བྱིད་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བྱིད་འཇིག་པ་མི་སྲིད་
པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན་དངོས། མ་ཁྱབ་ན་སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་འཇིག་པས་
ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དང་འགལ། མ་གྱུབ་ན། བྱིད་འཇིག་པ་སྲིད་ན་བྱིད་དངོས་
མེད་ཡིན་པ་འབྱུང། བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ན་བུམ་གཟུགས་
སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྱི་སྤྱི་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རྫས་སྤྱི་གྱུབ་དགོས་པའི་སྤྱིར། ཁྱབ་རྟགས་ཁས་སྦངས།
འདོད་ན། བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ཡིན་ན། བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་
སྤྱི་མ་འཇིག་པ་ན་འཇིག་གམ་མི་འཇིག། །འཇིག་ན་བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་
སྤྱི་མ་ཡིན་ན། བུམ་གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་མ་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར།
མི་འཇིག་ན། སྤྱིས་ཀྱང་མི་འཇིག་པས་རྟག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་བྱིད་
རང་གིས་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་འབྱེན་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་བས་ན་དངོས་པོའི་མཚན་གཞི་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱི་མ་རྒྱས་པར་ཐོལ་སྤྱི་
འདི་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་ཅི་ཡང་མི་སྤྱོད་ཞེས་བྱས་ནས་དང་
པོ་ཉིད་ནས་གཏམ་གྱི་རྒྱ་ན་བཅད་ནས་འདུག་ན་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པས་དངོས་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་
པ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་སྤྱིར་སྤྱི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བྱུང་སྟེ། སྤྱོགས་འདི་
ལ་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་
འཇུག་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སྤྱི་ཐལ་ལོ། །

སྒྲིམ་བ།

མཁས་རྫོམ་གཞན་དག་མཁས་པའི་མདུན་ས་ཆེར། །
རྒྱལ་མཆན་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་རྒྱན་དུ་འབྱར། །
དབྱིག་གི་བཤེས་གཉེན་རང་གི་སྦྱོང་ཚུལ་ཀྱང། །
སྦྱེ་བོའི་དབུས་སུ་སྟོན་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། །
ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། །
རང་གི་དེ་ཉིད་གསལ་བར་སྟོན་བྱེད་ཅིང། །
གཞན་སྦྱོན་བརྗོད་ཆེ་རང་གི་ཆོག་ལ་ཡང། །
ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ཨེ་མ་མཆར། །

དཀྱི་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་
མ་འདྲེས་པ་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་
འདྲེས་པར་འཇིན་པའི་སྒྲོའི་འཇིན་སྟངས་ཀྱི་བསྐྱོག་སྒྲོགས་ཡིན་ལ། ཡུལ་
དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འཇིན་པའི་རྟོག་པའི་འཇིན་སྟངས་ལ་ཡང། སྤྱོད་
ཡོད་ན་སྤྱོད་ཡོད་པས་བྱུང་བ་དང། ཁ་བོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྐྱ་ལ་ཡོད་པ་དང།
ཤར་ན་ཡོད་ན་རྒྱབ་ན་ཡོད་པར་འཇིན་པ་མེད་པར་རང་གི་སྤྱོད་བས་བྱུང་
བས། རང་མཆན་གཅིག་ཉིད། སྤྱོད་ཡོད་ན་སྤྱོད་མེད་པ་དང། ཤར་ན་ཡོད་
ན་རྒྱབ་ན་མེད་པ་དང། ཁ་བོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྐྱ་ལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུས་
རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་

འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་བ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་ཡོད་
 བར་འཛིན་པ་དང་། ཀ་བ་དེ་ཉིད་འཁར་རྒྱུ་གྱི་རྩལ་གཞན་ལ་རེག་པའི་ཆོ།
 འཁར་ལ་རེག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་ལ་ཡང་རེག་པ་དང་། བ་ལང་རང་གི་གསལ་
 བ་ཀྱན་ལ་རྩལ་སྤྱོད་པའི་ཆོ། ཁ་བོ་ལ་རྩལ་སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་སེར་སྤྱོད་ལ་
 ཡང་རྩལ་སྤྱོད་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཡོད་པས། མ་འདྲེས་པའི་དོན། སྤྱོད་
 རྟོག་ཀ་བ་སྤྱོད་མེད་པ་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཀ་བ་སྤྱོད་ཡོད་ན་
 སྤྱོད་མེད་དགོས་པ་དུས་ཆ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། འཁར་ལ་རེག་པའི་
 རྩལ་དེས་རྒྱུ་ལ་མ་རེག་པ་ལྟ་བུ། དུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྩལ་དེ་
 འཁར་ལ་རེག་ན་རྒྱུ་ལ་མ་རེག་དགོས་པ་སོགས་དུལ་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་
 ཡིན་ཞིང་། ཁ་བོ་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་དེ་སེར་སྤྱོད་ལ་མེད་པ་སོགས་རང་
 བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་དེ་ཁ་བོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྤྱོད་ལ་
 མེད་པ་སོགས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་བྱམ་པ་དང་དངོས་པོ་སོགས་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྩལ་སྤྱོད་
 བྱེད་པ་དང་། རང་ཉིད་དུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་
 མེད་པས། དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རང་
 མཚན་ཡིན་ཡང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྩལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པར་མི་
 འགལ་ཞིང་། སྤྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། གཞུང་མང་དུ་
 ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་པའི་རིགས་པ་དང་།
 གཞུང་ཕྱོགས་སྤང་ཡབ་སྐུ་གང་གིས་ཀྱང་མ་གསུངས་ལ། སྤྱི་ཡིན་ན་

དངོས་པོ་མ་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྟོན་པའི་སྡེ་བདུན་གྱི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བ་འདྲ་
གང་གི་ཡང་ཆིག་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ།

འོ་ན། ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དེ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་བྲང་ཞེ་
ན། གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་སྤྱི་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་ཐ་སྟོན་འདུག་པའི་གཞི་རྒྱུ་
པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱོད་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཡིན་ན་རང་མཆོན་
མིན་པས་བྲུབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡང་རང་གི་གསལ་བ་ལ་
རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་གསལ་བ་ལ་རྗེས་འགོ་མི་
བྱེད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་དུ་མ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །སྤྱི་ཡིན་ན་སྤྱི་མཆོན་ཡིན་
པས་བྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་བྲུབ་ན། སྤྱི་ཡིན་ན་སྤྱོད་བྲགས་ཡིན་
དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར། ཁོ་ཡིན་པ་དུ་མ་ཡོད་ན་ཁོ་སྤྱོད་བྲགས་ཡིན་
དགོས་པར་འགྱུར་བས། ཁོ་རྗེས་སུ་གྲུབ་ན་ཁོ་ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གཅིག་
ལས་མེད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྤྱི་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཐུན་མོང་
བ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཆོས་གཉིས་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱིར་འཇོག་
རུས་ལ། དེ་དང་རང་མཆོན་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། དོན་བྱེད་རུས་དང་མི་རུས་
བྱིར། །ཅེས་པས། དོན་བྱེད་རུས་ན་རང་མཆོན་ཡིན་པས་བྲུབ་པར་བསྟན་
ལ། བྱས་པ་སྤྱི་མི་རྟག་སྤྱི་བྱི་མ་ཐུན་དཔེ་བྱམ་པ་དང་། སྤྱི་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་
འགོ་བྱེད་པར་སྡེ་བདུན་དུ་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། །
དེས་ན། དེ་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་བཤད། །དེ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་འདོད། །
ཅེས་པས། འབྲས་བུ་རང་མཆོན་དུ་ཡང་བཤད་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་རྗེས་འགོ་

སྤྱིར་འབྲས་བུ། །སྤྱིས་ཀྱང་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ། །ཞེས་པས། འབྲས་བུ་སྤྱི་
ཡིན་པར་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤྱི་མཚན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་ངོ་པོའི་སློན་སྟོན་ཉམས་པར་བྱར་
མེད་པར་སྤྱིའི་སློན་སྟོན་ཉམས་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། ཞེས་པ་ཡིན་པས་
དེ་ཡིན་ན་སློབ་པ་ཉམས་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་དངོས་པོར་
འགལ་བ་ཡིན་ལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་དང་མི་རྒྱས་སྤྱིར། །ཅེས་པས་ཀྱང་། སྤྱི་
མཚན་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་དགོས་པར་བཤད་ལ། གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་
ཡོད་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་རང་མཚན་གྱི་མཚན་
གཞི་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་གཞིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན། སྤྱི་དང་རགས་པ་དང་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློབ་པ་ཉམས་རྗེས་སུ་མ་
གྲུབ་པའི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་དང་རགས་པ་དང་རྒྱན་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་
གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་སོགས་ཡིན་པར་མི་འགལ་ཞིང་། སྤྱི་མཚན་ཡིན་
པས་མ་ཁྲབ་བོ། །དེའི་སྤྱིར་བུ་མ་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཡང་ཡིན། རགས་པ་ཡང་ཡིན།
རྒྱན་ཡང་ཡིན། རང་མཚན་ཡང་ཡིན་ལ། སྤྱི་མཚན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་
པར་གྱིས་ཤིག་སྤྱི་རོལ་པས་སྤྱི་དངོས་པོར་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གངས་ཅན་གྱིས་སྟོན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་
གཙུག་པོ་དེ་ཉིད་སེར་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྱངས་ཤིང་། གཙུག་པོ་དེ་རྟག་
རྗེས་སུ་ཁས་སྦྱངས་པས། སྟོན་པོའི་རང་བཞིན་དང་སེར་པོའི་རང་བཞིན་ཆ་
མེད་གཅིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར། སྟོན་སེར་སྤྱི་འགག་ཅིག་

ཅར་བྱེད་པར་ཐལ་བ་དང་། སློ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྡོ་སེར་ཐ་དད་དུ་མི་སྒྲུང་བར་
ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན། ཐ་དད་པ། །མེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་
ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་ཞེས་པར་བྱའི། སྐྱེ་དེ་དང་བྱེ་བྲག་དེ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ན་སྐྱེ་
འགག་ཅིག་ཅར་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་གསལ་
ལ་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱེ་བྲག་པས་ཀྱང་། ཁ་བོ་ལ་རྩལ་སྐྱེ་འགྲོ་བའི་
སྐྱེ་དེ་ཉིད་སེར་སྐྱེ་ལ་ཡང་རྩལ་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཆ་མེད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པས།
བུམ་སྐྱེ་དང་བུམ་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་
བུམ་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་འགགས་རྩལ་སྐྱེས་པའི་བུམ་པ་རྣམས་སྐྱེ་མེད་
དུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན། ཕྱིས་ཡོད་ཆ་དང་ལྡན་
བའང་མིན། །ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་འཆད་སོམས་ཤིག། །རྩལ་འགྲོ་དེ་ལས་འབྲས་
མི་འབྱུང་། །ཞེས་པས་ནི། གསལ་བ་ལ་རྩལ་སྐྱེ་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་སྒྲོ་བཏགས་
ཡིན་པས་དེ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བར་སྒྲིན་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་ཡིན་ན་འབྲས་
བུ་མི་འབྱུང་བར་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་པས་ནི་རགས་པ་རྩལ་གྲུབ་
ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་ནའང་། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་དེ་ཆ་མེད་དུ་ཁས་
སྒྲུངས་ཤིང་། དེ་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྩལ་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྒྲུངས་པ་ན། ཡན་
ལག་རྣམས་ཀྱང་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ཡན་ལག་གཅིག་གཡོ་ན་
ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གཡོ་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་
ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྩལ་གཞན་དུ་ཁས་

སྒངས་པ་ན། ཡན་ལག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ་
བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ཅིང་། ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་དང་རྩ་ས་
གཅིག་ཡིན་ཅིང་། ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་བཅས་ཀྱང་ཡིན་ནི་ཞེས་འདོད་པའི་
སྤྱི་རོལ་པ་ནི་སྤྱི་ཡང་མེད་དོ།

རང་ལུགས་ལ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་རགས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཆ་བཅས་ཡིན། རང་
གི་ཆ་ཤས་སྤྱི་ཀྱང་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་དང་རྩ་ས་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་
ཡིན་པས་ངེས་སྐྱོན་བཟོད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཆེས་གཅིག་
གི་ཉིན་ལྟ་བུ་རྒྱན་ཡིན་ཅིང་རྩ་ས་སྤྱི་ཀྱང་། དེའི་སྤྱི་རྩོམ་འཛིག་པ་ན་འཛིག་
གམ་མི་འཛིག་ཅེས་བརྟགས་པ་དང་། སྐྱོན་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་
གྱི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆེས་གཅིག་གི་སྤྱི་རྩོམ་ཆེས་གཅིག་གི་མགོ་བཅུག་པའི་
སྤྱིར། ཆེས་གཅིག་ཡོད་ཀྱང་ཆེས་གཅིག་རྫོགས་པར་གྱུབ་པ་མ་ཡིན་ལ།
ཆེས་གཉིས་གྱི་སྤྱི་རྩོམ་སྤྱི་ལོགས་ཅམ་དུ་ཆེས་གཅིག་རྫོགས་པར་གྱུབ་ཀྱང་།
དེའི་སྐྱོན་ཅིག་གཉིས་པར་ཆེས་གཅིག་ཞིག་པའི་སྤྱིར་དང་། རང་གྱུབ་དུས་
ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྤོད་པ་ཉིད་སྐྱོན་ཅིག་མའི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།
།འདིས་རྒྱན་ལྟ་བུ་གྱི་དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།

སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ།

གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མཆོན་ཉིད་བཤམ་

བ་དང་། མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། དུལ་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་
ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ནི། དུལ་དུས་རང་བཞིན་
འདྲེས་འཛིན་ཀྱི་རྟོག་པའི་གཟུང་དུལ་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་རྟོགས་
པ་ལ། རྟོག་པ་ལ་དུལ་ངེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་དང་། རྟོག་པ་དུལ་ལ་ངེ་ལྟར་འཇུག་
པའི་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས། དེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གཅིག་ལ་མཚན་
ནས་བརྗོད་ན། གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ། གསེར་བྱམ་
ཡང་བྱམ་པར་སྒྲུབ་ཞིང་། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཡང་བྱམ་པར་སྒྲུབ་
ལ། དེ་ཡང་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲུབ་བའི་སྒྲུབ་བ་དང་། རང་གི་དངོས་ཀྱི་
གཟུང་བྱ་དེ་བྱམ་པར་སྒྲུབ་བའི་སྒྲུབ་བ་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱི།
རྟོག་པ་རང་གི་སྒྲུབ་ངོ་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་སྒྲུབ་ཞིང་། སྒྲུབ་
བཏགས་གཉིས་སྒྲུབ་ངོར་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པས་སྒྲུབ་བཏགས་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ་སྒྲུབ་བ་ནི་བྱམ་པ་རང་མཚན་དང་། བཏགས་པ་ནི་བྱམ་
པའི་སྐྱོདོན་ནོ། །བྱམ་པའི་སྐྱོདོན་གང་ལ་བྱ་སྒྲུམ་ན། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་
གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲུབ་བ་དེ་ཡང་སྐྱོདོན་ཡིན་ལ། རང་ལ་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་
བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྒྲུབ་བ་དེ་ཡང་སྐྱོདོན་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་དེ་ལ་
གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲུབ་བ་བཞིན་དུ། གསེར་བྱམ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་
ལོག་པར་སྒྲུབ་ཞིང་། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་ཡང་བྱམ་པར་སྒྲུབ་བ་
བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་ཡང་སྒྲུབ་ཡང་།

སྒྲུང་བ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་ནས་སྒྲུང་ཞིང་། དེ་ཡང་རྟོག་པས་རང་གི་
 སྒྲུང་དོར་སྒྲུང་བ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲུང་བ་དེ་གཉིས་
 གཅིག་ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་དང་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་
 ཉིད་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེ་
 དང་དེར་སྒྲུང་བས་རྟོག་པ་དེ་རང་གི་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡུལ་
 ལ་འབྲུག་པའི་ཆེ་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དེ་
 ལ་ཞེན་ནས་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འབྲུག་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་རོལ་སྒྲུང་ས་ལ་
 གསེར་བྱམ་བྱམ་པའོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་ཡིད་གྱི། སྤྱི་དོན་བྱམ་པའོ་སྟུང་པ་
 དང་གསེར་བྱམ་གྱི་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་བྱམ་པའོ་སྟུང་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས། ཞེན་
 ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པའི་སྤྱི་མེད་དོ།

མདོར་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྟོག་པ་དེ་ལ་སྒྲུང་ཚུལ་དང་ཞེན་
 ཚུལ་གཉིས་ཡིད་ཅིང་། སྒྲུང་ཚུལ་ལ་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་དང་།
 རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེ་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་སྒྲུང་
 ལ། བྱམ་མིན་ལས་ལོག་པར་མེད་ཀྱང་བྱམ་མིན་ལས་ལོག་པར་སྒྲུང་བས་
 སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པར་འཛིན་ལ། ཞེན་ཚུལ་ལ་གསེར་བྱམ་བྱམ་པའོ་སྟུང་
 དུ་ཞེན་ཅིང་། དེ་ལྟར་དོན་ལ་ཡང་གནས་ལ། སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རང་ལ་
 སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད། བྱམ་པའོ་སྟུང་པ་དང་བྱམ་པ་མ་ཡིན་
 པ་ལས་ལོག་པའོ་སྟུང་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པར་མི་

འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་དག་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བེར་བ་
ནི་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་རྟོག་པ་ཉིད་ལ་བེར་བ་ཡིན་པས་རང་
ཉིད་རང་ལ་སྤྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་དང་། རྟོག་པའི་གཟུང་
རྣམ་ཡང་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཡང་གཟུང་རྣམ་གཞན་གཅིག་སྤྱི་རོལ་ཏུ་
སྒྲུང་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་
དང་རྟོག་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཁ་
ཅིག་གཟུང་རྣམ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། གཟུང་རྣམ་ཤེས་པའི་
རྣམ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དོན་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁ་
ཅིག་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་བྱམ་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་སྤྱི་རོལ་
བྱམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ལ་བྱམ་པའི་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ།
གཟུགས་བརྟན་ཤེས་པ་གཟུང་རྣམ་ལ་བེར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུ་སྤྱི་རོལ་ཏུ་
སྒྲུང་མི་སྲིད་ལ། རང་ལ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་ལ་བེར་བ་ཡིན་ན། དེ་སྤྱི་རོལ་
བྱམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཤེས་པའི་དོན་གང་ཡིན། རྟོག་པས་སྤྱི་རོལ་བྱམ་པར་
ཞེན་པ་ལ་བྱེད་ན། སྒྲོ་བཏགས་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པས་
རང་ལ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་སྤྱི་རོལ་བྱམ་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གལ་
ཏེ་ཞེན་ན། དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་རྟོག་པ་དེས་རང་ལ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་ལ་ཞེན་ནས་སྤྱི་རོལ་བྱམ་
པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལ་བྱམ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་སྤྱི་རོལ་གྱི་བྱམ་པར་

ཞེན་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོ་བཏགས་པའི་དོན་བྱམ་པར་སྒྲང་བ་དེ་སྤྱི་
རོལ་བྱམ་པར་མེད་ཀྱང་། སྤྱི་རོལ་བྱམ་པར་སྒྲང་བ་ལ་བྱེད་ན། དེའི་སྤྱིར་
བྱམ་འཇིན་རྟོག་པས་རང་ལ་སྒྲང་བ་སྤྱི་རོལ་བྱམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཟེར་
དགོས་པས། སྒྲང་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ཐལ་
བར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྒྲང་བ་དེ་སྒྲོ་དོན་ཡིན་ཀྱང་།
རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྒྲང་བ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་དོན་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
གསེར་བྱམ་སྒྲོ་དོན་མ་ཡིན་ཞིང་། གསེར་བྱམ་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྒྲང་བའི་
སྤྱིར་རོ། །བྱམ་པའི་སྒྲོ་དོན་བྱམ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཡིན་ཞིང་། བྱམ་
གསལ་རྣམས་དེའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ཡིན་ན་བྱམ་པའི་སྒྲོ་དོན་ཡིན་
པར་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བྱམ་པའི་སྒྲོ་དོན་ཡིན་ན་བྱམ་གསལ་གྱི་
སྤྱི་དང་། བྱམ་གསལ་རྣམས་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་
པ་ལ་བྱམ་པར་སྒྲང་བ་དེ་བྱམ་པའི་སྒྲོ་དོན་ཡང་ཡིན་ལ། བྱམ་གསལ་རྣམས་
ཀྱི་སྤྱི་ཡང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་བྱམ་གསལ་མཐའ་དག་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་
སྤྱིར་དང་། བྱམ་གསལ་རྣམས་ཀྱང་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་
བྱམ་གསལ་རྣམས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་། དངོས་པོ་མ་
ཡིན་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། བྱམ་པ་ནི་བྱམ་གསལ་རྣམས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་
བའི་སྤྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྒྲང་བ་དེ་ཉིད་བྱམ་
གསལ་རྣམས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་

ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་མཐའ་དག་ནི་སྤྱི་མཆན་
ཡིན་ཅིང་། སྤྱི་མཆན་ཡིན་ན་སྤྱི་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྟོག་
པ་ལ་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྒྲང་བ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲང་བ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་
རྟོག་པས་གསེར་བུམ་བུམ་པའོ་སྒྲམ་དུ་ཇི་ལྟར་ཐག་བཅད་པ་ལྟར། གསེར་
བུམ་བུམ་པ་ཡིན་པར་དངོས་པོ་ལ་ཡང་ལེགས་པར་གནས་པས། རྟོག་པས་
དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་གཏན་ལ་བཟབས་ཤིང་། དེ་ལྟར་
ཡང་རྟོག་པ་རང་ལ་སྒྲང་བ་རང་མཆན་དུ་མི་འགྱུར་བ་འདི་ནི། ཞེན་ཡུལ་ལ་
མི་འབྱུང་བའི་རྟོག་པ་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ།

རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཆན་འཛོལ་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། དོན་རང་
མཆན་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་འཛོག་པའི་
རྒྱ་བྱས། བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱི་ཞིང་། དེས་
རང་མཆན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ལ། ལུགས་པ་ལས་དོན་ཐོབ་རུས་པ་ཡིན་ནོ།
།དོན་འདི་ནི། མིང་དོན་གང་ལྟར་པན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་པ་འདིའི་ས་ཐོན་
ཡིན། །ཅེས་སོགས་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མཆན་ཡིན་
ན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྤིད་དེ། འདི་ལྟར་སྒྲ་དང་སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་
རྣམས་རྗེས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྒྲ་རང་མཆན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ངེས་པའི་རྟོག་པ་གཅིག་གིས་ཁྱོད་གྱི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་ངེས་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་ཅིང་། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་གྱི་བྱས་མི་རྟག་རྗེས་གཅིག་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཇེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །འཛིན་ན་

ཚེས་གཅིག་ངེས་གྲུང་པས། །ཚེས་ཀུན་འཛིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།
 རྩེས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒོ་མ་འབྲུལ་པས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་
 པའི་ཕྱིར། ཡང་ཚེས་ཅན། བྱོད་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པས་བྱོད་ཀྱི་ཚེས་གཅིག་
 བསྐྱབས་ན་ཀུན་བསྐྱབས་པ་དང་། ཚེས་གཅིག་བཀག་ན་ཀུན་བཀག་པར་
 འགྱུར་པར་ཐལ། ཏྲགས་སྤྲ་མའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། དེ་ལྟ་མིན་ན་དོན་རྣམས་
 གྱི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་མཆན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་
 དངོས་རྟོན་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་མཆན་རྟོགས་དགོས་པར།
 རང་གི་མཆན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཅེས་དགོངས་ཕྱིར། །ཅེས་
 སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། །ཞེ་ན། སྒྱུན་མེད་དེ། ལུང་ངེས་རང་མཆན་
 རྟོགས་ཐེད་དུ་སྒྱུན་པ་ཡིན་ཀྱི་རང་མཆན་རྟོགས་པར་སྒྱུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
 །ཞེས་སོགས་སྒྲིས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་དག་ནི་མི་
 རིགས་པ་དང་མི་འཐད་པ་དང་འགལ་བ་དང་རང་གི་ཆོག་ལའང་ཐལ་བ་
 མཚུངས་པའི་ལྟག་ཚད་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། སྐྱ་རང་མཆན་ཚེས་
 ཅན། བྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་གཅིག་གིས་བྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་འཇལ་
 བར་ཐལ། བྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་ཅིང་། བྱོད་དང་བྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་
 རྩེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྤྱ། འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། བྱོད་
 ངེས་པའི་རྟོག་པས་བྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ངེས་པ་ཡང་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་སྐྱ་
 བྱས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཕྱི་མ་རྣམས་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྐྱ་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་

ཀྱང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་བྱུང་བ་ལང་མེད་དེ། སྐྱ་ངེས་པའི་རྟོག་
བ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་སྐྱ་ངེས་པར་བྱས་པའི་བྱིར། སྐྱ་ངེས་པའི་རྟོག་བ་སྐྱད་
ཅིག་བྱི་མ་རྣམས་དོན་མེད་དུ་ཐལ། ཞེས་མཚུངས་པས་སོ། །ཙུ་བའི་བྱུང་བ་
མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། སྐྱ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེས་སྐྱ་རྟོགས་པ་ན། སྐྱ་དང་
སྐྱའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། བྱས་མི་རྟག་སོགས་གང་
ལ་གོམས་པ་གསལ་བ་སོགས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་རྟོགས་ཀྱི། རྒྱུ་
མེད་པ་རྣམས་མི་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟོག་པས་ཀྱང་སྐྱ་ངེས་པ་ན། སྐྱའི་
ཆོས་བྱས་མི་རྟག་སོགས་གང་ལ་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་
པ་རྣམས་མི་ངེས་སོ་ཞེས་ཀྱན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །ཐལ་བ་འོག་མ་ལ་ཡང་། སྐྱ་
ཆོས་ཅན། བྱོད་འཇལ་བའི་ཆད་མས་བྱོད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་བསྐྱབས་ན་ཀྱན་
བསྐྱབས་པ་སོགས་སྟུ་ཐལ། བྱོད་འཇལ་བའི་ཆད་མ་ཡོད། བྱོད་དང་བྱོད་ཀྱི་
ཆོས་བྱས་སོགས་རྣམས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་པ་མཚུངས་སོ། །
སྐྱ་རང་མཆོན་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྩལ་དཔག་ཆད་མ་དེས་
བྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱེད་པར་ཐལ། བྱོད་རྟོགས་
པར་བྱེད་པའི་རྩལ་དཔག་ཆད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །བྱོད་དང་བྱོད་ཀྱི་བྱས་
མི་རྟག་སོགས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ་སོ། །

གཞན་ཡང་། མདོན་སྟུམ་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཡིན་
པས་བྱུང་བར་ཁས་སྐྱེངས་ནས། མདོན་སྟུམ་ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞལ་
བྱ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པས་བྱུང་བ་དང་། རང་མཆོན་རྟོག་པས་ངེས་པ་མི་སྲིད་

པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་འགལ་བའི་ཕུང་པོ་འོ། །གཞན་ཡང་རང་མཚན་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་དགག་སྐྱབ་གྱི་གཞིར་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དགག་སྐྱབ་གྱི་གཞིར་
རུང་བ་འགོག་པ་དང་། མི་རུང་བ་སྐྱབ་པའི་གཞིར་རུང་བའི་ཕྱིར། ལན་མེད་
དོ། །འདི་ནི། མེད་ཅེས་ལྟོག་པ་དེ་ཉིད་ནི། །ཅིས་མེད་ལས་ལྟོག་པར་འདོད། །
ཅེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ཅིང་། རང་མཚན་དགག་
སྐྱབ་གྱི་རྟོན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དགག་སྐྱབ་
གྱི་དངོས་རྟོན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། རང་མཚན་ཡིན་ན་ཆོད་
མའི་དངོས་རྟོགས་སུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དགག་སྐྱབ་གྱི་དངོས་རྟོན་
དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འབྲེལ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམས་ནི་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྐྱབ་པ་
དང་། གཞལ་བྱའི་ལྟོག་ཕྱོགས་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་
དུ་ན། སྐྱ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱམ་པ་རྟག་པ་སོགས་མངོན་སུ་མ་དང་
རྗེས་དཔག་ཆོད་མའི་བསལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་རྟོག་པས་དངོས་པོ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་ན། སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་
གྱི་རྗེས་དཔག་ཆོད་མས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པའམ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་དངོས་
པོ་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་དུ་ཐལ། རྟོག་པས་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་
པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་གྱི་རྗེས་དཔག་ཆོད་མས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་
མ་རྟོགས་ན། དེའི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན། སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱ་དོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་ཡིན་པར་མི་
འཐད་པས། རྗེས་དཔག་དེ་ཆོད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྐྱ་མི་རྟག་པ་དངོས་

པོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་
རྟག་པ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང་བྱབ་པ་འགལ་བར་ཐལ་ལོ། །འདི་དག་ལ་རྒྱ་
ཆེར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། རེ་ཞིག་མདོར་བསྡུ་བར་འདོད་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

འོ་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །ཞེས་སོགས་རི་ལྟར་བྱང་
ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་རྗེས་དཔག་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་ན་སྐྱ་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་
གིས་དེའི་ཆོས་ཀྱན་ངེས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་སྐྱབ་
པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན།
ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱོ་ངེས་སེལ་བ་ཡུལ་དུ་བྱས་ན་སེལ་འཇུག་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། སྐྱོ་ངེས་སྐྱབ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ན། སྐྱོ་ངེས་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། བྱས་པས་དག་པའི་ས་སྟོགས་འཛིན་པའི་མདོན་
སུམ་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། བྱོད་སེལ་བ་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་སྐྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་སྟོགས་དེའི་སྟངས་གི་བྱམ་མེད་ཡུལ་དུ་
བྱེད་པའི་སྐྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་དོན་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་།
རང་མཆོན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟོན་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིན་ཀྱི། རང་མཆོན་དགག་
སྐྱབ་ཀྱི་རྟོན་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་
ལྟར། སྐྱ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟོན་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན། སྐྱ་ལ་དགག་
སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟོག་པ་དེ་མ་
འཇུག་པའི་ཞེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རྟོག་པ་དེ་སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་

དགོས་ལ། རྟོག་པ་དེ་སྐྱབ་འབྲུག་ཡིན་ན་རྟོག་པ་དེ་ས་སྐྱ་ལ་ཆོས་གཅིག་
བསྐྱབས་ན་ཀྱན་བསྐྱབས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་སོགས་སྒོ་
བཏགས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཀྱང་། སྐྱ་ཆོས་ཅན་མི་རྟོག་པ་བསྐྱབ་
བྱེད་ཆོས་ཡིན་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱ་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང་། མི་རྟོག་པ་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། བྱས་
པ་རྟོགས་ཡིན་པ་སོགས་འགོག་པ་མིན་ལ། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་རྒྱ་
མཚན། སྐྱ་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་སོགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་སྐྱ་དང་པོར་གྲུབ།
དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱའི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱའི་སྟེང་དུ་མི་རྟོག་པ་
གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཚུལ་འདི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
དང་པོར་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་སྟོགས་ཆོས་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སུ་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན།
སྐྱ་རང་རྒྱ་ལས་བྱས་པ་དང་མི་རྟོག་པར་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་དང་མི་རྟོག་པ་དང་བྱས་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ལ། དེ་དག་
རིམ་བཞིན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་དང་རྟོགས་ཡིན་
ཅིང་། དེ་དག་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པ་
དང་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཆ་རྣམས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཅིང་། དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་།
ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ། །དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བཏགས་པར། །འཇིག་རྟེན་རི་

ལྷར་གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཀུན་
གཞག་པ། །དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་བྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་
པ་ཡིན། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མཐའ་དག་བདེན་པ་
གཉིས་སུ་འདུས་ལ། ཀུན་རྗོད་བདེན་པ་མཐའ་དག་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། བྱད་པར་དུ་ཆོས་
ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཐམས་
ཅད་ནི། ཆོས་ཆོས་ཅན་སོགས་ཀུན་རྗོད་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་
དམ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཐེབས་པས། དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས། དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་
བྱའི་བྱིར། ། ཅེས་པའི་དོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱོད་ཤེས་འདོད་ཆོས་
ཅན་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྗོད་ཡིན་མི་དགོས་ལ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྤྱོད་
བཏགས་ཡིན་པ་སོགས་རང་སྤྱོད་གཞི་སྤྱོད་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་
ཞིང་། རྟོག་པ་དང་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་ལ་མ་རེག་
པར་འདོད་པ་འདི་དག་ནི། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་མི་དགོ་བར་འདོད་པ་
རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤང་གི་སྟོན་པ་དང་གྲོས་མ་བྱས་ཀྱང་ཁ་འཆམ་པ་སྟེ། ཐར་པའི་
ལམ་ཀྱི་སྤྱོད་ཅ་གཙུག་པའི་གཤེད་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཆོས་ཅན་སོགས་
བདེན་པར་བྱུང་པ་དགག་པའི་ཚུལ་འདིས། སྤྱི་གཞི་མ་ཐུན་བདེན་པར་བྱུང་
པ་དགག་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་

བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་།
གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་
པའི་ཚུལ་ལྟར་དངོས་པོ་ཡང་སྤྱི་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། བྱུངས་སྡོན་པོ་ཡང་
གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།།

སྤྱི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་རོལ་པས་
བཏགས་པའི་སྤྱི་གཙོ་བོ་སོགས་ནི། བདེན་པ་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀར་དུ་
འགོག་པ་ཡིན་ལ། རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་
གྱི། ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་
ཚུལ་ཡང་། སྤྱི་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་མ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཁོས་ངེ་ལྟར་བཟུངས་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། ཁོ་
ཡང་རང་བཞིན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་སློ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་གསལ་བ་རྣམས་ནི་རང་
བཞིན་འདྲེས་ནས་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགོ་བར་འགྱུར་ནའང་། དེ་མི་འཐད་པའི་
སྤྱིར་། སྤྱི་དེ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པས་བཟུང་བ་ལྟར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་བ་སྟེ།
དེ་ཡིས་ངེ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པ། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། །གསལ་བ་
རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགོ་ །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་
གཞུང་འདིའི་དོན། སྤྱི་གསལ་རྗེས་གཅིག་ན་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྗེས་
གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པ་ལ་འཆད་པ་དང་། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་རོལ་པ་འདོད་པའི་སྤྱི་
ཆ་མེད་འགོག་པ་ཡིན་ཅེས་པ་ལ་འཆད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་། སློབ་དཔོན་གྱི་
དགོངས་པ་ལས་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ཚུར་རོལ་བཞིན་དུ་ཆེས་རིང་དུ་གྱུར་པ་

ཡིན་ལ། ལྷག་པར་འདོད་པ་བྱི་མ་འདི་སྤྲོ་བ་དག་གིས་ནི། དེ་ཡིས་རིལྟར་
ཀུན་བརྟགས་པ། །ཞེས་པའི་དེ་ཡིས་ཞེས་པ་བྱི་རོལ་པ་ལ་དེ་ཡིས་ཞེས་པར་
འཆད་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན། དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་ནི། །ཞེས་པའང་
བྱི་རོལ་པ་དེའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་སོགས་སུ་འཆད་དགོས་
པས། ཆེས་མ་བརྟགས་པའི་བབ་ཅེས་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །གཞི་མ་ཐུན་དོན་དམ་
པར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཟུངས་ལ་དང་སྟོན་པོ་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པ་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་ན། ཟུངས་ལ་དང་སྟོན་པོ་ཐ་དད་ཡིན་པའང་བདེན་པར་གྲུབ་
དགོས་ཏེ། གཅིག་ལ་གཞི་མ་ཐུན་མི་རུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཟུངས་ལ་དང་
སྟོན་པོ་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས། རྩས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་
གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདུ་མི་སྤིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཟུངས་ལ་དང་སྟོན་པོ་གཞི་
མ་ཐུན་ཡིན་པ་ཡང་ཁས་ལེན་ཅིང་། ཟུངས་ལ་དང་སྟོན་པོ་རྩས་སུ་གྲུབ་ལ། འོན་
ཀྱང་དེ་ཉིད་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཆ་རྩས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱི། །ཐ་སྙད་པའི་སྒྲོས་
བརྟགས་པ་ཅམ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུབ་པར་བྱ་སྟེ། དོན་འདི་ལ་
དགོངས་ནས། དེ་ཆེ་སྒྲོ་ཡི་ངོར་བྱས་ནས། །གཞི་མ་ཐུན་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་བརྟགས་ཡིན་ན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་
འདོད་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཆད་པ་པའི་རིང་
ལུགས་གསལ་བར་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྲོ་རྩམས་ཀྱིས་ནི་བརྟགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་
དུ་བྱས། །དེ་ཆེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྟགས་པ་ཡིན། །ཞེས་

བྱ་བ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས། རང་མཆན་ནི་བཟོའི་ཡུལ་མིན་ཏེ།
དེ་ལ་བཟོ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྲིད། དེར་ཐལ། བཟོ་བྱས་ཀྱི་རང་
མཆན་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱས་ཀྱི་རང་མཆན་ལ་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་སྲིད་དང་།
བཟོ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་སྲིད། གཞན་ཡང་། གསལ་བ་རང་མཆན་
ནི་མཐའ་ཡས་པའི་སྲིད་དེ་དག་ལ་བཟོ་སྒྲུབ་མི་རུས་ཏེ། ཐ་དད་པ་དག་
བསྟན་པ་ནི། །དཀར་དང་མི་རུས་འབྲས་མེད་སྲིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནི་ཞེས་ཟེར་ཅིང་། རང་ལུགས་ལ་སྐྱོད་ན་ལ་བཟོ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་ནི་ཞེས་སྐྱོ་
བར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་སྐྱོད་ན་ལ་བཟོ་སྒྲུབ་བ་ལ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།
བཟོ་བྱས་ཀྱི་སྐྱོད་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱས་ཀྱི་སྐྱོད་དང་རང་མཆན་གང་ལ་ཡང་
རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་སྲིད། ཅེས་ཀྱན་ཏུ་མཚུངས་པས། སྐྱོད་ན་ལ་བཟོ་སྒྲུབ་
མི་རུས་པར་ཐལ། སྐྱོད་ན་མཐའ་ཡས་པའི་སྲིད་ཏེ། གསལ་བ་རི་སྟེང་ཡོད་
པའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སྐྱོད་ན་ཡོད་པའི་སྲིད། ལན་མེད་དོ།

དེས་ན་བཟོ་སྒྲུབ་བའི་ཡུལ་ནི། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྐྱོ་བཟོ་སྒྲུབ་བ་ན།
དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་རང་མཆན་གཅིག་གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་བ་ལང་ལ་
བཟོ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བས་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱས་སུ་ནག་སྒྲུབ་སོགས་
ཀྱང་བ་ལང་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒར་དཀར་ཟལ་གྱི་སྟེང་དུ་བ་ལང་ལ་
བཟོ་སྒྲུབ་བ་ན། རོག་སོགས་དང་ལྗན་པ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་བའི་
སྲིད་དང་། བ་ལང་ནག་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱང་རོག་སོགས་དང་ལྗན་པ་ཡིན་པའི་
སྲིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་། དཀར་ཟལ་ནི་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྐྱོ་བཟོ་སྒྲུབ་བའི་

གཞིར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གི་ཚོགས་པ་ལ་སྐྱ་སྐྱོར་བ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བ་ལང་གི་བད་སྐྱར་བ་ནི་བད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ནོག་
སོགས་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་བ་ལང་དུ་ཤེས་པའི་སྤྱིར་དུ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་
དུས་ཀྱི་ནོག་སྐྱར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གི་ཚོགས་
པར་ཤེས་པའི་སྤྱིར་དུ་བད་སྐྱོར་བ་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་བ་ལང་ཞེས་
པའི་བད་དཀར་ཟལ་གཞིར་བྱས་ནས་སྐྱར་བའི་ཆེ་བདའི་ཡུལ་གྱི་གཙ་པོ་ནི་
བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་ཡིན་ལ།
དཀར་ཟལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྒྲུང་བའི་སྐྱ་དོན་གྱང་། དའི་
ཡུལ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

དའི་སྤྱིར་བ་ལང་ཡང་བདའི་ཡུལ་ཡིན་པས། །བདའི་ཡུལ་ཡིན་ན་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་བ་ལང་བདའི་ཡུལ་
ཡིན་པའི་ཆ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ལ། སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདར་བརྟགས་སྟོན།
ཅེས་སོགས་ཀྱིས་གྱང་རང་མཆན་བདའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་
འགོག་པ་ཡིན་ཅིང་། །དའི་དོན་གྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། དཀར་ཟལ་བ་ལང་ཞེས་
པའི་སྐྱ་དོན་དམ་པར་སྐྱར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་ཟལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་
ཀྱི་ནོག་སྐྱར་སོགས་ལ་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལ་བྲབ་པ་ཡོད་དེ།
དཀར་ཟལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བདའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་དཀར་ཟལ་
བ་ལང་ཞེས་པའི་བད་སྐྱོར་བའི་བད་སྐྱོར་རྟོག་པའི་འཇིན་སྒྲངས་ཀྱིས་རི་
ལྟར་བཟུངས་བ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་རྟོག་པ་དེས་

བ་ལང་དང་དཀར་ཟལ་དབྱེར་མེད་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱིར། བ་ལང་དང་དཀར་
 ཟལ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར། བ་ལང་ནག་སྐྱར་ལ་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་
 པའམ། དཀར་ཟལ་ཡང་ནག་སྐྱར་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་
 བའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ཆོས་ཅན་སྤྱི་གཞི་མཐུན་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་
 བཟའི་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་རང་ལྗོག་ཡིན་ན་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་བྱུང་ལ།
 སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ན་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པས་བྱུང་ཅིང་། དེ་དག་ནི་གཞི་ལྗོག་ཡིན་
 ན་སྒྲོ་བཏགས་དང་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་
 མཆན་གྱི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤམ་ཅིང་ཉོ།།

ད་ནི་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཞར་བྱུང་འགའ་
 ཞིག་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདིར་ལྟར། གང་སྤྱིར་དངོས་ཀྱན་
 རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་སྤྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་
 དངོས་དག་ལས། །ལྗོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཅེས་རང་མཆན་རྣམས་
 རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ཆོས་གཞན་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པར་བཤམ་
 ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་གི་
 རྣམ་དབྱེ་བྱས་པའང་བྱུང་ན། རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་དང་མཐུན་མི་མཐུན་
 ལ་སོགས་པའི་དོན་ངེ་ལྟར་གཟུང་བར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རིགས་འདྲ་བ་དང་མི་
 འདྲ་བ། རིགས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ། རིགས་གཅིག་པ་དང་མི་གཅིག་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། རིགས་འདྲ་བ་དང་རིགས་གཅིག་པ་
 དང་རིགས་མཐུན་པ་གསུམ་ག་ལ་ཡང་། རྗེས་རིགས་འདྲ་བ་དང་གཅིག་པ་

དང་མཐུན་པ་དང་། རྟོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་འབྲ་བ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་འབྱུང་ལ། རྫས་རིགས་མཐུན་པ་སོགས་སུ་འཛོག་པ་
ནི་ཉིང་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་འཛོག་པ་ཡིན་པས། ཉིང་ལེན་གཅིག་
ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་པན་ཚུན་རྫས་ཀྱི་རིགས་མཐུན་པ་
དང་གཅིག་པ་དང་འབྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ནས་ཀྱི་ས་བོན་འབྲུག་གཅིག་
གིས་བསྐྱུན་པའི་སྟོང་བྱ་ལས་འོངས་པའི་ནས་འབྲུག་ཐ་དད་དག་ལྟ་བུ་ནི་ཉིང་
ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། པན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྫས་
རིགས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྐྱར་ལྟ་བུ་ནི་བ་
ལང་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཉིང་ལེན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྫས་རིགས་མི་
མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

དོན་འདི་ཉིད་གསལ་བར་བཤད་པ་ནི། ལྷ་ཀྱལ་སྟོན། དེ་ལྟར་ན། ཕྱི་དང་
ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པར་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ནི་ཉིང་བར་ལེན་པའི་རྒྱས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་
སྐྱེ་བ་ནི་ཉིང་བར་ལེན་པ་དང་བྲལ་ནས་ད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་དང་། དེ་བས་ན་
རིགས་མཐུན་པ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱན་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་བཞག་
པ་ནི་ཉིང་བར་ལེན་པས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ལོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་སྒྲས་པ་དག་ཡིན་
ལ། ཚུལ་འདི། ཐ་དད་རྒྱ་ཐ་དད་ལས་ཡིན། །ཅེས་པའི་དགོངས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་མེད་པར་བརྟག་པར་བྱའོ། །

རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི། འདི་ཡིན་

ཏེ། སྤྱི་རོལ་པ་གྲངས་ཅན་ལ་སོགས་པ་དག་ཅན་དང་ཤ་བ་དང་བ་ལང་
 སོགས་རྗེས་ཐ་དད་པར་མཚུངས་ཀྱང་། ཅན་དང་ཤ་བ་ལ་རིགས་གཅིག་
 གི་སྐྱ་སྐྱོ་འདུག་ཅན་དང་བ་ལང་ལ་རིགས་གཅིག་གི་སྐྱ་སྐྱོ་མི་འདུག་པ་ནི།
 ཞིང་གི་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་ཅན་དང་ཤ་བ་ལ་སྤྲུལ་མོང་དུ་ཡོད་ལ། ཅན་
 དང་བ་ལང་ལ་མེད་པས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲོ། །སྤྱོད་དཔོན་གྱིས་དེ་བཞག་ནས་
 ཅན་དང་ཤ་བ་ལ་ཞིང་གི་གཞན་སེལ་བའི་རིགས་སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
 ལ། བ་ལང་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལ་དགོངས་
 རས། ཐ་དད་མཚུངས་པ་ཡིན་ན་རིགས། །ཉེ་བ་གང་གིས་འགའ་ཞིག་ལ། །
 རབ་འདུག་གཞན་ལ་མིན་དེ་ཉིད། །སྤྱི་དང་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
 བཤད་དོ། །དེ་ཡང་དཀར་ཟེལ་དང་ནག་སྤྱུར་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་
 མཐར་གཏུགས་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་
 ལ་རག་ལས་ནའང་། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་གཉིས་སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་
 སྤྱིར། རིགས་གཅིག་ཡིན་ཅེས་སྤྲོས་ན་རྟག་མི་རྟག་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཏུ་
 ཐལ། ཤེས་བྱ་དེ་གཉིས་ལ་སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བྱེད་པའི་སྤྱིར། ཅེས་
 མཚུངས་ལ། འདོད་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་རིགས་མ་སྤྲུན་པར་འགྱུར་བས།
 རིགས་མ་མ་སྤྲུན་པ་མི་སྤྱིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་
 དཀར་ཟེལ་དང་གསེར་བྱམ་རིགས་མི་མ་སྤྲུན་པར་ཐལ། དཀར་ཟེལ་བ་ལང་
 ཡིན། གསེར་བྱམ་བ་ལང་མིན་པའི་སྤྱིར། ཅེས་བྱས་ན། དཀར་ཟེལ་དང་ནག་
 སྤྱུར་ཡང་རིགས་མི་མ་སྤྲུན་པར་ཐལ། རག་སྤྱུར་གྱི་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཡིན།

དཀར་ཟལ་གྱི་ཁ་དོག་ནག་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་མཚུངས་པས་མཐར་
ཤེས་བྱ་པལ་ཆེ་བ་རིགས་མི་མཐུན་པར་ཁས་སྦྱང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་
དངོས་པོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་པའི་ཚུལ་དང་། བུམ་མེད་ལ་སོགས་པ་
དགག་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་
དེ་གཉིས་བརྒྱལ་བྱང་བ་དང་མ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བྱ་གང་གིས་མཐོང་ཡང་ཡིད་
གཏད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་ཅམ་ཉིད་ནས་འདྲ་བར་འཇིན་པའི་སློང་ང་གིས་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དེ་གཉིས་ལ་རིགས་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལས་
སློག་པའི་དངོས་པོ་ནི་རིགས་མི་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར། དཀར་ཟལ་དང་
ནག་སྐྱར་ནི་ཡིད་གཏད་པའི་སློན་ནས་མཐོང་ཅམ་ནས་བརྒྱལ་བྱང་མ་བྱང་
ཀུན་གྱི་སློན་ལྟར་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བར་སྦྱང་ལ། དཀར་ཟལ་དང་བུམ་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྐྱར་རིགས་གཅིག་ལ། དེ་དང་བུམ་པ་
རིགས་མི་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་བྱུང་གོ། །དེ་ལྟར་འདྲ་མི་འདྲ་སོ་སོར་སྦྱང་
བའི་སློན་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རང་གི་རྒྱུན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དཀར་ཟལ་
དང་། རྒྱུར་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པའི་མདོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་
ཆགས་གོམས་པ་མཚུངས་ལ། དཀར་ཟལ་དང་བུམ་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་
ཅིང་། ཕྱིའི་རྒྱུན་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྐྱར་ནོག་སོགས་དང་ལྟན་པར་
མཚུངས་ལ། དཀར་ཟལ་དང་བུམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ཅམ་གྱིས་རིགས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སློན་

ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། དཀར་ཟལ་དང་མི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་།
རིགས་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་པའི་སྟོ་མི་སྟེ་ཞིང་། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒྱུར་ནོག་
སོགས་དང་ལྗན་པ་རྣམས་བྱིས་པ་ནས་མཁས་པའི་བར་གྱི་སྟོ་ལྗན་སྟེས་ལ་
རིགས་གཅིག་པར་སྒྲུང་བ་སྟོང་བས་བྱུབ་པའི་བྱིར་རོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་
དགག་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་ནི། དགག་བྱ་རིགས་གཅིག་མི་
གཅིག་གི་སྟོ་ནས་འདྲོག་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་པ་ལ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་
ཐམས་ཅད་དགག་བྱའི་སྟོ་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རོ་བོའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་བ་
བྱར་མེད་པའི་བྱིར། ཚུལ་འདི་ལྟར་རྟོགས་ན་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་
དབྱེ་བ་ལ་ཚྡངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གངས་རིའི་ཁྲོད་ན་འཇམ་བུ་སྦྱིང་
གི་དཔལ་ཁོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མགྱོན་པ་བསལ་ཏེ་སྦྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེས་ནི་རང་
མཚན་དང་སྟེ་མཚན་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤམ་བྱེད་ཏོ། །

རོ་བོའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་བ།

ད་ནི་ཡུལ་ལ་རོ་བོའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་ན། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤམ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྦྲ་
བཤམ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་དོས་གཟུང་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཞན་
ཀྱི་རོ་བོ་སྦྱིབ་བྱེད་པ། །སྦྱིབ་བྱེད་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཞེས་པ་འགྱུར་
ཉིང་ལ། ཀུན་རྫོབ་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་ཞེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱབ་པ་འད་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་
ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་པལ་ཆེ་བ་མ་ཐུན་ལ། དེའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་པ་
ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་སྐྱབ་པ་འད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་ལ་ཅིའི་སྒྲིབ་ཀུན་
རྫོབ་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཆོན་དེ་དངོས་
སུ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ།

དེས་ན་སྒྲིབ་འཛིན་ཀྱི་སྒྲོ་མི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱབ་པ་འད་གཞི་ཡིན་ལ། སྒྲིབ་
མཆོན་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱབ་པ་འད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒྲོ་དེའི་ངོར་
བདེན་པའི་སྒྲིབ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། ཁོན་ཀྱང་རྟོག་པ་དེ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་སྐྱབ་པ་འད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་
ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་
པའི་སྒྲིབ་རོ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པས། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། བརྟན་པ་ཡང་ཡིན་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་
ཞེས་སྐྱད་གོས་པས། འགལ་བ་འདྲ་བར་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་རོ། དོན་དམ་
བདེན་པའི་སྐྱབ་པ་འད་ལ། ཉན་ཐོས་སྒྲེ་བ་ཁ་ཅིག་ནི། རིགས་པས་དབྱེད་
བཟོད་དུ་བདེན་པའི་སྒྲིབ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་འདོད་ལ། སྒྲེ་བདུན་རིགས་
པའི་རྗེས་སུ་འབྱང་བའི་མདོ་སྒྲེ་བ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་དག་སྒྲེགས་འདི་ལ་
མ་ཐུན་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱབ་པ་འད་པའི་གཞི་ཤེས་
པ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་བྱས་ནས་དེའི་ངོར་བདེན་པའི་སྒྲིབ། དོན་དམ་བདེན་པ་
ཞེས་བྱ་ལ། ཤེས་པ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་

ཞེས་བྱའོ། །འོན་ཀྱང་མདོ་སེམས་གཉིས་དོན་དམ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
སྡོ་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་འདོད་པར་འབྲུལ་ཡང་། ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བའི་
མཚན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་གཞན་རིག་མདོན་སྤྲུལ་ཐམས་
ཅད་འབྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འདོད་པ་
ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པས་
བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཚས། གྱུན་རྒྱུ་བདེན་
པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚས་སོ། །ཁ་ཅིག་དོན་
དམ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །ཅེས་སོགས་
གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རང་མཚན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་
ཅེས་འདོད་པས་ནི། ཡི་གེ་ཙམ་ལའང་མ་བཟླས་པར་ཟད་དེ། དེ་དག་རང་
སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་འབྲུང་གི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
བཤད། ཅེས་མི་འབྲུང་བའི་བྱིར་དང་། གང་ཞེས་པ་དང་། དེ་ཞེས་པའི་ཆིག་
གི་རྒྱས་པ་དང་སྐབས་སྟོབས་ལས། གང་པ་དང་པོ་གཉིས་ནི། དོན་དམ་པའི་
ངོར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་བྲལ། ཅེས་པའི་བྲལ་པ་
སྟོན་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྟོས་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

སྐབས་སྟོབས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཞུང་བྱ་གཉིས་བྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་
སྐབ་པ་ལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་དང་མི་རྒྱས་བྱིར། །ཅེས་བཞེད་པ་དེའི་བྲལ་པ་
སྐབ་པ་སྐབས་སུ་བབས་ནས་དེའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེས་ན་གཞལ་བྱ་དེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་མི་རྒྱས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ། དེ་རང་སྤྱི་
 གཉིས་སུ་ངེས་པས་བྲབ་པར་ཐལ། དོན་དམ་པའི་ངོར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་
 དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་བྲབ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ཅེས་བཤད་ཅིང་། དེའི་ངོར་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཀུན་རྫོབ་
 ཅམ་དུ་ཡོད་པས་བྲབ། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་
 ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་བཤད་པ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་
 གང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བཞིའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དོན་དེ་ཉིད་སྤྱོད་དཔོན་ལྟ་
 །ལྟ་གཉིས་ཀྱང་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཡ་མ་རིས་གཞུང་འདིའི་མཆམས་སྤྱོད་
 དུ། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའི་བྱིར་
 རོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ཐེག་དམན་པ་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
 ལྟོས་ནས་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་བ་ཞེས་བྱས་ནས། དེའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
 རྣམ་གཞག་སྟོན་ཅེས་པར་བསམ་པ་ཡིན་དུ་བྱང་མོད་འཐད་པར་མི་སེམས་
 ཏེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་
 ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅེས་པ་མི་འཐད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན་དོན་
 དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་མ་བྲབ་པར་འདོད་
 པའི་སེམས་ཅམ་པ་ཡོད་དགོས་ནའང་། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་
 པ་ཅམ་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་སྤྱོད་ཆད་མ་བྱུང་ངོ་། །

དེས་ན་གཞུང་འདི་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་མ་ཐུན་པར་འདོད་
 དགོས་ལ། འོན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་མཆན་གཞི་ལ་མི་

མ་ཐུན་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས།
གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་དམ་
བདེན་པས་བྲབ་པར་བཤད་པ་འདི། རོན་དམ་ཆ་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་
ཡིན་གྱི། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན། རོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་
རྩལ་ཐུན་སྟོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་ལ། རོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དོན་དམ་
བདེན་པས་བྲབ་ན། བྱམ་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་དགོས་
ནའང་། དེ་མི་འཐད་དེ། གཞུང་འདིའི་མདོ་སྡེ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང་། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་སྟོ་ཡི་གཞན། །གསལ་ན་དེ་སྟོ་
མི་འཇུག་པ། །བྱམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་
ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་དང་། དེར་བྱམ་པ་དང་ཆུ་ལྟ་བུ་བཅོམ་
གཞིག་གིས་དེར་འཛིན་གྱི་སྟོ་འདོར་བའི་སྤྱིར་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་ཅེས་བཤད་
པའི་སྤྱིར་རོ་བེར་ཏོ།།

འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། རོན་དམ་པར་ཡོད་ན་རང་མཚན་ཡིན་
པས་མ་བྲབ་པར་ཐལ། བཅོམ་གཞིག་གིས་དེར་འཛིན་གྱི་སྟོ་མི་འདོར་བའི་
ཆོས་ཡིན་པ་ལ། རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་བྲབ་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། གཞུང་
དང་ཁས་སྦངས་གཉིས་ཀ་དང་དངོས་སུ་འགལ། ཏྲགས་མ་བྱུབ་ན། དེར་
ཐལ། ཏྲག་པ་ཡང་བཅོམ་གཞིག་གིས་དེར་འཛིན་གྱི་སྟོ་མི་འདོར་བ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲོས་གཞིགས་ན་འདྲོར་རོ་ཞེ་ན། རྩལ་སྤྲོ་ཆ་མེད་
དང་རྟག་པ་ལ་སྒྲོས་གཞིགས་པའི་དེར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདྲོར་མི་འདྲོར་གྱི་བྱང་
པར་མི་འབྲད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ཡང་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་མེད་པ་དང་། སྒྲོག་
པའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པར་བྱང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲོག་པའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་
ཡོད་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ལ་རང་མིན་ངེ་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་ལས་ལོག་པའི་
སྒྲོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མཛོད་ནས་བཤད་པ་དང་འདིའི་མདོ་སྟེ་
པའི་བདེན་གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་སྟེ་པའི་རྣམ་གཞག་ཅམ་དུ་མཐར་ཐུག་
ཀྱང་ལུགས་མི་གཅིག་སྟེ། མཛོད་ལས་བཤད་པ་འདི་ནི། རྩལ་སྤྲོ་གྲུབ་ན་ཆ་
མེད་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པའི་མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་
ལུགས་དེ་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཁ་དོག་རྩལ་སྤྲོ་གྲུབ་པ་ཡོད་དེ། རྩལ་སྤྲོ་ལ་ཡང་
ཁ་དོག་གི་རྩལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིབས་རྩལ་གྲུབ་མི་སྲིད་དེ། རྩལ་སྤྲོ་ལ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར། གཉིས་གཟུང་འགྱུར་ཏེ་
རྩལ་ལ་མེད། །ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་དབྱིབས་རྩལ་སྤྲོ་མ་གྲུབ་
པར་ཁས་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་སྟེ། དབྱིབས་སོགས་ཅི་འདྲ་རབ་གྲུབ་པ། །ཞེས་
སོགས་གྱིས་དབྱིབས་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་བྱ་
ཡིན་ན་རྩལ་སྤྲོ་གྲུབ་དགོས་པར་བྱོད་རང་ཡང་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། མདོ་སྟེ་པ་དེ་དང་འདི་ལུགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་བསྟེ་
བར་མི་བྱའོ། །འོ་ན། ཐོགས་མེད་སྤྱོ་མཆེད་གྱི་ལུགས་དང་འདི་ནས་བཤད་
པའི་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པའི་འཛོག་མཆམས་ལ་

ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། འདིའི་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཛོད་ནས་བཤད་པའི་མདོ་
སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཁྱད་པར་འདུག་པའི་སྤྱིར་བཏགས་
འོ་ན། སེམས་ཅམ་པ་དེ་གཉིས་ལ་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་རྩིས་སུ་གྱུབ་པར་
འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་དེ་གཉིས་ལ་བེམ་པོ་
འགའ་ཞིག་རྩིས་སུ་གྱུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་
དེར་ཐལ། དབྱིབས་རྩིས་སུ་གྱུབ་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་
པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་བུམ་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བརྒྱན་པར་ཐལ།
ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྱུབ་ན། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་འབྱུང་།
འདོད་ན། སྒྲོ་བཏགས་སུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྤྱིར་འདོད་ན། མདོན་སུམ་གྱི་
གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །དོན་དམ་ཆ་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་
སྙད་ནི། མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གང་གི་ཡང་ཐ་སྙད་མ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲོན་གྱི་
མཁས་པ་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་ཀྱི། མི་ཤེས་པ་དག་གིས་རང་སྤྱོད་པོར་
མཆོན་བྱེད་དུ་སྦྱས་པར་བཟད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་
པའི་ཆོས་ལ། དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་
བདེན་གཉིས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྟོས་
ནས། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་དངོས་པོ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་ཁོ་ན་ཡིན་ཅིང་། དེ་མ་
ཡིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་
སྒྲོ་བཏགས་སུ་བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་ཐམས་ཅད་

བྱ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། རོན་དམ་པར་སྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་རྒྱ་ལྗངས་
སོགས་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུའོ།

འོ་ན། བདག་མེད་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཐལ།
རོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས་སྦངས། ཏྲགས་ཆད་
མས་གྲུབ། འདོད་ན་བྱོད་འཇིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སློ་ཡིན་ན་ལོག་
ཤེས་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། བྱོད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བདག་མེད་པར་འཇིན་པའི་སློ་ཡིན་ན་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ།
།འདིས་ནི་ལུགས་སྒྲ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་སུན་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་འཇིན་གཉིས་
སུ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་ཆ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱང་ལོག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་དུ་ཐལ། བྱོད་རོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱོད་
འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ལན་མེད་དོ། །རོན་དམ་པར་
གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། རོན་དམ་པར་བྱ་བྱེད་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། བྱབ་ཏྲགས་ཁས་སྦངས་སོ། །འདོད་ན། རོན་དམ་པར་ཆད་མ་མེད་པར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། མ་བྱབ་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་
པའི་ཤེས་པ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་དུ་སྐྱད་གསངས་མཐོན་པོས་བྱོད་རང་སྒྲ་
བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆད་མ་མེད་པ་འདོད་ན་རོན་དམ་པར་
དངོས་པོ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་མེད་པར་ཐལ། རོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སྐྱད་ཅིག་
ཆ་མེད་ཡོད་ན་ཆད་མས་དམིགས་རུ ང་གང་ཞིག་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འབྱུང་དོ། བྱབ་པ་མེད་ན་སྤང་

རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྲབ་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟུར་
སྒྲ་མ་མ་གྲུབ་ན། མཐར་ཐུག་དཔྱེད་པའི་ཚད་མ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འབྱུང། ཟུར་
སྒྲི་མ་མ་གྲུབ་ན། དོན་དམ་པར་ཚད་མ་མ་གྲུབ་པ་འབྱུང་དོ། །

གཞན་ཡང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན། རྒྱ་མིན་ན་དོན་
བྱེད་རྒྱས་སྟོང་ཡིན་པས་བྲབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དངོས་མེད་གྱི་མཚན་
ཉིད་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་དུ་སྒྲ་བ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་། དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རྟག་པར་སྒྲ་བ་ཅིས་འགོག་རྟག་ན་མི་འཇིག་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ན་མ་སྒྲིས་པར་འགྱུར་རོ། །མ་སྒྲིས་
པ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། མི་འཇིག་པ་ཡང་འདོད་དོ། །སྒྲིར་དངོས་པོ་ཅམ་ལ་
མི་འཇིག་པ་ཁེགས་ན་བྱེ་བྲག་བདེན་དངོས་ལ་ཡང་མི་འཇིག་པ་ཁེགས་སོ་
ཞེ་ན། སྒྲིར་དངོས་པོ་ཅམ་ལ་མ་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ན། བྱེ་བྲག་བདེན་དངོས་
ལ་ཡང་མ་བྱས་པ་ཁེགས་སོ་ཞེས་སོགས་རིགས་པ་ཤེས་པས་བསྐླལ་པའི་
བར་དུ་སྒྲིང་བར་རྒྱས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བདེན་དངོས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་
གང་བཀོད་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པ་སོགས་
བཀོད་ན་ཕྱོགས་ཚེས་མི་འབྲུག། ཤེས་བྱ་སོགས་བཀོད་ན་མ་ངེས། དངོས་
མེད་སོགས་བཀོད་ན་འགལ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་སོགས་བཀོད་ན་སྒྲུབ་བྱེད་
བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཤིང་། རྒྱ་ཡང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྒྲིར་རོ། །གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་བ་ཡིན་

དགོས་པ་དང་། བདེན་དངོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་སྤྲོ་བ་དང་། ད་ལྟར་
བའི་མཆོན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞེས་སྤྲོ་བ་ནམས་དངོས་འགལ་གྱི་
སྤང་པོ་ཡིན་ལ། མ་སྐྱེས་པ་འགགས་ན་དངོས་མེད་འགགས་པར་སྤྲོ་བ་འང་
དགག་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་། བདེན་དངོས་ཡིན་ན་སྐྱེ་བ་མེད་
པས་ཁྲབ་ན། དབྱ་མ་པས། དངོས་སྤྲོ་བའི་དོར་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་
རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྤྲོ་བ་མི་དགོས་པར་ཐལ།
དངོས་སྤྲོ་བས་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྤྱིར་རོ།
འདོད་ན། དབྱ་མ་པ་རང་གི་དོར་ནི་སྤྲོ་བ་མི་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་སྤྲོ་བས་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ་རྟགས་པར་ཁས་
ལེན་པའམ། ཡང་ན་བདེན་དངོས་རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་རྒྱང་འཕེན་གྱི་ལྷགས་
འཛིན་པ་གང་རུང་གཅིག་བྱེད་དགོས་པས། འགལ་འདྲའི་སྤང་པོ་འདི་ལས་
ཐ་ཆད་པ་སྡོན་ཆད་མ་མཐོང་ཞིང་། སྤྱིས་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། ལྟ་བུའི་སྟོགས་
མར་གྱུར་པའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་བབས་པའི་སྤྱིར་རོ།

ཁ་ཅིག་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་ཁྲབ་ཅིང་། རགས་
པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འགལ་སྟམ་དུ་བསམས་ནས། དུམ་པ་
སོགས་ཀྱང་རྩལ་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རྩལ་སྤྲོ་བ་མ་ཆོགས་པ་ཡིན་ན་
རྩལ་སྤྲོ་བ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། རྟོར་བུ་དུ་མ་སྤྲངས་པའི་སྤང་པོ་ཡིན་ན།
རྟོར་བུ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་སྤྱིར་། ཟེར་རོ། །འོ་ན། ཡན་ལག་དུ་མ་ཆོགས་པ་
ཡིན་ན་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། རྩལ་སྤྲོ་བ་མ་ཆོགས་པ་ཡིན་ན་

རྒྱལ་ཐུན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྲབ་ཁས་སྦངས། འདོད་ན། ཀླང་
ལག་སོགས་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་དེ་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། སྦྱིས་པ་
ཡིན་ན་པོ་དབང་དང་། བྱད་མེད་ཡིན་ན་མེད་དབང་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
འབྱུང་སྟེ། དེས་མཚོན་པའི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རགས་པ་
ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྤྱིད་པ་ནི་བཀག་ཅིན་རྟོ། །

གང་དག་དངོས་པོ་རྒྱལ་ས་མ་སྦྱིས་པ་ཁས་ལེན་པ་དངོས་སྦྱ་བའི་ནང་
འགལ་ཡིན་ཅེས་ཟེར་རྟོ། །འོ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རྟག་པའང་ཡིན་མི་རྟག་
པའང་ཡིན་པ་འདི་ཡང་དངོས་སྦྱ་བའི་ནང་འགལ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ནི་སྦྱོན་དང་
བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གི་སྦྱོན་མཐའ་དག་རིགས་པ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་བསྦྱར་ལ། རིགས་པའི་གཞོན་
བྱེད་ཅི་བྱུང་ཡང་། ཡང་བ་མེད་པར་ཁ་སྦྱ་འཕྲོག་པའི་ལས་ལ་བརྩོན་པར་
བྱོས་ཤིག དེས་ན་རགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཀྱང་། རགས་པ་ཡིན་ན་ཀུན་
རྫོབ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་ལ། བྱ་བྱེད་སྦྱོ་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཡིན་ན་སྦྱོ་
བཏགས་ཡིན་མི་དགོས་པས། རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁའ་
པར་བྱའོ། །

འོ་ན། རགས་པ་ཡང་ཡིན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་ཡོད་ན། བྱེ་བྲག་པས། ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྫས་
གཞན་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་རང་ཆོག་དེས། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་སྦྱས་པའི་ཤུ་
གས་ལ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཅམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པར་ཁས་སྦངས་པ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཀུན་རྫོབ་པས་མ་ཁུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་
 རང་ཆོག་དེ་བརྗོད་བྱ་དངོས་ཤུགས་འགལ་བར་གང་གིས་འཛོག་ཅེ་ན། དེ་
 བྱི་སྒྲིན་མེད་དེ། ཆོས་དེ་ཡན་ལག་ཅན་ཅེས་སྒྲིས་པའི་ཤུགས་ལ་རང་གི་
 ཡན་ལག་རྣམས་རང་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ན་ཡན་ལག་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་
 ཤས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དངོས་སུ་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་སྐྱངས་
 པ་དང་འགལ་བས། རང་ཆོག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྒྲོག་སྟེ་སྒྲིས་ན་ཆེས་
 འགྲིག་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆ་ཤས་ཡོད་པས། ཡན་
 ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་ན། རྟལ་སྤྲོད་ཆ་མེད་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ།
 ཁོའི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆ་ཤས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁོའི་ཤར་རྒྱབ་
 སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁོའི་ཤར་རྒྱབ་སོགས་ཀྱང་མེད་ན་སྟོགས་བཅུ་
 དབུས་དང་གང་ན་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་
 འགྱུར་རོ། །

གཞན་དག་རྟལ་སྤྲོད་རབ་སྟོགས་ཆ་མེད་པ་དང་དེའི་ཤར་དང་རྒྱབ་
 ཡོད་པ་མདོ་སྟེ་པའི་ནང་འགལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
 འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཅིང་རང་མིན་པའི་ཤར་ཆ་དང་རྒྱབ་ཆ་རྫས་
 ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པ་ཆ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཤར་རྒྱབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་
 ཆ་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ལ། རྟལ་སྤྲོད་རབ་དེའི་ཤར་རྟལ་སྤྲོད་རབ་དང་རྫས་ཐ་
 དད་ཡིན་གྱི། དེའི་ཆ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཤར་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྟོགས་ཆ་དང་

བཅས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལའང་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་སྒྲིམ་མེད་པ་དུས་ཆ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྒྲིར་
རང་གི་སྒྲ་སྒྲིམ་ཡོད་པས་དུས་ཆ་དང་བཅས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་
ན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དོན་བྱེད་ཀྱས་སྟོང་དང་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་བ་ལས། བཀའ་དང་པོར་ནི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་བསྟན་མོད་གྱི། བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོན་དུ་རེ་ཞིག་
མི་རུང་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བཞེད་ནས་སྒྲི་རོལ་
གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་གཙུག་པོར་གསུངས་ཤིང་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན། བཀའ་བར་པ་དང་ཐ་མས་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བཞེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་མོད་
གྱི། འོན་ཀྱང་བཀའ་བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པ་ནི་བཀའ་ཐ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
གྱི། སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྱང་དུ་མི་རུང་བའི་སྒྲིར་དང་དོན་ཡིན་ལ། བཀའ་ཐ་
མ་ནི་དགོངས་པ་གཞན་བཅོམ་མི་དགོས་པར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྱང་དུ་
རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིར་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཡབ་སྐུས་བཞེད་པ་
ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་ཏུ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་
བཟུང་བའི་སྒྲིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཀའ་
དང་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གཞན་ངོར་སྒྲི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་སྦྱངས་

པའི་རྣམ་གཞག་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བཀའ་ཐ་མའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཀག་ཅིང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བཀའ་བར་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འཆད་
པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་མདོ་སྡེ་པའི་
ལུགས་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ལའང་ཤེས་
པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཆོགས་གཉིས་མེད་པ་
དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣོ་
ང་སྟེང་ཆལ་བ་དང་། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མ་ཁས་ལེན་པ་
རྣམ་ཤེས་གངས་མཉམ་པ་གསུམ་ཡོད་པར་དབུ་མ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་
ལས། འདིར་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་སྣ་ཆོགས་གཉིས་
མེད་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པའི་
གཟུང་རྣམ་རྗེས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་རྣམ་བདེན་པ་དང་། གཟུང་རྣམ་སྣོ་བཏགས་
སུ་འདོད་པ་རྣམ་བརྟུན་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་བདེན་པ་ལ་སྣ་ཆོགས་
གཉིས་མེད་དུ་སྦྱ་བ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་གསུམ་
དང་། རྣམ་བརྟུན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མཐའ་དག་མ་རིག་པའི་བག་
ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། དེ་ལོག་ན་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་སངས་
རྒྱས་ལ་རྟུན་སྣང་མེད་པར་འདོད་པ་བྱི་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མ་
རིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་ལོག་ཀྱང་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་

སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་རྩུན་སྒྲུབ་ཡོད་པ་ནི་བཅས་པ་གཉིས་ལས། སྟོབ་དཔོན་
ལྷ་ཤུག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རྣམ་བདེན་དུ་བཀའ་ལ།
རྒྱན་མཁན་པོས་རྣམ་རྩུན་ནི་མེད། ཆོས་མཆོག་གིས་ནི་བཅས་སུ་བཀའ་
མེད། བདག་གི་སྤྲུལ་དག་ནི། རྣམ་རྩུན་ལས་རྣམ་བདེན་གྲུབ་པའི་མཐའ་
བརྒྱུད་ཞིང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་གནས་སོ་ཞེས་གསུང་
བ་ལྟར། སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་སྒྲུབ་ཆོག་གས་གཉིས་མེད་དུ་སྟོབ་
པའི་རྣམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཁོ་པོས་ཀྱང་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མ་ལས་ཤེས་
ལ། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་རྣམ་གཞག་དང་བཅས་པ་ཅུང་ཟད་བསྟན་པར་བྱའོ།

བཀའ་བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི། །དེ་
ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །དེ་ནི་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་
བསྐྱེད་འགྱུར། །གཟུང་དང་འཇིན་པའི་རྣམ་པ་ལས། །མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་
ཡོད་མ་ཡིན། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་
ཏུ་བཤད། །ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་
ཡི། །བྱེད་པར་ཅན་དེའང་དེ་ཉིད་མིན། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ། །
ཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ཆོག་གས་བཅད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་
དོན་ནི། རྒྱ་འབྲས་མཚན་མཆོན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་
སོར་འབྱེད་པ་ནི། གཟུང་འཇིན་རྩལ་གཞན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པས་འབྱེད་པ་
ཡིན་ལ། གཟུང་འཇིན་རྩལ་གཞན་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དེ་

འབྲུལ་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེས་ན་མཚན་མཚོན་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་སྤྱེ་
བའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྒོ་འབྲུལ་པས་བཞག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གྲུབ་
པས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།

ཞོ་ལོ་ཀ་སྤྱི་མའི་དོན་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་
སྤྱ་སྤང་བ་སོགས་ལ།མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན།
མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱེད་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཅིང་། གཟུགས་སོགས་
མཚོན་བྱ་ཐམས་ཅད་འདིས་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚོན་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་
པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བྱ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་
བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་གཟུགས་སོགས་མཚོན་བྱ་དང་། གཟུགས་
སྤང་སོགས་མཚན་ཉིད་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་དགོས་པས། དེའི་སྤྱིར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མཚན་མཚོན་གྱིས་བསྟུས་ལ། མཚན་མཚོན་བྱ་བྱེད་གྱིས་བྱུང་
པར་དུ་བྱས་ཤིང་། བྱ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།

ཁ་ཅིག ཞོ་ལོ་ཀ་སྤྱི་མ་མདོ་སྤྱེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ།
མདོ་སྤྱེ་བ་སོགས་ཉན་ཐོས་སྤྱེ་བ་པལ་ཆེར་ཐེག་ཆེན་བཀའ་མི་འདོད་པས་དེ་
དག་གིས་བཀའ་བར་པའི་དགོངས་པ་འཆད་དགོས་པས་ངེས་པ་མེད་པའི་
སྤྱིར་དང་། དེས་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྦྱས་སྦྱ་མ་སྦྱད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་ན་སྦྱ་

སྤྱི་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པ་རང་གི་བཤའ་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྡེ་
བདུན་དུ་གཞན་དོར་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་སྦྲངས་པའི་རྣམ་གཞག་
དང་། རང་ལུགས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པའི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ཀ་
ལ་ཡང་། རང་མཆོན་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དངོས་
པོ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་བྱུང་བར་མེད་ལ། དེའི་
སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་མཆོན་
ཡིན་ན་དོན་དམ་དང་། སྤྱི་མཆོན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་པར་འབྱུང་ཡང་།
མདོ་སྡེ་པ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཆོན་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་ལ།
སེམས་ཅམ་པ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

དེས་ན་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དངོས་པོར་མེད་
པའི་ཆོས་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་
པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དོན་བྱེད་རྒྱས་
པ་ཡིན་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རྫས་སུ་གྲུབ་
པས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །

སྟོབ་དཔོན་ལྟ་ལྟ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། དོན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། གང་ཅུང་ཟད་གཅིག་དོན་བྱེད་
རྒྱས་པ་ནི་རང་མཆོན་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ལན་གཅིག་མིན་

པར་བཤད་དོ། །

འོ་ན། དོན་དམ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱུང་ན། བདག་མེད་སྒྲོ་
 བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། མངོན་སུམ་ཆད་མས་དངོས་སུ་
 འཇལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་
 མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདག་མེད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་
 པ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་ཞེས་པ་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲོ་
 བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་གྱི། བཏགས་ཡོད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་བྱས་
 པ་དེ་ཡིན་ལ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་
 བ་མིན་པར་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་
 པའི་བྱིར། རྣམ་ཡོད་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པའི་བྱིར་དགག་
 བྱ་བཅད་པ་ཅམ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་རྒྱ་ཡོད་པས་
 བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་སྒྲོ་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་
 ཞེས་ཀྱིས་གྱང་། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཅམ་དུ་
 མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ལ། བདག་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ནི་ཤྱགས་ལ་
 འཇལ་བ་ཡིན་གྱི་དངོས་རྟོགས་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་མེད་ཚུར་མཐོང་མངོན་
 སུམ་ལ་དངོས་རྟོགས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དངོས་མེད་ལ་ཚུར་
 མཐོང་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར། གལ་
 ཉེ་ཡོད་ན། དངོས་མེད་དམིགས་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་
 ཡོད་པ་དགག་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །

འོ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་མེད་དངོས་སུ་
རྫོགས་སམ་ཤུགས་ལ་རྫོགས་ཞེ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་པའི་ཤེས་
སྐྱེ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤར་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་
སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དངོས་མེད་རྫོགས་པའང་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ལ་
དངོས་སུ་སྟོ་འདོགས་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་
གྱི། ཤེས་སྐྱེ་བ་བྱད་པར་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ།
འོ་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དངོས་མེད་ལ་
རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྫོགས་པ་
བཞིན་དུ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཤར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་ཡུལ་
ཀྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་
བའི་རྣམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་བ་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་
མེད་རྣམ་པ་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤར་ན་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས། རྣམ་པ་
གསལ་བར་ཤར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་དངོས་མེད་ལ་མཛོན་སུམ་ཚད་མར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་
གསལ་བར་ཤར་བའི་སྟོན་སྟེན་རྫོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དངོས་མེད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཛོན་གྱུར་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།

དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མངོན་གྱུར་དུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་མངོན་གྱུར་དུ་གཞལ་བའི་སྤྱིར་ཅེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
དངོས་མེད་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ལ་མངོན་གྱུར་དུ་སྒྲུབ་བས་མངོན་འགྱུར་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། གལ་ཏེ་དགོས་
ན། ཟས་རོ་མི་ཞིམ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་རོ་མཆོག་དང་ལྡན་པར་ཐལ། སངས་
རྒྱས་ལ་རོ་མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་བའི་སྤྱིར། འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྒྲུབ་། །
ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་ནི་རོ་མི་ཞིམ་པའི་ཟས་རོ་ཞིམ་པར་སྒྲུབ་ཞེས་པ་མ་
ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཟས་རོ་མི་ཞིམ་པ་གཅིག་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསོལ་དུ་
བཀོད་པ་ན། རོ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཉིད་རོ་ཞིམ་པར་
སྒྲུབ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པ་མངོན་གྱུར་ཏུ་
སྒྲུབ་བ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་གཞལ་བྱ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོས་ནས་མངོན་གྱུར་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཉིད་མངོན་གྱུར་
ཏུ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་པས་སྒྲོན་མེད་ཅེས་མཚུངས་སོ།།

འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁྲལ་ཤེས་སུ་ཐལ།
སྤྱིར་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པའི་དངོས་མེད་ལྟ་བུ་ཡང་ཁྱོད་ལ་མངོན་གྱུར་ཏུ་
སྒྲུབ་བའི་སྤྱིར་ཅེ་ན། འོ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འཁྲལ་ཤེས་སུ་ཐལ། སྤྱིར་ཟས་རོ་ཞིམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཁྱོད་ལ་རོ་ཞིམ་
པར་སྒྲུབ་བའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ཡང་འཁྲལ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཁྲལ་རྒྱུ་འི་
དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་མ་ཡིན་གྱི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐར་སྤྱོད་

པའི་དབང་གིས་སྒྲུང་བ་ཡིན་པས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་པ་
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུང་ཡང་འབྲུལ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འབྲུལ་རྒྱུའི་
དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་
དབང་གིས་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་ཀྱུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་མེད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུང་ཡང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་མེད་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་གཞུང་བ་མ་ཡིན་
པས། ཚོས་དེར་ཚད་མས་གཞུང་བ་ལ། ཚོས་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བའི་
སྒྲིན་ཡང་མེད་དོ། །ཚད་མ་ལ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུང་ཡང་།
ཚད་མས་དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་མ་གཞུང་བར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ།
དཔེར་ན། ཉན་ཤེས་ལ་སྒྲིའི་མི་རྟག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུང་
ཡང་། དེས་དེ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པར་མ་གཞུང་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་སྒྲིས་པ་
རྒྱ་ཆེར་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་
བཤད་ཅིན་ཏོ། །

ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་འཇིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ།

དེ་ནི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་སྒྲོ་བཞི་པ་ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་འཇིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་བྱེ་བ། སྒྲུང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དང་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་དང་
བཞི་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་དག་ལ་དགག་གཞག་

གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་
 པ་ལ་སྒྲུང་ཡུལ་མེད་དེ། ཡོད་ན་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པར་
 ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དོན་སྤྱི་ལྟ་
 རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་གྱི། སྒྲུང་ཡུལ་མ་ཡིན་ནི་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན། རྟོག་
 པ་ཡུལ་ལ་དངོས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་རྟོག་པ་ལ་སྒྲུང་
 བའི་ཡུལ་མེད་ན། རྣམ་ངེས་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་དོན་ཡུལ་
 ཉིད་དུ་བདག་གིས་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྟོག་པ་ལ་སྒྲུང་བའི་
 གཞན་སེལ་སྒྲོ་དོན་ཡིན་པར་ལན་མང་དུ་བཤད་པ་ཀུན་དང་འགལ་ལོ། །ཁ་
 ཅིག་སྒྲུང་ཡུལ་དང་དངོས་ཡུལ་དོན་གཅིག་ལ། དེའི་དོན་ཡང་ཡུལ་དང་ཤེས་
 པའི་བར་དུ་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེས་ན་དོན་སྤྱི་དང་
 ཤེས་པ་ཁོ་ན་སྒྲུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཅན་ནི་རྟོག་པ་དང་རང་རིག་ཁོ་ན་ཡིན་
 ཅིང་། དབང་ཤེས་རྣམས་དང་ཡུལ་གྱི་བར་དུ་རྣམ་པས་ཆོད་པས་དབང་
 ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རྣམ་པས་བར་མ་
 ཆོད་པར་རྟོགས་ན་སྤྱི་སྤྱོད་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དབྱ་གཉིན་གཉིས་ཀྱིས་
 ལྟ་བའི་ཆེ་ན་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། ལྟ་བའི་
 ཤེས་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་འདོད་པར་སྒྲུང་། གཅིག་ལ་མི་འདོད་པར་སྒྲུང་བ་
 གང་ཞིག །གཉིས་ཀས་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཏོ། །
 འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དེ་སྤྱི་རྣམ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་

ཐལ། དེ་རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྦྱང་བ་གང་ཞིག་ རྟོག་པས་དེ་རྣམ་པས་
བར་མ་ཚད་པར་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། གཞན་ཡང་། སྡོན་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་
མ་ལ་སྡོན་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྣམ་
པས་ཚད་པའི་སྤྱིར། རྟོགས་བྱུང་ཁས་སྦྱངས། འདོད་ན། ཞེས་པ་དེ་གཞན་
རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཞེས་པ་དེ་ལ་སྟོག་
གྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། གྱེ་མ་ཐོངས་པའི་རྒྱ་ཉིད་
ཡིན། །ཅེས་བྱ་བའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །སྟེས་བྱ་གཅིག་གི་
གཟུགས་ལ་དབྱ་གཉིན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཆོ། གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་དེ་
འདོད་པའི་རྣམ་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
གཟུགས་དེ་ལ་ལྟ་བའི་ཞེས་པ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་
པར་སྦྱང་། གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡིད་དུ་མ་འོང་བའི་རྣམ་པར་སྦྱང་བ་གང་
ཞིག་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གཟུགས་དེའི་རྣམ་པ་རྣམ་པས་བར་མ་ཚད་པར་
རྟོགས་པའི་སྤྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་། རང་རིག་རྣམ་
མེད་དུ་འདོད་པ་འོག་ཏུ་དགག་པར་བྱའོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མཚན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་
དེ། རྟོག་པས་རང་མཚན་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་དོན་སྤྱི་རྟོགས་
པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་དོན་སྤྱི་ལ་སྤྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་
སྤྱིར། དེས་ན་རྟོག་པ་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པས་བྱུང་བོ་ཞེས་སྟེ། །དེ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། རྟོག་པས་རང་མཚན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། རྟོག་པས་

རང་གི་དངོས་ཡུལ་སྤྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཞེན་པ་སོགས་སྤར་བཀག་ཅིན་པའི་
 སྤྱིར། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས་སྤྱབ་ཅིང་། ཞེན་ཡུལ་
 ཡོད་པས་སྤྱབ་པས། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་
 པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་
 དང་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མངོན་སུམ་ཆད་
 མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་ཡིན་པས་སྤྱབ་ལ། དེའི་སྤྱིར་
 འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་སྤྱབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་རྣམས་ནི་སྤྱིས་བྱས་
 ཐོབ་པར་མི་རུས་པའི་སྤྱིར། རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྤྱོ་བཏགས་
 དངོས་མེད་ཡིན་པས་སྤྱབ་ལ། དེའི་སྤྱིར་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་
 ལས། ཆད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པས་ཆད་མའི་
 འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། སྤྱོ་བཏགས་ཡིན་ན་དངོས་
 པོར་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །རགས་རྒྱན་ཡིན་ན་སྤྱོ་བཏགས་མིན་པས་སྤྱབ་པོ་
 ཞེས་ཁས་སྤངས་ནས། ཆད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་སྐད་ཅིག་དུ་མ་མཐུད་པ་ལ་
 རྒྱན་དུ་ཐ་སྦྱད་བཏགས་པ་དང་། རྩལ་ཕྱན་དུ་མ་ཆོགས་པ་ལ་རགས་པར་ཐ་
 སྦྱད་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་རགས་རྒྱན་དུ་ཐ་སྦྱད་འདོགས་པ་
 པོ་ནི། ཆད་མས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་འདོད་དོ། །མངོན་སུམ་ཆད་མས་
 བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་
 ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཆད་མ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེན་པར་བྱས་པའི་ཡུལ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན། རྩལ་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཤམ་མས་བསད་པ་ལ། རྩལ་

པོས་བསང་བར་བརྗོད་པ་བཞིན་ཞེས་ཟེར་རྟོ།།

འདི་དག་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆོགས་པ་ལ་རྒྱན་དང་།
 རྩལ་དུ་མ་ཆོགས་པ་ལ་རགས་པར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དེ་དག་དངོས་པོ་ཡིན་
 ནམ་མིན། ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་ཡིན་ནམ། རགས་རྒྱན་ཡིན། དང་པོ་
 ལྟར་ན། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས། རགས་རྒྱན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རགས་རྒྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ན་ཚད་
 མའི་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་
 གསུམ་དངོས། གལ་ཏེ་དེ་དག་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཆོགས་པ་ཡིན་
 ལ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་རགས་རྒྱན་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་
 རགས་རྒྱན་མ་ཡིན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཐ་སྙད་དེ་དག་དོན་མཐུན་
 ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རགས་རྒྱན་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་ལ་རགས་རྒྱན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དོན་མཐུན་མ་
 ཡིན་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རགས་རྒྱན་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་རྟོག་
 པ་དེ་དོན་མི་མཐུན་གྱི་སྒྲོར་ཐལ། དེས་ཁྱོད་ལ་རགས་རྒྱན་གྱི་ཐ་སྙད་
 བཏགས་པ་དེ་ཐ་སྙད་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚད་མས་
 དངས་པའི་ངས་ཞེས་ཡིན་པ་འབྱད། གཞན་ཡང་། རགས་རྒྱན་ཡིན་ན་སྒྲི་
 བཏགས་ཡིན་པ་སོགས་བཀག་ཟེར་རྟོ།། །མདོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ངས་
 ཞེས་ཡིན་པར་འགལ་ལམ་མི་འགལ། མི་འགལ་ན། མདོན་སུམ་ནི་གང་གི་

ཡང་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་འགལ་ཞིང་། མངོན་
སུམ་རྟོག་བཅས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །འགལ་ལོ་ཞེན། སྡོན་འཛིན་མངོན་
སུམ་ཚད་མ་ཚོས་ཅན། བྱིད་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སྡོན་པོ་ངེས་པའི་རྟོག་པའི་
ངེས་ཡུལ་དེ་བྱིད་ཀྱི་ངེས་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོག་པ་
དེས་རང་ཡུལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །ཡང་
ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཁོ་ལས་ཐ་དད་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཁོའི་ཞེན་
ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་
ཡུལ་བྱེ་རོལ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། དེ་ཉིད་བྱེ་རོལ་ཡིན་པར་ཞེན་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ལ། བྱེ་རོལ་ཏུ་ཞེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

དེས་ན་སྣང་ཡུལ་དེ་དག་ཞེན་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ ཞེན་ཡུལ་
མེད་པའི་རྟོག་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་སྐྱངས་ནས་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་ཞེན་པའི་
བརྫོང་བྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་སྐྱ་བ་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་།
སྐྱ་ལ་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱ་རང་གིས་ཞེན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། སྐྱ་ཀུན་སྦྱང་གི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དེའི་བརྫོང་བྱར་
གྱུར་པ་ཡོད་པས་ཞེན་པའི་བརྫོང་བྱ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་
མི་འཐད་དེ། སྐྱ་བཅས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྐྱའི་སྣང་ཡུལ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྡོན་འབྱུང་
རོ། །ཁ་ཅིག་རྟོག་པ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་དེ། རྟོག་པས་གཟུང་བའང་ཡིན་ཡུལ་
ཡང་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅེས་སྐྱས་ནས། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ལ་ཞེན་

ཡུལ་མེད་པར་འདོད་པའང་འགལ་བ་འདྲ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟོག་པ་
 དོན་མི་མ་ཐུན་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་ཞེན་པའང་ཡིན་ཡུལ་ཡང་
 ཡིན་པ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁ་ཅིག་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་
 མི་སྤྲོད་དེ། རྒྱ་ཡི་དངོས་པོ་མ་རྟོགས་པར། གཟུང་བ་ཞེས་བྲ་གཞན་ཅིའང་
 མེད། ཁྱེད་ཀྱི་དེའི་འགྲེལ་པར་ལྟས། རྣམ་པ་འཛོག་པའི་རྒྱ་ནི་ཡུལ་ཉིད་
 ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པས་སོ་བཅེར་བའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་གཞན་རིག་
 མཛོན་སུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཡུལ་ཡིན་ན་རྒྱ་
 ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། ཁ་ཅིག་རགས་པ་ཡིན་ན། དབང་
 ཞེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་འགལ་བར་འདོད་པ་ནི་བཀག་བཅོས་ཏོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། སྒྲུང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དོན་
 གཅིག་ལ། དེ་ལ་རྟོག་མེད་ཞེས་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་མེད་
 ཞེས་པ་གང་ལ་ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་
 ཞེས་པ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན། རྟོག་མེད་ཞེས་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་སྒྲུང་ཡུལ་ནི་སྤྱི་རོལ་དོན་དང་ཞེས་པ་
 རྣམས་ཡིན་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་ནི་རྟོག་མེད་གཞན་རིག་གི་ཞེས་པ་པལ་ཆར་
 དང་རང་རིག་གི་ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། འོ་ན། དབང་ཞེས་འབྲུལ་པ་ལ་
 ཡང་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དབང་ཞེས་འབྲུལ་པ་ནི་རིགས་གཉིས་ཏེ།
 རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་དང་། དེ་མ་
 ཐག་རྒྱུན་ཉི་བར་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེའི། སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཉི་བར་ཡོད་པ་ལ་མི་

ལྟོས་པ་སྐྱ་ཤད་འཇགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་བསྐྱད་པར་མ་
ཟད། བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་སྐྱ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྒྲུང་
བ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་མེད་དེ། ཁོ་ལ་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་ཡུལ་ལ་རག་མ་ལས་པར་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་
བསྐྱད་པ་ཅམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། རྒྱུན་གཞན་ཆང་ན་ཡུལ་མེད་ཀྱང་།
སྐྱ་ཤད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ལ་ནི་གཟུང་ཡུལ་ཡོད་དེ། མིག་མཚུབ་མོས་བཙུར་བའི་ཆེ་ནའང་སྐྱ་གཅིག་
ཉེ་བར་མེད་ན། སྐྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་འཆར་མི་སྲིད་ཅིང་། སྐྱ་གཅིག་ཉེ་བར་
ཡོད་པའི་ཆེ། རྒྱུ་རྒྱུན་གཞན་ཆང་བ་ན་སྐྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་འབྱུང་བས།
སྐྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་སྐྱ་གཅིག་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ལ་རག་ལས་པར་སྤྱོད་
བས་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྐྱ་བ་གཅིག་ལ་གཉིས་སུ་མཐོང་བའི་ཆེ་སྐྱ་
གཅིག་རྣམ་པ་ཡང་འཆར་བས་བྱུང་ལ། འོན་ཀྱང་སྐྱ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་མི་འཆར་བ་ནི་དབང་པོ་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེའི་
བྱིར་སྐྱ་ཤད་འཇགས་སྒྲུང་སོགས་རྣམ་པ་འཆར་བ་ཡུལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དབང་
ཤེས་རྣམས་ལ་གཟུང་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། སྐྱར་སྒྲུང་དོན་མེད་ཅན་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། མར་མེའི་ཅེ་མོ་བྱ་སྒྲོར་བར་སྒྲུང་བ་དང་། སྐྱ་བ་
གཉིས་སྒྲུང་སོགས་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་
དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་གཟུང་དོན་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། མར་མེ་
ཅམ་གྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁྱེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་

གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ལ་གཟུང་དོན་ཡིན་པས་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་
དོན་ཡིན་ན་སྤྱི་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་པར། དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་
སྤྱིར། །ཅེས་སོགས་གཞུང་ཅུ་འགྲེལ་དུ་མས་བཤད་པའི་སྤྱིར་རོ།

རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་རྟོག་པ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་མདུན་ན་འདུག་
པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དོན་སྤྱིས་བར་མ་ཚད་བར་
སྒྲུང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པའོ། །དེས་ན་རྟོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་
གཟུང་ཡུལ་ནི་སྐྱ་དོན་ཁོ་ནའོ། །ཤེས་པ་དེས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་
གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ། དེས་
བཟུང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན་གཟུང་དོན་མིན་པར་བྱེད་རང་
འདོད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་། ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོད་ལ། འགལ་
ཞིག་དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ནི་ལྟ་དགའ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེན་ཡུལ་ནི་རང་འཇིན་རྟོག་པའི་ཞེན་སྒྲངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཉིད་བུམ་པའོ་སྟེ་འཇིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེ
ན་སྒྲངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་འཇིན་པ་ལྟ་བུ་
ཞེན་སྒྲངས་དོན་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་ལ། སྐྱ་རྟག་འཇིན་ལྟ་
བུ་ཞེན་སྒྲངས་དོན་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་མེད་དོ།

འདུག་ཡུལ་ནི། ཚད་མས་དངོས་སུ་བཅད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་
པའི་ཆོས། ཡུལ་ཅན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་དང་། དེ་དག་རྒྱད་ལ་ལྷན་པའི་སྐྱེས་

བྱ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་
མ་ཁྱབ་ནི་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ཚད་མ་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་བྱེད་
ཡིན་གྱི་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚད་མས་བསྟན་པའི་
འཇུག་ཡུལ་དེ་ལ་ཚད་མ་རང་གིས་འཇུག་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། འཇུག་ཡུལ་
བསྟན་པ་ཅམ་ན་ཚད་མ་འགགས་པའི་སྒྲིབ་དང་། ལྷགས་པ་ན་སྒྲུབ་བསྟན་
པའི་ཡུལ་འགགས་པའི་སྒྲིབ་སྟུང་དུ་བསམས་མོད། དེ་ནི་སྒྲིབ་བྱ་ལ་ཡང་
ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་མངས་པར་
འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། འགའ་ཞིག་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ།

སྒྲིབ་པ།

རྒྱུ་དཔྱད་མཚུངས་མེད་ལྷག་བསམ་སྒྲིབ་བྱ་དེས། །
རིགས་པའི་ཆོན་ཆེན་ཁ་དོག་མདངས་བཟུངས། །
འཇུག་དབྱངས་ཅིར་གྱིས་ལེགས་བཤད་ས་འཛིན་ལ། །
ཞེས་བྱ་མ་ལུས་རི་མོར་བྲིས་པ་བཞིན། །
དགག་སྒྲུབ་གཤོག་ཅེ་བསྒྲུབ་པའི་ང་ལྷགས་གྱིས། །
པས་ཆོལ་སྒྲོབས་པའི་བྲག་རི་འཛིག་བྱེད་པ། །
བདག་སྒྲོ་འདབ་བཟང་དབང་པོའི་གཟི་བརྗིད་འདི། །
མཁས་རྣམས་ལག་འགྲོའི་ཆོག་གས་གྱིས་བཟོད་པར་དགལ། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་འོ། །
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

རྩ་བའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་སྟོའི་རྣམ་པར་
གཞག་པ་བཤད་པ།

ད་ནི་གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་སྟོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤད་པར་
བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྟོ་དང་ཤེས་པ་དང་སེམས་དང་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་དོན་
གཅིག་ལ། སྟོའི་མཆན་ཉིད་སྟོང་བར་སྐྱེས་པ་འོ། །དབྱེ་བ་ལ་དབྱེ་སྟོ་གཉིས་
ལས། དབྱེ་སྟོ་དང་པོ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚད་མེན་གྱི་སྟོ་དང་།
ཚད་མ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྟོག་པ་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། རྟོག་པ་
ལ་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས།

ཚད་མེན་གྱི་སྟོ་བཤད་པ།

རྟོག་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད། སྟོ་དོན་འདྲེས་འཇིན་

གྱི་སྒོ་ཞེས་ཟེར་ཅིང་། ཁ་ཅིག་འདྲེས་པའམ་འདྲེར་རུང་བ་འཛིན་པའོ། །འདྲེས་
པ་གཅིག་ཕྱ་སྒོས་ན། བཏུང་ལ་མ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་ལ།
རུང་བ་གཅིག་ཕྱ་སྒོས་ན་བཏུང་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་
ཞིང་། འདྲེས་པའི་དོན་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བའི་ཞེས་ཟེར་ལ། གཉིས་
ཀས་ཀྱང་། སྐྱོདོན་འདྲེས་འཛིན་ཞེས་པའི་སྐྱོདོན་ནི། སྐྱ་སྒྱི་དང་དོན་སྒྱི་ལ་
འདོད་དོ། །རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱ་སྒྱི་རྒྱུང་བ་འཛིན་པ་དང་དོན་སྒྱི་རྒྱུང་བ་
འཛིན་པ་ཞེས་སོགས་མང་དུ་སྒྲ་མོད། འདི་དག་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་
མཚན་ཉིད་སྐྱ་སྒྱི་དང་དོན་སྒྱི་འདྲེས་པའམ། འདྲེར་རུང་བར་འཛིན་པ་
སོགས་ཡིན་ན། སྐྱ་སྒྱི་རྒྱུང་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་འབྱུང་། གཞན་ཡང་།
འདྲེར་རུང་བས་བཏུང་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མ་བྱུང་བར་འདོད་པ་དང་།
འདྲེས་པའི་དོན་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་ལ་འདོད་པའང་འགལ་བ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། འདྲེར་རུང་བའི་དོན་ཀྱང་མིང་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྒྲུང་དུ་
རུང་བ་ལ་འདོད་དགོས་ཤིང་། བཏུང་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་ལ་མིང་དོན་གཅིག་
ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །
སྐྱོདོན་ཞེས་པའང་སྐྱ་སྒྱི་དང་དོན་སྒྱི་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་
གང་གང་ལ་སྐྱོདོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཅེས་པའི་སྐྱོདོན་ཀྱང་
དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱོདོན་མིན། །ཞེས་པའང་
རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱ་སྒྱི་འང་མིན་དོན་སྒྱི་འང་མིན། །ཞེས་པ་ལ་འཆད་དགོས་ནའང་།
ཚུལ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་མཛེས་པའོ།

དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་རྟོག་པའི་མཆན་ཉིད། སྐྱོད་ན་འཛིན་པའི་སྒོ། དེ་
ལ་སྐྱོད་ནི། སྐྱོད་ན་སྐྱོད་ཞེས་སོ་སོར་འབྲེད་རྒྱ་མིན་གྱི། རྟོག་པའི་སྒྲང་
ཡུལ་ལ་སྐྱོད་དུ་བྱས་པ། སྐྱོད་ཆོས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པའི་སྐྱོད་
དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྣམ་ངེས་ལས། རྟོག་པ་ནི་རྫོད་པ་དང་འབྲེད་རུང་བར་སྒྲང་
བའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། དེའི་དོན་ནི་རྟོག་པ་ལ་
སྐྱོད་སྒྲང་ཞིང་། སྐྱོད་དེ་ཡང་བརྟུང་དངོས་སུ་སྐྱར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྫོད་
པ་དང་འབྲེད་རུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་རྟོག་པ་ལ་རྫོད་པ་དང་འབྲེད་རུང་བ་
སྒྲང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱོད་དང་དོན་སྐྱོད་འབྲེད་རུང་བར་སྒྲང་ཞེས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། དགོས་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། མིང་སྦྱོར་རྟོག་
པ་དང་། དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། བརྟུང་སྐྱོད་མིང་
དང་ཐ་སྙད་དུས་གྱི་དོན་སྐྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་དཀར་ཟེལ་
འདི་བ་ལང་ངོ་སྟེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད།
ཁུད་གཞིའི་དོན་དང་ཁུད་ཆོས་ཀྱི་དོན་སྐྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའོ། །
དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་འདི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྟེ་འཛིན་པའི་སྒོ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པོ་འགལ་བ་མིན་ཏེ། སྐྱོ་མི་རྟོག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

རྟོག་པ་ལ་སྒོ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མ་རྟོགས་པའི་རྟོག་
པ་དང་། ངེས་ཤེས་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། རང་གི་ཞེན་སྒྲངས་ཆད་

མས་དངོས་སུ་འགོག་རྒྱས་ཀྱི་སྒོ། དབྱེ་ན། ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཆོམ་གཉིས།
དང་པོ་དང་། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དོན་གཅིག་ཅིང་། དེའི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་
ཞེན་སྦྲངས་ཀྱི་ཡུལ་ན་སྦྲད་དུ་འང་མ་གྲུབ་པའི་རྟོག་པ། འདི་དང་སྒྲོ་འདོགས་
ཀྱང་དོན་གཅིག་ཅིང་། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་འཛིན་ཀྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་
ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་འཛིན་སྦྲངས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་པལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྟམ་དུ་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་འང་ལོག་རྟོག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཆོམ་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐེ་ཆོམ་ཀྱི་
མཆོན་ཉིད། རང་གི་འཛིན་སྦྲངས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཀྱི་སྒོ། དབྱེ་ན། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་གམ་སྟམ་པ་ལྟ་བུ་དོགས་པ་སྟོགས་
གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དང་། པལ་ཆེར་མི་རྟག་ལས་ཆེ་སྟམ་པ་ལྟ་
བུ་དོན་འགྱུར་དང་། པལ་ཆེར་རྟག་ལས་ཆེ་སྟམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་མི་འགྱུར་བ་
གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྟོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་དོགས་པ་ཤས་
ཆེར་སྟོགས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ ཁྱོན་པ་རྟོང་པ་ན་ཆུ་ཡོད་ངེས་
སྟམ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དུ་འདོད་མོད། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།
བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་ཞེས་པ། བག་ལ་ཉལ་ཡང་ཡིན་ཐེ་ཆོམ་ཡང་ཡིན་
པས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཆོམ་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ། ད་ལྟ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྣམ་པར་
མེད་ཀྱང་རང་གི་འཛིན་སྦྲངས་སྦྲར་གྲུབ་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མཐོང་བའམ།

བསྐྱོད་པ་ཕྱོགས་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མཐོང་བ་ན་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་བག་ལ་
 ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་གྱི་
 རྒྱུ་དང་སྤང་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་རུང་གི་རྒྱས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་ཡིན་པས་
 དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འབྲུག་དེ། རྟོག་པ་དོན་མི་
 མ་ཐུན་ཡིན་ན། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུ་དང་སྤང་ན་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་
 རུང་གི་རྒྱས་པ་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་
 ཡིན་པས། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མ་ཡིན་པའམ་ཚད་མའི་
 ལྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་སྟོ་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་ངེས་པའི་སྟོ་ནས་འཛིན་པ།
 དེ་ཕྱི་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། བཅད་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི་འོག་ཏུ་
 བཤད་པར་བྱའོ། །བཅད་ཤེས་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། །

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྗེས་དཔག་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་
 ལ། རྗེས་དཔག་སྐྱད་གཉིས་པ་མན་ཚད་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་སྲ་མས་
 བཟུང་བེན་མ་བརྗོད་པའི་དོན་འཛིན་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་བེར་ནོ། །
 འདི་ནི་མི་འབྲུག་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
 ཚད་མའི་རྗེས་སུ་སྐྱ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་སྟོ་སྐྱེས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་མིན་ཏེ།
 རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་པ་བྲན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་མ་
 ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་པ་ཙམ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚུལ་གསུམ་བློན་པ་ལས་བརྒྱད་ནས་སྐྱེས་
པའི་སྒོ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་དཔག་ཏུ་འགྱུར་ན། སྤང་པོ་བདག་མེད་དུ་
རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་
པའི་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནི་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པས། རྗེས་དཔག་
ཡིན་པའི་བཅད་ཤེས་མི་སྤྲོད་དོ། །ཁ་ཅིག་སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་
ཆད་མ་མི་རྟག་པ་ལ་བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། མི་རྟག་པ་སྤར་
ངས་ཟེན་པ་དེ་ཉིད་བློན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་སྤར་སྐྱ་
དང་འབྲེལ་བར་མ་ངས་པ་དེ་ཉིད་གསར་དུ་ངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་རྟག་པ་
ངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་མདོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་
བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། བཅད་ཤེས་ནི་སྤར་ངས་ཟེན་
གྱི་ཡུལ་བློན་པའི་སྒོ་ཡིན་ལ། བློན་པའི་སྒོ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་ཆད་མ་སྤར་མས་བཟུངས་ཟེན་འཛིན་པ་ཙམ་
གྱིས་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་
ཆད་ཐམས་ཅད་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མདོན་
སུམ་ཆད་མ་མི་སྤྲོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་པའི་གཞོན་བྱེད་ཡོད་
ཀྱང་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། བཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི། །ཞེས་
པའི་འབྲེལ་བར་ལྟ་ཞུགས་ཀྱིས་མཐུན་པར། བཅད་ཤེས་

གྱི་ངོ་བོ་བྲན་པ་ཡིན་པར་བཤད་ལ་ཚེས་གྱི་རྗེས་ཀྱང་། བཅད་ཤེས་འདས་པ་
བྲན་པ་ཡིན། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་པས། བཅད་ཤེས་གྱི་ངོ་བོ་བྲན་
པར་འདོད་པ་ལ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་རིགས་པ་ཤེས་པ་པལ་ཆེ་བ་དགོངས་པ་
གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་གོ །དེས་ན་བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་
འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྡེ་མས་ངེས་ཟེན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་སྤར་བྲན་པའི་སྒོ་ནས་
ངེས་པའི་སྒོ་ཞེས་པའོ།།

རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་བདག་རྒྱུན་
དབང་པོ་བསྐྱད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྤང་བའི་གཞན་རིག་
གི་ཤེས་པ། ཁ་ཅིག་རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་བསྐྱད་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་
སྤྱུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཤེས་པ། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་
གི་དབང་ཤེས་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའང་རྟོག་མེད་ལོག་
ཤེས་སྤྱུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན།
མགལ་མེ་སྤྱར་དུ་བསྐྱོར་བ་ལས་འཁོར་ལོར་སྤང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་
དབྱིབས་ལ་འབྱུང་བ་དང་། དུང་དཀར་པོ་སེར་པོར་སྤང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་
བུ་ཁ་དོག་ལ་འབྱུང་བ་དང་། བྱར་ཁྱགས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོན་ཤིང་འགྲོ་བར་
སྤང་བ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ཟླ་བ་གཅིག་གཉིས་སྤྱུ་འབྱུང་བའི་མིག་

ཤེས་ལྟ་བུ་གངས་ལ་འབྱུང་བ་དང་། སྐྱེ་ཤང་འཇག་སྒྲིང་གི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་
ངོ་བོ་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ཉམ་ཐུང་ན་ཉི་མ་ཤར་བར་སྒྲིང་བའི་མི་ལམ་གྱི་
ཤེས་བ་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འབྱུང་བ་དང་། བྱ་ངམ་གྱི་ཐང་དུ་རྒྱུང་རིང་པོ་ནས་
བལྟས་བའི་ཆེ་གོང་བུ་ཆུང་དུ་ཡང་ཆེན་པོར་སྒྲིང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཆད་
ལ་འབྱུང་བའི་ཤེས་བ་རྣམས་སྤྱོད་དོ། །འདི་དག་ལས་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་བ་
ནི་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་དབང་ཤེས་ཡིན་ཅིང་། ཁ་ཅིག་ཉི་མ་རྒྱབ་
གྱི་རི་རྩེ་ལ་འཇར་བར་སྒྲིང་བ་ལྟ་བུ་ཡང་འབྱུང་བར་བཞེད་པ་འཐད་པར་མ་
མཐོང་སྟེ། ཉི་མ་རིའི་རྒྱབ་རྒྱ་ཡོལ་བར་ཉི་བའི་ཆེ། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་སྒྲིང་
བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་རིའི་བར་གྱི་ནམ་མཁའ་མ་
མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། ཉི་མ་དང་རི་རྩེ་འཇར་བར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་
ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།

ཆད་མའི་སྟོབ་པ་ཤང་པ།

གཉིས་པ་ཆད་མ་ལ། མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགག་
གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་དུ། ཆད་མ་སྤྱོད་
མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པ་དང་། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །ཞེས་
ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རིམ་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་དོན་
ལ། སྟོབ་དཔོན་ལྟ་བུ་གཉིས་ན་རེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་མཆན་ཉིད་ཡོངས་

རྫོགས་རེ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ཡང་སྔ་མ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལ་
 གྲགས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
 མཛོན་རྟེ། སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་
 མི་སྟུ་བ་གཅིག་ཅིག་བཤད་དོ། །མ་ཞེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་གཞན་
 མཆན་ཉིད་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤུག་སྟོས། གཞན་
 མཆན་ཉིད་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་རྫོད་པར་བྱེད་པས་འདི་
 ནི་གཅིག་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་
 སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་རྟེ། གཞུང་སྔ་མས་གསར་དུ་མི་སྟུ་
 བའི་ཞེས་པ་མཆན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ན། སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་བསྟན་
 བཅོས་ལ་གྲགས་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་དང་། ལོག་རྟོག་སེལ་མི་
 སེལ་སོགས་གང་གི་ཡང་བྱེད་པར་དབྱེ་མི་རུས་ཤིང་། མི་སྟུ་བའི་ཞེས་པ་
 ཅམ་མཆན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ན། བཅད་ཞེས་ཀྱང་ཚད་མར་ཐལ་བས་
 མཆན་ཉིད་སྟོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་དབང་སྟོའི་འདོད་པ་འདི་ལ།
 རིགས་གཉིས་དུ། མཆན་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་ན་ནི། །མཆོན་བྱ་དེ་ཡང་
 གཉིས་སུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྟོན་བརྫོད་པའི་དོན་ལ། རྗེས་འབྲངས་དག་ན་
 རེ། མཆོན་བྱ་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ཐལ། ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། ཅེས་པར་འཆད་མོད། དེ་ལྟ་ན་རང་ལ་ཡང་། མཆོན་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་དེ་
 གཉིས་སུ་ཐལ། དེའི་མཆན་ཉིད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བརྫོད་ན་འཁོར་
 གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །

དེས་ན་ཁོ་བོ་ནི་ཆོས་རྗེའི་བཞེད་པ་འདི་ལྟར་སྤྲོས་ཤིང་། ལྟ་དབང་སྒྲིའི་
འདོད་པ་གཞུང་སྤྱི་བྱི་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཐ་དད་པ་རེ་སྟོན་ན། དེ་གཉིས་
ལ་དགོས་པ་ཐ་དད་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས་མཆོན་ཉིད་ནམ་གངས་པ་སྟེ།
མཆོན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དོན་ལྡན་ག་
གཉིས་ཀྱིས་ངས་པར་འཛོགས་དགོས་པའི་བྱིར། ཆོད་མའི་རང་ལྡན་གྱི་གྲང་
གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་རྒྱུ་མཁན་པོས། སྤྲ་མ་ཐ་
སྟེད་པའི་ཆོད་མའི་མཆོན་ཉིད་དང་། བྱི་མ་དོན་དམ་པའི་ཆོད་མའི་མཆོན་
ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་པའི་ཆོད་མ་དེ་རང་གི་གཞུང་གྱི་ལ་
མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་ཆོད་མ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཐ་སྟེད་པའི་
ཆོད་མར་ཐལ། རང་གི་གཞུང་གྱི་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་
གི་གཞུང་གྱི་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཆོད་མ་མ་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་ཆོད་མ་ཆོས་ཅན།
ཆོད་མ་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་གཞུང་གྱི་ལ་སྤྱི་བའི་བྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། སྤྲ་མི་སྤྲ་
གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆོད་མ་ལ་རང་གི་གཞུང་གྱི་ལ་སྤྲ་མི་སྤྲ་གང་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱད་གསུམ་ཡོད་ན། གཞུང་གྱི་ལ་ཆོད་མས་གཞུང་བ་ལྟར་གྲུབ་
མ་གྲུབ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱད་གསུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྲ་རབས་པ་
དག་བྱམ་ཟེ་ཆེན་པོ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཆོས་གསུམ་ལྟན། ཆོད་མའི་
མཆོན་ཉིད་དུ་བཞེད་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་གསུམ་ནི་ཡུལ་གྱི་བྱི་བྱེད་པར་སྤྲ་མ་
རྟོགས་པ། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བྱི་བྱེད་པར་མ་འབྱུང་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱི་བྱེད་པར་སྤྲ་
འདོགས་སེལ་བའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཆོག་གི་སྤྲ་སྤྲོག་པ་ཅམ་ཞིག་སྟོང་པོར་

ཟད་དེ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ན་ཡང་བྱར་ཅམ་ཡང་
 མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། གཞན་ཡང་བྲམ་ཟེ་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་སྤྲུངས་གང་ཡང་
 མི་སྤང་བའི་སྤྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་མི་སྤྱི་བ་བྱད་པར་གསུམ་ལྟོ།
 ཚད་མའི་མཆོན་ཉིད་དུ་བཞེད་ལ། བྱད་པར་གསུམ་ནི། རོ་བོའི་བྱད་པར་དོན་
 ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་དང་ལྟན་པ། ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་
 འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱད་པར་དོན་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་ལ་
 གནས་པའི་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མ་ཁྲབ་པ་གཙོད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
 བྱར་གཅིག་ཁ་བསྐྱང་བར་བྱའོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །ཞེས་སྤྲུལ་མ་དག་ལ་གྲགས་
 སོ། །འདི་ལྟར་སྤྱི་བས་འགྲེལ་བ་མཁན་པོའི་དགོངས་དོན་རྟོགས་པའི་རྒྱས་
 པ་མེད་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི། ཚད་
 མ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པ་དགོས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འདི་དག་གིས་
 ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་སྤྱི་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །
 ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཁོས་འཇུག་ཡུལ་དེ་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སློབས་ཀྱིས་
 སྤྱིས་བྱའི་འཇུག་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་པ་ལ་བཞེད་
 པའི་སྤྱིར་ཏེ། འཐད་ལྟན་ལས། ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇུག་པར་
 བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ཡང་
 ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ནི་མ་
 རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མ་ཁྲབ་པ་
 གཙོད་པ་ཁ་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་

གཞུང་གང་ནའང་ཟུར་ཅམ་ཡང་མེད་པས་སྒྲ་མ་དག་གིས་བབ་ཅེལ་བྱས་
པར་བཅད་དོ།

ཡང་བོད་ཁ་ཅིག་སྒྲར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་བདེན་པ་ལས་བསྒྲེག་པའི་སྒྲ་
འདོགས་དང་འགལ་བ་ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། རྩུན་པ་
འཇལ་བའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་འདོད་དགོས་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་
པར་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཁ་ཚད་མ་སྒྲ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་པས།
རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སྒྲ་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ། ཚད་མའི་མཆན་
ཉིད་དུ་བསྟན་ལ། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། ཞེས་པས་མཆན་ཉིད་
གཉིས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་མ་ལ་བྱབ་ཆས་པ་སྒྲོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྒྲ་
མ་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ། འོན་ཀྱང་རྫོབ་ཤེས་པའང་ཚད་མར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་སྒྲ་བ་སྒྲོང་བའི་བྱིར་ཡིན་པས། ཀྱང་གི་དོན་ཀྱང་། སྒྲ་མ་མཆན་ཉིད་
དུ་བཞག་པ་ལ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ལ་མ་བྱབ་པའི་སྟོན་མེད་པར་མ་བཅད། ཀུན་
རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་བྱབ་ཆས་པའི་སྟོན་ཀྱང་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བེད་ཏོ། །
འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་བྱབ་ཆས་པའི་སྟོན། བཟུང་བ་
འཛིན་བྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི། །མི་འདོད། ཅེས་པས་སྒྲངས་བེན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་
དེ་སྒྲོང་མི་རུས་ན། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་། །མདོན་པར་འདོད་པ་སྟོན་བྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་ཀྱང་སྒྲ་བྱུང་ཤེས་པ་ལ་མ་བྱབ་པའི་སྟོན་སྒྲོང་མི་རུས་པར་འགྱུར་
རོ། །ཁ་ཅིག་ཁ་ཚད་མ་སྒྲ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་པས་མཆན་ཉིད་མདོར་
བསྟན། དོན་བྱེད་རུས་པར་གནས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་གྱིས་རྒྱས་པར་

བཤད། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། ཞེས་བས་དོན་བསྐྱུས་བ་ཡིན་ལ།
ཀྱང་གི་དོན་ནི། སྤྲ་མས་མ་བྲབ་བྲབ་ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་རུས་
བར་མ་བྱད། མ་ཤེས་དོན་གསལ་གྱིས་ཀྱང་སྤོང་རུས་ཞེས་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་
ན་གཞུང་སྤྲ་བྱི་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུན་བའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བེར་
ནོ།

དེ་ལ་འདི་ཅི་སྟེ། གཞུང་སྤྲ་མས་མ་བྲབ་བྲབ་ཆེས་མི་སྲིད་བའི་སྐྱོན་
སྤོང་རུས་བར་མ་བྱད། གཞུང་བྱི་མས་ཀྱང་སྤོང་རུས་ཞེས་བ་ཡིན་ནམ།
གཞུང་སྤྲ་མས་བསྐྱུན་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་གསུམ་པོ་མེད་བར་མ་བྱད།
བྱི་མས་བསྐྱུན་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐྱོན་གསུམ་པོ་མེད་ཅེས་བ་གང་
ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་བ་ཚད་
མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་བ་ལ་མ་བྲབ་བྲབ་ཆེས་མི་སྲིད་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱུང་བ།
ཚད་མ་སྐྱ་མེད་ཅན་ཤེས་བ། ཞེས་བས་སྤངས་བེན་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་སྤང་
བའི་བྱིར་དུ། སྤྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལྟག་མ་རྣམས་
བརྩམས་བ་དགོས་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་བ་ལྟར་ན། གཞུང་སྤྲ་བྱི་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུན་བའི་མཚན་ཉིད་
གཅིག་ཏུ་ཁས་སྤངས་བའི་བྱིར། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་
ཤེས་བ་ཞེས་བ་དེས་སྐྱོན་གསུམ་སྤོང་རུས་བར་མ་བྱད། རང་གི་གཞལ་བྱ་
ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་བ་ཞེས་བ་དེས་ཀྱང་སྤོངས་རུས་ཞེས་བར་
འཆད་དགོས་བས། ཤིན་ཏུ་སྐྱོན་ཆགས་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །

དེ་དག་གིས་གཞུང་ལྷ་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
བཀག་ནས། ད་ནི། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
དོན་ཅེས་པའི་ཆོག་གི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁ་
ཅིག་ན་རེ། འདིའི་དོན་ཅེས་པའི་ཆོག་གིས་ནི་དོན་རང་མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་
ཡིན་པས། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ལྔར་མ་ཤེས་རྟོགས་པའི་དོན་རང་མཆན་
རྟོགས་པའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཆད་མ་ཡིན་ན་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་
ཡོད་པས་བྱ་བ་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ན་མ་ཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇུག་པའི་
རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། ན་མ་ཁའ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོགས་དོན་
ཀྱི་དགག་གཞི་རང་མཆན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་
ལས་རྟག་པ་བྱས་པས་སྟོང་པར་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི།
བྱས་པས་སྟོང་པའི་རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
བྱས་པ་རང་མཆན་པའོ་ཞེས་ཟེར་ཅིང་། དགག་གཞི་རང་མཆན་དང་རྟག་པ་
ལས་ལོག་པའི་བྱས་པ་སོགས་ཆད་མ་དེ་དག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་།
གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ།

འོ་ན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཆད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན།
རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་བྱ་བ་བམ་མ་
བྱ། མ་བྱ་བ་ན་རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྟག་པ་བྱས་
སྟོང་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་གཞལ་བྱར་ཐལ། དེའི་འཇུག་ཡུལ་
ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །མ་བྱ་བ་ན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་

ཚད་མ་འཛིན་ཡུལ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཐུབ་པར་
 ཐལ། བྱིད་ཡིན་ན་རང་གི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་འཛིན་གཞུང་གི་ཡིན་
 པས་མ་ཐུབ་པའི་སྤྱིར། རྟགས་དངོས། འདོད་ན། རང་མཆོན་ཡིན་པས་ཐུབ་
 པ་འབྱུང། མ་ཐུབ་ན། གཞི་གྲུབ་དང་གཞུང་གི་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པ་
 འབྱུང། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགག་བྱ་འགོག་པ་དགག་གཞི་རང་མཆོན་ལ་
 ལྟོས་དགོས་པས་ཐུབ་པར་ཐལ། དགག་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་
 ཡིན་ན་དགག་གཞི་རང་མཆོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་ཐུབ་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཁས་
 གཏུངས། འདོད་ན། རྟག་པ་ལ་རང་མཆོན་འགོག་པ་དགག་གཞི་རང་མཆོན་ལ་
 ལྟོས་དགོས་པར་འབྱུར་རོ། །དེའི་ཆེ་རྟག་པ་དང་རང་མཆོན་གྱི་ཆོགས་པ་
 དགག་གཞི་རང་མཆོན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར། རྟག་པ་རང་
 མཆོན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ན། རྟག་པ་དང་རང་མཆོན་གྱི་ཆོགས་དོན་གཞི་
 གཞུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་པས་ཐུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར།
 ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ན་སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་
 ཆོགས་པ་གཞི་གཞུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྐྱབ་པས་ཐུབ་པར་ཐལ། རྟག་པ་
 རང་མཆོན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ན་རྟག་པ་དང་རང་མཆོན་གྱི་ཆོགས་པ་གཞི་
 གཞུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་པས་ཐུབ་པའི་སྤྱིར། གཞུང་ཡང་། ཞེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། རྟག་པ་བྱས་སྟེང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་
 མ་འཛིན་ཡུལ་ཡིན་ན་རྟགས་དེའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་
 བྱས་སྟེང་དུ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འཛིན་ཡུལ་རྟག་པ་ལས་ལོག་

པའི་བྱས་པ་རང་མཚན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། ལན་མེད་དོ། །འདི་དག་ལ་གཞི་ད་
བྱེད་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་གྲིས་སོ།།

ཁ་ཅིག ཚད་མ་དེ་དག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི་ཚད་མ་རང་རང་གི་གཟུང་
ནམ་ལ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་ནམས་ཀྱི་གཟུང་ནམ་ནི་ཤེས་
པ་རང་རང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་རང་ཉིད་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲིན་
འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། རང་གི་གཟུང་ནམ་རང་གི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ངན་
འདི་འོག་ཏུ་དགག་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའི་དོན་ཡང་། ཡུལ་
དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲིས་བྱའི་རྒྱད་ལ་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
ཁོང་དུ་རྒྱད་པའི་ངེས་པ་སྒྲིས་པའོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་
ན། སྒྲིས་བྱས་འཇུག་ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་རྒྱད་
པའི་ངེས་པ་སྒྲིས་ན་འཇུག་ཡུལ་དེ་ཐོབ་པས་བྱུང་བར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་
འདོད་ན། མེ་ཐོབ་པར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒྲིས་བྱས་མེ་བཙུ་སྒྲིག་སོགས་ཀྱི་
དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་མེ་ཐོབ་པར་ཐལ་ཞིང་། ཟས་
སྒྲིམ་དོན་དུ་གཉེར་མཁན་གྱི་སྒྲིས་བྱས་ཟས་སྒྲིམ་གྱི་རང་བཞིན་ངེས་པ་
ཅམ་གྱིས་ཟས་སྒྲིམ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཡུལ་དེའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་
ལ་ཡུལ་དེ་ཐོབ་པས་མ་བྱུང་ན། དེ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་མི་འཐད་
ཅིང་། བྱུང་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ངན་སོང་གི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཐོབ་
པར་ཡང་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲིས་བྱས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཁོང་དུ་ རྒྱུད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་ཐལ་
བ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །དེའི་སྤྱིར་ཚུལ་འདི་ནི་རང་གི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་མཚང་
སྟོན་པར་བཟད་དོ། །ཁ་ཅིག་ ཚད་མ་ཡིན་ན་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཡོད་པས་
བྱུང་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇུག་བའི་རྗེས་
དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་
པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བེད་རྟོ། །སྤྱོད་ཀྱིས་འདི་ལ་ཡང་རྗེས་
དཔག་རང་ཉིད་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་སྟོན་འབྱུང་སྟེ། གང་ཟག་དེའི་
རྒྱུད་ལ་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ནི་
རྗེས་དཔག་དེ་ཉིད་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་ཏེ། རྗེས་དཔག་ངེས་ཤེས་ཡིན་
ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གི་རྗེས་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་
ནམས་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཅོ་ཞེས། །ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇུག་བའི་རྗེས་
དཔག་གིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚས་ཅན། བྱོད་རྗེས་དཔག་དེའི་ཡུལ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་རྗེས་དཔག་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།

སྒོ་གྲོས་ཚུང་དུའི་ལོག་རྟོག་གི།

བུད་ཤིང་རི་ཅམ་འཕེལ་འགྱུར་བ།

སྒོ་ལྷན་ཁོ་བོའི་རིགས་པ་ཡི།

མེ་ལྷེ་དེ་བས་སྦྲར་ཡང་འཕེལ།

འོན་ཀྱང་ཡི་གེའི་འདུ་བྱེད་ནི།

མཐའ་ཡས་སྤྱིར་ན་རེ་ཞིག་བཞག།

ད་ནི་མ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཚིག་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པར་བྱ་
སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་དག་ན་རེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ན། མ་ཤེས་ཞེས་
པའི་ཚིག་སྟོས་པས་ནི་སྤར་ཤེས་ཟེན་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་
བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་སྤར་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཚད་མ་སྤར་མས་རྟོགས་ཟེན་པ་མ་བརྟེན་པར་
ཡོད་པའི་ཡུལ་མི་འཇལ་བ་ཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ནི་ཆེས་མི་
འཐད་དེ། འོ་ན། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་རྣམས་
རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས། མ་རྟོགས་ན། ཀྱང་
མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྟོགས་ན། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཚད་མིན་གྱི་སྟོར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ། མཚན་ཉིད་
འདི་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཙམ་ལྟར་ཆད་
མ་ཉིད། །ཅེས་བཙམ་ལྟར་འདས་གྱི་ཚད་མ་ལའང་། མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་པར་
བཤད་པའི་སྤར། ཚུལ་འདི་ནི་རང་གི་སྟོ་གྲོས་ཡང་བ་ཅམ་ཞིག་མཚོན་པ་
ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། དོན་རང་མཚན་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་
ཡིན་ན་བདག་མེད་པར་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཏན་ལ་པབ་པའི་དོན་སྦྱོར་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་སྦྱེས་པས་བྱུང་བའི་སྤར་
རོ། །དེས་ན་དོན་འདི་ཁས་ལེན་པས་ནི་འཕགས་པ་ཡིན་ན་ངེ་ལྟ་བུ་འཇལ་

བའི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་ཁྲབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །བཟུང་ལ་བྱང་
བའི་སྦྱོར་བྱ་འོན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྦྱ་འཛིན་མཛོན་སྤྲོད་ཚད་མ་ཡོད་
མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། སྤྲུལ་བཟུང་ལ་མ་བྱང་བའི་གནས་སྐབས་སྤྲོད་ཉན་ཤེས་མཛོན་
སྤྲོད་ཚད་མས་སྦྱ་རྟོགས་ཟིན་མ་བཟུང་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྡེ་དེའི་
དུས་སྤྲོད་པའི་སྦྱ་འགགས་ཟིན་ཅིང་། ད་ལྟ་བཟུང་ལ་བྱང་བའི་དུས་སྤྲོད་
རྟོགས་པའི་སྦྱ། དེ་དུས་མ་སྦྱོར་པས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྦྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
བཟུང་ལ་མ་བྱང་བའི་ཉན་ཤེས་མཛོན་སྤྲོད་ཚད་མ་དེས་སྦྱ་རྟོགས་སམ་མ་
རྟོགས། མ་རྟོགས་ན། དེ་སྦྱ་འཛིན་མཛོན་སྤྲོད་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
རྟོགས་ན། བཟུང་ལ་བྱང་བའི་དུས་ཀྱི་ཉན་ཤེས་དེས་སྦྱ་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས།
མ་རྟོགས་ན་སྦྱ་འཛིན་མཛོན་སྤྲོད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །རྟོགས་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་མ་སྤྲུལ་མས་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་རྟོགས་
པའི་སྦྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་སྦྱོན་སོན་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
སྦྱོན་འཛིན་མཛོན་སྤྲོད་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་སྤྲུལ་མས་བཟུངས་ཟིན་
འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྦྱ་བའང་མི་འཐད་པ་ཉིད་དོ། །

གཞན་ཡང་། སྦྱོན་འཛིན་མཛོན་སྤྲོད་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་སྤྲུལ་
མས་རྟོགས་ཟིན་པའི་སྦྱོན་སོ་རྟོགས་པའི་སྦྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཅད་ཤེས་ཡིན་
ན། སྦྱ་ཡང་ཚད་མས་དེས་ཟིན་མ་བཟུང་། མི་རྟོག་པ་ཡང་ཚད་མས་སྤྲུལ་དེས་
ཟིན་མ་བཟུང་པར་ཡོད་པའི་སྤྲོད་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱ་མི་རྟོག་རྟོགས་ཀྱི་ཆེས་
དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱང་བཅད་ཤེས་སྤྲུལ་པ། ཚད་མ་སྤྲུལ་མས་

རྟོགས་ཅིན་པའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ། ཅི་
སྟེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། འོ་
ན། སྒོན་པོ་ཙམ་སྒར་ནས་རྟོགས་ཀྱང་། སྐད་ཅིག་བྱི་མའི་སྒོན་པོ་གསར་དུ་
རྟོགས་པའི་བྱིར་སྒྱུན་མེད་ཅེས་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲན་པས་
ཁྱབ་ཅེས་ཟེར་རྟོ། །འོ་ན། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཆད་མ་སྤིང་
པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ངེས་ཤེས་མི་སྤིང་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། ངེས་ཤེས་
ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པར་བྱེད་རང་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། རིགས་པས་
ཀྱང་གཞོན་དོ། །ཁ་ཅིག །ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་ཆད་མ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་དུ་
འདོད་པ་དང་། ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་ལྟལ་ལ་ངེས་པ་འདྲན་པས་ཁྱབ་པར་
འདོད་པ་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་ཡིན་ན་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་
འདོགས་སེལ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའང་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
ཁྱེགས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། །མཆན་ཉིད་དངོས་དང་། མཆན་
ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཆད་མའི་མཆན་
ཉིད། རང་དབང་དུ་རང་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་སྒྲ་བ་མེད་
པའི་ཤེས་པ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་ངེས་ལས། འདི་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བཅད་
ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་སྒྲ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །

ཚད་མ་སྒྲེ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་ཀྱང་དོན་འདི་ཉིད་བསྟན་པ་
ཡིན་ལ། བཟུང་བ་འཛིན་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། རང་
འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གཞུང་བའི་ཡུལ་བྱན་པའི་བཅད་ཤེས་ལྟ་བུ་ཚད་མ་
ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ཚད་མ་སྒྲེ་མས་བཟུངས་ཟིན་འཛིན་པ་
ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པར་འགལ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་ཤེས་དོན་གྱི་
གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །ཞེས་པ་ནི། མ་ཤེས་པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་བྱེད།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན་ད་ལྟ་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པའི་མ་ཤེས་པ་བསལ་ནས་ཤེས་པ་སྐྱེད་དགོས་པའམ། སྒྲེ་མ་ཤེས་
པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་ན་སྒྲུང་བས་ཐུན་པ་སེལ་བ་ཡང་། ད་ལྟ་ཡོད་
པའི་ཐུན་པ་སེལ་དགོས་པའམ། སྒྲེ་མ་གསལ་བའི་ཐུན་པ་སེལ་བ་ལ་བྱེད་
དགོས་པས། གཞི་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་བ་ཤར་བ་ན་སྒྲུང་བ་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པ་མན་ཆད་ཀྱི་སྒྲུང་བས་ཐུན་པ་མི་སེལ་བར་འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་གཞུང་བ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་
པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པས་བྱུང་བ་ཡིན་པར། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་།
ཞེས་པས་སྟོན་ལ། འོན་ཀྱང་གཞུང་དེ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་མ་ཡིན་
ནོ། །

དེ་ཡང་། ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཚད་མ་དེ་རང་
ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་དོན་དུ་

གཉེར་བའི་ཕྱིར། འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་
འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཚད་མས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་
བས་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡུལ་དེའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་འཇུག་
བ་མ་ཡིན་ཡང་། ཡུལ་དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ལ་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་
ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ཡིན་ན་རང་
མཚན་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་འབྲས་བུ་
ཐོབ་ཕྱིར་དུ་རྟོག་ལྡན་སུ་ཡང་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། ཡོད་
མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་ནམས་ཀྱི། རོན་བྱེད་ལས་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། གང་
གི་བདག་ཉིད་འདུན་བྱས་ནས། །བསྐྱབ་བྱེད་འབྲས་འདོད་པ་ཅན། །སྐྱེས་བུ་
འདི་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ལ། རོན་
གཉེར་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་
ཡུལ་སྤྱི་མ་དེ་ཡིན་པ་ལ་རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་བྲབ་སྟེ། ཚད་མས་ཡོངས་
སུ་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ནི་གཞལ་བྱ་མཐའ་དག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་འཇུག་བའི་རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་
ཡུལ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོགས་རོན་ཡིན་ལ། དེས་དགག་
རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ། ཚད་མ་སྤྱི་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པའི་མི་སྤྱི་བའི་རོན་ལ་
གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གང་ལ་མི་སྤྱི་བའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་བཞག་མ་ཐག་པ་

གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་འཇུག་ཡུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་མི་སྣ་བ་ནི་ཡུལ་དེ་ཚད་མ་དེས་ངེ་ལྟར་དོན་བྱེད་པར་གཞུང་བ་
ལྟར། དངོས་པོ་ལ་ཡང་དོན་དེ་བྱེད་པར་གནས་པའོ། །དོན་འདི་ནི། དོན་བྱེད་
རྒྱས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་སྣ། །ཞེས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་ཡུལ་
གཉིས་པ་ལ་སྟོས་པའི་མི་སྣ་བའི་དོན་ནི་ཚད་མ་དེ་ལ་ཡུལ་དེའི་གནས་
ལུགས་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་སྟེ། དོན་འདི། མ་ཤེས་
དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །ཞེས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ཀྱང་ཞེས་
པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་རྒྱས་པར་གནས་པ་མི་སྣ་བའི་དོན་ཡིན་
པར་མ་ཟད། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་མི་སྣ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པའོ།

འོ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་
དགོངས་སྤྱིར། །ཅེས་སོགས་ངེ་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དོན་འདི་ནི་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་
གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། བློ་ཤེས་ཀྱི་
སྡོན་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་འོག་ཏུ་རྟོག་པས་སྡོན་པོའི་སྤྱི་ཤེས་པའང་
ཚད་མར་ཐལ། སྡོན་པོའི་སྤྱི་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེ་ན།
དེའི་ལན་བསྟན་པའི་སྤྱིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་ཀྱང་། ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྡོན་པོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་
རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པའི་མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་ཅེས་དགོངས་པའི་སྤྱིར་

ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྟོན་པོའི་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་
 སྟོན་པོའི་རང་གི་མཆན་ཉིད་བཅད་ཟེན་པ་དྲན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་
 ཞེས་པའོ། ། དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས། སྟོན་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། དེའི་
 རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྟོན་པོའི་སྤྱི་འཛིན་པའི་བཅད་ཞེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
 མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཆད་མར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་མཆན་ཁོ་ན་
 ལ་ཆད་མ་ཡིན་དགོས་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན། སྤྱི་
 མཆན་ཡིན་ན་ཆད་མས་མ་གཞལ་དགོས་པས་དངོས་པོར་མེད་ན་གཞི་མ་
 གྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

འོ་ན། ཆད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་རི་
 ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། དེའི་སྤྱིར་འཇུག་
 པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐོབ་པར་གཉིས་ཀ་ཡང་བྱུང་པར་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཆད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་
 བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་དོན་ཀྱང་ཆད་མ་ཡིན་ན་འཇུག་ཡུལ་
 དངོས་པོ་བ་ཡོད་པས་བྱུང་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་
 རང་མཆན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་འཇུག་ཡུལ་དངོས་པོ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་
 རྒྱས་ནའང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ནི་སྤྱི་མཆན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས། འཇུག་
 ཡུལ་དངོས་པོ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་མི་རྒྱས་སམ་སྦྲུམ་པའི་དོགས་པ་བསྐྱེད་
 པའི་སྤྱིར་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་དངོས་པོ་བ་
 ཐོབ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དག་ན་པེ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་

གིས། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་དང་པོའི་མངོན་སྲུང་དང་རྗེས་དཔག་གི་སྐད་ཅིག་མ་
ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་རྒྱས་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱན་ངེས་པས་འཇུག་པའི་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་རྒྱས་པའི་སྤྱིར། དེའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་
མི་དད་པའི་སྤྱི་མ་རྣམས་ཆད་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་
པས། སྡོན་འཛིན་མངོན་སྲུང་ལྟ་བུའི་མངོན་སྲུང་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མ་རྣམས་
མངོན་སྲུང་ཆད་མ་སྤྲུལ་མས་མ་བཅད་པའི་འཇུག་ཡུལ་གཙོད་རྒྱ་མེད་པའི་
སྤྱིར། ཆད་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་བེད་ཏོ། །

སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་དེ་ལྟར་འདོད་མི་འདོད་ལ་རག་མོད།
འདོད་ན་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་རང་ཉིད་ལ་འགལ་བ་འདུ་བར་འགྱུར་ཏེ།
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སྲུང་ཆད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་པོའི་མངོན་
སྲུང་གི་གཞལ་བུའི་རྒྱན་གྱི་ཐ་མ་འཇུག་པས་བྱུང་བར་ཁས་སྤངས་པའི་
སྤྱིར་རོ། །

ཆད་པའི་སྟོང་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཆོན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་ལ། རང་ལྷགས་
གཞག་པ་དང་། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆད་མ་རྣམས་
ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཞལ་བུ་ལ་མི་སྟུ་བ་ནི་རང་རིག་གིས་འགྲུབ་ལ། དེའི་སྤྱིར།
རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉོགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གིས་ཡོངས་སུ་

བཅད་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཆད་མར་རྟོགས་པ་ནི། ཆད་མ་
དང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་གཞི་གང་ལ་འཇུག་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ངེས་
པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཆད་མ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །དེ་ལྟར་ཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གྱི་ཐ་སྙད་གཞི་གང་ལ་འཇུག་པ་ཚུལ་
བཞིན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡང་། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་པར་རུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྟུ་ཡང་ཆད་མ་དང་ཆད་
མིན་གྱི་ནམ་དགེ་ལ་སྒྲོངས་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆད་མ་དང་
ཆད་མིན་གྱི་ཐ་སྙད་གཞི་གང་ལ་འཇུག་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་
སྟུ། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་
སྤྱིར། བསྟན་བཅོས་སྒྲོངས་པ་སྒྲིག་བྱེད་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་
འདི་དག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་སྟོན་ཆད་རང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་
ཁོ་ལོ་འབའ་ཞིག་མཐོང་གི་གཞན་ནི་སྟུ་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་།།

གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་མེ་ཡིན་ནམ་མིན་སྟམ་
པའི་ཐེ་ཆོམ་དངོས་སྟུ་འདྲན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་རིང་པོའི་མེའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་
མདོན་སྟམ་ནི། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། དེ་རྒྱང་རིང་པོའི་དམར་འབར་བ་དམར་དབར་བ་ཡིན་པའི་ཆ་
ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲན་པར་རུས་ལ། དམར་འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་
ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དམར་འབར་བ་མེའི་ཁ་དོག་
ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་ཡིན་མིན་དཔྱེད་པར་

འགྱུར་ལ། དབྱུང་བ་ལས་བཅོ་སྟག་སྟགས་གྱི་དོན་བྱེད་བ་མཐོང་བའི་མངོན་
སྟུང་མཐུ། དུ་བ་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གང་རུང་སྟེ་ཞིང་། དེས་མེ་
ལ་ངེས་པ་འདྲིན་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་ཅེ་ན། དེ་ལྟ་ན། ཁོས་དངས་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཡང་
དམར་འབར་བ་མེ་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མར་ཐལ་ཞིང་། སྟོགས་པའི་གྱི་ཞོར་
བྱའི་འོད་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱང་ཞོར་བྱ་ལ་ཚད་མར་ཐལ་བ་སྟགས་ཏ་
ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །འདིས་མཆོན་ནས། དང་པོ་བ་དང་
ཡིད་མ་གཏད་བ་ལ་སྟགས་པ་གཞན་ལས་ངེས་གྱི་ཚད་མ་གཞན་འདོད་བ་
རྣམས་ཀྱང་དགག་པར་བྱའོ། །འདི་དག་ལ་གཞན་དག་གིས་མང་དུ་བཤད་
མོད། ཐལ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའ་ལ་བསྐྱད་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་བས། འདིར་ནི་
དེ་ཅུ་ལས་མ་སྟོས་སོ། །ལྟ་ལྟ་དང་རྒྱན་མཁན་པོ་སྟགས་ཞོར་བྱའི་འོད་
ལ་ཞོར་བྱར་འདྲིན་བ་ཚད་མར་འདོད་བ་ཡིན་ཅེས་ཀྱན་ལ་གྲགས་སོ། །འདི་
ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མངོན་སྟུང་མ་ཡིན་ལ། ཏྲགས་ལ་མ་བརྟེན་ཅིང་
ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས། རིགས་པ་ལ་སྟོ་
ཁ་སྟོགས་པ་སྟུ་ཡང་རང་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར་སྟུ་བ་མི་སྤྱིད་ངོ་།

དེས་ན་འགྲེལ་བ་མཁན་པོ་དག་གི་དགོངས་པ་ཁོ་ཐོས་བཤད་པར་བྱ་
སྟེ། ལྟ་ལྟ་གཉིས་གྱིས་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བཤད་པ་ནི། ཞོར་བྱའི་འོད་
ཞོར་བྱ་ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་འདྲིན་བ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི།
ཞོར་བྱའི་འོད་མཐོང་བ་ལས་སྟོགས་འདི་ན་ཞོར་བྱ་ཡོད་ངོ་སྟུང་དེས་པའི་
སྟོ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་འདི་ནང་དུ་བ་མཐོང་བ་

ལས་སྟོགས་དེར་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་སྟོ་རྗེས་དཔག་ཡིན་མིན་མཚུངས་
པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན། དུ་བ་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་
དང་། དུ་བ་མེ་ཡིན་པར་འཇིན་པའི་སྟོ་རྗེས་དཔག་ཡིན་མིན་མཚུངས་པར་
འདོད་དགོས་སོ། །རྒྱན་མཁན་པོས། དེ་སྤྱིར་ནོར་བུའི་འོད་ལས་ནི། །ནོར་
བུར་འཇིན་པའི་སྟོ་དེ་ནི། །དེ་ཉིད་དུ་ན་མངོན་སུམ་མཇུག་ཡང་ན་རྗེས་དཔག་
ཉིད་ཅེས་ངས། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། །ནོར་བུ་འཇིན་པའི་སྟོ་འདྲེན་གྱིད་
ཀྱི་ནོར་བུའི་འོད་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། །ནོར་བུའི་འོད་
ལས་ནོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་བཤད་པར་ཡིན་
ཅིང་། །དེའི་སྤྱིར་ནོར་བུ་མཐོང་བ་སྟོགས་ཆོས་འབྱུང་གྱིད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་།
ནོར་བུ་འཇིན་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

བདག་སྟོ་གཞན་གྱི་སྟོ་གྲོས་དག།

གལ་ཏེ་སྤང་ལ་གཞལ་རུང་ན། །

རིམ་བཞིན་རི་རབ་ཡུངས་འབྱུ་ཅམ། །

སྤང་ལ་བཅལ་ལྟར་ཅིས་མི་འབྱུར། །

ཞེས་སྒྲུས་སོ། །ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ངས་གྱིད་དང་བཅས་པ་བཤད་
བྱེད་ཏོ། །

ཚད་མ་འི་དབྱེ་བ་བཤའ་བ།

དཀྱིལ་གཉིས་པ་ཚད་མ་འི་དབྱེ་བ་བཤའ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དབྱེ་གཞི་
ཚད་མ་ཅམ་མོ། །དབྱེ་གངས་ནི། མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་
མ་གཉིས་སོ། །གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཚད་མ་ལ་མདོན་རྗེས་གཉིས་
སྤྲུལ་གངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་
བ་དང་། རང་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་གཞལ་བྱ་
འཇལ་བ་གཉིས་སྤྲུལ་གངས་ངེས་པའི་སྤྱིར་རམ། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་རང་ལ་
མདོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་དང་། རང་གི་གཞལ་བྱ་དེ་རང་ལ་སྒོ་ག་
ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བ་གཉིས་སྤྲུལ་གངས་ངེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་
གངས་ངེས་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སྤྲུལ་གངས་ངེས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ཡུང་གསུམ་སེལ་བ་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་གངས་ངེས་དང་། རྗེས་དཔག་
ལ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་སྤྲུལ་གངས་པར་བཤའ་བ། དོན་
ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་བྱུང་གྱང་། དགོས་པའི་
དབང་གིས་དེ་གཉིས་སྤྲུལ་གངས་པར་བཤའ་བ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་ཅན་གྱི་གངས་
ངེས་དང་། རྗེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་དག་ཏུ་མ་ངེས་གྱང་། རིས་བསྐྱུན་དེ་དག་ཏུ་
འདུ་བར་ངེས་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་དག་ཏུ་གངས་ངེས་པར་བཤའ་བ།
དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་པར་སྤྱོན་བྱུག་ཏུ་གངས་ངེས་པར་
བཤའ་བ་ལྟ་བུ་རིས་བསྐྱུན་པའི་གངས་ངེས་དང་། ཁ་ཅིག་ཚད་མ་དབྱེ་གཞིར་

བྱས་པ་ལ་ཡང་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་མ་གཞན་དབྱེར་རུང་
བར་སྐྱབ་དང་། ཁ་ཅིག་གཉིས་སུ་དབྱེར་མི་རུང་བར་སྐྱབ་པའི་ལོག་རྟོག་
བརྒྱུག་པའི་བྱིར། ཆད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལོག་
རྟོག་བརྒྱུག་པའི་གངས་ངེས་རྣམས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ལས་དངོས་འགལ་
གཙོད་པའི་གངས་ངེས་ལ་ནི། ཆོས་དེ་དེ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ན་དེ་གཉིས་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་ཡིན་པ་སྲིད་པ་སྒྲིན་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་
དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དོ།

མངོན་སུམ་ཆད་མ།

དེ་ལྟ་ན། ཆད་མ་ལ་དབྱེན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས། དང་པོ་མངོན་
སུམ་ཆད་མ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་སྟེ།
དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་སྒྲོ་བྱར་
གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་འབྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ། དེ་ཡང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་
ཅེས་པའི་བྲལ་བ་རྟོག་པ་ནི། སྒྲ་དོན་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། མིང་དང་
རིགས་སོགས་སྒྲུར་བ་ཡི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། །མ་འབྲུལ་བ་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་བྲལ་ཀྱང་། གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པ་
ནི། ལྷ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་པའི་སྒྲོ་ངོ་ལ་སྟོས་
ཏེ་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆད་དུ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ལ། མ་འབྲུལ་བ་མ་སྒྲོས་ན་རྟོག་

མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་གཉིས་ཀ་སྟོས་
སོ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཀྱང་རྟོག་པའི་རྣམ་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱས་ན།
རྟོག་པ་སྤྱིང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བ་ལ་བྱས་ན་རྗེས་དཔག་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་རང་གི་ངོ་
བོརྟོག་པར་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའོ། །མ་འཁྱུལ་བ་ནི། སྟོ་བྱར་གྱི་འཁྱུལ་རྒྱས་
འཁྱུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར། རྣམ་ངེས་ལས། རབ་རིབ་དང་།
སྦྱར་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་། བྱར་ཁྱུགས་པ་དང་། འཁྱུགས་པ་ལ་སོགས་པས་
འཁྱུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལྟར་བྱས་ན། མཚན་
ཉིད་འདིས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་བྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་
པའི་ལྷགས་ལ་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འབྲེལ་བའི་
གཉིས་སྒྲིང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་རང་ལས་
སྤྱི་རོལ་དུ་མེད་ཀྱང་སྤྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྒྲིང་བའི་སྤྱིར་འཁྱུལ་ཤེས་ཡིན་
ཀྱང་། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་བྱར་གྱི་འཁྱུལ་རྒྱ་
ལས་འཁྱུལ་པར་མ་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཞན་དག་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྱུལ་བ་ཅམ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
སྒྲིས་ནས་མཚན་ཉིད་འདིས་རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ལའང་བྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་
པའང་མངོན་སུམ་རྣམས་འཁྱུལ་རྒྱ་བཞིས་འཁྱུལ་པར་མ་བསྐྱེད་པར་འདོད་
པའི་སྤྱིར་ཅེས་ཟེར་བ་ལ་ནི། སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ་འཁྱུལ་རྒྱ་བཞིས་
འཁྱུལ་པར་མ་སྐྱེད་པ་ལ་མ་འཁྱུལ་བས་བྱབ་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་འབྱུང་ངོ་། །

གཞན་དག་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་པ་མངོན་སུམ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི།
མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ཡིན་ན་ངེས་པ་འདྲན་
བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེད་བྱེད་
གྱི་སྒྲིག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་། ཡིད་གཟུགས་མངེས་ལ་
ལྷག་པར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལྟ་བུ་མངོན་
སུམ་ཡིན་གྱི་ཚད་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲིར་ཚད་མ་
ལ་ངེས་པ་འདྲན་བས་བྱུང་བ་གོང་དུ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲིག་རྒྱུའི་
ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡང་སྒྲོ་ཞིང་འབྲུག་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་
ཅིང་། དེ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱང་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་སྒྲོ་ཞིང་འབྲུག་པ་ཙམ་
ཡང་མ་ངེས་ན། ཆུར་སྒྲོ་འདོགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཡིད་གཟུགས་མངེས་
ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཆེ། སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱེས་པར་མ་ངེས་ན་དེ་
མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཡང་གང་གིས་སྒྲུབ། སྐྱེས་པར་ངེས་ན་སྒྲ་ཐོས་པར་
ངེས་ནས་སྒྲ་མ་ངེས་པ་ག་ལ་སྤིད། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །
རུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར། །ཅེས་བས་ནི། དེའི་ཆེ་ཡིད་གཟུགས་
མངེས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་གོགས་བྱས་ནས་སྒྲ་ཉི་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་
འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་མ་སྐྱེས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཤེས་སྐྱེས་ཀྱང་སྒྲ་
མ་ངེས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན། ཉན་ཤེས་ཡིན་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་
བཅ། མ་བྱུང་། མ་བྱུང་ན། སྒྲ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་མངོན་

སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བས་མ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཁྲབ་ན། ཉན་ཤེས་ཡིན་ན་སྒྲིའི་
མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འགྱུར་བས། སྒྲིའི་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་
འདོག་མཛོན་གྱུར་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་དེའི་ཆེ་སྒྲིའི་རྟག་རྟགས་གྱི་
ཚད་མ་ཡང་ཡོད་པ་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོགས་པ་འདི་ནི་འབྱུང་
བ་སྤིད་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་། མཛོན་སྤྲུལ་ཡིན་པ་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་ཡིན་
པས་ཁྲབ་ཀྱང་། དེ་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་ཡིན་
པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། དཔེར་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་
པས་ཁྲབ་ཀྱང་། དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་
པས་མ་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་སྤྱིར་ཉན་ཤེས་མ་འབྱུང་པ་ཡིན་ན་སྒྲིའི་མི་རྟག་
པ་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་ཉན་
ཤེས་མ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་མཛོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་ཁྲབ་པོ།

གཞན་ཡང་། དེ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་ན་དེ་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཡིན་པས་
ཁྲབ་ན། རྩ་གཅིག་རྩ་གཉིས་སུ་སྒྲིའི་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྩ་
གཅིག་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་ཐལ། བྱོད་གྱིས་རྩ་གཅིག་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བའི་
སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་མི་སྒྲིའི་བར་འགྱུར་ཞིང་། མར་མེའི་ཅེ་མོ་
ཁ་སྒྲོར་བར་སྒྲིའི་བའི་དབང་ཤེས་གྱིས་ཀྱང་མར་མེའི་ཅེ་མོ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་མ་
མཐོང་བར་འདོད་དགོས་ཀྱང་། འདི་དག་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བར་སྤྱོད་བས་
གྲུབ་པོ། །འདོད་ན། རྩ་གཅིག་ལ་མཛོན་སྤྲུལ་ཡིན་ཀྱང་མཛོན་སྤྲུལ་མ་ཡིན་
པར་སྒྲུའམ། མཛོན་སྤྲུལ་ཡང་ཡིན་པར་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ལ་ཚད་མ་

ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲིམ་ན་ཅིས་འགོག་སོམས་ཤིག་མངོན་
སུམ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ལ་རྗེས་
དཔག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་
པའི་བྱིར། བྱུང་པ་ཁས་སྤངས་སོ། །མི་མཚུངས་ཏེ། དེས་བུམ་པ་སྒྲོག་ཏུ་
གྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་ཀྱང་། ཏྲགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་བྱིར་དེ་ལ་རྗེས་
དཔག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཆོས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཡང་དེ་སྤྱང་
སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པས་མ་བྱུང་པའི་བྱིར། དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་
པས་མ་བྱུང་བོ་ཞེས་མཚུངས་སོ། །དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་དོན་ཡིན་གྱི་
མངོན་སུམ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཏྲགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་རྗེས་དཔག་
ཆད་མའི་དབང་དུ་བྱས་གྱི། རྗེས་དཔག་གི་དབང་དུ་མ་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་
ན་ཅི་སྟེ། ཏྲགས་ལ་མ་བརྟེན་ན། རྗེས་དཔག་གི་སྐྱེ་དོན་མ་ཆང་ཞིང་། ཏྲགས་
ལ་མ་བརྟེན་པའི་སྟོ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། དེ་
སྤྱངས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་ལས་
མ་ཆང་ཞིང་། མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་བྱུང་པར་སྟེ་བདུན་མདོ་
དང་བཅས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་དོ། །མངོན་སུམ་ཡིན་ན་བྱེད་ལས་དེ་
ཆང་དགོས་པས་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་ཡིན་ནའང་རྗེས་དཔག་གི་སྐྱེ་
དོན་ཆང་དགོས་པས་མ་བྱུང་བོ། །གལ་ཏེ་བྱུང་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་ནའང་
མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱེ་དོན་ཆང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དབང་

པོ་ལ་བརྟེན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པ་མངོན་སུམ་
གྱི་སྦྲུལ་དོན་ཡིན་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མང་
ཡང་རེ་ཞིག་མ་སྦྱོས་སོ། །

དེས་ན་མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་སྦྱོབ་
དཔོན་ཡབ་སྐུ་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཡང་།
མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བ། ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཅེས་
བཞེད་དོ།

མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ། ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་ཚད་མ་དང་བཞིའོ། །དབྱེ་བ་འདི་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་
ལ་རུང་བ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་པ་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་མི་འདོད་
ཅེས་སྦྲུབ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བློ་ཤེས་དང་ཉན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་
སུམ་འདོད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་དག་གྲུང་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལས་སྦྱེས་པར་
འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གཞན་དུ་ན། དམིགས་བརྟག་ཏུ། རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དབང་
ཤེས་སུ་འཛོག་པ་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལས་སྦྱེས་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་འཛོག་
པར་དམིགས་རྒྱུན་སྤྱི་རོལ་དོན་ལས་སྦྱེས་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་པར་ཡང་ཐལ་
སོ། །དབང་ཤེས་འདོད་མོད། དེ་ཚད་མར་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ།

རྣམ་ངེས་ལས། བག་ཆགས་བརྟན་པའི་སྤྱིར་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་འབྲལ་
 བར་རྗེས་སུ་འབྲལ་བ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་མི་སྦྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་འདིར་ཆད་མ་ཡིན་
 བོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་འབྲལ་བ་ཟླ་བ་གཉིས་སྒྲུང་ལྟ་བུ་དང་།
 སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་འབྲལ་བར་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། བག་ཆགས་
 བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་སྟོན་ས་ཐ་སྙད་ལ་སྦྱ་མ་སྦྱའི་བྱད་པར་ཡོད་པས་ཆད་མ་
 ཡིན་མིན་གྱི་བྱད་པར་བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཟླ་
 བ་གཉིས་སྒྲུང་ལ་སྦྱ་མི་སྦྱའི་བྱད་པར་མེད་ན། སྟོན་པོ་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་རྗེས་
 སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བས། སྟོན་པོ་ཤེས་པ་དང་རྗེས་
 གཅིག་ཏུ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་མི་རིགས་པར་
 འགྱུར་ཞིང་། རིགས་གཏེར་འགྲེལ་བར། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་མངོན་སྤྱེའི་
 ལུགས། །ཁྱེ་བྲག་སྦྱ་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར། རྣམ་
 རིག་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་རང་རིག་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་
 ལས་གཞན་པའི་ཆད་མ་མི་སྲིད་པ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
 དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟླ་བ་གཅིག་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཆད་མ་ཡིན་
 བ་བཀག་ཅིང་། བག་ཆགས་བརྟན་དང་མི་བརྟན་པས། །བདེན་དང་རྩུ་ན་པའི་
 རྣམ་གཞག་གྱེད། །ཅེས་པར་འགྲེལ་བར། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་།
 ཟླ་བ་གཅིག་སྒྲུང་དང་གཉིས་སྒྲུང་ལ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་བྱད་པར་ཡོད་པར་
 བཤད་པ་ནི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་འདི་ནི་རྩ་བ་མཁན་པོའི་
 དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་སེམས་མོད། དགོངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་བརྟག་པ་ཁོ་

བོས་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་བཞི་ལས། དང་པོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲོད་ན། མཚན་
ཉིད། དབྱེ་བ། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཅིའི་བྱིར་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྐྱེས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །གཟུགས་འཛིན་
མངོན་སུམ་སོགས་འདི་རྣམས་རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པར་འདྲ་བ་ལ་དབང་
ཤེས་ཞེས་དང་། མིག་ཤེས་ཞེས་སོགས་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐ་སྙད་
བཏགས་ཀྱི། དམིགས་རྒྱུན་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཐ་སྙད་མ་བཏགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཅི་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་དང་ཡིད་ཤེས་ལ་ཡུལ་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་
པས་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་རུས་པ་
མིན་ལ། བདག་རྒྱུན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སོ་སོར་ངེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དེའི་
སྒྲོ་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གོ་རུས་པའི་བྱིར། དེའི་སྒྲོ་
ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཀྱི། ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐ་སྙད་མ་བྱས་སོ། །དེས་ན། ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་བྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཚན་ཉིད་ནི་དབང་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་གི་བདག་རྒྱུན་
དབང་པོ་ཁོ་ན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་

འཇུལ་བ། གཞན་དག་མཚན་ཉིད་འཛིག་ན། མདོ་སེམས་ཀྱི་ལྷགས་སོ་སོར་
མི་འབྱེད་པར། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དངོས་སུ་
སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྱལ་མ་འཇུལ་བ། ཞེས་སྒྲུབ་ནས།
སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་
ནི་རིགས་མཐུན་ཀྱི་ཤེས་པ་སྣ་མ་དང་། དེའི་སྤྱིང་གི་རྒྱས་པ་སོགས་ལ་
འདོད་པའང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།

དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྒྲུབ་ནས། རེག་བྱ་འཛིན་
པའི་དབང་པོའི་མདོན་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་ལྷོ། །མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན། རང་
གི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་
རྟོག་བྱལ་མ་འཇུལ་བ་ཞེས་སོགས་སོ།།

རྒྱུན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་རྒྱུན་གསུམ་
དུ་ངེས་མ་ངེས་དབྱུད་པ་དང་། རྒྱུན་གསུམ་ཀྱི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལྷགས་དགག་པ་ནི།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་མཐའ་དག་རྒྱུན་གསུམ་དུ་གངས་
ངེས་ཀྱི་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་
གསུམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱ་མང་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར་
རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱ་ཡང་། རྒྱུན་གསུམ་
གང་རུང་ཡིན་དགོས་ན། ལྷེ་དབང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་
ཉན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་གང་རུང་དུ་ཐལ། དེའི་བརྒྱུད་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།

རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེའི་བདག་རྒྱུ་དུ་ཐལ། དེའི་
རྒྱུ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེའི་ཡུལ་མིན་ཞིང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། དེ་འདོད་ན། བདག་རྒྱུ་ལྟེ་དབང་པོ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཉན་ཤེས་ཡོད་
པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལས་ཕོངས་པའི་ཁས་ལེན་མི་འབྱུང་ངོ་། །

གཞན་ཡང་། བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་མ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་འཛིན་
པའི་ལྟེ་རྒྱུ་རྣམས་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་གསུམ་གང་རུང་དུ་ཐལ་བ་སོགས་མང་དུ་
ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་ན་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བོ་ཞེས་གྲག་གོ། དེ་
ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། རྒྱུ་ནི་གཏི་ཐུག་ཡིན་པར་གསུངས། །
ཞེས་གཏི་ཐུག་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉེས་
པ་ཐམས་ཅད་གཏི་ཐུག་ལས་དངོས་སུ་སྦྱེས་པས་མ་བྱུང་པའི་སྤྱིར། གཞན་
ཡང་། གང་གི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཕེན་པའི་ལས་བསགས་པའི་ཉན་
ཕོངས་རྣམས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། མ་རིག་པ་ཀྱི་ཤིང་རྒྱུ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་སྦྱོར་ས་བཅུ་རྒྱུ་མཐའི་སྒྲ་
ལོགས་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་།
བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བས་ཀྱང་འབྲེལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན།
བརྒྱུད་ནས་འགལ་བས་ཀྱང་འགལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་དགོས་པས། བྱས་ཏྲག་
མི་འགལ་བར་ཐལ་བ་སོགས་གཞོད་བྱེད་བྱང་མི་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་སྤྱོད་ཀྱིས་
དེ་ཁས་ལེན་པས་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་ཆད་པར་ཁས་

ལེན་དགོས་སོ།།

ཁ་ཅིག དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་མཐའ་དག་རྒྱུ་གསུམ་དུ་ངེས་ལ།
འོ་ན། གཟུགས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་དང་བདག་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ།
བདག་པོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཡིན་ན། །དེ་ནི་འགལ་བ་དག་ལའང་མཐོང་། །དཔེར་
ན་སྒྲ་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང་། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དག་གཟུགས་
མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་དང་། །མཐུན་པ་གཅིག་ཅར་བྱེད་པ་བཞིན། །ཞེས་
གསུངས་པས། སྒྲ་བ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
སྒྲ་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མོད། །ཅེས་པས་དམིགས་རྒྱུ་དུ་ཡང་བཤད་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ཉིད་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་དང་བདག་རྒྱུ་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་བ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་
བདག་རྒྱུ་ཡིན་ན་སྒྲ་བ་མེད་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་
ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཟུན་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ཞིང་ཆོས་
མདོན་པ་ནས་ཟུན་པ་ཁ་དོག་ཡིན་པར་ལན་མང་དུ་བཤད་དོ། །སྐྱབ་བྱེད་
ཀྱང་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་སྒྲ་གཅིག་མཚན་རྒྱུ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུའི་སྒྲ་བ་གཅིག་ལྷག་པ་སོགས་ཀྱི་མིག་དབང་
གཟུགས་གསལ་བར་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་
པར་བྱེད་པའི་བདག་པོའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། མི་ལ་སོགས་པའི་མིག་དབང་

གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་བདག་
 པོའི་རྒྱ་ཡིན་ཅེས། མི་དང་ལྷག་པ་ལྟ་བུའི་མིག་དབང་གཉིས་རང་འབྲས་
 མིག་ཤེས་སྐྱེད་ཀྱས་དང་། སྐྱེད་མི་ཀྱས་སུ་བྱེད་པའི་བདག་པོའི་རྒྱར་བཤའ་
 པ་ཡིན་པས། སྒྲང་བ་མིག་དབང་འགའ་ཞིག་གིས་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་
 པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་བཤའ་པ་ཡིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་བཤའ་པ་
 མ་ཡིན་ནོ། ། རོན་འདི་སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སློ་ཡང་འདོད་དེ། འབྲེལ་པར།
 དཔེར་ན་སྒྲང་གཅིག་མཚན་རྒྱ་དང་། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་པོ་དག།
 མཚན་རྒྱ་བ་དང་སྐྱེས་བུའི་མིག་ །གཟུགས་མཐོང་བ་དང་མི་མཐུན་དང་། །
 མཐུན་པ་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་བཞིན། །སྐྱེས་བུའི་མིག་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་ཅིང་། མཚན་མོར་རྒྱ་བའི་མིག་གཟུགས་མཐོང་བ་
 དང་མི་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །ཞེས་མིག་ལ་སྐྱར་གྱི་མིག་
 ཤེས་ལ་མ་སྐྱར་བའི་བྱིར་རོ། །སྒྲང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད། །ཅེས་པ་ལ་
 འཆད་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། །གཟུང་བ་སྐྱེད་བྱེད་ལས་གཞན་མིན། །སྐྱེད་བྱེད་
 གཟུང་མཚན་ཉིད་མིན་ཏེ། །སྒྲང་བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱས་ནས་
 གཞན་གཞུང་དུ་བཤའ་པ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །སྒྲང་
 བ་གཟུང་བ་མ་ཡིན་མེད། །ཅེས་བྱས་ནས་རང་གཞུང་ལ་སྐྱར་བ་གཉིས་
 ལས། །དང་པོ་ལྟར་ན། སྒྲང་བ་ཞེས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲང་བ་ལ་སྐྱོར་རྒྱ་
 ཡིན་ཀྱང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲང་བ་ཞེས་པ་གཟུགས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲང་
 བ་ལ་བྱས་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས། དབང་ཤེས་ལ་སྒྲང་བའི་གཟུགས་

སོགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དེའི་དོན་ནི། རང་འཛིན་ཤེས་པ་
སྐྱེད་བྱེད་གཟུང་བའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྦྱར་བའི་གཟུགས་
སོགས་གཟུང་བ་གང་ལ་ཡང་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིའི་དོན་ལ་བཞུགས་པར་བྱ་བ་མང་དུ་
ཡོད་ཀྱང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་གྲིས་ལ། གཞན་དག་ལ་ནི་ཡིད་བརྟན་
མི་སྣང་ངོ་།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་མཐའ་
དག་རྒྱུན་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དབང་པོ་དོན་ནམ་སྟོ། །ཡང་
ན་ཡིད་བྱེད་སྤྲ་མར་འགྱུར། །རྒྱ་འབྲས་ཚོགས་པ་འདི་དག་ལས། །འབྲེལ་པ་
ཅན་གཞན་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
ན་རྒྱུན་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་རྒྱུན་གསུམ་ནི་འབྲས་བུ་དབང་
ཤེས་གཅིག་ལ་སྟོས་ནས་པན་ཚུན་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཀྱི་ངོ་བོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ།
མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདག་
རྒྱུན། དམིགས་རྒྱུན། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གསུམ།

མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ།

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་བདག་རྒྱུན་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། རང་གི་བདག་འབྲས་

རང་དབང་དུ་སྦྱེད་བྱེད། ཅེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཚེས་དེ་ཁོའི་བདག་
འབྲས་སུ་ངེས་པ་ལ་ཁོ་ཚེས་དེའི་བདག་རྒྱུན་དུ་ངེས་དགོས། ཁོ་ཚེས་དེའི་
བདག་རྒྱུན་དུ་ངེས་པ་ལ་ཡང་ཚེས་དེ་ཁོའི་བདག་འབྲས་སུ་ངེས་དགོས་པས་
རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ།
དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དབང་པོ། དེ་ཡང་
མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱིང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང་།
གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེས་པའི་ཆ་དང་། གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་པར་ངེས་
ཀྱི་སྐྱ་སོགས་གཏན་འཛིན་མི་སྲིད་པའི་བྱད་པར་གསུམ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི།
རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྦྱེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཡང་གཞན་
དང་མི་འདྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཀུན་
སྤྱིང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་གི་དམིགས་རྒྱུན་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྦྱེད་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་མ་ཡིན་ཏེ།
ཡིད་ཤེས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་
པ་ནི། མིག་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
བདག་རྒྱུན་གྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཡིན་པས། བདག་རྒྱུན་མིག་གི་དབང་པོ་
ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་གཙོ་བོར་སྦྱེད་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེས་མཚན་

ནས་རྣ་བའི་དབང་པོ་སོགས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་དམིགས་
རྒྱུན་ཆང་ཡང་རེས་འགའ་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་མིག་
ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་དཔེ་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ན་
འཛིན་བྱེད་དུ་རེས་པར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ནའི་འཛིན་
བྱེད་དུ་རེས་པར་སྐྱེད་པའི་རྒྱའི་གཙུག་པོ་ཡོད་པར་རིགས་ལ། དེ་ཡང་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན། མིག་
ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། དམིགས་རྒྱུན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་མིག་ཤེས་
གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙུག་པོའི་རྒྱ་དཔེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་བསྐྱེད་
པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་བཅས་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པར་མི་འཐད་པས་རྟོག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ།
རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འཐད་པས་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་དགོས་
ནའང་། དབང་པོ་ཆད་མ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ལུགས་སུ་བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ལ་དབང་པོ་ཆད་མར་བྱས་པའི་
ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཆོས་མངོན་པར་
འགའ་ཞིག་ །དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་བར་མའི་མེ་རྟོག་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་སུ་
འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་འདོད་མི་འདོད་བརྟག་པར་དགའོ། །དེས་རྣ་བའི་
དབང་པོ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་དམིགས་རྒྱུ་ནི། རང་འཇིན་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་
 དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་
 དང་གཟུང་དོན་དོན་གཅིག་ལ། དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན་
 རགས་པ་ཡིན་པར་མི་འགལ་ལ། འོན་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་
 པ་འཆར་བ་མི་སྤྱིད་དོ་ཞེས་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་
 ཚུལ་དང་། དམིགས་རྒྱུ་དང་། གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་གཞིར་གང་འགྱུར་བ་
 སོགས་ནི་ཡུལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

རང་འཇིན་དབང་ཤེས་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་གཟུང་དོན་
 རྣམས་ནི་རང་འཇིན་དབང་ཤེས་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ།
 དུས་མཉམ་ན་གཉིས་ཀ་གྲུབ་ཅིན་པར་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གྲུབ་ཅིན་
 པ་སྤྲོད་ཡང་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་པས། རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་
 རོ། །རང་འཇིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ལས་དུས་འབྲེ་བར་ཡང་
 མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་གཟུང་དོན་ནི། རང་
 རང་ལས་སྤྲོད་ལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཟུང་དོན་དེ་རང་གི་ཡུལ་
 མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རང་ཉིད་གཟུང་དོན་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་
 བྱིར་དང་། ཚོས་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཉིད་ཚོས་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་
 པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན། དབང་ཤེས་རང་དུས་ན་རང་གི་གཟུང་དོན་འགགས་
 སམ། མ་འགགས། དང་པོ་ལྟར་ན། རང་དུས་ན་དེ་མ་བཟུང་བར་འགྱུར་རོ། །
 གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་རང་

དུས་ན་རང་གི་གཟུང་དོན་འགགས་ལ། འོན་ཀྱང་མ་གཟུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།
དབང་ཤེས་རྣམས་རང་རང་གི་གཟུང་དོན་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་བཞག་པ་ནི་
དབང་ཤེས་རྣམས་རང་དུས་དང་གཟུང་དོན་གྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་
ལྡན་པའི་དུས་ལ་སྟོས་ནས་བཞག་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ལྟུང་གི་
ཚུལ་སྤར་བ་ཤད་པ་ཉིད་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལའང་
རིགས་པས་དབྱད་ན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་མི་འཛིན་པར་བཞེད་པ་
འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། འོ་ན། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པས་དབྱད་ན་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། དེ་རིགས་པས་དབྱད་ན་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། རྟགས་
གསལ་དངོས་སུ་ཁས་སྤངས། ཁྱབ་པའང་དོན་གྱིས་འདོད་དགོས་པས།
འཁོར་གསུམ་ག་བཞེས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ།
ཚུར་མཐོང་མདོན་སུམ་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་ཡུལ་
གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དང་། རྟག་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་
བུ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དང་། ལྟའི་མིག་གི་མདོན་
ཤེས་ལ་སྤར་གསལ་ཆོད་སྒྲུལ་གྱི་གཟུགས་མཐའ་ཡས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་
བུ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་
ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་ཆོགས་གཉིས་མཐར་སྤྱིན་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །སྤྱི་བུམ་སོགས་དོན་རྣམས་
ལ་ཡང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དང་། ཐུན་མོང་གི་རང་

བཞིན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་ནི་རང་གི་སྤྲུལ་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་གྱི། སྤྲུལ་མོང་གི་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་ལ། རང་
འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ནི་རང་གི་སྤྲུལ་མོང་གི་རྣམ་པ་འཆར་གྱི། སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་པ་འཆར་མི་སྲིད་པས། དེའི་སྤྱིར་བཏགས་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་བུམ་
འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བར་མཚུངས་ཀྱང་། རྟོག་པ་
ལ་ཤར་བའི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ལ་བུམ་པའི་སྤྱི་རྣམ་ཞེས་བྱ་ལ། མངོན་སུམ་
ལ་ཤར་བའི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ལ་ནི་སྤྱི་རྣམ་ཞེས་མི་བྱའོ།

འོ་ན། སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྤྲུལ་
མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱ་མི་
རྟག་པ་རང་མཚན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འདོད་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་དེས་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་
བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་། སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་
དེ། སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་མི་སྤྲང་གི། སྤྲུལ་མོང་གི་རང་བཞིན་
དུ་སྤྲང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བ་དང་། སྤྲང་ཡུལ་ལ་
འཁྱུལ་པའི་རྣམ་དབྱེ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་བ་མེད་
དོ། །སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་སྤྲང་ན་སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱ་
མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་མི་གསལ་བར་མི་སྤྲང་བར་
ཐལ། ཁྱོད་མི་གསལ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། གསལ་བར་ཐལ།
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་གསལ་བར་སྤྲང་བའི་སྤྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། དེ་ཡང་།

གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྤྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་
བའི་ཆ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱིང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ།
དང་པོ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དང་གཟུགས་འཛིན་
མིག་ཤེས་དང་། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཞེས་པ་རྣམས་བྱུང་བར་མེད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་
ཉིད་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པའི་དོན། རང་རྒྱ་ལས་རང་ཉིད་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའི། རང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱིང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ།
མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དང་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་སྤྱིང་བའི་
རང་རིག་མངོན་སུམ་བྱུང་བར་མེད་དོ།

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞེ་ན།
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདིལྟར་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་མིག་ཤེས་མ་ཡིན་ན།
འོས་གཞན་མེད་པས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ནའང་། དེ་
མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། གཞན་ཡང་། ཁྱོད་དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་
ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དེ་ལ་གཞན་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་

གཞན་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་རང་གི་གཟུང་རྣམ་
 གྱི་རྣམ་པ་པོའི་རྣམ་པ་ཡང་ཤར་བར་ཐལ་བས་རྣམ་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་ལོ།
 །གཞན་ཡང་ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་མི་རྟོགས་ཏེ། རྣམ་
 བས་བར་ཚད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་
 སུ་རྟོགས་པ་ལ། སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་
 བ་དག་གིས་འདོད་ལན་བཏབ་ན། རྣམ་པ་ཡང་དངོས་སུ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ།
 རྣམ་པས་བར་ཚད་པའི་སྤྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ།

གཞན་ཡང་། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མིག་ཤེས་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་
 གཞན་རིག་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྦངས་ན་སྒྲོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྟེ། མིག་ཤེས་
 གྱི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིག་ཤེས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ།
 མིག་ཤེས་ཁྱོད་ལ་གཞན་རིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
 རང་གི་གཟུང་རྣམ་རྒྱུང་ཆད་དུ་སྦྱང་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་
 གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་འབྱུང་ཤེས་སུ་ཐལ།
 ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་རྣམ་ལས་རྒྱུང་ཆད་མིན་བཞིན་དུ་རྒྱུང་ཆད་དུ་སྦྱང་བའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལན་མེད་དོ། །མདོ་སེམས་གང་གི་ལུགས་ལའང་།
 སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོན་པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་
 རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྒྲོན་
 པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་རྟོགས་པ་
 ཡིན་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ལ་སྒྲོན་པའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་སྦྱང་བ་དེ་ཁྱོད་ལ་སྒྲོན་

པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བའི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། སྡོན་པོ་སྡོན་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཤུགས་རྟོགས་སུ་ཐལ་ལོ།

ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱོད་དངོས་སུ་མི་རིག་སྟེ། རྣམ་པས་བར་
ཆོད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་སྒྲུང་ཡུལ་མེད་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་ཡོད་པ་
རང་རིག་དང་རྟོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སྒྲུང་ཡུལ་ཡང་དོན་སྤྱི་དང་ཤེས་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ཅིང་། དེའི་སྒྲུང་ཡུལ་གྱི་དོན་ནི་དེའི་རྣམ་པ་དེས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཡུལ་
ཞེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་སྒྲུངས་ནས། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་
ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་ནི་ནང་འགལ་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་
གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པའི་ཡུལ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཁྱོད་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་བྱུང་དངོས།
འདོད་ན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱིར། འཁོར་
གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །

གཞན་ཡང་། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་དང་།
དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་བྱུང་མེད་དུ་སྒྲུས་ནས། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་
ཡུལ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། དབང་ཤེས་
ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།
དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱར་ཐལ། ཁྱོད་
དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་བྱུང་དངོས། འདོད་ན།
རྣམ་པ་རྣམས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང་།

རྒྱ་འབྲས་རྩལ་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡོད་
 པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་འབྱུང་ལ། རྒྱ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །
 གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་
 གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་བཞག་པའི་སྤྱིར།
 དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་
 འཐད་དོ།

གཞན་ཡང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་
 གཟུང་རྣམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་
 བ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་དབང་
 ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོན་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
 པ་དེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་
 གཟུང་རྣམ་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་འདོད་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་
 ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཇི་སྐད་བཞག་པའི་གཞོན་གྱེད་དང་། གཞན་ཡང་
 མང་དུ་འབྱུང་ལ། ཉོག་པའི་གཟུང་རྣམ་ཉོག་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་
 ཇི་སྐད་བཞག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཅི་རིགས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་
 རང་རིག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་འཆར་བར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། མིག་
 ཤེས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འཆར་ན་སྒྲོན་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟར་ན། སྤྱིས་བྱ་
 གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དབྱ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཆེ་སྤྱིས་བྱ་གཅིག་གི་
 གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། དབྱ་གཉེན་

གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་རིམ་བཞིན་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྒྲུང་བ་གང་ཞིག་མིག་
 ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་དེ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆར་དུ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། ཅེས་
 བའི་སྒྲོན་འབྱུང་སྟེ། རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྒྲོན་སྤྱིར། །ཅེས་
 གསུངས་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་རིག་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྒྲུང་ཡུལ་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྒྲོན་སྤྱིར། །
 ཅེས་བ་ཡང་། མདོ་སྡེ་པས་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བ་ཤེས་བ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་བ་
 ལ། གོང་གི་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཕངས་བར་སྟོན་བའི་གཞུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་
 མདོ་སྡེ་པ་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་ན། དག་
 གཉིན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་མ་འབྱུང་བར་ཁས་མི་ལེན་ན། ཁོ་ལ་ཡང་སྒྲོན་
 མི་འབྱུང་སྟེ། འབྱུང་ཤེས་ཀྱིས་དོན་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་མེད་རྗེན་ཆར་དུ་འཛིན་བ་
 བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བ་ཁས་མི་ལེན་བའི་སྤྱིར་རོ། །མ་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་ན་སྐྱེས་བུ་
 གཅིག་གི་གཟུགས་དེས་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་རང་ངོ་བོ་སྟོན་བའི་རྣམ་པ་
 གཏང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་
 འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། དེས་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་ལ་
 གཅིག་ལ་འདོད་བ་དང་། གཅིག་ལ་མི་འདོད་བའི་རྣམ་པ་གཏང་བ་གང་
 ཞིག་རྣམ་པ་དེ་དག་རང་ངོ་བོ་སྟོན་བའི་རྣམ་པ་གཏང་བ་ཡིན་བའི་སྤྱིར། ཅེས་ཀྱང་
 དུ་མཚུངས་སོ། །

འོ་ན། གཞུང་དེའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྐྱབ་སྟེ། མདོ་
 སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དོན་རང་གི་ངོ་བོ་གཏང་བའི་རྣམ་

བར་ཁས་སྤངས་པ་ལ། སེམས་ཅམ་བས་དེལྟར་ན་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཤར་བ་
 ལྟར་དོན་ལ་གནས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་
 མི་འདོད་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་
 རྣམ་པ་ནི་དོན་རང་གི་ངོ་བོས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བག་ཆགས་
 གྱི་སྟོབས་གྱིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ནོ། །འོ་
 བ། སྤྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དེ་འབྲས་རྟོག་
 གསུམ་པའི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེས་ན། དུམ་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་
 བར་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ། གོང་འོག་གི་རིགས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མཐར་
 གཏུགས་པ་ནི། བློ་ཤེས་ལ་གཟུགས་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ན་རྣམ་པ་མ་ཤར་
 བར་མཚུངས་པ་ལ། གཟུགས་འཛིན་ཞིང་། སྐྱ་མི་འཛིན་པའི་བྱང་པར་མི་
 འཐད་པས། བློ་ཤེས་གྱིས་གཟུགས་རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་ན། སྐྱ་སོགས་ཆོས་
 ཀུན་འཛིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཕེན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདི་རང་རིག་ལ་
 ཡང་མཚུངས་ཏེ། བློ་ཤེས་གྱི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་བློ་ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ་
 རྣམ་མེད་དུ་འཛིན་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པ་ལ་འཛིན་མི་འཛིན་གྱི་
 བྱང་པར་མི་འཐད་པས། བློ་ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་ཉན་
 ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཡང་འཛིན་པར་ཐལ་བས་སོ། །དེས་ན། འཛིན་རྣམ་ལ་
 ཡང་གཟུང་རྣམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་ཀྱང་རང་
 རྒྱ་ལས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་བྱེད་ཏོ། །

འོ་ན། སྐྱོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཡང་སྐྱོན་པོའི་རྣམ་

བ་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྡོན་འཛིན་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་
 ཡང་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྡོན་མེད་དེ།
 སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་སྡོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། ཐལ་
 བ་དེ་ཡང་སྡོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་སྡོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་
 ཐལ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཐུག་མེད་དུ་མི་
 འགྱུར་ཏེ། དུ་བ་སྐྱེས་པ་དུ་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་
 བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་དེ་ལྟར་འདོད་པར་མདོ་སེམས་
 གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་ཡང་། མདོ་སྡེ་བ་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་རང་
 རྒྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ལ། རྣམ་རིག་པ་བག་ཆགས་
 ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པའི་དོ་བོར་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་བྱུང་པར་ཡིན་ལ། འོན་
 ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པ་ནི་རྣམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
 ནོ། །འོ་ན། སྡོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་
 བའི་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་སེར་པོའི་རྣམ་པ་སོགས་ཀྱང་། ཁྱ་འཛིན་མིག་
 ཤེས་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་ཆེ་རྣམ་པ་སོ་སོ་བ་དེ་དག་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ཤས་
 ཡིན་ལ། དེ་དག་ཚོགས་པའི་ཆ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཁྱ་འཛིན་མིག་ཤེས་
 ཡིན་ཅིང་། ཆ་ཤས་དེ་དག་ཆ་ཅན་དང་རྩས་གཅིག་ལ། ཆ་ཤས་ནང་པན་
 ཚུན་རྩས་ཐ་དད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། ཚུལ་འདི་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་
 དུ་སྤྱོད་པའི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་མ་ཐུན་ནོ། །འོ་ན། ཁྱ་འཛིན་
 མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་། སེར་པོའི་རྣམ་པ་སོགས་

དངོས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན། དེ་དག་ག་ཟུང་རྣམ་མིན་
 བར་འགྱུར་རོ། །ཡོད་ན། རྣམ་པ་དེ་དག་པན་ཚུན་རྩིས་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ།
 དེ་དག་སྤྱོད་བའི་འཇིན་རྣམ་རྣམས་ཀྱང་རྩིས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཁ་
 འཇིན་མིག་ཤེས་ལ་འཇིན་རྣམ་རྩིས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས། མིག་
 ཤེས་དེ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་རང་རིག་རྩིས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤོན་
 བོའི་རྣམ་པ་དང་སེར་བོའི་རྣམ་པ་སོགས་སྤྱོད་བའི་འཇིན་རྣམ་རྣམས་རྩིས་ཐ་
 དད་ཀྱང་དེ་དག་ཁ་འཇིན་མིག་ཤེས་སྤྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཆ་ཤས་
 སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་འཇིན་རྣམ་དེ་ཁ་འཇིན་མིག་ཤེས་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་
 ཡིན་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱོན་མི་འབྱུང་ངོ་།

གསུམ་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱན་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་
 ཚོད་པའི་རང་གི་སྤྲེལ་གས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་། རང་ཉིད་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་སྦྱེད་
 བྱེད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པའི་སྤྱིར་དེ་
 མ་ཐག་པ་ཞེས་བྲ་ལ། རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྒྱན་ཞེས་བྲ་ཞིང་། རང་དང་ཤེས་
 བར་འདྲ་བའི་སྤྱིར་མཚུངས་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། དེས་ན་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་
 པའི་རྒྱན་གྱི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་དུ་རིགས་འདྲ་བ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
 འགའ་ཞིག་གིས་རང་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པའི་ཉིར་ལེན་བྱེད་པ་ཡོད་
 པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན། འདས་ལམ་ཐག་མེད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཤེས་པ་
 ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཐག་བཅས་ཀྱི་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་ཉིར་

ལེན་གང་ཡིན་ཅེ་ན། དེ་ནི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་གི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་
དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། དེ་ཟག་བཅས་སུ་ཐལ། ཟག་བཅས་འབྲས་བུར་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་ཅེ་ན། ཟག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་པ་ཡིན་གྱི། ཟག་
བཅས་འབྲས་བུར་འཛིན་པས་ཟག་བཅས་སུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཟག་
བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ལ་འབྲེལ་ནའང་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་
པས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱད་གི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ལས་སྐྱེས་པའི་མཐོང་
ལམ་ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན། འགོག་པའི་
སྟོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཉིར་ལེན་
གང་ཡིན་ཅེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྦྲ་སྟེ། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
བཞིན་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱད་ལ། ཡིད་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གསལ་བའི་རྣམ་
པ་ཅན་ཤིན་ཏུ་ཆ་སྤྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཅུང་ཞིག་གཤོན་མི་བ་བར་
ཁས་སྦྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི་སྐྱབས་འདིར་ཁས་སྦྱང་
བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གུན་གཞི་མེད་ན་དེའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་
ཡིད་ཡོད་པར་མི་འཐད་ཅིང་། གུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་གྱང་། དེའི་
ཆེ་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་མི་འདོད་ལ། སྒོ་ལྗེའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་རགས་
པ་འཁོར་བཅས་མ་ལུས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཆེ་ཤེས་པ་གཏན་
ནས་མེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་པ་མེད་པར་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། འགོག་པ་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལུས་དང་མ་བལ་བ་ཡིན། ཞེས་

གསུངས་པའི་མདོ་དང་འགའ་བའི་སྤྱིར་དང་། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་དང་། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་ལུས་དང་། ཞི་བའི་རོ་མཚུངས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་དང་། དེའི་ཆེ་ལུས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་ན། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་པོའི་ལུས་རུལ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་དང་། སྐྱེས་བྱ་ཡིན་ན་ཡུང་པོ་བཞིའམ་ལྔའི་ཆོགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགའ་བའི་སྤྱིར་དང་། གཞན་ཡང་། དེའི་ཆེ་སྟོམས་འཇུག་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ཅིང་། ལུས་ཡིན་ན་བཅའ་པོར་འགྱུར་ལ། ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པའི་སྐྱེས་བྱ་བཞིན་དུ་འདོད་ནའང་། དེའི་ཆེ་ཤེས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ན། ཆོར་འདུ་རགས་པ་མ་ལུས་པ་བཀག་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱོགས་དང་མཐུན་པར་སྦྲ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྟོམས་འཇུག་དངོས་པོ་མིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་དུ་འགའ་བར་འདོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དངོས་པོ་མིན་ན་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།

འོ་ན། ཡིད་ཤེས་ཡོད་ན་དེའི་འཁོར་དུ་གྱུར་བའི་ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཆོར་འདུ་མ་ལུས་པ་བཀག་པར་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། ཆོར་འདུ་རགས་པ་མ་ལུས་པ་བཀག་པ་ཡིན་ཅིང་། རགས་པ་ཡོད་པར་

ངེད་ཀྱང་མི་འདོད་ལ། དེའི་ཆེ་ཆོར་འདུ་མི་གསལ་ཙམ་ཡང་མེད་དགོས་ན།
ཀུན་གཞི་དེའི་ཆེ་ཡོད་པར་སྒྲ་བ་དག་ལ་ཡང་སྒྲིན་འབྱུང་སྟེ། ཆོར་བ་སོགས་
ཀུན་འགོ་ལྔ་ཀུན་གཞིའི་ངེས་པའི་འཁོར་དུ་ལན་མང་དུ་སྒྲས་པའི་སྤྱིར་རོ། །
འོ་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་བྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགག་
བྱ་སྒྲོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་རགས་པ་འཁོར་བཅས་ཡིན་པར་བྱད་
པར་མེད་ཀྱང་། འགོག་བྱེད་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ལམ་གྱིས་བྱས་པ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་མ་
ལོག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིན་སྒྲས་བྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
རྟོག་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་མེད་དེ། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་མེད།
ཅས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཏེ། ཀུན་གཞི་རྣམ་
ཤེས་ནི་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འཇུག་པས། ཡིད་
ཤེས་རྟོག་བཅས་དང་རྒྱད་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟོག་
མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ལོག་
ཤེས་རྒྱན་ཆགས་སུ་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་བྱབ་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །

དེས་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཚུར་མཐོང་མངོན་
སུམ་གྱི་དམིགས་པ་རིས་སུ་ཆད་པ་དང་། རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འཇུག་
པ་སོགས་ཀྱི་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཇི་སྟེད་སྒྲས་པ་པལ་ཆེ་བ་དང་འགལ་

བར་འགྱུར་ཏེ། གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་རིས་སྤྲུལ་ཆད་པར་
རང་ཉིད་ཆེ་དེ་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་དང་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱོད་པའི་སྦྱོད་ཀྱི་
འཛིག་ཉེན་མཐའ་དག་དང་། དེའི་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་ཉེན་མཐའ་དག་ལ་
དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཤེས་ཏུ་མི་གསལ་བ་ཐ་ན་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བཅས་ལས་
ཀྱང་མི་གསལ་བར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། དེ་མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་ན། མངོན་སྤྲུལ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་
པའི་དབྱེ་བ་ལ། དབང་པོ་དང་། ཡིད་དང་། རང་རིག་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སྤྲུལ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་དང་རིགས་མི་གཅིག་པའི་མངོན་སྤྲུལ་ཡོད་པར་
འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་། གུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན་དེའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ཉོན་
ཡིད་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། བདག་ལྟ། བདག་ཆགས། བདག་ཏུ་
མྱོངས་པ། བདག་རྒྱལ་བཞི། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པའི་
འཁོར་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། བདག་ལྟ་བདག་ཆགས་གཉིས་དུས་
མཚུངས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང་། རྣམ་འགྲེལ་དུ་བདག་ལྟ་བདག་
ཆགས་ཀྱི་རྒྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་ཕྱི་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་
ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་ན། དེ་ནི་ང་རོ་མ་སེམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་
ལྟ་ན། ཉོན་ཡིད་ནི་འདས་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་
སྦྱོམས་པར་བྱགས་པ་དང་། དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་

ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་མ་གཏོགས་པའི་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བར་ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་འདོད་པས་རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ནའང་།
དེ་ལྟར་ན། རྟོག་གཉིས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བ་མེད། །ཅེས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་
དང་འགལ་བར་འབྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཉོན་ཡིད་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་
བདག་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་སྤྲོད་ས་པ་གཉིས་སོ་སོར་འདོད་དགོས་ལ། འདིར་ནི་
དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དེ། བདག་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་སྤྲོད་ས་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདིག་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་
བཞེད་པའི་སྤྱིར་རོ།

དེས་ན། ཉོན་ཡིད་ཁས་མི་ལེན་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་སྤྱིར་ཀུན་གཞི་
ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་ན། ཉོན་ཡིད་གདོན་མི་བླ་བར་ཁས་
ལེན་དགོས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་ཀུན་གཞི་ཉིད་
བདག་ལྟའི་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་
བདག་ཏུ་སྤྲོད་ས་པའི་ཡིད་ལ་ཉོན་ཡིད་ཅེས་སྒྲ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་ནི། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེས་བུའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་
རྣམས་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འདིར་ཁས་
སྤྲངས་ན་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པས་མིག་
སོགས་དབང་པོ་རྣམས་དངོས་སུ་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་

དགོས་ནའང་། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་མི་འདོད་དོ། །མདོར་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་སྦངས་
ན། སྡེ་བདུན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་གཏན་ནས་ཁས་སྦང་དུ་མི་རུང་
བ་ཡོད་པས། འདིར་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ལ། གང་དག་སྡེ་བདུན་གྱི་སྐབས་
སུ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་རང་ཉིད་མ་རིག་པའི་དཔུས་
ལོང་དག་སྦང་པོ་ཆེ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བ་སྦང་
རྗེས་ཏྲགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་སྦྱས་ཀྱང་མཁས་པ་དགའ་བར་ག་ལ་
འགྱུར། དེའི་སྤྱིར་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པའི་ཆེ་སེམས་མེད་པར་མི་འཐད་ལ། ཡིད་ཤེས་ལས་གཞན་ཡང་
ཡོད་པར་མི་འཐད་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་དེའི་ཆེ་ཡིད་ཤེས་ཡོད་པར་གྲུབ་
ཅིང་། དེས་ན་སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ཡིད་ཤེས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ། དེ་
ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཉེར་ལེན་དང་། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པར་གྲུབ་པས། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གཞན་བཅའ་མི་དགོས་སོ།

ཁ་ཅིག །སྟོམས་པར་འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ། སྟོམས་
འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཁད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
ཡིན་ལ། ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། དེ་མ་ཐག་པའི་
དོན། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་ལ་བཞེད་དོ། །འོ་ན། སྟོམས་འཇུག་
ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཡོད་ན་གང་ཡིན།
སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་ཐ་མ་ཆོས་

ཅན། ཁྱོད་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེའི་བར་དུ་ཤེས་
པ་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །སྟོམས་འཇུག་ལས་
ལྡང་ཁའི་ལུས་ཐ་མ་དེ་ཡིན་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལངས་མ་ཐག་གི་ཤེས་པ་
དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ་མོ། །འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་ཐ་མ་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན།སྟོམས་
འཇུག་དེ་སྟོམས་འཇུག་ལ་འཇུག་ཁའི་ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནམ། མ་
ཡིན། མ་ཡིན་ན། གཞན་ཡང་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པས། སྟོམས་འཇུག་
རྒྱ་མང་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ཡིན་ན། འཇུག་ཁའི་ཤེས་པ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་སྟོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་དང་པོ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་
ལེན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེའི་བར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་བར་
ཆོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །དེས་ན་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་ཁས་སྤངས་པས་ཆོག་
པས། འཇུག་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་འདོད་མི་དགོས་ལ། གསུམ་པོ་
དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་མེད་ན་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་མི་
སྲིད་པར་འདོད་དགོས་པས། ཚུལ་འདི་ཡང་ཉ་ཅང་འགྲིག་པར་མ་མཐོང་ངོ་།།

ཁ་ཅིག་ སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་ཁའི་ལུས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ལངས་
མ་ཐག་གི་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཉིར་ལེན་དང་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་དུ་འདོད་ཅིང་། གཟུགས་མེད་ལས་འཆི་འཕོ་ཁའི་སེམས་ཐ་མ། ཁམས་
འོག་མར་སྐྱེ་བའི་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཉིར་ལེན་དུ་འདོད་པ་

ནི་སེམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉིར་
ལེན་བྱེད་པར་འདོད་པ། གཞན་སྡེ་དག་གི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་
པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྤྱོད་པ་ལ་འདི་ལྟར་འདོད་པ་སྟོན་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་
བྱུང་ངོ་། ། ཚུལ་འདི་ནི། ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་བྱེད་ན། དབང་པོ་
དང་བཅས་པའི་ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་བྱེད་ཅེས་བྲ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་དུ་མ་
རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ལས་བཤད་པ་
མི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་དགག་པར་བྲ་བ་ཡིན་ལ། སྟོམས་འཇུག་ལས་
ལངས་མ་ཐག་གི་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་རྫས་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉིར་
ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཅེས་པའི་སྟོན་ཡང་འབྱུང་ཞིང་། ལུས་ཀྱིས་
སེམས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་བྱེད་པ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བ་ལྔ་མ་སྐྱབ་མི་རུས་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྟོན་མཐའ་ལས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཡོད་མོད་གྱི། འོན་
ཀྱང་གནས་མིན་པ་ལའང་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཆར་བར་བྱེད་པ་འདི་དག་ནི་
མཁས་པའི་རིགས་པ་བསྟན་པའི་ཡུལ་རེ་ཤིག་མ་ཡིན་ནོ།

གཞན་ཡང་། གཟུགས་མེད་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་
བའི་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་སྐྱེད་ཅིག་དང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་དེ་གཟུགས་མེད་
ནས་འཆི་འཕོ་བའི་སེམས་སྐྱེད་ཅིག་ཐ་མ་ཡིན་ན་བར་སྲིད་དེ་གྲུབ་མ་ཐག་
གི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཀ་ཡང་རྫས་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉིར་ལེན་
གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་གཞན་ཡང་། མིག་སོགས་སྐྱེད་ཅིག་དང་པོ་ཉིར་

ལེན་ཡིད་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་སྤྲིས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཤེས་ལས་སྐྱེ་
བར་མཚུངས་བས། ལུས་ཡིན་ན་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་བར་
ཐལ་ཆེས་བར་ཡང་འགྱུར་ལ། དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་ཡང་། གང་གི་རྣམ་བར་
ཤེས་བ་ནི། །མི་ཤེས་བ་ཡི་ཉེར་ལེན་རྒྱ། །ཞེས་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་མིན་བ་
རྣམས་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་བའི་སྤྱིར་ཡང་གྲུབ། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་
རྣམས་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ལེའུ་གཉིས་བ་མདོ་སྡེ་བ་
རང་རྒྱུད་གི་གཞུང་ཡིན་ན་འགལ་བའི་ཉེས་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་
གི་གཞུང་ཡིན་བས་སྒྲིན་མེད་ཅེས་ཟེར་རྟོ། །ལྷ་དགའ་བའི་སློ་གྲོས་ཅན་སྤྱོད་
ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་གི་དོན་རི་ལྟར་འདོད་ཀྱང་། མདོ་སེམས་གཉིས་
ཀས་ཀྱང་གཞུང་དེའི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་བ་ལ་བྱེད་ན། མདོ་སྡེ་བས་
གཞུང་དེའི་དོན་དང་འགལ་བར་སྤྲས་ཀྱང་སྒྲིན་མེད་དེ། གཞུང་དེའི་དོན་མདོ་
སེམས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་བའི་སྤྱིར། ཅེས་བར་འགྱུར་བས་
སྤྲས་བ་ཅམ་ནས་རང་གི་སློ་གྲོས་ཀྱི་རྒྱས་བ་གསལ་བར་བྱས་བ་ཡིན་ནོ། །
མདོ་སེམས་གང་རུང་གཅིག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བའི་གཞུང་ཡིན་ཀྱང་།
ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་དུ་འདོད་ན་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བའི་གཞུང་
མི་སྤྱིད་བར་འགྱུར་རོ། །ལེའུ་གཉིས་བ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ཡིན་
ཅེས་བ། མདོ་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ལེའུ་གཉིས་བ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་
བ་དང་། དབྱུ་མ་བ་སོགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་
ཅིང་། སྐབས་སུ་ཡང་མ་བབ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་ལ་བརྗོད་

པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་གྲིས་སོ།།

འོ་ན། བྱེད་རང་ག་ཟུགས་མེད་ཁམས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་
ཁམས་སུ་སྐྱེ་བའི་བར་སྤིང་གྱི་ལུས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཉིར་ལེན་ངི་ལྟར་སྐྱ་
ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ནི་ག་ཟུགས་མེད་ཁམས་ནས་འཆི་འཕོ་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྤྲོད་ན་
ཡོད་པ། འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་སྡོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་
བག་ཆགས་ཉིད་དེའི་ཉིར་ལེན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། འདི་ནི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་
དག་གི་གཞུང་ལུགས་པལ་ཆེ་བ་དང་མ་ཐུན་ཅིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒོ་ཉིད་
ལ་ནི་བརྟེན་པ་འགའ། །དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས། །དེ་སྤྱིར་སྒོ་ལས་
དབང་པོ་ཡིན། །ཅེས་བཤད་པའི་དོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་ཡིན་ལ། རྒྱུ་
ལས།ག་ཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ལས་ཤི་འཕོས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སྐྱེད་པ་
ལའང་། དེ་ཉིད་འདུ་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཀྱང་འདི་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ནི་ལས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཉི་མ་སྤྲས་
པས་ཀྱང་། ག་ཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ནས་ཤི་འཕོས་པའི་ལུས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་ལུས་སྐྱེ་བ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སྐྱེ་མཆེད་ལུས་འདུས་བྱས་པའི་བག་
ཆགས་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །འོ་ན། བག་ཆགས་ཉིར་ལེན་ཡིན་
ན་ཤེས་པ་ཉིར་ལེན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་འགའ་ཏེ། བག་ཆགས་རྣམས་
ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེ་ན། བག་ཆགས་རྣམས་ཤེས་པར་འདོད་པ་འདི་
ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་ལ་འདྲེས་པར་མ་བྱས་པའི་བབ་ཅོལ་ཏེ། འདི་
ལྟར་བག་ཆགས་རྣམས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་གང་ལ་ལྟན་པའི་ཤེས་པ་དེ་

ཡིན་ནམ། དེ་ལས་གཞན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིད་ཤེས་དག་བའི་སྟངས་
ཡོད་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དག་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདྲིན་ན། ཡིད་ཤེས་
དག་བའི་སྟངས་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དག་བར་ཐལ་
ལོ།

གཞན་ཡང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྟངས་ཡོད་པའི་འདྲིན་ཆགས་ཀྱི་བག་
ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་གི་བག་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་སུ་ཐལ་ལོ། །
འདྲིན་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་གཙོ་བོ་ཡིད་ཤེས་རྣམས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་
ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །བག་ཆགས་དེ་དག་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། འོ་ན། བག་ཆགས་དེ་དག་ཉེར་ལེན་རྣམས་ཐ་དད་པ་ལས་སོ་སོར་སྒྲེས་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདྲིན་ན། འདྲིན་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་རྣམས་ཐ་དད་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རང་གང་ལ་ལྟན་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པར་
ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ན་བག་ཆགས་རྣམས་རྟོག་པ་ཡིན་ནམ། རྟོག་མེད་
ཤེས་པ་ཡིན། ཤེས་པ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་སྤྱེ་བའི་ཤེས་པ་ལ། དེ་གཉིས་
གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྤྲིད་དོ། །རྟོག་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་
རྟོག་པ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པ་སྤྲིད་པར་ཐལ་ཏེ། བག་
ཆགས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པ་སྤྲིད་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
ན། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་སུ་མི་འཐད་པས་ཡིད་ཤེས་སུ་འདྲིན་དགོས་ལ། དེ་
ལྟར་ན། ཡིད་ཤེས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཐལ་
བའི་སྒྲོན་སོ་ན་གནས་སོ། །ཅི་སྟེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་མིག་ཤེས་ཡིན་

ལ། ཉན་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཉན་ཤེས་ཡིན་ཅིང་། ཚུལ་འདིས་བག་ཆགས་
ཤེས་པར་འགྱུར་ཚུལ་མཐའ་དག་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་
མེད་ཁམས་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྒོ་ལྡེའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་
དག་གི་བག་ཆགས་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་བག་ཆགས་ཤེས་པར་འདོད་
པ་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་ཞིང་རིགས་པའི་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་དག་གི་
ཐུན་སྐྱེལ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བག་ཆགས་ཉར་ལེན་ཡིན་ན། བག་ཆགས་
འདོག་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱང་ཉར་ལེན་དུ་འདོད་དགོས་ལ། ལས་རྣམས་ནི་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཤེས་པས་ལུས་ཀྱི་ཉར་ལེན་བྱེད་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་སོ་ཞེ་
ན། ལས་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཉར་ལེན་ཡིན་ཡང་། ལས་རྣམས་ནི་
རང་གི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་གྱི་ཉར་ལེན་མ་ཡིན་པས་
སྒྲོན་མེད་ལ། ལས་རྣམས་རང་གི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུའི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་
པ་ལ་དགོངས་ནས། གཟུགས་སོགས་བཞིན་སྒྲོན་མེད་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་
དུ། ལས་རྣམས་བདག་སོ་མ་ཡིན་ན། །དེར་ཡང་བཅད་པ་མཚུངས་སྤྱིར་རོ། །
ཞེས་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་
སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱན་གསུམ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱན་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ།

ད་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་

བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
རྒྱུ། བདག་རྒྱུ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དོས་གཟུང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ།
དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་ལྟ་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན་རྒྱུ་འཛིན་མིག་
ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྒྱུ་པོའི་རྣམ་པ་དང་། རྒྱུ་པོར་སྒྲུང་བ་དང་། རྒྱུ་པོ་དང་
རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཤེས་པ་སྒྲ་མ་དང་། ཤེས་
པ་སྒྲ་མ་དེའི་སྟངས་གི་རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡུལ་ཀྱི་རྣམ་ལྟ་དུ་སྦྱེད་པའི་
རྒྱས་པ་རྣམས་གང་རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་དུ་འདོད་པར་བྱ་
ཞེ་ན། རྒྱུ་པོ་དང་རྒྱུ་པོར་སྒྲུང་བ་དང་། རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་
རྒྱུ་པོའི་རྣམ་པ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་དུ་མི་
རིགས་ཏེ། དེའི་དམིགས་རྒྱུ་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། རྒྱུ་པོ་
སོགས་གསུམ་ནི་རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས།
རྒྱུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱར་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་ཡང་དེའི་རྒྱར་མི་འགལ་ན། བདག་སྦྱེ་སྦྱིད་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་
རང་ལས་རང་སྦྱེ་ན་བདག་སྦྱེར་འགྱུར་ཡང་། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
ཆོས་ལས་སྦྱེ་བས་བདག་སྦྱེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། གངས་ཅན་པས།
བུམ་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་འཛིན་པ་ལས་སྦྱེ་བར་ཁས་སྒྲངས་པ་
ཡང་། བདག་སྦྱེ་ཁས་སྒྲངས་པར་མི་འགྱུར་བས། འཕགས་པ་སྦྱ་སྦྱབ་ཡབ་
སྲས་སོགས་ཤིང་ཏྲ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གིས་བུམ་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་

གྲུར་བའི་འཇིམ་པ་ལས་སྐྱེན་བདག་སྐྱེར་འགྲུར་བའི་སྐྱེན་བརྗོད་མཛད་པ་
མཐའ་དག་མི་རིགས་པར་འགྲུར་ལ། བྱམ་པ་ལས་བྱམ་པ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པའི་
མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་པ་སྲུ་ཡང་མེད་པས་བྱམ་པ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་
པའི་མཐའ་ལས་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱལ་བ་སྲུ་ཡང་མེད་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ།
ཚུལ་འདིས་ནི་བདག་སྐྱེའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་བཅད་དོ།

གཞན་ཡང་། སྡོན་པོ་སོགས་གསུམ་ནི། སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་
དམིགས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རྩལ་
གཅིག་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཟུབ་པ་མེད་ན། རྒྱ་འབྲས་རྩལ་གཅིག་
དང་དུས་མཉམ་སྤྱིད་པར་ཐལ་ལོ།

གཞན་ཡང་། སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན། སྡོན་པོ་
སོགས་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་
སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་སྡོན་འཛིན་
མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཟུར་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ན་ཡང་དེ་དང་
དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་དེ་དང་དུས་
མཉམ་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་ཡང་དེའི་དངོས་
རྒྱ་ཡིན་དགོས། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ན་ཡང་དེའི་དངོས་རྒྱ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྡོན་པོ་སོགས་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
རྒྱུན་དུ་ཁས་སྤངས་ན་དེ་དག་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དུས་མི་མཉམ་ཞིང་

རྩལ་ཐ་དད་པའམ། ཡང་ན་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡང་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཞིང་
རྩལ་གཅིག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས་ཅད་
འགྲིག་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒོན་པོ་སྒོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ལ།
འོན་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་སྒོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་
རིགས་པས་དབྱུད་པའི་ཆེ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་ལ།
རིགས་པས་མ་དབྱུད་པའི་ཆེ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཀྱང་རྩལ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རིགས་པ་ཡང་རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱུད་པའི་རིགས་པ་ཡིན་གྱི།
དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འོ་ན། དེ་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་ཡིན་པའི་ཆེ་རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱུད་དུ་རྩང་ངམ་མི་རྩང་། མི་རྩང་
ན། རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་འབྲས་སྲིད་པར་འགྱུར་
རོ། །རྩང་ན། དེའི་ཆེ་རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། རྒྱ་འབྲས་རྩལ་
སྤྱུ་མ་གྲུབ་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གྲུབ་ན། དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཐ་
དད་གང་རྩང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་
དེ་གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཐ་དད་གང་རྩང་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེ་དེ་
གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་བྱར་སྤྱི་གཉིས་ཀ་
དངོས་སྤྱུ་ཁས་ལེན། འདོད་ན། དེ་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །རྩལ་སྤྱུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་

དཔྱེད་པའི་རིགས་པ་དོན་དམ་དཔྱེད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་
དང་། ཁྱོད་རང་གིས་རྩལ་གྱིས་དང་དོན་དམ་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྦྱངས་པ་ནང་
འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་། རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ཆེ་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་
དེའི་དམིགས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་དམིགས་རྒྱུ་གཞན་ཡང་
མེད་པར་འདོད་དགོས་པས། རྒྱུ་གསུམ་ལས་མ་སྦྱེས་པའི་དབང་པོའི་
མདོན་སྤྲུལ་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་དབང་པོའི་མདོན་སྤྲུལ་
ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུ་གསུམ་ལས་མ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྤྲོད་
པར་འདོད་པའི་ཁྱོད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་
གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྤྲུལ་མ་ཉིད་དམིགས་རྒྱུ་དུ་འདོད་
པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་བདག་རྒྱུ་ཀྱང་ཤེས་པ་སྤྲུལ་མ་ཉིད་ལ་འདོད་
དགོས་པར་མཚུངས་པས་དབང་པོའི་མདོན་སྤྲུལ་ལ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྤྲུལ་ལས་ཐ་དད་པའི་དངོས་རྒྱུ་མི་སྤྲོད་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་ལྟ་ན། དངོས་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྤྲོད་པར་བཤད་
པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཉེར་ལེན་གྱིས་འབྲས་བུ་
སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལ་སྤོས་དགོས་པས་མ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་རོ།།

ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མའི་སྤྲོད་གི་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྟ་
དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉིད། དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དབང་
ཤེས་སྤྲུལ་མའི་སྤྲོད་གི་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་སྐྱེད་པའི་

རུས་པ་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ཅིང་། ཤེས་པ་སྤྱི་མ་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་སྦྱེད་པའི་
 རུས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ལ། རུས་པ་ཡང་རུས་པ་ཅན་ལས་གཞན་མ་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར། དབང་ཤེས་སྤྱི་མའི་རྒྱུན་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་སྒྲིག་པ་ཐ་
 དད་དོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །རྒྱུན་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དེ་ནི་མ་
 དེས་ཏེ། སྦྱབ་བྱེད་དེའི་དོན་ནི། རྒྱུན་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ། རྒྱུན་གསུམ་
 ཤེས་པ་གཅིག་གི་རུས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རུས་པ་རུས་པ་ཅན་ལས་གཞན་
 མིན་པའི་སྤྱིར། ཅེས་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ལྟར། མིག་ཤེས་གཅིག་གིས་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སྣ་ཚོགས་
 མཐོང་བ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་རྣམས་ཚོས་ཅན། ངོ་བོ་གཅིག་
 ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་གཅིག་གི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དབང་
 ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཏྲགས་བྲབ་
 ཁས་སྤངས། འདོད་ན། སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །ཞེས་སེམས་ཅམ་པའི་
 ལུགས་ལའང་སྔོ་སེར་རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་
 དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱུན་ཀྱང་ཡིན་པས་དམིགས་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
 རོ་ཞེས་ཁས་སྤངས་ནས། ཤེས་པ་སྤྱི་མའམ་དེའི་སྤྱོད་གི་རུས་པ་དམིགས་
 རྒྱུན་ཏུ་འདོད་པ་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དང་
 ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་འདོད་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་
 དུས་མཉམ་ཡིན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་ནང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་
 སྤྱི་སྤྱོད་དུས་མཉམ་ཏུ་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། དེ་ལྟར། དབང་ཤེས་སྤྱི་

མའི་ནང་སེམས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་དོན་དུ་འགྱུར་བས་དབང་ཤེས་སྤྱི་
མ་དབང་ཤེས་སྤྱི་མ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ།།

འོ་ན། འཐད་པའི་སྤྱོད་གས་གང་ཡིན་ཅེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་།
སྟོབ་དཔོན་སྤྱོད་གས་སྤང་གིས། དམིགས་བརྟག་ཏུ། རང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི།
སྤྱི་རོལ་ལྟར་སྤང་གང་ཡིན་པ། །དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྤྱིར། །དེ་རྒྱུན་
ཉིད་ཀྱང་ཡིན་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་པའི་དམིགས་རྒྱུན་དང་།
ཡང་ན་རྒྱས་པ་འཛོག་སྤྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན། །ཅེས་པའི་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་
ལས། དང་པོའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་སྤྱི་རོལ་ལྟར་སྤང་བའི་
སྟོན་པོ་སོགས་ནི། དབང་ཤེས་དེ་དང་དེའི་དོན་ཏེ། དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་
དེའི་རྒྱུན་ཡང་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་སྤྱིར་དམིགས་པ་
ཡིན་ཅེ་ན། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྤྱིར། ཅེས་སྟོས་ཏེ། དེའི་དམིགས་པར་ཐལ།
དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅེས་པའོ། ། ཅིའི་སྤྱིར་
རྒྱུན་ཡིན་ཅེ་ན། གཅིག་ཆའང་མི་འཁྲལ་སྤྱིར་ན་རྒྱུན། །ཅེས་སྟོས་ཏེ། དབང་
ཤེས་ལ་སྤང་བའི་སྟོན་པོ་དེ་དབང་ཤེས་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པས། དུས་མཉམ་ཡིན་ནའང་རྒྱུན་དུ་འཐད་དེ། ཁོ་ཡུལ་དུ་ཡོད་
ན་སྟེ་མེད་ན་མི་སྟེ་བས། ཁོ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་སྟོག་མི་འཁྲལ་བའི་སྤྱིར། ཅེས་
པའོ། །གཞན་དག་གིས། དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྤྱིར། །ཅེས་པ་ལ་ཐ་སྙད་
དུ་སྤྱི་དོན་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྤྱིར། ཅེས་
པའི་འབྲུ་སྟོན་བྱས་པ་ནི། རང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་

ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ཅེས་བསྐྱོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་
ཡོད་པ་ལ་སྐྱབས་འདིར་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་དག་པར་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང་། རྟེན་ཡིན་པ་གང་གི་
ཡང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་སྐྱབས་སུ་མ་བབ་པའི་ཕྱིར། གཞུང་གི་
དགོངས་པ་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པས་བཤད་པ་འདི་ནི་རྣ་བ་བྱང་བར་བྱེད་པ་
ཙམ་ཡིན་ནོ།།

གཞུང་འདིས་བསྟན་པའི་དམིགས་རྟེན་གྱི་ཚུལ་འདི་ཡང་རྒྱ་འབྲས་
དུས་མཉམ་སྲིད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ལ་རྩལ་གཞན་གྱིས་མ་བྱུང་བར་འདོད་
པ། ཚོས་མངོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་དག་གི་
འདོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཉིད་ཀྱི་འཐད་པའི་སྟོགས་
རྣམ་པར་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་འཐད་པའི་སྟོགས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་
དམིགས་རྟེན་སྟོན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ཡང་ན་རྒྱས་པ་འཛོག་ཕྱིར་
རིམ་གྱིས་ཡིན་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ངེ་ལྟར་བྲང་ཞེ་ན། དེ་ལ་
ཡང་ན་ཞེས་པ་ནི། རང་འབྲེལ་གྱི་མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆོག་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་
དཔོན་སྤྲུལ་མ་དག་དེ་ལྟར་འཆད་མོད་གྱི། ཡང་ན་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་པར་
བྱེད་དོ་ཞེས་པའོ། །རྒྱས་པ་འཛོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན། །ཅེས་པའི་དོན་ནི།
དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མ་སྤྲུལ་མའི་སྟངས་གི་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
ལྟར་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མའི་དམིགས་རྟེན་

ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་དེ་དག་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཛོག་
 པའི་རྒྱན་ཡིན་པའི་སྤྱི་ར་ཅེས་པའོ། །དེས་ན་རུས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས།
 འཛོག་སྤྱི་ར་ཅེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་རུས་པ་འཛོག་པའི་
 སྤྱི་ར། ཅེས་སྒྲེལ་ནས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་མ་འབྲེལ་ཏེ། དབང་ཤེས་སྤྱི་
 མའི་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་སྤྱི་མ་ལ་རུས་པ་འཛོག་པའི་སྤྱི་ར།
 ཟེར་ན། སྐྱབ་པ་མ་འབྲེལ་ལ། སྤྱི་མའི་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་མ་ལ་རུས་
 པ་འཛོག་པའི་སྤྱི་ར། ཅེས་ཟེར་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱན་དབང་ཤེས་
 ཀྱི་བརྒྱད་རྒྱར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱི་ར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་སྤྱི་
 མའི་སྤྱི་ར་གི་རུས་པ་དབང་ཤེས་སྤྱི་མའི་དམིགས་རྒྱན་དུ་བཞག་པ་དེ་ཡང་།
 དབང་ཤེས་སྤྱི་མ་དེའི་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱན་ཡང་ཡིན་པས་དེའི་
 དམིགས་རྒྱན་དུ་འཛོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དབང་ཤེས་སྤྱི་མ་དེ་རང་གི་དམིགས་
 པའི་རྣམ་ལྟ་དུ་སྦྱེད་པའི་གཙུག་པོའི་རྒྱན་ཡིན་པའི་སྤྱི་ར། དེའི་དམིགས་རྒྱན་
 ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
 པ་ཤར་བ་ཐམས་ཅད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་གྱི།
 ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱི་ར་དབང་ཤེས་
 ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྟ་དུ་སྦྱེས་པས་ནི་ཤེས་པ་སྤྱི་མའི་སྤྱི་ར་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་
 དབང་གིས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པས། ཤེས་པ་སྤྱི་མའི་སྤྱི་ར་གི་རིགས་མཐུན་པའི་
 བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རུས་པ་དེ་ཉིད། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་སྤྱི་
 མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྟ་དུ་སྦྱེད་པའི་གཙུག་པོའི་རྒྱན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་

དེའི་དམིགས་རྒྱུ་དུ་བཞག་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་འོངས་
པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རབ་དུ་བརྩེང་བ་ཁོ་ནའོ།།

འོ་ན། དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་དུ། དམིགས་རྒྱུ་ལ་ཆོས་གཉིས་
དང་ལྡན་པ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་དོན་རིམ་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། དབང་ཤེས་ལ་
སྒྲིང་བའི་སྒྲོན་པོ་སོགས་དམིགས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་ཤེས་པ་དེའི་
དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པའི་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་
ཡིན་ལ། རྒྱས་པ་དམིགས་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་དབང་
ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིན་པ་ཉིད། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དོན་
ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། རེས་འགའ་ནི་རྒྱས་པ་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་འབྱུང་ལ། རེས་
འགའ་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ལས་རྒྱས་པ་འོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དེ་གཉིས་
གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཅི་དགར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནང་
གི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སྤྱིར། དམིགས་པའི་རྒྱུ་དུ་
འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་རང་ལྷགས་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་ཡིན་ན་དབང་
ཤེས་དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་ལ། དབང་ཤེས་
དམིགས་པའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེད་བྱེད་ཡིན་ཡང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་
ཡིན་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཤེས་བྱའི་དམིགས་པ་མཐའ་དག་ལ། །

སྒྲོ་གྲོས་ཚུལ་བཞིན་དམིགས་པ་ཅན། །

ཁོ་བོས་དབང་ཤེས་དམིགས་རྒྱུན་ནི། །

འཁྱུལ་མེད་དམིགས་བརྟག་ངི་བཞིན་བཤད། །

ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དོ། །

ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཤད་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་
དགོས་པ་བཤད་པ་དང་། རྟགས་དགོད་ཅིང་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་དང་།
རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། བྱི་རྒྱལ་དོན་སྤྱོད་པའི་ངོར་སྤྱོད་སེམས་ཅམ་བས་དབང་
ཤེས་ལ་བྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་སྤྱོད་སོགས་རྣམས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མིན་པར་
བསྐྱབ་པའི་བྱིར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་སེམས་ཅམ་བས་ཡུལ་ཤེས་
ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ནི།
ཡུལ་གང་རང་འཇིན་གྱི་ཤེས་པ་གང་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ན་
ངེས་པར་ཡུལ་དེ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཡུལ་དེ་
རྣམས་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རྣམས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སྤྱོད་སོགས་རྣམས་ནི་རང་འཇིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་

ལས་རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་
སྒྲ་སོགས་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་ལྟ་བུར་སྒྲང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་ལ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཤེས་པ་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་གྲུབ་པར་
འདོད་དགོས་པས། དེའི་སྤྱིར་དེ་དག་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་དང་
རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་དགོས་
པ་ཡིན་གྱི། ལྟས་བྱིན་གྱི་སེམས་ལྟ་བུ་ལྟས་བྱིན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་
ཤེས་ལྟ་བུ་ལས་རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་རུས་ཤིང་། མ་བསྒྲུབས་
ཀྱང་ལྟས་བྱིན་གྱི་སེམས་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་ཐལ་བའི་སྒྲོན་ཡང་མི་འགྱུར་བས།
དེའི་སྤྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འགའ་ཞིག་ལྟན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་
ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོན་པོ་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་ཅན་སྒྲོན་འཛིན་མིག་ཤེས་
སོགས་དང་རྩས་གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་ན་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་དགོས་པར་
འགྱུར་བས་རྩས་གཅིག་དུ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་
ཡིན་གྱི། སྒྲོན་པོ་སོགས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་
རྩས་གཅིག་དུ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སྒྲོ་སོགས་ནམས་ཀྱན་མཁྱེན་
ཡེ་ཤེས་དང་རྩས་གཅིག་དུ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བས་
ན། ད་ལྟ་གངས་ཅན་གྱི་རྟོག་གོ་བ་པལ་ཆེ་བ་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ལྟར་ན་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཀྱན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་དང་བདག་འཛིན་

ཀྱང་རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་རྩལ་
གཞན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་རྟགས་དགོད་ཅིང་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ་ལ། རྟགས་
འགོད་པ་ནི། གང་ཞིག་གང་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་དེ་དེ་དང་
རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱི་དང་མཉན་བྱ་བ་ཞིན། སྡོན་འཛིན་མིག་
ཤེས་ལ་སྤྱང་བའི་སྡོན་པོ་དང་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བའོ། །འདིའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ལ། ཁ་ཅིག་སྡོན་
པོའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཙན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། བྱི་གྲོལ་མདོ་སྡེ་པས་སྡོན་
འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་
རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ལ། བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་དེ་འབྲའི་རྣམ་པ་གཞི་མ་
གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་ཙན་མ་ཐུན་སྤྱང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཁ་
ཅིག་སྡོན་པོར་སྤྱང་བ་ཆོས་ཙན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྡོན་པོར་སྤྱང་བ་
ཆོས་ཙན་དུ་འཛིན་ན། སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཡིན་པའི་རྟགས་མི་འགྲུབ་སྟེ། མིག་ཤེས་ལ་སྡོན་པོར་སྤྱང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་
རོ། །སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྡོན་པོར་སྤྱང་བ་ཆོས་ཙན་དུ་འཛིན་ན་བྱེ་བྲག་
སྤྱི་བའི་ངོར་ཆོས་ཙན་མི་འགྲུབ་སྟེ། བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་ནི་དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་
པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པར་མི་འདོད་པས་མིག་
ཤེས་ལ་སྡོན་པོར་སྤྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་རོ། །བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་
མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་མི་འཛིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཅི་ཡོད་ཅི་ན།

མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་ན་རི་བོ་སོགས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་
གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། མིག་ཤེས་ནི་སྒྲིགས་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་
སྒྲིམ་དུ་བསམས་ནས་མིག་དབང་གིས་གཟུགས་འཛིན་གྱི། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་དག་འདོད་
པར་བྱེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་མཛོད་ལས། བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་འདོད་པ་འཆད་པ་ན།
མིག་གི་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན།
གང་སྤྱིར་བར་དུ་ཆོད་པ་ཡི། །གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་སྤྱིར་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་བས་ན་རང་གི་ལྷགས་ནི། གཟུགས་སྒྲིབ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་ཉིད་ལ་
དོན་དུ་སྒྲིབ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་དུ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀས་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་
གྲུབ་ཅིང་། རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་
ཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཡུལ་ལྔ་པོ་དེ་ཉིད་དོན་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་
དུ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་རིག་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་
ཀྱིས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་དུ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས།
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་རང་རང་གི་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྫས་
གཅིག་དུ་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ།
དེའི་སྤྱིར་སྤྱོད་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲིབ་པའི་ལྷན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་སྤྱོད་པོ་ཉིད་གཟུང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ།

སྐབས་འདིར་གཞན་གྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅུང་ཟད་དགག་པར་བྱ་སྟེ།
 དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སྟོན་པོ་སོགས་
 ཚེས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྟེར། དེའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡང་སྟོན་པོ་གཞི་གྲུབ་ན་བཅའ་པོ་གཞི་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་སྟེ་རོལ་གྱི་དོན་
 ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་སྟེར་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་
 ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོལ། །དེ་ལྟ་ན། ཞེས་བྱ་ཚེས་ཅན། སེམས་ཙམ་
 པའི་ལུགས་ལ་ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེའི་ལུགས་
 ལ་གཟུགས་ཕྱང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྟེར། འདོད་ན། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་།
 སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པར་འགྱུར་བས་
 སེམས་ཙམ་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་པལ་ཆེ་བ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་
 ལ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོབ་པའོ། ཡང་ན་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ལུགས་པལ་ཆེ་བ་
 ནས་ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ལན་མང་དུ་འབྱུང་བ་དག་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་
 བསྟོན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོས་ཞིག་གཞན་ཡང་། ཞེས་བྱ་ཚེས་ཅན། སྟོ་སེར་
 རྩས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་
 མཐུན་དཔེར་བཀོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་
 ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལ་སྟོ་སེར་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འཐད་པའི་སྟེར། འདོད་ན།
 སྟོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །སྟོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པ། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །
 གཞན་ཡང་། སྟོགས་འདི་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི་ཁམས་གསུམ་དང་སྐྱ་གསུམ་ལ་

སོགས་པ་འཁོར་འདས་གི་རྣམ་གཞག་པལ་ཆེ་བ་ཁས་སྦང་བའི་ཐབས་མེད་
པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ།།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྡོ་སེར་སོགས་གཞི་གྲུབ་ཀྱང་། སྡོན་པོ་སྡོན་པོ་མ་
ཡིན་གྱི། སྡོན་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་བའི་ལྷགས་ལ་སྡོ་
སེར་སོགས་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་ཡིན་
ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྡོན་པོ་ནི་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་སོགས་སྤྱུ་ཁས་སྦང་
བར་བྱའི། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སྡོ་སོགས་བཅའ་པོར་འདོད་དགོས་པས་སྡོ་
སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྡོན་པོ་ཡིན་
ན་ཀྱང་མཐུན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་བྲུབ་པར་ཐལ། སྡོན་པོ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་
ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡིན་པས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདིས་མཆོན་ནས།
གཞི་གྲུབ་ན་ཀྱང་མཐུན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་བྲུབ་པར་སྤྱད་དགོས་པར་འགྱུར་
རོ། །གཞན་ཡང་། སྡོན་པོ་ཆོས་ཙམ། བྱོད་རང་རིག་མདོན་སུམ་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱོད་རང་འཛིན་པའི་མདོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས་སྦངས།
འདོད་ན། སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་འབྱུང་དོ། །ཚུལ་འདིས་མཆོན་ནས།
གཞི་གྲུབ་ན་རང་རིག་མདོན་སུམ་དུ་ཡང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་སྦང་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙམ། གཟུགས་ཙམ་གྱི་སྐྱེས་བྱ་ཡིན་ན་
མིག་ཤེས་ཡོད་པས་བྲུབ་པར་ཐལ། གཟུགས་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ཡིན་པས་
བྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེས་བྱ་ལོང་བ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཚུལ་

འདིས་མཆོན་ནས་སྐྱ་ཡིན་ན་ཉན་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། སྐྱེས་བུ་
འོན་པ་མི་སྤྲོད་པ་སོགས་སྤྱ་ཐལ་བའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུགས་སྐྱ་དྲི་རོ་
རེག་བྱ་ལྡ་ཚང་བའི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་སྒོ་ལྡའི་དབང་ཤེས་ཚང་བར་འགྱུར་
བས་མཐར་ཀ་བུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་བྱིར།
ས་སོགས་འབྱུང་བ་སྒོག་ཆགས་དང་། ཤིང་སོགས་སེམས་ལྡན་དུ་སྐྱ་བའི་
རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། གཅེར་བུ་པའི་རིང་ལུགས་ཆེས་གསལ་བར་བྱེད་པར་
འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྒོན་པོ་ཡིན་ན། སྒོན་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་
པར་ཐལ། སྒོན་པོ་ཡིན་ན་སྒོན་པོ་རང་ཉིད་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཡིན་
པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ།
སྒོན་འཛིན་མདོན་སྤུམ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་བམ་མ་ཁྲབ། མ་
ཁྲབ་ན། མདོན་སྤུམ་རྟོག་བཅས་སྤྲོད་པར་འགྱུར་རོ། ཁྲབ་ན། སྒོན་པོ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་སྒོན་འཛིན་མདོན་སྤུམ་ཡིན་པའི་
བྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ།།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དག་
གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཆེ་དག་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་
མི་འགལ་བར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་དག་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་
མིག་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིས་མཆོན་ནས་མིག་ཤེས་ཡིན་ན་
མི་འགལ་བས་ཁྲབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ལྟས་བྱིན་འགོག་
པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལུས་གཟུགས་དྲི་རོ་རྣམས་ཀྱང་ལུས་ཤེས་

མིག་ཤེས་སོགས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པ་ལ་ཡང་སྒོ་ལྡེའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ་འགྱུར་ལ། རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱིའི་མཆན་དཔེ་གདུལ་བྱ་སོ་སྤྱིའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་
མཐོང་བའི་ཆེ་ཡང་། མཆན་དཔེ་དེ་དག་མིག་ཤེས་དེ་དང་དེར་འདོད་དགོས་
པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་དཔེ་སོ་སྤྱིའི་མིག་ཤེས་ཡིན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ། །དེ་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་བྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་དང་མང་པོ་དག་ཡོད་མོད་
ཀྱི་བྱེད་པར་བརྟུན་ཀྱི་ག་ལ་ལང་། སྒོ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ངེ་སྐད་
བརྟུན་པ་དག་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག་དེ་ཡང་སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་ལ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡིན་དགོས་ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། སྒོ་གྲོས་
ཤིན་ཏུ་ཅིང་བ་འགའ་ཞིག་ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་སེམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་
པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལའང་། ཤེས་པ་ངེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཅེས་བརྒྱལ་ཞིང་
བརྟགས་པ་ན། རང་འཇིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་སྒྲ་བ་ལས་གཞན་
པའི་ལན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་བརྟུན་པའི་སྒྲོན་ཀྱི་ཁུར་ཆེན་པོ་
དག་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་འབྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲོན་པོ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ།
ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ལ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་
བརྟུན་པའི་སྒྲོན་མཐའ་དག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་
པས་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་ན། ཕྱི་དོན་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་པས། དུག་
གིས་ཅིག་ཅར་སྒྱུར་བ་ན། །སྤྱི་རབ་རྩལ་ཆ་དུག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་

བྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གིས་གཞོད་པའི་བྱིར། རྣམ་རིག་
 པའི་ངི་ཙམ་ཡང་ངོ་བར་ག་ལ་འགྱུར། གོ་མི་ཚོད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཀྱང་
 ཡོད་པའི་གོ་མི་ཚོད་པར་མཚུངས་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་ཆད་པ་
 མེད་པ་པའི་སྟོགས་སུ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་བྱི་དོན་ཡིན་
 པས་ཐ་སྙད་དུ་བྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཚོད་ཅིང་། དོན་དམ་དུ་བྱི་དོན་ཡིན་པས་
 གོ་མི་ཚོད་ལ། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་ཡང་མིན་པའི་བྱི་དོན་ཕྱང་གསུམ་
 མེད་པས། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་གི་ཡང་བྱད་པར་མ་སྐྱར་བ་བྱི་དོན་ཡིན་
 པའི་གོ་ཚོད་དམ་མི་ཚོད་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། བདེན་
 གཉིས་ལ་ཕྱང་གསུམ་མེད་ཀྱང་བརྟག་པ་གང་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་མར་བདེན་
 གཉིས་ཆོག་གིས་ཟིན་པར་སྐྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ལྷས་
 བྱིན་ཐ་སྙད་དུ་འགྲོའམ་དོན་དམ་དུ་འགྲོ་ཞེས་མ་སྐྱར་བར། ལྷས་བྱིན་
 འགྲོའམ་འོན་ཏེ་མ་འགྲོ་ཞེས་ངེས་པ་ན། བདེན་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
 ལྷས་བྱིན་འགྲོ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞིང་། བེམ་པོའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་
 པའམ། རིག་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་བྱད་པར་མ་སྐྱར་བར། དུ་བ་
 ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་སྐྱས་ན། བེམ་རིག་གང་ཡང་མིན་པའི་དུ་བ་ཡོད་པར་
 ཁས་སྐྱངས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཚོད་
 དམ་ཞེས་ངེས་པའི་ཆེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་གོ་ཚོད་མི་ཚོད་འདྲིའམ། འོན་ཏེ་
 དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་གོ་ཚོད་མི་ཚོད་འདྲིའམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་
 པའི་ཡོད་པའི་གོ་ཚོད་མི་ཚོད་འདྲི་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ནི་འབྲས་

མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྒྲིམ་ཏྲག་སྟེ། བྱས་པའི་སྤྱིར་
ཅེས་བརྗོད་པ་ལ། སྤྱིར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་ཟེར་རམ། བྱས་པའི་བྱས་
པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་ཟེར་དམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བྱས་པ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་ཅེས་ཟེར། ཅེས་སྒྲིབ་ཡང་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚད་དུ་མི་
འགྱུར་ངོ། །

དེས་ན་ཚུལ་འདི་ནི་ལན་འདེབས་པར་མ་རྒྱས་པ་ན། གཏམ་ཤིན་ཏུ་
འདྲེད་བ་ཞིག་བྱའོ་སྒྲིམ་དུ་བསམས་ནས་གཡོ་རྒྱུའི་ཐོལ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་ཙམ་དུ་
ཟད་ངོ། །ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ཅེས་ཁས་སྤངས་པས། གཟུགས་
སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲིན་རྣམས་ཀྱང་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

ཁ་ཅིག་སྒྲིན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་རོལ་གྱི་
དོན་དང་སྒྲིན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་སྒྲིན་པོ་དང་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་
ཞེན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། ཅེས་གསུང་བའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲིན་འཛིན་
མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་བའི་ཡུལ་
དངོས་སུ་རིག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲིན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་
དེ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་རིག་ཏུ་
འགྱུར་བས་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཙན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་
ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་འདི་དོན་དམ་པའི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པར་

ཐལ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྟད་དུ་གཟུང་ནམ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་པར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་འདོད་
 དགོས་པས་སེམས་ཙམ་པའི་ངི་ཙམ་ཡང་མི་དོད། །གཞན་ཡང་ཐ་སྟད་ནམ་
 པར་འཛོག་པ་ནི། ཐ་སྟད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་སོགས་
 གློ་འཁྱལ་པ་གང་ཡིན་གྱིས་གཞག་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ཐ་སྟད་ནམ་
 པར་འཛོག་པའི་ཆེ་འགལ་འདུ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པར་སྤྱད་གོས་སོ་ཞེས་གོང་དུ་
 བཤད་ཅིན་ཏོ། །དེ་བས་ན་གཞན་དག་གིས་ནམ་པར་བརྟགས་པ་དག་ནི་
 ཆོག་ཙམ་ཞིག་སྤྱིང་པོར་བད་དོ།

འོ་ན། རང་གི་ལུགས་ལ་སྤྱོ་སོགས་ཤེས་པའམ་བེམ་པོ་གང་དུ་འདོད་
 པར་བྱ་ཞེ་ན། བེམ་པོ་ཡིན་ན་ནི་རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྤྱི་དོན་ཡིན་
 པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་དང་། ཤེས་པ་ཡིན་ནའང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་
 རིག་པའི་སྤྱིར། ལྷོགས་དེ་གཉིས་ཀ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། འདི་ལྟར་ཚུར་མཐོང་
 དབང་ཤེས་ལ་རྒྱང་ཆད་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་སྤྱོ་སོགས་ནམས་ནི་རང་འཛིན་
 ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་རང་འཛིན་
 ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། བེམ་རིག་
 གང་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ།

འོ་ན། སྤྱོན་པོ་དེ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འང་བདག་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེ་
 ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་བའི་སྤྱོན་པོ་ནམས་ནི་
 དབང་ཤེས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་སྤྱོན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟོགས་

གྱིས་འགྲུབ་ལ། གུན་མཁུན་ཡེ་ཤེས་དང་སྟོན་པོ་སོགས་རྩལ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་
མི་རུས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བཀོད་ན་སྟོགས་ཆོས་མི་
འགྲུབ་ཅིང་། རྟགས་གཞན་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གང་དག་བཅའ་རིག་གང་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྤྱིད་པར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་
སྟེ། གྲེ་བྲག་སྐྱབས་ནམ་མཁའ་སོགས་དང་། མདོ་སྡེ་པས་སྐྱེས་བྱ་སོགས་
དང་། སེམས་ཙམ་པས་འགོག་སྟོམས་སོགས་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་པལ་ཆེ་བས་
བཅའ་རིག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཁས་སྦངས་ཞིང་། ཐམས་ཅད་
གྱིས་བག་ཆགས་སོགས་བཅའ་རིག་གང་ཡང་མིན་པའི་དངོས་པོ་མང་དུ་
ཁས་ལེན་དགོས་པས། དངོས་པོ་ལ་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ན་བཅའ་རིག་པ་
གཉིས་ཞེས་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ནས་ལན་མང་དུ་སྐྱས་པའི་འདོན་
པ་གོམས་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཆོས་
ཅན་གྱི་དོན་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

དཀྱིལ་སྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་དག་ན་
རེ། རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་ན་རྩལ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་
བརྟན་པ་ལྟར་ན་རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་
ནི། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན་བདེན་ཡང་། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལ་
གོང་དུ་སྟོན་བརྟན་ཅིན་ཏོ། །

དེས་ན་སྟོན་པོ་སོགས་ནི་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དང་རྩལ་
གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རྣམ་བདེན་རྟོག་གཉིས་ཀ་མཐུན་པའི་སྤྱིར་དང་། ཆོས་

ཅན་དུ་ཡང་སྡོ་སོགས་ཉིད་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། རྩམ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་རྩམ་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པ་མེད་ལ། གང་དུ་བསྐྱབས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཀྱང་སྡོ་དོན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

རྟགས་ཀྱི་དོན་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། ལྟན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་དོན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྡོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་གིས་སྡོ་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་ན། དེ་གཞན་རིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྡོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་ཡིན་ན་སྡོ་པོའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་དངོས་སུ་ཤར་བ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། མིག་ཤེས་ལ་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཡང་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ལ་སྟོས་པའི་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྟགས་སུ་འགོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་གཞི་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རྟེ། གཞན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་སྡེ་སྡེ་སོགས་མཚུངས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ལ་སྟོས་ཞེས་པའི་དོན་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་སྒོས་སྡོ་པོ་ནམ་དམིགས་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་དགོས་པ་བཞིན་དུ་

སེམས་ཅན་གང་གི་སྒོ་ས་སྒོན་པོ་དམིགས་པ་དེས་དེ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་
དམིགས་པས་བྱུང་ཅེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་དེར་འཛོག་ན། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་
སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྟོས་པའི་
སྤང་གཉིན་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་ན་དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་སྤང་བ་
བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་དེ་སྐྱེས་ནས་སྤང་བྱ་
བདག་འཛིན་དེ་སྤང་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། བདག་མེད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྟོས་
པའི་གཉིན་པོར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་རྒྱུད་ལ་གཉིན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྤིང་པར་ཐལ་ལོ། །

ལྟན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། །ཅེས་པ་ཙམ་རྟགས་སུ་བཀོད་
ན་སྤང་གཟུགས་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་སྒོ་ལ་བསྟོས་ནས་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་པར་ངེས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ནི་སྒྲིན་དང་སྒྲིན་མ་ཡིན་པའི་འཇུག་པ་སྒོ་ལ་མ་ཤར་བར་བཟད་
དེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་སྒོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ལྟན་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ།
རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་ཙམ་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན་སྤང་གཟུགས་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་སྒོ་ལ་

བསྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པས་
 བྱུང་བའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱུང་བ་དང་ས་སྟོགས་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་བྱུང་
 བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གཅིག་ཡོད་ན་ཅིག་ཞོས་ཡོད་པས་བྱུང་བར་ཐལ་
 ལོ། །དེས་ན་ཚུལ་འདི་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱིས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་བར་ངེས་
 བའི་བྱིར། །ཅེས་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཅེ་འདྲི་བའི་བསམ་པས་རང་གི་
 མཚང་སྟོན་བར་ཟད་དོ།

ཡང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་བར་ངེས་པའི་དོན། སྟོན་པོ་དངོས་སུ་
 དམིགས་ན་སྟོ་དེས་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་དངོས་སུ་དམིགས་པས་བྱུང་།
 སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་ན་སྟོ་དེས་སྟོན་པོ་ཡང་དངོས་སུ་
 དམིགས་པས་བྱུང་བ་ལ་འདོད་པ་མང་དུ་སྤང་མོད། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྟོན་
 འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་དམིགས་བར་ཐལ།
 སྟོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འོག་ཏུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 གྱི་སྐབས་ནས་འཆད་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་བར་
 བྱུང་། །སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། བྱིར་
 ཀྱིས་སྟོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་བར་ཐལ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་
 དམིགས་པའི་བྱིར། འདོད་ན། གཞན་རིག་ཏུ་ཐལ་བ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་
 པའི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྟོན་འཛིན་
 ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། བྱིར་ཀྱིས་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་
 དངོས་སུ་དམིགས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། སྟོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་

ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེ་ལ་སྒྲུང་བའི་སྟོན་པོ་
གཉིས་གཅིག་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་སྟོན་གཅིག་དངོས་སུ་དམིགས་པར་
འདོད་པ་ཡིན་གྱི། སྟོན་པོ་ཙམ་དང་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ལྷས་བྱིན་དང་
མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་སྟོན་པོ་གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་
དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཆེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷས་བྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཆོས་ཙན།
ཁྱོད་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཐལ། མཆོད་
སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་སྟོན་པོ་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དོ། །
ལན་མེད་དོ།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན། གཅིག་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེར་ཅིག་
ཤོས་ཀྱང་ཡོད་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན།
བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་འགྱུར་
བས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་བས་ན་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་པར་ངེས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་ཅེས་པ་ནི་སྐྱབས་
འདིར་ཡུལ་དུས་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ནི་ཆོད་མས་དམིགས་
པ་དང་། ངེས་པ་ནི་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པས། གཅིག་ཆོད་མས་དམིགས་པའི་
དུས་དེའི་ཆེ་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཆོད་མས་དམིགས་པས་བྱུང་ལ། ཅིག་ཤོས་
ཆོད་མས་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་ཡང་གཅིག་ཆོད་མས་དམིགས་པས་
བྱུང་། ཅེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོན་པོ་སྟོན་འཛིན་མཛོན་སུམ་
ཆོད་མས་ནམ་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྟོན་འཛིན་མཛོན་སུམ་ཡང་

རང་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་དམིགས་པས་བྲལ་ལ། སྤྱོན་
འཛིན་མངོན་སྲུང་ཚད་མ་རང་རིག་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཆེ་
སྤྱོན་པོ་ཡང་སྤྱོན་འཛིན་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་དམིགས་པས་བྲལ་ཅེས་པ་ལྟ་
བུའོ།། ཚུལ་འདི་བྱ་རམ་གྱི་རོག་ཟུགས་ད་ལྟར་བ་ལ་མི་མཚུངས་སམ་ཞེ་ན།
མི་མཚུངས་ཏེ། མཚུངས་ན། བྱ་རམ་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བ་ན་རོ་སྤྱོད་བར་
ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །རྟགས་གྱི་དོན་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གཞན་དག་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ཞེས་པའི་དམིགས་པ་ཚད་མས་
དམིགས་པ་ལ་བྱས་ནས། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་གྱི་མཐུན་
དཔེར། རྩ་གཉིས་དང་། རྩ་བ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་བཞིན།
ཞེས་འགོད་པ་ནི། དེ་ན་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པ་སྟེ། རྩ་གཉིས་ཚད་མས་
དམིགས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་སྒྲུང་གི་
དབང་ཤེས་བཞིན་ཞེས་འགོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར། གྲེ་བྲག་སྤྲོ་བ་སོགས་སྤྱི་
གྲོལ་འགའ་ཞིག་གི་དོར་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཤེས་པ་
རྣམ་མེད་དུ་སྤྲོ་བའི་གྲོལ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན། རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བས་
རྩ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་
ཡིན་ཅེ་ན། དེའི་དོན་ནི། ངེས་པར་སྒྲོ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། ཅིག་ཅར་དུ་ནི་སྤྱོད་
འགྱུར་བའི། །ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་གིས་ནི་འགྲུབ་པར་
འགྱུར། །ཞེས་སྤྲོས་པ་ལ། འོ་ན། དབང་ཤེས་ལས་སྤྱོན་པོ་སོགས་གཞན་མ་
ཡིན་ན། རྒྱུ་ཚད་དུ་སྒྲུང་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་

ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་འབྱུང་པས་སྒྲ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་
དད་མཐོང་བ་བཞིན། །ཞེས་སྒྲས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར་ན། སྟོན་པོ་སོགས་དབང་
ཤེས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་གཞན་དུ་སྒྲ་བའི་དཔེར་བཞོད་པ་ཡིན་
གྱི། གཞན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེར་བཞོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་པར་ངས་པའི་ཕྱིར།།
ཅེས་པའི་ཕྱོགས་ཚུལ་ནི་རང་རིག་མདོན་སུམ་གྱིས་འབྱུང་ལ། འབྱུང་པ་
གཉིས་ལས། རྗེས་འབྱུང་ཚུལ་ནི། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངས་ཡིན་ན་རྗེས་
གཞན་མ་ཡིན་པས་འབྱུང་སྟེ། བན་ཚུན་ཐ་དད་གཅིག་དམིགས་ན་ཅིག་ཤོས་
དམིགས་དགོས་ན་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པས་འབྱུང་ཅིང་། ལྟན་ཅིག་གམ་དུས་མཉམ་
དུ་དམིགས་དགོས་པས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཁེགས་པས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངས་
ཡིན་ན་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པར་གྲུབ་ལ། བན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་
ཡིན་ན་བན་ཚུན་རྗེས་གཞན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྟོག་འབྱུང་ཚུལ་ནི། སྟོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །སྟོང་བའི་ངས་པ་
ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་རྗེས་གཞན་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་ངས་ཡིན་པར་འགལ་བར་ཐལ། རྗེས་གཞན་ལྟན་ཅིག་དམིགས་
ངས་ཡིན་པ་ཡོད་ན། སྒྲ་དུ་རུང་བ་ལས་དེ་འདྲ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །
ཅེས་སྒྲ་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གྱིས་རྗེས་གཞན་ལ་ལྟན་ཅིག་
དམིགས་ངས་བཀག་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་པོ། །དེ་འདྲ་ཡོད་ན་སྒྲ་རུང་ཡིན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངས་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཆད་མ་ལ་

སྒྲུང་བས་བྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། འོ་ན། གཙུག་པོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་
བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་ཐལ། སན་ཚུན་
གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཅིག་ཞོས་ཀྱང་ཚད་མས་
དམིགས་པས་བྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། གཙུག་པོ་སེམས་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་
རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་བས་བྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །ལྟན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་པ་འདོད་ན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཙུག་པོ་སེམས་དང་
དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པ་འདོད་པ་
ཡིན་ཏེ། གཙུག་པོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྣམས་ཐ་དད་
ཡིན་ན་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མེད་ཅིང་། དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དེ་བྱུང་
འབྲེལ་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རྟེན་དང་
བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། དེ་འདོད་ན། གཙུག་པོ་དང་འཁོར་གྱི་རྣམ་གཞག་
བཏགས་པ་ཅམ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་གཅིག་
ལ་རྟོག་པ་རིགས་མཐུན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
གཙུག་པོ་ཡིད་ཞེས་རྟོག་པ་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་རྟོག་པ་
རྣམས་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།

འོ་ན། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། ལྷ་ཉིད་འཐད་པ་མེད་སྤྱིར་དང་།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་སློབ་སྤྲོད་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ། སྤང་པོ་
ལྷའི་གངས་ངེས་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་ཞེས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་ཆོར་བའི་སྤང་

པོ་སོགས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་སོགས་གཞི་དབྱེད་མང་དུ་
གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་གཞི་དབྱེད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་
གྱི། ཡིན་ན་རང་ཉིད་ལ་དེ་མ་ཐག་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་
སོགས་དང་རྣམ་ཤེས་རྩལ་གཅིག་གམ། ཐ་དད། ཐ་དད་ན། སྤྱི་དོན་གྲུབ་པར་
ཐལ་ལོ། །གཅིག་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤང་པོ་ལྟེན་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་
པར་ཐལ། གཟུགས་སྤང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་
ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རིགས་པའི་དབང་སྐྱུག་རྣམ་
གཉིས་སོགས་པལ་ཆེ་བ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་སྤང་རྣམས་
རྩལ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་
ཏུ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ། །ཚུལ་གསུམ་སྐྱེ་བ་ཚུལ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་
བཤད་ཅིན་ཏོ། །

ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འདི་མཁས་པའི་དབྱེད་གཞི་ཅུང་
ཟད་ཆེ་ཞིང་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡང་། དེང་སང་གི་
རྟོག་གོ་བ་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་སྤང་བས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་སྤྱེ་ནས་ལེགས་
པར་བཤད་པའི་སྤང་བས་འཇམ་སྤིང་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།

སྤྱིས་པ།

ནམ་མཁའི་ཁྲོན་དང་ཁོ་བོའི་སྒོ་གྲོས་གཉིས། །པ་མཐའ་འགྲན་སྤྱིར་
རྟག་ཏུ་ངལ་བ་སྟམ། །རོལ་མཆོའི་གཏིང་ཟབ་བདག་སྒོའི་སྤྱི་ཅིག་ལ།

།མཐོང་བར་དོགས་ནས་རི་བོའི་ཕག་ཏུ་ཞུགས། །སངས་རྒྱས་ཞལ་གྱི་
བསྐྱོལ་ལེགས་བཤའ་གྱི། །འོད་སྟོང་འདི་ལ་འཇུག་པ་མཛད་དོ་ཞེས། །
དཀར་ཕྱོགས་ལྷ་རྣམས་མགྱིན་པའི་ལམ་བསལ་ནས། །ཆོག་གི་ཕོ་ཉ་ཚངས་
པའི་འཇིག་རྟེན་འགོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོ་མཚར་བ་གཏམ་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་
རི་རྒྱུད་བཤའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་
དམིགས་རྒྱུན་ཞར་ལས་འོངས་པ་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཤའ་བཞིན་ཏོ། །

དཀྱིལ་བདག་རྒྱུན་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བཤའ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་། དེ་མ་
ཐག་པའི་རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྤར་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་འཆད་པའི་
སྐབས་སུ་བཤའ་བ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། སྤར་ཡང་
སྐྱོས་ཏེ་བཤའ་བར་མི་བྱའོ། །བདག་པོའི་རྒྱུན་ལ་མདོ་སྡེ་པ་དང་རྣམ་རིག་པ་
དག་གི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་མིག་
ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་དབང་པོའི་དོ་བོ་མིག་ཤེས་དོན་
ལྡེའི་ནང་ནས་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་འཇིག་བྱེད་དུ་འཇུག་ལ། གཞན་ལ་མི་འཇུག་
པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་གཙོ་བོར་སྦྱེད་པའི་རྒྱ་
མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གཞན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འདོད་པར་
འདྲ་ཡང་། མདོ་སྡེ་པ་དེ་ཉིད་བཅའ་བོར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་པ་དེ་
ཉིད་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྤར་མའི་སྟོང་ན་ཡོད་པའི་
རུས་པའི་དོ་བོར་འདོད་པ་ནི་བྱད་པར་རོ། །

དེའི་སྤར་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས།

ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་རྒྱས་པ་ཡི། །
ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་པོ་འང་ཡིན། །
དེ་ཡང་རྣམ་རིག་ལ་མི་འགལ། །
ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་གཞན་ཀྱི་ལྷགས་དགག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་
མངོན་སུམ་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་གོམས་པའི་དབང་གིས་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་གང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་དང་དབང་
ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པར་ནི། དབང་ཤེས་ཡུལ་སྤང་བ་ཙམ་
གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་མངོན་ཡུལ་ངེས་པས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།
ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། ངེས་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་རྣམས་ནི་རང་ཡུལ་སློག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་
འཇིན་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་མངོན་ནི་རང་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སློན་ས་ངེས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་པ་
མིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེར་ནི་

དབང་ཤེས་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ར་ཞེས་པའི་
མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱ་ནི་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
རོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱ་བར་བྱེད་དོ། །

འདི་དག་ནི་རྒྱན་འགྲེལ་བ་ཤད་དང་བཅས་པའི་དགོངས་དོན་ཚིག་ལ་
མ་ལྟོས་པར་བྲིས་བ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། དང་པོ་
དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ། དེའི་རྗེས་སུ་ཡིད་མངོན་གཅིག་སྐྱེ།
དེའི་རྗེས་སུ་དབང་མངོན་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས། མགོ་དབང་མངོན་གྱིས་
བྲངས། མཐུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་བསྐྱས་ཏེ། དབང་ཡིད་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བར་
རྒྱན་མཁན་པོ་བཞེད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པ་ཅམ་དུ་བྱེད་ཀྱི།
ཐོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་
ཡང་མི་གསལ་ལོ། །སྤྱོད་ཀྱིས་འདི་དག་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་ནམ་བཟུང་བ་ན་དེ་དང་རྗེས་ཆ་སོ་སོར་
དབྱེར་མེད་པའི་དེའི་བྱེད་ཚོས་ཀྱང་ངེས་པས་བྲུབ་པར་ཐལ། ཡིད་མངོན་
ཡིན་ན་རང་ཡུལ་ལ་སྐྱབ་འཐུག་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་གང་ཞིག །དེ་ཡིན་ན་ངེས་
ཤེས་ཡིན་པས་བྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་སོགས་གྱིས་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་བཟུང་བ་ན་དེ་དག་ཤེས་པའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ཡང་ངེས་པས་བྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སེམས་ཅམ་
པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ངེས་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་མངོན་
མི་སྤྱིད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཡིད་མངོན་ཉིད་དབང་མངོན་ལས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ངེས་སྒྲ་
 བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་མངོན་ནི་ངེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་རགས་ལ།
 དབང་མངོན་ནི་ཡུལ་སྒྲུང་བ་ཅམ་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པས་ཆེས་སྒྲ་བར་
 འགྱུར་བའི་སྒྱུར་རོ། །དེ་ལྟར། དབང་མངོན་ལས་ཡིད་མངོན་མེད་པར་འཛིན་
 པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་གཞི་ཚུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རྟོག་པ་དང་མངོན་
 སུམ་བཞིན་ནོ། །སྤེལ་ནས་སྒྲེ་བའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་
 མི་སྤིད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་རིགས་མཐུན་དབང་ཤེས་སྒྲ་མ་
 དང་། རང་གི་བར་དུ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཆོད་པས་བྱབ་པའི་སྒྱུར་རོ། །

སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ལྷུང་ལ་གྲགས་
 པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་པོ་སྒྲོ་བས་ཞུགས་ཆད་མས་ངེས་མི་
 རུས་ལ། དེའི་སྒྱུར། མདོ་ལས་ཡིད་མངོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། དེ་ལྟར་
 ཆོད་མ་བཅད་ཤེས་ཡོད་པའམ། ལོང་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བ་གང་རུང་
 དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཚིག་པ་སྤང་བའི་སྒྱུར་དུ། དེ་ལྟར་བྱའི་སྒྲོན་མེད་དེ། ཡིད་
 མངོན་ཡོད་ན་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་མངོན་གཅིག་ལས་སྒྲེ་ཞིང་། དེའི་
 གཟུང་དོན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་སྒྱུར་རོ། །
 ཞེས་དེ་འདྲའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲེས་པའི་ཡིད་མངོན་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་
 པར་སྒྲོན་པ་ཅམ་ཞིག་རིགས་པའི་དབང་ལྷན་གི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་
 ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེས་ན་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ལྷན་ལ། ཡིད་མངོན་

ཤིན་ཏྲོག་ཡིན་པས་ལུང་ཙམ་གྱིས་བྱུང་གི། དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་ཚད་
མས་མ་བྱུང་ལ། ཡིད་མངོན་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་ལྟ་བུ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ལུང་རིགས་
གང་གིས་ཀྱང་མ་བྱུང་མོད། འོན་ཀྱང་། དེ་སྐད་བཤད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་ལྟ་བུ་
ལས་སྐྱེས་པ་ལ་གཞིར་བྱེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར། ཁ་
ཅིག །ཡིད་མངོན་ཤིན་ཏྲོག་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་དངོས་
སྟོབས་ཚད་མས་བྱུང་པ་འགལ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་
རྫོད་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་དགག་པ་ལ་
རིངས་པ་ཙམ་དུ་བྱུང་དོ། །

སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆེ་གཟུགས་གསལ་བར་
སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ནི་མིག་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པས། མིག་གི་བྱེད་པ་
དང་ནི་ལྡན་པ་ན་སྐྱེ་བར་རིགས་ལ། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་བྱས་པ་
ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པས། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་གཟུགས་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱན་འགགས་པའི་མཐར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་མང་བ་མི་སྐྱེ་སྐྱེ་རྒྱུན་ལྡན་སྐྱེ་ན་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་པར་འགྱུར་བས། མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོ་འདོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ་
ཞེས་བཞེད་དོ། །

འདི་དག་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་དབྱིས་བྱིན་པར་
བཞོད་པ་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་མཁས་རྫོངས་མང་པོ་དག་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་
མཆོག་གི་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བྱེད་པ་སྒྲུང་མོད་གི། ཁོ་བོ་ནི་འཐད་པར་མི་

སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་
ལྡན་ལ་ཁྱོད་ཁྱོད་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྒོ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཤིན་ཏློག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ཤེས་པ་ཡིན་
པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང་། རང་སྒོ་སྟོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྤིང་པ་ཅམ་ཡང་སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་ལན་དུ་མར་བཀག་ན་རང་སྒོ་རང་ལ་ཤིན་ཏློག་ཏུ་གྱུར་པ་སྤིང་
པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཐ་ཆད་དོ་སྟུང་དུ་སེམས་སོ། །གལ་ཏེ། རང་སྒོ་སྟོག་གྱུར་
མི་སྤིང་ན་བྱེ་བྲག་པའི་དོར་བདེ་སོགས་ཤེས་པར་སྐྱབ་དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་
ན། བྱེ་བྲག་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་སྟོག་གྱུར་མ་ཡིན་ཡང་། རང་རྒྱུད་
ཀྱི་བདེ་སོགས་ལ་ཤེས་པའི་ཐ་སྟོང་མ་ཤེས་ནས་ཤེས་པར་སྐྱབ་དགོས་པ་
བྱུང་བ་ཡིན་པས། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པ་སྟོག་གྱུར་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།
སྐྱ་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།

གཞན་ཡང་། ཡིད་མངོན་ཤིན་ཏློག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞིག་ཡིན།
ཚུར་མཐོང་ཆད་མས་ངེས་མི་རུས་ཤིང་། ལུང་རྣམ་དག་ལས་བཤད་པའི་
སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཚུར་མཐོང་ཆད་མས་ངེས་མི་རུས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞིག་
ཡིན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནར་བདེ་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་
པ་ཅི་ཡིན། རང་གྲུབ་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པའི་སྐད་ཅིག་མའམ། འོན་ཏེ་
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་
ཆད་མས་ངེས་མི་རུས་པས་བྱུང་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡིད་
མངོན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན། རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་

ན་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེས་སྤྲོ་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན།
 འོ་ན། སྤྱི་བ་སྤྲོ་སྤྱི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱིར་བ་འདེབས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
 དེ་དག་རྒྱན་ཐུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱི་བ་སྤྲོ་སྤྱི་ནི་རྒྱན་ཐུན་
 ཡིན་ཡང་སྤྱིར་བས་མ་གྲུབ་ལ། ཡིད་མངོན་རྒྱད་ཐུན་ཡིན་ན་རང་རྒྱད་ཀྱི་
 སྤྱིར་བས་གྲུབ་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་བས་གྲུབ་ན་མེད་དོ་ཞེས་སྤྱིར་
 བ་འདེབས་པ་མི་སྤྱིད་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རྒྱད་འཕེན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཕ་
 མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། རྒྱད་འཕེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕ་
 མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་
 ཡིན་པས་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མས་དེས་མི་རུས་ན། ཆ་ཤས་མེད་པའི་དངོས་
 བོ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཉིད་དུ་
 འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཡིད་མངོན་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་ཡིན་པ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
 ཁོ་ནར་སྤྱི་བ་སོགས་ནི་སྤྱི་བ་བྱེད་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཅམ་དུ་བྱུང་དོ།

དབང་མངོན་གྱི་རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ནར་སྤྱི་བའི་ཤེས་བྱེད་མིག་བྱེད་པ་
 དང་ཐུན་པའི་ཆེ་གཟུགས་གསལ་པར་སྤྲོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་
 ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ཅེས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མིག་བྱེད་པ་དང་ཐུན་པའི་
 ཆེ་རང་རྒྱད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྤྲོད་པ་སོ་
 སྤྱི་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མང་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་དག་སྤྱི་བ་
 དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་ལ། ཁ་དོག་གི་རྒྱན་འགག་ཁ་མ་
 འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡང་ཡིད་མངོན་སྤྱི་བར་འགྱུར། ཞེས་པའི་

ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས།
ཡིད་མངོན་སྐྱེ་ན་དབང་མངོན་ཞིག་གི་རྒྱན་འགགས་པའི་མཐར་སྐྱེ་བར་
ཁས་སྦངས་གྱི། དབང་སློན་རྒྱན་འགགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་མཐར་ཡིད་
མངོན་སྐྱེ་བས་བྱུང་བར་ཁས་མ་སྦངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱན་མཐར་སྐྱེ་
ན་དེའི་གོང་དུ་འང་སྐྱེ་བར་རིགས་ཏེ། རྒྱ་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
གསུངས་པའང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ལ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར།
རྒྱན་མཐར་དང་རྒྱན་མ་རྩོགས་པའི་གོང་ལ་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་མ་ཆང་མཚུངས་
ཀྱང་། འགལ་རྒྱུན་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་ཏེ་རྒྱན་མ་རྩོགས་པའི་གོང་དུ་
དབང་ཤེས་བར་མ་ཆད་པ་བྱུང་བས་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀག་པའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་ལན་གདབ་པར་རྒྱས་པས་སོ། །དེས་ན་སྤྲ་མ་མང་པོ་དག་གིས་
འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ནམས་གྱི་འདོད་པ་མ་རྩོགས་པར་དེ་དག་
ལ་དགག་པ་མང་དུ་བསྟན་པ་དང་། འདོད་པ་སྤྱོད་མ་ཐོང་ཅ་མ་ལོངས་ཀྱང་
དགག་པ་སྤྱོད་མ་ནི་གནས་པ་འཕངས་པ་མང་དུ་བྱས་སྤང་ངོ་།

ཡང་བོད་ཁ་ཅིག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ནི་དབང་
མངོན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་
དོན་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཤེས་རྩོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་
ཤེས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ནམ་ཤེས་སྤྲ་མ་འགག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

བདག་རྒྱན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པས་ཡིད་ཤེས་སྤྲུལ་མི་འགྲུབ་ན་དབང་པོ་
 གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པས་ཀྱང་དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་ཟེར་ཞིང་། རྒྱལ་བ་འདིའི་ལུགས་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སྤྲུལ་གྱི་མཚན་
 ཉིད། རག་གི་བདག་རྒྱན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་
 མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། དབང་མངོན་
 སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཚོས་ཅན། བྱིད་ཀྱང་བདག་རྒྱན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པར་
 ཐལ། རང་གི་ཉེར་ལེན་རྣམ་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་
 བྱུང་པ་ཁས་སྦངས། རྟགས་བྱུང་སྟེ། དེ་མ་ཐག་རྒྱན་ཡིད་བྱེད་སྤྲུལ་མ་ལས་
 སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་རོ། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། བྱིད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པར་ཐལ།
 རང་གི་བདག་རྒྱན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་
 པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། རྟགས་གསལ་དངོས། མ་བྱུང་ན། རང་གི་བདག་རྒྱན་
 དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ།
 དབང་པོའི་མངོན་སྤྲུལ་ཡིན་པས་བྱུང་པ་འབྱུང་། དེ་ལ་བྱུང་པ་མེད་ན། བདག་
 རྒྱན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་
 བདག་རྒྱན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་མཚུངས་
 པར་འབྱུང་། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཚོས་དེ་ཡིད་དབང་ཡིན་ཅིང་
 དེ་ལས་སྐྱེས་ན་ཚོས་དེ་བདག་རྒྱན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱུང་པར་ཐལ།
 རང་དང་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགག་ཁ་མ་ལས་སྐྱེས་ན་བདག་
 རྒྱན་ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱུང་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཙོ་བོ་སེམས་

ཡིན་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་རང་གི་བདག་འབྲས་ཡིན་པས་བྲབ་
པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་བདག་རྒྱུན་གྱི་བྱེད་པར་མ་
བྱེད་པའི་སློ་གྲོས་ཅིང་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་ངོ་མཚར་མ་བྱེད་ཅིག་འདི་ལ་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་གཞན་ཡོད་མོད་ཀྱི། བྱེད་པ་ཚུང་བའི་སྤྱིར་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

ཡང་བོད་ཀྱི་མཁས་མ་ཁ་ཅིག་དང་། རིགས་གཉེར་འབྲེལ་པ་མཁན་
པོ་རྣམས་ན་རེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྤྲུལ་ལས་གཟུགས་
ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མ་སྤྱི་བས། རིགས་འདྲ་སྤྱི་བ་བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱུན་ཡོད་
ལ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཅེས་ཡིན་
པས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཞན་ལས་གཞན་མི་སྤྱི་བའི་སྤྱིར་རྒྱུན་མེད་ལ།
བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་རྒྱུན་ཡོད་པས་དབང་ཤེས་རྒྱུན་
བཅས་ཡིན་ལ། བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་ཡིད་མཛོན་རྒྱུན་
མེད་ཡིན་ཅིང་། དེས་ན་དབང་མཛོན་ལས་ཡིད་མཛོན་དེས་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་
དབང་གཞན་མི་སྤྱི་བའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། ཡིད་དབང་དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགགས་
མ་ཐག་པ་ཅེས་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ལ་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡོད་སློས་ཤིག །ཅི་སྟེ་དབང་
ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་སྤྱི་ད་
མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཡིད་དབང་ཆོས་ཅན། བྱེད་དངོས་མེད་
ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་སྤྲུལ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཅེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།
རྟགས་བྲབ་དངོས། འདོད་ན། ཡིད་མཛོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པ་འབྱུང་། མ་

ཁྱབ་ན། དངོས་མེད་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེད་རྒྱས་པ་འབྱུང། གཞན་ཡང་། ཡིད་
དབང་ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་སྒྲ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་དུ་སྤྲོས་པས། རྩལ་སྤྱི་
མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྦངས་ལ། དེ་ཉིད་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་ཁས་སྦངས་
པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྤྱི་གྲུབ་པར་ཁས་སྦངས་པས་ནང་འགལ་གྱི་རི་བོ་ཆེན་པོ་
ཅིག་པར་བས་སོ། །གཞན་ཡང་། རྒྱལ་བ་འདི་དག་གིས་དབང་སྟོན་དང་ཡིད་
མངོན་གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་སྦངས་པ་དང་། རི་སྐད་བརྗོད་པའི་ཁས་
ལེན་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་
གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ན་གཅིག་རྒྱུན་བཅས་དང་ཅིག་ཤོས་རྒྱུན་མེད་ཡིན་པར་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། འདི་དག་རིགས་གཉེར་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་ལས་དབང་སྐྱེས། །དེས་ན་དབང་ཤེས་རྒྱུན་བཅས་ཡིན། །ཡིད་དབང་
ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དེ་རྒྱུན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་
དགོངས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་རྩི་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་འབྲུལ་པ་རགས་པ་ག་
ལ་སྤིད། འདོད་པ་ངན་པ་དེ་དག་རིགས་གཉེར་ཅ་བའི་དགོངས་པ་མིན་པའི་
ཚུལ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།

ཡང་སྤྱོད་པོ་ཁ་ཅིག་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་དབང་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་
འབྲུལ་བ་ཞེས་སྤྲོས་ནས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པོ་
ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ།

སྒྲུབ་པ།

རི་བོང་རྩ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། །
དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་བྱང་ཞིང་། །
གཞན་རིག་ཡིན་པ་ཡོད་དོ་ལོ། །
འདི་ལའང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡོད། །
དེས་ན་ངན་པའི་ཐུན་པས་བྱུག་། །
མྱོངས་པ་སྒྲུན་པོའི་རྗེས་སྒྲུབ་ཅིང་། །
སྒྲོ་ལྟན་མཁས་པའི་ལེགས་བཤམ་སྒྲོགས། །
དངོས་འགལ་འདྲུབ་མ་ཤེས་པ། །
རིགས་པ་བསྐྱར་ནས་ཅི་ཞིག་བྲ། །
ཐུགས་ནི་དབྱུག་བས་མ་གཏོགས་པར། །
བཤམ་པས་ལམ་ལ་གཞུག་རྒྱས་སམ།།

ད་ནི་གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཤམ་པར་བྲ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་། མཚན་ཉིད།
དབྱེ་བ། སྒྲེ་ཚུལ། ཞར་ལ་ཡིད་དབང་ངོས་བཟུང་བ་དང་བཞི།
དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་
སྒྲེས་པའི་ཡིད་ཤེས་གཞན་རིག་མ་འཁྱུལ་བ། དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་
མཛོན་སོགས་ལྟོ། །སྒྲེ་ཚུལ་ནི། དང་པོར་དབང་མཛོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་
སྒྲེ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྲས་ཞིང་། དེ་དང་དུས་

མཉམ་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་བདག་རྒྱུན་དང་། དེའི་གཟུང་དོན་
 གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
 གཉིས་པ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེ་ལ།
 དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན། དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་
 བྱད་པར་མེད་ཅིང་། བདག་རྒྱུན་ནི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་གྱི་
 ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེ་ཞིང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་མི་སྐྱེ་བ་བྱད་པར་རོ།
 ། དེ་ལྟ་ན། ཡིད་དབང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་
 པ་དུས་མཉམ་པ་ནས། མཐར་གཉིས་ཀ་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་བར་
 སྤར་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཅེས་སྤྲུ་མ་
 དག་ལ་གྲགས་པ་ཅམ་མ་གཏོགས། བྲམ་ཟེའི་བོད་དུ་འགྱུར་བའི་གཞུང་
 ལུགས་གང་ན་ཡང་ཁུངས་མེད་ཅིང་། རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་འདི་ཉིད་
 དང་མཐུན་པར་གསལ་ལ། དེའང་རིགས་གཏེར་ལས། སྐྱེ་ཚུལ་འདི་ལ་མངོན་
 སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། དེ་ཡང་དབང་ཡིད་གཉིས་
 དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ན་སྤྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་དང་། རང་ལྟ་རང་
 རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པས་སོ་ཞེས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་
 ཚུལ་འདི་ལ་འགྲོས་དུ་ཡོད་བཅིས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་གོ་
 བས་འགྲོས་དུ་ཡོད་བཅི་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ཅི་ནས་ཅི་ན་ཆོས་རྗེའི་
 བཞེད་པ་ལྟར་འགྲོས་གསུམ་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་འཐད་པར་རྟོགས་སོ། །ཁ་ཅིག་
 བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་བཅིས་པའི་འགྲོས་དང་། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཅིས་པའི་

འགྲོས་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མང་དུ་བྱེད་པ་ནི། འགྲོས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་
མ་རྟོགས་པས་སྒྲིབ་དགའ་བ་ཙམ་དུ་བྱེད་དེ། འགྲོས་བརྩི་བ་ནི་དོན་རིག་
མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱན་འགྲོ་བ་ན་མངོན་སུམ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཇི་ཙམ་ཞིག་
དུས་མཉམ་དུ་འགྲོ་ཅི་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་བདག་རྒྱན་རྫས་ཇི་ཙམ་ཞིག་
འགྲོ་དབྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

ཞར་ལ་ཡིད་དབང་ངོས་གཟུང་བ།

བཞི་པ་ཞར་ལ་ཡིད་དབང་ངོས་གཟུང་བ་ལ། གཞན་དག་རྣམ་ཤེས་
ཆོགས་དུག་གང་ཡང་རུང་བ་འགགས་མ་ཐག་པ་ལ་འདོད་པ་ནི་གོང་དུ་
བཀག་ཅིན་ལ། འདིར་རང་གི་འདོད་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མཛོད་ལས།
དུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །དུག་པའི་རྟོན་
ནི་རབ་བསྐྱབ་སྟེ། །ཁམས་ནི་བཙེ་བརྒྱད་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་བཤད་པའི་
ལུགས་ལྟར་ན། ཡིད་དབང་ནི་དུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྟོན་བྱེད་པར་འདོད་
ཀྱི། རྣམ་ཤེས་གཞན་ལྟ་སྟེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཡིད་དབང་མི་འཛོག་
ལ། དེ་ལྟར་ཡང་། རྣམ་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་རྒྱད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་
མི་སྟེ་བར་འདོད་པས་ཡིད་ཤེས་སྟེ་མ་སྟེ་བ་ལ་རྣམ་ཤེས་སྟེ་མ་ཆོགས་དུག་
ཀ་འགག་དགོས་པར་འདོད་ཅིང་དེའི་སྟེར་རྣམ་ཤེས་སྟེ་མ་ཆོགས་དུག་ཀ་
འགགས་ནས་ཡིད་ཤེས་སྟེ་མ་སྟེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉིད་ལ་ཡིད་

དབང་དུ་འདོད་དོ། །དེ་བས་ན། རྟུག་པོ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡི། །ཞེས་པ་རྟུག་
ཀ་འགགས་པ་ལ་འདོད་ཀྱི། རྟུག་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ཙམ་འགགས་པ་ལ་མི་
འདོད་དོ། །འདི་དག་ཀྱང་འགགས་མ་ཐག་པ་ཡིད་དབང་དུ་ཁས་མི་ལེན་མོད།
སྤངས་ཀྱང་འདས་པ་རྫས་གྲུབ་འདོད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་གི་རྩ་བའི་
གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་སྦྱོན་མི་འབྱུང་ལ། འདིར་ནི་དེལྟར་ཁས་སྤངས་ན་
རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།

རྣམ་ཤེས་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྦྱེ་བར་འདོད་པ་དག་ནི་
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཡིད་དབང་ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་གནས་སུ་གྱུར་
པའི་ཡིད་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ལྟར། རང་གི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་
བའི་རྣམ་ཤེས་སྤྱི་མའི་གོ་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་ཡིད་དབང་དུ་འཛོག་ལ། དེ་བས་
ན་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་རྟུག་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་
སྤྱོགས་ནས་ཀྱང་། རྣམ་ཤེས་སྤྱི་མ་སྦྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་རྣམ་པས་རྟུག་ཀ་
འགགས་པ་ལ་མི་སྦྱོས་སོ། །དོན་འདི་ཉིད་རིགས་གཉེར་གྱི་འང་དགོངས་པ་
ཡིན་ལ། དེས་ན་རྣམ་ཤེས་སྤྱི་མ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྤྱོགས་ནས་རྣམ་
ཤེས་སྤྱི་མ་སྦྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་ཡིད་དབང་དུ་འཛོག་གོ། །ཡིད་དབང་
ལས་ཡིད་དབང་སྤྱི་མ་མི་སྦྱེ་བས་ཡིད་དབང་རྒྱན་མེད་པ་ལ་ཁོ་བོས་ནི་སྦྱབ་
བྱེད་མ་མཐོང་ཞིང་། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་དག་ལས། ཡིད་དབང་དང་གཙོ་
བོ་རྣམ་ཤེས་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་ལན་མང་དུ་བཤའ་བ་དང་འགལ་བར་
མཐོང་ལ། རྒྱ་ལ་རྒྱན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱན་ཡང་མེད་དུ་འགྱུར་

མི་དགོས་ན། ཡིད་དབང་ལ་རྒྱན་མེད་པས་ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱན་མེད་པར་མི་
འགྲུབ་ལ། དགོས་ན་ཡིད་མངོན་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་
རྒྱན་ཡོད་པས་ཡིད་མངོན་རྒྱན་ལྡན་དུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང་། དབང་མངོན་
ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཅིང་རྒྱན་ལྡན་ཡིན་ལ། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱན་མེད་དོ་
ཞེས་སྒྲ་བ་ཉམས་སོ། །ཡིད་གྱི་དབང་པོའི་དོན་ལ་མཁས་མ་མང་པོ་དཔུས་
ལོང་ག་ཟུགས་ལ་བལྟ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་གྱུར་ཏོ། །

གསུམ་པ་ཚེད་པ་སྤང་བ་ནི། ཡིད་མངོན་དང་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
སྤྱི་མ་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བར་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན། མཐའ་གཞན་
འགོག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡིད་མངོན་ཡིན་ན་རང་གི་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་དབང་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་སྤྱིར། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
དང་པོའི་སྤྱིས་སྐྱེ་བར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལའང་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མ་
རྣམས་རྫོགས་པའམ། མ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བར་ངེས་
ལ། མ་རྫོགས་པ་ལ་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་དང་མ་སྤེལ་བར་སྐྱེ་བ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་
བ་གང་རུང་དེས་པ་ལས། རྒྱན་མཐར་སྐྱེ་བ་དང་སྤེལ་མར་སྐྱེ་བ་གཉིས་
གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་སྤྱིར་དང་། དུས་
མཉམ་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་འདི་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་གཞོད་བྱེད་
མེད་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་ཐལ། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་
སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། གང་ཐག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་

རྩམ་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། གང་ཟག་
དེ་རྒྱུད་ཐ་དད་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་མཁས་པ་དག་ལ་
འབྱུང་བའི་དོགས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཁོ་བོས་བཤའ་པར་བྱ་སྟེ།

འདི་ལྟར་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་རྩམ་རིགས་མ་ཐུན་པར་
འགྱུབ་ཀྱི། རྟོག་པ་རིགས་མ་ཐུན་པར་མི་འགྱུབ་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་
ལ། རྟོག་པ་རིགས་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་རྩམ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་གཉིས་
རྒྱུད་གཅིག་ལ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ་ཡིན་ཀྱི། རྩམ་རིགས་མ་ཐུན་པའི་རྣམ་
ཤེས་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་
སྟོན་མི་འབྱུང་སྟེ། གཞན་དུ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོས་དངོས་སུ་བྲངས་པའི་སྟོན་པོ་ངེས་
པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཏྟིག་དང་། དེའི་རྩམ་གྱི་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་
གཉིས་པ་རིགས་མ་ཐུན་དུ་ཐལ། ཉེར་ལེན་རྩམ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་
ཅས་བརྗོད་ན་ཅི་སྟེ། ཏྲགས་བྱུང་ཁས་སྒྲངས། འདོད་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་
རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་རྩམ་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་
བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར་ འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །སྟོན་འཛིན་
མིག་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལས་སྟོན་པོ་ངེས་པའི་ཏྟིག་པ་དང་། སྟོན་འཛིན་
མིག་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་
ན། སྟོན་པོ་ལ་ངེས་པ་དངོས་སུ་འདྲན་པའི་མིག་ཤེས་

ཡིན་ན་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་མི་སྐྱེད་པས་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །ངེས་ན་རྟོག་

པ་རིགས་མ་ཐུན་པ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རྩལ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་གང་ཟག་
གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་རྒྱད་དུ་མར་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི།
རྩལ་རིགས་མ་ཐུན་ཀྱང་ལྡོག་པ་རིགས་ཆེས་མི་མ་ཐུན་པ་དབང་ཤེས་དང་
ཡིད་ཤེས་ལྟ་བུ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་དུས་མཉམ་དུ་སྦྲེས་ཀྱང་རྒྱད་
དུ་མར་མི་འགྱུར་རོ།།

ཡང་གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་
མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར། རྩལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་རྩལ་ཐ་
དད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེ་དག་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་ཀྱང་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པས་
འགྲོས་བཞིར་གྱུར་ལ། རིགས་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་རང་རིག་ཏུ་
གཅིག་པ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བྱ་གཉིས་ཀྱང་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས་འགྲོས་
གཉིས་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་མེད་དེ། འགྲོས་ཅི་བ་ནི། དེའི་
ཆེ་མངོན་སུམ་མི་འདྲ་བ་ཇི་ཙམ་ཞིག་དུས་མཉམ་དུ་འགྲོ་ཅི་བ་ཡིན་པ་ལས།
དེའི་ཆེ་སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་ཀྱང་། རོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཙམ་མ་
གཏོགས་ལྡོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་མེད་ལ། སྤྱོད་བྱ་གཉིས་དོན་
རིག་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང་། གཅིག་དབང་ཤེས་དང་། གཅིག་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་
རོ་བོ་ལ་ལྡོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་ཆད་མའི་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་སྤྱེ་ཆོན་གཅིག་ཡིན་ལ། སྤྱོད་
བྱ་གཉིས་དེའི་ཆེ་སྤྱེ་ཆོན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན། ཆད་མ་ལ་མངོན་
སུམ་བཞིར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་

མངོན་གཉིས་རྩལ་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ་དེ་སྤྱིང་བྱེད་གཉིས་ཀྱང་རྩལ་ཐ་དད་
བས་དབྱེ་བའི་སྡེ་ཚན་ལྔར་འགྱུར་ལ། སྤྱིང་བྱེད་གཉིས་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་
པ་བཞིན་དུ་དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཀྱང་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་བས་
དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ན་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།
ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་བཤའ་བཞིན་ཏོ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤའ་བ།

དེ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤའ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དགག་གཞག་
སྤང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་
ལ་རང་རིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཡུལ་
མེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཞེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་མི་རིག་ན་ཡུལ་ཡང་མི་རིག་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་
ལྟར་ཡང་། ཅི་སྟེ་རང་དངོས་མི་རིག་ན། །རྗེ་ལྟར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་ །ཅེས་
གསུངས་པས་སོ་ཞེས་སོགས་སྟོང་པོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་སྤྱི་
བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
རང་གི་ངོ་བོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་

དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་དངོས་སུ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཁྱོད་རང་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་
འབྱུང། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ངོར་
སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྗེས་དཔག་
ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས་སྤངས་སོ། །འདོད་
ན། རང་སྒོ་རང་ལ་སྒྲིག་གྱུར་ཏུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་བྲལ་དུ་ཐལ། གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་བར་
སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་གི་ངོ་བོ་རང་མཚན་མངོན་
སུམ་དུ་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་འབྱུང། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་གཞལ་བྱ། རང་ཉིད་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་
པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་རང་
གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་བྲུབ་ན། གཟུང་
རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པར་གང་གིས་སྦྱབ་སོམས་ཤིག །འདོད་ན།
འཛིན་རྣམ་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། བྲུབ་སྟེ།
ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་གཙོ་ཆེར་ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་འཛིན་རྣམ་
སྤྱོད་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་གཟུང་
རྣམ་ནི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེ་ཉིད་ལ་བརྗོད་པར་གོང་དུ་རིགས་པས་ལེགས་པར་

བསྐྱབས་ཐེན་པའི་སྤྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཏྲག་འཛིན་གྱི་ལོག་ཞེས་དེས་ཁོ་
 རང་གི་ངོ་བོ་ལོག་ཞེས་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པར་ཐལ། དེས་ཁོ་རང་
 གི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པ་གང་ཞིག་ ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁོ་རང་ལོག་
 ཞེས་ཡིན་པ་རྫས་ཆ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པའི་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 འདོད་ན། སྤྱི་ཏྲག་འཛིན་གྱི་ཞེས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལོག་ཞེས་མིན་པར་ཐལ།
 བྱོད་སྤྱི་ཏྲག་འཛིན་གྱི་ཞེས་པ་ལོག་ཞེས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་ཏྲག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 གཞན་ཡང་། སྤྱི་མི་ཏྲག་ཏྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། བྱོད་རང་གི་
 ངོ་བོ་བྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་དེས་ཞེས་གང་ཞིག་བྱོད་ཀྱིས་བྱོད་
 རང་གི་ངོ་བོ་མ་དེས་པའི་སྤྱིར་ མ་བྱུང་ན། དེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་དེས་པ། །
 དེ་ནི་རི་ལྟར་དེ་ཡུལ་ཡིན། །ཅེས་པའི་གཞུང་དང་འགལ། འདོད་ན་དངོས། མ་
 དེས་པ་མ་བྱུང་ན། བྱོད་དེ་ལ་དེས་ཞེས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་དེ་དེས་པའི་
 ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ འདོད་ན། བྱོད་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་འབྱུང་།
 གཞན་ཡང་། ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། རིགས་
 པ་ཅན་པས་བདེ་བ་དབང་མངོན་གྱིས་འཇལ་བར་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ། དབང་
 པོའི་སེམས་ནི་དེས་སྤྱིར་དང་། །ཞེས་དབང་མངོན་སྤྱི་རོལ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་
 དུ་དེས་པས། བདེ་བ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་རིགས་
 པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སྤྱི་གས་འདི་ནི་མ་བཏགས་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་
 མོད་ཀྱི། གཞོད་བྱེད་མཐའ་ཡས་པ་བསྟན་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མངས་པར་འགྱུར་

བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྒྲིམ་སོ།།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་མ་རིག་ན་གཞན་མི་རིག་པས། ཞེས་པ་ཐམས་
ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མ་བརྟགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ།
ཞེས་པ་དེས་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་རང་ལ་སྒྲིག་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་
སམ། འོན་ཏེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་སམ། དེ་སྟེ་
ཤུགས་ལ་རྟོགས། རང་ཉིད་རང་ལ་སྒྲིག་གྱུར་དང་ཤུགས་རྟོགས་སུ་སྒྲིབ་པ་ནི།
སྒྲིབ་པ་ཙམ་ནས་མཆང་རྫོགས་པའི་གཏམ་ཡིན་པས། སྒྲིབ་བརྟན་མི་དགོས་
ལ། མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་པ་འབྱུང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་
རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་ཡང་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་དོན།
ཞེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་སོགས་ལ་བྱས་ནས། དེས་རང་
རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཁས་སྐྱངས་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཡིན་མིན་གཉིས་ཀར་དུ་ཁས་སྐྱངས་པར་ཨེ་འགྱུར་ལེགས་པར་སོམས་ཞེག
གཞན་ཡང་། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུལ་གཅིག་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་རྗེས་
དཔག་ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ། དུལ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་
མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། འདོད་ན། སྒྲིམ་རྟོག་
རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཡིན་པར་སྒྲིབ་མི་རུས་པ་

ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། རང་གིས་རང་མ་རིག་ན་རང་གིས་གཞན་མི་
 རིག་དགོས་ན། ཁོས་རང་མི་འཇལ་ན་གཞན་མི་འཇལ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།
 །འདོད་ན།ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་
 རང་དངོས་མི་རིག་ན། ཇི་ལྟར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་ །ཅེས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་
 འཛིན་ནམ་གྱིས་མ་རིག་ན་རང་གིས་གཞན་མི་རིག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི།
 རང་གིས་རང་མི་རིག་ན། རང་གིས་གཞན་མི་རིག་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་
 བོ།།

གཉིས་པ་རང་རིག་ཡུལ་མེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། མཁས་པ་རོ་མ་
 པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རིག་མཛོན་སྤྲུམ་ནི་རང་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་གཉིས་སྤྱི་
 བྱས་པའི་རང་རིག་མ་ཡིན་གྱི། བེམ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པར་སྦྱེས་ཅམ་
 དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རིགས་གཉེར་ལས། རང་རིག་བེམ་པོ་ལྟོག་
 ཅམ་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རང་རིག་མཛོན་སྤྲུམ་ཐམས་ཅད་ལ་
 ཡུལ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ། རང་རིག་གིས་རང་རིག་ན། སྟོན་མེ་དེ་སྟོན་མེ་དང་
 གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རིག་དེ་རང་རིག་དང་རིག་བྱ་
 རིག་བྱེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་དེ་ཡི་བདག་
 ཉིད་སྤྱིར། །གསལ་བྱེད་རབ་རྟུ་གསལ་བ་ན། །རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་བྱེད་
 འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཅེས་སྐད་གསངས་མཐོན་པོས་སྦྱ་བར་བྱེད་དོ། །
 འདི་ནི་རང་ཆོག་འགལ་བ་དང་། རང་ལ་ཡང་ཐལ་བ་མཚུངས་པ་སོགས་
 གཞོད་བྱེད་དུ་རྒྱུད་མར་འབབ་པའི་གཞི་རབ་རྟུ་ཡངས་པ་གཅིག་སྟེ། འདིར་

ཡང་ཕྱོགས་མཚན་ཅམ་བརྗོད་ན། རིགས་གཉེར་གྱི། མི་སྤྱི་མ་ཤེས་དོན་
གསལ་གཉིས། །རང་མཚན་རྟོགས་པར་དོན་ལ་མ་བྱུན། །ཅེས་པའི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་པ་ན། མདོར་ན། རང་གི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྱི་
བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་
སྤྲུལ་ནས། སྤྲུལ་ཡང་སྟོང་གིས་རང་རིག་མདོན་སྤྱི་མ་ཆད་མ་ཐམས་ཅད་ལ་
གཞལ་བྱ་མེད་པར་སྤྱི་བ་འདི་ཁས་སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ངེ་ལྟར་མིན་
ལེགས་པར་སོམས་ཤིག། །གཞན་ཡང་། ཆད་མ་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་འཇལ་
བས་བྱུང་པའི་བྱིར། རང་རིག་མདོན་སྤྱི་མ་ཆད་མ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མེད་པར་
སྤྱི་བ་ནི། ཆད་མ་བསྤྱི་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་
ལུགས་ཐམས་ཅད་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱོན་
མེ་ལ་གསལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པའི་བྱིར། འཁོར་
གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་ནམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་ནམ་
ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞག་མི་འཐད་
པར་ཐལ། རང་རིག་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་མེད་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། འདི་ལ་ལན་
འདེབས་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེལ་ངོར་ཡིན་ན་ཡིན་
དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་གཞག་འཐད་ན་གཟུང་ནམ་འཛིན་ནམ་གྱི་
ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། དེས་ན་གཟུང་ནམ་འཛིན་ནམ་རང་རིག་གསུམ་
ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པས་དེ་འབྲའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞག་ཀྱང་མི་

འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྟོ་འབྲུལ་བའི་ངོར་དེ་ལྟ་བུའི་
 རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་
 བའང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། རྒྱ་མ་མཁན་གྱི་སྤྲུག་སྤྲུག་གིས་
 བསྐྱེད་པའི་མིག་ཙན་ལ་རྒྱ་མའི་རྟ་སྒྲུང་སོགས་སྒྲུང་བ་དེའང་རྟ་སྒྲུང་སོགས་
 ཡིན་པར་ཐལ། སྟོ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་
 བའི་སྤྱིར་མ་ཁྱབ་ན། དེ་དག་དཔེ་དོན་དུ་སྒྱུར་ནས་བཤའ་བ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ་ལོ། །དཔེ་དོན་དུ་གཞུང་གང་གིས་སྒྱུར་ན། སྟོ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་
 མེད་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་གྱིས་སྒྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་
 རྟེ། དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྒྱུར་བ་སེལ་ངོར་ཡིན་ནམ་སྒྲུང་ངོར་ཡིན། སྤྱི་མ་
 ལྟར་ན། དཔེ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲུང་ངོར་ཡིན་ན་ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་
 སེལ་ངོར་ཡིན་པ་འབྱུང་། དཔེ་དོན་དུ་སྒྱུར་བ་སེལ་ངོར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་
 བྱ་ཆོས་ཙན། སེལ་ངོར་ཡིན་ན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དཔེ་དོན་དུ་དེ་ལྟར་
 སྒྱུར་བ་འཐད་ན་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་
 འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་། འཛིན་རྣམ་དང་གཟུང་རྣམ་ཐ་
 དད་ཡིན་པ་སྟོ་འབྲུལ་བས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འཛིན་རྣམ་
 ཡུལ་མེད་དུ་འདོད་པ་འདི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡུལ་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་
 པར་ཟད་དོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ།
 རྟོག་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་ནི་སྟོ་འབྲུལ་བས་བཏགས་པ་ཙམ་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར་། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡུལ་མེད་དུ་

ཐལ། སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེ་ལ་སྒྲུང་བའི་སྡོན་པོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་སྟོ་
འབྱུང་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་སྟེར། འདོད་ན། སེམས་ཙམ་པའི་
ལྷགས་ལ་གཞན་རིག་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མེད་དུ་མཚུངས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་
ན་ཡུལ་མེད་ཡིན་པས་བྱུང་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། ཚད་མ་ཡིན་ན་
གཞལ་བྱ་མེད་དགོས་པས་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཚད་མས་མ་དམིགས་དགོས་
པར་འགྱུར་ལ། དེའི་སྟེར་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་མེད་དགོས་པར་འདོད་པའི་བྱུང་
མཐའ་འབད་ནས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་རང་རིག་
རྗེས་གྲུབ་དུ་ཁས་སྒྲུངས་ནས་དེ་དང་གཟུང་ནམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཁས་
སྒྲུངས་ཤིང་། སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་རྣམ་རྟུན་དུ་གནས་སོ་ཞེས་སྟོན་རང་
གིས་རིགས་གཏེར་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ན་ཞེ་ནས་དམ་བཅས་པ་འདི་
དག་ཀྱང་ནང་འགལ་ཤིན་དུ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟུན་པ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་
རྣམས་སྟོ་བཏགས་སུ་འདོད་དགོས་པས་སྟོ་གཅིག་གི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་ན་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་དགོས་ལ། རང་རིག་རྗེས་སུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་
བདེན་པར་འདོད་དགོས་ཤིང་། གཅིག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དང་ཅིག་ཤོས་དོན་
དམ་ཡིན་ན་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པའི་སྟེར། ཡང་སྟོན་གྱིས་ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་
གཞག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། །སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་རྣམ་རྟུན་
པར་དངོས་སུ་སྒྲུས་ཤིང་། རྣམ་རྟུན་པའི་ལྷགས་ལ་གཟུང་རྣམ་སྟོ་བཏགས་
གཞལ་བྱ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། དེ་འཛིན་པའི་རང་རིག་བཏགས་པ་
བ་འབྲས་བྱར་འདོད་དོ་ཞེས་སྒྲུས་པས། སྡེ་བདུན་རང་ལྷགས་ལ་རང་རིག་

ཚད་མ་མེད་པར་ཁས་སྦངས་པ་ཡིན་ལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་བྱེད་པ་ན་བཅུ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པར་སྐྱེས་ཅམ་དེ་ཉིད་རང་
རིག་མཚན་ཉིད་པར་རང་ལུགས་ལ་ཁས་སྦངས་པ་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་
ལྟར་མིན།།

གཞན་ཡང་། དེ་པ་ཡུལ་མེད་ཡོད་པར་ཐལ། རང་རིག་ཡིན་ན་ཡུལ་
མེད་པས་བྱབ་པའི་བྱིར། འདི་ལ་བྱབ་པ་མེད་ན། དེ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་
རིག་སྐྱབ་པ་འདི་རང་རིག་གིས་སྤྱོད་བའི་ཡུལ་རྗེས་ཀྱི་དེ་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་དེ་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་ན། གཞན་འབྲེལ་ཅི་ཡོད་རིགས་པ་
མཁྱེན་པ་བྱེད་ཀྱིས་སྒྲོས་ཤིག གཞན་ཡང་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་
དུ་བྱེ་བ་སེལ་ངོའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས་དེ་གསུམ་ཐ་དད་ཡིན་པ་མི་འཐད་དོ་
ཞེས་སྐྱས་པས་ནི། སེལ་ངོའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ན་མི་འཐད་དགོས་པར་ཁས་
སྦངས་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་བྱབ་པར་ཁས་
སྦངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟགས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་
ཁས་སྦངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་དོན་དམ་བདེན་པ་
རྟགས་མི་རྒྱས་པར་རྒྱལ་བ་དང་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་དག་གིས་མ་ཐུན་
པར་གསུངས་ཤིང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་སྦངས་
པའི་བྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྤྱོད་ཀྱིས་འདིས་འཁོར་འདས་དང་ཀུན་བྱང་གིས་
བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱར་པ་བཏབ་པའི་བྱིར། ཆོས་འདི་པའི་ཐོལ་
གྱིས་རྒྱང་འཕེན་གྱི་རིང་ལུགས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

ད་ནི་གཉིས་པ་རང་ལྷགས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་
 ཅད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བཀས་ལ་རིག་གི་ཆ་དང་། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་
 ཤར་བའི་ཆ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལ་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་
 ཞིང་། མདོ་སེམས་གང་གི་ལྷགས་ལ་ཡང་། དེ་ཉིད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་
 མཆོན་གཞིར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ཉིད་
 རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་བྱར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་འཛིན་
 རྣམ་ལ་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདྲག་པའི་དོན། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་
 བཀས་ལ་རིག་གི་ཆ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་གཏེར་དུའང་།
 རང་རིག་བཅ་པོ་ལོག་ཅམ་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བཅ་པོ་ལས་
 ལོག་ནས་རིག་པར་སྐྱེས་ཅམ་རང་རིག་གི་འཛིན་གྱིད་མིན་པས་རང་རིག་
 ལ་ཡུལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་ན། རིག་པར་སྐྱེས་པའི་
 ཏྲགས་ཀྱིས་ཡུལ་མེད་པར་སྐྱབ་རུས་པར་འགྱུར་བས། རིག་པ་ཡིན་པས་
 ཡུལ་མི་རིག་པ་དང་། ཡུལ་ཡིན་ན་སྒྲོས་མི་རིག་པར་སྐྱབ་དགོས་པར་འགྱུར་
 བས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྷགས་འབའ་ཞིག་སྟོང་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱད་པ་ཐོབ་
 པར་འགྱུར་རོ། །འབྲེ་བྲག་སྐྱབ་བའང་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་བཀས་ལ་རིག་གི་
 ཆ་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་
 ལ། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས་གཟུང་རྣམ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 སྤྱོད་བཀས་ལ་རིག་གི་ཆ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱ་མེད་

པའི་རང་རིག་དང་། རྟོང་བྱ་མེད་པའི་རྟོང་བྱེད་མི་འཐད་སྒྲུལ་དུ་བསམས་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་གཟུང་
རྣམ་ཡོད་པར་གྱུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་རྟོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལས་
དོན་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྱུབ་བ་ན་རང་རིག་བདེ་སྒྲག་ཉིད་དུ་འགྱུབ་པར་
འགྱུར་བས། ཚུལ་གཉིས་པས་ཀྱང་རང་རིག་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་ཆ་རང་རིག་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་
རིག་མི་དགོས་ན། གཟུང་རྣམ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་རང་རིག་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཟུང་རྣམ་གྲུབ་པས་རང་
རིག་གྲུབ་དགོས་པའི་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡོད། ཤེས་ལྡན་དག་གིས་སོམས་ཤིག།
དེས་ན་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ནི་རྟོང་བྱེད་དང་། ཤེས་
པ་དེ་དང་དེའི་གཟུང་རྣམ་ནི་རྟོང་བྱ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ལ་མཁས་པ་རྣམས་
རང་རིག་ཅེས་སྒྲ་བར་བྱེད་དོ།

དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དག་ནི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་
པའི་མདོན་སྒྲུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རང་རིག་མདོན་སྒྲུལ་ཞེས་འདོད་ལ། སེམས་
ཅམ་པ་ནི། རང་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དེ་རིག་པའི་མདོན་
སྒྲུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རང་རིག་མདོན་སྒྲུལ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། རང་གི་བདག་
ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པས་རང་རིག་ཏུ་མི་འཛོག་སྟེ། སྟོན་པོ་ཡང་སྟོན་
འཛོན་མདོན་སྒྲུལ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་ཀྱང་། སྟོན་འཛོན་མིག་ཤེས་སྟོན་
པོ་ལ་གཞན་རིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པ། རང་རིག་གཞན་

རིག་གི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་
ལ། སེམས་ཅམ་པ། ཡུལ་དེ་འཛོན་པ་ན་གཉིས་སྒྲང་ཡོད་མེད་གྱི་སྒྲོ་ནས་
འཛོག་གོ། །ཚུལ་དེས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་རང་རིག་
མདོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་མི་འབྲ་བས་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་
མདོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དངོས་སུ་
རིག་པའི་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ། སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་
མདོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་སྒྲང་དང་བྲལ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྟོག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ། ཞེས་
སོགས་སོ་སོར་བྱེ་སྡེ་སྒྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཉིད་གྱིས་ན་ཤེས་པ་རྣམས་གྱི་ངོ་
བོ་རང་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་རང་རིག་དང་བཅས་
པའོ་ཞེས་སྒྲ་བར་བྱའོ། །ཤེས་པ་རྣམས་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། ཤེས་པ་རྣམས་རང་རིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་སྒྲ་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རང་
རིག་པའི་གཟུང་བྱ་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བཟོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་།
ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་
ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་བར་ན་རྣམ་པ་རིབ་མ་ལྟ་བུ་
ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སྒྲར་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་བེན་པ་དེ་
ཉིད། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་གོ་
འབར་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྱུད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ལེ་བྱུང་། ཤེས་པ་
རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་དངོས་སྒྲ་བ་དག་གི་འདོད་པ་བཟོད་པ་ན་འདི་

ལྟར་གསུང་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཇུག་པ་
ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་རབ་ཏུ་སྦྱིས་ཏེ།
དེའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་རབ་ཏུ་སྣང་བ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་གང་ཡིན་པའམ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ནི། ཤེས་པ་ཀུན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་
མ་ཡིན་ན། རང་གི་ངོ་བོ་སྦྱོང་ན་མིན། །དེ་སྤྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ། །ཞེས་
བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཞུང་དེའི་དོན་ནི། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་
སྦྱོང་ན་མིན་གྱི། དོན་རང་མཚན་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་དེ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་འཇུག་
བའི་ཚད་མ་ཀུན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་
ཀུན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་
རྟོག་པ་རྟོག་པ་ལ་ཤེས་པའམ་བཅས་པོ་གང་ཡིན། གང་ཡང་མིན་ན་རྟོག་པ་ལ་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་རིག་གམ། གཞན་རིག་
གང་རུང་དུ་འགྱུར་བ་ལས། གཞན་རིག་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར། དེ་དེ་
ལ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

འདི་ནི་མི་མཁས་པ་སློ་གྲོས་རབ་ཏུ་ཅིང་བ་དག་གི་དཔྱོད་པའི་ཚུལ་
ཏེ། དངོས་པོ་ལའང་བཅས་རིག་གཉིས་སུ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་སྤར་བ་འད་ཟིན་ལ།
ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་རིག་གཞན་རིག་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཤེས་
པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་རང་རིག་གཞན་རིག་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས་མ་བྱུང་བོ་
ཞེས་སྤར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའི། མི་མཁས་པ་དག་གི་

ལོག་པའི་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ཤིང་། བྱེད་པ་ཚུང་བའི་སྤྱིར་དགག་སྐྱབ་རྒྱས་
བར་མི་སྤྱོདོ།

འདིར་སྐྱས་པ།

རི་སྤྱིད་མིག་ལྡན་སྤྱོད་ཐོས་མ་དབྱུང་པ། །
དེ་སྤྱིད་དུས་ལོང་བརྒྱ་ཡིས་རབ་དབྱུང་གྲང་། །
སྤང་ཆེན་གཟུགས་ལ་ལོག་པའི་ཐ་སྤྱད་བརྒྱ། །
ཀུན་ནས་འདོགས་པའི་སྤྱོད་ཅོར་འཕེལ་བ་ཅམ། །
དེ་བཞིན་སྤྱོད་གྲོས་གསལ་ལྡན་ཁོ་བོ་ཡིས། །
ལེགས་པར་མ་དབྱུང་དེ་སྤྱིད་གནས་འདི་ལ། །
ཁེངས་ལྡན་མཁས་མ་བརྒྱ་ཡིས་རབ་དབྱུང་གྲང་། །
ལོག་པའི་ཐ་སྤྱད་སྤྱོད་ལ་བཞིན་ཁོ་ནར་བས། །
བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱོད་བཅད་པའོ། །
རང་རིག་མངོན་སྤྱོད་ལེགས་པར་བཞུགས་ཅིན་ཏོ། །

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྤྱོད་ཆད་མ་བཞུགས་པ།

ད་ནི་བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྤྱོད་བཞུགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་
མཆོན་ཉིད་དབྱེ་བ་རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བདག་རྒྱུན་ཉིད་དེ་
འདྲིན་ལ་བཞུགས་ནས་རང་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སྤྱོད་དུ་ཏྲོགས་པའི་

ཡེ་ཤེས།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྲུང་མཁུ། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྲུང་མོ། །སྒྲོར་ལམ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྲུང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོ་བོས་སྟོགས་གཞན་དུ་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་ཅིན་ཏོ།

བདེན་པ་བཞི་སྟེར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་སྟེར་བཤད་པ་དང་། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ། གངས་དང་། གོ་རིམས་ངེས་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། རྒྱས་པར་བཤད་ན། སྐྱག་བསྐྱེལ་བདེན་པ་ལ། མ་དག་པའི་སྒྲོད་བཅུད་གྱི་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་གིས་བསྐྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་མཆོན་གཞི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ཐག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ལུང་པོ་ཁོ་ན་སྐྱག་བསྐྱེལ་བདེན་པའི་མཆོན་གཞིར་དངོས་སུ་སྒྲོས་པ་ནི་གང་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ན་འཁོར་བ་ལ་འདོར་བར་འདོད་པའི་ངེས་འབྱུང་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་རྣལ་མ་སྟེ་བའི་ཐབས་མེད་ཅིང་། གང་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལ་འདོར་འདོད་ངང་གིས་

འབྱུང་བ་ནི། འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་
བས། དེའི་སྤྱིར་གཙུག་པོར་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་
སྤྱུག་བསྐྱེལ་བདེན་པའི་མཆན་གཞི་འཛིན་པ་ན། སྤྱུག་བསྐྱེལ་འཁོར་བ་ཅན་
ཕུང་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་གཙང་བདེ་ཏྲག་
བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོར། སྒྲོམ་པར་བྱ་བ་སྤྱུག་བསྐྱེལ་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཛིག་པའི་སྤྱིར་མི་ཏྲག་པ་དང་།
ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའམ། འཕགས་པ་རྣམས་
དང་མི་མཐུན་པས་སྤྱུག་བསྐྱེལ་བ་དང་། རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་དང་བྲལ་བས་སྟོང་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་དང་བྲལ་བས་བདག་
མེད་པ་སྟེ་བཞི་པོ་འདི་དག་གོ །སྤྱུག་བསྐྱེལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་
དག་ཆང་བར་ཆད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་སྒྲོ་ནས་མ་རྟོགས་ན་ཐར་པ་
དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་མཆན་ཉིད་པ་རྫོགས་པར་མི་སྟེ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྤྱུག་བསྐྱེལ་
དུ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་འབྲལ་འདོད་སྦྱེས་ཀྱང་། མི་ཏྲག་པར་མ་རྟོགས་
ན་ཕུང་པོ་དང་འབྲལ་ངེས་སུ་མི་རྟོགས་པས་ཕུང་པོ་ལ་སྟེད་པ་འགོག་མི་
རུས་ལ། བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་སྟེད་པ་རང་
གིས་འདྲེན་པས་མི་ཏྲག་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེལ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཕུང་པོ་
ཅ་མ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་སྦྱེས་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་། བདག་འཛིན་ངེས་བདག་
གི་བདེ་བ་སྦྱབ་བྱེད་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་
ངེས་པར་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མི་ཏྲག་པར་རྟོགས་པས་འབྲལ་ངེས་སུ་

ཤེས་ཤིང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་པས་འབྲེལ་འདོད་སྦྱེས་ཀྱང་། ཟག་བཅས་
 གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་འདུ ན་པ་ལོག་པའི་ཐར་པ་དོན་གཉིར་མཚན་ཉིད་
 ཚང་བ་སྦྱེ་བ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་རྣམ་པ་རང་གཞན་གྱི་བདག་དང་
 བྲུལ་བ་ཉིད་ཤེས་དགོས་སོ།།

ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་ནི། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཉོན་
 མོངས་པའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ལས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་འབྱུང་གི་
 བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་གྱི་དངོས་པོ་གང་རང་འབྲས་སྤྱག་
 བསྐྱེད་གྱི་རྒྱར་རྒྱར་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། མི་ཤེས་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་
 ཡིན་ཀྱང་། །མ་བཟོད་སྤྱིད་པ་ཉིད་བཤད་པ། །རྒྱན་ནི་འཕེན་པར་བྱེད་སྤྱིར་
 དང་། །དེ་མ་ཐག་སྤྱིར་ལས་ཀྱང་མིན། །ཞེས་བཤད་པ་ན། མི་ཤེས་སྤྱིད་པའི་
 རྒྱ་ ཡིན་ཀྱང་རབ་སྦྱེ་དང་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་དངོས་སྤྱི་
 མ་བཟོད་པར་སྤྱིད་པ་ཁོ་ན་དངོས་སྤྱི་སྟོན་པ་དང་། ལས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་
 རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་དེར་དངོས་སྤྱི་མ་བཟོད་པར་སྤྱིད་པ་ཁོ་ན་དངོས་སྤྱི་སྟོན་
 པའི་རྒྱ་མཚན། རྒྱན་ནི་འཕེན་པར་བྱེད་སྤྱིར་དང་། །དེ་མ་ཐག་སྤྱིར། ཞེས་
 སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། མི་ཤེས་པ་དང་ལས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པར་མ་བཟོད་ཅེས་
 སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གཞན་དུ། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །ཞེས་
 སོགས་དང་། དེ་སྤྱིར་གྲོ་ལ་འདོད་ཐོགས་མེད་པའི། །ཞེས་སོགས་གཞུང་གི་
 ཆ་དུ་མས་ཉོན་མོངས་དང་དེ་གྲོགས་སྤྱི་ཡོད་པའི་ལས་འཁོར་བའི་རྒྱར་ལན་

མང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་དོན་མ་རྟོགས་པར། རྣམ་འགྲེལ་དུ། འདོད་
 མེད་འཇིག་མེད་མེད་མེད་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པར་བསྟན་
 ཅེས་སྒྲུབ་དག་གིས་སྟུག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་པལ་མོ་ཆེ་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་པར་
 ཟད་དོ། །དེ་ཡང་སྟུག་བསྐྱེད་རྒྱ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། རྒྱ་གཅིག་ཕུ་ཁོ་ནར་
 འཛིན་པ་དང་། སྒྲིའི་ཆངས་པ་འབྱུར་བས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་། དབང་
 སྟུག་སོགས་གྱི་སྒྲོ་སྒྲོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་འཛིན་པ་སྟེ། སྒྲོ་འདོགས་
 བཞི་པོ་དེལྟོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།
 སྟུག་བསྐྱེད་གྱི་རོ་བོ་སྦྱེད་པས་རྒྱ་དང་། སྟུག་བསྐྱེད་རྩལ་རིགས་ཀུན་གྱི་
 འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་བས་ཀུན་འབྱུང་དང་། སྟུག་བསྐྱེད་དག་ཏུ་སྦྱེད་པས་
 རབ་སྦྱེ་དང་། སྟུག་བསྐྱེད་བརྒྱད་མར་ལན་མང་དུ་སྦྱེད་པས་རྒྱུན་གྱི་རྣམ་པ་
 དང་བཞི་ལོ།

འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི། ལམ་བདེན་གྱིས་སྤང་བའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་
 པར་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐར་པ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་
 དང་། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་
 འཛིན་པ་དང་། སྟུག་བསྐྱེད་འགགས་པ་ལས་སྟུག་པའི་ཐར་པ་ཡོད་པར་
 འཛིན་པ་དང་། རེ་ཞིག་ཐར་ཀྱང་གཏན་དུ་ཐར་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་
 འདོགས་བཞིའི་གཉེན་པོར་བསྟེན་པར་བྱ་བ་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
 བཞི་སྟེ། འདི་ལྟར། སྟུག་བསྐྱེད་སྤངས་པས་འགོག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་
 སྤངས་པས་ཞི་བ་དང་། འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་པས་གྲུ་ལོ་མ་

པ་དང་། དེ་ཐོབ་ནས་སྦྲར་མི་ལྟོག་པས་ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་དང་བཞིའོ།།

ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི། རང་གི་ངོ་སླལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་དྲི་མའི་ས་
བོན་དངོས་སུ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དེའི་སྤངས་པ་ལ་
དབང་བྱེད་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཐར་ལམ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་།
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེ་
ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་བཞུགས་པར་འཛིན་པ་དང་། དེས་སྐྱབ་
བསྐྱེད་པའི་གཏན་ནས་ཟད་པར་བྱེད་མི་རུས་པར་འཛིན་པའི་སྤྱན་ཅི་ལོག་བཞིའི་
གཉེན་པོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟར།
བཟོད་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་ལམ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་
པའི་དོན་གྱིས་ན་རིགས་པ་དང་། སེམས་སྤྱན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱབ་པའི་དོན་
གྱིས་ན་སྐྱབ་པ་དང་། རྟག་པའི་གནས་སུ་གདོན་མི་བ་བར་སྤྱན་པར་བྱེད་
པའི་དོན་གྱིས་ན་ངེས་འབྱེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཞིའོ། །རྟག་པའི་གནས་ཞེས་
པ་ནི་སྦྲར་མི་ལྟོག་པའི་གནས་ཀྱི་དོན་རྟོ། །མི་སྦྲོབ་ལམ་ནི་ལམ་བདེན་གྱི་
འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི། ལམ་བདེན་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ལམ་ཡིན་དགོས་
ལ། དེ་ལྟར་བཟོད་བྱེད་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལས་གོང་
ནའང་བཟོད་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཚོགས་སྦྱོར་ནི་ལམ་བདེན་
མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་སྦྱོར་བར་
ཆད་མེད་ལམ་མི་སྤིད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ལམ་བདེན་མཆོན་ཉིད་པ་ནི་མཐོང་

ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་ཁོ་ནའོ།།

ཁ་ཅིག་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་མཆན་ཉིད། འགོག་པ་གང་ཞིག་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཆར་གྱུར་པ་ཞེས་སྒྲས་
ནས། སྤང་ཡང་འགོག་བདེན་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་
བའང་མཐོང་ངོ་། ཁོ་ན། མཐོང་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་སྤངས་པའི་
ཆ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་འགོག་པ་
གང་ཞིག་ དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྒོས་སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་ཆར་གྱུར་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱོད་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།
རྟགས་བྱབ་ཁས། འདོད་ན། མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། དེ་བས་ན་སོ་
སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་
འདུས་བྱས་ཡིན་དགོས་པར་སྒྲ་བ་ནི། རང་ཉིད་མང་དུ་ཐོས་པ་མ་ཡིན་པར་
སྒྲོན་པ་ཅམ་དུ་བྱེད་ལ། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་བའི་མཐའ་སྒྲ་བའི་སངས་
རྒྱས་པ་ལ་ནི། འགོག་བདེན་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བ་མ་ཡིན་པ་
མེད་ལ། དེ་ཡང་རྟག་པའི་རྫས་སུ་འདོད་ཀྱི་མི་རྟག་པའི་རྫས་སུ་མི་འདོད་
ཅིང་། མདོ་སྡེ་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བཞིན་རྫས་
སུ་མ་གྲུབ་ལ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་
གཉིས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ།
ངེ་སྐད་དུ། ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་བྱ་དང་མཚུངས། འགོག་པ་དག་ཀྱང་ནམ་
མཁའ་བཞིན། འདུ་བྱེད་བཅའ་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། འདུས་གསུམ་རྗེས་འགོ་དག་

ཀྱང་མེད། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཡོད་མིན། །ཞེས་པ་མདོ་སྡེ་པ་ཡི་
རིག །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། བྱེད་རང་གིས་ཀྱང་གཞུང་འདི་སྐྱེ་བཞིན་དུ་
ཁས་སྦངས་པས་ཁས་སྦངས་དངོས་སུ་འགལ་བའང་ཡིན་ནོ། །འགོག་བདེན་
ལམ་གྱི་འབྲས་བུར་བཤད་པ་ནི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་པ་མདོན་དུ་བྱེད་
དགོས་ཀྱི། ལམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མདོན་དུ་བྱེད་མི་རུས་པ་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན་ཀྱི། མེ་དུ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་
ནོ། །རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་མེད་པར་བཤད་ཀྱང་། འགོག་བདེན་ཚད་མ་
ཡིན་པར་སུ་ཡང་མི་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་
ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

གཉིས་པ་གྲངས་ངེས་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་པ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཞེ་ན།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོགས་ལ་སྤང་བྱ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྣམ་
བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱ་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་དོར་
བྱ་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཀུན་བྱང་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དོ། །གོ་རིམས་
ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། གཞུང་ལུགས་དག་ནས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་
ཚུལ་ལ། རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་དང་། ངེས་དཀའ་སྤྲའི་རིམ་པ་དང་།
བཤད་པའི་རིམ་པ་དང་། རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་། དམན་མཆོག་དང་མཆོག་
དམན་གྱི་རིམ་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པ་
ལས། འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མདོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐར་པ་དོན་གཉིར་གྱི་སྟོ་སྐྱེ་བ་ན་དང་པོར་འཁོར་བ་འདི་

སྐྱུག་བསྐྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་དགོས་ལ། དེལྟར་རྟོགས་པ་ན་འདི་དང་
བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྒྲིམ་སྒྲིལ་ཞིང་། དེ་སྒྲིམ་པ་ན་རྟོག་པ་སྒྲོན་དུ་གཏོང་བ་དག་
ནི། རྒྱ་མ་སྤངས་བར་འབྲས་བུ་སྤོང་མི་རུས་པར་མཐོང་ནས། སྐྱུག་བསྐྱལ་
གྱི་རྒྱ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པར་བྱེད་ལ། དཔྱད་པ་ན་རེས་འགའ་སྒྲིལ་བའི་རྟགས་
ལས་རྒྱ་བཅས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱ་ཡང་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སུ་ཁ་མཆོན་བཅད་
ནས་གང་ཡིན་བརྟགས་པ་ན། གང་སྤྱིར་དེལྟར་རྒྱ་གནས་ན། །འབྲས་ལོག་
གཟིགས་པ་མེད་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྟག་པའི་རྒྱ་ལ་རྗེས་
སུ་འགོ་སྟོག་མི་འབྱུང་བ་སོགས་སུ་མཐོང་ནས་རྒྱ་མི་རྟག་པར་རེས་པར་
འགྱུར་ལ། མི་རྟག་པར་གྱུར་པའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་
བཅའ་བ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་དུ་འཛིན་པ་ལས་བདག་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱི་
པ་དངོས་སུ་སྒྲིལ་། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྤྱི་པ་སྒྲིལ་ཞིང་། དེ་ལས་
བདག་གི་བདེ་བ་སྦྱབ་བྱེད་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་སྤྱི་པ་སྒྲིལ་སྟེ།
གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་བདག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བར་བྱེད་མི་རུས་པར་
མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ནས་བདག་གི་བདེ་བ་སྦྱབ་བྱེད་དབང་སོགས་བདག་
གི་བ་བྱན་ལྟ་བུ་དེས། བདེ་བ་བསྦྱབས་པའི་སྤྱིར་དུ་སྒྲིལ་སྐྱུ་ཀྱི་ལས་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ཆེ་འདྲིར་བདེ་བའི་སྤྱིར་དུ་སྟོག་གཅོད་པ་སོགས་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་འདུ་བྱེད་ལ། དེ་ལས་ངན་འགྲོའི་ཕུང་པོ་
འགྱུབ་ཅིང་། ཆེ་སྤྱི་མ་འདོད་ཡོན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ལས་འདུ་བྱེད་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཁམས་སུ་བདེ་འགྲོ་ལྟ་མའི་ཕུང་

པོ་འགྲུབ་ལ། ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་ནས་མི་གཡོ་བའི་ལས་འདུ་
བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་སྤང་པོ་འགྲུབ་བོ།

དེ་ལྟར་ན། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ཞེས་བ་ལ་སོགས་བའི་
རིགས་བ་དེས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་འདིའི་རྒྱ་ལས་དང་ཉོན་
མོངས་བའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཀུན་འབྱུང་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་
ལ། དེའི་སྤྱིར་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་པོར་བསྟན་ཅིང་། ཀུན་འབྱུང་སྤྱིས་བསྟན་ལ།
ཡང་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤོང་འདོད་སྤྱེས་བ་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་བ་ཀུན་གྱི་ཅ་
བ་བདག་འཇིན་སྤོང་རྒྱས་མི་རྒྱས་དཔྱོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དབྱུད་པ་ན་
སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་བའི་
རིགས་བས་བདག་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་མཐོང་བས་བདག་འཇིན་སྤོང་རྒྱས་
སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་རྟོགས་པ་ན་དེའི་འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་
འབྲས་རྒྱས་སུ་རྟོགས་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤངས་བའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་
རྒྱས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་འགོག་བདེན་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་ལ།
འགོག་བདེན་མངོན་དུ་བྱ་བར་འདོད་པ་ན། དེའི་རྒྱ་ལམ་ལ་མ་འབད་པར་
མངོན་དུ་བྱ་མི་རྒྱས་པར་མཐོང་ནས་ལམ་ལ་བསྐྱབ་འདོད་དུས་བཞི་པར་སྤྱེ་
བའི་སྤྱིར་ལམ་བདེན་ནི་སྤྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པ།

གཉིས་པ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ།
གང་དགག་པར་བྱ་བའི་བདག་གཉིས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་དག་འགོག་
བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཞད་པ་དང་། བདག་མེད་པ་ཇི་ལྟར་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ་
དང་། བསྐྱོམས་པས་བདག་འཇིན་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི།
དགག་བྱའི་བདག་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་སྒོ་ནས།
དེ་བཞག་པའི་བདག་མེད་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་ནི་གང་། གང་ཟག་གི་བདག་
ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་བ། དམིགས་པ་ང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ཆོགས་རྒྱན་གང་ལ་ཡང་
བཏགས་པ་ཅམ་མིན་པར། སྤང་པོ་དང་མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་
ཐུབ་པའི་རྗེས་ཡོད་དུ་འཇིན་པ་གང་ཡིན་པའི་སྒོ་འདི་ནི་གང་ཟག་ལ་
དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་འཇིན་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་ཞེས་བྱ་
ལ། འཇིག་ཅིང་ཆོགས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་
པའི་གང་ཟག་ལ། འཇིག་པ་སོགས་དང་མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པར་ལྟ་བུའི་
ཕྱིར་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་རོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ང་ཅམ་དེ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་

ཞིང། དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཞེས་ཀྱང་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ། །དེ་ནི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་
 དུ་གྱུར་བའང་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་གང་ཟག་དང་སྐྱེས་བུ་སེམས་ཅན་སོགས་
 མེད་ན་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱིར་བ་པོ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་
 ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །སློ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཟག་སྤྱང་པོ་དང་
 མཚན་ཉིད་མི་མ་ཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པས་ཚད་མས་ཁེགས་པའི་སྤྱིར། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་
 གཞི་མ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་བཞག་ཅམ་གྱི་ཆ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅེས་
 བྱའོ། །དེས་ན་འཛིན་ལྟ་སྟེན་སྐྱེས་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་ཡིན་གྱི་
 གང་ཟག་གི་བདག་མ་ཡིན་ལ། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་
 ཡིན་གྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་
 བདག་ལ་བྱད་པར་མེད་ན། ཡང་ན་གང་ཟག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་
 འགྱུར་བས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱིར་བ་པོ་
 མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཡང་ན་གང་ཟག་གི་བདག་ཀྱང་གཞི་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་
 འགྱུར་རོ། །

གང་ཟག་གི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ན་སྟོན་ཅི་ཡོད། གང་ཟག་གི་བདག་
 འགོག་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་
 ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་
 འགོག་གི། གང་ཟག་གི་བདག་ཅམ་མི་འགོག་ཅེ་ན། འོ་ན། ཚོས་བདག་ཐ་
 སྙད་དུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་སློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པའི་

ཆ་ཡིན་ལ། དེ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅེས་
གཞི་གྲུབ་ལ། སློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྩལ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་
པའི་ཆོས་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་འགོག་ཅེས་བརྗོད་ན་ཅི་སྟེ། ཆོས་བདག་ཀྱང་
གཞི་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་བདག་གཉིས་ཀ་
རང་ལུགས་ལ་ཡོད་ངེས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་དྲི་ཅེས་ཡང་ལྟ་
ཊོ་རེ་སྟེན། གཞན་ཡང་། བདག་གཞི་གྲུབ་ན། བདག་རིགས་པས་དགག་མི་
རུས་པར་ཐལ་བ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སློ་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང་།
བདག་འཛིན་གཉེན་པོས་སྤྱོད་མི་རུས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་
ཆོས་བདག་གཞི་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་དང་
མི་མཚུངས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྩལ་ཐ་དད་པ་ཆོས་བདག་གི་དོན་
ཡིན་གྱི། ཐ་དད་པ་ཅེས་ཆོས་བདག་གི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤང་པོ་
དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་གང་
ཟག་གང་ཟག་གི་བདག་གི་དོན་ཡིན་གྱི། ང་ཅེས་གང་ཟག་གི་བདག་གི་དོན་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། གང་ཟག་ཅེས་དང་གང་
ཟག་གི་བདག་ལ་བྱུང་པར་མེད་ན། ཆོས་ཅེས་དང་ཆོས་བདག་ལ་ཡང་བྱུང་
པར་མེད་པར་མཚུངས་པས། གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་བྱུང་པར་
ཐལ་ལོ།

གཞན་ཡང་། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་རོ་
སྟེན་གྱི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་

འཛིན་སྟངས་འགལ་བར་ཞུགས་པ་གཅིག་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། གང་ཟག་
དང་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བྱད་པར་མེད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་བཞིན་
དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་
བདག་ལ་དམིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སྤང་གཉིན་དེ་གཉིས་
ཀས་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་གང་ཟག་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྤང་བྱས་
བདག་ཏུ་དམིགས་གཉིན་པོས་བདག་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
སྤྱིར་གང་ཟག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་བྱད་པར་འདི་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་
བདག་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། སྤྱིར་གྲུབ་
མཐའི་དབྱེ་བས་འཛོག་མཚམས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་
གོང་དུ་ངི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་སྟོན་པ་
ཡིན་པས་བཀའ་དང་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་པར་བྱི་དོན་ཁས་སྤངས་པའི་རྣམ་
གཞག་དང་། བཀའ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བར་པ་བྱང་དོན་དུ་གཏན་ལ་
ཕབ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྣམ་རིག་པ་དང་
མཐུན་པར་བྱི་དོན་འགོག་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོའི་
སྐབས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་མ་གཏོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཁས་མི་ལེན་པས་ཆོས་བདག་ངོས་གཟུང་མི་དགོས་ལ། རྣམ་རིག་པའི་
སྐབས་སུ་སྟོ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྗེས་ཐ་དད་པའི་ཆ་ཆོས་
བདག་ཡིན་ལ། དེ་བཀག་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་

མཁས་པའི་དབྱུང་གཞི་ཆེ་ཞིང་། བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙུག་པོ་ཡིན་
པ་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་འདོད་ན་མི་ཤེས་པའི་
ཐབས་མེད་ཅིང་། ཤེས་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་གཙུག་པོ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་
བར་སྒྲུང་ནའང་། ཡི་གེ་ཤིན་ཏུ་མངས་བར་འགྱུར་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་
སྒྲུབ་སོ།།

ད་ནི་གཉིས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི།
གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཡིན་ཅིང་དེ་དག་གི་
ཡང་གཙུག་པོ་ནི་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱས་པར་
གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ་
ལ། རྟགས་དགོད་ཚུལ་བསྟུན་པའོ།།

དང་པོ་ནི། རང་གི་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་
མེད་ན་རང་བཞིན་མེད་པས་བྱུང་། དཔེར་ན། རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན། ཆོགས་
རྒྱན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་
མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་ཕུང་པོ་དང་
རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའོ།།

ཚུལ་བསྟུན་པ་ལ། བྱུང་པ་བསྟུན་ཚུལ་དང་། རྟགས་ཆོས་བསྟུན་ཚུལ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་དངོས་འགལ་དུ་ ངེས་པའི་ཆད་

མ་དང་། རྟོགས་ཚེས་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་བསྡེམས་པའི་བྱེད་ལས་ལས་
རྟགས་མི་མཐུན་རྟོགས་ལ་མེད་ངེས་དང་། མཐུན་རྟོགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་
ངེས་པའི་ལྟོག་བྱུང་དང་རྗེས་བྱུང་འབྱུང་བོ།

རྟོགས་ཚེས་བསྐྱབ་པ་ནི། སྤང་པོ་དང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་རང་བཞིན་
ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དབང་པོ་རྟོན་པོས་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྱུང་ཅིང་། དབང་པོ་
རྟུལ་པོས་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་
གཅིག་ཏུ་མ་གྱུང་པར་སྐྱབ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དང་
གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཁྱོད་མི་རྟག་ཅིང་གཞན་
དབང་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བྱུང་སྟེ། གང་ཟག་སྤང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་
མཐུན་པའི་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་ན་རྟག་པ་དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་དགོས་པས། །
རྟགས་སྐྱབ་པ་ནི། དེ་ཚེས་ཅན། གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱིས་
འདུས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེའི་རྟགས་སྐྱབ་པ་ནི། སྤང་བ་འད་པའི། གང་
ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་ཡིན་
ལ། རྟགས་སྤང་མ་སྐྱབ་པ་ནི། སྤང་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་
སྤྱིར། དེའི་ཚུལ་སྐྱབ་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་སྤང་པོ་བདག་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་རྩ་བའི་རྟགས་ནི། རང་བཞིན་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེའི་བྱུང་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ནི་འགལ་ཆ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ཅིང་རྟོགས་ཚེས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་
རྟགས་དང་། བྱི་མ་འབྲས་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་

ན་བདག་འཛིན་སྟོང་བ་ལ་སྤང་པོ་བདག་མེད་དུ་ངེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ངེས་
བ་ལ་ཚུར་མཐོང་གིས་མཛོན་སུམ་དུ་ངེས་པར་བྱེད་མི་རུས་པས་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། རྟགས་ཀྱང་གོང་དུ་ངི་སྐད་བཤད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་
དགོས་པས། རིགས་བ་ལ་སྟོ་ཁ་མ་སྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་མེད་པའི་
དོན་སྟོམ་པ་ལ་འབད་དུ་བེན་ཀྱང་། ངལ་བ་ཙམ་ཞིག་སྟོང་པོར་བད་དོ། །ངེས་
ན་སྤང་པོ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པ་ནི་འདུ་བྱེད་གྱི་
སྤང་པོའི་དོན་སྟོག་ཡིན་ལ། དེ་དང་སྤང་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་གཉིས་མ་ངེས་
ན་སྤང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ངེས་མི་རུས་
པས། དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་སྟུག་བསྐལ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་སྤང་པོ་
བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྟུག་
བསྐལ་། །སྟུག་བསྐལ་ལས་ནི་བདག་མེད་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །

ངེས་ན་སྤང་པོ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྤང་པོ་མི་རྟག་ཅིང་ལས་ཉོན་གྱི་
གཞན་དབང་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་
མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡིན་ན་སྤང་པོ་མི་རྟག་པ་དང་སྟུག་བསྐལ་དུ་སྟོམ་པའང་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོམ་པར་འགྱུར་བས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་
སེམས་པ་ཉིད་སྟུག་མཐོང་སྟོམ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་དོ། །ངེས་ན་གང་ཟག་

གི་བདག་མེད་རྟོགས་ན་རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་དགོས་པ་
ཡིན་ཀྱང་། རྣམ་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་སྤྲོ་བ་ནི་ཅོར་པ་ཁོ་ནའོ།

བདག་མེད་ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ལམ་ཐམས་
ཅད་སྒྲིན་བྱེད་གྱི་ལམ་དང་གྲོལ་བྱེད་གྱི་ལམ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ལ་སྒྲིན་བྱེད་གྱི་ལམ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུད་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་
སྒོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གྲོལ་བྱེད་གྱི་ལམ་ནི་རྒྱུད་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་
པའི་ས་བོན་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོར་སྒྲིན་བྱེད་གྱི་ལམ་མ་བསྒྲོམས་པར་
གྲོལ་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པའི་ཐབས་མེད་དེ། འབྲས་མ་སྒྲིན་པར་བརྟེན་ན་ནད་
སྦྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དང་པོར་སྒྲིན་བྱེད་གྱི་ལམ་བསྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམས་ནི། དང་པོར་འཁོར་བ་
ལ་ཡིད་འབྱུང་ནས་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་སྒྲོ་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་མ་སྦྱེས་ན་
ཐར་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་མི་སྦྱེ་ཞིང་། དེ་མ་སྦྱེས་ན་ཐར་ལམ་ལ་སྒྲོབ་པར་མི་
འགྱུར་བས་དང་པོར་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཅིག་སྦྱེ་བ་
ལ་འབད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ངེས་པ་འདྲོངས་པ་

གཅིག་དགོས་ཀྱི། འཁོར་བ་ལ་སྤྱིང་པོ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ཡིད་
འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉེས་དམིགས་མ་མཐོང་ན་དེས་སྒྲོ་བར་མི་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ།

འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། དཔྱལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་
བཀེས་སྒྲོམ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་ལྟ་བུ་སྒྲེས་ཙམ་ནས་འགོ་བ་ཀྱན་གྱིས་སྤྱག་
བསྐལ་དུ་འབད་མེད་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་
དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་སྒྲེ་བ་ན་སྤྱག་བསྐལ་དུ་མི་རྟོགས་
ཀྱང་། འགྱུར་བ་ན་སྤྱག་བསྐལ་དུ་ཀྱན་གྱིས་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱས་པའི་
འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། འཁོར་བ་བའི་སྒྲེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་བྱུང་པར་
མེད་པར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། མི་རྟོག་ཅིང་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་
གྱི་སྤྱག་བསྐལ་དང་གསུམ་ལས། འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་ཡིད་འབྱུང་མཚན་ཉིད་པ་
ཅིག་སྒྲེ་བ་ལ་ནི་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི། སྤྱག་བསྐལ་
གཞན་གཉིས་སྤྱག་བསྐལ་དུ་བསྒྲོམ་མི་དགོས་པར་སྒྲེ་བོ་པལ་ཆེ་བས་སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བས་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་
ཡིད་འབྱུང་དངོས་སུ་འདྲན་མི་རུས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ལ་
སོགས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་སྒྲོ་བའད་མེད་དུ་དངོས་སུ་
སྒྲེ་བས་བྱུང་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་སོགས་
རྟོགས་པས་ཡིད་འབྱུང་བ་འཁོར་བ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་འདྲན་མི་
རུས་ལ། ཆངས་པའི་གོ་འཕང་ལྟ་བུ་ཁམས་གོང་གིས་བསྐྱས་པའི་འཁོར་བ་

བྱེ་བྲག་པ་འགའ་ཞིག་ལ་སྐྱག་བསྐྱེད་གྱི་སྐྱག་བསྐྱེད་མེད་པར་མཐོང་ནས་
སྐྱར་སྡེད་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།

དེ་བས་ན་འཁོར་བ་སྐྱེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ཤ་ཐག་པ་ནས་སྐྱེ་བ་ལ་ནི། འདྲ་
བྱེད་གྱི་སྐྱག་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་དགོས་པས་ཉེར་ལེན་
གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ཉིད་སྐྱག་བསྐྱེད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བསྐྱོམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེའི་ཕྱིར། འདྲ་བྱེད་སྐྱག་བསྐྱེད་ལ་དགོངས་ནས། །སྐྱག་བསྐྱེད་བསྐྱོམ་པར་
གསུངས་པ་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་
པོ་འདི་སྐྱག་བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་ནས་སྤོང་བར་འདོད་ཅིང་། དེ་དང་བྲལ་བའི་
ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ན། སྐྱག་བསྐྱེད་འདི་སྤང་རུས་མི་རུས་དབྱེད་པས་
འདིའི་རྒྱ་མ་སྤངས་པར་སྐྱར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་མི་རུས་པར་མཐོང་
ནས་འདིའི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཅེས་བསམ་པར་བྱ་ལ། དེ་ལྟར་བསམས་པས་གོང་
དུ་ངེ་སྤྱད་བཤུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྩ་བ་ཅན་དུ་མཐོང་བར་
འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་འབྲལ་བར་འདོད་པ་དེས་
འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་སྤོང་རུས་མི་རུས་དབྱེད་པར་བྱ་ཞིང་།
དེ་ཡང་སྤོང་དེའི་ས་བོན་སྤོང་རུས་མི་རུས་ནི་སྤོང་དེའི་འཛིན་སྤངས་ཡུལ་གྱི་
གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ལ་རག་ལས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤོང་དེའི་འཛིན་
སྤངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་ན་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་དང་
མཐུན་པར་ཞུགས་པས་ས་བོན་སྤོང་མི་རུས་ལ། མི་མཐུན་པར་ཞུགས་ན་
ཁོས་བཟུངས་པ་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡོད་པས། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་གཉིན་

པོས་མ་ལུས་པར་འགོག་ཀྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་བདག་འཛིན་སྤོང་ཀྱས་མི་ཀྱས་དཔྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་། བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྤངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་དཔྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྤངས་དོན་དང་མཐུན་མི་མཐུན་ནི། ཁོས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་ཡོད་མེད་ལ་རག་ལས་པས་དེ་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་གོང་དུ་ངེ་སྐད་བཤད་པའི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནམས་ཀྱིས་བདག་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་པ་ན་བདག་འཛིན་སྤོང་ཀྱས་སྟེངས་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐལ་དང་འབྲལ་ཀྱས་སྟེངས་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་གཏན་ཆོགས་དེ་ལ་བཏེན་ནས་འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐལ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཐར་པ་ཡོད་པར་ཡང་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། གང་རང་གི་རྒྱུ་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་དེ་ལ། རང་གི་རྒྱན་གཉིན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བ་ཡོད་པས་བྱུང་དཔེར་ན། མེ་སྟོབས་ཆེན་དང་ཉེ་བར་གང་འབྲས་སྟེ་ལོང་བྱེད་བདེ་བ་མཐོང་བ་བཞིན། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོའི་རྒྱུ་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །ཡང་གང་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བ་དེ་ལ། དེ་གཉིན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བ་ཡོད་པས་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཉེ་བས་གང་རེག་ལོག་པ་མཐོང་བ་བཞིན། སྟོ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཡང་། གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་བདེ་

པའི་སྤངས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང། དེ་གྲུབ་ན་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་
རྟོགས་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ལ་འདྲུང་རུང་བར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་
གྲུབ་པས། གུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་
ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤངས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་
བཞིའི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཞེས་
བརྗོད་པས་སོ།།

སྐབས་འདིར་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་གོགས་འདི་ལྟ་
བུ་དག་འབྱུང་སྟེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་མ་
ལུས་པར་སྤང་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་
དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོན་སྦྱོར་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དགོས་པ་ལ། ཚུ་
བསྟོས་པས་རུང་བཅད་ཆ་བར་འགྱུར་ཡང་མེར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་ལ། མཆོངས་
བ་གོམས་པས་རུང་བཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཡང་། མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ནས་
རྒྱུད་གྲགས་ལས་ལྟག་པ་མཆོངས་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་རུང་བཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཡང་། མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་
བ་མི་སྲིད་པས་སོ་སྦྱུ་དུ་དོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་པར་རྟོག་
པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་ལུལ་ལ་གསལ་སྤང་རབ་ཀྱི་
མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་བ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པས་བསལ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་
འདི་ལྟར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། བྱོད་གོམས་བྱེད་ཀྱི་
ཡན་ལག་དང་མ་བུལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན་གོམས་བྱའི་ལུལ་ལ་གསལ་

སྒྲུང་རབ་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རྟེན་བརྟན། གོམས་པར་བྱས་
ཟེན་འབད་ཚེ་ལ་སྒྱུར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སེམས་རྒྱུད་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན། འདོད་ཆགས་བཞིན་ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །

རྟེན་ནི་སེམས་གསལ་རིག་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་བརྟན་པར་གང་གིས་སྒྱུབ་
ན། རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཡ་མཐའ་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་སྒྱུབ་པའི་སྒྲོན་ས་ཡིན་ཏེ།
འདི་ལྟར། སྒྲེས་བྱ་སྒྲེས་མ་ཐག་གི་རིག་པ་དེ་ལ་རྒྱ་མེད་ན་རེས་འགའ་བ་
ཡིན་པས་གཞོད་ལ། རྒྱ་ཡོད་ན་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་གང་ཡིན། རྟག་དངོས་
ཡིན་ན་ཡུལ་དང་དུས་གང་ལ་ཡང་མ་ཁྱབ་པ་མི་སྲིད་པས་འབྲས་བྱ་དང་
རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་ངེས་པ་མི་སྲིད་དོ། །སྤྱི་མ་ལྟར་ན། བཅ་རིག་གང་རུང་
ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ལས་སྒྲེ་བར་མི་འཐད་པས་གང་རུང་ལས་སྒྲེས་
དགོས་ལ། བཅ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན་དབང་པོ་དང་བཅས་པའམ། བྱི་རོལ་
གྱི་བཅ་པོས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དབང་པོ་ཀུན་ཆོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་
སམ། གང་རུང་རེས་མཆོག་དང་པོ་ལྟར་ན། མིག་དབང་མ་ཆང་ན་ཡང་ཡིད་
སྒྲོ་མི་སྒྲེ་བར་འགྱུར་ལ། བྱི་མ་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་ཀྱང་
གཟུགས་གསལ་བར་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། བྱི་རོལ་གྱི་བཅ་པོས་ཉེར་
ལེན་བྱེད་ན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་ཀྱིས་སམ། རུལ་ཕྱན་གྱིས་བྱེད། དང་པོ་
ལྟར་ན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་ཆ་བཅས་ཆ་མེད་གཉིས་ལས། ཆ་བཅས་
ཀྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ནི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཆོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་སམ་གང་
རུང་རེས་ཆོག་ཅེས་པ་གོང་གི་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྲིགས་ལ། ཡན་ལག་

རྣམས་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན་
གདོང་གོས་གྱིས་བསྐྱིབས་ན་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོས་གྱིས་
བསྐྱིབས་པ་དང་། གཞན་མ་བསྐྱིབས་ན་བསྐྱིབས་མ་བསྐྱིབས་ཆ་གཉིས་སུ་
ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། བསྐྱིབས་མ་བསྐྱིབས་ཆ་གཉིས་ཡན་ལག་རྣམས་
ལ་ཡོད་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མེད་ན། གདོང་གོས་གྱིས་བསྐྱིབས་པའི་ཆེ་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་གདོང་གསལ་བར་མཐོང་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཡོ་མི་
གཡོ་དང་། ཁ་བསྐྱུར་མ་བསྐྱུར་སོགས་ལ་སྐྱུར་བའི་རིགས་པ་རྣམས་གྱིས་
གཞོད་དོ། །རྩལ་གྱིས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། དེ་དེ་བས་ཀྱང་བསྟོས་མེད་དུ་སྐྱེ་ན་
ཡིད་རྟོག་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཀུན་ཆོགས་དགོས་ན་རྩལ་ཐོན་
གཅིག་མ་ཆང་ན་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་
པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པར་གྱུབ་ལ། དེ་ལ་ཡང་
རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་། གཞན་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་གཉིས་ལས།
གཞན་རྒྱུད་པ་མ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པས་དངོས་གྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན་པ་བཟོ་
མཁས་པ་དང་སྤྱོད་པ་སོགས་གྱི་བུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་པས་
རང་རྒྱུད་གྱི་རིག་པ་སྤྲ་མ་ཁོ་ནས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རིག་
པའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སྤྱི་ཡོད་པ་ལེགས་
པར་གྱུབ་པ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་ཚུའི་བློ་དེ་ཉེན་མི་བརྟེན་ཏེ། ཏ་ཅང་བསྐྱོལ་པ་ན་བསྐྱུས་པས་
པར་འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྱུབ་ལ། མཆོངས་པ་ཡང་རང་གི་རིགས་

འདྲ་སྒྲ་མ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་སྦྱེལ་བ་སོ་སོས་པན་བཏགས་པ་ལ་
བསྟོས་ཤིང་། བཙེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྒྲ་མ་
ལས་སྐྱེ་ཞིང་། གོམས་ཟེན་ཀྱང་རང་གི་སྦྱེལ་བ་སྐྱར་མ་ལ་མི་སྟོས་པའི་
ཏགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

འདི་ལྟར་རིགས་པའི་སྒྲོ་དུ་མའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་
བསམས་པས། འཁོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་དེའི་རྒྱ་
བདག་དུ་འཛིན་པ་སྤང་བྱ་དང་སྤོང་རྒྱས་སུ་ངེས་ཤིང་། ཐར་བ་ཡོད་ངེས་དང་
ཐར་བ་ལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་སྤྱང་ཐག་པ་ནས་སྐྱེས་པ་ན་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་
སྒྲོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཅིང་། ཇི་སྤྱད་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་
སྒྲོས་མ་ཟེན་པ་དེ་སྤྱད་དུ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་ཇི་སྤྱད་བསགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་། འཁོར་བའི་བདེ་འབྲས་ཙམ་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཆ་
མ་ཐུན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཆེ་སྒྲོ་འདིས་
ལེགས་པར་ཟེན་ནས་ཐ་ན་ལས་དང་པོ་བའི་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་བས་ཁམ་
གཅིག་ཙམ་སྦྱེལ་བ་ཡན་ཆད་ཐམས་ཅད་ཐར་བའི་རྒྱ་དང་། འཁོར་བ་ལ་
རྒྱབ་གྱིས་སྤོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བས་ཐར་བ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དགོ་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་བགྲང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་བྱའི་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དངས་པའི་
ངེས་པ་གཏོང་ཚུགས་པ་མ་རྟེན་ན་གཞན་གྱི་ཆོག་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་དང་།
རང་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་དཀ་པོ་ཐོག་དུ་བབ་པ་མ་བཟོད་པས་ཡིད་འབྱུང་ཐར་

འདོད་དྲག་པོ་སྐྱེས་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་གཞན་གྱི་རིགས་པ་ལྟར་སྒྲུང་དང་ཆོག་
 ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་པར་རུས་ཤིང་། འཕྲལ་གྱི་སྐྱུག་བསྐྲལ་དྲག་པོ་དེ་
 ཅུང་ཟད་ལོག་ནས། ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཡིད་བྱིད་པ་ན་ཡིད་
 འབྱུང་དེ་འབྱུང་སྒྲུང་ལོག་ནས་ཡིད་འབྱུང་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་
 བརྟེན་པར་འབྱུང་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དེ་ལོག་ན་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཉིད་
 ལ་སྒྲུང་བརྟེན་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསྐྱོམས་པས་བདག་འཛིན་རི་ལྟར་སྒྲོང་བའི་ཚུལ།

བཞི་པ་བསྐྱོམས་པས་བདག་འཛིན་རི་ལྟར་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་
 ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོ་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་
 ཐར་པ་དེའི་རྒྱ་ལ་མ་འབད་པར་རང་གིས་ཐོབ་པའི་རུས་པ་མེད་པར་མཐོང་
 ནས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་སྒྲོབ་པར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་ནས་ལམ་ལ་སྒྲོབ་
 པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཡང་རིག་ཅན་གསུམ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་
 གྱིས་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དག་ནི་རང་ཉིད་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་འཁོར་བའི་སྐྱུག་
 བསྐྲལ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་དབྱ་
 བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་
 དག་ནི་གཙོ་བོར་རང་ཉིད་ཁོ་ན་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འདོད་ནས་རང་རྒྱལ་
 གྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །

རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྣམས་པོ་དག་ན་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐྱེལ་
གྱིས་སྐྱག་བསྐྱེལ་བ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ཀྱང་སྐྱག་བསྐྱེལ་བར་
མཐོང་ཞིང་། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་བྱས་
པའི་བྱིན་ཅན་ལ་སྐྱག་དུ་མཐོང་སྟེ་དེ་མི་བཟོད་པའི་སྟོན་སེམས་ཅན་སྐྱག་
བསྐྱེལ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། དེ་
ལྟ་བུའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱག་བསྐྱེལ་
ལས་བསྐྱེལ་བར་འདོད་པའི་སྟོང་སྐྱེས་པ་ན་རང་ཉིད་ལ་ད་ལྟ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སྐྱག་བསྐྱེལ་ལས་འདོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང་། རྒྱས་
པ་ཡོད་པ་ལེགས་པར་བཅུལ་བ་ན། སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་སྐྱག་བསྐྱེལ་ལས་འདོན་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་
ཆེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱག་བསྐྱེལ་ལས་བསྐྱེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ བདག་
གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་ཐོག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་སྟེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་ཐོག་མ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བསྐྱེད་པས་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡང་།
ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་དག་གི་ལྟར་ན། ཐོག་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་ ལུས་མི་འདྲ་བའི་
བྱེད་པར་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་བདག་མེད་བསྟོམ་རྒྱ་མེད་པར་འདྲ་ནའང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཆེ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡུན་ཤིན་དུ་བྱུང་བར་

གོམས་པར་བྱས་པ་དང་། ཚོགས་གསོགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆུང་བར་བྱས་
 བས་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་ཐོབ་ལ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་གིས་
 བསྐལ་པ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་འབྲེལ་བར་
 བྱས་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཉིད་བསྒྲོམས་པས་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་
 ཐོབ་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དག་གིས་བསྐལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་
 ལ་སོགས་པར་ཚོགས་གསོག་པའི་སྒྲོན་མ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
 པའི་སྒྲོ་དེ་ཐབས་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ་བསྒྲོམས་པས་ཉན་མོངས་
 པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡང་སྤངས་ཏེ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཐུགས་གསལ་
 ཞིང་གནས་ངན་ལེན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
 པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

དེས་ན་ཉན་ཐོས་པ་དག་གི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་
 བའི་ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་ཚུལ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་
 མཛད་ནས་ལེ་ཏུ་གཉིས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁོ་ན་གཏན་ལ་པག་
 ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་གྱི་བྱད་པར་ཀྱང་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་ཚོགས་
 གསོག་པ་ཡུན་རིང་བྱང་ཁོ་ནས་འབྲེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ།
 རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་དོ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས། །དེ་ལ་སྒྲོན་
 དང་ཡོན་ཏན་དག །རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །དེས་ན་ཐུགས་ཀྱང་
 གསལ་བའི་ཕྱིར། །རྒྱ་ཡི་བག་ཆགས་སྤངས་པ་ཡིན། །ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་
 འཇུག་ཅན་གྱི། །བསེ་རུ་ལ་སོགས་བྱད་འདི་ཡིན། །ཅེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་

གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་རིག་པ་རང་
ལུགས་ཀྱི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཕྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་
སློབ་ཚུལ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་
གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་སྐྱབ་སྤངས་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཕྲོལ་ལ།
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་གཟུང་
བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅམ་རང་དོན་དུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ལ་སོགས་པར་
གོམས་པར་བྱས་པས་ཉོན་སྐྱབ་དང་ཤེས་སྐྱབ་གཟུང་རྟོག་ཅམ་ཡང་སྤངས་
ཏེ་རང་རྒྱལ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་ནི་
ཐབས་སྣང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ནས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་མཐའ་དག་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་
ངས་པར་བྱས་པའི་ངས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་དེ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་
ཏེ་གོམས་པར་བྱས་པས་ངེ་ཞིག་ལྟར་ན་རྟོག་པའི་རྩ་བས་ཉེ་བར་ཞི་ནས།
བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ཏེ་ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་
བྱའི་སྐྱབ་པས་བསྐྱུས་པའི་མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པར་སློང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་
ཉིད་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་མཐར་སྐྱོམ་སྤང་གིས་བསྐྱུས་པའི་
སྐྱབ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཏེ་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལེ་ལུ་
གསུམ་པར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ལ།གཉིན་
པོ་བདག་མེད་ཉོག་པས་པའི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྦྱིབ་པ་གཉིས་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་
ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱས་པར་སྤྱོད་པས་གཞན་དུ་ཁོ་བོས་བཤའ་བའི་བས་
དེར་བལྟ་བར་བྱ་ཞིང་ལམ་གྱི་བགྱོད་ཚུལ་འདི་དག་ལ་བཤའ་པར་བྱ་བ་
ཆེས་མང་དུ་ཡོད་ན་ཡང་། ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་འཛིག་པས་ཉེ་འདིར་
མ་བྲིས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་མདོ་ཙམ་བཤའ་
བེན་ཏོ།

ཚད་མའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་གཞག་པ།

ད་ནི་གསུམ་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤའ་པར་བྱ་
སྟེ། དེ་ལ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཚད་མའི་ཚད་པའི་
འབྲས་བུ་དང་། མ་ཚད་པའི་འབྲས་བུ་ལོ། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་གཞན་
གྱིས་བར་ཚད་པ་ནི་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་སྦྱེས་བྱའི་དོན་མཛོན་མཐོ་
དང་ངེས་ལེགས་གྱིས་བསྟུས་པ་རྣམས་དང་། བདེན་བཞི་སྤང་དོར་ཐབས་
དང་བཅས་པ་ཉོག་པས་ནས་དེ་དག་ལ་འཇུག་ཕྱོག་བྱེད་པའོ། །དོན་དེ་ཡང་།
སྤང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་
སོགས་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །འབྲས་བུ་འདི་ནི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་
པས་ཚད་མའི་བསྐྱེད་འབྲས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་

མ་ཚད་པའི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་མ་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པ་དང་གྱུར་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མས་དངོས་
སུ་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། མ་ཚད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྲལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་རང་གིས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་
ལ་ཅིའི་སྒྲིབ་ཚད་མས་མཚད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྲལ་ཞེ་ན། ཚད་མ་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ཡིན་པས། བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚད་པའི་
སྒྲིབ་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚད་མ་རང་ཉིད་གྱིས་རྣམ་པར་
གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། དེས་ན་འདི་ནི་ཚད་མས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་
བུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རོ། འོན་ཀྱང་འབྲས་བུ་
ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་
བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། སློ་ངེས་ཡུལ་རྟོགས་པར་འཇོག་པ་ནི་ཡུལ་དེའི་རི་ལྟ་བུའི་
རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་སློ་ནས་འཇོག་པའི་སྒྲིབ་རོ། དེས་ན། ཡུལ་རྣམ་ཅན་ནི་ཐ་
དད་པས། །སློ་ཡིས་རྟོགས་པ་ཐ་དད་སྒྲིབ། །དེ་ཡོད་ན་འདི་ཡོད་སྒྲིབ་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནི་
གཞལ་བྱའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཚད་མ་དེའི་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་
མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་
པར་བྲལོ། །གང་གི་སློ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཚད་མ་དང་།
གང་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་དང་།

གང་ལ་ཚད་མས་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་ལས་གཞལ་བྱ་སྟེ། གསུམ་པོ་
འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རིམ་ལྗོངས་བཞིན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ལས་ནི་ཚད་མས་
གཞལ་བྱ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ་ཚོངས་ཏེ་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་དང་
མི་འདོད་བའི་དོན་ལ་སྤང་དོར་བྱ་མི་རུས་པར་གཟིགས་ནས། སློབ་དཔོན་
ཡབ་སྤུས་ཀྱིས་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
སོ།།

དེ་ལས་འདིར་སྐབས་སུ་བབས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་གཞན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ། རང་གི་ལྷགས་གཞག་པ་
གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། རྟོག་གི་སྤྱོད་པར་ཁས་འཆེ་བའི་དིང་སང་གི་མཁས་མ་
པལ་ཆེ་བ་དགའ་བྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྲུགས་གསུམ་གཞུང་ལས་གསུངས་པར་
ཁས་སྤངས་ནས་དེ་དག་ལས་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་རིམ་ལྗོངས་
ཡིན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་གང་གི་ལྷགས་ཡིན་པ་ལ་འདོད་པ་མི་མཐུན་
པ་མ་གཏོགས། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འབྲས་རྟོག་གཉིས་
པ་སེམས་ཅམ་པའི་སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་
པར་འདོད་པ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདོད་པ་སྤྱོད་པ་གཅིག་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་ལ་འབྲས་རྟོག་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་སྤྱི་
རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། དེ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་འབྲས་བྱ། དེའི་རྣམ་པ་

ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །ཁ་ཅིག་ན་
རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ཀུས་གྱི་ཕྱི་རོལ་
དོན་ལས་སྐྱེས་འབྲས་བུ་ཚད་མ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་ཟེར་
རྟོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་སྟོགས་མོ་གཞལ་བྱ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་པའི་སྟོ་
ཚད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་རྣམ་
གཞག་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱ་
ཞེས་པལ་ཆེར་སྤྲུལ། མཁས་སྟོམ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚུལ་དེ་རྣམ་བདེན་པའི་
ལུགས་ཡིན་ལ། རྣམ་རྟུན་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། གཟུང་རྣམ་སྟོ་བཏགས་
གཞལ་བྱ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། དེ་རིག་པའི་རང་རིག་བཏགས་པའི་
འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་རང་ལུགས་ནི། རྣམ་རྟུན་པའི་ལུགས་ཡིན་ལོ་
ཞེས་ཟེར་རྟོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེམས་ཅམ་པ་ཡང་། བ་སྒྲུབ་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
གཞལ་བྱ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་པའི་སྟོ་ཚད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱར་བྱས་
པའི་ཚད་འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་ལ། ཡང་དག་པར་ན། གཟུང་རྣམ་
གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱར་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

དཀྱིལ་དེ་དག་ལ་དགག་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། མདོ་སྡེ་
པས་གཞན་རིག་མདོན་སུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གེད་པ་ན་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་
དོན་ཡིན་པ་གཞལ་བྱ་ཞེས་པའམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཞེས་འཛིན་པ་
མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་
མདོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་

ཁྱབ་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་རིག་མདོན་སྤྲུལ་ཚད་འབྲས་
 འཛོག་པ་ན། གཞུགས་སོགས་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། ཞེས་འཛོག་དགོས་
 པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་ཆོ། གཞུགས་
 སོགས་སྤྱི་དོན་ཡིན་པར་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱབ་མི་དགོས་པར་འདོད་རིགས་པར་
 ཐལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་རིག་མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་
 སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བས་ཁྱབ་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པས་
 སྡོ་སོགས་སྤྱི་དོན་དུ་སྦྱབ་པ་དང་། སྤྱི་དོན་ཡིད་པར་སྦྱབ་པའི་རྟགས་མང་དུ་
 བཤད་པ་ཐམས་ཅད་མདོ་སྡེ་པ་རང་ལུགས་འཛོག་པ་ན་ཡང་དོན་མེད་པར་
 ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། མདོ་སྡེ་པས་གཞུགས་སོགས་སྤྱི་དོན་
 ཡིན་པར་ཚུར་མཐོང་མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ན་རྣམ་རིག་
 པས་སྤྱི་དོན་མེད་པར་སྦྱས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པས་མདོན་སྤྲུལ་གྱི་གསལ་བ་སྟོན་
 རིགས་པ་ལས་སྦྱབས་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་པའི་སྤྱིར། ཡང་མདོ་སྡེ་པ་སྤྱི་དོན་
 ཚུར་མཐོང་མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ། །དེ་བས་ན་མདོ་སྡེ་
 པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚུར་མཐོང་གཞན་རིག་མདོན་སྤྲུལ་གྱི་ཚད་འབྲས་འཛོག་
 པ་ན། སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཞེས་སམ། གཞུགས་སོགས་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་
 བྱ། ཞེས་སྦྱབ་ནི། རིགས་པའི་གཏིང་མ་སྦྱབས་པའི་རྟགས་སུ་བད་དོ། །ཡང་
 མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། དོན་སྟོག་ན་མོ་གཞལ་བྱ། ཞེས་སྦྱབ་ཡང་། འིན་ཏུ་
 མི་རིགས་སོ་ཞེས་གཞོད་བྱེད་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་ཏོ།

ཡང་། དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱར་བྱས་པ་ལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅམ་

ཆད་མར་སྤྱོད་པའང་མི་འཐད་དེ། འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་རྣམ་པ་
ཤར་བ་ན། གློ་དེས་དོན་རྟོགས་པས་བྱུང་བར་ཐལ། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
དོན་རྟོགས་པའི་འཛིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་བ་གཅིག་གཉིས་སུ་
སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་རྩ་གཉིས་རྟོགས་པར་ཐལ། བྱོད་
ལ་རྩ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩ་གཉིས་དེ་ཡུལ་དུ་
ཐལ། གློས་རིག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་རྣམ་
གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཆད་འབྲས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་སེམས་ཅམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་
སྡེ་བ་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་བ་ཡང་གློ་གཅིག་གི་འཛིན་
རྣམ་དེ་གློ་གཅིག་གི་གཟུང་རྣམ་ལ་རང་རིག་མདོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་སྡེ་བ་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང་། རྣམ་པ་ཤེས་པའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་ཅིང་རྣམ་སུ་གྲུབ་པ་དང་། གློ་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་
ཁས་སྐྱངས་ནས། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་
བུ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་སྤྱོད་པ་ནི་ནང་འགལ་བའི་སྤང་བོ་ཡིན་པས།
མ་བཟོགས་པའི་གཏམ་གྱིས་སྐྱོངས་པ་དོ་མཆར་སྦྱེད་པ་ཅམ་དུ་བྱེད་དོ།

རྣམ་རྟོག་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
རྣམ་རྟོག་པ་གཟུང་རྣམ་གློ་བཟོགས་ཡིན་པར་ཚུར་མཐོང་མདོན་སུམ་གྱི་
གྲུབ་པར་འདོད་ན། རྣམ་བདེན་པའི་དོར་རྣམ་པ་གློ་བཟོགས་ཡིན་པར་ཏྲགས་

གྱིས་སྐྱབ་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་བྱུང་གྱང་ཉགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་ན། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་ཡོད་
ཉགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བའི་གཏན་
ཚིགས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་སྤར་ཡང་ཉགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་སོགས་
སུ་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་བའི་ཕྱགས་སུ་
ཁས་སྦངས་ཤིང་། གཉིས་པ་རྣམ་བཤེན་བའི་ཕྱགས་སུ་ཁས་སྦངས། འབྲས་
རྟོག་གི་རྣམ་གཞག་གསུམ་པོར་གྱངས་ངེས་བྱས་ནས་སྡེ་བདུན་རང་ཕྱགས་
ལ་རྣམ་རྟུན་བའི་ཕྱགས་འཐད་ལྟན་དུ་བཞེད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་ནི་སློབ་དཔོན་
ཡབ་སྤྲུལ་གྱིས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་བའི་གཞུང་
གི་ཚིགས་འདི་ཙམ་ཞིག་བརྩམས་ནས་རང་ཕྱ་གས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་གང་དུ་
ཡང་མ་བཀོད་དོ་ཞེས་རིགས་བའི་དབང་ཕྱག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་བའི་ང་རོ་
སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཙམ་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་
བའི་ཚད་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་རིགས་པར་སྤར་བ་ཤད་ཟིན་ཏེ། སེམས་
ཙམ་པས་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་བའི་ཕྱིར། ད་
དུང་འོག་ཏུ་ཡང་དགག་པར་བྱའོ།

འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དངོས་བསྟན་
གྱི་ཚད་འབྲས་དང་། ཕྱགས་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། མ་དབྱེད་བའི་ཆེ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་བའི་
རྣམ་པ་ཚད་མ། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འབྲུལ་ངོར་དོན་རིག་བཏགས་བ་པ་

འབྲས་བྱ། གཉིས་པ་ནི། དབྱུང་པའི་ཆེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་གཞལ་བྱ།
འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཆད་མ། རང་རིག་པའི་ཐ་སྙད་འབྲས་བྱ། དེས་ན་འབྲས་
རྟོག་གསུམ་པ་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མདོ་སྡེ་པའི་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཙམ་
པའི་ཡིན་པ་གང་དུ་ཡང་གཞག་མི་རུས་ཀྱི། མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ལ་གཞུག་པའི་སྤྱིར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་སྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་
རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ།

འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འབྲུལ་
ངོར་སྤྱི་ངོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཆད་མར་མི་རིགས་
པར་ཐལ། རྣམ་པ་དོན་དུ་ངེས་པའི་འབྲུལ་ངོར་གཟུང་རྣམ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། མ་དབྱུང་པའི་ཆེ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་
དོན་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཆད་མར་བྱས་པ་འདྲི། མདོ་
སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་གཞག་
འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་སྟགས་དང་འགལ་བའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་
པའི་སྟགས་ལ་གཟུང་རྣམ་ཆད་མ་དེ་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྤྱི་དོན་ལ་བསྟོས་ཏེ་
དོན་རིག་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཞན་དུ་ན། མདོ་སྡེ་པའི་སྟགས་ལ་
དོན་རིག་མཆོན་ཉིད་པ་མི་སྤྱིར་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཙམ་པའི་སྟགས་ལ་
ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྤྱི་དོན་མ་གྲུབ་པས་མ་དབྱུང་པའི་ཆེ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་མི་
འཐད་ལ། མ་དབྱུང་པའི་ཆེ་སྤྱི་དོན་མཆོན་ཉིད་པ་ཡོད་ན་གཟུང་རྣམ་ཡང་མ་
དབྱུང་པའི་ཆེ་དོན་རིག་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་དགོས་པས་དོན་རིག་བཏགས་པ་

བ་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དབྱུང་པའི་ཆེ་
གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱའི་རྣམ་གཞལ་
འདི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་གཞལ་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྣམ་གཞལ་འདི་མདོ་སེམས་གང་གི་ལྷགས་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། མདོ་སེམས་གང་གི་ལྷགས་ལ་ཡང་དབྱུང་པའི་ཆེ་སྟོ་གཅིག་གི་
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་
ཅན། སྟོ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་མདོ་སེམས་གང་གི་ལྷགས་ལ་
ཡང་དབྱུང་པའི་ཆེ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་མདོ་སེམས་གང་གི་
ལྷགས་ལ་ཡང་བདེན་པའི་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྩིས་ཐ་དད་
དུ་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་དབྱུང་པའི་ཆེ་ཞེས་བ་དོན་དམ་དཔྱེད་པའི་ཚད་མས་དབྱུང་
བ་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། སྦྱར་ཚད་མས་དབྱུང་བ་ཅམ་ལ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། མ་
དབྱུང་བ་ཡང་ཚད་མས་མ་དབྱུང་བ་ལ་འདོད་དགོས་པས་མ་དབྱུང་པའི་ཆེ་
ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཅེས་བ་དེ་ཚད་མས་མ་གཞལ་བའི་ཆེ་ཕྱི་དོན་ཚད་
མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཅེས་པའི་དོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་གང་དག་
སེམས་ཅམ་བ་ཐ་སྟོད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཁས་ལེན་
ལ། ཡང་དག་པར་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་སོགས་སུ་འདོད་ཅེས་སྒྲ་བ་དེ་ཡང་
ལེགས་པར་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་
འབྲས་བྱ། ཞེས་བ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞལ་ཡིན་

ལ། འདི་ཁས་ལེན་པའི་སངས་རྒྱས་པ་སུ་ཡང་མེད་ཅིང་། གྲེ་བྲག་སྤྲོ་བ་དང་
མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་བྱང་བའི་སྤྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་
འདི་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་མདོན་པར་
ཞེན་པ་རྣམས་བྱང་བའི་སྤྱིར་གཟུགས་མེད་ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་
གཟུང་འཛིན་དུ་མདོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་སྒྲིག་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་
མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་
འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འདི་
ནི་སྤྲོ་བ་པོའི་མཆང་སྒྲིག་པར་བྱེད་བའི་བབ་ཅེས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱི་དོན་གཞལ་
བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཆད་མར་སོང་བའི་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་གཞི་བྱ་བ་
བམ་མ་གྱུབ། གྱུབ་ན། གཟུང་རྣམ་སྤྱི་རོལ་དོན་ལ་བསྟོས་ཏེ་རང་རིག་ཡིན་པ་
གཞི་བྱ་བ་དགོས་པས། སྤྱི་དོན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ཆད་མས་
དམིགས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་འབྱུང་ངོ་། །མ་གྱུབ་ན། གཟུང་རྣམ་ཆེས་ཅན།
སྤྱི་དོན་སྤྱི་དོན་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བསྟན་
པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྤྱི་དོན་སྤྱི་དོན་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་
གཞི་མ་གྱུབ་པའི་སྤྱིར་ངོ་། །རི་བོང་གི་རྩའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པས་དོན་དམ་
བདེན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྤྲོ་བ་ནི་སྒྲིན་མེད་པའི་གཞུང་ལུགས་
སོ། །

གཞན་ཡང་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་ཁས་ལེན་པའི་

སངས་རྒྱལ་པ་སྤྱི་ཡང་མེད་ན་འདི་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་
གྲུབ་མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། གང་ཟག་སྤྱི་ཡང་
འདོད་པ་མིན་ན། ཇི་ལྟར་རྟོག་གང་། ཅི་སྟེ་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པའོ་ཞེ་ན། འོ་
ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་པ་ནས། བདེན། དེ་འབྲངས་ཀྱང་མི་
ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་མཐའ་དག་ཕྱི་རོལ་པའི་རང་གཞུང་ངམ།
ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་སྤྱི་མའི་གཞུང་གང་རུང་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །གྲུབ་མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའོ་ཞེ་ན། གྲུབ་
མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྲུབ་མཐས་སློ་
བསྐྱར་བར་ཐལ། བྱོད་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་
པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་གང་ཟག་སྤྱི་ཡང་འདོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འབྲངས་ཀྱང་མི་
ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་ཆོས་ཅན། བྱོད་གང་ཟག་སྤྱི་ཡང་ཁས་
མི་ལེན་བར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་བསྟན་བུའི་གཙོ་བོ་གང་ཟག་སྤྱི་ཡང་མི་འདོད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། མདོན་སུམ་གྱིས་བསལ། མ་ཁྲབ་
ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མི་རྟག་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་སྤྱི་ཡང་མེད་ན་སྤྱི་
མི་རྟག་ཅེས་པའི་དམ་བཅའ་ཁས་ལེན་གྱི་གྲོལ་བ་སྤྱི་ཡང་མེད་མི་དགོས་
བར་ཐལ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་འདོད་མཁན་སྤྱི་ཡང་མེད་
ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་འདི་ཁས་ལེན་པ་སྤྱི་
ཡང་མེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བྱང་
 བའི་དོན་དུ་གཟུགས་ཡོད་པར་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ། །གཟུང་འཛིན་དུ་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་བྱང་བའི་སྤྱིར་སྤྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བསྟན་དགོས་པའི་
 སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་སྤྱིར། །སྤྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་འབྲས་རྟོག་
 གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་དགོས་པ་འབྱུང་དོ། །བྱུང་པའང་ཁས་སོ། །
 འདོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྒྲོན་ཆགས་པར་ཐལ།
 གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བྱང་བའི་སྤྱིར་དུ་གཟུགས་ཡོད་པར་བསྟན་
 དགོས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་སྤྱིར་དུ་གཟུགས་མེད་པར་བསྟན་པའི་
 སྤྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་དངོས། གཞན་ཡང་། མདོ་སྤྱི་པ་བྱང་བའི་སྤྱིར་སྤྱི་རོལ་
 གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ། གཟུང་རྣམ་ཆད་མ་དང་། རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་
 རྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་བྱས་པས་མདོ་སྤྱི་པ་རྣམ་
 རིག་ལ་བྱང་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། སྤྱི་རོལ་གཞལ་བྱར་འདོད་པ་རྣམ་རིག་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་རྟོགས་པའི་གོགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྟན་
 པས་ཀྱང་བྱང་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། མདོ་སྤྱི་པ་ཡང་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲོ་
 རས་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པའི་སྤྱིར། གཟུང་རྣམ་ཆད་མར་
 བསྟན་པས་ཀྱང་བྱང་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། མདོ་སྤྱི་པ་ཡང་གཟུང་རྣམ་རང་
 ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཆད་མར་
 བསྟན་པས་ཀྱང་བྱང་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྟོགས་པ་
 ལ་སྤྱི་རོལ་གཞན་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཆད་མ་ཡིན་པ་ཁེགས་དགོས་པའི་སྤྱིར།

སྤྱི་རོལ་གཞན་བྱ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཆེ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་
བསྟན་པས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པ་བྱང་མི་རུས་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་གཟུང་རྣམ་
སྤྱི་རོལ་དོན་ལ་བསྟོས་ཏེ་རང་རིག་ཡིན་པ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་
སྤྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱི་དོན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་རིགས་པ་
ཡང་དག་གི་སྟོན་ས་འགག་ཅིང་ཁེགས་པའི་སྤྱིར།

བྱེ་བྲག་སྤྱི་བའི་དོར་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པས་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་རྣམ་
རིག་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའང་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་རོལ་གཞན་བྱ་ལ་
གཟུང་རྣམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
དང་། སྤྱི་རོལ་གཞན་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་རང་ཉིད་
ཀྱི་རིགས་པས་ཁེགས་པས་ཚད་མས་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་རྣམ་གཞག་ལ་
བརྟེན་ནས་ཤེས་ལྡན་སྤྱི་ཡང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཞན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་
བའི་སྤྱིར་རོ། །རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རྣམ་རིག་ལ་
གཞུག་མི་རུས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གཞུག་པ་ལ་ཡང་རང་རིག་
སྤྱི་བ་དགོས་པའི་སྤྱིར། དེ་བས་ན་ཚུལ་འདི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའི་སྤྱི་བ་
ཡིན་ལ། རིགས་པ་འདིས་མདོ་སྡེ་པ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བྱང་
བའི་སྤྱིར། སྤྱི་རོལ་གཞན་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཞག་གོ། ཞེས་སོགས་
སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་བྱའོ།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞན་བྱ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཚད་
མ། དབྱུད་ན་རང་གི་དོ་བོ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་། མ་དབྱུད་ན་དོན་རིག་པ་འབྲས་

བྱ། ཞེས་པ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པའི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདི་
 ཉིད་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་། །
 འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་སྒྲོས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཁ་གཅིག་
 ན་རེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་མདོ་སྡེ་པའི་མ་དབྱུད་པའི་ཆད་འབྲས་ཡིན་ལ།
 འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་དབྱུད་པའི་ཆད་འབྲས་ཡིན་པས་སྒྲིན་
 མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། གཞན་དག་ན་རེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་འདི་གཉིས་
 དགོས་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྒྲོས་སྒྲིན་མེད་དེ། འབྲས་རྟོག་དང་པོར་ནི་
 དོན་འབྲ་བ་ཆད་མར་མི་འདོད་པའི་དབྱུད་པ་པ་སོགས་བཀག་ནས་དོན་འབྲ་
 བ་ཁོ་ན་དོན་རྟོགས་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སྐྱབ་པའི་སྤྱིར་གཙོ་བོར་སྒྲོས་
 ལ། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པར་ནི་སྒོ་ལ་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་བྱེད་གསུམ་བ་ལ་
 སོགས་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེའང་ཤེས་པའི་དངོས་
 སུ་རིག་བྱ་ནི་སྤྱི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ནི་རང་
 རིག་པར་རིགས་སོ་ཞེས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ།

འདི་དག་གྲུང་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་པའི་ཆེ་
 ནའང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དབྱུད་ན་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་
 ཡིན་པར་ཐལ། དོན་རྟོགས་དབྱུད་ན་རང་རིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅི་སྟེ། ཤེས་པ་
 རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྟོས་ཏེ་རང་རིག་ཡིན་ཅིང་། སྤྱི་དོན་ལ་སྟོས་ཏེ་དོན་རིག་
 ཡིན་པ་ཞིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དོན་དེ་

ལ་བསམས་ནས། དབྱུང་ན་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་། མ་དབྱུང་པ་ན་
དོན་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་སྦྲས་ཀྱི། བྱི་དོན་ལ་བལྟས་ཏེ་དབྱུང་ན་རང་གི་ངོ་
བོ་རིག་པ་ཞེས་མི་སྦྲའོ་ཞེ་ན། འོ་ན། འབྲས་ཏྟིག་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འབྲས་
བུར་གཞག་པའི་དོན་ཏྟིགས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། བྱི་དོན་ལ་བལྟས་ཏེ་
རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་འདོད་ན། འབྲས་ཏྟིག་
དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། བྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལ་
གཟུང་ནམ་ཚད་མར་བྱས་པར་ཡང་བྱུང་པར་མེད་ཅིང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
ལྟས་ཏེ་རང་རིག་དང་བྱི་དོན་ལ་ལྟས་ཏེ་དོན་རིག་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་འབྲས་
བུར་བཞག་པར་ཡང་བྱུང་པར་མེད་པའི་བྱིར། ཏྟིགས་ཁས་སྦྱངས། བྱལ་པ་
ཚད་མས་བྱལ། འདོད་ན། དབྱུང་མ་དབྱུང་དང་དགག་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བྱུང་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །མདོ་སྡེ་པ་རང་གི་ལྷགས་
ལའང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་པ་དང་། བྱི་དོན་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚུར་མཐོང་མཛོན་སུམ་ཚད་མ་སྦྱིའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་
ནམ་གཞག་སོགས་མི་རིགས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱས་
པར་གོང་དུ་བཀག་བཞིན་པའི་བྱིར། ཞི་བེན་པ་ལ་སྦྲར་ཡང་བསྐྱུན་པས་ཅི་
ཞིག་བྱ། རོལ་གསོད་པ་ནི་དགོས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་ཏྟིག་གསུམ་པ་
མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱོར་བའང་མི་འཐད་དེ། ནམ་ངེས་ཀྱི་འབྲས་ཏྟིག་གསུམ་པའི་
སྐབས་སུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ནམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་གཅིག་དུ་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་དབང་

ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་སྤྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པ་ལེགས་པར་བཀག་ཟེན་པའི་
སྤྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་གཞན་དག་གིས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་པལ་ཆེ་བ་ནི།
ཆོག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

ད་ནི་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་
གཞན་རིག་གི་ཆད་འབྲས། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་
རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། སྡོ་སོགས་གཞལ་བྱ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་དེ་ལ་གསར་
དུ་མི་སྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་ཆད་མ། སྡོ་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱ། ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་སྡོན་འཛིན་མདོན་སུ་མ་ཆད་མས་སྡོན་
པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྡོན་སྡོན་པོ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱིར། འདིའི་
རྒྱ་མཚན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཆད་མ་མདོར།
བྱ་དང་བཅས་པ་རྟོགས་པའི་སྤྱིར། ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད། ཆད་
མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་དུ། བྱ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ།
ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་འདོད་པས་དངོས་རྣམས་ལ། སྡོ་འདོགས་པས་ནི་
འཇུག་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུངས་སོ།།

རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས།

གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་གཞལ་བྱ།
དེ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མ། རང་རིག་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་འདི་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་པར་
ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་སྒྲོ་གཅིག་གི་འཛིན་རྣམ་དེ་སྒྲོ་
དེའི་གཟུང་རྣམ་ལ་བསྟོས་ཏེ་རང་རིག་མདོན་སུམ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་
རོ། །རྣམ་གཞག་འདི་ཉིད་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་
བྱ་སྟེ། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱས་
པར་འཆད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག་ཅེས་པ་
ནས། འདོད་པའམ་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་། །དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན། །
ཅེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྐྱབ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར།
སྐྱས་པ། གང་ཆེ་སྒྲུང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །རང་རིག་དང་ནི་དེ་འབྲས་བྱ། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། སྤྱི་རོལ་དོན་ནི་
ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འབྲས་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་དང་རང་རིག་དང་
བཅས་པར་བྱུང་བ་ཀྱང་། འབྲས་ཏྟིག་གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཏྟིགས་པའི་གོགས་ནི་གཉིས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཟུང་རྣམ་

དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་། སློ་གཅིག་གི་
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ན་དེ་
གསུམ་ཐ་དད་དུ་བདེན་དགོས་སམ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའོ། དང་པོ་ནི། དོན་རིག་
གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག་ །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་ཅིང་།

གཉིས་པ་ནི། སློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འགོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་གཞུང་དེ་དག་གིས་སློ་གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་
རིག་གསུམ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་། གུན་རྫོབ་རྣམ་པར་འཛོག་
པའི་ངོར་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གུན་རྫོབ་ཏུ་
ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ། །ཞེས་དོན་དམ་པར་ཐ་
དད་མིན་ཡང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་ཐ་དད་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་དད་མིན་
ཡང་སློ་འབྲུལ་པའི་ངོར་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་
ཅམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡིན་ན། སློ་གཅིག་གི་གཟུང་
འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་དེ་དག་ཆད་འབྲས་གཞལ་
གསུམ་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་མི་
སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་
ལོ། །དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་འདོད་པའི་མཁས་མ་དག་ནི་རང་རིག་ཆད་མ་ལ་
སྒྱུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་དོ།

འབྲས་རྟོག་དང་པོ་གཞན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་རྟོགས་
པའི་གོགས་ནི་གསུམ་སྟེ་རྟོགས་བྱ་གཞལ་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ། རྟོགས་

བྱེད་ཚད་མ་ལ་ལོ་ག་པར་རྟོག་པ། རྟོག་ས་ཚུལ་འཛིན་སྟངས་ལ་ལོ་ག་པར་
རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་སྡེ་སོགས་ཤེས་པ་ལས་རྩ་ས་ཐ་དད་པའི་བྱི་
དོན་འཛིན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྡེ་སོགས་རྟོག་ས་པར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དབང་སོགས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་
རྩ་ས་གཞན་དུ་འཛིན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་སྡེ་སོགས་
རྣམ་མེད་རྗེ་ཆར་དུ་འཇལ་བར་འཛིན་པའོ། །འདི་དག་ལས་དབང་སོགས་
ཚད་མར་འཛིན་པ་དང་། ཚད་འབྲས་རྩ་ས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ལོ་ག་རྟོག་
རྣམས་ནི། སྐབ་བྱེད་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ནི། །ཞེས་སོགས་དང་། དེ་བྱིར་མཐོང་
དང་དབང་འབྲེལ་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱིས་འབྲས་རྟོག་དང་པའི་སྐབས་སུ་
རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང་། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པ་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་རྣམ་མེད་
རྗེ་ཆར་དུ་འཇལ་བར་འཛིན་པ་ཡང་། རྣམ་འགགས་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་
ནི། །ཐ་དད་པར་ནི་བྱེད་ན་ཡང་། འདི་ནི་དོན་དང་འབྲེལ་བྱེད་པ། དོན་གྱི་ངོ་
བོ་ལས་གཞན་མིན། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡུལ་རྟོགས་
པའི་འཛིན་བྱེད་ཚད་མར་བསྐྱབས་པའི་སྟོན་ས་འབྲས་རྟོག་དང་པའི་སྐབས་
སུ་བཀག་བྱིན་ལ། གཞལ་བྱ་སྡེ་སོགས་ཤེས་པ་ལས་རྩ་ས་ཐ་དད་པའི་བྱི་
རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ལོ་ག་རྟོག་ནི། བྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་པ་
ནས་། དེ་འབྲས་པར་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འགོག་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། དེས་ན་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པར་ཐ་སྟོན་བྱས་པའི་གཞུང་གི་ཚོགས་
འདི་རྣམས་ནི་འབྲས་རྟོག་དང་པའི་སྐབས་སུ་གཞལ་བྱར་བཤད་པའི་སྡེ་

སོགས་དེ་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་སྟོན་འཛིན་མཛོན་
 སུམ་ཚད་མ་ལྟ་བུ་ཡང་གཞལ་བྱ་སྟོན་པོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
 གྱུར་བའི་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལས་རྩལ་གཞན་དུ་གྱུར་བའི་སྤྱི་རོལ་
 གྱི་སྟོན་པོ་རིག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དུ་གསུངས་
 པ་ཡིན་གྱི། གཞུང་འདི་དག་གིས་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་སོགས་ལས་རྣམ་
 གཞག་ལོགས་པར་གྱུར་བའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 སྤྱགས་གསུམ་པ་གཅིག་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན། སྤྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་ངེ་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན།
 གཞུང་དེའི་དོན་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བས་ཡུལ་རྣམ་མེད་དུ་རིག་པར་ཁས་སྐྱེངས་པ་
 ལ། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱོད་བྱ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དབྱ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་
 བལྟས་པའི་ཆེ་སྤྱོད་བྱ་གཅིག་དེའི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་དུ་མའི་
 བདག་ཉིད་དུ་བལ། དེའི་ཆེ་གཉེན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་འདོད་པར་སྒྲུང་དབྱའི་ཤེས་
 པ་ལ་མི་འདོད་པར་སྒྲུང་ཞིང་། གཉིས་ཀས་ཀྱང་རྣམ་མེད་རྗེས་ཆར་དུ་བཟུང་
 བའི་སྤྱིར། ཅས་པའི་སྟོན་སྟོན་པར་འདོད་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་རང་ལའང་རྣམ་པ་
 ཤར་བའི་སྟོན་སྟོན་རིག་པར་འདོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། སྤྱོད་བྱ་གཅིག་གི་
 གཟུགས་ལ་དབྱ་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པའི་ཆེ་མིག་ཤེས་
 དེ་གཉིས་མ་འབྲུལ་པར་མདོ་སྡེ་པ་དང་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་གཉིས་ཀས་ཁས་མི་
 ལེན་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བས་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་དག་ཡུལ་དེ་རྣམ་མེད་རྗེས་ཆར་དུ་
 རིག་པར་མི་ལེན་པས་ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་ཞིང་། མ་འབྲུལ་བར་གཉིས་ཀས་

ཁས་ལེན་ན། མདོ་སྡེ་བས་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་སྐྱེས་བུ་དེའི་གཟུགས་གྱི་
 རྣམ་པ་ཤར་བར་ཁས་སྦངས་ཀྱང་། རྣམ་པ་དེ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཤར་
 བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་མིན་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ན་འབྲུལ་བར་
 ཐལ་བས་སོ། །དེ་ལྟ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་དུ་
 མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ། །དེ་གཉིས་གྱི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་
 པར་སྦང་། དགའི་མིག་ཤེས་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་སྦང་ཞིང་། རྣམ་
 པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་བརྗོད་ན། མདོ་སྡེ་
 བ་ལ་འཁོར་གསུམ་ག་ལན་མེད་དུ་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་
 གཞུང་དེའི་དོན་དེ་ལྟར་འཆད་པ་ནི། ཆེས་འབྲུལ་པའོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཡང་བཤད་
 ཟེན་ཅིང་། བྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཚད་འབྲས་མདོ་སྡེ་བ་རང་ལྷགས་
 ལ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྒྲུབ་མང་དུ་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་
 ཡང་། །ཞེས་སོགས་གྱིས་མདོ་སྡེ་བ་སྡོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་ལ་ཤར་
 བའི་རྣམ་པ་དེ་སྡོན་པོ་སོགས་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་
 འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། མདོ་སྡེ་བ་ཁྱོད་རང་བྱི་རོལ་དོན་དུ་
 འདོད་དུ་འདོད་པའི་སྡོན་པོ་སོགས་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་
 བག་ཆགས་གྱི་དབང་གིས་པར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱིས་ཚུར་
 བཞག་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་ལ་དག་
 གཉིན་གཉིས་གྱིས་བལྟས་པའི་ཆེ་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་

གི་རྣམ་པ་ཤར་བ་གཉིས་ཀ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཚུར་གཏད་པའི་རྣམ་པར་
 ཁས་ལེན་དགོས་པས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དུ་
 མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། ཁས་སྦངས་ན་ཡང་། ཞེས་
 པ་ནས། མཚམས་སྦྱོར་མེད་སེམས་མཐོང་བ་ཡིན། །ཅེས་པའི་བར་ནི། སྐྱེས་
 བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཁས་སྦངས་ན་
 སྦྱོན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པའོ། །དེ་སྦྱར་སྦྱོར་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང་། །རང་ཉིད་
 ཉམས་སྤྱོད་འབྲས་ཡིན་རིགས། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྦྱོན་འཇིན་མིག་ཤེས་
 སོགས་ལ་སྦྱོན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་
 པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་དེ་དག་ལ་སྦྱོར་སོགས་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་དུ་སྦྱང་
 བ་དེ་ཡང་སྦྱང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་དགོས་པས་སྦྱོར་སོགས་སྦྱོར་རོལ་དོན་དུ་འགྱུར་
 ན་ཡང་། རྣམ་པ་དེ་དག་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པ་
 དེའི་སྦྱར། བྱིད་རང་སྦྱོར་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྦྱོར་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་
 པ་ལ་ཡང་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྦྱོར་སོགས་སྤྱོད་བ་འབྲས་
 བུ་ཡིན་པར་རིགས་ཀྱི། བྱིད་འདོད་པ་ལྟར། རང་ལས་སྦྱོར་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་
 སྦྱོར་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པའོ།

མདོར་ན། སྦྱོར་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། ཞེས་པ་ནས། རང་ཉིད་ཉམས་
 སྤྱོད་འབྲས་ཡིན་རིགས། །དེ་ལྟར་དོན་ནི་རྣམ་པར་ངེས། །ཞེས་པའི་བར་
 ཀྱིས་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་
 སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་དུ་མར་ཐལ་བའི་རྟོགས་ཀྱིས་

བཀའ་པའི་སྒྲོ་ནས་སྡེ་སོགས་ཤེས་པ་ལས་རྩ་གཞན་པའི་སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་
 བཀའ་སྡེ་སྒྲོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
 གྱུར་པའི་སྡེ་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བྱར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྡེ་སོགས་
 གཞལ་བྱ་ལ་སྡེ་སོགས་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་རང་གི་བདག་
 ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡེ་སོགས་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལས་རྩ་གཞན་དུ་གྱུར་
 པའི་སྡེ་སོགས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞན་འཛོག་པ་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡེ་སོགས་རྟོགས་པ་
 འབྲས་བྱ། ཞེས་འཛོག་གོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཆེ་དོན་སྤང་འདི་
 ཉིད་ནི། །ཞེས་སོགས་ནི། སྡེ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་སྡེ་སོགས་དེ་
 ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤོང་བ་ཡིན་
 ནོ།།

དེ་ཡང་སྐྱབས་འདིར་དོགས་པ་གཉིས་ཏེ། འདི་ལྟར། གཞལ་བྱ་སྡེ་ན་
 སོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་འཛིན་
 རྣམ་ཉིད་ཡིན་པར་རིགས་སོ་སྟུང་པ་དང་། སྡེ་སོགས་གཞལ་བྱ་དེ་ཤེས་པ་
 རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་ན་ཚད་འབྲས་
 ཡུལ་རྩ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཚད་མར་བཞག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེས་གང་
 གཞལ་བྱས་པ་ན་སྡེ་སོ་གཞལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལྟར་གཞལ་བའི་
 འབྲས་བྱ་ལ་གང་རྟོགས་བྱས་པས་རང་གི་བདག་ཉིད་རྟོགས་སོ་ཞེས་པར་
 འགྱུར་བས། ཚད་མས་སྡེ་སོ་གཞལ་བའི་འབྲས་བྱ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་

རྟོགས་པར་ཁས་སྦྱངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྟ་རེས་ཤིང་
བཅད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྟ་རེ་རང་ཉིད་ཆད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ནོ། དེས་
ན་གཞལ་བྱ་སྡོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་
རིག་པ་འབྲས་བུར་འཛོག་རིགས་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་སྡོ་
སོགས་གཞལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟམ་པ་རྣམས་སོ།།

དེ་དག་ལས་དོགས་པ་དང་པོ་སྤོང་བ་ནི། དེ་ཆེ་དོན་སྤང་འདི་ཉིད་ནི། །
ཞེས་པ་ནས། གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ། ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་
ཏེ། དེ་ལ་ཡང་སྟོན་པོ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཞལ་བྱར་བྱས་
པའི་ཆེ་འཛིན་རྣམ་ཆད་མར་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གཟུང་རྣམ་ཆད་
མར་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ཆེ་དོན་སྤང་འདི་ཉིད་
ནི། །ཆད་ཡིན་ཡོད་དུ་བེན་ཀྱང་ནི། །དོན་གཞན་མིན་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་ལ། །འཛིན་
བདག་བསྟོས་པར་བྱ་བ་མིན། །ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་སྡོ་སོགས་ཤེས་པ་
རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། སྟོན་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་སྡོ་
སོགས་དོན་དུ་མེད་བཞིན་དུ་དོན་དུ་སྤང་བའི་གཟུང་བ་འདི་ཉིད་ནི་ཆད་མ་
ཡིན་གྱི། དེའི་ཆེ་འཛིན་རྣམ་ཡོད་དུ་བེན་ཀྱང་ནི་སྡོ་སོགས་རང་ལས་དོན་
གཞན་ལྟ་བུར་སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་
བའི་སྡོ་སོགས་ལ་འཛིན་བདག་བསྟོས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་སྟེ་འཛིན་རྣམ་ཆད་
མ་མིན་ཞེས་པའོ། །

མདོར་ན། སྡོ་སོགས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཞན་བྱར་

བྱས་པའི་ཆེ་འཛིན་རྣམས་སྟོན་པོ་སོགས་ལ་བསྟོས་ཏེ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་
 བ་མིན་པའི་བྱིར། ཚད་མར་མི་རིགས་ཞེས་པའོ། །གཉིས་གཟུང་རྣམས་ཚད་
 མར་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གང་བྱིར་རི་ལྟར་དོན་བདག་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས།
 གནས་པ་དེ་ལྟར་དེ་རབ་གསལ། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི།
 དེའི་ཆེ་གཟུང་རྣམས་ཚད་མར་རིགས་པར་བཤམ། གཟུང་བའི་རྣམས་པར་སྐྱེས་
 པའི་དབང་ཤེས་གྱིས་སྟོ་སེར་དང་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་མ་འདྲེས་པར་
 གསལ་བར་ཉམས་སུ་སྟོང་ཞིང་། སྟོང་བ་ལྟར་ཚད་མས་གཞོད་མེད་དུ་
 གནས་པའི་དོན་དེ་ལ་སྟོ་སེར་སོགས་སུ་འཛོག་པའི་བྱིར། ཅེས་པའོ།

དོགས་པ་གཉིས་པ་ནི། དོན་འཛོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་བྱིར། །རང་རིག་
 ཡིན་ཡང་དོན་རིག་འདོད། །དེ་བྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན། །ཞེས་པས་སྟོང་
 སྟེ། དེ་ལ་རྒྱང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སྟོ་སོགས་སྒྲུང་བའི་དབང་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། སྟོ་སོགས་ལ་བསྟོས་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་།
 ཁྱོད་གྱིས་དོན་སྟོ་སོགས་རིམ་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ།
 ཁྱོད་ཁྱོད་རང་གི་སྟོ་བས་གྱིས་བྲངས་པའི་སྟོན་པོ་རིག་གོ་སྟམ་པའི་བཅད་
 ཤེས་དེས་སྟོན་པོ་རིག་པར་བཞག་པ་ལྟར་ཁྱོད་གྱིས་སྟོན་པོ་རིག་པར་
 འཛོག་བྱས་ཤིང་། སྟོན་པོ་དེ་ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་
 པའོ། །དེ་ལ་དོན་རིག་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །
 དོན་ཡིན། ཅེས་པ་ལྟར་ཡུལ་ཅམ་རིག་པ་ལ་བྱའི། དོན་ཅེས་པ་གང་ཡིན་བྱི་
 དོན་ལ་མི་གཟུང་ངོ། དོན་འཛོག་ཅེས་པའང་། སྟོ་སྒྲུང་དབང་ཤེས་གྱིས་

བླངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་དེ་སྟོན་པོ་རིག་པར་བཞག་པ་ལྟར་
འཛོག་རྒྱས་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སྟོ་སྒྲུང་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྗེས་
ཀྱི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་དོན་དུ་འཛོག་ཅེས་པ་མིན་པས། ལོག་པའི་ལམ་གསལ་
བར་མ་བྱེད་ཅིག །དེ་སྤྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པའང་མིན། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྟོ་
སོགས་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཞག་པའི་ཆེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་། ཆད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆད་
མས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་སྟོན་པོ་གཞལ་བ་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར་
ཞེས་པའོ། །རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱེད་པ་ན། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བཤད། །
དོན་རིག་དེ་བདག་ཉིད་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། རང་རིག་ཡིན་ཀྱང་དོན་རིག་
འདོད། །ཅེས་འཆད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་། སྟོ་སྒྲུང་དབང་ཤེས་སོགས་སྟོ་སོགས་
ལ་བསྟོས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། སྟོ་སོགས་ཤེས་
པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་དོན་དམ་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཐ་སྙད་
དཔྱེད་པའི་ཆད་མས་སྟོ་སོགས་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་རྟོགས་མི་རྒྱས་ལ།
ཐ་སྙད་དཔྱེད་པའི་ཆད་མས་ཀྱང་སྟོ་སོགས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་དོན་སྟོ་
སོགས་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཤད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། །སྟོ་སོགས་ཤེས་པ་
རང་གི་ངོ་བོར་སྐྱབ་པའི་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་དེ་ཡང་། དེས་པར་
སྟོ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་དོན་
ནི་ཁོ་བོས་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་དང་འདྲ་བའམ་གཞན་འདྲའང་
རུང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ནི་

གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟུས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། གཞུལ་བྱ་སྡེ་སོགས་
སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དེ་འབྲེལ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །འབྲས་རྟོག་
གསུམ་པར་གྲགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལྟག་མ་མེད་པར་བཤད་ཟིན་
ཏེ། དེ་ལྟར་ན། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཚད་མ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་གིས་ཏུ་དོན་ཆེ་ཞིང་
དགོས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་མོངས་རྟོག་གི་སྤྱི་བར་ཁས་
འཆེ་བ་པལ་ཆེ་བས་རང་རང་གི་སྟོ་རྒྱས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་པས་དབྱེད་དུ་
ཟིན་ཀྱང་། སྤྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཏིང་ཟབ་ཅིང་། གཞུང་གི་ཆོགས་རྟོགས་
དཀའ་བ་དང་། བྱེད་པར་འབྲས་རྟོག་གསུམ་པར་གྲགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་
འབྲུལ་པའི་གཞི་ཆེ་ཞིང་། ཆོག་དོན་རབ་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ས་སྟོགས་མཐོང་ཅམ་
ཡང་གིན་ཏུ་ཉུང་བར་སྤྲང་ཞིང་། སྟོགས་སུ་མ་སྤྱིན་པའི་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་
ཆེས་མང་དུ་སྡེལ་བ་ལ། འབད་པ་ཆེན་པོས་སྟོ་གྲོས་རབ་ཏུ་ངལ་བར་གྱུར་
བར་རྟོགས་ནས། གྱེ་མ་ལུགས་ངན་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱིས་སྟོ་གྲོས་རབ་ཏུ་དུབ་པ་
འདི་དག་ཡང་དག་པའི་གྲིབ་བསིལ་གྱིས་དབྱུགས་སྤྱིན་པར་གྱུར་ན་ཅི་མ་
རུང་སྟམ་དུ་བསམས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པ་མཐའ་དག་གི་གཞི་རྟོན་
གཅིག་ཤུར་གྱུར་པ་ཁོ་བོའི་སྟོ་གྲོས་ཀྱིས་གཞི་རབ་ཏུ་ཡངས་པ་ལས་ལེགས་
པར་བཤད་པའི་གིང་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་མདོན་པར་སྤྱུལ་ལོ། །མདོན་སུམ་ཚད་
མའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལྟར་ལེགས་བཤད་བཤད་པའི་མེ་ཉི་ག་འདི། །
འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་སྒྲུལ་སྒྲུལ་པའི་བརྒྱ་དང་། །
སྒྲོ་གསལ་ཉེར་འཆོ་མཆོ་སྒྲེས་གཞོན་རུའམ། །
མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་འཕྲོག་བྱེད་མགྱུན་པའི་རྒྱན། །
གང་ཡིན་སྙམ་དུ་དུ་མར་དབྱད་པ་ཡིས། །
ཤེས་ལྡན་འདི་ཀྱན་ཀྱན་ནས་ངལ་བ་སྦྱུལ། །
བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

རྗེས་དཔག་ཆད་མ་བཤད་པ།

ཆད་མའི་དབྱེ་སྒྲོ་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་བཤད་པ་ལ། སྒྲོ་
བཤད་། དབྱེ་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཅིའི་སྤྱིར་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་
ཞེ་ན། ཉགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བྱ་དཔོག་པས་ན་
རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དབྱེ་བ་ནི། རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་དོན་
ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་ཆད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་
ཉགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན། དང་པོར་རྗེས་
དཔག་གི་མཆན་ཉིད་མི་སྟོན་པར་དབྱེ་བ་སྤྱིར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ཞེ་
ན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་རྗེས་དཔག་དངོས་ཡིན་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་

དཔག་ནི་རྗེས་དཔག་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པས། རྗེས་དཔག་དངོས་བཏགས་
གཉིས་ཀ་ལ་སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སྤྲུལ་འགྲོ་བའི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་
སྲིད་པའི་བྱིར། རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་ན་རྗེས་དཔག་བཏགས་པ་
བར་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །རྗེས་དཔག་དངོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སྤྲུལ་འགྲོ་བའི་
རྗེས་དཔག་ནི་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་མཚན་ཉིད་ལས་
ལོགས་སྤྲུལ་རྗེས་དཔག་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་མི་དགོས་སོ། །དེ་བས་ན་དབྱེ་
བ་སྤྲུལ་སྤྱོད་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། མཁས་རྣམས་ཁ་ཅིག་སྤྱོད་
དཔོན་ཆོས་མཚོག་གིས། ཞེས་པ་དང་དག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཞེན་ཏུ་
ཐ་དད་པའི་བྱིར། མཚན་ཉིད་སྤྲུལ་མོང་བ་གཅིག་རྗེས་སྤྲུལ་འགྲོ་བ་མེད་པས།
ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་སྤྲུལ་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལ་འབྲུལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་གི་
དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་མཚན་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན། རང་དོན་རྗེས་
དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་མཚན་ཉིད་སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སྤྲུལ་འགྲོ་བ་
མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་
དོན་རྗེས་དཔག་སྤྱི་ཡིན་པས་ཞེན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཅེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན།
ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཏོག་པ་དང་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུལ་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་གཅིག་
སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སྤྲུལ་འགྲོ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཏོག་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ཅིང་རྫོང་
བྱེད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱི་ཡིན་པས་ཞེན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་བྱིར། ཏགས་བྲུབ་ཁས་སོ། །འདོད་
ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
སྤྲུལ་མོང་དུ་རྗེས་སྤྲུལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གང་རུང་

གཅིག་མེད་ངེས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྗེས་དཔག་གི་མཆན་ཉིད་དབྱེ་
བའི་སྒར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཤེས་པ་ཡིན་ཅིང་།
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ངག་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་མཆན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་
གཅིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །འོ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོད་
མའི་མཆན་ཉིད་དབྱེ་བའི་སྒར་སྟོན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཆོད་
མ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཅིང་། རྗེས་དཔག་ཆོད་མ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་
མཆན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལའོར་གསུམ་ཁས་ལེན་
ནོ། །

དེ་ལྟར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལས།
རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ། དང་པོར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲ་བཤད་
པ་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། རང་གི་དོན་ཅེས་བྱ་ལ། ཏྲགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་
བསྐྱབ་བྱ་དཔོག་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །མཆན་ཉིད་
ནི། རང་གི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་ཏྲགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བྱུང་བའི་བྱུང་ཤེས་ལས་
དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་སྒྲོ། དབྱེ་
ན། དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆོད་མ། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་
ཆོད་མ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོད་མ་དང་གསུམ། དང་པོའི་མཆན་
ཉིད། རང་གི་རྟོན་དུ་རྒྱུར་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་ཏྲགས་ཀྱི་ཚུལ་
གསུམ་བྱུང་བའི་བྱུང་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གིས་

གཞུལ་བྱ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པ་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་སྒོ། གཉིས་པའི་
མཆན་ཉིད། རང་གི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བླན་
པའི་བླན་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞུལ་བྱ་འདོད་པ་
ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་སྒོ། གསུམ་པའི་མཆན་
ཉིད། རང་གི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བླན་པའི་
བླན་ཤེས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་གཞུལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
གྱུར་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་སྒོ། ཞེས་སོ།

རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འདི་དག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཙན་འགའ་ཞིག་གི་སྟངས་ལྟགས་ཡང་དག་འགའ་
ཞིག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དོན་གཞུལ་བྱ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་སྐྱེ་དངོས་སུ་
ཤར་བའི་སྒྲོན་མ། དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལ་མི་སྐྱེ་པའི་ཤེས་པ་
ཚད་མ། དེ་ལྟ་བུ་རང་ལ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ།
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མདོན་སུམ་
དང་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་ནི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གི་འཛོག་
མཆམས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚུངས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
འབྲ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ནི། མདོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མས་གཞུལ་བྱ་འཇལ་
བའི་ཚུལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རང་གི་
དངོས་ཀྱི་གཞུལ་བྱ་དེ་རང་ལ་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོན་མ་འཇལ་བ་དང་།
སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲོན་མ་འཇལ་བའི་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །མདོན་

སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཚད་མ་དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་གྱི། གཞལ་བྱ་ཤྲགས་རྟོགས་
རྣམས་ཀྱི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤྲགས་ལ་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་།
དོན་སྤྱི་འཆར་བས་མ་ཁྱབ་པོ་ཞེས་སྒར་བཤད་ཟིན་ཏེ། །འོན་ཀྱང་ཤྲགས་
རྟོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་རྣམས་ནི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་གཞལ་སྟོབས་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་སྟོས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལོགས་
སུམ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞལ་དོན་རྗེས་དཔག་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་
པ་དངོས། དེའི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ། ཤྲགས་ཀྱི་
བསྟན་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ། སྐྱབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོང་བཤད་པ་དང་བཞི། །
དང་པོ་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱབ་པཤད། མཚན་ཉིད་
བཞག །མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་བཞི།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དངོས་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ རྟགས་ཆིག་ཡང་དག སྐྱབ་ངག་

ཡང་དག་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

གཉིས་པ་སྐྱབ་བཤད་ནི། ངག་སྐྱབ་བ་པོ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་གང་
 ཟག་གིས་བསྐྱབ་བྱའོག་གས་པའི་དོན་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་སྒྲིམ་ལ།
 རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་ཏུ་
 བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ཞིང་། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་འབྲས་བུ་རྗེས་དཔག་
 གི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །བཏགས་པའི་
 དགོས་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་
 ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ཡིན་ལ། དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་ནི་ངག་ཡིན་
 པས་བཅའ་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་བཏགས་པའི་དགོས་
 པ། ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་བྱ་བའི་སྤྱིར་
 ཡིན་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་
 གསལ་བྱེད་སྒྲིམ་པས་ཀྱང་དོན་དེ་འབྱུང་པས་དགོས་པ་སྒྲིམ་པའི་སྐྱོན་ཅན་
 དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཏེ། གསལ་བྱེད་སྒྲིམ་པས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་
 སྐྱབ་ངག་ཏུ་བྱ་ལྟག་པའི་སྐྱོན་ཅན་རྣམས་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཙོ་བོར་
 པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་དགོས་པ་སྒྲིམ་པའི་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བར་
 འགྱུར་ཏེ། རྗེས་དཔག་ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གསུམ་
 བརྗོད་པའི་ངག་ལ་བསྐྱབ་བྱའོག་གས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་
 པར་ཞེས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་
 འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་ཆིག་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། ཅེ་

ན། སྒྲིན་མེད་དེ། ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ལ་རྗེས་དཔག་སྒྲིད་པའི་རུས་
བ་ཡོད་ཀྱང་། ངག་དེའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་དཔག་སྒྲིད་པའི་རུས་
བ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་པའི་རུས་བ་ཡོད་པས་ཚུལ་གང་རུང་རེ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རུས་བ་
ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

འོ་ན། ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
ཕྱོགས་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
ཕྱོགས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་སྐྱབ་
བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ལ། བཀོད་ན་སྒྲིན་འབྱུང་སྟེ། འདི་ལྟར།
བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་བརྗོད་པའང་
སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན། །དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་
དགོས་པས་རྗེས་ཁྱབ་ལ་ཡང་ཚུ ལ་གསུམ་ཚང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འབྱུང་རོ། །སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྐྱབ་ངག་
ཡང་དག་ཅེས་བྱ་ལ། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་
ཆིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་ཆིག་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ།།

གསུམ་པ་མཆན་ཉིད་ནི། ཚད་མ་མདོར། རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་
གསལ་བྱེད། །ཅེས་པའི་མིང་ཆིག་གིས་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ། རང་
དང་དོན་དང་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་ཆིག་གསུམ་གྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྲོ་

སྒྲོན་དང་དོན་སྒྲོན་དང་སྒྲོན་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་དོ། །འདིལྟར་སྒྲོ་
འདིག་སོགས་དོན་ལ་གྲུབ་ཀྱང་། གྲངས་ཅན་རང་གིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྟ་
ནའང་། བྱི་ཚོ་ལ་གྱི་ལུང་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྒྲོ་འདིག་དེ་སྒྲོ་
བདེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་
རྟགས་བརྗོད་པའི་དག་ཀྱང་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་ནི་ཞེས་སྒྲོ་བ་བསལ་
བའི་བྱིར། རང་གིས་ཞེས་སྒྲོས་ལ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲོས་བུའི་འདོད་པ་
དང་ལུང་ཅམ་གྱིས་བཞག་པའི་རྟགས་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་
བརྗོད་པར་བྱེད་པ་སྒྲུབ་དག་ཡང་དག་དུ་སྒྲོ་བ་བསལ་བའི་བྱིར། དོན་ཞེས་
སྒྲོས་ཤིང་། རང་གཞན་གྱི་རྟོག་གོ་བ་སྒྲུབ་པས་པ་དག་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་
གྲུབ་ཅིང་། གྲུབ་པ་ལྟར་རང་གིས་ངེས་ཀྱང་། གཞན་ལ་སྒྲོན་པ་ན་སྒྲོ་ནི་མི་
རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར་དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། བྱམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་སྒྲོ་
ཡང་བྱས། དེའི་བྱིར་སྒྲོ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། དག་ལྟག་ཆད་ཅན་དུ་སྒྲོ་བ་
བསལ་བའི་བྱིར། བསལ་བྱེད་ཅེས་སྒྲོས་སོ། །ཅིའི་བྱིར་ཡན་ལག་ལྟ་ལྟན་
འདི་དག་ལྟག་ཆད་གྱི་སྒྲོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཅེ་ན། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་ནི་
ལྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ནི་གང་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་
མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སོ། དེ་བརྗོད་ཀྱང་ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་བསྒྲུབ་
བྱ་དེ་ལ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་བྱིར་དོ། །དཔེ་སྒྲོས་ཀྱང་དེ་ལ་རྟགས་
ཆོས་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་བསྟན་པས་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་མ་ཆང་ལ། ཉེར་སྒྱུར་
ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་སྒྲོས་ཤིང་། མཐུག་སྐུད་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་

ཚྭ་ས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་གྱི་སྐྱབ་པའི་ངག་ནི་སྒྲིན་དང་བཅས་
པའོ།།

ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཅིང་གྲུབ་པ་ལྟར་ཆད་མས་ངེས་ན་དེ་རྟགས་
སུ་སྐྱབ་པ་པོ་ཇི་ལྟར་སྒྲིན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་འདྲ་། ཕྱི་ཚྭ་
ལ་རྟགས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་
ཟངས་བཞིན་དུ། སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མ་ཆད་བ་དང་། དོན་མེད་པ་བརྗོད་ན་
ཚྭ་ས་པ་ལ་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་
དཔག་པར་ཆིག་གི་སྒྲིན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། དོན་ཇི་ལྟར་བཞིན་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པས་སྐྱབ་པ་པོ་ལ་ལྟན་ཀར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བ། ཞེས་པས།
ཚྭ་ས་པ་རང་གིས་མཐོང་བ་དང་། ཕྱི་ཚྭ་ས་པ་རང་གིས་མཐོང་བ་གཉིས་ཀའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ཏེ་ཉན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོན་ཉིད་
དང་ལྟན་པ་ཡོད་ན། དེ་དག་གིས་མཐོང་བའང་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གྲང་དབང་དུ་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་རྒྱན་མཁན་པོ་འདོད་ལ། འགྲེལ་བ་བྱེད་པ་
གཞན་དག་ནི། རང་གིས་མཐོང་བ་ཞེས་པས་སྐྱ་ཚྭ་ས་པ་ལ་ཞིག་གིས་རྟགས་
པ་འཇིན་ནོ་སྟུང་དུ་སེམས་སོ། །དེ་ལ་རང་གིས་མཐོང་བ་ནི། རང་གི་ཆད་
མས་རྟགས་པའོ། །དོན་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སོ། །གཞན་ཏེ། སྐྱ་ཚྭ་ས་པ་
གིས་མཐོང་བའི་དོན་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན། ཚུལ་གསུམ་
པའི་རྟགས་ཁོ་ན་རང་གིས་མཐོང་བའི་དོན་དུ་བཞག་ཅེ་ན། སྐྱིར་ཚྭ་ས་པ་རང་

གིས་མཐོང་བའི་དོན་ཅེས་བ་སྒྲ་ཞོལ་གྱིས་མཐོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་
གཉིས་ཀའི་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་། གསལ་བྱེད་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་ཞིང་། ཤེས་
བྱེད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་གོ་བར་བྱེད་
གྱི། བསྐྱབ་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ནི་གཞན་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
རྟགས་བ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས། གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ་བྱེད་
གྱི་སྤྱི་སྤྱི་སྟོན་པར་རིགས་གྱི། བསྐྱབ་བྱ་ནི་རང་ཉིད་ཤེས་བྱེད་གཞན་གྱིས་
གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟར། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་
མཆན་ཉིད། ཞོལ་བ་རང་གིས་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་དང་མཐུན་
པའི་ཞོལ་བ་གཞན་ལ་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་སྟོན་ས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
ངག་ཅེས་བ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་མཆན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དབྱེ་བ་བཤའ་བ་དང་། ཡན་
ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ་གཉིས།

ཆོས་མཐུན་དང་ཆོས་མི་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་སྐྱབ་ངག་གཉིས་ བཤའ་པ།

དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་
སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་སྒྱུར་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས།
དང་པོ་འཇུག་ཉིད། དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་དེ་སྐྱབ་གྱི་མཐུན་སྒྱུགས་ཁོ་ན་ལ་

ཡོད་པར་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ངག་
 ཡང་དག་དཔེར་ན། གང་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་དཔེར་ན་བྱམ་པ་
 བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
 རྟགས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་
 པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་ངག་ཡང་དག་དཔེར་ན། གང་རྟག་པ་དེ་ཐམས་
 ཅད་བྱས་པ་མིན། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྐྱ་ནི་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
 དེང་སང་གངས་རིའི་ཁོད་ཀྱི་རྟོག་གོ་བ་མཐའ་དག་འདི་སྐད་དུ། ཆོས་མཐུན་
 སྟོར་ཀྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་
 མཐུན་དཔེ་གཉིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མཐུན་
 པར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྟོར་ཀྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་
 དག་ཡིན་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་མི་མཐུན་དཔེ་གཉིས་རྟགས་དང་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མི་མཐུན་པར་དངོས་སུ་སྟོར་ཞིང་སྟོན་པ་ཡིན་
 དགོས་སོ་ཞེས་སྤྲོད། །ཆོས་མཐུན་པའི་དོན་ཡང་སྐྱབ་ཚུལ་ཡིན་སྐྱབ་ནམས་
 ལ་ནི་ཡིན་པར་འདྲ་བ་དང་། ཡོད་སྐྱབ་ནམས་ལ་ནི་ཡོད་པར་འདྲ་བ་ཉིད་
 མཐུན་པའི་དོན་དུ་འདོད་དོ།

དེ་དག་ལ་ཁོ་བོས་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡིན་
 སྐྱབ་ལྟར་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་སྟོར་ཀྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་
 འདོད་ཆོས་ཅན་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་སྟོན་
 པའི་ངག་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་

ཅན་དང་། མཐུན་དཔེ་གཉིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་འདྲ་བར་
 དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ངག་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་དངོས་འདོད་ན།
 ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་བསྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་
 ཡིན་ན་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འདོད་
 པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་
 མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང་། བསྐྱབ་བྱ་དངོས་
 སུ་བརྗོད་པ་སྐྱབ་ངག་གི་སྟོན་དུ་བྱེད་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁས་སྦྱངས་པ་དང་
 ཡང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རིགས་སྟོར། དེ་ལ་ཆོས་མཐུན་པ་ནི་གང་
 ལ་གཏན་ཆིགས་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གང་
 བྱས་པ་དེ་ནི་མི་ཏྲག་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན།
 ཞེས་པའོ། །ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཡང་གང་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མེད་པ་ལ།
 ཏྲགས་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྟེ། གང་ཏྲག་པ་དེ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
 རྣམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཏྲགས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་
 སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་མཐུན་དཔེ་དང་སྟོར་ཞིང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་།
 ཏྲགས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་མི་མཐུན་དཔེ་དང་
 སྟོར་ཞིང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཆོས་མཐུན་སྟོར་དང་མི་མཐུན་སྟོར་གྱི་
 དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་དཔེ་ཏྲགས་དང་བསྐྱབ་
 བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མི་མཚུངས་པར་དངོས་སུ་སྟོར་བ་དང་། ཆོས་ཅན་དང་
 མི་མཐུན་དཔེ་ཏྲགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཆོས་མི་མཚུངས་པར་དངོས་

སུ་སྐྱོར་བ་ཉིད། ཆོས་མཐུན་སྐྱོར་དང་། མི་མཐུན་སྐྱོར་གྱི་དོན་དུ་བྱས་ན་
སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱ་དང་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་
ངག་ཏུ་སྦྲ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཆོས་མཐུན་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་ངག་གིས་
ནི་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྗེས་ཁྲབ་དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་། ལྷོག་ཁྲབ་ཤུགས་ལ་བརྟེན་པ་
ཡིན་ལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་ངག་གིས་ནི་དེ་སྐྱབ་གྱི་ལྷོག་ཁྲབ་
དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་རྗེས་ཁྲབ་ཤུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀས་
ཀྱང་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དངོས་སུ་བརྟེན་པར་ནི་བྱད་པར་མེད་དོ།

འོ་ན། སྐོལ་བ་གང་ལ་སྐྱབ་ངག་བསྟན་དགོས་པ་དེ་ལ་ཆོས་མཐུན་
སྐྱོར་དང་མི་མཐུན་སྐྱོར་གཉིས་ཀ་སྟོན་ནམ། གང་རུང་བ་གཅིག་སྟོན་ཅེ་ན།
གང་རུང་བ་གཅིག་བསྟན་པས་ཆོག་གི་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་
སྐོལ་བ་རྟོག་ལྡན་མི་སྤིད་དེ། འདི་ལྟར་རྟགས་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་
པའི་སྐོལ་བ་རྟོག་ལྡན་དེ་སྐྱབ་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་
པ་ཡིན་ན། རྟགས་དེ་སྐྱབ་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ན་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་དོན་གྱིས་གོ་ཞིང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་
ཁོ་ནར་ངེས་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་གོ་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།
དེའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྦྲས་
པས། །དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤེས་ལ། །དེ་ལ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་དག་སྐོལ་བ་དབང་རྟོན་གྱི་དོར་སྐྱབ་ངག་གང་རུང་གཅིག་གིས་

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་
 ལ་རྟོགས་པའི་བྱིར། སྐྱབ་ངག་གཉིས་ཀ་བསྟན་མི་དགོས་ལ། དབང་རྒྱལ་
 གྱིས་དེ་ལྟར་ཤུགས་ལ་མི་རྟོགས་པའི་བྱིར། སྐྱབ་ངག་གཉིས་ཀ་བསྟན་
 དགོས་སོ་ཞེས་སྐྱབ་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་གྱིས་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ལ་ཡན་
 ལག་གཉིས་ལས་མང་བ་མི་སྲིད་པར་ཁས་སྦངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་
 བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཚས་ཅན། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀ་
 དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་སྲིད་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་
 གཉིས་ཀ་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པའི་རྟོག་བ་སྲིད་
 པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡན་ལག་གསུམ་ལྟར་སྲིད་པར་ཐལ་
 ལོ། །འདོད་ན། དངོས་སུ་འབྱུང་དོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་གསུམ་ལྟར་
 ཡོད་པའི་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་ཁྱབ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་
 དངོས་སུ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་ངག་གི་
 ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་བགྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དཔེ་བརྗོད་པ་ཁྱབ་པ་
 བརྗོད་པ་ལས་ཡན་ལག་ལོགས་པ་མི་འཛོག་པ་བཞིན་ཞེ་ན། འོ་ན་རྗེས་ཁྱབ་
 དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཁྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་
 གཅིག་ཏུ་བགྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་བརྗོད་པ་ཁྱབ་པ་བརྗོད་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་བགྱང་བར་བྱ་བར་ཡིན་པའི་
 བྱིར། རྟགས་གྱི་དཔེ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ལས་ཚུལ་ལོགས་པར་མི་འཛོག་པ་
 བཞིན་ཞེས་བརྗོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་བསྟོན་པར་དགའོ།

གཞན་ཡང་། སྐྱབ་ངག་བསྟན་དགོས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་
རྟགས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་དོན་གྱིས་
རྟགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་གོ་མི་རྒྱས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ལ་བ་དེས།
སྐྱ་ནི་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གང་བྱས་པ་ཡིན་པ་འདི་འདྲ་ཀྱན་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་
པས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཅེས་བ་དོན་གྱིས་མི་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་
ཤྱགས་ལ་ངེས་དཀའ་སྐྱ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། སྐྱ་ནི་བྱས་ཡིན་
འདི་འདྲ་ཀྱན། །མི་རྟག་ཅེས་ནི་བརྗོད་པས་ཀྱང་། །དོན་གྱིས་ངེས་ནི་འཇིག་
སྒོར་འགྱུར། །ཞེས་པ་འདི་ནི་ཚེ་ལ་བ་དབང་ནོན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པར་
འགྱུར་ཞིང་། ཚེ་ལ་བ་དབང་རྒྱལ་ལ་སྐྱབ་ངག་འགོད་པའི་ཆེ་རྟགས་ཀྱི་རྒྱས་
ཡུལ་རྟགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །
གཞན་ཡང་། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
འགོད་དགོས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟགས་ཀྱང་སྐྱ་རྟག་
པ་མ་ཡིན་པར་རྟགས་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ངག་བསྟན་
དགོས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་
ཀྱང་། རྟག་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལན་མེད་དོ། །

ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་མེད་ དབྱེད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་མེད་
དབྱེད་པ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལྷགས་དགག་པ་ནི།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བྱེད་འབྲེལ་
ཤེས་ཟེན་མ་བརྗེད་ཕྱོགས་ཚོས་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་གྲོལ་བའི་
ངོར། སྐྱ་བྱས་ཞེས་བརྗེད་པའི་ངག་ལྟ་བུ་ནི། སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡན་ཏེ། དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗེད་པའི་ངག་གང་ཞིག་དེ་ཙམ་གྱིས་གྲོལ་བའི་རྒྱད་
ལ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྟགས་པ་སྦྱེད་རྒྱས་པའི་བྱིར། དེས་ན་མཁས་པ་
རྣམས་ལ་ནི། གཏན་ཆོགས་འབའ་ཞིག་བརྗེད་པར་བཟད། །ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན། ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡོད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །གཞན་དག་ན་རེ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་
ནི་སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་མ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱེད་པ་བརྗེད་པ་མ་
ཆང་བའི་བྱིར། དེས་ན། གསུམ་ལས་ཚུལ་གང་རུང་བ་ཉིད། །མ་བསྟན་མ་
ཆང་ཡིན་པར་བརྗེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ངག་
ནི་སྐྱབ་ངག་སྦྱོར་ཅན་དེ་ཡིན་ལ། བྱས་པས་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་
གསུམ་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་གྲོལ་བའི་ངོར་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་
པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་དངོས་ལྷགས་ལ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་བརྗེད་པའི་

ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ནི་ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ངག་ཡང་
དག་ཡོད་ན། ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ན་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
ཞེས་ཟེར་རྟོ།

ཁོ་བོས་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡང་སྒྲིག་རྒྱ་ལ་ཚུར་བཟུངས་ནས་དེ་
ཉིད་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཅོད་པ་ལྟར། ངལ་བ་འབྲས་བྱ་མེད་
པའི་ཅོད་པར་རྟགས་ཏེ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཅམ་
ཡང་མ་མཐོང་བར་སྒྲིང་པོ་མེད་པའི་ཅོད་པ་ལྟར་ལེན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
འདི་ལྟར། ཕྱོགས་དང་པོ་སྐྱ་བྱས་པར་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚོལ་
བའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པར་འདོད་པ་
དེ་ལ་ཁོ་བོས་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་བྱས་པར་
མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཆིག་
སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་
ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། འབྲས་སྟེ། ཚོལ་བ་
དེའི་ངོར་དེ་ལྟ་བུ་དེ་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ཆིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དེར་ཐལ།
དེའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། དེས་ན་སྐྱ་བྱས་པར་
མི་ཤེས་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་
ཡིན་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོལ་བའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་སྐྱ་བྱས་པར་སྐྱབ་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ཞིང་། སྐྱ་མི་རྟག་པར་མི་ཤེས་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་

སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡང་། སྐྱ་བ་ངག་ཡང་ངག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་
 ཕྱོགས་འདི་ཁས་ལེན་པས་ནི་ཕྱོགས་ཆོག་ཡིན་ན་སྐྱ་བ་ངག་ཡང་ངག་ཡིན་
 པས་བྱ་བ་པར་འདོད་དགོས་པས། འདི་དེ་མི་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱངས་ཡིན། ཞེས་
 བྱ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པར་བྱད་དོ།

གཞན་ཡང་། སྐྱ་བྱས་པར་མི་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་ཞེས་
 བརྗོད་པ་དེ་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱ་བ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་
 ངག་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཤེས་
 བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྐྱ་བ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་
 ངག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྐྱ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་
 དང་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་གང་ཡང་བརྗོད་པའི་ངག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་
 ཆོས་བརྗོད་པའི་ངག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་
 ངོར་བྱས་པ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
 ཐལ། རྒྱལ་བ་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་རྒྱལ་བ་
 བ་དེས་བྱས་པ་སྐྱའི་སྟེང་ཏུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ཆད་མས་
 དེས་དགོས་པ་གང་ཞིག་རྒྱལ་བ་དེ་སྐྱ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །དེས་ན། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རང་གི་ཤེས་
 འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་ཏུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་དེས་
 པ། ཞེས་སྐྱ་བ་དང་། སྐྱ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་སྐྱ་བྱས་ཞེས་
 བརྗོད་པ་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱ་བ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ངག་ཏུ་

སྐྱབ་དག་ནི་འགལ་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པས། ངག་དེ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་
 ངག་ཏུ་ཁ་མ་ཐུན་བྱས་པས་ངག་དེ་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་མིན་ཅོད་པ་ནི།
 གྱེ་མ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་ཆོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱབ་བྱས་པར་མ་ཤེས་པའི་ཆོལ་
 བའི་ངོར་སྐྱབ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངག་སྐྱབ་དག་སྐྱོན་ཅན་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཡིན་
 བ་སྐྱོན་མི་ཉག་པར་མ་ཤེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་སྐྱོན་མི་ཉག་ཅེས་བརྗོད་པའང་
 སྐྱབ་དག་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ཕྱོགས་ཆོག་ཡིན་ན་ངག་སྐྱོན་
 ཅན་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོག་ཡིན་ན་སྐྱབ་དག་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་
 པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདོད་ན། དམ་བཅའ་ཡང་དག་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ་
 ལོ། །དེས་ན། སྐྱབ་བྱས་པར་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་
 བྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་ཅམ་གྱི་ཆོག་ཡིན་གྱི། སྐྱབ་དག་
 ཡང་དག་དང་ཉྱར་སྒྲུང་གང་གི་འང་དོན་མེད་དོ།

ཕྱོགས་གཞན་དག་གི་འདོད་པ་ལྟར། བྱས་པས་སྐྱོན་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་
 པའི་ཆོལ་གསུམ་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་བྱས་པས་སྐྱོ་
 མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་བྱབ་པ་ལྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་སྐོ་
 བས་བརྗོད་པའི་ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཡང་ཆོལ་བ་དེའི་ངོར་སྐྱབ་དག་
 ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱས་པས་སྐྱོན་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་
 ཆོས་དང་ཇེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་ཤེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་སྐྱབ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་
 པ་དང་། བྱས་པ་མི་ཉག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཉག་པ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་
 བརྗོད་པའི་ངག་ཐམས་ཅད་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
 ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་ཤེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྐྱ་མི་
 རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཚོལ་བ་དའི་ངོར་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྟོགས་
 ཁུབ་བརྗོད་པའི་དག་དེ་རྟགས་ཚིག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཚོལ་
 བ་དེ་ཚེས་ཅན། བྱིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
 སྟོགས་ཁུབ་ངེས་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་
 རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་
 ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་ངེས་པར་སྒྲོས་ཤིང་། དེ་ཡང་
 ཚོལ་བྱི་ཚོལ་བའི་གཉིས་ཀས་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར། སྟོགས་ཀྱི་
 ཚེས་ནི་ཚོལ་བ་དང་བྱིར་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་གཟུང་ངོ་། །དེ་
 བཞིན་དུ་མ་ཐུན་པའི་སྟོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
 དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤའ་བས།
 ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་པའི་ཚོལ་བ་དའི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་མི་སྤིང་བས། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མི་ཤེས་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་དེ་སྐྱབ་
 ཀྱི་སྟོགས་ཁུབ་བརྗོད་པའི་དག་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་པ་མི་སྤིང་ངོ་། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། སྐྱབ་དག་ཡང་དག་འགོད་པའི་
 དུས། བཀོད་པའི་དགོས་པ། འགོད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
 བཤའ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲོར་བ་
 སྒྲོར་གཅིག་ལ་མཆོན་ནས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་

དགོས་ཀྱི་ཚོལ་བ་སྐྱེ་ཏུག་འཛིན་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ཆུང་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཤིང་
ཆེ་བར་གྱུར་བ་དང་། གཙུག་ཆེར་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ཆུང་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཤིང་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲུབ་སྐྱེ་ཏུག་མི་ཏུག་གང་ལ་ཡང་སྒྲོ་ཁ་མ་སྒྱུགས་
བཤམ། སྒྲུབ་ནས་སྒྲོ་ཁ་སྒྱུགས་ཀྱང་། ཏུག་མི་ཏུག་གང་གི་སྒྱུགས་ལ་ཡང་
སྒྱུབ་བྱེད་སོགས་མ་མཐོང་བས་ད་ལྟ་སྐྱེ་ཏུག་མི་ཏུག་གང་ཡིན་སྟུང་དུ་ཐེ་
ཚོམ་བྱ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་བ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུའི་ཚོལ་བ་ལ་
ཡང་ཏུག་མི་ཏུག་ལ་གཉིས་ཡིན་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་སྤིང་བར་དོགས་བ་དང་། མི་
དོགས་བ་གཉིས་ལས། དོགས་བ་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་ཏུག་པའི་གཞོན་བྱེད་བསྟན་
ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་ཏུག་པར་སྐྱུབ་པའི་སྐྱུབ་ངག་འགོད་པར་བྱེད་བ་ཡིན་
ཅིང་། ཏུག་མི་ཏུག་ལ་གཉིས་ཡིན་སྤིང་བར་མི་དོགས་བ་ལ་ནི་སྐྱེ་ཏུག་མི་ཏུག་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་འདི་བ་ན། སྐྱེ་ཏུག་པར་སྐྱུབ་པའི་
སྐྱུབ་ངག་བསྟན་པས་ཚོག་གི་སྐྱེ་ཏུག་པའི་གཞོན་བྱེད་བསྟན་མི་དགོས་སོ། །
སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ཆུང་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཤིང་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་ཚོལ་བ་ལ་ནི་སྐྱེ་ཏུག་པར་བདེན་ཞེན་
ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་བཤམ། བལ་ཆེར་སྐྱེ་ཏུག་ལས་ཆེ་སྟུང་དུ་འཛིན་
པའི་ཚོལ་བ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་ཏུག་མི་ཏུག་ཕུང་གསུམ་ཁེགས་པའི་དངོས་
འགལ་དུ་ངེས་བ་དང་མ་ངེས་བ་གཉིས་ལས། ངེས་བ་ལ་སྐྱེ་ཏུག་པའི་གཞོན་
བྱེད་དང་། མི་ཏུག་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བསྟན་པའི་ཚོག་གི་
གཉིས་ཀ་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། ཚོལ་བ་དེས་སྐྱེ་ཏུག་པ་མ་ཡིན་པར་མཐོང་བ་
ཙམ་གྱིས་མི་ཏུག་པར་ངེས་རུས་ལ། མི་ཏུག་པར་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་

རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱིས་པའི་བྱིར། རྟག་མི་རྟག་ཕྱང་གསུམ་ཁེགས་
 པའི་དངོས་འགལ་དུ་མ་ངེས་པ་ལ་ནི་དང་པོར་སྐྱ་རྟག་པ་ལ། སྐྱ་དུས་རྟག་ཏུ་
 རྩོས་པའམ། ཡང་ན་ལན་གཅིག་ཀྱང་མི་རྩོས་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
 གཞོད་བྱེད་བསྟན་ནས་བྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་ངག་དགོད་པར་
 བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱབ་ངག་འགོད་པའི་ཚུལ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་
 སྐབས་སུ་བབ་བའི་ཚོལ་པའི་ངོར་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པར་ཁས་
 གཤམ་པའི་ཚོལ་བ་ཡང་དག་གིས། གང་བྱས་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་དཔེར་ན་བུམ་
 པ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའམ། གང་རྟག་པ་དེ་ནི་མ་བྱས།
 དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་བཞིན། སྐྱ་ནི་བྱས་པའོ། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་
 པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཆེ་སྐྱབ་ངག་འགོད་དགོས་ཀྱི་ཚོལ་བ་དེས་བྱས་པས་སྐྱ་
 མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་པས་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་
 སྐྱབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སོང་བ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར་
 ངག་དེ་ཡང་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སོང་བ་མ་ཡིན་ནོ།
 བཀོད་པའི་རྗེས་ཐོགས་སུ། དང་པོར་ཕྱོགས་ཁབ་གཉིས་རིམ་གྱིས་སོ་སོར་
 སྐྱབ་པར་བྱེད་ལ། ཕྱོགས་ཁབ་བསྐྱབས་ནས་སོ་སོར་ཤེས་པ་ན། ཚོལ་བ་
 དབང་ནོན་ལ་ནི་སྐྱབ་ངག་སྐྱར་མ་འགོད་མི་དགོས་པར་སྐྱར་བཀོད་པ་དེ་བྟན་
 པའི་སྟོབས་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྟན་
 པར་རུས་ཤིང་། དེའི་ཆེ་སྐྱར་བཀོད་པའི་སྐྱབ་ངག་དེ་ཉིད་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་

ཏུ་སོང་བ་དང་། བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་
 པའི་དུས་ཡིན་ནོ། །ཁོལ་བ་དབང་རྩལ་ལ་ནི། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་བསྐྱབས་
 ནས་ཤེས་པར་བྱས་པ་འོག་ཏུ་ཚུལ་གསུམ་གཅིག་ཅར་བྱ་བར་བྱ་བའི་བྱིར་
 དུ་སྒྲར་སྐྱབ་དག་སྒྲར་མ་འགོད་དགོས་ལ། སྒྲར་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་ཤེས་
 ཟེན་མ་བརྟེན་པ་དེ་ཉིད་སྐྱབ་དག་གིས་ཚུལ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་བརྟེན་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱ་བར་རུས་པས་བྱིས་བཀོད་
 པའི་སྐྱབ་དག་ནི་བཀོད་ཅུ་ནས་སྐྱབ་དག་ཏུ་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན། སྐྱབ་དག་གི་བྱེད་ལས་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཤེས་ཟེན་བྱ་བར་
 བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། རང་གི་ཡན་
 ལག་རུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས། །དེ་ལ་བྱ་བ་སྐྱེད་
 པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཆོག་ལ་ཡང་དག་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་
 མ་ཡིན་པར། སྐྱབ་དག་གིས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་རུས་ན་
 ཚུལ་གསུམ་བརྟེན་པའི་དག་ཅུ་ལས་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་སློ་སྐྱེ་བར་
 ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བསྐྱབ་བྱ་བརྟེན་པའི་ཆོག་ཅུ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པའི་
 སློ་སྐྱེ་བར་མཚུངས་པས་རྗེས་དཔག་འདུག་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་
 པར་གྱིས་ཤིག །དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མས་ཚུལ་གསུམ་
 ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཚུལ་གསུམ་ངེས་ཟེན་མ་བརྟེན་པ་དེ་དག་

བྱ་བར་སྐྱབ་དག་གིས་བྱེད་ལ། ཚུལ་གསུམ་བྱ་བའི་བྱ་བའི་ཤེས་ལས་
 བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་སྤྱིར་ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ན་བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་
ནི་མི་སྤྲོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབ་ངག་ལས་ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ན་བློ་བ་སྦྱེད་པར་
རུས་ཀྱི། ཚུལ་གསུམ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་བློ་བར་བྱེད་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་རོ།
མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། གཏན་ཆིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། །ཞེས་པ་ནས།
གཏན་ཆིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས། འབྲེལ་
མི་ཤེས་པ་ལ་ཏྲགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དཔེའི་སྟངས་དུ་
སྟོན་ལ་འབྲེལ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ནི་
གཏན་ཆིགས་འབའ་ཞིག་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་བརྗོད་པའམ་ཚད་མ་སྟོན་
དགོས་པར་བྱད་ཀྱི། འབྲེལ་ཤེས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་མི་དགོས་ཞེས་
པའོ། །ངེས་ན། དཔེ་ལ་དེའི་ངོ་བོ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཚུལ་གསུམ་མ་
ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བར་བཞག་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །ཞེས་པ་ནས། དུན་པ་ཡང་དག་སྦྱེ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། འབྲེལ་ཤེས་ཟིན་དུན་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དུ་
སྐྱབ་ངག་འགོད་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདི་དག་དབྱིས་
སྤྱིན་པར་བཞག་པ་སྟོན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ།
འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནི་གཞུང་སྤྲ་མ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་
འཆད་པར་འབྲེལ་བ་མཁན་པོ་པལ་ཆེ་བ་མཐུན་ཅིང་། རང་འབྲེལ། །ལྷན་སྟོ།
བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་འབྲེལ་བཞག་སོགས་ན་ཆེས་གསལ་བར་ཡོད་པས་སྟོ་

གྲོས་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་བལྟས་པས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་ནི་ཡི་གེ་
མངས་པར་འགྱུར་བས་འགྲེལ་ཆོག་རྒྱ་ཆེར་འབྲི་བ་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ།།
རྩོམ་རིས། གཏན་ཆོགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱས། །ཅེས་པ་གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། མ་བརྟགས་པའམ་བརྟགས་ཀྱང་མགོ་
ཚྭ་ངས་པའི་བབ་ཅེས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

སྦྱབ་དག་གི་ཚུལ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མདོར་བསྟུ་
བར་འདོད་ནས་མ་སྦྱོས་སོ།།

ཐུབ་པའི་ཉི་མ་ལས་གཞན་པ། །

འཇིག་རྟེན་ཉི་མ་མཐའ་དག་ནི། །

ཁྱུ་དུས་ར་རྒྱས་པའི་ཆེལ། །

རྒྱང་འཐུང་མཆོག་ལ་ཐུན་པ་སྟེ། །

གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཚུ་སྦྱེས་ལ། །

བདག་སྟོ་ཐུབ་པའི་ཉི་མ་བཞིན། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཆོགས་
བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཆོགས་

བཤའ་བ་ལ། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་བཤའ་བ་དང་། བཛྲིག་ཕྱོགས་གཏན་
ཆིགས་ལྟར་སྒྲུང་བཤའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་གཞག་པ། རྣམ་
གཞག་དབྱུང་པ། དབྱེ་བ་བཤའ་བ་དང་གསུམ།

གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་བཤའ་བ།

དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་བ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ལ་ངེས་བས་མ་བྱུང་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་
ལ་ཕྱོགས་བྱུང་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བ་ལ་ཕྱོགས་
བྱུང་བྱེ་གྲོལ་གྱིས་ཆད་མས་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན། གཏན་
ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོལ། །ཚུལ་འདི་ནི་བྱིང་རང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་
ཉིད་དུ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས། ཞེས་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་ངེས་བས་བྱུང་བར་ཐལ། ཕྱོགས་
ཆོས་ཡིན་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་
མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་བ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཏྲགས་གསལ་ཁས་
སོ། །གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཚུལ་
གསུམ་སོ་སོར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དུ་ངེས་བ་སྟོས་པར་གསུངས་བ་ཡིན་གྱི།

རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་ངེས་པ་སྟོས་པར་གསུངས་པ་མ་
ཡིན་ལ། རྟེན་བདུན་གྱི་གཞུང་གི་ཆ་དུ་མ་ལས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་ངེས་པ་དངོས་སུ་སྟོས་ནས་བསྟན་པའི་བྱིར། ཚུལ་གསུམ་
ཆང་ན་ཕྱོགས་བྲབ་ངེས་པས་བྲབ་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་
ལ་ངེས་པས་མ་བྲབ་པར་འདོད་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་མ་
བརྟགས་པར་བཟད་དོ། །

དེས་ན། བྱི་ཚྲོལ་གྱི་སྟོས་ངེས་དགོས་ན་གྲུབ་ནའང་བྱི་ཚྲོལ་གྱི་ཆ་ད་
མས་གྲུབ་དགོས་པར་མཚུངས་པས། རྒྱ་མཚན་ཀྱང་འབྲུལ་པ་ཁོ་ནའོ། །རང་
ལུགས་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའོ།

ཚུལ་གསུམ་སོ་སོ་ངོས་བཟུང་ཞིང་འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་པ།

གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོ་ངོས་བཟུང་
ཞིང་འགལ་མི་འགལ་དབྱེད་པ་དང་། བསྟོས་གཞི་གསུམ་ངོས་བཟུང་ཞིང་
ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ་དང་། ཚྲོལ་
བ་གང་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ་དང་། རྟགས་ཡང་དག་གི་
རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་དང་བཞི།

དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་འགོད་

ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། འགོད་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པའི་
 རོན་ཡིན་འགོད་རྣམས་ལ་ནི་ཚོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡོད་འགོད་
 རྣམས་ལ་རྟགས་དེ་ཚོས་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པ་ལ་འདོད་དོ། །རྗེས་ཁྱབ་ནི་དེ་སྐྱབ་
 གྱི་རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གྱི་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་གྱི་ཚུལ་
 ཡིན་པ་དང་། རྟོག་ཁྱབ་ནི་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་ཁྱབ་
 པའི་རྟགས་གྱི་ཚུལ། དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་
 ཏེ། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། ཞེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
 བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཆོ། དེ་སྐྱབ་གྱི་རྗེས་
 སུ་འགྲོ་ལྟོག་འགལ་བར་ཐལ། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང་རྟག་པ་ལ་
 མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་
 ཁྱབ་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་
 ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་སྐྱབ་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་མི་འགལ་བ་ཡིན་
 ཏེ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་དང་རྟག་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་མི་
 འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་བྱུང་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་
 ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ན། གང་བྱས་ན་མི་རྟག་
 པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་དང་། གང་རྟག་ན་
 མ་བྱས་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྐྱ་ནི་བྱས་ཞེས་པ་དེ་དག་དེ་
 སྐྱབ་གྱི་ཚོས་མ་ཐུན་སྟོར་དང་མི་མ་ཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྒར་ལྟར་སྒྲུའོ། །ཁ་
ཅིག་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྒར་དང་འབྲེལ་བ་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་
མཚན་ཉིད། ཉགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ། ཞེས་སྒྲས་ནས། བྱས་པ་ལ་མི་ཉག་
པས་བྱབ་པ་དང་། ཉག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་གཉིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འགྲོ་ཕྱོག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། མི་ཉག་པ་དང་ཉག་པ་ཡིན་པས།
དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ཕྱོག་གི་མཚན་ཉིད་སྤེམ་ལྟར་སྒྲས་ནས། བྱས་ན་མི་ཉག་པས་བྱབ་པ་དང་།
ཉག་ན་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་མི་འགལ་བའི་བྱིར། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ཕྱོག་མི་འགལ་བར་འདོད་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་ཀྱི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་ཉག་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉག་པ་ལ་འདོད་པ་ལ་བྱང་
པར་མེད་དོ།

དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ཕྱོགས་དང་པོ་གཉིས་
ལ་སྐྱོན་འདི་ཡོད་དེ། ཉག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་
པའི་ཉགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྱབ་ན། ཁྱོད་སྐྱ་
མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཉག་པ་ཡིན་པ་
འབྱུང་། ཉག་ན་མ་བྱས་པས་བྱབ་པ་ལའང་དེས་རིགས་བསྐྱེ་བར་བྱ་ཞིང་།

བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
 པའི་རྗེས་བྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་གྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་དེར་ཐལ། བྱིད་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
 གཞི་བྱབ་ན་བྱིད་ཡོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དངོས་སོ།།

ཕྱོགས་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ནི། དངོས་འགལ་འབའ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་
 པ་འབྱུང་སྟེ། འདིལྟར་རྟག་པ་ལ་མ་བྱས་པས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་བྱས་
 པའི་རྟགས་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་
 རར་ངེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོག་བྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་
 མཆན་ཉིད་ལ་འབྱུང། རྟགས་དངོས། འདོད་ན། རྟག་པ་ཡིན་པ་འབྱུང། བྱང་
 མཆམས་དངོས་འབྱུང། རྟག་ན་མ་བྱས་པས་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་དེ་སྐྱབ་
 གྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོག་བྱབ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། རྟགས་བྱབ་ཁས་སྦངས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱིད་དེ་སྐྱབ་གྱི་མི་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་
 དངོས་སོ། །ཐམས་ཅད་གྱི་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ། སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གཅིག་གི་
 རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གྱིས་བྱས་པ་རྗེས་བྱས་དང་། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་
 ལོག་གིས་བྱས་པ་ཕྱོག་བྱབ་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། སྦྱོར་བ་སྦྱོར་
 གཅིག་གི་རྟགས་ལ་ཆོས་གྱིས་བྱས་ན་ཆོས་ལོག་ལ་འང་རྟགས་ལོག་གིས་
 བྱས་པ་དང་། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་བྱས་ན་རྟགས་ལ་འང་ཆོས་གྱིས་
 བྱས་དགོས་པར་འབྱུང་ཏེ། སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གཅིག་གི་རྗེས་བྱས་དང་ཕྱོག་བྱབ་

གཅིག་གྲུབ་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པ་རིགས་པ་སྐྱབ་དག་
གི་སྦྱིལ་ཚུལ་ཡིན་ཅིང་། བྱེད་རང་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་གཞལ་བྱར་སྐྱབ་པ་ལ་རྟག་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པའི་ཆེ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱབ་པར་ཐལ། རྟག་པ་ལ་
གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ལན་གདབ་པར་རུས་པ་ཡོད་ན།
ཁོ་བོས་མཆོག་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཅི་སྟེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ལོག་མི་རྟག་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རྟག་པ་
ལ་གཞལ་བྱས་མ་བྱབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། གཞལ་བྱ་སྐྱར་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་མ་ཐུན་
སྟོགས་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱིས་བྱ་ཡོད་ངེས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་
བདག་དང་བཅས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ། བདག་དང་བཅས་པ་ལ་ཡོད་
ངེས་ཀྱིས་བྱབ་པར་ཐལ། ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་བཅས་མ་ཡིན་པས་
བྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་དང་བཅས་པ་དེ་མེད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་ལ་ཡོད་ངེས་ཀྱིས་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་ལྡན་དག་སྦྱགས་པར་མ་གྱུར་
ན་ལེགས་སོ། །

གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཡིན་ན་ཆད་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་པ་ན། གཟུགས་
ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ཡིན་ན་ཆད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་
ཤེས་མིན་ན་ཆད་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་

ཕྱིར། བྱུང་བ་ཁས། འདོད་ན། མིག་ཤེས་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཟུགས་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་ཤད་འཛག་སྒྲུང་གི་
མིག་ཤེས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །རྩ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མིག་ཤེས་
ཡིན་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟོང་དུ་འགོད་
ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ། ཞེས་སོགས་སྐྱ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་ཐལ།
སྐྱ་སྐྱ་ཡིན་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། འདི་ལྟ་བུ་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་
མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་སྐྱས་ནས་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དེ་
ལྟར་སྐྱ་བ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རང་ཕྱགས་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་སྟོན་ས་རང་གི་གཞི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དེའི་
ཚོས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་
ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་བྱུང་གྱི་མཆན་ཉིད།
དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གཏན་
ཆིགས། ཕྱོགས་བྱུང་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་
ནར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་
རྟག་སྐྱབ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དོན་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ཕྱགས་དག་ལས་གསལ་བར་

བསྟན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ནི། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་
མཚུངས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི། །ངེས་པ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་
བྱ་བ་ནི་འདིར་ཞེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ། དེ་ལ་
མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་མཐོང་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ། དེ་དང་
མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཡོད། ཅེས་པ་ནས། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་རིགས་མཐུན་པ་
ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཆིགས་དེའི་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་
ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །མཐར་སློས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་བལྟའོ། །
ཞེས་སོགས་དང་། རིགས་ཐིགས་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་གསུམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་
ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། མཐུན་པའི་སྟོགས་ཉིད་ལ་
ཡོད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའོ། །ཞེས་
སོགས་དང་། གཏན་ཆིགས་ཐིགས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་། དེ་དང་མཐུན་པར་
གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་བྱབ་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རྗེས་བྱབ། ལྟོག་བྱབ། དངོས་བྱབ།
བརྒྱུག་པའི་བྱབ་པ་རྣམས་སོ། །དང་པོ་གཉིས་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཐིག་ལ།
དངོས་ཀྱི་བྱབ་པ་ནི་དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་བྱབ་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་
ལས་བརྒྱུག་པའི་བྱབ་པ་ནི་ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་གིས་བྱབ་པ་ཡིན་
ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱབ་པ་ནི། སྒྲོར་བ་སྒྲོར་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་
ཡོད་ན་གཅིག་ཡོད་པས་བྱབ་པ་ཡིན་ལ། དངོས་བརྒྱུག་གཉིས་གཅིག་ཡོད་
ན་གཅིག་ཡོད་པས་བྱབ་མི་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ནི་རྗེས་

སྤྱ་འགྲོ་བ་དང་ཕྱོག་པའི་བྲུབ་པ་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། མ་གྲུབ་ན་
 ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ལ། དངོས་བྲུབ་དང་། གོ་བཞེས་གི་བྲུབ་པ་གྲུབ་
 ཅིང་། ཕྱོགས་ཚས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤྱ་མི་
 ཉག་སྐྱབ་ལ་མཉན་བྱ་བཞིན་ནོ། །ངེས་ན་ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
 ཉགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཉགས་ལ་བྲུབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་
 བའི། རེས་སྤྱ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྲུབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་བ་ཡིན་གྱི། གོ་བཞེས་གི་
 བྲུབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་བའི་མ་ཡིན་ལ། གྲུབ་པ་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་
 མ་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དོ།

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་བྲུབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་བའི་གཙོ་
 བོར་དངོས་བྲུབ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཅི་བ་ཡིན་པས། བྲུབ་པ་ཚད་གྲུབ་གྱི་
 ཐལ་འགྱུར་ལ་དངོས་བྲུབ་ངེས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་ལ། རེས་སྤྱ་འགྲོ་
 བའི་བྲུབ་པ་ཡོད་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། ཐུ་གྱ་རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་
 གླངས་པ་ལ། ཐུ་གྱ་ཚས་ཅན། བྲོད་ལན་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། རྒྱ་
 མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེའི་བྲུབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་།
 དངོས་བྲུབ་མ་གཏོགས་རེས་སྤྱ་འགྲོ་བའི་བྲུབ་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། གྲུབ་ན། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལན་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་
 ཚད་མས་ངེས་དགོས་པས་རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ། རེས་
 བ། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལན་གཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོད་ན་རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་
 ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ངེས་བྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། གཞི་མ་

གྲུབ་པ་ལ་བདག་མེད་པས་བྱབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། གཞི་མ་གྲུབ་ཡོད་མི་དགོས་
པ་བཞིན་ནོ། །འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་ཞིན་ཏུ་མང་བས། སློ་བྱོས་དང་ལྡན་པ་
དག་གིས་དབྱུང་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྐྱབ་བྱེད་འཕན་པའི་ཐལ་འགྱུར་
ལ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་བྱབ་གོ་བསྟོན་གི་སྒྲོར་བ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་
ཡོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་དངོས་བྱབ་ཡོད་ན་གོ་
བསྟོན་གི་བྱབ་པ་ཡོད་མི་དགོས་སོ།།

དེས་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གི་བྱབ་པ་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་མ་ཐུན་སྟོགས་
ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལས་ལྟོག་པའི་བྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཡིན་ལ། རྟགས་ལ་ཆོས་གྱིས་བྱབ་པ་དང་། ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་
གིས་བྱབ་པ་ནི། སྐྱས་དངོས་ཟིན་ལྟར་གྱི་བྱབ་པ་དང་། དེ་ལས་གོ་བསྟོན་
པའི་བྱབ་པ་ཡིན་པས། མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལས་ལྟོག་པ་དང་། གོ་བསྟོན་པ་
ནོར་བའི་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་མ་འདྲུག་ཅིག་ཆོས་མ་ཐུན་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་དག་གིས་
རྗེས་བྱབ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་ཡང་། སྐྱབ་དག་དེ་ལས་རྟགས་མ་ཐུན་
སྟོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་རྒྱས་ཤིང་། དེའི་ཤུགས་ལ་མི་
མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་མེད་ངེས་རྟོགས་རྒྱས་པས་རྗེས་འགྲོ་དངོས་བསྟན་དང་།
ལྟོག་བྱབ་ཤུགས་བསྟན་ཅེས་བྱའི། རྟགས་ལ་ཆོས་གྱིས་བྱབ་པ་རྗེས་བྱབ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྗེས་བྱབ་དངོས་བསྟན་དུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

བལྟོས་གཞི་གསུམ་ངོས་བཟུང་ཞིང་ཚས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ།

གཉིས་པ་ལྟོས་གཞི་གསུམ་ངོས་བཟུང་ཞིང་ཚས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟོས་གཞི་
ངོས་བཟུང་བ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས།

གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། ཚས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མཐུན་པ། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་སྤྱི་ས་དོན་མི་མཐུན་པ། དེ་དག་གི་དོན་ཡང་ཚས་
ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚས་དེར་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པ་ལ་འདོད་དོ། །
དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཚས་ཅན། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པར་
སྤྱོད་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ། སྤྱོད་པར་ཉག་པ་ཡིན་པར་མཐུན་པ་
མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ། །མཚན་ཉིད་འདི་ལྟར་བྱས་ནས། རྗེས་ཁྲུབ་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ཞེས་བེད་བ་
ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཚས་ཅན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱོད་
མི་རྟག་པར་སྤྱོད་པའི་རྗེས་ཁྲུབ་ངེས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ།
དེ་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཁྲུབ་ངེས་པ་ལ་བྱས་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་ངེས་དགོས། དེ་ངེས་པ་ལ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ངེས་དགོས།
དེ་ངེས་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པར་མཐུན་པ་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ཏྲགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་
 ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མཐུན་པ་ཟེར་བ་ནི། ཏ་ཅང་མི་འཆམ་པའི་བབ་ཅེས་ཏེ།
 འོ་ན། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཅེས་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་
 ཕྱོགས་ཡིན་ན་ཅེས་བྱུང་དང་མི་ཏྲག་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་མཐུན་དགོས་
 པར་ཐལ་ལོ། །འདྲིད་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འབྲུག་པ་མི་སྤྱིད་
 པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་དེའི་དོན་ནི། ཏྲགས་དང་ཆོས་གཉིས་ཀར་དུ་མཐུན་པ་
 ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། སྐྱབ་ཚུལ་ལྟར། ཏྲགས་དེ་དང་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་
 མཆུངས་པའམ། ཡོད་པར་མཆུངས་པ་ལ་འདྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན། དུང་སྐྱ་
 ཆོས་ཅན། ཅེས་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་ཏྲག་པའི་བྱིར། ཅེས་བ་དང་། གཞལ་
 བྱས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པ་སོགས་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། མི་
 ཏྲག་པ་དང་ཅེས་བྱུང་ཡིན་པར་མཐུན་པ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་མི་ཏྲག་པ་
 གཉིས་ཡིན་པར་མཐུན་པ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་རོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་
 སོང་བའི་ཆེ་ན་སྐྱ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་པའི་དོན་སྐྱ་
 དང་མི་ཏྲག་པར་མཆུངས་པ་ཡིན་པས་རང་ཉིད་རང་དང་མཆུངས་པར་མི་
 འཐད་པའི་བྱིར་དང་། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཁས་སྦངས་
 བ། མཉན་བྱ་སྐྱ་མི་ཏྲག་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། སྐྱ་ལ་
 མཐོང་བའི་བྱིར། འདྲིད་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་ཏྲགས་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། མི་ཏྲག་པ་ཡང་

སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་གྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཐུན་པའི་དོན་མི་རྟག་
 པ་ཡིན་པར་མཚུངས་པ་ཡིན་ལ། མི་རྟག་པ་རང་ཉིད་རང་དང་མཚུངས་པ་མི་
 འཐད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་བྲིད་རང་ལ་ཡང་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་ཁས་ལེན་
 པས། འཁོར་གསུམ་མོ། །བྱས་པ་ཆོས་ཅན། བྲིད་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་གྱི་མི་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་མི་
 རྟག་པ་མ་ཡིན་ཅིང་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་སྐྱབ་གྱི་མི་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་བྲིད་རང་ཡང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། བྱས་གསུལ་རྟགས་
 མཐའ་དག་ཁས་ལེན་ནོ།

གཞན་ཡང་། དུང་སྐྱ་ཆོས་ཅན། བྲིད་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྲིད་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གྱི་
 སྤྱི་ས་དོན་མ་ཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྲབ་ནི། བྲིད་རང་གིས་ཆོས་ཅན་
 དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གྱི་སྤྱི་ས་དོན་མ་ཐུན་པ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གྱི་མཚན་ཉིད་
 དང་། དེའི་དོན་ཡང་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་དེར་མཚུངས་པ་ལ་ཁས་སྤངས་པ་
 དེར་ཁས་ལེན་ངོ་སྟོན་པར་བྱའོ། །འདོད་ན། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། བྲིད་སྐྱ་མི་
 རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ། བྲིད་དུང་སྐྱ་ལ་མཐོང་
 བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །ཡང་དེ་ལ་འདོད་ན། བྲིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མིན་པར་ཐལ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
 འཁོར་གསུམ་དངོས་མོ། །ཡང་སྐྱ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་
 སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྟོས་གཞི་གཉིས་སུ་

ངེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་གཉིས་སུ་འགྱུར་
རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོག་
ཁྲབ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མི་མཐུན་
དཔེ་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱི་དོན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ་
སོགས་གང་ལ་འདོད་ཀྱང་། གླ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་གླ་མི་
རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། གླ་མི་རྟག་
སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་
ཐལ་ལོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ལ། གླ་བ་ཤད། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གླ་དང་མི་རྟག་པར་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དང་།
གླ་དང་དེར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་གླ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་
ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིས་མཆོན་ནས་སྦྱོར་
བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་མཆོན་ཉིད་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ཆོས་དེ་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གང་ཞིག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་བྱོད་ཆོས་དེ་
དང་ལྡན་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ཆོས་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་གང་ཞིག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་བྱོད་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ།

དབྱེ་བ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དབྱེ་ན། དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚས་
དེས་བྲབ་པ་དང་། མ་བྲབ་པ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དབྱེ་ན། གཞན་པ།
ལག་ལ་བ། མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་
སྐྱབ་པ་ལ་ཤེས་བྱ་དང་རྟག་པ་དང་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་མཐུན་
ཕྱོགས་གྱི་སྐྱ་བཤའ་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི། སྐྱ་
མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དུང་སྐྱ་ལྟ་བུའོ། །མཚན་ཉིད་ཡོད་ལ་སྐྱ་བཤའ་པའི་
དོན་མེད་པ་ནི། སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱ་བཤའ་པའི་
དོན་ཡོད་ལ། མཚན་ཉིད་མེད་པ་ནི་མི་སྤིང་དོ། །གཉིས་ཀ་མེད་པ་ནི་སྐྱ་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་འདིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཡང་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གཅིག་གི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ། ཡོད་པ་དང་མཐོང་བ་དང་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་གྱི་
དོན་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་མཐོང་ངེས་པ་པན་ཚུན་བྲབ་པ་
ཡིན་ལ། སྐབས་གྱི་ཚོལ་བ་དེས་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་གང་རུང་ལ་ཡོད་
པར་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་ཕྱོགས་གཉིས་གང་ལ་
ཡོད་པ་དེ་ལ་དེས་ངེས་པ་དང་མཐོང་བས་ཀྱང་བྲབ་ཅིང་། སྦྱོར་ཚོལ་བ་དེའི་
ངོར་ཡོད་པ་ལ་ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་མཐོང་བ་དང་ངེས་པས་བྲབ་ཀྱང་། ཚོལ་བ་
དེས་མཐོང་བ་དང་ངེས་པས་མ་བྲབ་སྟེ། ཚོལ་བ་དེས་ཡོད་པ་དང་མཐོང་བ་
དང་ངེས་པ་ཡིན་པར་བརྩུང་བ་ཙམ་ལ་ཚོལ་བ་དེས་མཐོང་བ་དང་ངེས་པས་

མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། སྒྲིལ་བ་དེས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མཐོང་བའི་དོན་ནི་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་མཆོན་ན། མི་རྟག་པ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་ཡིན་ཅིང་། ཁོ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཉིད། ཁོ་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་
ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཅམ་དུ་དེས་དགོས་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་
ཡོད་པར་དེས་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཁོ་ཆོས་དེར་ཆད་མས་གྲུབ་ཀྱང་། ཁོ་ཡིན་ན་
ཆོས་དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཆད་མས་དེས་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཡང་མ་དེས་ན་རྗེས་ཁྲབ་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་
ནི་དེས་ཚུལ་ཁྲད་པར་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་དེས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པའོ། །འདི་ལྟར་རྟོགས་ན་རྗེས་ཁྲབ་ལྟོག་ཁྲབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་
ཁོ་ནའི་ཆོག་སྤང་དང་འབྲེལ་བའི་དེས་པ་སྟོས་པའི་དོན་ཀྱང་དབྱིས་ཕྱིན་
པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་དུ་ན་ཆོག་ཅམ་ཞིག་སྟོགས་པར་བཟད་དོ། །
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་དང་དེས་པའི་ཚུལ་རི་སྐྱད་བཤུད་པ་དེས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན། ཤེས་བྱ་
ལ་མཐོང་ན་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་
སོགས་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་ཏེ་བདེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །
ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་དིང་སང་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་གོ་
བ་དག་སྤང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་ལ་རྟོག་པའི་དམུས་ལོང་དང་མཚུངས་པར་
གྱུར་ཀྱང་། རང་གི་ཚུལ་མངོན་པར་མི་ཤེས་སོ། །

ཚེས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ།

ཚེས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་
 རེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་བྱུང་སྟེ།
 གཞན་དུ་ན་ཚེས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཡོད་པར་ཚད་མས་
 དེས་པ་མི་སྤྱིད་པས་སྟོགས་ཚེས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་དང་། གཞི་ཚེས་ཅན་
 ཞེགས་ན་དེ་དང་ཚེས་ཚོགས་པའང་ཞེགས་པས་དམ་བཅའ་ཚད་མས་
 བསལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤང་པོ་དང་
 མཚན་ཉིད་མི་མ་ཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་བདག་
 མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཚེས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་ཙམ་ཚེས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་སྟོང་སྤང་པོ་དང་མཚན་
 ཉིད་མི་མ་ཐུན་པའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་མེད་དེ།
 ཞེས་འགོད་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་དེ་
 ལྟ་བུའི་བདག་ཏུ་མེད་པར་བསྐྱབས་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་རང་ལྟོག་
 རས་ཡོད་པ་མི་ཞེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་སྐྱུན་པོ་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་སྐྱ་དོན་ཚེས་ཅན་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་ཟེར་བས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་སྐྱ་དོན་མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་
 པས་རང་གི་མཚང་བསྐྱགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་
 གི་བདག་ཚེས་ཅན། མེད་དེ། སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་

ཡང་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
 རི་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་དང་། དེར་སྒྲུང་བའི་སྐྱོདོན་གཅིག་ཏུ་
 འབྱུང་ནས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང་། དེར་སྒྲུང་བའི་སྐྱོདོན་གྱི་སྤྱིང་དུ་རྟགས་
 ཆད་མས་གྲུབ་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཆོས་ཅན་དུ་མ་བཟུང་ན་གང་ཟག་གི་
 བདག་རང་ཕྱོག་ནས་མི་ཁེགས་ཤིང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་དེ་དང་དེར་སྒྲུང་གི་སྐྱོདོན་
 གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པས་སྐྱོདོན་ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་
 ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཡང་ཆོས་ཅན་
 ཡིན་ཅིང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བའི་སྐྱོདོན་ཀྱང་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནོ། །སྐྱོདོན་ཆོས་
 ཅན་དུ་སྐྱབ་པ་ནི། དེའི་སྐྱོདོན་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་
 ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་དེ་དང་དེའི་སྐྱོདོན་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་
 པ་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང་། ཕྱིས་ཀྱང་དེ་དང་དེར་སྒྲུང་གི་སྐྱོདོན་གཅིག་
 ཏུ་ཞེན་ནས་འཇུག་ལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོདོན་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཆད་
 མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པས་སྐྱོདོན་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ།
 སྐྱའི་སྐྱོདོན་ལ་བྱས་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་
 བ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་པས་བྱུང་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་
 འདོད་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པས་མ་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ།

འདི་ལ་ཡང་བརྟག་པ་འདི་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་
 ཆོས་སུ་བདག་དེ་ལྟ་བུ་མེད་དེ། བདག་དེ་ལྟ་བུ་སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་
 གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྐྱོར་རལ། འོན་ཏེ་མེད་

དེ། སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ་
 ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་འགོད། དང་པོ་ལྟར་ན། དམ་བཅའ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
 སུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་སྐྱོད་ཆོས་ཙན། མེད་
 བར་ཐལ། སྤང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་
 སྤྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །རྩལ་སྡོལ་འཕྱར་དང་ལྟན་པའི་སྤྱོད་གས་ཀྱི་བྱང་
 བར་དུ་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་མེ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སོང་ཆེའང་། གཞི་དེ་
 ལྟ་བུའི་སྐྱོད་ཆོས་ཙན་དུ་ཐལ་བར་མཚུངས་སོ། །འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་
 རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཙན་མདོན་སུམ་ཆད་མས་དངོས་སུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དང་
 འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་ཙན་ལ་
 ཡང་མཚུངས་པ་སྤང་དཀའ་བར་སེམས་སོ། །

དེ་བས་ན་རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཙན་
 ནི་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཆོས་ཙན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་
 དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལ་ནི་ཆོས་ཙན་དང་མེད་ངེས་ཀྱི་ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་
 ཡིན་པས། ཆོས་ཙན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དམ་བཅའ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་
 སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཆོས་ཙན་གཞི་གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་ཆད་མས་བསལ་བར་
 འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །འདི་ལྟར། ཆོས་ཙན་དེ་གཞི་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཙན་དེ་དང་
 མེད་ངེས་ཀྱི་ཆོགས་དོན་གཞི་གྲུབ་དགོས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་རི་བོང་
 གི་རྩ་མེད་ངེས་ཡིན་པས་བྱུང་པ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་སྤྱོད་ཆོས་མ་གྲུབ་
 པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། བདག་དེ་ལྟ་བུ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། བདག་དེ་ལྟ་

བྱ་མཁུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་དམིགས་པ་ཆད་
མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་
ཞེས་པའང་སྟོ་ངོར་དགག་ཆོས་དང་བསྐྱབ་ཆོས་རྟགས་ཀྱིས་དགག་སྐྱབ་
བྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱའི། རོན་སྟངས་ཁྱད་
གཞི་བྱེད་ཆོས་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་བྱེད་གཞི་ལྟ་བུར་ཡོད་ནས་མ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟགས་ངེས་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་མི་
འགལ་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱེད་པ་ངེས་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་པ་མི་འགལ་
བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དམ་བཅའ་ཆད་མས་
བསལ་བ་དང་། རྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ་ལན་འདི་ལྟར་
སྟོ་བར་བྱའི་ངལ་བ་གཞན་གྱིས་དུབ་བར་མི་བྱའོ། །དོན་འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་
ཀ་མ་ལ་ལྷེ་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །མདོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་
དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་།
རང་གི་རྟེན་དུ་གཞི་གྲུབ་དགོས་པའི་ཆོས་ཅན་བཀག་ན་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་
སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཅམ་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་སྟོན་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་པའི་ཆིག་སྟོས་སོ། །

ཚོལ་བ་གང་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ།

གསུམ་པ་ཚོལ་བ་གང་གི་ངོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དབྱེད་པ་ནི།

སྤྱི་རྒྱུ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་ཡང་དག་གི་རྟགས་
 བཀོད་དེ་ཚུལ་སོ་སོའི་སྤྱབ་བྱེད་ཇི་ཙམ་བསྟན་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལས་དེ་
 སྤྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་ཤིང་། བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པ་ལ་སྡོན་དུ་
 རྟོགས་པའི་དུས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཡིན་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ཚད་
 མས་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་སྤྱེས་པ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ཞེས་བརྗོད་
 བྱོ། །སྤྱི་རྒྱུ་གྱི་དོར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 སྤྱི་རྒྱུ་ཡང་དག་གི་དོར་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོར་རྟོགས་ཆོས་
 མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་
 རྟེན། གཏན་ཆོག་སྤྱི་རྒྱུ་ཆོས་ལ་བརྗོད་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཞེས་
 ཟེར་ཏོ། །དེ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་རྒྱུ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགོད་མཁན་
 གྱི་སྤྱི་རྒྱུ་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱི་དོར་བྱས་པ་དེ་དེ་སྤྱབ་གྱི་རྟགས་
 ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་གྱི་དོར་བྱས་པ་དེ་དེ་སྤྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
 བའི་གཏན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རང་ཉིད་ངེས་ཤིང་གཞན་དག་
 ལ། །ངེས་པ་སྤྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །རྟོགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་བྱ་
 དག་བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཏན་
 ཆོག་སྤྱི་རྒྱུ་ཆོས་ལ་བརྗོད་ཕྱིར། །ཞེས་པས་ནི། རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་
 གྱི་རྒྱུ་བ་ཡིན་ན་ཤེས་འདོད་ཡོད་དགོས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་
 དག་ཡིན་ན་དེར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྤྱི་རྒྱུ་དེ་འདྲའི་དོར་སྤྱི་རྒྱུ་
 རྟགས་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྤྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་མི་ཏྲག་པར་གྲུབ་པ་དེ་སྤྱོད་མི་ཏྲག་
པ་སྤྱོད་ཀྱི་ངོར་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་ལ། སྤྱོད་ཀྱིས་དེ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་
ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྤྱོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། དེར་
སང་གི་ཏྲག་གི་བ་སྤྱོད་པོ་དག ཕྱོགས་ཆོས་སྤྱོད་ལ་མ་གྲུབ་པ་མ་གྲུབ་
པའི་ཏྲགས་སུ་སྤྱོད་བ་དང་། ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཀྱི་ངོར་ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་པར་སྤྱོད་བའི་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་དངོས་སུ་བྱེད་བ་ལའང་ཞུ་
བ་མི་མངའ་བ་ཨེ་མ་རྗེ་ངས་པའི་ཁོལ་པོ་ངོ་མཆར་ཏོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་མང་ཡང་བྱེད་པ་ཆེར་ཆུང་ཞིང་། ཡི་གེ་མངས་བར་འགྱུར་བས་མ་
བྲིས་སོ། །

ཏྲགས་ཡང་དག་གི་ཏྲགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།

བཞི་པ་ཏྲགས་ཡང་དག་གི་ཏྲགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་ལ།
དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱས་
པས་སྤྱོད་མི་ཏྲག་པར་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། ཞེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་།
ཆོས་དང་། ཏྲགས་གསུམ་ག་ལོ་མས་ཆོད་དང་། སོང་ཆོད་གཉིས་གཉིས་ཏེ།
འདི་ལྟར་འགོད་པ་པོས། དོན་རང་མཆོན་གྱི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན་དང་། མི་ཏྲག་པ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་། བྱས་པ་ཏྲགས་སྤྱོད་མས་ནས་བཀོད་ཀྱང་། སོང་ཆོད་
ལ། སྤྱོད་དོན་སྤྱི་དང་། མི་ཏྲག་པའི་དོན་སྤྱི་དང་། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་རྣམས་

ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་དང་ཉགས་ནམས་སུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། རང་མཆོན་དུ་
གྱུར་པའི་བྱས་མི་ཉག་སོགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ལ་ཉགས་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་
པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ།

འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་ལ་
ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཆེ་འགོད་པ་པོའི་མས་ཆོད་ལ་དོན་རང་མཆོན་
གྱི་བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་གྱི་ཉགས་སུ་བཀོད་པར་མས་ཀྱང་། སོང་ཆོད་ལ།
བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་སྤྱིའི་དོན་སྤྱི་མི་ཉག་པའི་དོན་སྤྱིར་སྐྱབ་པས་ཉགས་ཡང་
དག་ཏུ་སོང་བར་ཐལ། བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་ལ་ཉགས་སུ་འགོད་ཚུལ་དང་།
སྐྱབ་ཚུལ་ཡིན་སྐྱབ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཆེ་མས་ཆོད་ལ་དོན་རང་མཆོན་གྱི་
སྐྱ་བྱས་མི་ཉག་པ་ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དུ་མས་ཀྱང་། སོང་ཆོད་ལ་དོན་
སྤྱི་གསུམ་ཉགས་ཆོས་དོན་གསུམ་དུ་སོང་བའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱས་པའི་
དོན་སྤྱིས་སྤྱིའི་དོན་སྤྱི་མི་ཉག་པའི་དོན་སྤྱིར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་དང་།
ཁྲབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིའི་དོན་སྤྱི་བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་
དང་། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་ན་མི་ཉག་པའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་པར་འགལ་བའི་བྱིར་
ཏེ། བྱས་པའི་དོན་སྤྱི་དང་མི་ཉག་པའི་དོན་སྤྱི་མི་འགལ་ན། བྱས་མི་ཉག་གི་
ལྷོག་པ་ཡང་མི་འགལ་བར་མཚུངས་སོ།

གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན། ཉག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དངོས་
པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་སྐྱབ་

ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པར་བྱོད་རང་གིས་ཀྱང་
ཁས་སྦངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། སྐྱ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་
རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཡང་
མཚུངས་སོ། །རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
དགག་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་བྱོད་
ཀྱི་བྱབ་བྱ་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། བྱབ་སྟེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ཡིན་ན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་སྐྱབ་དགོས་ཤིང་། དགག་བྱའི་ཆོས་
ཡིན་ན་འགོག་དགོས་ལ། བྱབ་བྱེད་བཀག་ན་བྱབ་བྱ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མས་ཀྱང་། སོང་ཆོད་ལ་སྐྱ་མི་
རྟག་པའི་དོན་སྐྱ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་སོང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྐྱ་མི་
རྟག་པའི་དོན་སྐྱ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། བྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་སྐྱ་ཆོལ་གྱིས་བཞེད་པས་འདོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན་སྐྱ་ཆོལ་གྱི་ཞེ་འདོད་ལ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་བསྐྱབ་
བྱའི་མས་པ་ཡིན་པ་འབྱུང་དོ། །འདི་དག་ལ་ད་དུང་གཞི་བྱེད་བརྗོད་པར་བྱ་
བ་མང་ཡང་། རེ་ཞིག་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །

འདི་དག་གིས་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཡིན་ན་
དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་དགག་པར་
བྱའོ། །རང་མཆོན་ཡིན་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱ་བ་
ནི། རང་མཆོན་ཡིན་ན་ཆོས་དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པས་བྱབ་

པར་འདོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ།

རང་ལུགས་ནི། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོ། སྐྱ་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས། བྱས་པ་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་རྣམས་སྟོ་བཟགས་
ཡིན་ཅིང་། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་ཡིན་ན་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱ་
དང་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་རྣམས་ཡིན་དགོས་པས་སྟོ་བཟགས་སུ་འགལ་བ་
ཡིན་ནོ། །སྐྱ་དང་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་གསུམ་སྟོ་བཟགས་མིན་ཞིང་། ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་ཡིན་ཀྱང་། སྐྱ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་
པ་དང་། མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། བྱས་པ་རྟགས་ཡིན་པ་
རྣམས་ནི་སྟོ་བཟགས་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱས་པར་གོང་དུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ།

རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་
ནས་དབྱེ་བ། བསྐྱབ་བྱའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་བ། སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྟོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་
གསུམ།

འབྲས་བྱའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་འབྲས་བྱའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། སྐྱབ་ཤད། མཚན་ཉིད། དབྱེ་
བ། རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་ནི། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བྱས་དངོས་སུ་བེན་པའི་སྒོ་
ནས་འབྲས་བྱ་དེའི་རྒྱ་དངོས་སུ་བེན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གོ་བར་བྱེད་པའི་
རྟགས་ཡིན་པའི་བྱིར་འབྲས་བྱའི་རྟགས་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བེན་པར་
བཀོད་པའི་འབྲས་བྱ་དེའི་རྒྱ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བེན་པར་བྱས་
པའི་སྒོ་ནས། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཅན་གྱི་སྤྲེང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་
བའི་གཏན་ཆིགས།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། དུ་བ་དག་འཕྱར་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་
པར་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་དག་འཕྱར་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་དངོས་སྐྱབ་
པའི་འབྲས་རྟགས་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་རང་རྒྱ་མི་རྟག་པའི་
སྐྱེ་སྒོན་དུ་སོང་བར་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་བྱང་ཉན་ཤེས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
རྒྱ་སྒོན་སོང་སྐྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་དང་། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་
དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ། དབང་ཡིད་ལས་གཞན་
པའི་རྒྱ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱའི་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་

འབྲས་ཏྲགས་དང་། སྤྱག་བདེན་རང་རྒྱ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་རེས་འགའ་སྡེ་
 བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱའི་རང་ཕྱོག་སྐྱབ་པ་དང་།
 ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྟངས་གི་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱ་
 བུ་རམ་གྱི་རོ་སྒྲ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་འདིའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་
 རྒྱུ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སྒྲ་མ་སྡོན་དུ་སོང་སྟེ། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་ཏྲགས་རྣམས་
 སོ། །འདི་དག་ཀྱང་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་དང་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་དཔག་འདོད་གྱི་
 དབང་གིས་ཏྲགས་གྱི་འགོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་མ་ཐུན་པར་ཐ་སྙད་
 བྱས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ཤེས་འདོད་དང་དཔག་འདོད་གྱི་དབང་གིས་ཏྲགས་གྱི་
 འགོད་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ཏྲགས་གྱི་ཏྲགས་གྱི་འགོད་ཚུལ་གྱི་
 རིགས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་དག་ཏུ་གངས་རེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར།
 སྤྱི་གྲུ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལས་སྡེ་དགོས་ཏེ།
 ཁྱོད་རང་གི་ཉེར་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གྱི་ཚོགས་པ་གངས་མ་ཚང་ན་
 མི་སྡེ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་སྤྱིད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་འབྲས་ཏྲགས་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཐ་སྙད་པ་
 མ་གཏོགས་དོན་ཐ་དད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་རྒྱའི་
 ཁྱད་པར་སྐྱབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའོ།

བཞི་པ་རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ་ལ། ཏྲགས་ཚོས་དོན་གསུམ་ངོས་གཟུང་
 བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང་། ཏྲགས་སྡོན་ཅན་དུ་

ཐལ་བའི་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས།

གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་
ཡོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ནི་མེ་དང་རྟགས་ནི་དུ་བ་ཉིད་
ཡིན་ལ། མེ་ཡོད་དང་དུ་ཡོད་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར་རྟོ། །འདི་ནི་དིང་སང་གི་རྟོག་གོ་པ་རྣམས་ལ་ང་ལྟར་གྲགས་མོད་ཀྱི་ཆོས་
ཤིན་ཏུ་གཞོད་པ་དུ་མའི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
མེ་མ་ཡིན་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐལ། མེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་
ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དུ་ལྡན་པའི་སྤྲུང་དུ་དུ་བ་
ཁེགས་པར་ཐལ། མེ་མ་ཡིན་ཁེགས་པའི་བྱིར། འབ་སྟེ། འབ་བྱེད་བཀག་ན་
འབ་བྱ་ཁེགས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆང་མང་དེ་སྐྱབ་
ཀྱི་མ་ཐུན་དཔེར་བཀོད་པའི་ཆེ་ཆང་མང་དང་དུ་ལྡན་ལ་གཉིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་མ་ཐུན་པའི་དོན་དུ་བར་མ་ཐུན་པ་དང་མེར་
མ་ཐུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆང་མང་དུ་བར་མ་ཐུན་པ་
མི་སྤྲོད་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། མེ་མ་ཡིན་ཆོས་ཅན། ཁྲོད་ཡིན་ན་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཡིན་པས་འབ་པར་ཐལ། ཁྲོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དགག་
བྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཅན་ལ་དང་། རྟགས་དུ་བ་དང་།
མ་ཐུན་དཔེ་ཆང་མང་གསུམ་ག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཅི་
སྟེ། དགག་བྱའི་ཆོས་ནི་མེ་མེད་ཡིན་གྱི། མེ་མ་ཡིན་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར། མེ་ཡོད་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་གྱི་མེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་

མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་བྱུང་སྟེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ལྷོག་ཕྱོགས་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དགག་བྱའི་ཚེས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་།
ཞེས་བྱ་ཚེས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཞེས་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་
པའི་རྒྱ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་ཉིད་བསྐྱབ་
བྱའི་ཚེས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་མ་ཡིན་དགག་བྱའི་ཚེས་སུ་ཐལ་ལོ།
།འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཞེས་ལ་དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་མ་
ཡིན་པ་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་དབང་ཡིད་རྒྱ་ཡིན་པ་ཁེགས་
པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར་
ངོ།

རང་ལུགས་ལ། མེ་ཡོད་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་དང་དུ་ཡོད་རྟགས་སུ་སྦྲ་
བའོ། །འོ་ན། འབྲས་རྟགས་ཞེས་ངི་ལྟར་བཟོད་ཅེ་ན། འོ་ན། གང་རེག་མེད་
པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་མེ་ཆད་མས་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཞེས་ངི་ལྟར་བཟོད། འདི་ནི་དངོས་སུ་དམིགས་པ་བཀོད་ཀྱང་།
མ་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་དུ་བཟོད་ཅེ་ན། འདི་ཡང་
འབྲས་བུ་དང་རྒྱའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་དུ་བཟོད་དེ། དུ་ཡོད་
ཀྱིས་མེ་ཡོད་འགྱུར་པ་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་པ་ལ་རག་ལས་པའི་བྱིར་
ངོ།

གཉིས་པ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ནི། རྟགས་ནི་
པལ་ཆེར་མཛོན་སུམ་གྱིས་འགྱུར་ལ། ཐུབ་པ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་

མའི་སྟོབས་ལས་འགྲུབ་པོ། །འོ་ན། རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་སྤྲུགས་
 དུས་མེད་རྒྱ་འབྲས་སྤྲུངས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། རྟོལ་བ་དབང་པོ་རྣམས་ནི་དུ་
 བ་མེད་ལས་སྐྱེ་བཞིན་པ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྤྲུགས་གཅིག་གིས་དུ་བ་
 མའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་ངེས་རུས་ལ། དབང་པོ་འབྲིང་པོས་ནི་དང་པོར་མེ་
 དུ་གཉིས་ཀས་དག་པའི་ས་སྟོབས་དམིགས་པའི་མངོན་གསུམ་གཅིག་དེ་
 རས་མེད་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་དེ་རས་ས་སྟོབས་དེར་མེ་ཡོད་
 སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ། དུ་བ་མེ་ཡོད་
 སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་རྗེས་འགྲོ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྤྲུགས་གསུམ་གྱི་
 སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་མའི་འབྲས་བྱར་ངེས་རུས་ལ། ཡང་ན་དང་པོར་མེ་དུ་
 གཉིས་ཀ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་དེ་རས་གཞི་དེར་མེ་ལོག་པ་
 དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་དེ་རས་མེ་ལྟོག་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལོག་པའི་
 གཞི་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་སྟེ། ལྟོག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་
 སྤྲུགས་གསུམ་གྱི་བྱེད་ལས་ལས་དུ་བ་མའི་འབྲས་བྱར་རྟོགས་རུས་སོ། །
 དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་ནི་དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀས་དག་པའི་གཞི་དམིགས་
 པའི་མངོན་སུམ་གཅིག་དེ་རས་གཞི་དེར་མེ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་
 གཅིག་དེ་རས་གཞི་དེར་མེ་ཡོད་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པའི་
 མངོན་སུམ་གཅིག་དེ་རས་གཞི་དེར་མེ་ལོག་པ་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་
 གཅིག་དེ་རས་མེ་ལྟོག་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལོག་པར་དམིགས་པའི་མངོན་སུམ་
 གཅིག་སྟེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་ཀ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྤྲུགས་ལྟའི་

བྱེད་ལས་ལས་དུ་བ་མེད་འབྲས་བྱར་རྟོགས་རྒྱས་ལ། ཚུལ་འདིས་རྒྱ་འབྲས་
གཞན་ལ་ཡང་ཞེས་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་ཚད་མ་འདི་དག་ལས་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པ་ན་མེ་ཡོད་
སྟོབས་གིས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པར་ངེས་རྒྱས་པས། དུ་
ཡོད་གིས་མེ་ཡོད་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་འབྲེལ་མཛོན་སུམ་འདི་དག་གིས་འབྱུང་
པར་བཞད་པ་ཡིན་གྱི། མཛོན་སུམ་འདི་དག་གིས་མེ་དུའི་འབྲེལ་བའམ་བྱ་བ་
འབྲེལ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྐྱོ་བཏགས་ཡིན་པའི་བྱིར་
རོ། །འོན་ཀྱང་མེ་ཡོད་ན་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བར་མཛོན་སུམ་དུ་
མཐོང་ཡང་། མེ་དུ་ལ་རྒྱ་འབྲས་གྱི་ཐ་སྙད་མ་ཞེས་པར་ཐ་སྙད་ལ་མོངས་པའི་
གོལ་བ་སྤྲོན་པོ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱང་འཕེན་དག་དུ་བ་
རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱོ་འདོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དོར་ནི། དུ་བ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་མེ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་གྱི་
ཇེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་
ངེས་པར་བྱས་དགོས་སོ། །དེའི་བྱིར། མེད་འབྲས་བྱ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བྱའི་
ཆོས་ཀྱི་ཇེས་འཇུག་བྱིར། །ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །

གསུམ་པ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། ལ་ལ་
མེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་ཡོད་རྟགས་སུ་བཞོད་པའི་ཆེ་ན། དུ་བ་དེ་དང་མེ་
དེ་རྒྱ་འབྲས་མིན་ན་འབྲས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ན་འབྲས་

དུས་ན་རྒྱ་མེད་ཅིང་རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་མེད་པས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་
དུས་ན་དེའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མེ་མེད་པའི་སྤྱིར། རྟགས་འདིའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོས་
གྲུབ་དུས་ན་དམ་བཅའ་ཆོད་མས་བསལ་བར་འགྱུར་ལ། དམ་བཅའ་ཆོད་
མས་གྲུབ་དུས་ན་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོས་མི་འགྱུར་སྟེ། ལ་ལ་མེ་ཡོད་དུས་ན་མེ་དེའི་
འབྲས་བུ་དུ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་དུ་བའི་དུས་ན་མེ་ཡོད་པར་སྦྱབ་པ་མིན་གྱི། དུ་བའི་རྒྱར་གྱུར་
པའི་མེ་ཡོད་པ་ཅམ་ཞེག་དུས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྦྱབ་པ་ཡིན་ལ།
ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་ན་དེའི་ཆེ་རང་རྒྱ་མེ་ཡོད་མི་དགོས་ཀྱང་། སྦྱིར་ལ་ལ་རང་
རྒྱ་མེ་ཡོད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ་ལ་སྤྱི་ངོ་ཡོད་ན་དེའི་
རྒྱར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ངོ་ཡོད་དགོས་ཀྱང་། ཆོས་གཅིག་གི་སྤྱི་ངོ་ཡོད་དུས་སྤྱི་ངོ་
ཡོད་མི་དགོས་པས་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་མོ་ལ། སྤྱི་ངོ་ཡོད་དེ་སྤྱི་ངོ་ཡོད་པའི་
སྤྱིར་ལ། སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོས་གྲུབ་ན་དམ་བཅའ་བསལ་བའི་སྦྱོན་མི་འབྱུང་བ་དང་
འབྲལ། །དེས་ན་མེ་ཡོད་པའི་དུས་ཀྱི་གཞི་དང་། མེའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ཡོད་
པའི་དུས་ཀྱི་གཞི་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ལ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་དེ་
ལ་དུ་བ་ཡོད་པས་མེ་ཡོད་པ་དུས་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་སྦྱབ་པ་ཡིན་
པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་ཅིན་ཏོ།།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། །རང་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཆོས་སྐྱབ་པ་
ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་བའི་སྐྱབ་རྟགས་གང་ཞིག དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱུ་བ་བྱ་འབྱུང་
པ། རྟགས་དང་བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཆོས་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་སུ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའོ། །དབྱེ་ན་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱེད་
པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག བྱེད་བརྗོད་པའི་སྐྱས་བྱེད་ཀྱི་བལྟོས་པ་རང་གི་
བྱེད་ཆོས་མ་འཕངས་པ། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དངོས་པོ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་དག་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་འགོད་
པ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་བྱེད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག བྱེད་བརྗོད་པའི་སྐྱས་
བྱེད་ཀྱི་བལྟོས་པ་རང་གི་བྱེད་ཆོས་འཕངས་པ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བྱེད་ཆོས་ཐ་
མི་དད་པ་ལ་བལྟོས་པ་དང་། ཐ་དད་ལ་བལྟོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཔེར་
ན་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་སྐྱེ་ལྔ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་བྱེད་
ཆོས་དངོས་སུ་འཕངས་པ་དང་། རྟགས་ལ་འཕངས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།

སྒྲིམ་ཏིག་སྒྲུབ་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་སྒྲེས་པ་ཏིགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། གཉིས་པ་
ནི། སྒྲིམ་ཏིག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་ཏིགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རྟོག་པོ།

གསུམ་པ་ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་ནི། སྒྲོར་བ་སྒྲོར་
གཅིག་ལ་མཆོན་ན། སྒྲིམ་ཏིག་སྒྲུབ་ལ་བྱས་པ་ཏིགས་སུ་བཀོད་པ་འདི་ཚུལ་
གསུམ་ཆད་མ་གངགིས་ངེས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་དབང་པོ་
རྣོན་པོས་སྒྲི་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་སྒྲེ་བར་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
ངེས་པར་བྱེད་བྱས་ལ། དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཏིགས་
ལ་བརྟེན་པའི་ཐེས་དཔག་ཆད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། འབྲུག་པ་ནི།
ཐེས་དཔག་ཆད་མས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དེའི་རྟེན་ཏིགས་ལ། ཐེས་
འབྲུག་སྒྲུབ་པ་བསྟོས་མེད་ཀྱི་ཏིགས་དང་། ཐོག་འབྲུག་སྒྲུབ་པ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་
ཏིགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཏིགས་དགོན་པ་ནི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་
གྲུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འཇིག་པར་འབྱུང་བ་རང་ལས་
ཕྱིས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་སོགས་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པར་རང་རྒྱ་ལས་འཇིག་པར་
སྒྲེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཐོག་བཞིན་ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་འབྲུག་པ་དཔེའི་སྟེང་དུ་
མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཕྱོགས་ཆོས་ནི་ཕྱིས་བྱུང་
གི་རྒྱས་འཇིག་པ་བྱས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་སྟེད་དམ། བྱས་པ་ལས་དོན་
གཞན་པ་ཉིད་སྟེད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱིས་རྒྱ་དོན་གཞན་མེད་དེ། བྱས་པ་རང་
གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་རང་རྒྱ་ལས་སྒྲེས་ཟེན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཕྱིས་རྒྱ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་འཇིག་པར་མ་སྟེད་

པར་ཐལ། བྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཇིག་པ་ཁོ་ན་ལ་སན་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་བསྟན་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཚད་མས་ངེས་པར་བྱེད་དོ།

གཉིས་པ་ལྗོགས་བྱས་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ནི། རྟག་པ་
ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་པ་སྟེ། འདིའི་
བྱུང་པ་ནི། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་གཞན་པའི་དོན་བྱེད་
ཚུལ་སྤང་གསུམ་བཞག་པས་འབྱུང་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་ནི་རྟག་པས་འབྲས་བུ་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ལ། འབྲས་བུ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་མངོན་
སུམ་གྱིས་བྱུང་པས་གཞོན་ཅིང་། རིམ་གྱིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རྒྱ་ལའང་
འབྲས་བུ་རིམ་བཞིན་སྐྱེད་པའི་སྤྱི་ཕྱིའི་རིམ་པ་དུ་མ་ཁས་ལེན་དགོས་
པས། རྒྱ་ཡང་མི་རྟག་པར་འབྱུང་གྱི་རྟག་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་གཞོན་པ་བསྟན་
པས་འབྱུང་བོ། །

དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། འབྲེལ་བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་
ལྗོག་པ་ངེས་པ་མེད་དེ། ཞེས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་གི་བྱུང་པ་འབྱུང་པ་ལ་འབྲེལ་
བ་འབྱུང་དགོས་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལས་
ཐ་དད། མི་རྟག་པ་ལོག་ན་བྱས་པ་ལྗོག་པ་ནི། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་
བའི་དོན་ཡིན་ལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྗོག་གི་མི་རྟག་པ་
ལོག་ན་བྱས་པ་ལྗོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་འདིས་

སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་འདིས། མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་གཞི་ལ་བྱས་པ་ལོག་
པས་བྱབ་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། རྟགས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་
མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ལྡོག་གི་མི་རྟག་པ་ལོག་པའི་གཞི་ལ་བྱས་པ་
ལོག་པས་བྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ངེས་པ་དང་། རྟགས་བྱས་པ་ངེས་པའི་
ཆ་དུ་མ་དང་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་ངེས་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ནོ།

ད་ནི་འདི་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས། རྟག་པ་ལ་བྱས་པས་སྟོང་པ་ངེས་པའི་ཆ་དུ་མ་དེས་རྟག་པའི་
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་སམ་མ་ངེས། མ་
ངེས་ན། ད་དུང་ཕྱི་ལོ་དེས་རྟག་པའི་གསལ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་བྱས་པ་སྲིད་
པར་དོགས་པ་མ་ཆད་དམ་ཆད། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་ཀྱང་། རྟགས་མི་མཐུན་སྟོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་
མ་གྲུབ་པས་ཆད་མ་དེས་ལྡོག་བྱབ་ངེས་པ་འགལ་ལོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་དོགས་
པ་དེ་ལྟ་བུ་ཆད་ཅིང་། ཆད་མ་དེས་བཅད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོགས་པ་དེ་
གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཞན་བསྟན་དགོས་ནའང་ཆེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆེད་
ན་ཆད་མ་མཐའ་མེད་བསྟན་དགོས་ཏེ། རྟག་པའི་གསལ་བ་ལ་མཐའ་མེད་
ཅིང་། དེ་རེ་རེ་ནས་བྱས་པ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བསྟན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་རྟག་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་ན། བྱས་པ་

ལ་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་དེས་པའི་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་བྱས་པའི་གསལ་བ་མཐའ་
 དག་ལ་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་དེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཚད་མ་དེས་སྒྲི
 ལའང་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་དེས་དགོས་པས་བྱུང་བ་དེས་པ་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་
 པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དེས། བྱས་པ་
 རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་མ་དེས་
 ཀྱང་། འཇུག་པར་འཇོན་པའི་སྒྲོ་དོགས་བཅད་ཅིང་། སྤྱིས་རྟག་པའི་བྱུང་པར་
 ལ་སྒྲོ་ཁ་སྤྱོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་མ་གཞན་ལ་སྒྲོས་མེད་དུ་དེ་ཉིད་བྱས་
 པས་སྒྲོང་པའི་དེས་པ་འདྲན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། རྗེས་བྱུང་དེས་པའི་ཚད་མ་
 དེས་བྱས་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པས་མ་བྱུང་པར་འཇོན་པའི་
 སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རྗེས་བྱུང་དེས་ན་བསྐྱབ་བྱ་
 ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚད་པས་བྱུང་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྤྱིས་བྱུང་
 ཀྱང་དེའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱུང་མི་དགོས་ཤིང་། སྤྱི་ཁེགས་ན་དེའི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་
 ཁེགས་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མདོ་ཅམ་
 བཤད་ཅིན་ཏོ།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། འགའ་ཞིག་ན་རེ། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཚུལ་ཅན་གྱི་
 སྒྲིང་དུ་སྒྲིང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་ཚུལ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་རང་

གི་དགག་བྱ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་ངེས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི།
འགལ་སྒྲ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་མ་གཏད་པར་བྱང་རྒྱལ་
སྒྲ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འགལ་ཞིག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དགག་པ་ཡིན་པ། ཞེས་སྒྲ་བ་ལའང་། རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་ན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་པས་ཁྲབ་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་མེད་དང་དགག་པ་ཡིན་
པས་མ་ཁྲབ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་དེའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་མེད་
དང་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་ལྷོག་གཞི་ལྷོག་གི་
ནམ་དགེ་ལ་མཁས་པ་གྱིས་ཞིག

རང་ལུགས་ནི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆད་བའི་གཏན་ཆོག་གང་ཞིག་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་
ཆོས་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན་དགོས་པ་ཞེས་བཤད། །དེ་ཡང་སྒྱིར་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་ན་དགག་པར་བྱུར་པའི་ཆོས་ཞིག་སྒྲུབ་པས་ཁྲབ་པ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་འཁྱུགས་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་
བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་ཀྱང་དངོས་སུ་སྒྲ་
མི་རྟག་པར་རྟགས་པའི་འཁྱུགས་ལ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟགས་པ་ཡིན་ནོ། །
འོན་ཀྱང་། འབྲས་རང་གི་རྟགས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རང་རང་གི་ཞེས་འདོད་ཆོས་

ཅན་གྱི་སྡེ་དུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚས་སྐྱབ་པར་གྱུར་པ་དངོས་སུ་བསྐྱབས་པའི་
 རྒྱགས་ལ་དགག་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས། མ་ཡིན་དགག་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། མ་
 དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི་རང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚས་ཡིན་ན་མེད་དགག་
 དངོས་སུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་བྱུང་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྐྱབ་རྟགས་དང་དགག་
 རྟགས་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར། འདིས་ནི་དངོས་ལའང་དངོས་
 པོའི་ཆོ། ཁས་སྤངས་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད། །སྐྱབ་བྱེད་སྔ་མ་དག་གིས་ནི།
 མ་ཡིན་སྐྱབ་པར་བྱེད་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་
 སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་སོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད་
 ནི། ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་དེ་ལ་སྤང་མི་རུང་གི་ཚས་གང་ཟག་དེས་ཚད་མས་མ་
 དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཚས་དེ་ཡོད་ངེས་
 འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཆིགས། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་
 འདིར་འདྲེ་ཤ་བ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱེས་བྱས་འདྲེ་ཤ་བ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་
 སྙད་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་སྐྱབ་པ་ལ། འདྲེ་ཤ་བ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་
 སྐྱེས་བྱའི་ཚད་མས་ཤ་བ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟགས་
 འདི་ནི་ཤ་བ་གང་ལ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་འགོད་དགོས་
 པ་མ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཤ་བ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་
 འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱོད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་རྟགས་ཚོལ་བ་གཞན་ལ་
 འགོད་པ་སྤིང་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་དག་ན་རེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚས་

ཅན། བསྐྱལ་དོན་ལ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མི་འདུག་སྟེ། བསྐྱལ་
དོན་ལ་ཟ་ཆོད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། ཉགས་
འདིས་ལ་ཟ་ཡོད་ངེས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་མེད་ངེས་སུ་སྒྱུབ་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་
པས། གཞི་དེར་ལ་ཟ་ཡོད་ངེས་དང་མེད་ངེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲི་
བར་བྱེད་དོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞི་དེར་བསྐྱལ་དོན་ལ་ཟ་དམིགས་པའི་
ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། གཞི་དེར་ལ་ཟ་དམིགས་པའི་ཆོད་
མ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དངོས། འདོད་ན། དེར་དེ་མེད་ངེས་མ་ཡིན་པ་
འབྱུང། དེས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཉགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ན་ལ་ཟ་མེད་ངེས་
སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་མེད་ངེས་སྒྱུབ་མི་རྒྱས་པར་གཞུང་ལས་ལན་མང་
དུ་བཤད་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ཞིང་།
གཞི་དེར་ལ་ཟ་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་ན་ལ་ཟ་དེ་གཞི་དེར་སྟོང་ལ་བསྐྱལ་དོན་
ཡིན་པའང་འགལ་ལོ།

དེ་ཉིད་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ། ཅི། ལྷང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཡང་
དག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དངོས་སམ། བཏགས་པ་གང་དུ་སྒྲི། ཅིའི་ཕྱིར་མི་ལྷང་བ་
མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། འདི་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས།

གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉགས་འདི་རྒྱ་མ་དམིགས་
པའི་ཉགས་ཡིན་ཏེ། ཉགས་འདིའི་དགག་བྱའི་ཆོས་ནི་ལ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་
སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་ལ་ཟ་དམིགས་པའི་ཆོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འདུག་པ་སྒྲོ་སྒྲོན་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན། རྒྱ་མ་

དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་འགོག་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟེ། །འདི་ལྟར་སྟོངས་པ་དག་ཁ་མཐུན་
པར་སྦྲས་ནས། དེ་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ནི། རྟགས་འདི་སྟངས་རུང་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་མི་སྟངས་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྟེ་བར་བྱེད། ཁ་ཅིག་ནི། སྟངས་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་མི་སྟངས་
བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞི་མཐུན་དུ་སྦྲ་བར་བྱེད། ཁ་ཅིག་ནི། མི་སྟངས་བ་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཡིན་པ་ལ་སྟངས་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སྟེ་བར་བྱེད་ལ། མི་སྟངས་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་སྦྲ་བ་
དག་དག་གྱུར་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་སྟངས་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཞེས་པ་རྒྱ་
མཆན་དུ་འགོད་ཅིང་། སྟངས་རུང་མ་དམིགས་པར་སྦྲ་བ་དག་དག་གྱུར་ཆོས་
ཡོད་ན་སྟངས་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་སྟེ་བར་བྱེད་དེ། རྒྱེ་བོ་སྟོ་གྲོས་དམན་
པ་དག་གི་རྣམ་པར་རྟག་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ། །

འདི་དག་ལ། དག་ག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། ཐུན་པོ་
མང་དུ་སྦྲ་བའི་ཁ་འབྲིད་པས་ཟབ་དོན་རྒྱ་ཆེར་དཔྱོད་པའི་གོ་སྐབས་འགོག་
པའི་བྱིར་དོ། །དེས་ན་མཆོན་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། མདུན་གྱི་གཞི་
འདིར་བསྐྱལ་དོན་ལ་བ་དམིགས་པའི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པར་ཐལ།
ཁྱོད་བསྐྱལ་དོན་ལ་བ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྟགས་གསལ་དངོས། སྤྱིར་ཡང་། ཆོས་དེ་དམིགས་པའི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན།

ཁྱེད་ཚོས་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་ཐ་
སྙད་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། འཇུག་པ་སྒྲོ་སྒྲོན་ཅན་ཉིད་སྒྲིབ། །ཞེས་པས། ཚོས་དེ་
ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་ལ། ཚོས་དེ་དམིགས་པའི་ཆད་མ་
སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་བསྟན་གྱི། རྒྱ་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་དང་། རང་འགྲེལ་དང་། འགྲེལ་བཤད་
བྱེད་པ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་སྟོགས་ཚོས་སྟ་བུ་བའི་ཚོས་ཅན་ལ། ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་
སྙད་འགོག་པར་བྱེད་པར་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཀྱིས་ནི་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་གྱི། མེད་
ངེས་སྐྱབ་མི་རུས་ལ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པས་མེད་ངེས་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེའི་དོན་ནི། སྣང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གི་དགག་བྱའི་ཚོས་མེད་ངེས་
དངོས་སྟ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིབ། ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འགོག་པར་
ཡང་བྱེད་དོ་སྟམ་དུ་དགོངས་སོ། །

ཁྱེད་རང་ཡང་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བུམ་མེད་སྐྱབ་པ་
ལྟ་བུ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཡིན་པས་བུམ་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྐྱབ་པ་ཡིན་
པར་སྐྱབ་པའི་སྒྲིབ། བུམ་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པར་སྐྱབ་དགོས་ལ། དེ་དག་གི་
སྒྲིབ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པས་ས་སྟོགས་འགའ་ཞིག་བུམ་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལྟ་

བྱ། བྱིད་རང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་།
 རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ། བྱམ་བ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འགོག་པའི་
 རྟགས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བྱམ་བ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་ན་བྱམ་བ་དམིགས་
 པའི་ཚད་མ་སྡེ་ན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་རྒྱ་བཀག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་
 འགོག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །དེས་ན། མཐར་གཏུགས་
 ན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
 སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་འབྱུང་ངོ་། །སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་
 འཛོག་པ་དང་། མི་སྤང་བ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་འཛོག་པའང་། དགག་བྱའི་
 ཆོས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་གང་གི་ཡང་ངོས་ནས་འཛོག་པ་མིན་གྱི།
 གང་ཟག་དེ་ལ་ཡོད་ཀྱང་བཟླར་མི་རུང་གི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་
 བཀོད་པས་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་དེ་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་
 ཞིག་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་
 པའི་རྟགས་ཡིན་པས་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་ན་མ་
 དམིགས་པའི་རྟགས་ཞེས་པའི་མ་དམིགས་རྒྱ་དེ་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་མི་རུང་
 གི་སྟོན་མ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཁ་ཅིག་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཁས་
 གྲངས་ནས། ཡང་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད།
 མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་
 ཡོད་ཀྱང་བཟླར་མི་རུང་བ་ཞེས་སྤྲོ་བ་ཡང་བྱུང་སྟེ། གཞི་མ་གྲུབ་པ་དང་།མ་

དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལས། སྤར་
ཡང་རང་གི་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། སྤུས་པ་ཉིད་ན་དེ་
འགོག་བྱེད་ཀྱང་རང་གིས་རང་གིས་སྤུས་པ་ཡིན་ནོ།

རང་ལུགས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་
ཞིང་། སྤང་བྱང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་
དགོས། འོ་ན། འདི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་
མིན། །ཕྱིར་ན་ཆད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། འག་ཟ་བསྐལ་
དོན་དུ་སོང་བའི་ངོར་འག་ཟ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་
ཕྱིར། འག་ཟ་གང་ཟག་དེའི་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་དེའི་ངོར་འག་ཟ་མེད་
ངེས་སུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཆད་
མས་མ་དམིགས་པ་དེ་དེའི་ངོར་འག་ཟ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་འགོག་
པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་སྤང་བྱང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་མཆན་ཉིད་ནི། སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ངོར། ཡོད་ན་སྤང་བྱང་གི་ཆོས་
ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་བཤམ། མ་དམིགས་པ་
དེ་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་གང་
ཞིག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མེད་དགག་ཡིན་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། འབྲེལ་ལྷན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་།

འགལ་སྒྲིབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཚེས་
དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཚེས་དེ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱ་དང་། རྒྱབ་བྱེད་དང་། རང་
བཞིན་དང་། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་བཞི། དང་
པོའི་མཚན་ཉིད། ཚེས་དེའི་རྒྱ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཚེས་དེ་
དངོས་སུ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་ན། སྡོ་
འཕྱར་བ་དང་ལྷན་པའི་མཚན་མའི་རྒྱ་མཚོ་དུ་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ། མེ་མེད་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། ཁ་ཅིག་རྒྱ་མཚོ་ཚེས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་
དེ། རྒྱ་མཚོར་ངེས་ན་དུ་བ་ཡོད་པར་དོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། གྲོག་མཁར་ལ་དུ་བ་ཡོད་པར་དོགས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད། ཚེས་དེའི་བདག་གཅིག་པའི་རྒྱབ་བྱེད་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་
ཚེས་དེ་དངོས་སུ་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དཔེར་
ན་ཞིང་གིས་དག་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཤ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཞིང་མ་
དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། ཁ་ཅིག་འདི་ལའང་། ཞིང་མེད་ཀྱི་
བྲག་རྫོང་དུ་ངེས་ན་ཤ་བ་མེད་པར་ངེས་པས་དེ་འདྲ་ཚེས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་
འཐད་དོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་དེ། ཤ་བ་ཞིང་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་དུ་རྒྱ་རྒྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་འདི་དག་གི་དགག་བྱའི་ཚེས། གཞི་དེར་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་

གྱི་ཚད་མ་ལ་སྒྲུང་མི་རུང་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར། རྒྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་བཀག་པའི་
སྒོ་ནས་འགོག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
ཉགས་སྒྱུར་བར་རིགས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཏེ། འོ་ན། ཕྱི་རྒྱུ་ལ་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྒྲོ་འཕྱར་
བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལ། དུ་བ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ངེས་པའི་ཚད་མ་སྒྱེ་
མི་རུང་བར་ཐལ་ཞིང་། རྒྱུ་ལ་བ་དེའི་ངོར་རྒྱ་མཚོ་དེ་ལ་དུ་བ་བསྐྱལ་དོན་དུ་
ཐལ་ལ། དུ་བ་དྲག་འཕྱར་བས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར། ཁ་བ་སྟོབས་ཆེན་
རྒྱན་ཆགས་པ་མེད་པར་སྒྱུབ་པ་ལ། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་ནོན་པ་
ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་འང་། དེ་སྒྱུབ་གྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་
ལ་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་སྒྲུང་དུ་རུང་ན། དེ་འགོག་པ་ལ་རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་ཉགས་སྒྱུར་བ་རིགས་གྱི། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་ཉགས་སྒྱུར་
བ་མི་རིགས་པའི་སྤྱིར། ཉགས་ཁྱབ་ཁས་སྒྲུངས་སོ། །འདོད་ན། གཞི་དེར་ཁ་
བ་སྟོབས་ཆེན་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་ཡོད་ན་སྒྲུང་རུང་
ཞེས་སྒྲུབ་ནི། མདོན་སུམ་ལ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། རྒྱ་
མཚོའི་སྟངས་གི་དུ་བ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུང་མི་རུང་དུ་འདོད་པ་དང་། རྒྲུངས་པ་སྒྲོ་
འཕྱར་བ་སྒྲུང་བར་འདོད་པའང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན། རང་འགྲེལ་ལས། འབྲས་བུ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུང་བར་མི་འབྱུང་ན། དེ་
འདིར་སྒྱུར་བར་བྱའི། དེ་སྒྲུང་བ་ལ་ནི་སྒྲུང་བ་མ་དམིགས་པ་ཉིད་གོ་བར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། གཞི་དེར་ངས་པ་སྒྲོ་
འཕྱར་བ་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་བ་དམིགས་པར་འབྱུང་ནས་དུ་བ་ཡོད་པར་

དོགས་པ་དེ་ལ་མངོན་སྲུང་དུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་།
དེས་དུ་བ་མེད་པར་ངེས་མི་རྒྱས་པས། མེ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྒྱུར་
བར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཤུག་སྒྲོས་ཀྱང་། མཚོ་
ཆེན་པོ་ངས་པ་འཕྱར་བ་ལ་སོགས་པ་དུ་བ་དང་འབྲ་བས་བསྐྱེད་པ་མེ་མེད་
པར་ནི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དུ་བ་མེད་པ་ནི་མ་
ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པར་སྒྱུར་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་དོ།

རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་
ངོས་གཟུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་དེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ་བཀག་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཆོས་དེ་བཀག་ཅམ་དངོས་སུ་སྒྱུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་
ཚང་བའི་གཏན་ཆོགས།

གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས།
དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱམ་པས་དག་པའི་མདུན་
གྱི་ས་སྟོགས་ན་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་མེད་དེ། བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། རྟགས་ཀྱི་སྒྱུ་རིས་ཅམ་ཡིན་པས། རྟགས་དངོས་
ལ། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པ་དང་། བྱ་བ་ལས་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་
པའི་རྟགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱམ་པས་དག་པའི་མདུན་གྱི་ས་སྟོགས་
འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བྱམ་པ་
མེད་པའི་ཤེས་རྫོང་ཐ་སྙད་སྒྱེ་བྱང་སྟེ། གཞི་དེར་བྱམ་པ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་
དམིགས་དགོས་པ་ལས། ཁྱོད་དེར་བྱམ་པ་མ་དམིགས་པའི་དབང་པོའི་

མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། ཅེས་པ་དང་། ལས་ལ་ཡོད་པ་ནི། བུམ་པས་དག་
པའི་ས་སྤྱོད་གས་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། བུམ་པ་
ཡོད་ན་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས། སྒྲུང་རུང་བུམ་
པ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ས་སྤྱོད་གས་ཡིན་པའི་སྒྲིབ།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཞེས་ཟེར་རྟོ།།

འདི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི། དགག་པ་མང་དུ་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་གྲ། གཞི་
དེར་བུམ་པ་ཡོད་ན་གཞི་དེར་བུམ་པ་མེད་དགོས་པར་ཐལ། གཞི་དེར་བུམ་
པ་ཡོད་ན་བུམ་པས་དག་པའི་ས་སྤྱོད་གས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་དམིགས་དགོས་པའི་སྒྲིབ། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ལའང་རིགས་བསྐྱེས་
ལ། དངོས་འགལ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་གྱིས་ཞིག །གཞུང་ལུགས་ལས་
བཤད་པའི་མཆོན་གཞི་བོར་ནས། རང་བཟོའི་མཆོན་གཞིས་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཞིན་ཏུ་ངོ་མཆར་རྟོ།།

མཁས་པ་སྒྲུབ་པ་དག་དང་ད་ལྟའི་རྟོག་གི་སྒྲུབ་པ་དག་ཁ་ཅིག་རང་བཞིན་
མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་ནི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པས་བུམ་པ་
མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་སྟེ། བུམ་པ་ཡོད་ན་སྒྲུང་དུ་རུང་བ་ལས་བུམ་པ་
ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྒྲིབ། ཞེས་འགོད་དགོས་ལ། དེའི་སྒྲིབ་འདིའི་
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་སུ་སྒྲུབ་
མ་དམིགས་པའི་རྟོགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཀྱི། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་དང་ཁྲབ་
བྱེད་མ་དམིགས་པ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོགས་ཡིན་པར། དེ་སྒྲིབ་རྒྱ་

དང་རང་བཞིན་དག།མེད་པས་འགའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་ཡང་། ཞེས་པའི་འགྲེལ་
བཤད་ལས། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགག་པ་དག་དགག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡང་
གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་དག་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་
སུ་ཡང་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་དངོས་སུ་སྐྱར་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། དེ་
དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བས་མ་དམིགས་རྟགས་ལ་ལྟག་མ་
ལུས་པར་མི་འགྱུར་རོ།

གཞན་ཡང་། བྱི་ཚྭ་ལ་གྱིས་བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་ཀྱང་མེད་པའི་ཐ་
སྙད་འབྲུག་ཏུ་རུང་མི་རུང་ཐེ་ཚོམ་བ་བ་ལ་རྟགས་འདི་འགོད་དམ། འོ་ན་ཏེ།
བྱམ་པ་མེད་པར་མ་ངེས་པའི་ཚྭ་ལ་བའི་དོར་བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱ་
བའི་སྤྱིར་རྟགས་འདི་འགོད། གཉིས་པོ་འདི་ལས་མི་འདའོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་
བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ནི་བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་སློང་དང་དེར་བརྗོད་
པའི་སྐྱ་དང་དེ་དང་མ་ཐུན་པར་སྦང་དོར་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
གསུམ་ག་ཡིན་པ་ལ་བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་ཀྱང་། བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་
སློང་འབྲུག་ཏུ་རུང་མི་རུང་ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་གང་ཟག་ག་ལ་སྤྱིད། བྱམ་པ་མེད་
པར་ངེས་ཀྱང་བྱམ་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་ངམ་སྟམ་པ་ལ་ནི་རྒྱལ་
པོའི་ཆད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་སྐྱས་ནས་དོགས་པ་བསལ་
བར་བྱའི། རྟགས་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། བྱི་མ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན། གཞི་དེ་
བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་རུང་དུ་བསྐྱབས་པས་གཞི་དེ་བྱམ་པ་མེད་དུ་
ངེས་པར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་བྱབ་ན་བྱམ་པ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་

འཇུག་རུང་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན། བུམ་མེད་གྱི་
སྐྱེས་བཅོམ་རུང་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཏྲིག་ཡུལ་ན་ཡོད་པས་ཁྲབ་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་སྐྱབ་པས་སྐྱོན་མེད་
དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེའང་མི་ཏྲག་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་
འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། ཞེས་བཀོད་ན་ཅི་ཅོངས། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་གྲུབ་ཟིན་ན་དེ་
ཙམ་གྱིས་སྐྱ་ཏྲག་འཛིན་གྱི་སྐྱོ་འདོགས་ཆོད་ཅིང་། སྐྱ་ལ་མི་ཏྲག་པར་ངེས་
པའི་སྐྱོ་སྐྱེ་བས་ཤེས་བཅོམ་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་ཆེད་གྱིས་སྐྱབ་མི་
དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཚུངས་ཏེ། ས་སྟོགས་བུམ་མེད་དུ་ངེས་ན་དེ་ཙམ་
གྱིས་བུམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་སྐྱོ་འདོགས་ཆོད་ཅིང་བུམ་མེད་དུ་ངེས་པའི་སྐྱོ་
སྐྱེ་བས་ཤེས་བཅོམ་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་ཆེད་གྱིས་སྐྱབ་མི་དགོས་
སོ། །ས་སྟོགས་སུ་བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པར་ངེས་ནས་བུམ་མེད་མ་
ངེས་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྟོལ། །ངེས་ནི་རིགས་པའི་བདུ་ཙམ་ལ་ཡང་
མ་སྐྱངས་པར་བདུ་དེ། མཆོན་ཉིད་ངེས་ཀྱང་དེ་ལ་རང་གི་མཆོན་བྱའི་ཐ་སྙད་
མ་ཐོགས་པ་མི་སྲིད་ན་མཆོན་ཉིད་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ནས་མཆོན་བྱ་སྐྱབ་པའི་
ཏྲགས་མི་སྲིད་དགོས་པས། སྐྱ་བུས་པར་སྐྱབ་པ་ལ་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་
ཏྲགས་སུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཅེས་པ་ནི་
ཐ་སྙད་དང་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་སྐྱབ་པས་
ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་ཡིན་ཏེ་
ཞེས་པ་དངོས་སུ་སྐྱར་བར་ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཏུ་འཛོག་པ་གལ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཡིན་

ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་སུ་དོན་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དངོས་སུ་སྐྱར་བས་དོན་སྐྱབ་གྱི་
རྟགས་སུ་འཛོག་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།

རང་ལུགས་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གྱི་སྒྲོར་བ་ནི།
དཔེར་ན། ལྷོ་ཕྱིར་བའི་རྣམ་པས་དབེན་པའི་འཛིམ་གོང་ཚེས་ཅན། བྱོད་ལ་
བུམ་པ་མེད་དེ། བྱོད་ལ་བུམ་པ་ཡོད་ན་སྒྲུང་དུ་རུང་བ་ལས། བྱོད་ལ་བུམ་པ་
ཡོད་པར་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་གྱི་སྒྲོར་བ་འདི་ནི། མེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་གྱི། །ཚད་མེད་
རྟགས་སུ་བརྗོད་གང་ཡིན། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གྱི་གཞུང་
དུ་མས་བསྟན་ལ། དེ་ཉིད་གྱི་ཕྱོགས་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་གྱི།
གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།

འོ་ན། ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དངོས་སུ་མི་སྒྲོར་ན། དམིགས་སུ་རུང་བའི་མེད་
པ་ནི། །མི་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ལ་དེའི། །རྒྱ་
མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཞེས་སྐྱབ། ཞེས་བཤད་པ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། ཚེས་དེ་མ་
དམིགས་པ་དང་། ཚེས་དེ་མེད་པ་གཞན་མིན་ཏེ། མ་དམིགས་པ་ཉིད་མེད་
པའི་དོན་ཡིན་པས་མ་དམིགས་པ་གྲུབ་པ་ན་མེད་པའི་དོན་གྲུབ་ཀྱང་། ཞིན་
ཏུ་སྒྲུན་པས་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མ་ཐོགས་པ་ཐོགས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གྱིས་མེད་པ་སྐྱབ་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། མ་
དམིགས་པས་མེད་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་རུང་སྐྱབ་ཅེས་པ་མ་ཡིན་པས། རང་
བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་བཀོད་པའི་དགོས་པ་དང་། རྟགས་འགོད་པའི་

ཚུལ་ནོར་བའི་གཏམ་དེ་ནི་མཁས་པའི་རྣ་བར་མི་འོང་ངོ་། །རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་འདི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་མ་ཡིན་ན། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་
སྐྱབ་པས་ན། འདི་ནི་རང་བཞིན་ནང་འདུས་སྟེར། །ཅེས་བཤད་པ་དི་ལྟར་ཞེ་
ན། རྟགས་འདི་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་ཡིན་པས་རྟགས་ཆོས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་
ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྟེར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང་ཁྱབ་འབྲེལ་
གྲུབ་ཚུལ་ཆོས་མཚུངས་པས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བར་
བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེར་འདུན་དེ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་
ལྟ་བུའི་བཟང་ལ་མ་བྱང་པའི་བབ་ཅེས་དེ་མ་སྦྱས་ན་རང་ཉིད་མཛེས་སོ།།
དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དེ་མ་
དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཆོས་དེའི་དངོས་རྒྱུའི་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་
བཀག་པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་
ཆིགས། དཔེར་ན་དུ་བས་དབེན་པའི་ར་བ་ན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་རྒྱས་པ་
ཐོགས་མེད་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུའོ།།

གཉིས་པ་འགལ་ལྷོད་མིགས་པའི་རྟགས་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
མཚན་ཉིད་ནི། ཆོས་དེ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་རང་གི་
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་ཆོས་དེའི་གནོད་བྱའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་བཀག་
པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སན་ཚུལ་
 སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་རྒྱ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས།
 དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཚེས་དེ་དམིགས་པ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་
 རང་གི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་ཚེས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
 འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གཅིག་བཞག་པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་
 གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། དབྱེ་ན། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་
 བཞི། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི། འགལ་བའི་བྱབ་བྱ་དམིགས་
 པ་བཞི་རྣམས་སོ། །དང་པོ་བཞི་ནི་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་
 དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་
 འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། བྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་
 དམིགས་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། རིམ་པ་བཞིན།མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱབ་
 པར་ནོན་པའི་གཞིར་གྱང་རེག་དང་། གྱང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་དང་། གྱང་རྒྱ་
 རུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། བ་མོའི་རེག་པ་རྣམས་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ། མེ་
 སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱབ་པར་ནོན་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བའི་འབྲས་བུ་
 དམིགས་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། རྒྱ་
 དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་
 དམིགས་པ། བྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་རྣམས་ཏེ།
 དཔེར་ན། རིམ་པ་བཞིན།དུ་བ་བྲག་འཕྱར་བས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར་
 གྱང་རེག་སོགས་བཞི་པོ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ། དུ་བ་བྲག་འཕྱར་བས་བྱབ་

པར་དམིགས་པ་སོ་སོར་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བའི་བྱ་བ་
དམིགས་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་
འགལ་བའི་བྱ་བ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་དམིགས་
པ། བྱ་བ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་དམིགས་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེ་རིམ་བཞིན།
ཅ་རྒྱན་གྱི་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱ་བ་པར་ཚོན་པའི་གཞིར་གྱང་རེག་སོགས་
བཞི་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ། ཅ་རྒྱན་གྱི་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱ་བ་པར་དམིགས་
པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད། ཆོས་དེ་དངོས་སུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་
རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་ཆོས་དེ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་
གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་གཅིག་བཀག་པའི་མེད་དགག་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས། དཔེར་ན། ལྷ་གྲ་སྤྲུང་ཡང་སྤྲེད་གོས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་སྤྲེས་ཟིན་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅས་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་མང་དུ་སྒྲ་བ་ལ་སྟོང་པོ་མ་མཐོང་
ངོ། །མ་དམིགས་པའི་རྟགས་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲིན་ས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་སྒྲིན་ས་དབྱེ་ན། དངོས་པོ་སྟོབས་

ཞུགས་གྱི་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་དང་། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་
གསུམ།

དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཆིགས་གང་
ཞིག་དེ་སྐྱབ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་སྟོབས་ཚད་མས་བྱབ་
པའི་དོན་ཡིན་པ། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡིད་ཆེས་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། དགག་གཞག་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་
དག་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་དགག་སྲིད་ཀྱང་རྟགས་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་
འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་དེ།
སྲིད་ན། ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་བས་སྐྱ་དོན་ལ་མི་
འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་བྱབ་པ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །ཡིད་
ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། འདི་

ལྟར། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡོད་པར་
 འདོད་པ་ག་ལ་རྒྱས་ཏེ། ཡོད་པར་འདོད་པའང་མེད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་ན།
 སྒྲིན་ཆེན་པོ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་
 སྒྲིག་གྱུར་ཡིན་ན། དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པས་སྒྲུབ་པར་ཐལ། ཡིད་
 ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྒྲིབ། སྒྲུབ་སྟེ། ལུང་ཅམ་གྱིས་
 གྲུབ་པའི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་སྒྲིབ། འདོད་ན།
 སྒྲིན་པའི་ཆོས་ལས་མ་འོངས་པ་ན་རྣམ་སྒྲིན་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་
 ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་པལ་ཆེ་བ་དག་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྱུར་བ་འདེབས་
 དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ལས་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བུ་འདི་ནི་དག་
 བའི་རྩ་བ་མ་ལུ ས་པ་གཙོད་པའི་ལོག་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་འང་ཐ་ཆད་དུ་གྱུར་པ་
 འཇིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་གྱི་རིང་ལུགས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁས་འཆེ་བ་པོ་སྒྲིམ་པ་
 དང་ལྡན་པ་ཅིག་ཡིན་ན་ནི། སྒྲིམ་པ་ཡང་ལྟག་མ་མ་ལུས་པར་གཏོང་བའི་རྒྱ་
 ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས། །སོ་སོར་ཐར་པའི་
 འདུལ་བ་གཏོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་
 ཀྱིས་ལས་འདིས་འབྲས་བྱ་འདི་ལྟ་བུ་དུས་འདི་ཅམ་ན་འབྱེན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ལུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལྟ་བུ། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་
 ལོག་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་ན་དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་སྲིད་
 པར་ཐལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའི་སྒྲིབ། འདོད་ན།
 སྒྲོ་འདོགས་དེ་སྒྲོང་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་ཞིང་། རྩི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་

དུའང་ཐལ་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་གཞི་དབྱེད་གྱི་ཚད་མ་མེད་
ན་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་མ་ཐུན་པར་ཞུགས་དགོས་
པའི་སྒྲིབ། འོན་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན། སྒྲ་དོན་ལ་མི་
འཁྱུལ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

འདི་ལ་གང་དག་འདི་སྐད་དུ། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏྲོག་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་
ལུང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་ནམ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ལུང་དེའི་སྒྲུབ་
བྱེད་དུ་ཁས་ལེན། དང་པོ་ལྟར་ན། ལུང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དོན་
མེད་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མ་ངེས་ཏེ། དེ་
ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲིབ། དེས་ན།
ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པས། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་
ཏོ། །འོན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་བྱས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་
ལེན་ནམ། ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་བྱས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན། དང་པོ་
ལྟར་ན། བྱས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་
སྒྲིབ། འཁོར་གསུམ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེའི་བྲུབ་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། དེ་
ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲིབ། འཁོར་
གསུམ་མོ། །

གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པའི་
སྒྲིབ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྲིབ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་
དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །མ་བྲུབ་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་

ཡོད་ན་སྒྲིན་པ་ལས་ལོངས་སྒྲོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ལུང་ཆོག་སྒྲིན་པ་ལས་
ལོངས་སྒྲོད་འབྱུང་བར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འབྱུང་དགོས་པ་
འབྱུང། ཏྲགས་གསལ་ཡང་ཁས་ལེན་པས་འཁོར་གསུམ་མོ། །ཡང་སྒྲིན་པོ་ཁ་
ཅིགསངས་རྒྱས་ཤིན་ལྷོག་ཡིན་ཅིང་། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་
མེད་པར་འདོད་པའང་མཐོང་སྟེ། དེ་དག་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་མེད་པར་འདོད་
དགོས་ཏེ། ཡོད་ན་ཆད་མས་དམིགས་དགོས་པའི་བྱིར། དེའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་
སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིང་མི་རུང་ཡིན་ལ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་བསྐྱལ་དོན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ངོ་ཆ་བོར་བའི་ཆོག་སྐྱབ་བར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་
བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བ་བྲོད་སངས་རྒྱས་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བཟེམ་ཞེས་བརྗོད་པར་
གྱིས་ཤིག་དེ་ལྟ་ན་ཆོས་དང་དག་འདུན་ཡང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བཟེམ་ཞེས་བརྗོད་
པར་གྱིས་ཤིག དེ་ལྟ་ན་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་ན་ཡང་།
གལ་ཏེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཡོད་སྲིད་ན་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆོའོ། །ཞེས་
བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག་དེ་ལྟ་བུས་ན། སངས་རྒྱས་ཤིན་ལྷོག་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་
ནས་ཡིད་ཆེས་ཆད་མ་མེད་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
བྱིར་དུ་ལམ་སྒྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་རི་བོང་རྩའི་
སྐྱབ་པ་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་དགོས་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱལ་དོན་
དུ་འདོད་པས་ནི་སྒྲོམ་པ་གསུམ་དང་། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ས་
ལམ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་དང་། ལམ་སྒྲོམ་པ་
ཐམས་ཅད་གཞི་འདིར་འདྲེ་ལ་བ་སྐྱབ་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་དགོས་

སོ།།སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏྲུག་མིན་ཞིང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་
སོགས་པ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཅིང་ཏོ།།

གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། སྦྱིན་སོགས་དཀར་ཆོས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་མ་འོངས་པ་ན་
རྣམ་སྦྱིན་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་འབྱུང་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་དག་
ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཉིད་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྦྱོར་
བཅོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། སྦྱིན་པས་འོངས་སྦྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་
ལུང་དེ་སྦྱིན་སོགས་དཀར་ཆོས་ལས་རྣམ་སྦྱིན་འོངས་སྦྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་འོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། རྟགས་འདིའི་
ཆོས་ཅན་ངས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ངས་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་དཀར་
ཆོས་སུ་ངས་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་ལས་རྣམ་སྦྱིན་བདེ་བ་འབྱུང་བར་ངས་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ། སྦྱིན་སོགས་ཅམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་གྱི། དཀར་
ཆོས་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡང་སྦྱོན་གྱི་མཐའ་ལས་གོལ་བ་མིན་ཏེ།
འདི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆིག་སྒྲུབ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་
ཐལ། སྦྱིན་པ་ལས་འོངས་སྦྱོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ལུང་ཆིག་དེ་སྦྱིན་པ་ལས་
འོངས་སྦྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་
ལྟ་བུའི་ལུང་ཅམ་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་སྒྲུབ་བྱས་ན། སྦྱིན་པ་ལས་འོངས་
སྦྱོད་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཆིག་ཅམ་གྱིས་སྦྱིན་པ་ལས་འོངས་སྦྱོད་འབྱུང་བར་
འགྱུབ་པར་འགྱུར་བས། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆིག་གིས་ཀྱང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་

འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྦྱོང་འབྱུང་ཞེས་པའི་
ལུང་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྦྱོང་འབྱུང་བར་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྦྱབ་བྱ་
ཅམ་བཟོད་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། དེ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྦྱོང་འབྱུང་བའི་
སྦྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྦྲངས་ན་སྟོགས་ཆོག་སྦྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འདོད་
བཞིན་དུ་ཁས་སྦྲངས་དགོས་སོ།།

གཞན་ཡང་། ཞེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྦྱོང་འབྱུང་
བར་སྦྱོན་པའི་ལུང་དེ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། མ་གྲུབ་ན། སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པས་
རྟགས་ཡང་དག་ཉམས་སོ། །གྲུབ་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྟོགས་ཆོས་སུ་
འགྱུར་བས་རྟགས་ཆོས་ཅན་ལ་གྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཡིན་འགོད་རྣམས་ལ་
ནི་ཆོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དང་། ཡོད་འགོད་རྣམས་ལ་ཆོས་
ཅན་ལ་རྟགས་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་པའོ། །འདི་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། དང་
པོ་ལྟར་ན། སྦྱིན་པ་ཉིད་ལུང་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྦྱིན་པ་ལ་ལུང་
དེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་
སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་བཟོད་བྱ་མཐའ་དག་ལ་དེ་སྦྱོན་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དེ་དང་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཞེས་ཀྱི་ཡུལ་མཐའ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཞེས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཞེས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དེ་
ལྟ་བུའི་རྟགས་ནི་སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་། འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡིན་

ན་འབྲས་ཏྲགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། ཤིན་ཏྲོག་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམ་དག་ཡིན་
 ན་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་སྐྱབ་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཏྲགས་སུ་ཁས་ལེན་མོད། དེ་
 ལ་སྟོན་འདི་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྣམ་སྐྱོན་སྤྱག་བསྐྱེལ་
 འབྱུང་བ་མེད་དེ། དེ་མེད་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་དག་ལས་
 བཤད་པའི་བྱིར། ཅེས་བཀོད་པའི་ཆེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་
 ཏྲགས་སུ་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཏྲགས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཏྲགས་ཁྱབ་
 ཁས་སྦངས། འདོད་ན། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དགག་པར་གྱུར་པའི་འབྲས་ཏྲགས་
 ཡོད་པར་འགྱུར་བས་དགག་ཏྲགས་དང་། སྐྱབ་ཏྲགས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཁས་
 མོངས་ཤིག།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཏྲགས་ནི་ཁས་མི་ལེན་ན།
 འོན་ཀྱང་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱ་བཙེ་
 བ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། དོན་གཉིས་མཐར་ཐུན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་པའི་འབྲས་ཏྲགས་དང་། དེ་ཆོས་ཅན།
 དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཉིས་མཐར་ཐུན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་
 བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཆེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་དང་། དེ་
 ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་མེད་དེ། སྐྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་
 བཅས་པ་སྦངས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་པའི་མ་དམིགས་པའི་
 ཏྲགས་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། འདི་དག་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུའོ།
 འདི་དག་གྱུང་མི་འཐད་དེ། སྐྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྦངས་

པར་ངེས་ནས་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་སྤངས་མ་སྤངས་ཐེ་ཆོམ་བ་བ་མི་སྲིད་
 བས། རྟོགས་ཆོས་གྲུབ་ན་བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་།
 ཆོས་ཅན་མ་ངེས་ན་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་ཅན་ངེས་ན་སངས་རྒྱས་
 སུ་ངེས་ཟིན་བས། དེ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བ་བ་མི་སྲིད་པས་ཆོས་
 ཅན་གྲུབ་ཟིན་པ་ན་བསྐྱབ་བྱའང་གྲུབ་ཟིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། འདི་
 དག་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་འདི་དག་བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ཏྲོག་ཁོ་
 ན་སྐྱབ་པར་ཐལ་ཞིང་། དེ་འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་རྟགས་ཐམས་
 ཅད་ཤིན་ཏྲོག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཐོངས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་
 འབྱུང་ནའང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་རྟགས་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
 ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་ན་དེའི་
 ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད། ཚུལ་
 གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཆོགས་གང་ཞིག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་ཤིན་
 ཏྲོག་ཡིན་པ། ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་པ་སྟོན་ཏུ་གཏོང་བའི་སྐྱེས་བུ་དག།
 ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་སྟོག་བྱས་པས་པན་ཡོན་དང་ཉེས་
 དམིགས་ཆེན་པོ་བཤད་པའང་ཐོས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་སྟོག་མ་བྱས་ན་
 དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་སྟུང་ཞིང་། ཐབས་གང་ལ་
 བརྟེན་ནས་འཇུག་སྟོག་བྱ་སྟུང་ཏུ་སེམས་སོ། །དེ་ལྟར་བསམས་པ་ན་ལྷང་
 ལ་མ་བརྟེན་པར་ཆོད་མ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་སྟོག་བྱ་མི་རུས་པར་

ཤེས་ཤིང་། ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བ་ཡིན་མིན་ངེ་ལྟ་
བྱ་ཞེས་དཔྱེད་པར་བྱེད་ལ། དཔྱད་པ་ན་ལུང་དེའི་བསྟན་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་
ལ་མངོན་སུམ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གཞོད་པ་མེད་
ཅིང་། ལུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་ཏྲོག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་རང་ལ་ཡང་། སྤ་
སྤྱི་དང་དངོས་ཀྱུགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ། དཔྱད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པར་མཐོང་ནས་དེའི་ཆེ་ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བསྟན་བྱའི་
དོན་ལ་མི་སྦྱ་བར་ངེས་ཏེ་ལུང་དེས་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པར་འཇུག་ལྡོག་
བྱེད་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་ལུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ངེས་པ་ངེ་ལྟར་སྦྱེ་བའི་ཚུལ་
ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་གཞུང་ལས་ཆེས་གསལ་བར་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་། འཇིམ་
གོང་སྟེགས་བམ་གྱི་བྱང་དུ་བཞག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་འདི་དག་གིས་ངེ་
ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར། དེ་བས་ན་ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་ནི།
ལུང་དོན་ལ་དཔྱེད་པའི་སྦྱེས་བྱ་དེས། ལུང་དཔྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་མི་
བྱེད་པར། དཔྱེད་པའི་གཞིར་བྱས་ནས། དཔྱེད་པའི་རིགས་པ་དཔྱད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་རྟོག་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བྱ་ལུང་དེ་རང་གི་
བསྟན་བྱ་ལ་སྦྱ་མི་སྦྱ་གཏན་ལ་འབབས་པ་དེས་ན། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྦྱོང་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་
མི་སྦྱ་སྟེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་པ་ཉིད་
ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།

སྒྲོར་བ་འདི་ལྟ་བུ་གཞུང་གང་གིས་བསྟན་ཅེ་ན། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་

མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་བརྗོད་བྱེད་དག། ཅེས་པས་ཆོས་ཅན་ངོས་
བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་གློ་ལ་བརྟེན་ལྡན་བྱེད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ལུང་
འདི་ལྟ་བུ་བསྟན་བྱ་ལ་སྦྱ་མི་སྦྱ་དཔྱེད་པའི་གཞིར་བྱེད་ཀྱི། ལུང་གང་ཡང་
རུང་བ་དཔྱེད་པའི་གཞིར་མི་བྱེད་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །འདི་ནི་མི་སྦྱ་བའོ། །ཞེས་
པས་བསྐྱབ་བུའི་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་ཉགས་བསྟན་ཏོ། །མདོར་ན། ཡིད་ཆེས་ཆོག་ནི་མི་སྦྱ། །ཞེས་
པས་དམ་བཅའ་བསྟན། སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། ཅེས་པས། དེ་
རྟོགས་ཀྱི་སྒྲོ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བསྟན། འོ་ན། མི་སྦྱ་རྒྱའི། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལུང་དེ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་
བརྗོད་བྱེད་དག། །ཡོངས་བརྟག་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་ཀྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་
དབང་བྱས་མིན། །ཞེས་པས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལུང་ངོས་བཟུང་ངོ། །མཐོང་དང་
མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མདོན་སུམ་དང་། །རྗེས་སུ་དཔག་
རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། །གཞོད་མེད་འདི་ནི་མི་སྦྱ་བའོ། །ཞེས་པས་མི་སྦྱ་བའི་
སྦྱབ་བྱེད་བཞོད་ནས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་ཉགས་སྦྱོར་གསལ་བར་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ།

གང་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཉགས་སྦྱོར་ལ་ལུང་དེ་ཉིད་ཉགས་སུ་འགོད་
དགོས་པ་དག་གིས་ནི། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་པའི་ལུང་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་གཞིར་མི་བྱེད་པར།
རྟོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་བྱེད་དགོས་པས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་

དོན་ལ་པ་རོལ་ཚུ་རོལ་བཞིན་དུ་ཆེས་རིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དབྱེད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཚུལ་ཡང་། ལུང་དེའི་བརྗོད་བྱ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་
སྟོན་པའི་ཆ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ། མ་མཐོང་བ་སྟོག་གྱུར་སྟོན་
པའི་ཆ་རྣམས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ། མ་མཐོང་བ་ཤིན་
སྟོག་སྟོན་པའི་ཆ་རྣམས་ལ་རང་ཆོག་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་པ་མེད་
པ་རྣམས་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་
ལུང་ཡིན་ན་ལུང་དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་མངོན་གྱུར་སྟོག་གྱུར་ཤིན་ཏུ་
སྟོག་གྱུར་གསུམ་ག་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། ཤིན་སྟོག་ཁོ་ན་
སྟོན་པའི་ལུང་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན།
སྟོན་པས་ལོངས་སྟོང་བྱིན་ཐོབ་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་དེ་དབྱེད་པ་གསུམ་
གྱིས་དག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་དོན་ནི། མངོན་རྗེས་གཉིས་
དང་རང་ཆོག་སྒྲ་སྒྲེ་འགལ་བ་སོགས་དང་གསུམ་གྱིས་གཞོན་པ་མེད་པའི་
ལུང་ཡིན་པ་ལ་བྱའོ། །དེའི་སྒྲུབ། གཞོན་མེད་འདི་ནི་མི་སྦྲུབ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེས་ན།མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
དོན་ཡང་། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་ཞེས་སོགས་སྟོར་བ་མ་ཡིན་
གྱི། བྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཚད་
མས་ཀྱང་གཞོན་པ་མེད། མ་མཐོང་བ་སྟོག་གྱུར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་
མས་ཀྱང་གཞོན་པ་མེད། རང་ཆོག་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞོན་པ་

མེད་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་སྒྱུར་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་འདི་དག་དབྱིས་བྱིན་པར་བཤད་པའི་འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་པོ་ནི།
སྒྲིན་ཆད་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་ཁོ་པོ་གཅིག་ཕུ་སྟེ། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་དག་
སྒྱུ་གུའི་ཚུལ་པ་ངལ་བར་མ་གྱུར་པ་ངོ་མཆར་རྟོ།།

དེ་ཡང་གཏན་ཆོག་མཁས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་ཡིན་ལ།
ཚུལ་གསུམ་ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་
ཏེ། ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུབ་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་
ཏུ་སློག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར། ཏྲགས་
ཡང་དག་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་དང་གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་
ཏྲགས་ཡང་དག་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་འདི་ཚུལ་གསུམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་
དང་གྲགས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་
ནས་བྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཆད་མས་གྲུབ་
པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སློག་
ཏུ་གྱུར་པ་ལུང་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བྱེ་བ་ཡིན་ལ།
བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་སློག་ཏུ་གྱུར་བས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སློག་
ཏུ་གྱུར་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་ཏྲགས་སྒྱུར་འགོད་པ་ན།
སྒྱིན་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྲོད་ལས་མ་འོངས་པ་ན་རྣམ་སྒྲིན་བདེ་བ་འབྱུང་སྟེ།
དེ་ལྟར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་འགོད་པ་ནི། རྣམ་པར་མ་བཏགས་
པའི་ནང་འགལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཏྲགས་སྒྱུར་དེའི་ཏྲགས་སུ་ལུང་

འགོད་དམ་ལུང་ལས་གཞན་པ་འགོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། གཉིས་ཀ་ཡང་མངོན་
སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱུགས་ཀྱིས་མ་སྐྱབ་
པའི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ཏུ་སྐྱབ་བ་དངོས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
ཏྲགས་འགོད་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱས་ནས་སྟོགས་ཆོས་ཤིན་སྒྲོག་ཏུ་འདོད་པ་
དག་ནི་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་། ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་བསྐྱབ་
བྱ་ཤིན་སྒྲོག་མ་ཡིན་དགོས་ན། ཏུ་བས་ལ་ལ་མེ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་
མངོན་སུམ་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བྱོད་རང་འདོད་པ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྒྲོག་གྱུར་ཏུ་འགལ་བར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
ཚུལ་གསུམ་མངོན་སུམ་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ།

འོ་ན་ཚུལ་གསུམ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལུང་དེ་དབྱེད་པ་
གསུམ་ཀྱིས་དག་པར་མངོན་སུམ་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། དབྱེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་དག་
པ་ལ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྐྱབ་པའི་བྱུང་བཏྲགས་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། བརྗོད་
བྱའི་དོན་ལ་སྐྱབ་ན་ལུང་དེས་བསྟན་པ་ལྟར་མགྱུ་བ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། ལུང་
དེས་བསྟན་པ་ལྟར་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པ་འབབ་དགོས་ལ།
དབྱེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་དག་ན་ཚད་མས་གཞོད་པ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།
།ཞེས་པའི་ཏྲགས་ལས་ཏྲགས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་སྟོབས་
ཁྱུགས་ཀྱི་ཏྲགས་སྟོགས་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ་འདི་བསྐྱབ་བྱའི་ངོས་ནས་སྟེ་བ་
མ་ཡིན་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་སྟེ་བ་ཡིན་ན་དགག་ཏྲགས་དང་སྐྱབ་ཏྲགས་

སུ་འཛོག་པའང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོས་ནས་འཛོག་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་ན། འགལ་
ཁྱབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་རྟགས་སུ་འདོད་
རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད། གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་བཞིར་བྱེ་བའི་
དགོས་པ་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་གཞོད་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བསྟན་
པའི་བྱིར་ཡིན་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་ཟད་དེ། ཁྱོད་འདོད་
པ་ལྟར་ན། གཞོད་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་གཞོད་
བྱེད་ཚད་མའི་རྟོན་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གྲུབ་པ་དང་། ལུང་ཅམ་
གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་
པའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན། དེས་ན་གཞོད་བྱིར་རྗེས་དཔག་ལས། །ཁས་སྒྲངས་བྱི་རོལ་
གྱུར་མིན་ཡང་། །ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ཡི། །བྱིར་ན་ཐ་དད་བྱས་པ་
ཡིན། །ཞེས་པ་སོམས་ཤིག །ད་ལྟའི་རིགས་པ་སྐྱབ་པར་ཁས་འཆེ་བ་འདི་དག་
སྐྱེན་པ་ལས་ལོངས་སྟོད་འབྱུང་བ་སྟོན་པའི་ལུང་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ལུང་
དེ་ཉིད་ན་བས་ཐོས་ཤིང་། དག་གིས་སྐྱས་བཞིན་དུའང་རྟགས་ཤིན་ཏུ་སྟོག་
གྱུར་ཏུ་སྐྱབ་པ་འདིའང་རིགས་པ་སྐྱབ་པར་ཁས་འཆེ་ན་སུ་ཞིག་མི་རིགས་པ་སྐྱབ་
པར་འགྱུར། ཅོད་པ་སྒྲང་བ་ནི། འོ་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལའང་། སྐྱ་མི་
རྟག་པར་སྟོན་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྐྱ་སྟེ། དབྱུང་
པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་བཀོད་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅི་
ན། དགོས་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ལུང་དེ་དབྱུང་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་

སྐྱབ་པ་ལ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྐྱབ་དགོས་ལ། དེ་སྐྱབ་པ་ལ་
སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འགོད་དགོས་པའི་སྒྲིབ་རོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་
རྟགས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བར་མཐོང་ནའང་། གཞན་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྒྲུང་བས་དམ་པའི་དགོངས་པ་བཞིན་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བ་
ཡིན་ནོ།།

གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་
གཞན་ལྷགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡོད་པས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་
རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འདི་དག་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། སྐྱ་
དོན་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་རོ། །ཞེས་ཟེར་
བ་དང་། ཁ་ཅིག་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་དུ་
སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། རྟགས་ཆོས་གཉིས་པོ་དེའི་འབྲེལ་བ་འདོད་
པའི་དབང་གིས་གཞག་པའི་སྒྲིབ། དེར་ཐལ། སྐྱ་ནི་བརྟུ་ལ་བརྟུན་ནས་དོན་གོ་
བར་བྱེད་ལ། བརྟུ་ཡང་འདོད་པ་ཅ་མ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། འདོད་པས་ཅི་ཡང་
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་
གིས་ཁྲབ་པ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། དེས་ན། གྲགས་པའི་རྟགས་ནི་རྟགས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ།།

གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་མས་ནི་སྒྲ་དང་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ནོར་བའི་
 ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དང་རང་བཞིན་
 འབྲེལ་བ་གྲུབ་ན། སྒྲ་དང་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 སྒྲས་བརྗོད་རུང་རི་བོང་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲུབ་པའི་བྲུབ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་གཏན་
 ཆིགས་ཡིན་ན་སྒྲ་དོན་ལ་རང་བཞིན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཁྱོད་སྒྲས་བརྗོད་རུང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཁྱོད་སྒྲའི་རང་བཞིན་ཡིན་
 དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲའི་རང་བཞིན་དུ་ཐལ་ལོ། །
 ལུགས་ཕྱི་མས་ནི། ཆོས་དེ་ལ་ལྷ་བའི་སྒྲ་འདོད་པའི་དབང་ཁོ་ནས་འཇུག་པ་
 དང་། ཆོས་དེ་ལ་ལྷ་བའི་སྒྲ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་བྲུབ་པའི་བྲུབ་པ་འདོད་པའི་
 དབང་ཁོ་ནས་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་བྲུང་པར་མ་སྟེ་བར་ཟད་དོ། །གཞན་རྒྱ་
 མཆན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་བས་
 བྱི། བྲུབ་འབྲེལ་དེ་འདོད་པའི་དབང་གིས་བཞག་ན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་དགོས་
 པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། ཏྲག་པས་བཏགས་ན་གཞི་མ་གྲུབ་དགོས་
 པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བར་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་
 སྒྱུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་ལྷ་བའི་སྒྲས་བརྗོད་
 རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་ཏྲགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། དེ་
 སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱ་མཆན་དུ་
 འགོད་པར་བྱེད་མོད་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ། །ཁ་ཅིག་རི་བོང་ཅན་ལྷ་བའི་སྒྲས་
 བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲ་བ་དང་། རི་བོང་ཅན་

ཆོས་ཅན། ཟླ་བའི་སྐྱུ་བཟོད་དུ་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་
སྤྱིར་ཅེས་འགོད་ཀྱི། ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཅེས་མི་འགོད་ལ། འདི་གྲགས་རྟགས་
ཡང་དག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་རྟགས་པའི་ཐབས་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་གསུངས་ཏེ། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟགས་
མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དགོས་པ་འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་སྤྱིར།
དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་རྟགས་དེ་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པའི་སྤྱིར། ཅེས་སྐྱ་
མོད། ཟླ་བའི་སྐྱུ་བཟོད་མི་རུང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། རྟགས་མི་མ་ཐུན་
སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པའང་མ་གྲུབ་ལ། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །ཞེས་པའི་
ཐ་སྙད་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཅམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས། དེ་དང་སྐབས་འདིའི་
གྲགས་པ་སྤྱོད་ལ་ཅམ་ལ་ཡང་མི་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། རྟགས་སྐྱོར་དེ་
འདྲའི་འགོད་ཚུལ་གཞུང་ཅ་འགྲེལ་ཀུན་ལས་སྤྱི་རྩོལ་ཏུ་གྱུར་བ་ལ་དངོས་སུ་
མི་འཇོམ་པར་སྤྱི་ཅོར་སྐྱ་བར་བཅད་མོད། ཐུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པའི་
མཐའ་འགོག་པའི་ཡི་གེ་འབྲི་བར་སྤྱི་ཞིག་གིས་བྱས།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་
སྐྱུ་བཟོད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོགས་གང་ཞིག དེ་སྐྱུ་བཟོད་ཀྱི་བསྐྱུ་བཟོད་
ཡིན་ན་འདོད་པས་བཞག་པ་ཅམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་པ། དཔེར་ན། དེ་བོང་ཅན་
ཆོས་ཅན། བྱོད་ཟླ་བའི་སྐྱུ་བཟོད་དུ་རུང་སྟེ། བྱོད་རྟག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་
སྤྱིར། དཔེར་ན་ག་བྱར་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་། སྤྱིར་གཞུག་གྱུ་ཅམ་

ལ་སྤྱིང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། རྟོགས་པ་སྤྱིང་སྟོབས་ལས་
གཞན་ལ་རག་ལས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་དངོས་ཀྱི་
གཞལ་བྱ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཆོས་དེ་རྟོགས་པ་ངེས་པར་ལུང་ལ་
བསྟོས་པ་དང་། མི་བསྟོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱའོ། །ལུང་ལ་མ་
བསྟོས་པ་ལ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་མི་རྒྱས་པ་དང་རྒྱས་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་
གཞལ་བྱའོ། །འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་རྒྱས་པ་ནི་གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་དང་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ལ། འོ་ན། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་
བཞག་ན་ཆད་མས་གཞལ་བར་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། འདི་ལྟར།
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྱལ་དུ་བཏགས་པ་
ལྟ་བུ་དང་། ཆད་མས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། གྲུབ་པ་ལའང་། འདོད་པ་ཙམ་
གྱིས་བཞག་མི་རྒྱས་པ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟ་བུ་དང་། གཞག་རྒྱས་པ་རི་
བོང་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་བྱས་
མི་རྟག་ཐ་དད་རྟོག་པས་བཏགས་ཀྱང་། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་མི་རྒྱས་
པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ནི་འདོད་པས་བརྟག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།
བྱས་མི་རྟག་ཁོ་ནའི་ཆོས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར། རི་བོང་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱས་བརྗོད་
རུང་ནི་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བུའི་སྐྱ་ནི་གང་ལ་བརྟ་
སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་ལ། བརྟ་ནི་འདོད་པས་སྒྲུབ་ཞིང་། འདོད་པ་དོན་ཐམས་

ཅད་ལ་རང་དགར་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན། རྩ་བའི་སྤྱི་ནི་འདོད་པས་
 གང་ལ་བརྟུན་སྤྱིར་བ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱིར། རི་བོང་ཅན་ལ་རྩ་བའི་སྤྱི་འཇུག་
 བའང་འདོད་པས་བརྟུན་བ་ཅམ་གྱིས་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་རི་བོང་ཅན་རྩ་
 བའི་སྤྱིས་བརྟུན་རུང་ཡིན་པའང་འདོད་པས་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱི་
 རོས་ནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྤྱིས་བརྟུན་རུང་
 ཡིན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཚད་མས་གྲུབ་ན་
 འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བཞག་པར་འགལ་ཏེ། དངོས་པོའི་སྟོབས་གྱིས་ཞུགས་
 པའི་ཚད་མས་བཞག་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་སྤྱིར་འདོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་
 སྟོར་བ་པོ་ཡིན་པས་བྱེད་པ་པོ་ལ་བརྟུན་ནས་དེ་ལ་འང་གྲགས་པའི་ཐ་
 སྙད་འཇུག་མོད་གྱི། འདིར་ནི་བརྟུན་རུང་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པར་བྱས་ནས།
 བརྟུན་རུང་གི་དོན་སྤྱིར་བ་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཆོག་ཞེས་བྲལ། དེ་ལ་
 བརྟུན་པའི་རྩིས་དཔག་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་
 སྤྱིས་བརྟུན་རུང་དུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་ཏེ། གོང་གི་རིགས་
 པས་དངོས་སྟོབས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྤྱིར་དང་། ལྷང་
 ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པའང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྤྱིས་བརྟུན་
 རུང་ཡིན་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་རྩ་བའི་སྤྱི་འཇུག་པ་ཚད་
 མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། རྩ་བའི་སྤྱིས་རི་བོང་ཅན་གོ་བར་བྱེད་
 པ་མཐོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེའི་སྤྱིར་གྲགས་པའི་རྟགས་
 ཡང་དག་འབད་པ་མེད་པར་གྲུབ་ལ། རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྤྱིས་བརྟུན་རུང་དུ་

དངོས་སྟོབས་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤྲོ་བ་སོགས་ལེགས་པར་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན།

རྟགས་འདིའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མ་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན།
སྟོགས་ཚུལ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལས་གྲུབ་སྟེ། རི་བོང་
ཅན་རྟགས་པའི་རྟག་པ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་
དངོས་སུ་རྟག་པ་དེ་རི་བོང་ཅན་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱང་བ་ན་རི་བོང་ཅན་རྟག་པ་
དེའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པར་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། འབ་པ་སྤྲོ་བ་པ་ནི། གང་
འདོད་པ་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་
འབ་སྟེ། དཔེར་ན། རྣམ་རྟག་རང་དགའ་བ་བཞིན། རྩ་བའི་སྤྱི་ཡང་འདོད་པ་
ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་རྟགས་གྱིས་འབ་པ་གྲུབ་ལ།
རྟགས་དེའི་སྟོགས་ཚུལ་ནི་རང་རིག་གིས་ཤུགས་ལ་གྲུབ་སོ། །འདིར་འགའ་
ཞིག་འདི་ལྟར་དོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་རི་བོང་ཅན་ལ་
སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་རི་བོང་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཙོད་མི་རུས་
པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཞེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་འབ་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མ་
འབ་སྟེ། གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཙོད་ཡོད། །སྤྱི་རྣམས་དགོས་པ་དེ་ཅམ་དུ། །
ཟད་པ་མིན་ནམ་ཁེད་ལ་དེར། །སྤྱི་གཞན་གྱིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་
པས་སོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། རི་བོང་ཅན་ལ་རྩ་བའི་སྤྱི་སྤྱིར་བ་ན་རི་བོང་ཅན་
རྩ་བ་མ་ཡིན་པ་གཙོད་ཀྱི། རྩ་བ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་མི་གཙོད་
ལ། རྩ་བ་མ་ཡིན་པ་གཙོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། དེ་ཅམ་གྱིས་རྩ་བ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་
ཅད་གཙོད་མི་དགོས་སོ། །གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་ཐིན་ཏོ།།

རྟགས་ཡང་དག་སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། རོན་
སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཐ་སྙད་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

རོན་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་
ཚིགས་གང་ཞིག དེ་སྐྱབ་གྱི་དངོས་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚུལ་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་
ཡིན་པ། དཔེར་ན་སྐྱ་སྐྱད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་
པའམ། སྐྱ་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་སྐྱེས་པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱར་མེད་གསར་བྱང་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་སྟ་བུ་ལོ།

ཐ་སྙད་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་
ཚིགས་གང་ཞིག དེ་སྐྱབ་གྱི་དངོས་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚུལ་ཡིན་ན་མཚན་བྱ་
ཡིན་པ། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་

རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །དེས་ན་འདིར་དོན་སྐྱབ་དང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་
ཀྱི་རྟགས་ཞེས་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ནི་མཚན་ཉིད་ལ་དོན་དང་མཚན་གྱི་ལ་
ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཡིན་གྱི། སྐྱོ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་
དང་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཐ་སྙད་དང་དོན་དུ་བྱས་པ་ནི་མིན་ཏེ། སྐྱོ་ལུས་
གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པས། ཐ་སྙད་འབའ་ཞེག་སྐྱབ་
ཀྱི་རྟགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་དང་། སྐྱོ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་སྐྱབ་
པའི་དོན་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱར་བྱང་ཏེ། ཞེས་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་བྱེད་
པ་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ན་སྐྱབ་རྟགས་ཡིན་དགོས་
པས། རྒྱ་བྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་ག་ལ་ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་
གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་འགལ་ཞིང་། ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཀྱི་དོན་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་
སྙད་འབྲུག་པའི་བྱིར་བསྐྱབ་པ་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་
ཐ་སྙད་སྐྱབ་ཏུ་ཐལ། ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་བྱིར་དུ་སྐྱབ་པས་བྱབ་
པའི་བྱིར་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་བྱིར་ཏུ་མ་བཀོད་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེས་ན། དིང་སང་པལ་ཆེ་བ་དོན་དང་ཐ་
སྙད་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་ནམ་པར་འབྲམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མི་རྟག་པའི་
དོན་ལྡོག་སྐྱད་ཅིག་མར་ངེས་གྱང་། སྐྱའི་སྤྱང་དུ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ངེས་པའི་
ཁོ་ལ་བའི་ངོར་ནི་དོན་བསྐྱབས་པས་ཐ་སྙད་སྐྱབ་མི་དགོས་ཤིང་། ཐ་སྙད་
བསྐྱབས་པས་དོན་སྐྱབ་མི་དགོས་ལ། དེའི་བྱིར་དོན་སྐྱབ་དང་ཐ་སྙད་སྐྱབ་
གང་བྱང་གཅིག་བཀོད་པས་ཆོག་གོ། །མི་རྟག་པའི་དོན་ལྡོག་སྐྱད་ཅིག་མར་

མ་ངེས་ཤིང་། སྐྱེ་ལ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བའི་ངོར་དང་པོར་དོན་སྐྱེ་བ་
 གྱི་རྟགས་འགོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་སྐྱེ་བ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་འགོད་མི་
 དགོས་ཤིང་། རྒྱལ་པོ་ལ་འགོད་དགོས་སོ། །སྐྱེའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་
 ཅམ་གྲུབ་ཀྱང་། སྐྱད་ཅིག་མ་མ་གྲུབ་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་དོན་སྐྱེ་བ་ཁོ་
 རས་ཆོག་ལ། སྐྱེའི་སྟེང་དུ་དོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཐ་
 སྙད་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་སྟོང་ས་
 པ་སྟེ། དེའི་ངོར་མི་རྟག་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། མཆོན་
 ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་སྐྱེ་བའི་རྟགས་འགོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཐ་སྙད་
 འབར་ཞིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཐ་སྙད་བྱར་བུང་སྟེ། ཞེས་དངོས་སུ་སྐྱར་མི་
 དགོས་ཀྱི། རྟགས་སྐྱོར་འདི་ལྟར་བཀོད་ནས་དེའི་བྱེད་འབྲེལ་སྐྱེ་བ་པ་ན།
 མཆོན་མཆོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་ནས་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་ཞེས་
 པའི་ཐ་སྙད་སྐྱོར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐུ་རྣམས་རྟགས་
 སྐྱོར་གཞན་དག་ལ་འང་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དོན་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་
 སྐྱེ་བ་འདི་དག་ལ་གཞན་དག་གིས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་སྒྲུང་ནའང་། དེ་
 དག་གི་རྩ་བ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་བཀག་བཞིན་ལ། མཁས་པའི་དགག་སྐྱེ་བ་
 གྱི་ཡུལ་མིན་པ་གནས་མིན་པ་ལ་ལོག་ཏོག་འཆར་བར་བྱེད་པ་དག་གི་འདོད་
 པ་རྣམས་ནི་མ་བྱིས་སོ། །དོན་སྐྱེ་བ་དང་ཐ་སྙད་སྐྱེ་བ་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་པར་
 གཞག་པ་བཤད་བཞིན་ཏོ། །

རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་བཤད་པ།

ད་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་ཉི་ཤེས་མཁོ་བའི་གནས་འདི་
དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་ཀྱི་རྟགས་
འཛིན་གྱི་སེམས་ལས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་སྟོ་སྟེ་བར་གསུངས་ན།
རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་བརྗོད་པར་བྱ་
དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་དགག་གཞག་སྟོང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་མཁན་པོ་ན་རེ།
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་ནི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཐ་མི་དད་པའི་
ཕྱིར། འབྲས་རྟགས་ལ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡང་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ཐ་དད་
པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་སྟོ་ཡང་ཐ་དད་དོ། །དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་དང་ལྡན་
པ་ལ་ནི་དུ་བའི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་
ལ། གོམས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ནི་ཆང་མང་གི་དུ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
རྟགས་ལས་དུ་བར་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཉིད་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ན་རེ། རྟགས་ནི་དབང་པོ་དང་མར་མེ་བཞིན་
དུ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ལ། རང་ལ་དམིགས་
པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་

འབྲེལ་བ་མཐོང་བས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་སྤྱིར་རྟགས་
ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟགས་
འཛིན་པའི་སེམས་ནི་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ནི་དཔེའི་སྟངས་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །སྡེ་མ་ནི་རྟགས་འཛིན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ནི།
རྟགས་ཅན་གྱི་སྟོ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ཤུག་སྟོན་རེ། རྟགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱིས་འབྱུང་བ་ཅན་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཚད་མར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ས་ཕྱོགས་ཆོས་འཇུག་པའི་ཚད་
མས་དངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཚད་མ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་
སེམས་སུ་སྦྱ་བར་བྱེད་དོ། །འོད་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་ཆེར་མ་མཐོང་མོད། འོན་
ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤུག་སྟོན་སྦྱ་བ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི། ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་
ངམ་རྟགས་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ལ་འདོད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་
སྟོན་འགོ་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་།
ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཅིང་། ཁྱབ་པ་སྟོན་འགོ་ལ་
ནི་ཁྱབ་པ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་
ཤེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་རྗེས་དཔག་གི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་
པའི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །

དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་འཐད་པ་དང་འགལ་བ་དང་གཞོད་བྱེད་དང་

བཅས་ཤིང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། རང་བཞིན་གྱི་
 ཉགས་ན། ཉགས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རོན་དམ་པར་རང་བཞིན་
 གྱི་ཉགས་དང་། ཉགས་ཅན་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྒྱན་ལ་འཁོར་གསུམ་མོ།
 །ཆོས་མཆོག་གིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་སྟོ་ལ་འདོད་པ་རྒྱན་གྱིས་རྒྱས་པར་
 བཀག་བཞིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱིར་ཡང་འདིར་བཀག་ཅི་དགོས། རོ་ལ་གསོད་པ་
 དགོས་པ་མེད་དོ། །

འོན་ཀྱང་ཉགས་འཛིན་སེམས་ཆད་མར་འདོད་པའི་རྒྱ་བོད་རྣམས་ལ་
 འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཅི། ཉགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ལ་འབྲས་ཉགས་གྱི་
 ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་ལ་ལ་དུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་
 དང་། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་བྲལ་བ་འཇལ་བའི་ཆད་
 མ་ལྟ་བུ་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དང་གཉིས་ཀ་ཡོད་ན། སྟོབ་དཔོན་ཡབ་སྲས་
 གྱིས་ཉགས་འཛིན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ཡིན་
 པར་གསུངས་པ་དང་། རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །ཞེས་ཉགས་
 འཛིན་སེམས་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཤད་པ་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་།
 རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པས་རྗེས་དཔག་མཆོན་ཉིད་པ་བསྟན་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་བྱེད་དག་ཉིད་ཀྱི་སུ་ག་
 ལག་གིས་དབྱི་བར་གྱིས་ཤིག་དེར་མ་བཟད་ཉགས་འཛིན་སེམས་མངོན་རྗེས་
 གཉིས་སུ་ངེས་ན་ཉགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཆ་རྣམས་མངོན་
 སུམ་ལྟར་སྤང་མིན་ཞིང་། རྗེས་དཔག་གི་ཆ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་

དུ་བསྟན་པ་ཉིད་གྱིས་ཚེག་པས། ཉགས་འཛིན་སེམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་
གི་སྡེ་ཚན་ལོགས་པར་འཛོག་པ་དགོས་པ་མེད་དོ།

རྒྱ་བོད་གྱི་ཉགས་འཛིན་སེམས་ཕྱོགས་ཚེས་བྲན་པའི་སྒོ་ལ་འདོད་པ་
དག་ལ་སྒྱུ་ན་འདི་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། དེ་སྐབས་གྱི་ཕྱོགས་ཚེས་འཇལ་
བའི་ཚད་མས་བྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱོགས་ཚེས་བྲན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་
དེ་སྐབས་གྱི་ཉགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཉགས་འཛིན་སེམས་
ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་བཤམ། ཉགས་ལྟར་སྤང་འགའ་ཞིག་ལའང་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱོགས་ཚེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཉགས་ལྟར་སྤང་ཡོད་པས་སོ།
དེས་ན། ཕྱོགས་ཚེས་རྒྱང་པ་བྲན་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཁྲབ་པ་རྒྱང་པ་བྲན་པའི་
ཤེས་པ་སོགས་དེ་སྐབས་གྱི་ཉགས་འཛིན་སེམས་སུ་སྤྲོ་བས་ནི་ཉགས་ལྟར་
སྤང་ལའང་ཉགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཉགས་འཛིན་སེམས་
ཡོད་པར་ཁས་སྤང་དགོས་སོ། །ཉགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་པ་ལ་ཉགས་ཅན་
རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་བྱེད་པས་མ་ཁྲབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་
ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ཀྱས་པས་མ་ཁྲབ་བོ་ཞེས་སྐྱས་ན་ཅི། ཉགས་འཛིན་སེམས་
ལ་ཉགས་ཡང་དག་གི་སེམས་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཚུལ་གསུམ་
ཚང་བ་ལ་ཉགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བས་མ་ཁྲབ་པས་ཉགས་
ཡང་དག་མིན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཉགས་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ཅིས་
འགོག་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ཉགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་
འགའ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཉགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྗེས་དཔག་གིས་འདོགས་

པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྣམས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་
ཡིན་པས་འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པར་བཤད་ཅིང་། བྱིད་རང་ཡང་དེ་ལྟར་
ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་འགའ་ཞིག་རྗེས་
དཔག་གི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་རྟགས་འཛིན་སེམས་
རྗེས་དཔག་གི་རྒྱར་ཁས་ལེན་གྱི། རྟགས་འཛིན་ཐམས་ཅད་དེའི་རྒྱ་ཡིན་
པས་བཏགས་པར་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཀ་བའི་མིང་གིས་དངོས་པོ་ལ་
བཏགས་ནའང་འབྲས་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་
ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་ཀ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་བྲབ་ཁས་སོ། །བརྗོད་
པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཕྱོག་དེ་སྐྱབ་གྱི་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཕྱོག་ཏུ་འགྲོ་
རྒྱུའི་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་དུས་གཅིག་ཏུ་བློ་བའི་ཤེས་པ་ཆད་མའི་
སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར། སྐྱབ་པ་ཤད་
ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཕྱོག་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་བློ་བའི་སྟོན་ས་འཛིན་
པའི་སེམས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི།
དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཆད་མས་བྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་དེ་སྐྱབ་
གྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་དུས་གཅིག་ཏུ་བློ་བའི་ཤེས་པ། དེས་ན། ཚུལ་གསུམ་མ་
ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་ནི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཆད་མ་འཇུག་ལ།
ཤེས་ཟིན་དུས་གཅིག་ཏུ་བློ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར་ནི་

སྐྱབ་ངག་འཇུག་ཅིང་། སེམས་དེ་ལས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
ཅོད་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན། གུན་ལས་བདུས་ལས། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་
རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དྲན་པས་བར་ཚོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་རྟགས་ཅན་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་
འཇུག་པའི་ཚད་མ་དང་། དྲན་པའི་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་ལས།
སྐབས་དེར་ཚད་མ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་འཇུག་པའི་
ཚད་མ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་དངོས་སུ་སྐྱེའམ་ཞེ་ན། མི་སྐྱེ་སྟེ་
ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་ཤེས་པས་བར་དུ་ཚོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི།
ཕྱོགས་ཚོས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་སྟེ། འབྲེལ་བ་
དྲན་པས་བར་ཚོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་སོགས་སྐབས་དེར་འོང་དོན་མེད་དོ། །
དེས་ན། རི་བོང་ཅལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བཤད་པ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་དག་ལ་
ཡིད་མ་རྟོན་ཅིག་འོ་ན། རྟགས་རྣམས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་
བཤད་པའི་རྒྱ་དོན་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི། དངོས་གང་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། ཅེས་
སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པས་ཁོ་
བོས་བྱས་པའི་གཞུང་གི་རྣམ་བཤད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །རྟགས་འཛིན་
སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟ་ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྣམ་
པར་གཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

སྒྲུབ་པ།

གཞུང་ལུགས་རལ་བ་འཐུག་པོས་གཉའ་ཁབས་ཤིང་། །
སྒྲུབ་དང་སུན་འབྲེན་རིགས་པའི་གད་རྒྱུད་ས་ཅན། །
མཁས་རྩོམ་སྒྲུང་ཆེན་སྟོང་གི་སྤྱི་བོ་ལ། །
འཛིགས་མེད་སྒྲུབ་པའི་སེལ་གོམ་བ་འགོད། །
ལུང་དང་རིགས་པའི་སྟོན་མས་ལག་མཛེས་ཤིང་། །
མཚུངས་མེད་སྟོ་གྲོས་དག་པའི་མིག་ལྡན་པ། །
ཤེས་བྱའི་དགྲིལ་འཁོར་ལྟ་ལ་ཀུན་མཁྱེན་དང་། །
དག་ལེགས་གང་གིས་གང་ཞིག་མཆོན་པར་བྱ། །
ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལྷོག་ལྷོགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲུང་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལྷོག་ལྷོགས་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲུང་བཤད་པ་ལ། མཆོན་
ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཏན་
ཆོགས། དབྱེ་ན། མ་གྲུབ་པའི་རྟགས། འགལ་བའི་རྟགས། མ་ངེས་པའི་རྟགས་
དང་གསུམ།

མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་བཤའ་པ།

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་
པ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རོན་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ། གློ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ།
གློ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན།
རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ།
གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོས་
ཅན་ལ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རྟགས་མི་སྲིད་
ནས་མ་གྲུབ་པ་ལྟ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སྦྱེས་བྱ་བདག་བཅས་སུ་སྦྱབ་པ་ལ།
བདག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། བདག་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་སྟེ། ཡོན་
ཏན་བདེ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཅེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །
དེས་ན་རྟགས་གཉིས་པོ་འདི་ལྟ་བུ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྦྱབ་པའི་རྣམ་བཅས་
སྦྱབ་པ་ལ་རྟགས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་སྦྱབ་པ་ལ་
རྟགས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཀོད་ཀྱང་སྦྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ལ། རྟགས་ཡོངས་གཙོ་བོ་
ཀྱི་ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་
འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རྟགས་རྣམ་བཅད་ཅམ་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་
གྲུབ་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་ནོ།

གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་གིས་བརྩུང་བྱ་
བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་པ་ནི། དཔེར་ན། རྩ་བ་གཉིས་སྒྲུང་གི་དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་དུ་
སྒྲུབ་པ་ལ། རྟག་བྱལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལྔ་པ་ནི། དཔེར་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་
དབང་ཤེས་སྤྱི་མཐུན་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་བྱར་སྤྱེས་པའི་སྤྱིར། ཅེས་བཞོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །

གཉིས་པ་སྒྲོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེ་ཆོམ་བ་ནས་མ་
གྲུབ་པ་དང་། ཤེས་འདོད་ལ་བསྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་
ན། ཆོས་ཅན་ལ་ཐེ་ཆོམ་བ་ནས་མ་གྲུབ་པ་རྟག་སྟགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་བ་ནས་མ་གྲུབ་པ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བ་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དཔེ་རིམ་
བཞིན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་བ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་དོར་མདུན་གྱི་ཤ་
བའི་བུམ་པ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་བཞོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུ་བ་དང་
ངས་པ་གང་ཡིན་མ་ངས་པའི་སྤྱོད་ཡོང་པོ་ཡོད་པའི་ས་སྤྱོགས་ན། མེ་ཡོད་
པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་རྟག་སྟགས་སུ་བཞོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། མ་བྱའི་སྒྲ་རི་སུལ་
གསུམ་པོ་གང་ན་ཡོད་མ་ངས་པའི་དོར། རི་སུལ་གསུམ་གྱི་དབྱུས་མ་ན་
ཆོས་ཅན། མ་བྱ་ཡོད་དེ། མ་བྱའི་སྒྲ་གྲག་པའི་སྤྱིར། ཅེས་བཞོད་པ་རྣམས་
སོ། །

ཤེས་འདོད་ལ་བསྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་རྟགས་ཐ་དང་

མེད་ནས་མ་གྲུབ། གཞི་ཚུལ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། ཚུལ་ཉག་མ་ཐ་དད་
མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཉག་མ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱ་ཉག་མ་སྐྱ་བཞོད་པ་
ལྟ་བུའོ། །འདི་མ་གྲུབ་པའི་ཉག་མ་སྐྱ་འཛོག་པ་ནི། རྩོག་མ་ཚུལ་ཡིན་ན་ཤེས་
འདོད་ཚུལ་ཅན་དང་པོར་ངེས་ནས་དེའི་སྟངས་ཉག་མ་ཕྱིས་ངེས་ཏེ་ཚུལ་
ཅན་དང་ཉག་མ་ལ་བྱུང་གི་ཞབས་ཚུལ་ལྟ་བུའི་སྐྱ་འཆར་རྒྱ་དགོས་པ་ལ། སྐྱ་
དང་སྐྱ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། འདི་ཤེས་འདོད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་
པ་དངོས་མིན་ཡང་། དབྱེ་བ་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབས་སྐྱ་བསྐྱས་ནས་འདིར་བསྐྱར་བ་
ཅུལ་ཡིན་ནོ། །འདི་སྐྱ་ལ་སྐྱ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཚུལ་
མ་གྲུབ་པ་མིན་པས། དོན་ལ་བསྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཉག་མ་སྐྱ་བྱེད་པ་ནི་མི་
ཤེས་པའོ།

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚུལ་ཅན། སྐྱ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་ཕྱི་ཚོལ་སྐྱ་སྐྱ་ཡིན་མིན་ཤེས་འདོད་མེད་པས་སྐྱ་
དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཚུལ་ཅན་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
ཤེས་འདོད་ཚུལ་ཅན་གྱི་ཚུལ་སྐྱ་མ་ངེས་པས་ཕྱོགས་ཚུལ་མ་གྲུབ་པའི་
ཉག་མ་སྐྱ་བཞག་གི་བྱས་པ་སྐྱ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་པས་
འདི་དོན་ལ་བསྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའང་མ་ཤེས་པའོ།

གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མི་ཉག་པ་ཉག་མ་སྐྱ་
བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་སྐྱ་མི་ཉག་པར་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

བཀོད་པ་ཡིན་པ་ལ། མི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་ངེས་དཀའ་སྒྲ་མེད་པས་མི་
རྟག་པ་སྒྲིའི་སྟེང་དུ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི། སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་མ་གྲུབ་
པའི་རྟགས་སུ་བཞག་གི་དོན་སྟེང་ནས་མི་རྟག་པ་སྒྲ་ལ་མ་སྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་
སྒྲོ་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དོན་ལ་བསྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའང་
མ་ཞེས་པའོ།།

གསུམ་པ་ཚོལ་བ་ལ་བསྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲ་ཚོལ་ལ་
བསྟོས་ནས་མ་གྲུབ། ཕྱི་ཚོལ་ལ་བསྟོས་ནས་མ་གྲུབ། གཉིས་ཀ་ལ་བསྟོས་
ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། གངས་ཅན་པས་སངས་
རྒྱས་པ་ལ་སྒྲོ་བདེ་སེམས་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གངས་ཅན་སྒྲོ་བདེ་སྒྲར་ཡོད་གསལ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་།
བག་ལ་ཞ་བ་ལ་འཇིག་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། སྐྱེ་འཇིག་གི་དོན་
སྒྲར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། སྒྲར་ཡོད་རྒྱན་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོ་བདེ་ལ་
མེད་པར་འདོད་པས་སྒྲ་ཚོལ་གྱི་རྟགས་ཆོས་ཅན་ལ་ཆད་མས་མ་ངེས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། གཅེར་བུ་བས་སངས་རྒྱས་པ་ལ། ཞིང་
སེམས་ལྡན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཤུན་པ་བ་ཤུས་ན་འཆི་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཕྱི་ཚོལ་སངས་རྒྱས་པས། སྟོག་འགག་པ་འཆི་བའི་དོན་དུ་ཆད་མས་
ངེས་པས། སྟོགས་ཆོས་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་ཆད་མས་བསལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་འདི་
སྒྲ་ཚོལ་ལ་སྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལ་

གཞན་དག་ན་རེ། རྒྱན་པ་བཤུས་ན་བསྐྱམས་པ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཤིང་གི་འཆི་བའི་
དོན་དུ་སྔ་ཚོལ་རང་གིས་འདོད་ཅིང་། དེ་སྔ་ཚོལ་རང་ལུགས་ལ་གྲུབ་པའི་
སྤྱིར། ཅེས་ཟེར་རྟོ།།

འོ་ན། གངས་ཅན་གྱིས་སློབ་དེ་སེམས་མེད་དུ་སྒྱུབ་པ་ལ་སླེ་འཛིག་
བྱེད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའང་སྔ་ཚོལ་ལ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སླེ་འཛིག་གི་
དོན་སྔར་ཡོད་གསལ་བ་ལ་སླེ་བ་དང་། དེ་ཉིད་བག་ལ་ཞན་ས་མི་གསལ་
བར་གྱུར་པ་ལ་འཛིག་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་གངས་ཅན་རང་ལུགས་ལའང་སློ་
བའི་སྤྱིར་དུ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །འཁོར་གསུམ་མོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རྒྱ་
མཚན་དེ་ནི་འབྲུལ་ལ། རྒྱན་པ་བཤུས་ན་བསྐྱམས་པ་ཤིང་གི་འཆི་བའི་དོན་
དང་། སྔར་ཡོད་གསལ་མི་གསལ་སླེ་འཛིག་གི་དོན་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའང་མི་
རིགས་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། རྟགས་སྔ་སྤྱི་འདི་གཉིས་སྔ་ཚོལ་ལ་བསྟོས་
ནས་སྤྱིགས་ཆོས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པར་ཤིན་ཏུ་དབྱེ་དཀའ་བར་སྤང་མོད།
ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་སྤྲོས་སྟེ། རྒྱན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བའང་མ་གྲུབ། རྒྱན་པ་
བཤུས་ན་བསྐྱམས་པ་ཤིང་གི་འཆི་བའི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཤིང་གི་འཆི་
བའི་དོན་དུ་སྔ་ཚོལ་གྱིས་འདོད་པའི་རྒྱན་པ་བཤུས་ན་བསྐྱམས་པ་ཉིད་ཆོས་
ཅན་གྱི་སྤྱིར་དུ་སྔ་ཚོལ་གྱིས་ཆད་མས་གྲུབ་ལ། སླེ་འཛིག་གི་དོན་དུ་འདོད་
པའི་སྔར་ཡོད་གསལ་མི་གསལ་སློབ་དེའི་སྤྱིར་དུ་གངས་ཅན་རང་གིས་ཁས་
ལེན་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་གངས་ཅན་རང་གི་ཆད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་
བུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤིད་པའི་སྤྱིར། དེ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་རྟགས་སྔ་སྤྱི་ལ་སྔ་

ཚོལ་ལ་གྲུབ་མ་གྲུབ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རོན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་
པར་ཡོད་ནས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྒྲ་མ་ཡང་སྤྱི་ཚོལ་ལ་བལྟོས་ནས་
ཀྱང་སྤྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཉགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱི་ཚོལ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆད་མས་བསལ་ཅིང་། གློ་བདེ་སེམས་ཡོད་དུ་སངས་རྒྱས་
བས་ངེས་ཟིན་པའི་སྤྱིར་ཆོས་ཅན་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་
སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་སྐབས་གྱི་སྤྱི་ཚོལ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཤེས་
འདོད་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་། ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་སྤྱོགས་ཆོས་གྲུབ་
ན། ཚོལ་བ་དེའི་ངོར་ཤེས་འདོད་ཡོད་མི་དགོས་པས། དེའི་བྱང་པར་སྤྱིར་
དགོས་སོ། །ཉགས་སྤྱི་མ་ཡང་། སྒྲ་ཚོལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྤྱོགས་ཆོས་མ་
གྲུབ་སྟེ། གྲུབ་ན། སྒྲ་ཚོལ་གྱིས་ཉགས་དེ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་
ཆད་མས་ངེས་དགོས་པ་ལ་ཤིང་འཆི་བར་ངེས་པའི་ཆད་མ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་
སྤིང་པའི་སྤྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་ཚོལ་ལ་སྒྲ་བྲས་
མ་བྲས་གང་དུ་འང་མ་ངེས་པས་སྤྱི་ཚོལ་སྒྲ་བྲས་མ་བྲས་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་
པའི་ངོར། སྒྲ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ། བྲས་པའམ་མ་བྲས་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་
པ་ལྟ་བུའོ། །

འགལ་བའི་ཉགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འགལ་བའི་ཉགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་

པོ་ནི། དེ་སྐབ་གྱི་ཕྱོགས་ཚེས་བྱུང་ཅིང་། བྱུང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཚད་མས་
ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། ཚེས་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་དང་། ཚེས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་
པ་དང་། ཚེས་གྱི་བྱུང་པར་འགོག་པ་དང་། ཚེས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་འགོག་པར་
འགྱུར་བ་ལ་བསྟོས་པའི་འགལ་ཏྲགས་གྱི་ཚུལ་བཞིའོ། །འདི་དག་གི་དཔེར་
བརྗོད་དང་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

དང་པོ་ནི། སྐྱ་ཚེས་ཅན། ཏྲག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་པ་ལྟ་
བུའོ།

སྦྱོར་བ་གཉིས་པའི་དོན་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་
ལུགས་དགག་པ་ནི། ཚེས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་ཏྲགས། དངོས་
གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པར་སྐབ་པ་ལ་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བ་ཏྲགས་སུ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཉིད་ཚེས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་ཏྲགས་གྱི་
དཔེ་ཡིན་གྱི། དངོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཚེས་ཅན་གྱི་
ཏྲགས་མི་སྤང་པའི་ཕྱིར། འདི་སྐྱས་ཚེས་ལ་འགལ་ཏྲགས་མ་ཡིན་ལ། ཞེ་
འདོད་ལ་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་སྤང་དེ། འདི་འེ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི།
མཁའ་སོགས་ཚེས་ཅན། ཏྲག་པ་རྩ་ས་གཅིག་གི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་
པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་མཁའ་སོགས་
ཏྲག་པ་རྩ་ས་གཅིག་གི་དངོས་པོར་སྐབ་པར་འདོད་ནས། སྐྱས་ཚེས་ལ།
དཔེར་ན། མཁའ་སོགས་ཚེས་ཅན་གྱི། ཞེས་སོགས་འགོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
སྐྱས་པ་དང་། གཞན་དག་འདི་འགལ་ཏྲགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་

ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་གཟུང་བའི་དངོས་གྲུབ་
གྱི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ཅེས་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་པོ་མེད་དེ།
འདི་ལྟར། ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཉགས་མི་སྤྱིད་པར་
ལེགས་པར་གོང་དུ་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་ཆོས་དང་ཞེ་འདོད་གྱི་
སྒྲོར་བ་དེ་འབྲ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པས་འདོད་པས་
བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉག་པ་རྩ་མ་གཅིག་གི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་
འདོད་ནས་སྒྲོར་བ་དེ་བཀོད་པས། སྒྲོར་བ་དེའི་ཞེ་འདོད་གྱི་ཉགས་དེ་ལྟར་
འགྱུར་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་ཉག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཉགས་ཀྱི་ཕྱོག་བྱུབ་སྒྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ཉག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར།
ཅེས་བཀོད་པའི་ཞེ་འདོད་གྱི་སྒྲོར་བ་ལའང་། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། དོན་
བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་སྒྲོར་བ་འབྱུང་བ་ཐལ། སྒྲ་མི་ཉག་པ་ཞེ་
འདོད་ལ་སྒྲུབ་འདོད་ནས་སྒྲོར་བ་དེ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་སྒྲིན་
བསྐྱོག་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུགས་ཕྱི་མའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་མ་གྲུབ་
ཀྱང་བྱུང་པར་ལ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ན། བདག་
མེད་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ལ་ཉགས་སུ་གང་བཀོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་
མ་གྲུབ་པ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ་ཞིང་། ཉགས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་
གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པའི་ཉགས་སུ་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཉམས་
པར་འགྱུར་རོ། །དངོས་གྲུབ་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཉག་སྟེ། དོན་བྱེད་

བས་སྟོང་པའི་སྤྱིར། ཅེས་པ་འགལ་ཏྲགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། རོན་བྱེད་
བས་སྟོང་པས་ཏྲག་པ་སྐྱབ་པའི་བྲུབ་པ་འགལ་བར་ཐལ་ཞིང་། རོན་བྱེད་རྒྱས་
སྟོང་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་
བས་འདི་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་སྐྱབ་པ་སྤྱི་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ན་བཙལ་བར་
བྱ། དེ་བས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྷང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཅ་བའི་སྤྱོད་ས་སྤྱི་མ་སྤྱིན་པར་ཡལ་ག་ཚེལ་བས་ཉོན་མོངས་སོ། ། འོ་ན་
འཐད་པའི་སྤྱོད་ས་གང་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། འགལ་ཏྲགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ཚེས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་
འགོག་པ་དང་ཚེས་ཅན་གྱི་བྲུད་པར་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་འགལ་ཏྲགས་སྤྱི་སོང་བའི་ཏྲགས་དེ་དང་དེ་ལ་དགག་བྱ་འགོག་
ཚུལ་སོགས་རིགས་མི་འདྲ་བའི་བྲུད་པར་མེད་ཀྱི། ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགལ་
ཏྲགས་སྤྱི་སོང་བའི་ཏྲགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་འགོག་པ་དང་། དེ་ཡང་། ཚེས་ཅན་
ཀྱི་སྟོང་དུ་རང་འགལ་ཏྲགས་སྤྱི་སོང་བའི་ཏྲགས་དེའི་ཚེས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་
པར་བྲུད་པར་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་ལ་
བསྟོས་ཏེ། འགོག་ཚུལ་གྱིས་འཕངས་པའི་སྒྲིབ་བའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་ཙམ་
ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར། དེ་ནི་སྟོས་ནས་ཚེས་དག་དང་། །ཚེས་ཅན་བྲུད་པར་
ཡིན་པས་བརྗོད། །ཅེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པར་གཞག་པ་ཙམ་
ཞིག་ཐ་དད་པ་ཡིན་གྱི། རོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་ཚེས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་ཏྲགས་ནི་གཞན་འགོག་ཚུལ་

རི་ལྷ་བྱས་འཕངས་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིན། དེའི་དཔེར་བརྗོད་ནི། རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན།
 བྱེ་བྲག་པས་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་རྩེ་གྲུབ་ཏུ་ཁས་སྦངས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་
 པ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་ལེན་པས་
 ན། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་མཐུན་སྒྲུང་དུ་གྲུབ་པའི་སྤྲོད་དངོས་པོར་གྱུར་བ་ཁྱད་
 ཆོས་སུ་ལྡན་མི་ལྡན་ཅོད་པ་མིན་གྱི། ཁྱད་གཞི་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཐོགས་པ་
 བཀག་ཙམ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། རྩེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཅེས་ཅོད་པར་བྱེད་དོ།
 དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྱུར་བ་
 ཡིན་ན་ནམ་མཁའ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་མི་རྟག་ཅེས་ངེས་པས་རྟག་
 པར་སྒྲུའོ། །རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི། ཞེས་ངེས་པས། དོན་བྱེད་པས་སྤྲོད་པའི་
 ཕྱིར། ཅེས་སྒྲུས་པས། དོན་བྱེད་རྒྱས་སྤྲོད་དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་
 པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦངས་སོ།

དེའི་རྟགས་སྒྲོར་དེ་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྦང་གིས་སྒྲོན་བརྗོད་ནས་
 འགོག་ཚུལ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
 སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་ཆོས་ཅན་
 ཞེས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེའི་ངོ་བོ་ནི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་སྟེ། ནམ་མཁའི་
 ངོ་བོ་མཐུན་སྒྲུང་དུ་གྲུབ་ནས་དེའི་སྤྲོད་དངོས་པོ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་མི་ལྡན་
 ཅོད་པ། དཔེར་ན། སྒྲིའི་ངོ་བོར་མཉམ་བྱ་ཡིན་པར་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ནས་ཁྱད་
 གཞི་དེའི་སྤྲོད་དངོས་ཆོས་མི་རྟག་པ་ཡོད་མེད་ཅོད་པ་དེ་ལྷ་བྱ་མ་ཡིན་པར་
 ཁྱད་གཞི་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཐོགས་པ་བཀག་ཙམ་ཡིན་ནམ། དངོས་པོར་གྱུར་

བ་ཡིན། མ་ཐུན་སྒྲིང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་
བསམས་ནས་དངོས་གྲུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་སྟེ། འོན་བྱེད་པས་
སྟོང་པའི་སྤྱིར་ཅེས་བཀོད་བ་ཡིན་པས་སོ། །

དེ་འགོག་ཚུལ་དེའི་འོན་ནི། འོན་བྱེད་རུས་སྟོང་ཆོས་ཅན། བྱོད་དངོས་
གྲུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་ཏྲགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་
ཐལ། ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་དངོས་པོར་གྲུར་བ་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་པས། ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའ་དེའི་ངོ་
བོ་དངོས་པོར་གྲུར་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅེས་པའོ།

དེས་ན། བྱེ་བྲག་པས་དངོས་གྲུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་
འོན་བྱེད་རུས་སྟོང་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ། དེ་སྐྱབ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་
པ་འགོག་བྱེད་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འོན་ནི་དེ་ལྟར་
ཡིན་པས་བྱེ་བྲག་པའི་ཏྲགས་དེ་འགོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་སྟོས་པའམ།
དེས་འཕངས་པའི་འགལ་ཏྲགས་ནི། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱི་ངོ་བོ་
དངོས་པོར་གྲུར་བ་ཡིན་ཏེ། འོན་བྱེད་རུས་སྟོང་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་བ་ཡིན་
ལ། འདི་ནི། འགལ་ཏྲགས་མཆོན་ཉིད་བ་ཡིན་མིན་བསྟོན་མེད་ལ། དེས་ན།
བྱེ་བྲག་པས་བཀོད་པའི་ཏྲགས་དེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་པ་ལ་ཏྲགས་དེ་
བཀོད་ན་ཏྲགས་ཡང་དག་དང་། བྱེ་བྲག་པས་བཀོད་པའི་ཏྲགས་དེའི་ཆོས་

ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པ་ལ་རྟགས་དེ་བཞོན་པ་འགལ་རྟགས་སུ་གསུངས་ཀྱི།
དངོས་གྲུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་ཞེས་ཆོས་ཅན་དང་དེའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་
ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྟངས་དུ་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ལ། རོན་བྱེད་རུས་སྟོང་རྟགས་
སུ་བཞོན་པ་འགལ་རྟགས་སུ་གང་ནས་ཀྱང་བཤད་པ་མེད་ཅིང་། འདི་ནི་
ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོའི་སྟངས་དུ་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་ཡིན་གྱི།
ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱབ་པ་ལ་རྟགས་སུ་བཞོན་པ་མེད་པས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་
བོ་དང་འགལ་བའི་རྟགས་ཡིན་མིན་ཅོད་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་གཤམ་ཡོད།

དེས་ན། ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། བྱིད་གྱི་ངོ་བོ་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། རོན་
བྱེད་རུས་སྟོང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་འདི། རྟགས་ཁོ་རང་གི་ཆོས་
གྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་པས་བཞོན་པའི་
རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པས། གཞན་འགོག་ཚུལ་ལ་
བསྟོས་ནས་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་གྱི་ངོ་བོ་
འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་རོན་གཅིག་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་
པར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ། གངས་རིའི་བྱིད་དུ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གི་ལེགས་
པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

འགལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་དཔེ། ཆོས་ཀྱི་བྱིད་པར་དང་འགལ་
བའི་རྟགས་དང་། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱིད་པར་དང་འགལ་བའི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་
རོན་བཤད་པ་ལ། འཐད་པའི་སྟོགས་དགོན་པ་དང་། མི་འཐད་པའི་སྟོགས་
དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོལ་བ་གངས་ཅན་གྱིས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་

ཉེར་ལྷར་གྲངས་ངེས་པར་སྐྱབ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་
ནི་བདག་ཡིན་ཞིང་། གཞན་རྣམས་བདག་དེས་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་དང་དབང་
བསྐྱར་བྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་གི་དགོས་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པས་བདག་གི་བར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་བྲལ་པའི་དམ་བཅའ་ཅམ་
ནི་རིགས་པ་སྐྱབ་པ་སྤྱི་ཡང་མི་འདོད་པས་གྲངས་ཅན་གྱིས་འདིར་རིགས་པའི་
སྒོ་གཉིས་སྐྱས་ཏེ། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་བདག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དང་།
དབང་སོགས་བདག་གི་བར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། བྱོད་བདག་ཡིན་ཏེ། བཅིང་ཐར་གྱི་རྟེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་དང་དེ་དག་འགོག་བྱེད་གྱི་
རིགས་པ་སོགས་ནི་སྐྱབས་གཞན་ཏུ་བཤད་དོ།

གཉིས་པ་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ནི། གྲངས་
ཅན་གྱི་སྐྱས་ཆོས་དང་ཞེ་འདོད་གཉིས་ལས། སྐྱས་ཆོས་ནི། མིག་སོགས་
ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན།
མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན། ཞེས་སྐྱབ་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཞེ་འདོད་ནི། མིག་སོགས་
ཆོས་ཅན། བདག་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ཡིན་
ནི། །འོ་ན། དང་པོ་ཉིད་ནས། བདག་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་མི་འགོད་པ་ཅི་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱས་པས་དཔེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་ནས་
ཉགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏུ་དོགས་ཏེ། དངོས་སུ་
སྐྱས་ཆོད་ལ་དཔེ་ལ་ཆོས་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་གྲོལ་བ་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ཅིང་།

ཞེ་འདོད་ལ་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་གྱུབ་པ་ཅིག་འདོད་ནས། ཟོལ་སྒྲུབ་
དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་གངས་ཅན་གྱིས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ།
འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་བྱིར། ཅེས་པའི་རྩ་བའི་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་འགོད་ཚུལ་
གྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་
ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་བྱིར། ཅེས་པ་དང་། མིག་
སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ།
འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་བྱིར། ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་མིག་སོགས་ཞེས་པ་ནི།
གངས་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་
དགོས་མེད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་
རྣམས་བདག་གི་བར་གྱུབ་ན་གཞན་དག་ཀྱང་འབད་མེད་དུ་གྱུབ་པར་འགྱུར་
ཞིང་། དང་པོ་ནས་ཉེར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ན་ཆོས་ཅན་བྱི་
གྲོལ་ལ་མ་ཐུན་སྒྲུབ་དུ་མི་འགྱུབ་པས། དེའི་བྱིར་གྲོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཐུན་
སྒྲུབ་དུ་གྱུབ་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་རྣམས་
བདག་གི་བར་སྒྲུབ་འདོད་ནས། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཞེས་སྒྲོས་པ་ཡིན་
པས། ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག

དེ་ཡང་། གངས་ཅན་པས། ཤེས་རིག་གི་སྒྲེས་བྱ་བེམ་པོ་མིན་གྱི།
གཞན་ཐམས་ཅད་བེམ་པོར་འདོད་པས་ཤེས་རིག་གི་སྒྲེས་བྱ་ལ་ནི་འདུས་པ་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་འདུས་བསགས་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །དེ་

བས་ན། འདུས་བསགས་གྱི་དོན་ཡང་། རིམ་དང་ཅིག་ཅར་དུ་འདུས་པའི་སྒོ་
ནས་རྩལ་དུ་མ་བསགས་པ་ལ་རྫོང་ལ། དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་ནི། འདུས་པ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་དེ། འདུས་བསགས་ནི་བཅའ་པོའི་དོན་ལྡན་གོ། །ཤེས་རིག་གི་
སྐྱེས་བྱ་ཁོ་ན་ཤེས་བྱ་ཉར་བཞི་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། ཤེས་བྱ་ཉར་བཞི་ནི་
ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བྱའི་ཡུལ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེས་ན། མིག་སོགས་ནི་
འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་
ཅས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་ཅན།
ཞེས་པ་ནི། མིག་སོགས་བདག་གི་ཡུལ་ཆོས་ཅན་ཞེས་པའོ། །བདག་ནི་
འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ཤེས་བྱ་ཉར་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡུལ་
ཅན་ཡང་ཡིན་པས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཞེས་པ་ནི་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་ཡིན་གྱི། རྩལ་སྒྲ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
ན། འདུས་པ་མིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་དེ་ཞེས་པ་ནི་བཅའ་པོ་མིན་
ཞིང་། ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ། རང་ལས་གཞན་པའི་བདག་དེའི་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་
པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནི། འདིར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
བསམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མལ་ཆས་སྐྱེས་བྱའི་གང་བ་སྐྱོབ་པ་སོགས་གྱི་
དགོས་པ་སྐྱབ་པ་ལྟར། བདག་དེ་ཉིད་དབང་པོ་ལྡེའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལྔ་ལ་
ལོངས་སྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་དབང་སོགས་རྣམས་བདག་གི་དགོས་
པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་བདག་གི་དོན་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་
ལྟར་ན། བདག་གི་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་ནི། བདག་གི་དགོས་པ་སྐྱབ་སྟེ་ཞེས་

པའི་དོན་ཡིན་ཅིང་། བདག་གི་དགོས་པ་སྐྱབ་པ་དེ་ཉིད་བདག་གི་བའི་དོན་
སྒྲིག་ཡིན་པས་དེར་བསྐྱབས་པས་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་བསྐྱབས་
པར་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་གངས་ཅན་པས་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བའི་དོན་དང་དགོས་པ་ནི་དེ་
ལྟར་ཡིན་ལ། གངས་ཅན་གྱིས་དབང་སོགས་བདག་གི་བར་བསྐྱབ་པའི་སྒྲིག་
ཏུགས་དངོས་སུ་དེ་ལྟར་བཀོད་པ་དག་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲོན་འདི་ལྟར་
བརྗོད་པར་མཛད་དེ། བྱོད་གྱི་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པའི་གཞན་དེ་བདག་
ལ་བསམས་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱབ་པར་
འདོད་པ་ཡིན། བྱི་མ་ལྟར་ན། བྱོད་རང་གི་འདོད་པའི་དོན་མི་འགྱུར་ཅིང་།
དེད་གྱིས་གྲུབ་ཅིན་བསྐྱབས་ལ། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ། བདག་གི་དོན་
བྱེད་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ན་འདུས་བསགས་དེ་མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་
ཡིན་པའི་དོན། བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཏུགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ།
འདུས་བསགས། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ཅིང་། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏུགས་ཡིན་པས།
མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་
ཅན་གྱི་བྱེད་པར་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་སྒྲིག་ ཅེས་པ་སྟེ།

དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲིགས་སྒྲུབ་གིས། འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་
བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་འདིས། གངས་ཅན་གྱི་ཏུགས་དེ་འགོག་པ་ན། འདུས་བསགས་

དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚེས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་འགོག་པ་དང་། ཚེས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་སྐབས་
 པའི་འགལ་ཉགས་སུ་གསུངས་ཀྱི། བྱི་མོ་སྟགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་
 ཚེས་ཅན། ཞེས་ཚེས་ཅན་དང་། ཚེས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་གཉིས་ཀ་ཚེས་ཅན་
 དུ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྐབས་པའི་འགལ་ཉགས་སུ་གསུངས་
 པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འགལ་ཉགས་སྲིད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བྱི་མོ་སྟགས་
 བདག་གི་ཡུལ་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྐབས་པ་ལ་འདུས་བསགས་ཉགས་
 ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱི་མོ་སྟགས་བདག་གི་ཡུལ་བཅ་
 བོ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ།

དེས་ན། ཚེས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་ཞེས་པའི་ཚེས་ཅན་ནི། བྱི་མོ་སྟགས་
 ཡིན་ལ། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ནི་དེའི་བྱང་པར་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྟོག་པོ་
 གཉིས་ཀ་སྟགས་བྱང་གཞིའི་ངོ་བོ་ཡང་མ་ཐུན་སྒྲུང་དུ་བྱུང་ལ།
 འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཅེས་པ་དེའི་བྱང་ཚེས་སུ་ལྡན་མི་ལྡན་མ་ཐུན་སྒྲུང་
 དུ་བྱུང་པའི་སྐབས་སུ་བྱང་ཚེས་སུ་ལྡན་པར་བསམས་ནས་བྱང་གཞི་བྱང་
 ཚེས་སུ་སྦྱར་ཏེ། ཚེས་ཅན་བཀོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཚེས་ཅན་དུ་
 བཟུང་ནས་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྐབས་པ་ལ་འདུས་བསགས་ཉགས་སུ་
 བཀོད་པའི་ཆེ་སློབ་དཔོན་གྱིས། འདི་ནི་ཚེས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་
 ཏུ་སྐབས་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དགག་པ་བསྟན་པ་འདིས་
 འདུས་བསགས་དེ་ཚེས་ཅན་བྱི་མོ་སྟགས་ཀྱི་བྱང་པར་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་
 དོན་ཅེས་པ་དེ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐབས་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་སྐབས་པའི་འགལ་

བའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན། གངས་ཅན་གྱིས། བློ་གསལ་སྟེང་ལ་འདྲུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདྲུས་ཤིང་བསགས་པའི་བྱིར། ཅེས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་འགོག་པའི་འགོག་ཚུལ་ལ་བསྟོས་པའམ། འགོག་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་པས་བསྟན་པའི་འགལ་རྟགས་ནི། བློ་གསལ་སྟེང་ལ་འདྲུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འདྲུས་བསགས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་པའོ། །འདི་ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་དང་འགལ་པའི་འགལ་རྟགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གངས་ཅན་པས། ཆོས་ཅན་བློ་གསལ་གྱི་སྟེང་དུ་འདྲུས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་བྱེད་ཆོས་སྐྱུར་བའི་བྱེད་ཆོས་དེ་དང་འགལ་བའི་སྟོན་ས་ཆོས་ཅན་བྱེད་གཞིའི་སྟེང་དུ་བྱེད་ཆོས་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་འགལ་རྟགས་སྐྱུ་སོང་བའི་བྱིར་རོ། །

འདི་ཡང་གངས་ཅན་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་འགོག་པའི་འགོག་ཚུལ་ལ་བསྟོས་ནས་སྐྱུར་བའི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་ཐ་དད་དུ་བྱེད་ཀྱི། རྟགས་ཁོ་རང་གི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་འགལ་བའི་རྟགས་ཡིན་པས་གཞུང་དང་ལེགས་པར་འགྲིག་གོ། །གངས་ཅན་པས། བློ་གསལ་སྟེང་ལ་འདྲུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདྲུས་ཤིང་བསགས་པའི་བྱིར། ཅེས་པའི་རྟགས་འདིའི་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པ་བདག་དོན་བྱེད་པ་ལ་བསམས་པ་འགོག་པ་ན། སྐྱབ་དཔོན་སྟེང་གིས། འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་གསུངས་ཏེ། འདི་ལ་ཡང་། རྟགས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་བྱེད་གཞི་བྱེད་ཆོས་གཉིས་སྐྱུ་

སྐྱར་ཡོད་དེ། རོན་བྱེད། ཅེས་པས་བྱེད་གཞིར་བྱས་ནས། གང་གི་རོན་བྱེད་
 ཅེ་ན། རོན་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཚུ་སྐྱར་བའི་རོན་བྱེད་པ་སོགས་གཞན་ལས་བྱེད་
 བར་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ། བདག་གི་ཞེས་པའམ། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཡུལ་ཅན་བདག་གི་ཞེས་སྟོས་ཏེ་དེ་གཉིས་བྱེད་མེད་དོ། །རྟགས་འདི་ཚོས་ཀྱི་
 བྱེད་པར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་པས་འདུས་བསགས་མིག་
 སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་བདག་རོན་མི་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་འདུས་པ་
 མིན་པའི་ཡུལ་ཅན་བདག་གི་རོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་བའི་རྟགས་སུ་
 བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། གངས་ཅན་པས་བཀོད་པའི་རྟགས་འདི་འགོག་
 ཚུལ་ལ་བསྟོས་ནས་བསྟན་པའི་འགལ་རྟགས་ནི་རྟགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་འགལ་
 རྟགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་འགལ་རྟགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
 རྒྱ་མཚན་ལྟོག་སྟོགས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ།

གཉིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་ནི། གཞན་དག་གིས། རྟགས་འདི་
 དག་གི་དགོས་པ། འགོད་ཚུལ། འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་སོགས་ནི། ཅ་
 བ་མ་མཐོང་བ་ཤ་སྟག་ཏུ་འདུག་པས་ཅ་བ་གང་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་བྱིར། དགག་པ་གཞན་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་
 ལ། ཁ་ཅིག་མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། ཞེས་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས། དམིགས་
 རྒྱུན་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་འདོན་ཅིང་། དེས་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་
 ཚོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མང་དུ་ཐོས་པ་དག་སྟོག་གོ། །དེ་ནི་མི་

འཐད་དེ། གངས་ཅན་པ། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུས་མིག་སོགས་དབང་
པོའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལྔ་ལ་ཁོངས་སྦྱོད་པ་ཡིན་གྱི། བདག་ལས་གཞན་པའི་
མིག་གི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་དབང་ཤེས་སོགས་མེད་དོ། །དཔེར་ན།
སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་མཁར་གྱི་བུ་ག་སྟོ་ཆོགས་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ལྟ་
བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྟེ་བས། བདག་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་འཛིན་
པའི་དབང་ཤེས་ཁས་མི་ལེན་ན་དེའི་རྒྱུན་གསུམ་ངེ་ལྟར་ཁས་ལེན། དེ་ལྟ་
བུའི་བདག་དུ་ལྟ་བ་གཞིག་པའི་སྤྱིར། བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས། མིག་གི་
ཁམས་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ཁམས་བཙུ་
བརྒྱད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་གསུངས་པར་ཆོས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལ་
སོགས་པས་བཤའ་དེ། འདི་ལྟར་ཁས་སྦངས་པས་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་བྱེད་
གཞུང་ཙམ་སྟོག་པ་པོར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བ་དན་བསྐྱེད་སྟེ་དེ་ལ་བསྐྱུགས་པ་
ཡིན་ནོ།།

ཁ་ཅིག་གངས་ཅན་པས་འདོད་པའི་བེམ་པོ་ཤེས་བྱ་ཉེར་གསུམ་པོ་
སོགས་ཁོངས་ནས་འདོན་པས། ཉེར་བཞི་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ནོ། །ཞེས་སྟེ་བ་
ནི། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་ཙམ་དུ་སངས་རྒྱས་པས་གྲུབ་ཟིན་པར་
བཤའ་བ་ལ་མིག་མ་བལྟས་པར་བཟད་དོ། །ཁ་ཅིག་གངས་ཅན་པའི་ལྷགས་ལ་
ཉེར་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་ལྷགས་ལ་དབང་པོ་ལྔ་ཆོས་
ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པ་ནི་གངས་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཉེར་བཞི་གཞན་
དོན་བྱེད་པར་སྐྱུབ་པའི་རྟགས་བཀོད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས། དེ་མི་འཐད་

དེ། དབང་པོ་ལྷ་གཞན་དོན་བྱེད་བར་ངེད་ཀྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་
ལན་འབྲེལ་མེད་དུ་བཏབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། རང་ཉིད་གསལ་བར་
མ་བྱེད་ཅིག་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། ཞེས་པའི་གཞན་དེ་བདག་ཡིན་པར་ཆོས་
ཅན་དང་རྟགས་ལ་སོགས་པ་གང་གི་རྒྱས་པས་འཕངས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
དབྱུང་པ་བྱེད་པ་ན། ཉི་མ་ཡོལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་བྱ་
བས། འདིར་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་དབྱུང་པ་མང་པོས་ཅི་ཞིག་བྱ། མ་བཟོད་ན་ཡང་
འདོད་པ་ནི། །སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཅེས་སློབ་དཔོན་ཉིད་
ཀྱིས་གསུངས་པ་ལས་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱ་མི་རྒྱས་སོ། །གཞན་དག་
བྱས་པ་སྐྱོར་རྟག་སྐྱབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་སྐྱབ་དག་ལ་བྱས་པ་སྐྱོལ་རྟག་པ་འགོག་པའི་འགལ་རྟགས་སུ་ 'ཐལ་
ཞིང་། མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འགལ་བའི་
རྟགས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སྐྱས་པ།

འདི་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ལོ་གངས་འབྲེད་པ་ལ། །
སྐྱེ་བོ་སློ་གོས་གསལ་ཡང་སྐྱན་པའི་ཕུལ། །
རྟོགས་དཀའ་རིགས་པའི་དེ་ཉིད་འབྲེད་མཁས་པ། །
ས་ཆེན་འདི་ན་འདི་ལས་གཞན་པ་གང་། །
ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

མ་ངེས་པའི་རྟགས་བཤམ་པ།

གསུམ་པ་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྐབས་ལ་ཕྱོགས་ཚོས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་མ་ངེས་པའི་རྟགས། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་དང་། ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་སུ་སོང་བའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་དེ་སྐབས་ཀྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གང་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་རྟགས། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྐབས་པ་ལ་མཉན་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཞེས་བྱ། ཞེ་ན། རྟགས་འདི་ཚོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པས་རྟགས་འདི་ལ་བྱ་བ་ལ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་རྟགས་ཚོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྒྲ་མི་ལ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའམ། རོ་བོ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་མི་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྐད་ཅིག་མས་སྟོང་པ་ཚོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ། དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་པ་ནའང་རྟགས་ཚོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མས་སྟོང་པ་ལས་རོ་བོ་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྐབས་པའི་སྒྲ་བྱ་བ་སྐབས་བྱེད་

གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཅི་
སྟེ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་བྱེད་གྱི་མཉན་བྱ་སྐྱ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པ་
སྐྱ་མ་ཡིན་ཞིང་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐྱད་ཅིག་
མས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་
ལའང་མཚུངས་ཏེ། སྐྱད་ཅིག་མ་དོན་བྱེད་རྒྱས་སྟོང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
གསུམ་ག་ལ་མི་འདོད་གྱི། སྐྱ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་མ་ངེས་པའི་གཞི་གང་གི་
སྟོང་དུ་ཡང་མཉན་བྱ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་འཇུག་མི་སྲིད་པ་
ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྐྱ་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ངེས་པའི་གཞི་གང་གི་སྟོང་
དུ་ཡང་མཉན་བྱ་མཆན་ཉིད་ཡིན་པར་ངེས་མི་སྲིད་དགོས་པས། དུང་སྐྱ་
མཆན་གཞིར་བྱས་ནས་སྐྱར་མཆོན་པ་ལ་མཉན་བྱ་མཆན་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་
ཚད་མ་འཇུག་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་ཆོས་གང་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་ཚད་
མས་ངེས་ནས་སྐྱ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་
ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་སྟེ། ཚུལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་བཀོད་པའང་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པར་
ཐལ། ཚུལ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོར་ངེས་ནས་དངོས་པར་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཚུལ་མ་བྱུང་གི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དངོས་པོ་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། ཚུལ་མ་བྱུང་གི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་
གང་ཞིག་ཚུལ་མ་བྱུང་གི་ཆོས་ནི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་བ་མེད་དེ། ཚུལ་མ་བྱུང་བཀག་ན་དངོས་པོ་ཞིགས་ན། ཚུལ་

བྱང་གི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་དགོས་ལ། དངོས་པོ་བཀག་ན་དེ་ཁེགས་ན་དངོས་
མེད་ཚེ་ལ་བྱང་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དོ།

འདིར་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་བའི་དོན། མཉན་
བྱ་སྒྲིའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲིའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ན་སྒྲི་ལས་
གཞན་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་པ་དེ། སྒྲིའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ན་སྒྲི་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་
ལ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ན་མ་ཞེས་སོགས་བརྟགས་ན་གོང་དུ་བརྗོད་པ་རྣམས་
ལས་མི་འདའ་བས་བྱང་མེད་དོ། །འོན་ཏེ་མཉན་བྱའི་རྫས་ཡིན་ན་འང་སྒྲིའི་
རྫས་ཡིན་དགོས། སྒྲིའི་རྫས་ཡིན་ན་འང་མཉན་བྱའི་རྫས་ཡིན་དགོས་པ་ལ་
བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་ངེས་སུ་སྒྱབ་པ་ལ་རང་རྒྱ་
ལས་འཇིག་པར་སྒྲིའི་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་འང་ཚུལ་འདི་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར། ལྟོས་མེད་གྱི་རྟགས་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་ལོ།

དེས་ན། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཉན་བྱ་སྒྲི་ལས་གཞན་ལ་མི་
འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་ནི་མཉན་བྱ་དེ་སྒྲི་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱང་ཆོས་
ཡིན་པའི་སྒྲི་ནས་སྒྲི་ལ་རྟག་འཇིག་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མ་བསལ་བའི་བར་དུ་མཉན་བྱ་
ལ་འང་ཐེ་ཆོམ་དེ་སེལ་བ་མི་སྲིད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་མཐུན་
དཔེའི་སྟེང་དུ་སྒྲི་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་པའི་གོང་དུ་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་
བྱས་པའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མེད་དེ། དུང་སྒྲི་ལྟ་བུ་མཐུན་
དཔེར་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མཉན་བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ངེས་ན་སྒྲི་
ལ་འང་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དུང་སྒྲི་མི་རྟག་པར་ངེས་ན་

སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་ཤིང་། རིག་
བྱེད་གྱི་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཚོལ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མཉན་
བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་དུང་སྒྲ་འཛིན་པར་ངེས་ཞེས་པའི་དོན། སྒྲིར་མཉན་
བྱ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་ངེས་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་དཔེ་སྟོན་བ་ཡིན་གྱི། དཔེ་
དུང་སྒྲ་དེ་བྱས་བ་ཡིན་པས་དུང་སྒྲ་དཔེར་བཀོད་པའི་སྟོན་བྱེད་པར་ངེས་
པའི་དོན་མ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་ལ། མཉན་བྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་
སྟུ་བཤད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།

དེས་ན། དཔེ་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ལྡན་མེད། ཅེས་བཤད་། རྟགས་ཚོས་
གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་གྱུར་པའི་དཔེ་མེད་པ་ལ་བྱེད་བ་མ་ཡིན་གྱི།
རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་གཞིའི་དཔེ་མེད་པ་ལ་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ།
འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་
བྲིས་སོ། །ཡང་སྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་
ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔེ། གསོན་ལྷས་ཚོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་ཏེ། སྟོག་
དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཅེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། འདི་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་
བདག་མེད་ལ་མ་མཐོང་ཞེ་ན། གསོན་ལྷས་ལས་གཞན་ལ་སྟོག་མ་མཐོང་
ཞིང་། གསོན་ལྷས་ནི་བདག་ཡོད་མེད་ཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་བདག་མེད་
ཡིན་པར་བྱི་ཚོལ་གྱིས་མ་བྱུང་ལ། བདག་མེད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཚོས་གང་
ལའང་སྟོག་དང་ལྡན་བ་སྐབས་ཀྱི་ཚོལ་བས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་རྟགས་བཤད་བྱིན་ཏོ།

གཉིས་པ་ཐུན་མེད་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མ་ངེས་པའི་
རྟགས་གང་ཞིག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མཐོང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་ཅམ་
གྲུབ་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་
གསུམ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། དག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་
ཀུན་མཁྱེན་མིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དག་སྐྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་
པ་ནི། དེ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དག་སྐྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །
འདི་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བར་
བཤད་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཆད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་།སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཀུན་
མཁྱེན་ཡིན་མིན་ཤེས་འདོད་དང་ལྡན་པའི་ཚོལ་བའི་ངོར་རྟགས་སུ་བཀོད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཀོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཆད་
མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཡང་ན་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་མི་

མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འབྲུག་པ་དང་རྣམ་པ་བཞིའོ།།

དང་པོ་ནི། སྐྱ་རྟག་སྐྱབ་ལ་གཞལ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་དོར་སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅིའི་སྤྱིར་འདི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་
འབྲུག་པ་ཡིན། རྟགས་རེག་བྱ་ཅན་ནི་འགའ་ཡིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་
རྟག་པ་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་པ་མེད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་པ་འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྤྲན་རྟག་
པར་འདོད་པས་བྱེ་བྲག་པས་རྟག་པ་འགའ་ཞིག་ལ་རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་
མཐོང་། འགའ་ཞིག་ལ་མ་མཐོང་བས་དེའི་སྒོ་དོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆ་གཉིས་སུ་
འབྲུག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱ་ཆོས་ཅན། རྩལ་བ་ལས་མ་
བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྐྱ་ཆོས་ཅན།
རྩལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་སྤྱིར་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

འདི་དག་གི་སྐྱབས་སུ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་དོན་གང་
ཡིན་ཅེ་ན། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཞེས་པ་ནི་ཆད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི།
རང་གི་འདོད་པས་མཐོང་བར་བཞག་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱབས་ཀྱི་
སྤྱི་གྲོལ་ལ་བལྟོས་ནས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་
ཆད་མས་མཐོང་མ་མཐོང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ལ། མཐོང་ཚུལ་ནི། སྐྱ་
རྩལ་བྱུང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་རྩལ་བྱུང་ཡང་
ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་སྤིད་པ་ཆད་མས་ངེས་པ་ཅམ་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་རྩལ་བྱུང་ཡིན་

དགོས་པར་ཆད་མས་ངེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་མ་ངེས་པའི་རྟགས་
གཞན་ལའང་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། མདོར་ན། མ་ངེས་པའི་རྟགས་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པར་
སྐབས་གི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྟེན་གྱིས་ཆད་མས་ངེས་པ་མ་གཏོགས་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་
ཆོས་དེ་ཡིན་པར་ངེས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ན་རྟགས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
པར་ངེས་དགོས་པས་བྱབ་འབྲེལ་ཆད་མས་ངེས་པར་ཐལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན།
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་བྱབ་འབྲེལ་ཆད་མས་ངེས་
པའི་ཕྱིར། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཞེས་པའང་གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་ཅམ་
དུ་ཡང་ཆད་མས་མ་ངེས་པ་ལ་བྱའི། གཞི་མ་ཐུན་སྲིད་པ་ཆད་མས་ཁེགས་
པ་ལ་མི་བྱའོ། །

གངས་ཅན་གྱི་རིགས་པ་སྐྱབ་དག་ལྟག་ལྟན་གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ནི་
ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བར་བྱེད་མོད། རི་བོང་གི་ཅལ་གྱི་
རྗེས་འབྲང་འདི་དག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ལུང་རིགས་གང་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་། ། དེ་
བས་ན། ལྟག་ལྟན་ཞེས་པ་ནི། བྱབ་འབྲེལ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྟག་མ་དང་ལྟན་པར་
བྱེད་ཀྱི། རྟགས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡོད་ངེས་དང་། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མེད་ངེས་གང་དུ་ཡང་གོ་བར་མི་བྱེད་པ་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་ལྟག་ལྟན་གྱི་
རྟགས་དང་མ་ངེས་པའི་རྟགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། མཆོན་ཉིད་ནི།
དེ་སྐྱབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱབ་འབྲེལ་ལ་
ཐེ་ཆོམ་ཅམ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས། དཔེར་ན། ལུས་ལས་འདོད་ཆགས་དཔོག་

པ་ལྟ་བུ རོ། །དེ་ལྟར་ན། གང་ཞིག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། །ཕྱོག་པ་རབ་ཏུ་
སྟོན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཐེ་ཆོམ་རྒྱ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ལ་ལྟག་མ་ལྟན་ཞེས་བཟོད།
ཅེས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བ་ཤད་དུ་ཤྲུག་སྟོས། ཡང་ལྟག་མ་ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཅེས་འདྲི་བར་བྱེད་དོ། །མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་
ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། ལྟག་མ་དང་ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་
འདི་ནི་མ་ངེས་པའི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དག་ལེགས་པར་
བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །མ་ངེས་པའི་རྟགས་འདི་དག་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཞིན་
ཏུ་མང་ཡང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཤྲུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་ བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཤྲུགས་ཀྱི་བསྟན་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་
བཤད་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་
ཚང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་གང་ཞིག་ཕྱོག་པ་གཉིས་
ལ་གནས་པ། དབྱེ་བ་ནི། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་དང་།
གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས།

རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་བ་འད་པ།

དང་པོའི་མཆན་ཉིད། གང་ཟག་གཞན་གྱི་བཀོད་པ་ལ་མ་བསྟོས་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོ་བར་བྱ་བའི་
ཆོས་གང་ཞིག་ལྟོག་པ་གཉིས་ལ་གནས་པ། དབྱེ་ན། རང་དོན་གྱི་འབྲས་རང་
མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་མོ། ཁ་ཅིག་རང་དོན་
རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། གློ་བུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་མེད་དུ་འདོད་
པ་ནི་རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་མ་ཤེས་པས་མགོ་ཚེངས་པ་སྟེ། གློ་བུར་
རྟགས་ནི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བཀོད་པ་ལྟ་ཞོག །རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམས་པ་
ལ་ཡང་མ་བསྟོས་པར་གློ་བུར་དུ་ལ་ལ་དུ་བ་མཐོང་བ་ན། དུ་བ་དང་མེའི་
འབྲེལ་པ་སྒྲར་ཆང་མང་སོགས་སུ་ངེས་ཟེན་པ་དྲན་ནས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་
དཔོག་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རང་དོན་གྱི་རྟགས་ནི་ཚོལ་བས་བཀོད་པ་
ལ་མ་བསྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་བསམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱབ་བྱེད་
ཡང་དག་མཐོང་ནས་བསྐྱབ་བྱེད་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། ཡོད་
ཀྱང་གློ་བུར་བའི་རྟགས་དང་བྱུང་མེད་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་སྒྲོ་གྲོས་
གཞོན་ཀྱི་གྱིས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དོན་ཆེན་པོའི་གནས་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་
པར་ཆོགས་ཀྱི་གཏམ་ལ་དགའ་བར་བྱས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་དེ། འདི་ལྟར། གོ་
འཕངས་མཆོག་ཆོལ་བ་དག་གིས་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པ་

ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གསུམ་ལམ་གྱི་ལུས་སུ་མ་བྱས་པར་ཐར་བ་དང་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གང་ཡང་ཐོབ་པར་མི་རུས་པས། ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་
དེའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟག་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཤེས་རབ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་
རང་བཞིན་འདི་ལྟར། བསྐྱེམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་ནི་
རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་མ་བྱུང་གྱི། སྤྱང་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་
ས་བོན་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་ཡང་ཡོད་ལ། ཤེས་
རབ་གཞན་གཉིས་ནི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅིང་། འོན་ཀྱང་།
ཚད་མ་དང་དེས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། དེ་ལ་
ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་དག་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱན་པ་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་བྱུང་བ་
པའི་བྱེད། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཞན་
དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ། །བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི་གང་ཟག་
གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་

བཞིན་བསམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟེན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་དཔག་པར་བྱ་བའི་དོན་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། དེས་བྱངས་
པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་དེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་བྱེད་བསམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི་རང་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་
དག་ཅེས་བྱའོ། །དེས་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
མཐོང་བ་ལ་མ་བལྟོས་པར་གཞན་གྱི་ཆོག་ཐོས་པ་ཅམ་ལས་དོན་རྟགས་པའི་

སྒོ་ལ་འདོད་པ་དག་ནི། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་མ་ལས་བར་ཆིག་
ཅམ་གྱིས་སྒྲང་དོར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་ཡང་དག་ཤེས་པའི་
དགྲ་བོ་མི་ཟད་པ་ཡིན་མོད་གྱི། འདི་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བའི་ལེགས་
བཤད་མི་ཟད་པའི་གཏེར་ཡོད་ཀྱང་མ་གྲིས་ཏེ།

འདི་ལྟར།

ལེགས་བཤད་འབྲས་བུའི་ཁུར་གྱིས་རབ་བརྩིད་ཀྱང་། །

རྫོད་བྱེད་ཆིག་གི་ཡལ་འདབ་རབ་རྒྱས་ན། །

རབ་ཚྲངས་གྱིས་པའི་ཆོགས་གྱིས་སྒྲོང་རིག་ནས། །

དཔག་བསམ་སྒྲེན་པའི་ཆལ་ཡང་ཉུང་དུར་བསྐྱབས།།

གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ། མཆན་ཉིད་
དང་། དབྱེ་བ་དང་། མ་བསལ་བའི་སྒྲིག་སྒྲུགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད། རོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆིག་ལྔའི་བསྟན་
བྱའི་དོན་ཡིན་པའི་ཆུལ་གྱིས་ཆང་བ། ཞེས་བེར་རྟོ། །འོ་ན། གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་གྱི་ཆིག་གི་
དོན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། རོ་བོ་ལ་སོགས་

པའི་ཚིག་ལྔའི་བསྟན་བྱའི་དོན་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཞི་
གྲུབ་ན་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་བྲབ་
པར་ཐལ། ཁ་ཅིག་དོ་བོ་ལ་སོགས་ཚེས་ལྔ་ཚང་བ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་
སྒྲུའོ། །

འོ་ན། དོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང་། །འདོད་དང་མ་བསལ་བསྟན་པར་བྱ།
ཞེས་པའི་གཞུང་ཚིག་གྱང་། གཞན་དོན་བསྟུན་བྱར་ཐལ། དོ་བོ་ལ་སོགས་
པའི་ཚེས་ལྔ་ཚང་བའི་སྤྱིར་རོ། ཁ་ཅིག་དོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚེས་ལྔ་ཚང་བ།
ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ནས་དོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལྔས། གཞན་
དོན་བསྟུན་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱི་གྲོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་བྱེན་པ་ཡིན་དགོས་པ་ལ་སོགས་
པར་བསྟན་པར་འདོད་དོ། །འོ་ན། བུམ་པའང་ཚེས་ཅན། དོ་བོའི་དོན་སོགས་
ཚེས་ལྔ་ཚང་བར་ཐལ། གཞན་དོན་བསྟུན་བྱ་ཡིན་ན་སྤྱི་གྲོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་
བྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ཚང་བའི་སྤྱིར། འདོད་ན། གཞན་དོན་བསྟུན་བྱར་ཐལ་
ཞིང་། རིགས་པ་འདིས་གཞི་གྲུབ་ན་གཞན་དོན་བསྟུན་བྱར་ཐལ་ལོ། །ཐམས་
ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གཞོད་བྱེད་འདི་ཡོད་དེ། སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་ཡིན་
ན་མཚན་ཉིད་དེ་ལས་རང་གི་མཚན་བྱ་དེའི་དོན་ལྡོག་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་
དགོས་པ་ཡིན་པ་ལ། གཞན་དོན་བསྟུན་བྱའི་དོན་ལྡོག་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་ཤར་བྱེན་
པ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་བསྟན་མི་དགོས། མཚན་ཉིད་བསྟན་དགོས་པ་ལ་
མཚན་ཉིད་འདིས་དོན་ལྡོག་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་བསྟན་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོ་བོ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་གྱང་མ་ཤེས་ན་དོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཤེས་པ་ལྟ་

སྒྲིམ་གྲུང་ཅི་དགོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མཆན་ཉིད་དེ་དག་གང་བསྟན་གྲུང་། རོ་
བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆིག་ལྡེའི་དོན་གང་ཡང་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་མི་འཆར་ཞིང་། དེ་མ་
ཤར་བར་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་སྒྲོག་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཐབས་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། འདི་ལྟ་བུའི་མཆན་ཉིད་སྒྲོ་བ་དག་ལ་ནི་མཆན་ཉིད་
དང་མཆོན་བྱའི་མཇུག་པ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བར་བཟད་པས། མཁས་པའི་བློ་
ཙམ་ཡང་མི་བློ་ལོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ལ། སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོགས་
སྒྲུང་གིས། མཆན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཐ་དད་པ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ཀུན་
ལས་བརྟུས་པ་ལས་ནི། རོ་བོ་ཁོ་ན་རང་ཉིད་དང་། །འདོད་དང་མ་བསལ་
བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ལ། རིགས་སྒྲོ་ལས་ནི། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་
དུ་འདོད་པར་གྱུར་པ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་དེ་ཡང་སྒྲོགས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོས་བསྟན་པའི་མཆན་ཉིད་ནི། ཅི་རོ་བོ་
ལ་སོགས་པའི་ཆིག་འདི་དག་གིས་དོན་ཅི་ཞིག་སྟོན་ཅི་ན། རོ་བོ་དང་། ཁོ་ན་
དང་། རང་ཉིད་དང་། འདོད་པ་དང་། མ་བསལ་བ་ཞེས་པའི་ཆིག་ལྡེ་པོ་འདིས་
རིམ་པ་བཞིན། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱུ་ལྱིས་གྲུབ་
ཟིན་མ་བཟེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟར་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་
པ་དང་། སྒྲོ་ལྱི་ཀྱི་ཞེ་བས་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་པ་དང་། སྒྲོ་ལྱི་
གྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་དང་། ཆོད་མས་མ་བཀག་པ་རྣམས་ཆོད་དགོས་སོ། །
ཞེས་བསྟན་ཅིང་། དེ་རྣམས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལས་བསྒྲོག་ནའང་

གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་བས་ན་གཞན་དོན་བསྐྱབ་
བྱའི་མཆན་ཉིད། སྡེ་ཚོལ་གྱིས་ཁས་སྦངས་ཤིང་ཞེ་བས་འདོད་པ་སྐྱབས་གྱི་
སྡེ་ཚོལ་གྱིས་བྱུང་བའི་མ་བཟེད་པ་མིན་ཞིང་། ད་ཉྟ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མ་བཞོད་
པའི་དོན་གང་ཞིག་ཆད་མས་མ་བསལ་བ་ཞེས་པའོ། །

དེ་ལ་ངོ་བོ་ནི་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་སྡེ་ཚོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བསྟན་ལ། འདོད་པ་རང་ཉིད་ཁོ་ན་གསུམ་ནི་སྡེ་ཚོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བསྟན་ཅིང་། མ་བསལ་བ་ནི་སྦྱིར་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསལ་བའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་ཏོ། །དེའི་སྦྱིར་སྒྲིག་སྒྲུགས་བསལ་བ་འཆད་པ་ན་
ཡང་ཚད་མའི་རིགས་ཇི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསལ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། །

རིགས་སྟོ་ལས་གསུངས་པའི་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་ནི།
སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་སྡེ་ཚོལ་གྱི་ངོར་བསྐྱབ་པར་འོས་པ་སྡེ་ཚོལ་ཡང་དག་
གིས་ཁས་སྦངས་ཤིང་འདོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏོ། །འདིར་མ་བསལ་བ་
དངོས་སུ་མ་སྟོས་ཀྱང་དོན་ཆང་སྟེ། ཚད་མས་བསལ་བ་ལ་མཆན་ཉིད་འདི་
འབྱུག་པ་མེད་པའི་སྦྱིར་རོ། །འོ་ན། ཀྱན་ལས་བརྟུས་དང་རིགས་སྟོ་ནས་
བསྟན་པ་འདི་གཉིས་ལ་བྱད་པར་དུ་བྱ་བ་ཅི་དང་ཅི་ཡོད། གང་གི་དགོས་པ་
མཐོང་ནས་མཆན་ཉིད་གཉིས་བསྟན་ཅི་ན། དོན་ལ་ནི་བྱད་པར་མེད་ཅིང་།
གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་གིས་ཀྱང་མཆོན་རུས་ལ། འོན་ཀྱང་། འོག་ཏྱིག་
སེལ་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དང་པོ་དང་། རིགས་མི་མཐུན་

སེལ་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱི་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ལོག་ཏྟིག་
 སེལ་ཚུལ་ནི། འདོད་པ་མ་སྟོས་ན། སྤྱོད་ལ་གྱི་ཞེ་བས་མི་འདོད་པའི་ལུང་
 དོན་ལའང་མཆན་ཉིད་འདི་འཇུག་པར་འཇིན་པའི་ལོག་ཏྟིག་སྟེ་སྤྱི་བ་ལ། སྤྱོད་
 ལ་གྱིས་ཞེ་བས་འདོད་པ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་སྟོས་པ་ན་མཆན་ཉིད་འདི་
 དེ་འདྲ་ལ་འཇུག་པར་འཇིན་པའི་ལོག་ཏྟིག་སྟེ་བ་ཁེགས་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་
 འདོད་པའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གྱིས་ལོག་ཏྟིག་སེལ་
 ཚུལ་ཡིན་ལ། དེས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གྱིས་ལོག་ཏྟིག་སེལ་ཚུལ་ཐམས་ཅད་
 ལ་རིགས་བསྟེན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་དུ་ན། འདོད་པ་
 སྟོས་པས་ལུང་དོན་བསྟེན་བྱར་འཇིན་པའི་ལོག་ཏྟིག་སེལ་བར་འདོད་པ་དག་
 ལ་ནི་ལོག་ཏྟིག་སེལ་བྱེད་དུ་ཆད་མ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བས་རྟགས་དང་
 རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར།
 རྗེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་སྟེན་པ་ཞེས་སྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་རྗེས་
 འདོད་པ་དང་། མི་རྟག་པར་རྗེས་རྒྱ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ལོག་ཏྟིག་ཐམས་
 ཅད་སེལ་བའི་བྱིར་དེ་དག་སེལ་བྱེད་དུ་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་
 པར་ཐལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་ན་འདོད་པ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་སྟོས་པ་ནི་མཆན་ཉིད་དེ་མི་
 འདོད་པའི་ལུང་དོན་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་པར་ཁས་སྐྱངས་ན་ཆོས་གཅིག་གོལ་
 བས་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་
 གྱིས་འདོད་པ་སྟོས་ན་མཆན་ཉིད་འདི་མི་འདོད་པའི་ལུང་དོན་ལའང་འཇུག་

པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བ་ཁྲིགས་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་། གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་བ་ལ་མཆན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ཆང་མི་དགོས་པར་འཛིན་པའི་
ལོག་རྟོག་མི་ཁྲིགས་པས་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་
པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་རྩ་ས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྐྱེས་པ་སྒྲོས་པ་ན་མཆན་ཉིད་དེ་རྒྱ་
ལས་མ་སྐྱེས་པའི་རྟག་རྩ་ས་ལ་ཡང་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་མི་སྐྱེ་
བས་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཆན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་ལ། འོན་ཀྱང་། རྩ་ས་ལ་
མཆན་ཉིད་འདི་ཆང་མི་དགོས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་མི་ཁྲིགས་པས་
རྟགས་དང་རྩ་ས་དཔག་དོན་ཡོད་དོ། །འདི་ལྟར་ཤེས་ན། གྲགས་པའི་གསུང་
རབ་འགལ་མེད་དུ་འཆད་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན་འགྲོན་པོ་སྟོགས་
བསྐྱད་པ་ལྟར་འགྱུར་མོད། །གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་མཁས་མ་འདི་དག་
ལ་འདི་ལྟར་དཔྱད་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཡང་མ་ཞུགས་ན་རྟོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། ཁོ་པོ་
འབའ་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དོན་

བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་འདི་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་ཤིན་ཏུ་
མང་པོ་དག་ནི་གཞུང་ན་རྒྱས་པར་ཡོད་པས་དེར་ཁོ་པོས་བཤད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། གཞན་དོན་གྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་མོ།

གསུམ་པ་མ་བསལ་བའི་བརྗོད་སྟོགས་བཤད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ། ཚད་མས་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་ཅི། དེ་ལ་དུ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཅེ་ན།

ཆད་མས་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། སྦྱིར་ཆད་
མས་གཞོད་པ་འབབ་པའི་ཚུལ་ལ། བདག་འཇིན་ལྟ་བུ་སྟོ་ལ་གཞོད་པ་དང་།
དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་སྦྱ་ལ་གཞོད་པ་དང་། སྦྱ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུ་
བཏགས་པ་ལ་གཞོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོ་དེས་ཇི་ལྟར་
བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པའི་སྟོ་ནས་སྟོ་དེ་ལ་ཆད་མ་གཞོད་བྱེད་དུ་
སོང་སྟེ་སྟོ་དེའི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་སྦྱེ་བ་ཆད་མས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་
པ་ནི། དམ་བཅའ་དེས་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་། སྦྱ་དེས་ཇི་
ལྟར་བརྗོད་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་འབབ་པའི་སྟོ་ནས་དམ་
བཅའ་འཇམ། སྦྱ་དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཆད་མས་
གཞོད་པའི་དོན་ཡིན་ཅིང་། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྲོད་པའི་
འགོག་པ་ཉིད་ཆད་མས་གཞོད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེའི་བྱིར། གཞོད་པ་དེ་ནི་
རྣམ་བཞིར་བཤད། །ཅེས་པའི་གཞོད་ཚུལ་ནི་བྱི་མ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་ལ། སྦྱ་སྟོ་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་ལའང་དེ་དག་གིས་བཟུང་བ་ལྟར་དང་
བརྗོད་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྲོད་པ་ཆད་མས་ཁེགས་པ་འདི་ཉིད་སྟོན་
དུ་འགྲོད་གོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡུལ་སུན་དབྱང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྟོང་བར་ནི་
རྣམ་མ་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེ་བས་ན། སྐབས་འདིར་ཆད་མས་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོའི་
རིགས་སྦྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྲོད་པ་ཆད་མས་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གང་
ཟག་སྟོས་བཅན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ལོག་ཏེ་གསྦྱེ་བ་ཆད་མས་བཀག་པ་

ལྟ་བུའམ། ཁོ་སྤྱོད་དོན་མཐུན་ཡིན་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་ལ་སྤྱོད་དེ་ཚད་
 མས་བཀག་པར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ རི་མ་ཡིན་པས་ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་གཞི་
 མ་གྱུ བ་པ་ཡིན་ཏེ གཞན་དུ་ན། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་
 ཚད་མས་ཁེགས་པའི་གཞི་མཐུན་སྤྱིད་པར་ཐལ། ཚད་མས་གསལ་བ་གཞི་
 གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། འོན་ཏེ། ཚད་མས་བསལ་བ་མེད་ཀྱི་ཚད་མའི་བསལ་བ་
 རི་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེ་ན། འོ་ན། ཚད་མས་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་མེད་
 གྲང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དོ། ཞེས་མཚུངས་སོ། དེས་ན།
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤངས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ ལ་བྱུང་
 ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དང་འདི་མི་མཚུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་
 ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་བྱུང་། ཚད་མའི་བསལ་བ་ཡིན་ན་
 ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་བྱུབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཚད་མས་བཀག་པ་དང་
 ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཆེས་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། ཁྱེད་མའི་བསལ་བ་དང་ཚད་
 མའི་གཞལ་བྱ་མི་འགལ་ན་ཚད་མས་བསལ་བ་དང་ཚད་མས་གཞལ་བའང་
 མི་འགལ་བར་མཚུངས་སོ།།

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མས་བསལ་བ་གཞི་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མས་བཀག་
 པ་གཞི་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྤྱོད་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཚད་མས་བཀག་པ་གཞི་
 གྲུབ་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། མེད་ངེས་གཞི་གྲུབ་
 པར་ཐལ། རི་བོང་རྩ་མེད་ངེས་གཞི་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཚད་མས་བཀག་
 པའང་གཞི་མ་གྱུབ། སྤྱོད་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའང་གཞི་མ་གྱུབ་ཀྱང་། སྤྱོད་མཉན་

བྱ་མ་ཡིན་པ་ཆད་མས་བཀག་པ་ནི་གཞི་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁོའི་རིགས་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྱིད་པ་ཆད་མས་བཀག་
པ་ལ་ཆད་མས་བསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ལ། རོ་བོའི་སློན་ནས་མི་འབྲ་བའི་
དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། འགོག་བྱེད་ཆད་མའི་སློན་ནས་བཞིར་དབྱེ་བའི་ཐ་སྙད་
བྱས་ཏེ། འདི་ལྟར་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་བསལ་བ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་
ཞུགས་རྗེས་དཔག་གི་ཆད་མའི་བསལ་བ་དང་། ཁས་སྤངས་ཀྱི་བསལ་བ་
དང་། གྲགས་པའི་བསལ་བ་ལོ།

ཁ་ཅིག་ཆད་མའི་བསལ་བའི་མཆན་ཉིད། ཆད་མས་བཀག་པ་ཞེས་
སྤྲིས་ནས་ཆད་མའི་བསལ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། མཆན་ཉིད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། དོན་ལྡོག་ཆོས་གསུམ་ཆང་བ་ཞེས་སྤྲིས་ནས་ཆོས་གསུམ་ནི་
རང་གི་མཆན་གཞི་ལ་སྤྱིད་པ་ཞེས་སོགས་སུ་སྤྲིས་བ་ནི་ནང་འགལ་ཏེ། ཆད་
མས་བཀག་པ་སྤྱི་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱིད་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་
མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆད་མས་བཀག་པ་སྤྱིད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་རོ། །ཆད་མས་བཀག་པ་སྤྱི་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་སྤྱིད་དེ། མེད་
དེས་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་ཆད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན།
གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་མཆན་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་སྤངས་ནས་མཆན་མཆོན་
ཡིན་ན་འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། བྱ་མ་ཉམ་ཡིན་དགོས་པར་
འདོད་པའང་སྤང་མོད། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་བྱོད་དང་ལྟན་
ཅིག་གཏམ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་སྤྱོད་པ་དང་ཚུད་པར་མི་བྱེད་དོ།

གཞན་ཡང་། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མཚོན་ཁས་སྦངས་ན། གཞི་མ་གྲུབ་ལ་
 རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི་རྒྱ་འབྲས་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། བསལ་བ་
 མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་བསལ་བའི་དོན་ལྡན་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། བསལ་བ་
 བསལ་བའི་རང་ལྡན་ཏུ་ཐལ་ཞིང་། འདོད་ན། བསལ་བ་བསལ་བ་དང་གཅིག་
 ཏུ་ཐལ་ཞིང་། གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཐ་དད་འགལ་འབྲེལ་ལྡན་པ་སོགས་
 ཁས་ལེན་དགོས་མི་དགོས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག་དེས་ན། ཁོ་བོ་ནི། གཞི་
 མ་གྲུབ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པ་ལ་དགོས་རྒྱས་མེད་པས་བསལ་བའི་
 མཚན་ཉིད་མི་སྤྲོད། འོ་ན། དབྱེ་བ་ལའང་མི་མཚུངས་སམ། ཞེ་ན། སེལ་
 བྱེད་རྗེས་དཔག་ལ་བཞི་ཡོད་པས་བསལ་བའམ། མངོན་སྲུང་ཚད་མའི་
 བསལ་བ་ཞེས་སོགས་བཞིའི་ཐ་སྙད་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་དུ་ཡུལ་སོ་སོར་
 ཉོགས་བར་བྱེད་ཅེས་སྤྲོད། བསལ་བ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་དབྱེ་བ་བཞི་
 བྱེད་དོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་མི་སྤྲོད་ལ། སྤྲོད་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་། བསལ་བ་ལ་དབྱེ་
 གཞི་དང་། དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་འང་མ་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་མངོན་སྲུང་ཚད་མའི་བསལ་བའི་རྣམ་གཞག་དབྱེད་པ་ལ་
 དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མངོན་སྲུང་ཚད་མའི་
 བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ལྷ་
 དངོས། དཔེར་ན། སྤྲོད་པ་ཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་ཟེར་ཏོ། འོ་ན།
 མངོན་སྲུང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་མངོན་སྲུང་
 ཚད་མའི་བསལ་བར་ཐལ། མངོན་སྲུང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་གྱི་འགལ་ལྷ་

དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏྲོག་སོགས་མངོན་སུམ་ཆད་
མའི་བསལ་བར་ཐལ་ལོ། །སྤྱི་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པའང་མངོན་སུམ་ཆད་མས་
གྲུབ་པའི་དོན་དང་དངོས་འགལ་དུ་ཐལ་ལོ། །དེས་ན། མཆོན་ཉིད་འདི་ལྟར་སྤྱི་
བ་དག་གིས་ནི། ཆད་མ་དེའི་བསལ་བ་ཡིན་ན་ཆད་མ་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་
དང་དངོས་འགལ་དུ་འདོད་དགོས་སོ།།

ཁ་ཅིག །མངོན་སུམ་ཆད་མའི་བསལ་བའི་མཆོན་ཉིད། དམ་བཅའ་
ལྟར་སྤང་གི་དོན་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲིག་སྤྱོད་མངོན་སུམ་ཆད་
མས་གྲུབ་པ། ཞེས་ཟེར་ཅིང་། བསལ་བ་གཞན་ནམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་དེ་
བཞིན་དུ་སྤྱི་ཏེ་སྤྱོད་ལོ། །འོ་ན། སྤྱི་ཏྲག་པར་དམ་བཅས་པའི་ཆེ་ཏྲག་པ་ཆོས་
ཅན། སྤྱོད་ཆད་མས་བསལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་
དོན་གང་ཞིག་ སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲིག་སྤྱོད་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཏྲགས་སྤྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སྤྱི་མི་ཏྲག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ངག་གིས་ཀྱང་མི་ཏྲག་པ་
མ་བརྗོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། སྤྱི་ཡང་བརྗོད། མི་ཏྲག་པ་ཡང་བརྗོད་ན།
མི་ཏྲག་པ་བརྗོད་ཞེས་འདོད་དགོས་སམ་མི་དགོས་སོམས་ཤིག་མངོན་སུམ་
ཆད་མའི་བསལ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཆོན་ཉིད་ཁས་མི་ལེན་ལ།
སྤྱི་གཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་བསལ་བ་ཡིན་ཅིང་། དེ་
ཡང་བསལ་བ་ཞི་སྤྱི་ལ། བསལ་བྱ་གཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ། དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་
མཉན་བྱ། སེལ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཆོན། སྤྱི་ལ་མཉན་བྱ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་

གྲུབ་ཅིང་། འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན། དངོས་
ཀྱི་སེལ་བྱེད་མཉན་བྱ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་སེལ་རྒྱས་པའང་དེ་མངོན་སྲུང་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པས་མངོན་སྲུང་ཚད་མའི་བསལ་བ་ཞེས་
ཐ་སྟོང་བྱས་ཏེ། དེའི་སྤྱིར། མངོན་སྲུང་སོགས་ཀྱི་གཞུལ་བྱ་ཡང་། ། འཇལ་
བྱེད་སྐྱོ་སྐྱོ་བཏགས་ནས་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་འདིར། སྐྱེ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་གཞུལ་
ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྐྱེ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་འཇལ་བའི་མངོན་སྲུང་ཚད་མ་སྲིད་
ཅམ་ལ་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ། སྐྱེ་མཉན་བྱ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་
སྲུང་ཚད་མ་ཡིན་པས་བྲུབ་པ་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། དང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་བ་མི་
རྟག་པར་རྟོགས་པའི་མངོན་སྲུང་ཚད་མ་ཡང་སྲིད་པས་བྱམ་བ་རྟག་པར་
དམ་བཅས་པའི་དོན་ཡང་མངོན་སྲུང་ཚད་མའི་བསལ་བར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་
རོ། །དེ་འབྲེལ་ཚད་མ་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚན། བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སྲུང་དུ་
རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྲིད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན། བརྟག་པ་སྤྱི་མ་དེ་ཉིད་ཁས་
ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་། སྐྱེ་མཉན་བྱར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ནི་ཉན་ཤེས་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ།
ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་གཞུལ་ཡང་། སྐྱེ་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་མ་གཞུལ་བའི་སྤྱིར་
ཏེ། མཉན་བྱར་གཞུལ་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་གཞུལ་དགོས་པ་ལ།
ཉན་ཤེས་ནི་སྐྱེ་རང་གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་སྟེན་འཇལ་བ་ཡིན་ཡང་། སྐྱེ་རང་
གི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་སྟེན་འཇལ་བ་ཡིན་པར་འཇལ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་

རོ། །དཔེར་ན། གྲུས་པ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་རང་གི་བསྐྱབ་བྱར་གྲུས་པ་འི་སྒོ་ནས་
 སྐྱབ་པ་འི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང་། དེ་བསྐྱབ་བྱར་གྲུས་པ་འི་སྒོ་ནས་སྐྱབ་
 པར་སྐྱབ་པ་འི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན། སྐྱ་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་
 ཐོས་པར་འཇལ་བ་འི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་ཉན་ཤེས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་འི་
 རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཉན་ཤེས་སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་
 གཞལ་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཤྱགས་ལ་འཇལ་བ་
 ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྐྱ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བསལ་ཞེས་
 པ་འི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་ཉན་ཤེས་སྤྱོད་བ་འི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་
 པར་ཤེས་པར་བྱའི། །ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱ་མཉན་བྱར་གཞལ་བས་བྱབ་པ་ཁས་
 ལེན་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གཞལ་བས་བྱབ་པར་འདོད་
 དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། དབང་ཤེས་རང་རིག་གིས་གཞལ་བ་ན་དབང་ཤེས་རང་
 རིག་གིས་གཞལ་བར་ཡང་རང་རིག་གིས་གཞལ་བས་བྱབ་དགོས་པས་
 དབང་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དོར་རང་རིག་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་མི་སྤིད་
 པར་ཐལ་ལོ། །

འོ་ན། མངོན་སུམ་ཆད་མས་བསལ་བ་ཐམས་ཅད་འདི་དང་འདྲ་ལ།
 ཞེ་ན། མི་འདྲ་སྟེ། ཆད་མང་ན་དུ་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བསལ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་ཆད་མང་གི་དུ་བ་མཐོང་བ་འི་མངོན་
 སུམ་ཆད་མ་ཉིད་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། མཉན་
 གྲུས་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད། ཅེས་པ་རི་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དེས་ནི་མཉན་

བྱར་གཞལ་ན་ཉན་ཤེས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲིང་ཡུལ་དུ་གཞལ་
དགོས་པ་ཉིད་ཆེས་གསལ་བར་བཤད་པས། ཁོ་པོའི་ཕྱོགས་གནས་པར་
བྱས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ནི། བུམ་
པ་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་། བསལ་གཞི་ནི་བུམ་
པ། བསལ་བྱ་ནི་རྟག་པ། དངོས་གྱི་སེལ་བྱེད་ནི་བུམ་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ།
སེལ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གཞལ་བ་ཞེས་སོགས་གོང་
གིས་མཆོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ཁས་སྤངས་གྱི་བསལ་བ་ལ། རང་ཆོག་གི་བསལ་བ་དང་།
ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་རང་ཆོག་སྔ་སྔ་
འགལ་བའི་བསལ་བ་དང་དམ་བཅས་དངོས་ལྷགས་འགལ་བའི་བསལ་བ་
གཉིས་ཏེ།

དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། མ་ཚོ་གཤམ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅས་
པ་ལྟ་བུའོ། །རང་ཆོག་གི་བསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་འདི་ལ་བསལ་གཞི་དང་
སེལ་བྱེད་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཅེ་ན། གཞན་དག་མ་ཚོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་
པའི་དམ་བཅས་པའི་དོན་འདི་ལ་བྱེད་མེད་གཅིག་མར་དམ་བཅས་པ་དང་མོ་
གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྔ་མ་སྔ་མས་ཉམས་པར་བྱས་པས་རང་ཆོག་

སྒྲ་སྒྲིལ་གྱི་འགལ་བའི་བསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། མ་
མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པའི་ཆོག་འདིས་བྱུང་མེད་གཅིག་མར་དམ་བཅས་པ་དང་
མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའི་དོན་གཉིས་གཅིག་བསལ་བྱ་དང་།
ཅིག་ཤོས་སེལ་བྱེད་དུ་སོང་བར་རང་ཆོག་གི་བསལ་བའི་བསལ་བྱ་དང་
སེལ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞིང་། དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་བྱུང་མེད་གཅིག་
གཞིར་བྱས་པ་ལ་བྱ་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ལྷུང་གསུམ་མི་སྤིང་བས། གང་རུང་གཅིག་
ཆད་མས་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། ཆད་མའང་མདོན་སུམ་ཆད་མ་དང་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཁུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བས་དམ་
བཅའི་དོན་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཆད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་
སེལ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ས་བསལ་བའི་བསལ་བ་དེ་ཡང་མདོན་སུམ་
ཆད་མའི་བསལ་བའམ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཁུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་
བསལ་བར་འགྱུར་བས། རང་ཆོག་གི་བསལ་བ་ཡིན་པ་ཉམས་ལ། བྱུང་མེད་
གཅིག་གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་བྱ་སྐྱེད་པར་ཆད་མས་གྲུབ་ན་དེའི་སྟེང་དུ་བྱ་
སྐྱེད་པ་བྱ་མི་སྐྱེད་པ་ལ་སེལ་བྱེད་མཆན་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་ན། སྐྱ་སྟེང་དུ་
མཉན་བྱའང་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་སེལ་བྱེད་མཆན་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་པར་
མཚུངས་ལ། སེལ་བྱེད་མཆན་ཉིད་པར་འགྱུར་ན་རང་ཆོག་གི་བསལ་བ་ནི་
པན་ཚུན་གོགས་བྱེད་ཅུ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་ཐ་སྟོད་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།
པན་ཚུན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ལས་སྟོབ་དཔོན་རྗེས་
འབྲངས་དང་བཅས་པས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། བྱེད་རང་ཡང་འདོད་པ་

དང་འགལ་ལོ། །ཚུལ་འདི་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་
ཤེས་པ་གཅིག་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཡང་དམ་བཅས། ཚད་མ་མིན་པར་ཡང་དམ་
བཅས་པ་དང་། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་དངོས་
སུ་ཚད་མ་མེད་པར་ཁས་སྤངས་ཤིང་། རྟགས་ལ་ཚད་མ་ཁས་སྤངས་པ་
ཐམས་ཅད་གྱི་དམ་བཅའི་དོན་པན་ཚུན་འགལ་བ་རང་ཆོག་གི་བསལ་བའི་
དོན་དུ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ལའང་མཚུངས་པས་སྟོགས་འདི་མ་བརྟགས་
པའམ། བརྟགས་ཀྱང་སྟོ་གྲོས་ཚུང་བའི་བབ་ཅེལ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་ཆོག་གི་བསལ་བའི་དཔེར་
བརྗོད་དུ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་དམ་བཅའ་འདི་དག་གི་དམ་བཅའ་
བའི་ཚུལ་ནི། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་རྗེས་དཔག་
བྱུང་གཞིར་བབྱངས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་བྱུང་ཆོས་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་དམ་
བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། བྱུང་གཞི་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་
རྟོགས་པའི་སྟོ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བྱུང་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ཚད་
མ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མ་མོ་གཤམ་
མོ་ཞེས་པས་ཀྱང་། མ་དེ་ཉིད་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
མ་ཡིན་གྱི། བྱུང་མེད་གཅིག་བྱུང་གཞིར་བྱས་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་བྱུང་ཆོས་
མ་ཡིན་པ་དང་མོ་གཤམ་ཡིན་པ་གཉིས་དམ་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་མ་མོ་གཤམ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་དཔེར་བརྗོད་དུ་
གསུངས་པ་འདིས། བྱུང་མེད་གཅིག་མར་དམ་བཅས་པ་དང་། བྱུང་མེད་དེ་

ཉིད་མོག་ཤམ་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་སྡེ་སྤྱི་འགལ་བ་གཉིས་བསྟན་པ་
ཡིན་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་
པ་དཔེར་བརྗོད་དུ་གསུངས་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར། མ་དེ་ཉིད་མོག་ཤམ་དུ་དམ་བཅས་པ་འདི་ལྟ་བུའི་
དམ་བཅའ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དམ་བཅའ་སྡེ་སྤྱི་འགལ་བར་མི་
འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་གཅིག་གི་ཆོག་ཟུར་སྡེ་སྤྱི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །
གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅས་པ་འདིས་
ཀྱང་། དངོས་སུ་ཆད་མ་མེད་པར་ཁས་སྤངས་ཤིང་། ཆོག་འདི་ཉན་པ་པོའི་ཐེ་
ཆོམ་བསལ་བའི་བྱིར་བཏེན་ཞེན་གྱིས་སྦྲས་པའི་ཤྱགས་ལ་ཆོག་འདིའི་དོན་
ལ་མི་སྦྲ་བའི་ཤེས་པ་རང་རྒྱུ་དེ་ལ་སྦྱེས་པར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་པས་དངོས་
སུ་ཁས་སྤངས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་མི་སྦྲ་བའི་ཆད་མ་མེད་པར་བརྗོད་པ་དང་།
ཤྱགས་ལ་ཆོག་འདིའི་དོན་ལ་མི་སྦྲ་བའི་རང་རྒྱུ་དེ་གྱི་ཤེས་པ་ཁས་སྤངས་
པའི་དམ་བཅའ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ཅིང་། དེའི་བྱིར་། དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་
དང་ཤྱགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གཉིས་འགལ་བའི་དཔེར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི།
ཆོག་འདི་སྦྲས་པའི་ཤྱགས་ལ་ཆོག་འདིའི་དོན་ལ་མི་སྦྲ་བའི་ཤེས་པ་ཁས་
སྤངས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་དམ་བཅའ་དེ་གཞལ་བུའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་
དག་མེད། ཅེས་པའི་དམ་བཅའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་དམ་བཅའ་གཅིག་
བརྗོད་བྱ་དངོས་ཤྱགས་འགལ་བའི་དཔེ་མིན་གྱི་དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་
ཤྱགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་འགལ་བའི་དཔེར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བརྗོད་

བྱ་དངོས་ཤྱགས་འགལ་བའི་ཚིག་ཅེས་མི་བྱའི། །དངོས་ཤྱགས་གྱི་དམ་
བཅའ་འགལ་བའི་ཚིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།

ད་ནི་རང་ཚིག་གི་བསལ་བར་འགྱུར་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་
དམ་བཅའ་སྔ་སྟེ་འགལ་བ་གཉིས་ལ་ནི་དམ་བཅའ་སྔ་མས་བཞག་པའི་དོན་
བསལ་བྱ་དང་། དམ་བཅའ་སྟེ་མ་ཉིད་སེལ་བྱེད་དང་། སེལ་ཚུལ། དམ་བཅའ་
སྔ་མས་བཞག་པའི་དོན་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་དམ་བཅའ་སྟེ་མས་གོགས་བྱེད་པའི་
སྟེར་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱ་སྟེད་པར་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་བྱད་མེད་གཅིག་མ་ཡིན་
པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ། དམ་བཅའ་སྟེ་མ་མ་སྦྱས་ན་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
བཞོད་ནས་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་ལ། བྱད་མེད་དེ་མོ་གཤམ་དུ་དམ་བཅས་པ་
དེས་དེའི་གོགས་བྱས་ཏེ་དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་སྦྱབ་པ་ལ་སྦྱབ་བྱེད་ཅི་
བཞོད་ཀྱང་། དམ་བཅའ་སྟེ་མ་དང་ཁས་སྦྱངས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་
ནས་ཐུན་འབྲེན་ཡང་དག་འབབ་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བས། ཇི་སྟེད་དམ་
བཅའ་སྟེ་མ་མ་དོར་གྱི་བར་དུ་གློལ་བ་དེས་དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་འགྲུབ་
པའི་སྦྱབས་མི་རྟེན་པར་གྱུར་པའོ། །འོན་ཀྱང་དམ་བཅའ་སྟེ་མ་དམ་བཅའ་སྔ་
མའི་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་སྔ་མའི་དོན་ཚད་མས་བྱུབ་
པའི་སྟེར་རོ། །གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་མེད་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་
ནི་བསལ་བྱ་དང་། དེའི་ཤྱགས་གྱི་དམ་བཅའ་སེལ་བྱེད་དང་། སེལ་ཚུལ།
དངོས་གྱི་དམ་བཅའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ཤྱགས་གྱི་དམ་བཅའ་གོགས་བྱེད་དུ་
གྱུར་པའོ། །འདིའི་དངོས་གྱི་དམ་བཅའི་དོན་མ་བྱུབ་པའི་སྟེར་། གཞོད་བྱེད་དུ་

མི་འགྱུར་རམ། ཞེན། རྒྱགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ནི་དངོས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དོན་
དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་ཆིག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་
དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཏྲག་པར་དམ་བཅས་པའི་དོན་ལ་སྤྱི་མི་ཏྲག་
ཅས་བརྗོད་པའི་ཆིག་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།

དེས་ན་རང་ཆིག་གི་བསལ་བ་ནི། གོགས་བྱེད་ཙམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་གསུངས་ཀྱི།གཞོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་གསུངས་པར་བཤད་
བ་ཡིན་པས་ཆད་མའི་བསལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་རང་ཆིག་གི་བསལ་
བ་ནི་ཆོལ་བ་རང་གིས་སྦྱས་པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་གིས་རང་གིས་སྦྱས་པའི་
དམ་བཅའ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དོན་འགྱུར་བ་ལ་གོགས་བྱས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར། ཆོལ་
བ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆིག་ཕྱི་མས་སྤྱི་མའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱས། ཞེས་སྦྱས་ན་
ལེགས་ཀྱི། ཆིག་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱས་ཞེས་སྦྱི་
བ་ནི་བབ་ཅིང་ལོ། །བྱམ་པ་ཏྲག་ཅས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱས་
དཔག་གིས་བསལ་བའི་དཔེར་བསྟན་པ་ནི་གཞི་བྱམ་པ་ལ་ཆོས་ཏྲག་པ་ཁས་
སྤངས་པའི་དམ་བཅའ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེའི་དོན་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱས་རྗེས་དཔག་གིས་བསལ་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ནི་བདེ་བ་སྟོར་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟོབས་སྟོབས་སྟོབས་དཔོན་ཆོས་མཆོག་
ན་རེ། ཆོས་ཞེས་དངོས་སུ་ཁས་སྤངས་པའི་རྒྱགས་ལ་བདེ་བ་སྟོར་བའི་རྒྱས་
པ་ཁས་སྤངས་བས་སེལ་བྱེད་སྤྱི་མའི་ཁས་སྤངས་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་བདེ་བ་མི་

འབྱུང་ཞེས་བསལ་བྱ་ཁས་སྦངས་སོ། །ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བསལ་བའི་དཔེ་
ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཁས་སྦངས་པ་མི་དགོས་ལ། འདི་ལ་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁས་སྦངས་གྱི་བསལ་བ་མིན་པ་སྐྱ་མཉན་བྱ་མིན་
པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལ་སྐྱ་མཉན་བྱར་ཁས་སྦངས་
མི་དགོས་ཤིང་། འདི་ནི་ཁས་སྦངས་གྱི་བསལ་བ་ཡིན་པས་གཞོད་བྱ་གཞོད་
བྱེད་གཉིས་ཀ་ཁས་སྦང་དགོས་སོ། །ཞེས་ཟེར་རྟོ།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། བསལ་བྱ་དང་སེལ་བྱེད་དང་སེལ་ཚུལ་
གསུམ་བཤད་པ། ལུང་གཞོད་གོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ། དཔེར་
སྟོས་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྦང་ལ་དོགས་པར་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་བསལ་གཞི། དེའི་སྦྱང་དུ་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་
བསལ་བྱ། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཙམ་སེལ་བྱེད། སེལ་ཚུལ་
ནི་གཞོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་འབྱུབ་པ་ལ་གོགས་
བྱེད་པ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སེལ་པའི་རྒྱ་མཚན། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་
པའི་ལུང་དེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་
ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་། སྐྱ་བའི་
གཞོད་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདིའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི་གོང་དུ་བཤད་
ཟེར་རྟོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་མི་འདོད་པ་དག་གིས་ཆོས་
དེ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་ལུང་ཆོས་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་མཐོང་བས་
འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་ལུང་ཡིན་ན་གཞོད་སྐྱབ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཇུག་པས་

ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། སྒྲིའི་བྱས་པ་སྒྲུ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་ན་
བྱས་པ་ཅམ་ཡང་སྒྲུ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མཚུངས་པའི་བྱིར། ཆེས་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྦྱོང་
ཁྲིམས་གྱིས་བདེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྒྲུབ་བྱེད་
དང་སྒྲོག་པ་ལ་གཞིར་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་། ལུང་དེ་ཉིད་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
དོན་ལ་སྦྱ་བ་ལ་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གཞིར་བྱེད་མཚན་ཉིད་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལུང་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ལུང་ཁས་སྐྱངས་
ནས་ལུང་ལ་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་དབྱེད་པ་མིན་གྱི། ལུང་དབྱེད་
གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་དབྱེད་ནས། དག་ན་ཁས་ལེན། མ་དག་ན་ཁས་མི་
ལེན་པའི་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁས་
སྐྱང་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡིད་ཆེས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་འདྲའི་རྟགས་ལས་སྦྱིན་
སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བར་སྦྱོན་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་
མི་སྦྱ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཡིད་ཆེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱའོ། །དེའི་བྱིར་རྗེས་
དཔག་དེ་ལྟ་བུས་གཞལ་ཚུལ་དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་ལའང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་
གི་བསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལུང་གཞིར་གོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་
བདག་ནི་ཆོད་མིན་ན། །

ཆོག་ནི་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། སྒྲུ་མི་རྟག་

ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྲས་པའི་ཚེ་ཚིག་འདིའི་དོན་ཁོ་བོས་
 རི་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་སྦྲས་སོ་སྦྲམ་པའི་སྒོ་ནས་ཚིག་དེ་རང་གི་
 དོན་ལ་མི་སྦྲ་བར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་འཇུག་སྒྲོག་
 བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་ལུང་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་ལུང་དེ་རང་གིས་
 བསྟན་བུའི་དོན་ལ་མི་སྦྲ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན། ལུང་གཞིད་
 བྱེད་དུ་འདོད་པ་དང་། གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
 ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཁས་ལེན་པར་མཐུན་ཅིང་། ལུང་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་
 གྲངས་པ་ན་ལུང་དེ་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྦྲ་བར་ཡང་ཁས་གྲངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 གཞན་དུ་ན་གཞལ་བུའི་དོན་གྱི་ཚད་མ་མེད་ཅེས་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྲས་པ་
 ནའང་། ཚིག་དེའི་དོན་ལ་མི་སྦྲ་བར་ཁས་ལེན་པར་སོང་བའི་སྐབ་བྱེད་ཅི་
 ཡང་མེད་པས། ལུང་ཚད་མར་ཁས་གྲངས་ན་ལུང་དེ་དོན་ལ་མི་སྦྲ་བར་ཁས་
 ལེན་དགོས་སོ། །དེ་བས་ན། གཞིད་གོགས་གྱི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་
 ཀས་ཀྱང་སྦྱིན་སོགས་ལས་རྣམ་སྦྱིན་བདེ་བ་འབྱུང་མི་འབྱུང་དཔྱོད་པ་ན་
 ལུང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་པ་མཐུན་ལ། དེའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པས་ལོངས་
 སྦྱོང་བྲིམས་གྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་ལུང་ཞེ་བས་ཁས་ལེན་པར་མཐུན་ཅིང་།
 དེའི་ཕྱིར་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བུ་ལ་མི་སྦྲ་བར་འདོད་པ་ཡང་མཐུན་ལ།
 བསྟན་བུ་ལ་མི་སྦྲ་བར་དམ་བཅས་པས་དེའི་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡོད་པར་
 འདོད་པ་ལའང་མཐུན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་། གཞིད་གོགས་སུ་འདོད་པའི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པའི་ཁྱད་

པར་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒང་གིས་རང་ལུགས་ལ་ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་
བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་བཞེད་ཀྱང་། གསུང་རབ་ལ་
དབྱད་པ་ཤས་ཆེར་མ་རྫོགས་པས་ལུང་དབྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པར་ཆད་
མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ངས་མི་རུས་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ཤིན་ཏོ་གློག་ལ་
འཇུག་ཕྱོག་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གདུལ་བྱ་དེ་འབྲེལ་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྦྱོར་
པས་ལོངས་སྟོང་བྱིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
འབྲས་བུར་ཁས་སྒངས་པའི་སྟོན་ས་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་
འབྲས་ཏྲགས་སུ་གཞན་ངོར་རེ་ཤིག་ཁས་སྒངས་པའི་རྣམ་བཞག་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་རྣམ་འགྲེལ་དུ་འདྲ། དེ་ལ་ཁས་སྒངས་འབྲས་ཏྲགས་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒང་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཀུན་ལས་
བདུས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་མ་གོ་བར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་
ལུགས་ལ་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་ཕྱོག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་
ཁས་ལེན་པར་གོ་ནས་ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། ཕྱོག་
པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། སྦྱོར་པས་ལོངས་སྟོང་
བྱིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ན་
སྐྱབ་བྱེད་གཞན་མེད་པས་འཇུག་ཕྱོག་བྱ་བའི་གཞི་སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་ཆད་མས་མི་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། བན་ཚུན་གོགས་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
གོགས་བྱ་བའི་གཞི་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བེད་ཏོ།

གོགས་བྱེད་ཏུ་འདོད་པ་དག་ནི། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་
འདོད་ན་ལུང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་ཚྭ་ག་པ་ལ་
གཞོད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་པས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྱིམས་གྱིས་བདེ། །ཞེས་
པའི་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། ཚྭ་ག་སྤྱོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཏུ་
ཁས་སྦངས་པ་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་གཞོད་སྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད་དགོས་
ལ། དེ་ལྟ་ན། སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང་རང་
གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་ཁས་སྦངས་པ་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད་
དགོས་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཁས་སྦངས་པ་ལས་མེད་ཅིང་།
དེ་དེ་ལའང་ཚང་བའི་བྱིར་རོ། །

དེས་ན། ལུང་རྣམ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་
ཡིན་ལ། ཚྭ་ག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏོ། །
དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་། མི་འབྱུང་
བར་སྟོན་པའི་ལུང་གཉིས་པན་ཚུན་སྟོབས་མཚུངས་པ་དང་གོགས་བྱེད་པར་
སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་སྟོབས་མི་མཚུངས་
པའི་བྱིར་རོ། སྦྱིན་སྤྱོད་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་ཚད་མས་བྱུ་བའི་
བྱིར་རོ། །དེས་ན་གོགས་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་བའི་དོན་ནི་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་
འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན། སྦྱིན་པ་ལས་
ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་
འགྱུར་བར་སྟོབས་མཚུངས་པས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་

པའི་ལུང་སྒྲིན་པ་ལས་ལོངས་སྟོང་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྒྲིན་
 པ་ལས་ལོངས་སྟོང་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་གོགས་བྱེད། སྒྲིན་པ་
 ལས་ལོངས་སྟོང་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་
 དུ་འགྱུར་བ་ལ་སྒྲིན་པ་ལས་ལོངས་སྟོང་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་
 གོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གོགས་བྱེད་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་རང་གི་
 བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་ཅིག་ཞེས་ཀྱང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་
 ཡིན་པར་སྟོབས་མཚུངས་པས་གཅིག་པོ་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
 འགྱུར་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །

དེས་ན། གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ལུང་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་
 གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུང་གཉིས་པོ་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
 སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཕན་ཚུན་གོགས་བྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
 བ། སྐྱ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དང་། སྐྱ་རྟག་པར་དམ་བཅས་
 པའི་དམ་བཅའ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྟོབས་མི་མཚུངས་ཀྱང་དམ་བཅའ་གཉིས་
 རང་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་མིན་སྟོབས་མཚུངས་པས་
 རང་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཕན་ཚུན་གོགས་
 བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེས་ན། ལུང་རང་གིས་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་ཚྲོག་པ་ལ་གཞིར་
 བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རེ་ཞིག་གཏུལ་བྱ་སྤར་བ་ལྟར་པ་དེ་ལྟ་
 བྱའི་གཞན་ངོར་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་གྱི་གཞིར་བྱེད་དུ་རང་ལུགས་ལ་བཞེད་

བ་མ་ཡིན་ལ། ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ལུང་པན་
 ཚུན་གོགས་བྱེད་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་བ་ཡིན་
 བོ། །དེའི་སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་། གོགས་བྱེད་བ་ནི་གནས་
 པར་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། རེ་ཞིག་གཞོན་བ་ཞེས་བྱའི་
 དོན་འདོད་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་ན། ལུང་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་
 པ་ནི། །སྤྱིར་ཉིད་རྣམ་པར་བསྐྱོག་ཐེན་ཏོ། །ཞེས་བ་ལ་སོགས་པས་ནི། ལུང་
 རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བསྐྱོག་བ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་གཞུལ་བྱ་
 ཞིན་ཏུ་སྐྱོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་ལུང་རྣམ་དག་དང་འགལ་བར་དམ་བཅས་པའི་
 དོན་ལ་ལུང་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་སྐྱས་ན་གཞུང་ལུགས་དང་སྦྱང་
 དོར་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ། །ད་ལྟའི་
 ཏོག་གོ་བར་སྒྲོམ་བ་དག་ལུང་གཉིས་པན་ཚུན་གོགས་བྱེད་ཅམ་གྱི་རུས་
 མཚུངས་སུ་ཁས་ལེན་བ་ནི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་མེད་གཉིས་འགྲུབ་ན་འགྲུབ་
 མཉམ་དང་། མི་འགྲུབ་ན་མི་འགྲུབ་མཉམ་དུ་ཁས་སྦྱངས་བ་ཡིན་པས། ལོག་
 པར་སྐྱབ་བའི་གཏམ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་ན་བ་དག་པ་པར་བྱོས་
 ཞིག

གསུམ་པ་དཔེར་སློབ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་ལ་དོགས་པ་དབྱད་བ་ནི།
 སློབ་དཔོན་གྱིས། སྤྱིན་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་ཆེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་
 ལྟར་བྱེད་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པ་དཔེར་སློབ་པ་ནི། སྤྱིན་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་
 ཅན་དང་། བདེ་བ་མི་ལྟར་བ་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་ཆོགས་དོན་ཁས་སྦྱངས་ནས་

སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བདེ་བ་སྟེར་བར་སྦྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་
བསྦྱབ་བྱའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་དཔེར་སྟོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བར་སྦྱབ་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་མི་སྤྱད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཞེས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ངོས་བཟུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཡིད་
ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ངོས་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྦྱིན་པ་
ལ་སོགས་པ་ནི་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཅམ་དཔེར་སྟོས་པས་
ཆོག་མོད། ཆོས་སྟོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཁས་སྦྱངས་ཀྱིས་བསལ་བ་
ཡིན་པས་ཁས་སྦྱངས་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པ་མཆོན་བྱེད་དུ་སྦྱིན་
སོགས་ཆོས་སྟུ་ཁས་སྦྱངས་པ་དང་། བདེ་བ་མི་སྟེར་བར་ཁས་སྦྱངས་པ་
གཉིས་ཀ་སྟོན་འདོད་ནས་ཆོས་ཞེས་སྟོས་ཀྱི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཡིད་ཆེས་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་སྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན།
རང་ཆོག་དང་ལུང་ཆོག་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། རྟོལ་བས་ལུང་ཁས་
སྦྱངས་པའི་ཆེ་ལུང་དང་རང་ཆོག་གཉིས་ཀ་རྟོལ་བ་རང་གི་ཁ་ནས་སྦྱས་པའི་
ཆོག་ཡིན་པ་དང་། ཆོག་དེ་དག་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་སྟུ་བར་ཁས་སྦྱངས་
པར་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོས་ཡི་གའི་གོ་རིམས་ཇི་
ལྟར་བཀོད་པ་ལྟར་མ་འཆོལ་བར་སྦྱ་བ་ནི་ལུང་ཆོག་ཡིན་ལ། རང་གི་འདོད་
པས་བཀོད་པའི་ཡི་གའི་རིམ་པ་ལྟར་བརྗོད་པ་ནི་རང་ཆོག་ཡིན་ཅིང་། དེས་
ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་རྩོམ་པ་པོའི་རང་ཆོག་ཡིན་ལ་གཞན་དག་གིས་འདོན་

པ་ན་ལུང་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཆེས་པའི་བསལ་བ་བཤད་ཟིན་
 ཏོ།

བཞི་པ་གྲགས་པའི་བསལ་བ་ནི། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་པའི་དོན་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་བསལ་བ་ཞིན་ནི་རི་བོང་ཅན། བསལ་བུ་ནི་ཟླ་
 བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་མིན་པ། སེལ་བྱེད་ནི་ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་། སེལ་
 རུས་པའི་རྒྱ་མཚན་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་གྲགས་
 ཏུགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། ཡིད་
 ཆེས་པ་དང་གྲགས་པའི་བསལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཡང་དངོས་ཀྱི་སེལ་བྱེད་རྗེས་
 དཔག་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྔ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
 གྲགས་པའི་ཏུགས་ཡང་དག་གོང་དུ་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་སྤྱིར་ཚད་མའི་བསལ་
 བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཟླ་བུང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འགའ་ཞིག་
 གཞུང་གི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཞན་དག་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མི་འདོད་པར་འདིའང་
 འདོད་པས་གཞོད་བྱེད་དུ་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་པར་སྐྱབ་དག་ལ། ཤེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཡིན་མིན་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་
 འགལ་མིན་པར་ཐལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པར་ཡང་
 ཚད་མས་མ་གྲུབ། མ་ཡིན་པར་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། ཞེས་བརྗོད་
 ན་ཅི་སྟེ། འདིའི་ལན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་མི་གཟིགས་སོ། །གྲགས་པའི་
 བསལ་བ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

ཆད་མའི་བསལ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ལ་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རྟོག་
གོ་བ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་པལ་ཆེ་བ་དག་མགོ་ཚེངས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི།
དེང་སང་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དཔྱེད་པ་ལ་
ལུག་ལྟར་སྐྱགས་པར་གྱུར་ཀྱང་། ཐུག་དོག་གི་སྒོ་མིག་གདུག་པའི་སྐྱལ་ལྟར་
གཡོ་བ་འདི་དག་གིས་ལེགས་པར་བཤལ་བ་དང་། ཉེས་པར་བཤལ་བའི་དབྱེ་
བ་ཆ་ཙམ་ཡང་ཤེས་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད།

སྐྱས་པ།

གང་ཞིག་ལ་ནི་ལེགས་བཤལ་གྱུར། །
རང་གི་གནས་བཞིན་ངལ་གསོ་བསྟེན། །
ཆོས་ཀྱན་གསལ་བའི་དགའ་སྟོན་དཔལ། །
སྒོ་གྲོས་གཞལ་མེད་ཁང་འདི་ནི།
གསར་བ་གསར་པའི་རིགས་པ་ཡི། །
མེ་རྟོག་དོ་ཤལ་འཕྱང་བས་མཛེས། །
བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

སྐྱབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོང་བ་བཤད་པ།

བཞི་པ་སྐྱབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོང་བཤད་པ་ལ། སྤྱན་འབྱེན་བཤད་པ་
དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཞར་ལ་འོངས་པའི་
དོན་དབྱེད་པ་དང་གསུམ།

སྤྱན་འབྱེན་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། སྤྱན་འབྱེན་དང་ཐལ་འགྱུར་ནི་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་པས།
འདིར་ནི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། སྐབས་སུ་བབས་པའི་
ལན་གྱིས་སྒྲོག་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཐལ་ངག་དབྱེ་ན། སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་
འགྱུར་དང་། མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཆོས་ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྦྱོང་དུ་རྟགས་
ལོག་བསྐྱབས་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ། དབྱེ་ན། བསྒྲོག་པ་རང་རིགས་འཕེན་
པ་དང་། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས། རང་རིགས་འཕེན་
པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད། བསྒྲོག་ན་རང་དང་སྦྱོར་བའི་སྡེ་
ཆན་རིགས་གཅིག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་འབྱུང་བའི་ཐལ་ངག་དཔེར་
ན། ས་རོལ་པོས་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱབ་པར་ནོན་པའི་ས་སྟོགས་ན་གང་

རེག་རྒྱན་ཆགས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་
 རྟོན་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་པར་རྟོན་པ་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། གངས་རེག་སྟོབས་ཆེན་རྒྱན་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
 པའི་ཐལ་འགྲུར་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཐལ་བས་བསྒྲིག་ན་
 རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་འཕེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད། བསྒྲིག་
 ན་རང་དང་སྒྱུར་བའི་སྡེ་ཆན་རིགས་མི་གཅིག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་
 འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་དཔེར་ན། པ་རོལ་པོས་སྡོ་འཕྱར་བ་དང་ལྡན་པའི་མཆན་
 མའི་རྒྱ་མཆོ་ན་དུ་བ་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ། དེ་ན་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་
 པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་འགྲུར་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིས་རང་
 རིགས་འཕངས་ན་འབྲས་རྟགས་འཕེན་དགོས་པ་ལ། བསྒྲིག་ན་རྒྱ་མ་
 དམིགས་པའི་རྟགས་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་
 འདི་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའི།
 འདིར་ནི་མངས་པར་འགྲུར་བ་དང་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་མ་བྲིས་སོ། །སྐྱབ་བྱེད་མི་
 འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གང་
 ཞིག་ཆོས་ལོག་གིས་རང་གི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ལོག་བསྐྱབས་ན་
 ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བ། དཔེར་ན། པ་རོལ་པོ་རྟོག་བྲལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་
 བྱུང་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཟླ་བ་གཉིས་སྒྲང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། མངོན་
 སུམ་དུ་ཐལ། རྟོག་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རོ།

ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྒྲུང་གི་མཆན་ཉིད། སྐབས་སུ་བབ་པའི་ལན་གྱིས་
ཚྭ་པར་རྒྱས་པའི་ཐལ་ངག་དཔེར་ན། སྐྱེ་ཏྱག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། སྐྱེ་ཆོས་
ཅན། རྩལ་གྲུབ་ཏུ་ཐལ། ཏྱག་པའི་སྤྱིར། ཅེས་འཕེན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་དོས་གཟུང་བ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཐལ་ཆོས་
ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་ཚད་མས་བསལ་བའི་དོན་ཁས་སྒྲུངས་པར་འགྱུར་
བས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྐྱེ་ཆོས་ཅན།
ཏྱག་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་སྐྱེ་ཏྱག་པར་ཁས་སྒྲུང་དགོས་
ལ། སྐྱེ་ཏྱག་པ་ནི་ཚད་མས་བསལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཐལ་
ཆོས་དང་བསལ་བ་ནི་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ཏྱག་པར་ཡང་ཁས་
སྒྲུངས། བྱས་པ་ཡང་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ། སྐྱེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་
པར་ཐལ། བྱས་པའི་སྤྱིར། ཅེས་བརྗོད་པ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་ན་ཐལ་ཆོས་
ཁས་ལེན་ལ་འགྲོ་ཡང་ཚད་བསལ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པ་ཚད་མས་
མ་བསལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཏྱགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི།
ཏྱགས་དེ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཏྱགས་
ཁས་ལེན་ལ་མི་འགྲོ་ཡང་པ་རོལ་པོས་ཏྱགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་དོན་
མ་ཐུན་གདབ་མི་རྒྱས་པ་ལ་ཟེར་ཏོ། །བྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་
ཡང་དེས་འགྲེའོ། །ཐལ་ཆོས་ཁས་ལེན་ལ་འགྲོ་བའོ། ཚད་བསལ་གང་ཡང་
མིན་ན་ཐལ་ཆོས་ཚད་གྲུབ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཏྱགས་སུ་གང་བཞོད་རང་ལྷགས་
སྐྱབ་པའི་ཏྱགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལྷགས་སུ་འབྱེན་པའི་ཐལ་

འགྱུར་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་འདྲིའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མི་སྲིད་དོ། །རྟགས་
བྱུང་ཆ་ད་གྲུབ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ནི་སྲིད་དོ། །རྟགས་པར་སྒྲུའོ། །ཐལ་
འགྱུར་གྱིས་ཁ་དང་ན་བ་བྱང་བར་བྱས་པ་དག་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བ་
གང་ཡིན་གཏོལ་ཡོད་པ་མི་སྒྲུང་ངོ་།།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གདབ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་
དེའི་ཐལ་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆ་ད་མས་གྲུབ་ཅིང་། རང་ལ་ཁས་ལེན་
འགལ་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཆོ། འདོད་ཅེས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །ཐལ་
འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆ་ད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་། རང་ལ་ཁས་
ལེན་འགལ་བའི་སྒྲོན་མི་འགྱུར་བའི་ཆོ། རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་གདབ་པར་
བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་བྱུང་ཆ་ད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང་རང་གིས་ཁས་མ་
སྒྲངས་ན། བྱུང་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་དེའི་འཁོར་
གསུམ་ག་རང་གིས་ཁས་མ་སྒྲངས་ན། ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་ལན་གདབ་པར་
བྱ་སྟེ། ཁས་ལེན་མེད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཉེས་པ་ཆེ་ཤོས་ཏེ། འདིའི་སྒྲོན་ལ་
འདི་འདྲིའི་ལན་མི་སྒྲོན་ན་ངོ་མཆར་ཏོ། །ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ན་མེད་
དགག་ཡིན་དགོས་པ་དག་ལ་ནི། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འཇུག་མི་སྲིད།
ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ན་སྐྱབ་པའམ་སྐྱབ་ཆོས་འཕེན་པ་ཡིན་དགོས་པ་

དག་ལ་ནི། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཟུངས་ན་རང་གིས་ཁས་མ་སྦངས་
 པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ལན་འཇུག་ཀྱང་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་
 འདེབས་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ རྒྱབ་པ་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པ་གཉིས་ཀ་
 ལ་རྒྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གྱིས་ཚབ་ན། འགལ་དང་མ་ངེས་རིགས་
 གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། རང་ཉིད་གྱིས། རྟགས་མ་ངེས་པ་ལ་རྟགས་
 མ་གྲུབ་པའི་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །ལན་གཤམ་
 ཚུལ་མདོ་ཅམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་དབྱད་པ།

གསུམ་པ་ཞར་ལ་འོངས་པའི་དོན་དབྱད་པ་ལ། རྟགས་གྱི་དཔེ་བཤད་
 པ་དང་། རྟགས་དཔེ་སྟོགས་གསུམ་གྱི་སྟོན་ཡོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
 དཔེ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྒྲུབ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་གྱི་བསྐྱབ་
 བྱ་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་རྒྱབ་པ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དབྱེ་ན་གཉིས་ལས།
 མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་
 རྗེས་རྒྱབ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དབྱེ་ན། དངོས་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་
 དང་། རིགས་འབྲའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་གཞི། བྱས་
 པས་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་བྱམ་པ་དཔེར་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིམ་
 གོང་ལ་བྱམ་པ་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་དཔེར། ལྟོ་ལྟོར་བས་

དག་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་མེད་པས་ཁྲབ་པ་བཀོད་པ་
ལྟ་བུའོ། མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་
པའི་སྒོན་དུ་སྒྲིག་ཁྲབ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། དཔེར་ན་བྱས་པས་སྐྱ་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་དཔེར་ན་མ་ཁའ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་ལྟར་
སྒྲིག་གི་མཆོན་ཉིད། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ངེས་པའི་སྒོན་དུ་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་
གཞིར་བཟུང་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཁྲབ་འབྲེལ་ངེས་མི་བྱས་པ།
དབྱེ་ན། མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྒྲིག་དང་། མི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྒྲིག་གཉིས། མཆོན་
ཉིད་སྒྲ་མས་འགྲེལ། །དཔེ་ནི་རིམ་བཞིན། སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་པའི་མཐུན་དཔེར་
ན་མ་ཁའ་དང་། མི་མཐུན་དཔེར་བུམ་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མངས་པར་
འགྱུར་བས་རྒྱས་པར་མ་བྱེའོ། །

གཉིས་པ་རྟགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲིན་ཡོན་བཞད་པ་ལ།
དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟགས་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ཡོན་ལ།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་དང་ཕྱོགས་གང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་བྱ་ནི་
སྒྲིན་ཡོན་ལ། དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ལོག་
རྟག་འགའ་ཞིག་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟགས་སྒྲིན་གྱི་
མཆོན་ཉིད། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན། ཞེས་ཟེར་
ཅིང་། ཕྱོགས་སྒྲིན་སོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་ངེས་མཆོན་ཏེ་སྤྱོད། །རིགས་
མི་མཐུན་ཅེས་པ་ཅི། ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་ཅེས་ལ་བྱེད་ན། ཞེས་བྱ་བལ་ཆེ་
བ་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སྒྲིན་དུ་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེ་སྐྱབ་

གྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་ངེས་པའི་
 དེ་སྐྱབ་གྱི་ཕྱོགས་ཚེས་གྱི་རིགས་མི་མཐུན་ཡིན་པ་སོགས་ལ་ཁ་ཅིག་འདོད་
 མོད། དེ་ལྟ་ན། མཐུན་དཔེ་བྱས་པའང་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
 པའི་རྟགས་སྟོན་དུ་ཐལ་ལོ། །པལ་ཆེ་བ་དག་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་
 གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་
 ཡིན་པ་ཕྱོགས་ཚེས་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བསལ་བའི་རིགས་མི་མཐུན་ཞེས་
 སོགས་སུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན། རྟགས་སྟོན་ཡིན་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པས་བྱབ་
 པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟགས་སྟོན་ཅན་ཡིན་ན་སྟོན་མེད་ཡིན་པས་བྱབ་
 པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་། དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་མ་གྲུབ་པ་དེ་དེ་སྐྱབ་
 གྱི་རྟགས་སྟོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཟེར། བྱས་པ་སྐྱ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་
 པ་ཚེས་ཅན། བྱོད་བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སྟོན་ཡིན་པར་
 ཐལ། བྱོད་དེ་སྐྱབ་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་
 མ་གྲུབ་ན། དེ་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། མིག་གི་
 གཟུང་བྱ་སྐྱ་ལ་འགོད་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དེ། མིག་གི་གཟུང་བྱས་སྐྱ་མི་
 རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྟོན་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོན་ས་མིག་གི་
 གཟུང་བྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་བར་དུ་
 གཙོད་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་དེ་སྐྱབ་གྱི་རྟགས་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པའི་ཡོན་
 ཏན་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོན་ས་རྟགས་ལྟར་སྒྲུང་དུ་འཛོག་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྟགས་
 སྟོན་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་སྟོན་ཡིན་གྱི། ལྟར་སྒྲུང་གི་སྟོན་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་

ཏོ། །

འདིས་ནི་རྟགས་སྐྱོན་རྟགས་གང་ལ་ལྟན་དཔྱད་པའི་ཚུལ་མ་གོ་བར་
 ཟད་དེ། རྟགས་སྐྱོན་རྟགས་གང་ལ་ལྟན་དཔྱད་པ་ནི། རྟགས་སྐྱོན་གང་ལ་ལྟན་
 པའི་གཞི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་དག་གམ་ལྟར་སྤང་གང་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་པ་
 ཡིན་པ་ལ། རྟགས་སྐྱོན་དེ་རྟགས་གང་ལ་ལྟན་པའི་གཞི་རྟགས་དེ་རྟགས་ཡང་
 དག་ཏུ་འཛོག་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ནམ། ལྟར་སྤང་དུ་འཛོག་པ་ལ་བར་དུ་གཙུག་
 པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཅེས་དཔྱད་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། རྟགས་སྐྱོན་རྟགས་
 གང་གི་སྐྱོན་ཡིན་དཔྱད་པ་ནི་རྟགས་སྐྱོན་ལྟན་པའི་རྟགས་དེ་གང་ཡིན་
 དཔྱད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་རྣམས་ལས་འོས་ཅི་ཞིག་ཡོད།
 གཞན་ཡང་། འདི་ལྟར་སྤྲོ་བས་ནི་བྱད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་སྤྲོ་མོད། དེ་ལྟར་ན། སྐྱོན་ལྟན་པས་སྐྱོན་ཅན་དང་། ཡོན་ཏན་ལྟན་པས་
 ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་འཛོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱོན་ལྟན་ན་དེ་བྱད་ཆོས་ཡིན་
 དགོས། བྱད་ཆོས་ཡིན་ན་ཡོན་ཏན་ཡིན་དགོས། ཡོན་ཏན་ཡིན་ན་དེ་ལྟན་
 པའི་ཆ་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་འཛོག་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ལ་བར་དུ་གཙུག་པའི་
 སྐྱོན་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་སྐྱོན་ཡིན་དགོས་ན།
 སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། བྱོད་སེམས་ཅན་སངས་
 རྒྱས་ཡིན་པའི་སྤང་བྱར་ཐལ། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ལ་བར་དུ་
 གཙུག་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱུང་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། སེམས་

ཅན་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་
 ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལན་ཅི་ཡོད།
 ཡང་ཁ་ཅིག་ཏྲགས་སྟོན་ཅན་དང་ཏྲགས་སྟོན་གཅིག་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་ཅན་
 དང་ཡོན་ཏན་ཡང་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་བསྟོན་པ་སྟེ།
 དོན་སྒྲི་སོ་སོར་འཆར་བའི་ཕྱིར་དང་། དག་སྟོང་དང་སྟོམ་པ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་
 བའི་ཕྱིར་དང་། བྱས་པ་སྐྱེལ་གྲུབ་པའི་ཆ་བྱས་པ་དང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་
 ཕྱིར་དོ། །གཞན་དག་གིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྤངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས་
 སྟོན་ཡིན་ན་སྟོན་ཅན་ཡིན་དགོས་ན། ཞེས་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་རང་མཆང་
 བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཏྲགས་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་ཚུལ་
 རི་སྐད་བཞད་པ་རྣམས། རྟོགས་དང་དཔེའི་སྐབས་སུ་འང་རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་
 ཞེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། ཏྲགས་སྟོན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རང་
 ཁྱོད་ཆོས་སུ་ལྟན་པའི་ཏྲགས་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་སྟོན་ཅན་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་
 གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས། དཔེར་ན། སྐྱ་མི་ཏྲག་སྐྱབ་ལ་མིག་གིས་
 གཟུང་བྱ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་སྐྱེལ་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་
 ལྟ་བུའོ། །དཔེ་སྟོན་གྱི་མཆོན་ཉིད། རང་གང་ལ་ཁྱོད་ཆོས་སུ་ལྟན་པའི་དཔེ་
 དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
 གཏན་ཆིགས། དཔེར་ན། གཞལ་བྱས་སྐྱ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེར་
 ཐུམ་པ་བཀོད་པའི་ཆོ། ཐུམ་པ་ཏྲག་པས་སྟོང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཚྱོགས་སྟོན་གྱི་

མཚན་ཉིད། རང་གང་ལ་བྱད་ཆོས་སུ་ལྡན་པའི་དམ་བཅའི་དོན་དེ་ཕྱོགས་
ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་ས། དཔེར་
ན། སྐྱེ་ཏྱག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་སྐྱེ་ལ་ཏྱག་པ་ཆད་མས་བསལ་བའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །
འོན་ཀྱང་། འདི་དག་ནམས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་ཏྱགས་པར་སྐྱེའོ། །
ཏྱགས་སྐྱོན་དང་ཕྱོགས་སྐྱོན་པན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་
པ་ནི་ཏྱགས་སྐྱེ་ཞིང་། གཞི་མཐུན་སྤྱད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ཏྱག་སྐྱབ་ལ་ཏྱགས་
སུའང་ཏྱག་པ་བཀོད་པའི་ཆེ་ཏྱག་པ་སྐྱེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་། གཞུང་ལས་ངེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་གཞུང་ཉིད་དུ་
བཤད་པར་བྱའོ། །ཏྱགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་སྐྱོན་ཅན་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། སྐྱེ་
ཏྱག་སྐྱབ་ལ་བྱས་པ་ཏྱགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། སྐྱོན་ཅན་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་པ་སྐྱེ་ལ་གྲུབ་པ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་
ཅིང་བྱས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་སྐྱོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ཕྱོགས་དཔེ་ལའང་མཚོན་པར་བྱ་ཞིང་དཔེའི་སྐྱོན་ནི་ཏྱགས་སྐྱོན་དུ་འདུ་སྟེ།
དཔེ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཏྱགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་
ཀྱི་སྐྱོན་ཡོན་ཀྱི་ནམ་པར་གཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

སྐྱས་པ།

པརྒྱའི་གཉེན་ལས་རབ་གསལ་སྤང་བ་དང་། །

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་དག་ལས་ཡིད་བཞིན་ནོར། །

བདག་སྒྲིའི་ཚལ་ལས་ལེགས་བཤད་སྒྲུང་ཅིའི་རྒྱན། །
རྫོགས་ལྡན་བཞིན་དུ་དག་ལེགས་ཅི་ཡང་སྒྲིན། །
བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །
ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་ཏེ་
བརྗོད་ཅིན་ཏོ། །

རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་
པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ།
དགག་པ་དང་སྐྱབ་པ། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བརྗོད་བྱ་དང་རྫོད་བྱེད། སྒྲི་
དང་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ། རྩེས་དང་ལྡོག་པ། གཅིག་དང་ཐ་དད།
མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། འདས་སོགས་དུས་གསུམ་བཤད་པ་དང་
དགའོ།

དགག་པ་དང་སྐྱབ་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། དགག་སྐྱབ་གཉིས་ལས། དགག་པ་ནི། སྒྲོས་དགག་བྱ་
དངོས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་པས་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ།

དེ་ཡང་སྒོ་ལ་དེའི་སྒྲི་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་
བ་ཉིད་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་
དགག་བྱ་བཅད་པ་ཅམ་དགག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
མ་ཡིན་བཅད་པར་གནས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་དེའི་དངོས་མིང་གི་
མཐར་དགག་ཆིག་མ་སྒྱུར་ཡང་ཆོས་དེ་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་
བཅད་པའི་རྣམ་པར་འཆར་ན་དགག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་སྤྱིར། ཤེས་བྱ་དང་
གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགག་པར་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདིལྟར་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པར་འཆར་
བས་བྱབ་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མདོན་སྒྲུལ་མི་
སྤྱིད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལས་
ལོག་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བས་བྱབ་པའི་སྤྱིར་རོ།།

དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒོ་
ཡུལ་དུ་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པའམ། མི་སྒྲུབ་
པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དམ་ཟེས་ཆང་འཐུང་རུང་མི་རུང་ངེས་པ་ན་ཆང་མི་
བརྟུང་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཆང་འཐུང་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅམ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དེ་
ལས་གཞན་པའི་བརྟུང་བ་འཐུང་མི་འཐུང་གང་ཡང་མི་སྒྲུབ་པ་བཞིན་ཏེ། རྟོག་
གོ་འབར་བ་ལས། མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅམ་ཞིག་
འགོག་པར་བྱེད་གྱི། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་

མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེ་ཆང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་
འགོག་པར་བྱེད་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་བཏུང་ངོ་
ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

མ་ཡིན་དགག་ནི། སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་
འཕེན་པའམ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་དམངས་རིགས་སུ་
སྟོན་པར་འདོད་པ་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་བྲམ་ཟེ་བཀག་པ་ཙམ་
མིན་གྱི། བྲམ་ཟེ་ལས་གཞན་པ་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་
པས་དེ་དང་འབྲ་བར་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པས་ཏེ། དཔེར་ན། འདི་བྲམ་ཟེ་མིན་ཞེས་བཀག་པས་བྲམ་ཟེ་འབྲ་བ་དེ་ལས་
གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་
པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ། དངོས་དང་ཤུགས་དང་དངོས་ཤུགས་
གཉིས་ཀ་དང་སྐྱབས་སྟོབས་གྱིས་འཕངས་པ་དང་བཞི་སྟེ། དང་པོ་ནི། བདག་
མེད་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དགག་བྱ་གཅིད་པ་དང་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་
གཉིས་ཀ་ཆོག་གཅིག་གིས་སྐྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་ཆོན་པོ་ཉིན་
པར་བས་མི་བླ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དོན་གྱིས་མཆོན་མོ་བར་བསྟན་པའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་ཆོན་པོ་ཉིན་པར་བས་མི་བླ་བར་རིད་པ་མིན་པ་ཡོད་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །བཞི་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཅིག་རྒྱལ་རིགས་བྲམ་ཟེའི་

རིགས་གང་རུང་དུ་ཤེས་ཤིང་དེའི་ནང་ནས་གང་ཡིན་མ་ངེས་པའི་ཆེ། འདི་
 བྲམ་ཟེ་མིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱལ་རིགས་སུ་རང་ཆིག་གིས་མི་སྟོན་ཀྱང་
 སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོན་པའོ། །ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་དེ་གསུམ་དུ་ངེས་
 པས་དེ་དག་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མི་འཕེན་ན་དེ་
 ལས་གཞན་མེད་དགག་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་
 བྲངས་པ་ལས། དགག་པ་དོན་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་། ཆིག་གཟིག་སྐྱབ་པར་
 བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་རང་ཆིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་དགག་པ་གཞན་ཡིན་ནོ།།
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁ་ཅིག །གཞི་སྐྱབ་པ་དང་ཆོགས་ན་སྐྱབ་པར་
 འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་མིན་ཡང་། བྲམ་ཟེ་ཆང་
 མི་འཐུང་བ་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། སྐྱ་མདོན་གྱུར་
 ཡིན་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྟོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་འོ། །གཞན་དགག་ཞི་དང་
 ཆོགས་ན་ཆོས་གཞན་འཕངས་པར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་ཆང་མི་
 བརྟུང་ཞེས་པ་ལ་བྲམ་ཟེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆང་བརྟུང་མི་བརྟུང་བཅི་བའི་གཞི་ཡིན་
 གྱི།འཕངས་པའི་ཆོས་གཞན་མིན་པའི་སྤྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་
 རང་དབང་དུ་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཆོས། མཆན་གཞི་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་
 ཡིན་ནོ། །དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འགལ་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འགལ་བ་ལ།
མཚན་ཉིད་དང་།

དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལྷགས་
དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། མི་མཐུན་པར་གནས་པ་
ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། འོ་ན་བྱམ་པའི་མཚན་ཉིད། འོ་ན་བྱེད་ཀྱས་པ་ཅིས་སྦྲས་
ན་ཅིས་འགོག་གཤམ་པར་བྱམ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་
འགལ་བར་ཐལ་ལོ། །མི་མཐུན་པར་གནས་པ་མ་གྱུབ་བོ་ཞེ་ན། འོ་ན། ཀ་
བའང་འོ་ན་བྱེད་ཀྱས་པར་མ་གྱུབ་བོ། །གཏུང་འདེགས་ཀྱི་འོ་ན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེ་ན། བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྦྲ་བ་ནི་
མཚུངས་པ་མིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པས་མི་མཐུན་པའི་གོ་མི་ཆོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་འགལ་བས་འགལ་བའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་
ཅིག་ན་རེ། གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཅ་མ་གྱིས་འགལ་བར་མི་འཐད་དེ། འགལ་
ན་པན་ཚུན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་མཐུན་མི་
སྲིད་པས་འགལ་བར་འགྱུར་ན་རྒྱ་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་འགལ་དགོས་པ་ལ།
བདག་འཛིན་རྒྱ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང་། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་ཕྱིར།
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོ་པན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་ན་ཡང་གཞོད་མ་ཡིན། །ཅིས་པ་རྩ་
འབྲེལ་རྣམས་ལས། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་ཞེས་ཟེར་ཅིང་། སྡོ་སེར་སོགས་ཀྱང་མི་
འགལ་ཏེ། གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་མིན་པའི་སྤྱིར། ཅེས་ཟེར་ཏོ།།

འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ཐལ། གཞོན་
བྱ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། བན་ཚུན་འགོག་མི་རུས་པའི་སྤྱིར། དེར་
ཐལ། གཉིས་ཀ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱིར་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་མིན་
ཡང་། ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྤྱིར་དུ་ཏྲག་པས་མི་ཏྲག་པ་
འགོག་ལ། མི་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྐྱ་ལྟ་བུའི་སྤྱིར་དུ་མི་ཏྲག་པས་ཏྲག་པ་
འགོག་པས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྡོ་སེར་སོགས་ལའང་མཚུངས་སོ།།
གཞན་ཡང་། བྱས་པ་དང་ཏྲག་པ་མི་འགལ་ན། བྱས་པ་སྐྱ་མི་ཏྲག་སྐྱབ་ཀྱི་
ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རིགས་ལ། འགལ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན། ཏྲག་མི་
ཏྲག་དངོས་འགལ་ཡིན་ཅིང་། བྱས་པ་མི་ཏྲག་པའི་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཏྲག་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན། སྡོ་སེར་ཡང་འགལ་བར་ཐལ། སྡོན་པོ་དང་སྡོ་མིན་
དངོས་འགལ་ཡིན་ཅིང་། སེར་པོ་སྡོ་མིན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཚེ་ལ་
བྱུང་དུང་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་མི་འགལ་ན་དེ་སྐྱབ་
ཀྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འགལ་ན་ཚེ་ལ་བྱུང་ཏྲག་པ་དང་
འགལ་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད། མི་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཅེས་འགོད་ན། དེ་ནི་
མཚུངས་ཏེ། སེར་པོ་ཆོས་ཅན། སྡོན་པོ་དང་འགལ་བར་ཐལ། སྡོན་པོ་མ་ཡིན་
པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྒྱ་མཚན་གཞན་ནི་སྐྱ་མ་ལའང་མེད་དོ། །དུ་ཡོད་ཀྱིས་ལ་
མེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ་འགལ་ཏྲགས་སུ་ཐལ། བྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མེ་དུ་འགལ་

བའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་ལ་ནི། མེ་ཡོད་པས་གང་རེག་མེད་པར་སྐྱབ་པའང་སྐྱབ་
 ཏྲགས་སུ་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཞིང་ཏྲགས་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
 བཟོད་ན། ལན་མེད་དོ། །འདི་དག་ལ་གཞོད་བྱེད་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་
 མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །བདག་འཛིན་རྒྱ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང་། །
 ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས། འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་པན་ཚུན་གཅིག་
 མཛོན་དུ་གྱུར་ན། ཅིག་ཤོས་མཛོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་ཡང་ས་བོན་འཛོམས་
 པའི་སྤང་གཉིན་མིན་ཏེ། པན་ཚུན་རྒྱ་བྱེད་པ་སྤིང་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་ཀའང་
 རྒྱ་བདག་འཛིན་ལས་འབྱུང་བར་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དེ་
 གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་
 བཀོད་པར་སྐྱབ་ནི། སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་འགྲེལ་མེད་ལ། གཞུང་གི་ཆོག་
 དོན་ལ་མ་ཞུགས་པས་དེ་འདྲའི་འབྲུ་སྟོན་འབྱུང་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
 འདི་སྐད་སྐྱས་པས་ནི། གཞུང་ལུགས་པ་བྲིད་ཀྱིས་གཞུང་དོན་འཆད་པའི་
 ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་རང་མཆང་སྟོག་པའི་ཆོ་ངེ་བཏབ་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཐ་དད་གཞི་མཐུན་
 མི་སྤིང་པ། དབྱེ་བ་ལ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། པན་ཚུན་སྤངས་
 འགལ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རུས་པ་མཚུངས་པའི་སྟོན་སྐྱོན་རྒྱན་
 འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ། །དབྱེ་ན། བེམ་པོ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟན་
 ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚ་རེག་དང་གང་རེག་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བདག་

མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བདག་འཛིན་ལྟ་བུའོ། །དེ་
གཉིས་ཀའང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། བརྒྱད་
འགལ་ནི། དུ་བ་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་གངས་རེག་སྟོབས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ། །འདི་
ལ་ནི། ཚད་མས་གཞོད་འགལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དུ་བ་ཡོད་ན་མེ་ཡོད་པར་
ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། མེ་དང་གང་རེག་དངོས་གྱི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་གྱིས་དུ་བ་ཡང་གང་རེག་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
ཡིན་པའི་སྐྱར་རོ།

འདི་དག་གི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། ཤེས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་བའི་ཚུལ། ཁོ་བོས་སྤང་གཉིན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་དུ་བཤད་
པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆ་རེག་དང་གང་རེག་ལྟ་བུ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ།
སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང། གཉིས་པ་ལ་རྒྱས་ཚུང་དུ་བྱས། གསུམ་པ་ལ་རྒྱན་
གཙོད་པར་བྱེད་པས་གཞོད་བྱེད་སྟོབས་ལྟན་རྒྱ་དང་། གཞོད་བྱ་རྒྱས་ཚུང་
འབྲས་བུའོ་ཞེས་སྤྲོ་མོད་ཀྱང་། ཆོས་དེ་ལ་པན་འདོགས་ན་གཞོད་བྱེད་ཡིན་
པར་འགལ་བའི་སྐྱར་ཆས་མི་འཐད་དོ། །དེ་བས་ན་ཆ་གང་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
ལ་སྤང། དེའི་རྗེས་སུ་གང་རེག་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཉེར་ལེན་དང་ཆ་རེག་སྐད་
ཅིག་དང་པོས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་ནས་གང་རེག་གཉིས་པ་རང་འབྲས་
སྐྱེ་མ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་ཚུང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེད་ལ། དེ་འདྲའི་ཆ་གང་ནི་རྒྱ་འབྲས་
ཡིན་གྱི། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མིན་ཞིང་། དེ་རྗེས་གང་རེག་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པས་ཉེར་ལེན་དང་། ཆ་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་

རྒྱན་བྱས་པ་ལས་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་རང་འབྲས་སྤྱི་མ་སྐྱེད་པའི་
 རུས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་སྐྱེད་ལ། དེ་འབྲའི་ཆ་གང་ཡང་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་
 གྱི། །གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་མ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པོ་དེ་ཆ་ཤས་སུ་
 ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་ཆ་རེག་དང་། སྐད་ཅིག་དང་པོ་རུས་ལྡན་གཉིས་པ་རུས་
 རྒྱུང་གསུམ་པ་རུས་མེད་རྣམས་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་གང་རེག་
 གཉིས་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ལ། རྒྱ་འབྲས་མིན་ཞིང་ལྡན་ཅིག་མི་
 གནས་འགལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཆ་ཅན་ཆ་གང་དེ་གཉིས་ལྡན་ཅིག་མི་
 གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་པ་འགལ་བས་རུས་མཚུངས་སུ་རྒྱན་
 འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
 སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྤྲད་ནས་དེ་རྗེས་གང་རེག་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རུས་རྒྱུང་
 དང་། གསུམ་པ་རང་འབྲས་སྤྱི་མ་སྐྱེད་པའི་རུས་མེད་དུ་བྱས་ནས། བཞི་པ་
 ཡན་ཆད་མི་སྐྱེ་བར་རྒྱན་གཙོད་པའི་སྤྱིར། ཅས་བྱའོ། །སྤང་ཐུན་ལྟ་བུ་ལ་ནི་
 འདི་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་སྐྱེ་བ་དང་ཐུན་པ་འགག་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་།
 སྤང་བ་སྐྱེས་པ་དང་ཐུན་པ་འགག་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ཆ་རེག་
 ཅམ་དང་གང་རེག་ཅམ་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། གང་
 རེག་ད་ལྟར་བ་གཞོན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་པས་གཞོན་པར་བྱར་མེད་
 པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་བར་རྩ་བའི་གྲུབ་
 མཐའ་ལ་ཁས་ལེན་པ་ནི་དངོས་འགལ་ལ་ངོ་མཆར་དུ་འཛིན་པའི་བབ་ཅོལ་
 ལོ།།

གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཆན་ཉིད། པན་ཚུན་གཅིག་
 ཡིན་པས་ཅིག་ཤོས་ཡིན་པ་གཅོད་རྒྱས་པའི་ཆོས། དབྱེ་ན། དངོས་གྱི་པན་
 ཚུན་སྤངས་འགལ་དང་། བརྒྱད་པའི་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས། དང་
 པོའི་མཆན་ཉིད། པན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པས་ཅིག་ཤོས་
 ཡིན་པར་གོ་རྒྱས་པའི་འགལ་ལྷ་དངོས། དཔེར་ན། ཏྲག་མི་ཏྲག་ལྟ་བུའོ། །
 གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད། ཆོས་དེ་དང་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྤིང་པའི་སློན་སྤངས་འགལ་
 བ་གང་ཞིག་ཆོས་དེ་རྣམ་པར་བཅད་ཕྱོག་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་
 ཏྲག་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། བྱས་པ་
 ཡིན་ན་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་
 པས་རང་གྲུབ་པའི་གཞི་དེ་ཏྲག་པ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་སྤྱིར་རོ།

དེས་ན། འགལ་བ་ཡིན་ན་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ཡིན་པས་བྱུང་ལ།
 ཆད་མས་གཞོད་འགལ་དང་བརྒྱད་འགལ་དོན་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་།
 དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་དོ་བོ་སྟེ། །ཡོད་ན་ཡོད་པས་མེད་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སྟན་ཅིག་
 མི་གནས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ངོས་བཟུང་། པན་ཚུན་ཐ་དད་གྲུབ་སྤྱིར་ཏེ།
 བརྟན་དངོས་དང་ནི་འཇིག་པ་བཞིན། །ཞེས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་
 དངོས་འགལ་དཔེ་དང་བཅས་པ་བསྟན། ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་སྤྱིར་
 ཀྱང་། །དེས་གྱུར་དང་ནི་སྟོས་བཅས་བཞིན། །ཞེས་པས་བརྒྱད་འགལ་ཐམས་
 ཅད་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་འགལ་ཞེས་བརྒྱད་འགལ་གྱི་དོན་ཕྱོག་སྟོས་
 པའི་སློན་སྤངས་བསྟན་ནས། པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བརྒྱད་འགལ་གཅིག་

དཔེར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་ས་གཞི་དཔེ་འགལ་ནི་བརྒྱུད་འགལ་གྱི་དོན་
ལྡན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཚེས་དེས་གཞི་དེ་ལ་
དངོས་སུ་གཞི་དཔེར་བར་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱི་སྟོབས་ལས་ཚེས་དེ་དང་
འགལ་བར་གྲུབ་པ་ཞེས་པའོ། །དེས་དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚན་
ཏེ། ཚེས་གཞན་ཚེས་དེ་ལ་གཞི་དཔེར་བྱེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་ལ་མ་བསྟོན་པར་
ཚེས་དེ་ལ་གཞི་དཔེར་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ། ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཁྱོད་ཚེས་དེ་དང་པན་ཚུན་ཐ་དད།
ཚེས་དེ་ཁེགས་ན་ཁྱོད་ཁེགས་པ། དབྱེ་ན། བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། དེ་
བྱུང་འབྲེལ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་གཅིག་པའི་སྒྲོ་ནས་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡན་མི་འབྲུལ་བ། དཔེར་ན་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། གཉིས་པའི་
མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡན་མི་འབྲུལ་བ།
དཔེར་ན། དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

དེ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་
ཁུབ་འབྲེལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་
ནི་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟེ། གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པ་དེ་དག་ལས་
དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འབྲེལ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
འདི་ལྟར་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བདེན་པར་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་
བདེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་མི་རྟག་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་རྗེས་
ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བྱས་མི་རྟག་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཅིང་། བྱས་མི་རྟག་

བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བཞིན་དུ་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། མེ་དུ་ལ་
འདི་ནི་འབྲེལ་བའོ། །འདི་ནི་འབྲེལ་ཡུལ་ལོ། །ཞེས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་
འབྲེད་པའི་རྟོག་པ་སྒྲུབ་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བདེན་པར་གྲུབ་
ཅིང་། མདོན་སྲུང་ལ་དངོས་སྲུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་འགལ་བ་ཡང་མི་བདེན་པར་བསྐྱབ་སྟའོ། །དེས་ན། འབྲེལ་བ་དང་
འགལ་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ན་བདེན་
པར་མ་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་གི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་
བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །འགལ་
འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མདོར་བསྐྱུས་པའོ།།

བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་གཏན་ལ་དབབ་པ།

གསུམ་པ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བ་གཉིས།

དང་པོ་བརྗོད་བྱའི་མཚན་ཉིད། བརྗོད་ལས་གོ་བར་བྱ་བ། རྗོད་བྱེད་གྱི་
མཚན་ཉིད། བརྗོད་དབང་གིས་རང་ཡུལ་གོ་བྱེད། དེ་ལ་བརྗོད་བྱ་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། སྐྱས་བརྗོད་མི་རུང་གི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་
ཅིག་རང་མཚན་ཡིན་ན་སྐྱས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི་ཆོས་ཤིན་ཏུ་

འཇུལ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་འདི་ལ་ནི་རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྐྱས་བཟོད་
དུ་མི་རུང་བར་ཚད་མས་བྱུ་བར་ཐལ་ཞིང་། རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྐྱས་བཟོད་
རུང་དུ་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཚད་མས་བསལ་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་།
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་བཟོད་བྱ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ་ཞིང་། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཟོད་
བྱར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། འོན་ཏེ་དེ་དག་ནི་སེལ་
ངོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ཞེ་ན། འོ་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་བཟོད་
བྱར་སེལ་འབྲུག་གི་སྒོ་སྟོན་ལྟགས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་
སེལ་འབྲུག་གི་སྒོ་འི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པ་འབྱུང་དོ། །སྤྱོད་པོ་མཁས་པའི་
ཤ་ཚུགས་ཅན་ཁ་ཅིག །རང་མཆན་ཡིན་ན་སྐྱས་བཟོད་མི་རྒྱས་པར་ཁས་
ལངས་ནས། ཡོད་པ་རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྐྱས་བཟོད་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའང་མཐོང་སྟེ། དབྱུག་པས་མ་བསྐྱུན་པར་ཡང་འདི་
ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་བཞིན་བཟང་ངོ་། །དེས་ན། རང་མཆན་སྐྱས་བཟོད་
མི་རྒྱས་པར་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་མི་བཟང་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མང་དུ་གོང་
ནམས་སུ་ཡང་བཟོད་ཅིན་ལ། མཐའ་ཡས་པར་ནི་བཟོད་པར་ག་ལ་རྒྱས།
འོན་ཀྱང་རང་མཆན་སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་སྤང་
ཡུལ་དུ་ཐལ་བའི་བྱིར་ངོ།

དེས་ན་རང་མཆན་ཡིན་ན་སྐྱས་དངོས་སུ་བཟོད་རྒྱས་པས་བྱུག་
དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་བྱུག་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ། རང་མཆན་ཡིན་

ན་སྐྱེས་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་ཀུས་ན་རྟོག་པས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་
དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྐྱ་དང་མི་རྟོག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་གིས་
དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པས་བྱུང་བའོ། སྐྱ་དང་མི་རྟོག་པའི་ཚོགས་དོན་ཡིན་
ན་རྟོག་པ་ཡིན་པ་གང་རུང་དུ་ཐལ་ལོ། །སྐྱེས་དངོས་སུ་བརྗོད་ན་སྐྱའི་དངོས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དེ་དགོས་ན། རྟོག་པས་དངོས་
སུ་རྟོགས་ན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་
ན། རྟོག་པས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་རྟོག་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་ན། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་
དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པས་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །མཁས་པར་ང་རྒྱལ་བྱེད་པ་ཁ་
ཅིག་སྟོན་པོ་རང་མཚན་མཐོང་བའི་མདོན་སུམ་གྱིས་དངས་པའི་སྟོན་པོ་རང་
མཚན་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཁས་སྒྲུངས་ནས་རང་མཚན་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་ཡུལ་
མ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད་པའང་། ལྟ་དགའ་བའི་སྟོ་གྲོས་ཅན་དུ་མཆོན་
པའི་ཕྱིར་དངོས་འགལ་དམ་བཅའ་བར་བཟད་དོ། །བརྗོད་བྱའི་མཚན་གཞི་
བཤད་ཅིན་རྟོ།

རྗོད་བྱེད་ལ་དབྱེ་བ་ནི། དབྱེ་སྟོ་བཞི་ལས། དང་པོ་ངོ་བོའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་
ན། མིང་དང་། ཚིག་དང་། ཡི་གེ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་བརྗོད་པའི་སྒྲ། དབྱེ་ན།
དངོས་མིང་། བཏགས་མིང་གཉིས། ཚོས་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད།
ཚོས་དེ་ལ་ཐོག་མར་བརྒྱུར་བའི་མིང་གང་ཞིག་ ཚོས་དེ་འབྲུལ་མེད་དུ་གོ་

བར་བྱེད་རྒྱས་པ། དཔེར་ན། རི་དྲགས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་ལྟ་
བུའོ། །བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། སྐྱ་དེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཡུལ་
དང་འབྲེལ་བྱུང་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡུལ་དེ་ལ་བྲིས་བརྒྱུར་བའི་
མིང་། དཔེར་ན། བཟ་ཟེའི་སྤུ་ལ་སེལ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་དབྱེ་
ན། ཉི་འོད་ལ་ཉི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། སྐར་བྱ་
རོག་རྒྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། འདི་དག་ནི་
ཉིགས་པར་སྦྲ་བས་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་སོ།

ཆིག་གི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་དང་སྦྱར་ནས་རྫོང་
བྱེད་གྱི་སྒྲ། དཔེར་ན། ལྷས་བྱེན་གོས་སྟོན་ཅན་ཞེས་བརྫོང་པའི་སྐྱུ་ལྟ་བུའོ།
ཡི་གེའི་མཚན་ཉིད། རེ་རེས་དོན་མི་སྟོན་ཀྱང་དོན་སྟོན་པའི་སྒྲིའི་ཚིམ་བྱེད་
དུ་གྱུར་པའི་གདངས། དབྱེ་ན། ལྷ་ལི་སོགས་དབྱངས་དང་། ཀ་ཁ་སོགས་
གསལ་བྱེད་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་སུ་ཡོད་དོ། གཞན་དག་མིང་ཆིག་ཡི་གེ་འདི་
དག་སྐད་ཅིག་ལ་བཏགས་ནས་རྫས་སུ་གྱུར་པ་འགོག་པ་ནི་གོང་དུ་བཀག་
ཟེན་ཏོ། །ཁ་ཅིག་མིང་ཆིག་ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྱུར་པས་ཁྲབ་སྟེ། ལྷན་མིན་
འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་བྱིར་ཅེས་ཟེར་ཏོ། །འོ་ན། མི་རྟག་པའང་རྫས་སུ་མ་
གྱུར་པར་ཐལ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྫས་སུ་
གྱུར་ན་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འདི་ལྟ་བུའི་རིང་ལུགས་ནི་ངོ་མཚར་
ཏོ། །འོ་ན། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མིང་ཆིག་གི་ངོ་བོ་དངོས་
པོ་མིན་པས་དེར་བཤད་པ་མིན་གྱི། མིང་ཆིག་རང་ཡུལ་གྱི་རྫོང་བྱེད་ཡིན་པ་

རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་
 ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོག་སོགས་ཀྱི་བརྟགས་དངོས་
 མེད་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཆོག་སོགས་རང་གི་བརྟོག་བྱེད་མེད་བྱེད་
 དུ་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་རང་གི་བརྟོག་བྱེད་མེད་བྱེད་ཡིན་པ་
 དངོས་པོར་མེད་པའི་སྒྲིབ། ཆོག་སོགས་དང་དེའི་བརྟོག་བྱེད་འབྲེལ་བ་དངོས་
 པོར་ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེས་པའོ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་ཡིན་ན་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་བྱུང་
 བ། ཡི་གེ་ཀྱན་སྟོང་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། དོན་
 བརྟོག་པའི་སྐྱ་མི་སྤྱིད་པས་བརྟོག་པས་དོན་གོ་བ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་བས་ཆོས་
 ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ཞིང་། རྟོག་ཆོག་གིས་འབྲས་བུ་མི་
 སྐྱེད་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དག་སྐྱ་བ་པོའི་རྒྱུད་ལ་
 ཀྱན་སྟོང་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། འདོད་ན། དེ་ལ་སྐྱ་
 རི་ཆོང་མ་ཉིད། །ཅེས་སོགས་ཇི་ལྟར་འཆད། ལྷོགས་འདི་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་
 བརྒྱུད་མར་འབབ་པའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་རྒྱས་པར་མ་བྲིས་སོ།

རྟོག་བྱེད་ལ་བརྟོག་བྱེད་སྟོན་སྟེ་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་བརྟོག་གི་སྐྱ་དང་།
 ཆོགས་བརྟོག་གི་སྐྱ་གཉིས། དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། ཆོག་རང་གིས་དངོས་སུ་
 ཟེན་པར་བསྟན་པའི་བརྟོག་བྱེད་ཡིན་ན་སྐྱ་ཡིན་པ། དཔེར་ན། གཟུགས་ཞེས་
 བརྟོག་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུའོ། ཆོགས་བརྟོག་གི་སྐྱའི་མཆོན་ཉིད། ཆོག་རང་གིས་
 དངོས་སུ་ཟེན་པར་བསྟན་པའི་སྐྱའི་བརྟོག་བྱེད་ཡིན་ན་རགས་པ་ཡིན་པ།
 དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྟོག་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱང་གཞི་གཅིག་

ལ་བལྟས་ནས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེ་གསེར་བྱམ་ལ་
 བལྟས་ནས་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ན་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་ཡིན་དགོས་
 ལ། བྱམ་པའི་གཟུགས་ལ་བལྟས་ནས་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་པས་རིགས་
 བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་ཡིན་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་ཐ་དད་ལ་བལྟས་ནས་མི་འགལ་
 ཏེ། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་བྱམ་པའི་ཆ་ཤས་གཟུགས་སོགས་ལ་བལྟས་
 ནས་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། བྱམ་པའི་གསལ་བ་ནམས་ལ་བལྟས་ནས་
 རིགས་བརྗོད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱས་ཚོགས་པ་ཅན་
 བརྗོད་བྱར་སྤོང་བ་དང་། རིགས་བརྗོད་ཀྱིས་སྐྱས་རིགས་ཅན་བརྗོད་བྱར་མི་
 སྤོང་བར། དེས་ན་འདི་ནི་རིགས་དང་ནི། ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་བྱ་པར་
 ཡིན། །ཅེས་པའི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པའི་དོན་ནི། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱས་
 རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་བྱས་ལ། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱས་ཚོགས་
 པ་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་མ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། བྱམ་པའི་
 གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམ་པའི་སྐྱ་དོན་མ་ཐུན་དུ་འཇུག་ཅིང་། བྱམ་པའི་
 གཟུགས་སོགས་ལ་བྱམ་པའི་སྐྱ་དོན་མ་ཐུན་དུ་མི་འཇུག་པས་བྱ་བ་ཅེས་བྱ་
 བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་བུའི་དོན་གྱི་གནད་རྟོགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ཅན་ནི་ཁོ་
 བོ་གཅིག་བྱར་བས་སོ།

རྗོད་བྱེད་ལ་བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚོས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་དང་།
 ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱ་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། སྐྱ་བ་པོ་དང་ཉན་པ་
 པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བྱ་བ་ཚོས་ལྟ་བུར་སྟོན་པའི་སྐྱ།

དཔེར་ན། བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།
སྤྱི་བ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་འདོད་པས་དམིགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བྱད་གཞི་ལྟ་
བུར་སྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། བ་ལང་རྟ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ཆོས་
ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་གཞན་སྟོང་མི་སྟོང་གི་དོན། ཁ་
ཅིག་བྱད་ཆོས་གཞན་རྣམས་བརྗོད་བྱར་འཕེན་མི་འཕེན་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་
དེ། བ་ལང་གི་བྱད་ཆོས་ཡིན་ན་བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱིའི་
བརྗོད་བྱར་ཐལ་ཞིང་། འདོད་ན། བདག་མེད་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པའང་དེར་
ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ཆོས་དེ་བྱད་ཆོས་གཞན་ཀྱི་རྟོན་དུ་མི་རུང་བར་བརྗོད་པ་
དང་། རུང་བར་བརྗོད་པ་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་
སྤྱི་ཡིན་ན་སྤྱི་དོན་མི་མཐུན་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིས་
དངོས་སུ་སྟོས་པའི་བྱད་ཆོས་གཅིག་དུ་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་བྱད་ཆོས་ཀྱི་
རྟོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་མི་སྤིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞན་དག་གི་འདོད་
པ་དག་ནི། དོན་འདི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ངེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་གཏོལ་མ་རྒྱུ་ངོ་ཞེས་
སྤྱི་བར་མ་རྒྱས་པར་སྤྱག་བསྐྱལ་བའི་གཏམ་ཅམ་དུ་བྱད་དོ།།

དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རྣམས་ནི་སྤྱི་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་ཀྱི། སྤྱི་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་དང་། ཉན་པ་པོའི་ཞེས་འདོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་བྱད་པར་གཞན་སྟོང་ཞེས་པ་
ནི། དོན་དེ་བྱད་ཆོས་གཞན་ཀྱི་རྟོན་བྱེད་པའི་བྱད་གཞི་ལྟ་བུར་སྟོ་ཡུལ་དུ་
འཆར་བ་སྤངས་ནས་བྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། བྱད་པར་གཞན་མི་

སྤྱི་བ་ནི། བྱད་གཞི་ལྟ་བུར་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ནི། ཉན་པ་
 བོས་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཐོས་པ་ན། རྟ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ཉིད་སྟོང་
 གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལས་གང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་
 ཡིན་ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་འདོད་ནས་ངེས་པ་ན་བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་
 བརྗོད་པའི་ཆོ། རྟ་མ་ཡིན་པ་ནི་བྱད་གཞི་ཡིན་ལ། བ་ལང་བྱད་ཆོས་ཡིན་ཏེ།
 རྟ་མ་ཡིན་པ་དེ་མ་ཉིད་སྟོང་གི་རྟ་མ་ཡིན་སོགས་ལས་བྱད་པར་དུ་འབྱེད་
 པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །དཔེར་ན། སྐྱ་གཅན་གྱི་མགོ་
 ཞེས་པས་མགོ་དེ་ལྟ་དང་མའི་མགོ་ལས་བྱད་པར་དུ་གོ་བར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་
 པས་སྐྱ་གཅན་ནི་བྱད་ཆོས་ཡིན་ལ། མགོ་བྱད་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་
 སྐྱ་དེས་བ་ལང་གི་ལྗོག་པ་དེ་བྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བ་
 ལང་དེ་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་མིན་ཤེས་པར་འདོད་ནས་ངེས་པ་ན་བ་ལང་དེ་བྱད་
 གཞི་དང་རྟ་མ་ཡིན་པ་དེའི་བྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་སྟོན་འདོད་ནས། བ་ལང་རྟ་མ་
 ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྐྱར་བའི་ཆོ། བ་ལང་དེ་རྟ་མ་ཡིན་པ་བྱད་ཆོས་སུ་ལྟན་
 པའི་བྱད་གཞི་ལྟ་བུར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྐྱ་དེ་གཉིས་ཀས་བ་ལང་གི་
 ལྗོག་པ་བརྗོད་པར་བྱད་མེད་ཀྱང་། གཅིག་གིས་བ་ལང་བྱད་ཆོས་སུ་བརྗོད་
 པས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་ལ། སྤྱི་མས་ནི་བ་ལང་བྱད་གཞིར་བརྗོད་
 པས་ཆོས་ཙན་རྗོད་པའི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་གཅིག་
 བརྗོད་པར་བྱས་པར་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་སོ་སོར་
 བཞག་པར་གསུངས་པ་དབྱིས་སྤྱིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན་

སྒྲ་ཙམ་སྒྲོགས་པར་བྱེད་མོད། སྒྲོན་ཆད་གཞན་དག་གིས་སྒྲོགས་ཙམ་ཡང་
མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་གཞི་ནི་གསོགས་འདུས་པའི་གོང་བུའི་སྒྲོང་
དུ་བྱུང་ཆོས་པ་ལང་དང་རྟ་གང་ཡིན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བ་ལང་ཉིད་
ཅེས་པའི་སྒྲ་སྒྱུར་བའི་ཆེ་ཉིད་ཅེས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་རྟ་བཙུན་ནས་བ་
ལང་བྱུང་ཆོས་སུ་སྒྲོན་པས་ཆོས་བརྗོད་ཅེས་བྱ་ལ། བྱུང་གཞིའི་ངོ་བོ་ཙམ་
ཤེས་པར་འདོད་ནས་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྒྱུར་བའི་ཆེ་བ་ལང་བྱུང་གཞིར་
བསྟན་པས་ཆོས་ཙན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཞེས་བྱའོ། སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
བཤུད་ཅིན་རྟོ།

བཞི་པ་རྗོད་བྱེད་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲོན་སྤྱོད་ཀྱི་མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་
ཀྱི་སྒྲ་དང་། གཞན་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། མི་སྤྱོད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་
གསུམ། འདི་དག་གི་ངོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཆིག་འདི་ལ་
ཆིག་སྤྱད་ཅེས་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན། ཆིག་གཞན་དང་སྤྱད་ན་དོན་སྒྲོན་ལ། མ་
སྤྱད་ན་དོན་གང་ཡང་མི་སྒྲོན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཆིག་སྤྱད་དེ་
བྱུང་ཆོས་ཀྱི་མཐར་སྒྱུར་ན། བྱུང་ཆོས་དེ་བྱུང་གཞི་དེ་ལ་མི་ལྟན་པ་རྣམ་པར་
བཙུན་ནས་ལྟན་པ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་ཞེས་པར་
འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རྟ་པ་འཕོང་སྒྲོན་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆིག་སྤྱད་
དེ་བྱུང་གཞི་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲོས་ན། བྱུང་གཞི་དེ་ལས་གཞན་ལ་བྱུང་ཆོས་
དེ་ལྟན་པ་བཙུན་ནས་གཞི་དེ་ལ་ཆོས་དེ་ ལྟན་པར་གོ་བར་བྱེད་པས་གཞན་
ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་ཞེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱོད་སྒྲུབ་ཁོ་ན་འཕོང་

སྐྱེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ཁྱད་ཚུལ་དེ་ལྡན་པ་མི་སྲིད་པ་བཅད་
འདོད་ནས་ངས་ག་ཟུང་མཐར་སྐྱར་བ་ན་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཅེས་པར་འགྲུ་
ར་ཏེ། དཔེར་ན། མཆོ་སྐྱེས་ལ་སྡོན་པོ་སྲིད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤའ་བེན་ཏོ།

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤའ་པ།

བཞི་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལ། སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། ཏུ་མ་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པའི་
ཆོས། བྱེ་བྲག་གི་མཆན་ཉིད། འབྱེད་ཏུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་
པ། འདི་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་རྒྱས་པར་གོང་ཏུ་བཤའ་བེན་པའི་བྱིར་
འདིར་མི་འཆད་དོ།

སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་བཤའ་པ།

ལྷ་པ་སྐྱབ་པ་དང་གཞན་སེལ་ལ། སྐྱབ་པ་དང་སྐྱ ང་བ་ནི་དོན་གཅིག་
ཅིང་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། སྐྱང་བའི་མཆན་ཉིད། རང་འཇིན་མངོན་སུམ་ལ་
རང་གི་རྣམ་པ་གསལ་བར་སྐྱང་བའི་དངོས་པོ། ཁ་ཅིག་སྐྱང་བ་དོན་ལ་ཡོད་ན་
སེལ་བ་དོན་ལ་ཡོད་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལ་ནི། སྐྱང་འཇུག་དོན་ལ་འཇུག་
ན་སེལ་འཇུག་དོན་ལ་འཇུག་དགོས་པར་མཚུངས་པས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་
འཇུག་དོན་ལ་འཇུག་མི་སྲིད་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །སྐྱང་བ་

དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་སེལ་བའང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་
བརྗོད་ན་ལན་མེད་དོ། །གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤང་བ་ཡིན་ན་ལོང་བ་རྒྱན་ཆད་
པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ནའང་ལོང་བ་
རྒྱན་ཆད་དགོས་པར་མཚུངས་སོ།།

གཞན་སེལ་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དགག་སྐྱབ་གཉིས་སུ་
ངེས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱབ་པ་དང་སྤང་བ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །སེལ་བ་དང་དགག་པ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དངོས་མེད་
ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལའང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སེལ་བའི་མཆན་ཉིད།
དངོས་འགལ་གཅོད་པ། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མི་
མཐུན་སེལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
དགག་པར་ཐལ། རིགས་མི་མཐུན་འགོག་པའི་སྤྱིར་དང་། དངོས་འགལ་
འགོག་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདིས་ནི་རང་མཆན་སེལ་བར་འདོད་པའང་ཁེགས་
ཤིང་། འདོད་པ་འདི་དག་ནི་གཞན་སེལ་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བཏགས་སུ་ལན་
གཅིག་མིན་པར་བཤད་པའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དག་ལ་མངོན་
སུམ་དུ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་རང་མཆན་སེལ་བ་ཡིན་ན་མངོན་
སུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲོན་བརྗོད་པ་ལ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་
སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། བུམ་པ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅེས་མཚུངས་སོ། །ཁ་
ཅིག་སྒྲོ་རྟོག་དོན་མཐུན་ཁོ་ན་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་སྤྱིར།
ཅེས་ཟེར་བ་ལ་ནི། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་ཐལ་ཞིང་།

རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་མཚན་ཡིན་ན་སེལ་བར་འགལ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་དང་དངོས་
སྤྱུ་འགལ་ཞིང་། རང་མཚན་སེལ་བ་ཡིན་ན་མངོན་སྤྱུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་
འགྱུར་བར་ཁས་སྦྱངས་པས་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཉམས་སྤྱི་ཕྱོད་བའི་རང་རིག་
མངོན་སྤྱུམ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཅེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་པར་འགྱུར་ནའང་འགལ་བའི་ཁྱར་
འདི་ལྟ་བུ་འདེགས་པར་བཟོད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ནི་ཡ་མཚན་ནོ།།

འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྱོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། ཅེས་
སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྟ་བུ་སྒྲོས་སེལ་བ་གསུམ་དུ་བཤད་དེ། དེ་
ཡང་། ལས་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ལས། བསལ་བར་བྱ་བའི་གཞི་འམ་ལས་
ནི་བྱམ་པ་རང་མཚན་ལྟ་བུ་སྟོང་དོན་གྱི་སེལ་བ་དང་། འདི་བསལ་བའི་རང་
བཞིན་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ལྟ་བུ་ནི་མེད་དགག་གི་གཞན་
སེལ་དང་། འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་
པར་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་དང་
མཐུན་པར། ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒྲུས་པར། འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་
ཏེ། མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་པའོ། །མ་ཡིན་དགག་པའང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །སྒྲོ་
དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། །ཞེས་དང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་དེའི་
འགྲེལ་པར་རྒྱས་པར་གསུངས་པས། སེལ་བ་ནི་དོན་གྱི་སེལ་བ། མེད་
དགག་གི་སེལ་བ། སྒྲོའི་སེལ་བ་གསུམ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི་རང་མཚན་རྣམས་
ཏེ། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ཅམ་ལ་སེལ་བར་བཏགས་པའོ། །མེད་དགག་

གི་སེལ་བ་ནི་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲིའི་སེལ་
བ་ནི་བྱམ་འཇིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ།
སེལ་བ་དང་དགག་པ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། འདི་གཉིས་ཀའང་སེལ་བ་
མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། སེལ་བ་ཞེས་པ་ནི་རིགས་མི་མ་ཐུན་དང་སྒྲོ་འདོགས་
སེལ་བ་སོགས་ལ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་
གཞན་སེལ་བའམ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་
པའི་སྤྱིར་གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱའོ།

དེས་ན། གཞན་སེལ་བའི་མཆན་ཉིད། དགག་བྱ་དངོས་སུ་བསལ་བའི་
སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པ། དབྱེ་ན། གཉིས་ལས། མེད་དགག་གི་སེལ་
བའི་མཆན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་སྐྱབ་ཆོས་མི་འཕེན་པ། མ་ཡིན་དགག་གི་སེལ་
བའི་མཆན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་སྐྱབ་ཆོས་འཕེན་པ། སྒྲིའི་འཇུག་ཚུལ་ནི།
དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡུལ་དེ་རང་དབང་གི་རྣམ་པས་འཇིན་པ་
ནི་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་ལ། ཡུལ་དེ་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པས་འཇིན་པ་ནི་
སེལ་འཇུག་གི་དོན་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་སེལ་འཇུག་སྤྱན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་
གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཆོས་དེ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ན་ཆོས་དེ་དང་རྗེས་ཆ་
སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པའི་ཆོས་དེའི་རྗེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དངོས་ཡུལ་
དུ་བྱེད་པ་ནི་སྒྲུང་འཇུག་གི་དོན་ཡིན་ལ། ཆོས་དེའི་རྗེས་སམ། ལྷོག་པའི་དོན་
འགའ་ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་། གཞན་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི་ཆ་ཤས་སུ་སྤྱེ་
ནས་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཞན་སེལ་བའི་རྣམ་བཞག་འདི་དག་ལ་སྒྲོ་བ་

དཔོན་སྲ་མའི་འདོད་པ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་སློན་ས་དགག་སྐྱབ་མཐའ་དག་
སློབ་ནི་མངས་པའི་འཛིགས་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། རྟོག་པའི་འཛིན་སྐྱངས་
དང་སྤྱི་མཆོན་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་སོགས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིན་
རྟོ།

རྣམ་དང་ལྷོག་པ་བཤད་པ།

རྒྱག་པ་རྣམ་དང་ལྷོག་པ་ལ། རྣམ་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། རོན་རང་མཆོན་
གྱི་ཆོས་དང་། ལྷོག་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་ཆོས་
རྣམས་ལ་བརྗོད་དེ། དཔེར་རིམ་པ་བཞིན། བྱས་མི་རྟག་དང་། བྱས་མི་རྟག་
གི་ཐ་དད་ལྟ་བུའོ། །འདིར་རྣམ་གྱི་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། གཞི་མཐུན་གྱི་བསྐྱབ་
ཡིན་གྱི། རྒྱག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཡིན་པས། རྣམ་དང་དེའི་ཆོས་ལྷོག་པ་དང་
དེའི་ཆོས་ཞེས་འབྲེད་པ་རོན་མ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། རྣམ་ཆོས་ལྷོག་ཆོས་
ཞེས་པ་རྣམ་ཡོད་བཏགས་ཡོད་ཅེས་པ་ཡིན་པ་ལ། འདིར་ནི་རོན་བྱེད་རྒྱས་
པ་དང་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལ་རྣམ་ཡོད་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱ་བྱབ་མི་བྱབ་གྱི་ཆོས་ལ་རྣམ་
ཡོད་བཏགས་ཡོད་དུ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྲ་མ་
དག་གིས་མཆོན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བ་དང་། མཆོན་
ཉིད་ཡིན་ན་རྣམ་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ལྷོག་གི་རྣམ་
གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་གི་སྟེལ་

ཡིན་ལ། དེང་སང་གི་གཞུང་ལུགས་གང་དང་ཡང་མི་མ་བུ་ན་པའི་རྩ་ས་ལྟོག་
སྒྲ་བ་མང་དུ་མཐོང་མོད། དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།

གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ།

བདུན་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ། གཅིག་གི་མཆན་ཉིད། སོ་སོ་མ་ཡིན་
པའི་ཆོས། ཐ་དད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སོ་སོ། གཅིག་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ལས།
རྩ་ས་གཅིག་གི་མཆན་ཉིད། རོ་བོ་སོ་སོ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པ། དཔེར་ན་བྱས་
མི་ཉག་ལྟ་བུའོ། ལྟོག་པ་གཅིག་གི་མཆན་ཉིད། རང་ལྟོག་སོ་སོ་མ་ཡིན་པའི་
ཆོས། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། ཐ་དད་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ལས།
རྩ་ས་ཐ་དད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རོ་བོ་སོ་སོར་སྐྱེས་པ། ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་མཆན་
ཉིད། རང་ལྟོག་སོ་སོ། དཔེ་རིམ་བཞིན། ཀ་བུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། བྱས་མི་ཉག་ལྟ་
བུའོ། རྩ་ས་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་སོགས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་
བཤད་ཅིན་ཏོ།།

མཆན་མཆོན་བཤད་པ།

བརྒྱད་པ་མཆན་མཆོན་ལ། མཆོན་བྱའི་མཆན་ཉིད། རྣམ་པར་གཞག་
བྱ་ཆོས་གསུམ་ཆང་བ། ཆོས་གསུམ་ནི། སྤྱིར་མཆོན་བྱ་ཡིན་པ། རང་གི་
མཆན་ཉིད་ལས་གཞན་ཀྱི་མཆོན་བྱ་མ་ཡིན་པ། མཆན་གཞི་ལ་སྤིང་པ།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་འཛོགས་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚད་བ། ཆོས་
གསུམ་ནི། སྦྱིར་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་
གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ། མཚན་གཞི་ལ་སྤྱིད་པའོ། དབྱེ་ན། རིགས་
མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། འོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས།
འོག་རྟོག་སེལ་ཚུལ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །མཚན་གཞིའི་མཚན་
ཉིད་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་མཚོན་བྱ་མཚོན་པའི་གཞིར་གྱུར་
པ། མཚོན་བྱ་སོགས་འདི་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དུ་
ཡོད་ཀྱང་། སྦྱོས་པ་ཏ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་བས་འདིར་མ་བྲིས་ཀྱི། འོགས་སུ་བཤད་
པར་བྱའོ།

དུས་གསུམ་བཤད་པ།

དགུ་པ་དུས་གསུམ་ལ། ཁ་ཅིག་འདས་པའི་མཚན་ཉིད། སྦྱེས་ལ་
འགགས་པ་ཞེས་དང་། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། རྒྱ་ཡོད་ལ་མ་སྦྱེས་པ། ད་
ལྟར་བའི་མཚན་ཉིད། སྦྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞེས་སྦྱ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ།
འདས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཡིན་ན་སྦྱེས་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། བྱོད་ཡིན་ན་བྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀའི་
རྟོགས་དངོས། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་འདས་པའི་
མཚན་ཉིད་སྦྱར་ཡོད་དང་། མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་བྱིས་འབྱུང་དུ་ཁས་

ལེན་པ་ལ་ནི། ད་ལྟར་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག་ ཁ་སང་མཆོན་གཞི།
དེ་རིང་ལ་བལྟོས་ཏེ་འདས་པར་མཆོན། དེ་རིང་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེས་ལ་
འགགས་པ། ཞེས་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི། དེ་རིང་ཁ་སང་ལ་བལྟོས་ཏེ་
མ་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་རིང་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེས་པ་དང་། སང་ཉིན་ལ་བལྟོས་ཏེ་
འགགས་པ་སོགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འགལ་བ་འབའ་ཞིག་འདྲ་བར་
འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། འདས་པའི་མཆོན་ཉིད། ཞིག་པ། ད་ལྟར་བའི་
མཆོན་ཉིད། སྐྱེས་པ། མ་འོངས་པའི་མཆོན་ཉིད། མ་སྐྱེས་པ། དང་པོ་ནི།
དཔེར་ན། རྩ་ས་བུམ་གྱི་ཞིག་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །
གསུམ་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ཡུལ་ལ་ངེ་ལྟར་འཇུག་
པའི་ཚུལ་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

མཇུག་བྱང་།

གང་ཞིག་སྒོན་སྒྱུད་རབ་དཀར་ལས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་བྲན་པའི་ཅ་རྩན་
གྲིབ་བསིལ་ཡལ་གའི་བྲོན་ཡངས་ངི་བསྐྱང་ཅན། །ས་གཞི་དག་ལ་ལེགས་
བཤད་ག་བུར་ཐིགས་པའང་འགོད་ཅིང་ལུགས་ངན་ཆ་བའི་སློག་དག་ལེན་
པར་བྱེད་པ་བཞིན། །མྱོངས་པའི་འཛོ་སྐྱེག་ན་ཚུང་དག་གི་ཅེ་དགས་གཏོང་
བས་རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན་ཚུ་གཏེར་སྐྱ་རགས་གཡོ་ཞིང་འདར། །ས་སྐྱང་སྐྱེ་

བོད་ཀྱི་དབང་པ་འཕྲོག་བྱེད་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡུང་དག་ལེགས་སྟོན་པའི་སློབ་གྲོགས་
འདོད་དགུ་ཅི་ཡང་སྟེར། །

རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་མིག་གཉིས་རབ་ཡངས་བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་
རིན་ཆེན་རི་བོའི་འབབ་སྟེགས་གནས་ལ་མཛོན་དགའ་ཞིང་། །དགག་སྐྱབ་
གཤོག་ཅེའི་སྤང་བ་རྒྱ་ཆེན་ཅུང་ཟད་བསྐྱེད་པས་སྟོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གློད་
པའི་སྐྱེ་ལྡན་འཐོར་ང་གིས། །གཞུང་ལུགས་ངན་པའི་ཚུ་གཉེར་མཐའ་དག་
ཀུན་ནས་འབྲུག་ཅིང་གཟི་བརླིང་སེར་སྐྱེས་ཤེས་བྱའི་རྣམ་མཁའ་མ་ལུས་
འགོངས། །དཔལ་ལྡན་འཛིགས་མེད་འདབ་བཟང་དབང་པོ་མཁས་མ་ལག་
འགྲོ་བྱེ་བའི་མངལ་དག་ཅན་པའི་མོད་ལ་ལྷུང་བར་བྱེད། །

ཁོ་བོའི་སློབ་གྲོགས་ལོར་བྱ་ཚུ་ཤེལ་བྱི་མེད་ལས་གྲུབ་ཆོས་ཀུན་གསལ་
བའི་བ་གམ་མཛོན་དགའ་གཞལ་མེད་ཁང་། །རྣམ་དག་རིགས་པའི་རྒྱུད་
མངས་སྐྱེ་ལྡན་ཡིད་འོང་སྟོན་སྟོགས་སྐྱབ་དང་སུན་འབྱེན་རོལ་པས་ཅེ་བའི་
སྐྱེ་ལྡན་པ། །གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་གསར་པར་འོངས་པའི་དུས་སྟོན་
དུས་ནི་གྲུབ་པའི་སྦྲད་དུ་ཁ་བའི་འཛིག་ཉེན་ལི་བྲི་ཡི། །རྟུལ་བཞོད་ཉིན་མོ་
རབ་ཏུ་ཚོམ་པའི་མཚམས་ཀྱི་ཉི་འོད་དཔལ་དང་ལྡན་རྣམས་སྟོགས་པར་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་ནམ། །གང་གི་ལེགས་བཤམ་གསལ་བའི་མེ་ལོང་གིས། །དངོས་
ཀུན་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་སྟོན་སྟུང་ནས། །དག་ལེགས་སྐྱེ་གྱའི་ཚོམ་པ་ལེན་པ་
ན། །ཆོས་ཀུན་སྐྱེངས་ཏེ་འདར་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །གཞུང་ལུགས་འབྲུམ་སྤྲུག་
དུ་མའི་ཅེ་དགའི་གནས། །འཕྲོག་བྱེད་རིགས་པའི་མིག་སྟོང་ལྡན་པའི་ཉེན། །

བདག་སྒྲིའི་རིན་ཆེན་རི་བོའི་ཁུར་བཅོད་པའི། །རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་འདི་ཡང་
སྐལ་བ་བཟང་། །ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅི་མེད་གོས་གྲོན་ཅིང་། །ལེགས་
བཤད་བདུད་ཅིས་བྱུགས་པའི་བཞིན་རས་ཅན། །ཚོགས་གྱི་ནང་དུ་མཁས་
པ་དགའ་བའི་གཏམ། །འཇུ་མ་པའི་མདངས་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་གང་། །
དེ་ཡི་གདོང་ལ་གང་གི་མིག་བཀོད་པའི། །སྒྲོ་གསལ་དེ་དག་ཚིམ་པར་འགྱུར་
བ་ཡིན། །དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་རིགས་པའི་མིག་བྲལ་ཅིང་། །གཞུང་དོན་འབྱེད་
པའི་སྒོ་ཡི་མཐུ་མེད་ཀྱང་། །ཟེར་སྒྲོས་སྒྲོས་པས་སྒྲུན་པོ་མགྲ་བྱེད་པའི། །
སྒྲོས་གར་མཁན་དག་ངལ་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །རིགས་པའི་ལམ་དུ་ངལ་བ་མ་
བྱས་ཤིང་། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྒོལ་བཟང་མ་མཐོང་ཡང་། །སྒོ་གོས་ཚུང་དུ་
ཚིག་གིས་ཁེངས་པ་ཡིས། །ལུང་ཅམ་སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ་སྒྲུན་པོའི་ཕུལ། །
ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་མ་མཐོང་ཞིང་། །རང་གཞན་གྲུབ་མཐའི་
གཏིང་རྟོགས་མ་གྱུར་ཀྱང་། །རང་བཅོའི་གཏམ་ལ་སྙིང་སྙོབས་ལྟར་ལེན་
ཅིང་། །རྟེན་དང་བཀྱར་སྟེས་སེམས་གྱི་གཡན་སྒྲོས་པ། །ཟང་ཟིང་ཅམ་གྱིས་
གདུལ་བྱའི་སེམས་འབྲིད་པའི། །བཤེས་གཉིན་དེ་དག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
ལ། །རེ་ཞིག་ངལ་བསོ་བྱས་ན་གཞོད་པ་ཚུང་། །བདག་གི་འདིར་ནི་སྒོ་ཡི་ཆ་
བ་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་རབ་ཏུ་འཐུངས་པས་སྒྲོས་པའི་གདོང་། །རྒྱ་ཆེན་
ཤེས་བྱའི་མཛེས་མ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་སེན་མོ་ལྟང་བའི་ཅེ་
དགའ་ཡིས། །རིགས་ཚུལ་ཀུ་མུད་བཞད་པའི་དཔལ་འབར་དེ་ཡི་དགོ་བས་
སྒོ་གསལ་གཙུག་ཕུད་ལྟན་པའི་ཚོགས། །དགའ་བའི་མཇུག་སྒྲོ་རྒྱས་པའི་

གར་དང་མཉམ་དུ་འབྲུག་པའི་བྱ་བ་བསྟན་ཆུ་མཆོ་འཕེལ་གྱུར་ཅིག། །

ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་གྱི་ཐུན་སེལ་ཅེས་བྱ་
བ་འདི་ནི། གངས་རིའི་ཁོང་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་སྦྲན་
མེད་པ་དཔལ་ལྷན་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་གཙུག་གི་རྒྱ། རོན་གྱི་སྦྲང་དུ་
མཆོན་ནས་སྒོས་ཏེ་རྩེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏི་དང་། དུར་སྒྲིག་གི་རྒྱལ་
མཆོན་འཆང་བ་རྣམས་གྱི་གཙུག་གི་རོར་བྱ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་འཕྲིན་ལས་
གྱིས་ས་ཡི་སྤྲོང་མ་ལུས་པ་བྲུབ་པ། རྒྱལ་བ་རྣམས་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་
ལུས་པ་རྒྱལ་བ་ཉིད་གྱི་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞུགས་དུ་འཛིན་པ་ལ་སྦྱར་དང་
བྲལ་བའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ལ་སོགས་པ་རྩེ་
བཙུན་དམ་པ་བྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་གྱི་ཞབས་གྱི་རྩལ་སྦྱི་
བོས་ལེན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུའི་པ་རོལ་དུ་
སོན་ཅིང་། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་
ཚུལ་བཞུགས་དུ་འབྱེད་པ་ལ་མི་འཛིགས་པའི་སྒྲོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། རིགས་
པ་སྦྱ་བ་ལྟ་བུའི་དགེ་སྦྱོང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་གཙང་
ཉང་སྟོང་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་གྱི་ས་ཡི་ཆ་ལྷང་ར་དཔལ་འབར་ལེགས་
བཤད་སྒྲིག་པའི་ཆལ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་བའོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་
པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འགོ་བའི་ཉེར་འཁོར་གནས་པར་
གྱུར་ཅིག། །

ཨོ་སྤྲེལ། གཞུང་གི་གནས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ས་ཆེན་གསུམ། །
 མཐེན་དཔྱོད་གོམ་པ་གཅིག་གིས་ལེགས་གཞུང་ནས། །དམ་ཆོས་རྒྱལ་
 སྤེན་སྦྱོང་བའི་ཐམས་ཅད་མཐེན། །སྤྲེལ་བའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་
 རྒྱལ། །གནམ་ལྷགས་འབར་བའི་སྤྱན་འབྱེན་འབྱུང་ཕྱག་གིས། །ལོག་པའི་
 ལམ་དུ་འཕྱུར་བའི་གོ་བཀག་ནས། །མཆོག་གསུམ་ཆད་མར་རིགས་པས་
 སྤྲེལ་བའི་ཕུལ། །སྤེལ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པའི་རྒྱན་མཆོག་འདི། །བཀྲ་ཤིས་
 ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་གྲ་ཆེད། །འཆད་དང་ཚུལ་པའི་སྒོ་འཕར་འབྱེད་པ་
 དང་། །ཚེད་པས་པས་ཆོལ་ལོག་སྤྲེལ་གཞོམ་སྤྱིར་དུ། །ལྷག་བསམ་བྱུང་རྒྱ་
 གས་པར་དུ་བསྐྱུན། །དེ་ལས་འོངས་པའི་བསོད་ནམས་དམ་པ་དེས། །ཀྱན་
 གྱིས་ཡང་དག་རིགས་པའི་ཚུལ་ཤེས་ཏེ། །རྟག་ཏུ་དལ་འབྱོར་རྟེན་བཟང་ཐོབ་
 གུར་ནས། །སྤྲེལ་གསུམ་གཞུང་མེད་ཁང་དུ་འཇུག་གུར་ཅིག་རབ་ཡངས་ཤེས་
 གྱི་གསེར་ལྷན་ཡོལ་གོ་རུ། །རབ་བརྟན་དཔྱིད་ཀྱི་ལྷན་པོ་བརྩེད་ཆགས་
 ཤིང་། །རབ་མང་འགྲོལ་པན་བདེ་འབྱུང་བའི་གནས། །རབ་དགེ་རྒྱལ་བསྟན་
 ཕྱོགས་བཅུར་དར་རྒྱས་ཤོག།

སྤྲེལ། པན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་
 རྒྱས་འགྲོ་ཀྱན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྤྱོད་སྤྱིར་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་
 ཆོས་གྲ་ཆེད། །ཆོས་སྤྱིན་འཇོག་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱན་འདི་སྤེལ། །སྤྲེལ་ཇ་ག་
 ཏི། །